HET ZIEN OP JEZUS

Een gezicht van het eeuwig Evangelie

Of,

Van de zielsogen op Jezus

Zoals Hij het grote werk van 's mensen zaligheid heeft uitgevoerd van eeuwigheid voor alle tijden, in de duistere tijd voor Zijn komst en voorts in de volheid des tijds in Zijn geboorte, leven, lijden, sterven, opstanding, hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods en wederkomst tot het laatste oordeel

Alles zeer geleerde verklaard en stichtelijk tot krachtige oefening der Godzaligheid toegeëigend

Door de hooggeleerde en Godzalige

ISAAK AMBROSIUS

En nu uit het Engels vertaald door

Joannes Lampe

Predikant te Obdam

Bij Johannes Boekholt, Boekverkoper in de Gapersteeg bij de Beurs

Anno 1683

Onveranderde uitgave

J. W. Boeijenga Zonen

Sneek

1925

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

2e deel van de digitale versie

STICHTING GIHONBRON

MIDDELBURG

3e digitale versie 2022

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

TWEEDE DEEL

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN LEVEN

"Het begin van het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God," (Markus 1:1).

"En Jezus gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water. En zie, de hemelen werden Hem geopend, en Hij zag de Geest Gods nederdalen, gelijk een duif en op Hem komen. En zie, een stem uit de hemelen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb," (Mattheus 3:16, 17).

"Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van de duivel. En als Hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde Hem ten laatste. En de verzoeker, tot Hem gekomen zijnde, zeide: Indien Gij... enz," (Mattheus 4:1-12)**.**

"En Jezus omging geheel Galiléa, lerende in hun synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwaal onder het volk." (Mattheus 4:23).

"En het geschiedde in die dagen, dat Hij uitging naar de berg om te bidden, en Hij bleef de nacht over in het gebed tot God. En als het dag was geworden, riep Hij Zijn discipelen tot Zich, en verkoos er twaalf uit hen, die Hij ook apostelen noemde." (Lukas 6:12, 13).

"Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht." (Mattheus 11:28-30).
"...door de gehoorzaamheid van Eén zullen velen tot rechtvaardigen gesteld worden." (Romeinen 5:19).

"Ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus." (Hebreeën 12:2).
"...En ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als een stem van een donderslag: Kom en zie!" "En ik zag een andere engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwig Evangelie, om te verkondigen dengenen die op de aarde wonen." (Openbaring 6:1; 14:6)

HOOFDSTUK 1

"Want het Leven is geopenbaard, en wij hebben Het gezien." (1 Johannes 1:2).

1. Van het begin van het Evangelie.

In dit deel, zoals in het voorgaande, moeten wij eerst het Voorwerp neerleggen, en dan vervolgens u besturen, in het zien daarop.

Het Voorwerp is Jezus, Die het werk van de zaligheid van mensen, gedurende de tijd van Zijn leven op Zich neemt. Nu, in de gehele verhandeling van de tijd, zullen wij deze aanmerken, zoals die na elkaar zijn volbracht in de drie en een half jaar van Zijn bediening, of zo u wilt, in de vier volle jaren voor Zijn lijden en sterven.

Betreffend het eerste jaar en Zijn handelingen daarin, begint de evangelist Markus zo: 'Het begin des Evangelies van Jezus Christus, de Zoon van God,' (Mark. 1:1), alsof hij wilde zeggen: het begin van de eeuw van deze wereld, waarvan de profeten voorzegd hebben, dat het de tijd is, waarin goede dingen zouden komen. Of het begin van de overlevering en vervulling van dat Evangelie dat ten opzichte van de belofte, schaduwen en voorbeelden vanaf het begin van de wereld geweest was. Dit begin van het Evangelie hebben de profeten soms uitgedrukt door de woorden van de laatste dagen: 'En het zal geschieden in het laatste der dagen' (Jes. 2:2), soms door de woorden van het aangename jaar des Heeren: 'De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, (...) om uit te roepen het jaar van het welbehagen des HEEREN' (Jes. 61:1, 2), soms door de woorden van het Koninkrijk Gods: 'In de dagen van die koningen zal de God des hemels een Koninkrijk verwekken, dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden' (Dan. 2:44), soms door de woorden van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde: 'Zie, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden, en zullen in het hart niet opkomen' (Jes. 65:17). Maar hoe het ook zou mogen genoemd worden, dit is het besluit, dat het begin van het Evangelie niet moet genomen worden bij de geboorte van Christus, maar bij het begin van de bediening en van de prediking van Johannes de Doper: 'Van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe (zegt Christus), wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan. (...) Want al de Profeten en de Wet hebben tot op Johannes geprofeteerd' (Matth. 11:12, 13), en de apostelen, bereid zijnde om in de plaats van Judas een nieuwe apostel te verkiezen, wordt gezegd, 'dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al de tijd, in welke de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is, beginnende van de doop van Johannes, tot de dag toe in welke Hij van ons opgenomen is, één derzelve, met ons getuige worde van Zijn opstanding' (Hand. 1:21, 22). En Petrus, prekende voor Cornelius en zijn vrienden, heeft tot dezen gezegd, dat het Woord of Evangelie 'verkondigd is door geheel Judea, beginnende van Galiléa, na de doop, welke Johannes gepredikt heeft' (Hand. 10:37).

En zie maar hoe deze woorden direct op elkaar volgen: 'Het begin des Evangelies van Jezus Christus, de Zoon van God. Gelijk geschreven is in de Profeten: Zie, Ik zend Mijn engel voor uw aangezicht, die Uw weg voor U heen bereiden zal' (Mark. 1:1, 2). Ik weet dat de bediening van Johannes zes maanden vóór Christus geweest is, maar dat echter toen het begin van het Evangelie geweest is, blijkt:

1. Omdat de doop (die alleen onder de Joden gebruikt was om de Jodengenoten of heidenen in hun kerk aan te nemen) nu werd verkondigd en voorgesteld aan de Joden zelf, aanwijzende, dat zij nu moesten ingaan en overgezet worden in een

nieuwe belijdenis, en ook dat de heidenen en zij nu moesten verenigd worden tot één kerk en één lichaam.

2. En het blijkt omdat de leer en prediking van Johannes, verschillend waren van de letterlijke leer van de wet, zoals die door de Joden werd verstaan, want die roept om te werken en de stipte vervulling: doe dit en leef. Maar Johannes riep om bekering, om vernieuwing des Geestes en om geloof in Hem, Die na hem kwam, ontzeggende alle rechtvaardigheid door de werken der wet, zodat hier nu een nieuwe hemel en een nieuwe aarde geschapen werd, een nieuw gebod werd gegeven, een nieuwe kerk gegrondvest, de rechtvaardigheid uit de werken tegengesproken en de leer van het geloof en van bekering geëist en opgesteld.

Hierom heeft iemand opgemerkt dat de evangelist Lukas dit jaar op een bijzondere wijze aangewezen heeft: Het was het vijftiende jaar van de regering van de keizer Tiberius, in welke tijd (zegt hij) Pontius Pilatus stadhouder geweest is over Judea, en Herodes een viervorst over Galiléa, en Filippus, zijn broeder, een viervorst over Ituréa en over het land Trachonitis, en Lysánias een viervorst over Abiléne, en Annas en Kajafas hogepriesters. En toen, ja, toen is het Woord van God geschied tot Johannes, de zoon van Zacharias, in de woestijn (Luk. 3:1, 2). Zie, hoe nauwkeurig de evangelist is, opdat zo'n merkwaardig jaar van het begin van het Evangelie, nauwkeurig zou vastgesteld en aan de gehele wereld bekendgemaakt worden. In dit opzicht zal ik met het eerste jaar van het leven van Christus beginnen, met het begin van de prediking van Johannes, die zes lopende maanden geweest is voor de bediening van Christus, en in de omloop van dat eerste jaar zal ik deze bijzondere dingen verhandelen:

1. De prediking van Johannes de Doper.
2. De doop van Christus Jezus.
3. Het vasten en de verzoeking van Christus in de woestijn.
4. De eerste openbaring van Jezus door Zijn verschillende getuigen.
5. Het uitdrijven van de kopers en verkopers uit de tempel door Christus.

Let er op dat wij elk van deze vier jaren eindigen zullen met een Paasfeest, waarvan wij gedurende de tijd van de bediening van Christus lezen: als van het eerste Paasfeest (Joh. 2:13), van het tweede (Joh. 5:1), van het derde (Joh. 6:4), van het vierde (Joh. 13:1). Nu eerst van het eerste jaar, eindigende op het eerste Paasfeest.

2. Van de prediking van Johannes de Doper.

Betreffend de prediking van Johannes de Doper. Nu was het de tijd dat het Evangelie begon te dagen, en Johannes, zoals de morgenster en de dageraad opkomen uit het oosten, boodschapt het naderen van de Zon der gerechtigheid. Nu was het dat hij de eerste ruwe, harde en onbehouwen steen gelegd heeft van het gebouw in de doding, zelfverloochening en gewelddoening op onze eigen natuurlijke genegenheden. lk lees niet dat Johannes ooit enig wonder gedaan heeft, maar hij was een man van een streng leven, en een godzalig leven overtuigt zelfs meer dan wonderen. Er wordt aangehaald van een zekere Pachomius, soldaat onder keizer Constantinus, dat zijn leger bijna door gebrek aan noodzakelijke leeftocht gestorven was. En hij tot een gemeente van christenen kwam, die hem enkel uit liefde, spoedig en vrijwillig verkwikt heeft, waardoor hij zo verwonderd was over hun vrijwillige en blijmoedige bijdrage, dat hij vroeg van welk slag volk deze mensen waren, die zo milddadig waren. Hem werd geantwoord dat het christenen waren, van wie de belijdenis was, niemand te beschadigen maar alle mensen te helpen. De soldaat, hierdoor van de uitnemendheid van deze religie overtuigd geworden, heeft zijn wapenen

weggeworpen en is een christen en een godzalig man geworden. Tot dit doel denk ik, heeft ook Johannes de Doper zijn tijd doorgebracht met bidden, overdenkingen, bewegingen en samensprekingen met God, etende sprinkhanen en wilde honing, om een bekwaam werktuig te zijn tot voorbereiding en verbreiding van het Evangelie van Christus.
In zijn preken heeft hij soms verschillende zedenlessen gegeven aan mensen in hun bijzondere staat, de Farizeeën heeft hij scherp berispt vanwege hun geveinsdheid en goddeloosheid en anderen heeft hij zachtjes gebracht op de wegen van de gerechtigheid, noemende die de rechte wegen des Heeren, en door zulke redenen en door de doop heeft hij het gemoed van de mensen voorbereid tot het ontvangen van de Messias en de leer van het Evangelie. De preken van Johannes, zijn voor Christus preken geweest zoals een inleiding voor een rede.

Maar let er op dat het belangrijkste woord van hem geweest is: *bekering,* de bijl aan de wortel der bomen, de wan op de dorsvloer en het kaf voor het vuur. Zoals zijn kleding ruw was, zo was ook zijn tong, en zo moest de weg voor Christus gebaand worden in hardnekkige en weerspannige harten. Dat wat voor het vlees vermakelijk of welbehaaglijk is, dat is geen bekwame inleiding tot de wedergeboorte. Als het hart van de mensen oprecht was gebleven, dan zou het Christus zonder tegenspreken ontvangen hebben, maar nu moet er met geweld tegen onze verdorvenheden gestreden worden, voordat wij plaats voor de genade kunnen hebben. Als die grote Wegbereider in het hart van mensen de heuvelen niet vlakmaakt en de valleien doet oprijzen, zo is er geen plaats voor Christus. Nooit zal Christus komen in een ziel, waar de heraut van de bekering niet één of andere beweegreden voor zich uit heeft gezonden.
Willen wij de preek die Johannes met zijn eigen woorden gepredikt heeft eens horen? Mattheus heeft ons die in het kort voorgesteld: 'Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 3:2). Dit zijn de woorden die Johannes gepredikt heeft in het begin van het Evangelie van Christus, en in der waarheid, wij ondervinden dat ook Christus Zelf, diezelfde leer, diezelfde woorden gepredikt heeft: 'Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 4:17). En Christus, Zijn discipelen uitzendende om het Evangelie te preken, gaf hen opdracht dezelfde leer te preken: 'En heengaande predikt, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 10: 7; 6:12).
In deze preek hebben wij te letten op twee delen, daarin zijn
1. een plicht, en
2. een beweegreden tot die plicht.

1. De plicht is*: bekeert u*. Hier wordt niet gesproken van een bekering door de Wet, maar door het Evangelie. Het is zo dat de Wet, strikt genomen, geen kennis heeft van de bekering, maar het Evangelie. Een oprechte, doorgaande en volkomen bekering is een evangelische genade.
2. De beweegreden is dit: want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen. Deze woorden van het Koninkrijk der hemelen, hebben verschillende betekenissen, en zijn vervolgens ook daarin wat onderscheiden.

    1. Soms wil het zeggen: de heerlijke staat van het toekomende leven. Dit kan daardoor aangewezen worden, maar ik denk dat er weinig zijn die het zo opvatten, dat dit de bedoeling van deze plaats zou zijn.

2. Soms wordt het ook bedoeld voor de kerk van Christus, alsof Hij zei: bekeert u, want nu houdt het tuchtmeesterschap van de Joden op en loopt op het einde, en de kerk van Christus is nabijgekomen. Een volk, dat zelfs de naam van christen zal dragen, dat Christus zal belijden, en het met Christus zal houden als met hun Zaligmaker en Messias, van die kerk zult u mede een gedeelte kunnen zijn, bereid u daarop voor en bekeert u.
3. Soms wordt het gebruikt voor het geestelijke Koninkrijk van Christus, in tegenstelling tot deze aardse en tijdelijke koninkrijken, die voor de komst van Christus, met wreedheid en tirannie over de gehele wereld heerschappij gevoerd en geregeerd hebben. Hiervan heeft Daniël aldus voorzegd: 'In de dagen van die koningen zal de God des hemels een Koninkrijk verwekken, dat in der eeuwigheid niet zal verstoord worden' (Dan. 2:44). Was dit een ander koninkrijk dan het Koninkrijk der genade? Het wordt door een hebreeuwse manier van spreken genoemd: een koninkrijk der hemelen, dat is een hemels koninkrijk. De Joden verwachtten de Messias en droomden van een uitwendig, heerlijk en luisterrijk koninkrijk. Nu zegt Johannes: de Messias is gekomen, maar het is geen aards, maar een hemels koninkrijk, en daarom: bekeert u.
4. Soms wil het zeggen, de prediking van het Evangelie, of de prediking van het Koninkrijk der genade en der goedertierenheid, van God in Christus over de mensen. Het is zoveel gezegd als: o gij koningen, zie rondom u, Gods heerlijkheid en genade is nu op een andere wijze geopenbaard dan ooit tevoren, en daarom: bereidt u, bekeert u.
5. Soms wordt bedoeld, het Evangelie van Christus, zoals dat verkondigd en gepredikt is aan alle geslachten van mensen. Let op: ik spreek niet alleen van het Evangelie zoals het gepredikt is, maar zoals het onder de heidenen gepredikt is of onder alle volkeren. En dit geeft te kennen wat een belangrijke en gewichtige reden dit was om met kracht op de leer en oefening van de bekering onder de Joden aan te dringen, omdat de bekering van de heidenen nabij was, die de verwerping en afsnijding van de Joden zou meebrengen, als zij zich niet bekeerden.

O, hoe goed past deze prediking op ons: Christenen, is het Koninkrijk der hemelen ook niet tot ons gekomen, en zijn wij niet dicht bij de poort van de heerlijkheid, de grenzen van de eeuwigheid? Wat is ons leven? 'Het is een damp, die voor een weinig tijds gezien wordt en daarna verdwijnt' (Jak. 4:14). Wij weten niet, of vóórdat de zon eenmaal is omgelopen, wij al niet zijn zullen in de zielenwereld en zo, in de hemel of in de hel. Of versta het Koninkrijk der hemelen, voor de kerk van Christus, en welke verwachting hebben wij dan van de bloeiende staat van de kerk van Christus hier op aarde? 'De kinderen van Juda en de kinderen van Israël zullen tezamen vergaderd worden (...) want de dag van Jizreël zal groot zijn' (Hos. 1:11). De tijd is nabij dat de volheid der heidenen zal ingaan, en wat is dit anders dan de grote dag van Jizreël? O, hoe behoren wij dan te zijn! Als geestelijke mensen! Als hemelsgezinde mensen! 'Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op' (Jes. 60:1).
Of versta het Koninkrijk der hemelen, voor de prediking van het Evangelie van de genade, goedertierenheid en barmhartigheid van God in Christus. Wat zijn nu de predikingen te vergelijken bij die, die hiervóór geweest zijn! Hoe heerlijk wordt Gods vrijwillige liefde en vrije genade in de kerk van Christus nu voorgesteld! Zonder twijfel hebben de vele eeuwen in voorgaande tijden ook haar zoete openbaringen gehad, maar ondanks dat, is het na al die jaren verwonderlijk, dat zij niet meer kennis gehad hebben. Maar in wat voor overvloed hebben wij nu in onze eeuw het Koninkrijk der hemelen. Het is alsof God een

nieuwe openbaring aan de wereld had gegeven, en ondanks dat moet ik zeggen dat de toekomende eeuwen nog steeds meer van dit Koninkrijk weten zullen, daar zal langzamerhand, meer en meer opening van deze grote verborgenheid van de genade aan de kinderen der mensen gegeven worden. Let op de woorden van de apostel, 'Opdat Hij zou betonen in de toekomende eeuwen de uitnemende rijkdom Zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus' (Ef. 2:7). Hoe is dit? Heeft God in de voorgaande eeuwen niet genoeg genade geopenbaard, of heeft God niet genade genoeg geopenbaard in deze tegenwoordige eeuw? Heeft Hij toen niet de heidenen geroepen? En zijn toen niet op één enige prediking vele duizenden bekeerd? Wat een groot deel van die genade heeft Paulus persoonlijk ontvangen! Hij verhaalt ons dat de genade van onze Heere Jezus Christus zeer overvloedig in hem geweest is (1 Tim. 1:14). En is er nog meer genade die geopenbaard zal worden? O ja, hierin ligt de verborgenheid van de genade, dat Hij nog een uitnemende rijkdom van genade voor de toekomende eeuwen gespaard heeft, een genade die hiervoor nog nooit aan het licht is gekomen. Ik geloof dat er nog een voller magazijn van de rijkdom van Zijn genade is als er tot nu toe geweest is, dat nog in de laatste, in de toekomende eeuwen geopend zal worden. O, zo bekeer u dan, ja, bekeert u. Waarom? 'Want het Koninkrijk der hemelen is nabij.' Zelfs de openbaring van Gods liefde en genade aan de zielen, is een weg en beweegreden om onze zielen tot God te trekken. Of, neem het Koninkrijk der hemelen voor de prediking van het Evangelie onder alle volken, Joden en heidenen. Wat een ijver behoort die dan zowel in ons te ontsteken, als in de Joden! 'Zo roemt niet tegen de takken. (...) Gij zult dan zeggen: de takken zijn afgebroken, opdat ik zou ingeënt worden. Het is wel; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Zijt niet hooggevoelende, maar vrees. Want is het dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, zie toe, dat Hij ook mogelijk u niet spare. Zie dan de goedertierenheid en de gestrengheid Gods; de gestrengheid wel over degenen die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anderszins zult ook gij afgehouwen worden' (Rom. 11:18-22). Maar ik moet hierop niet blijven staan, mijn voornemen is om mijn gedachten te laten gaan over Jezus en over de handelingen van Jezus met betrekking tot de zaligheid van onze zielen. Nu, de preken van Johannes zijn alleen maar een voorbereiding geweest tot de openbaring van Jezus, hij was alleen de voorloper van Christus en niet Christus Zelf, zoals hijzelf getuigd heeft.

3. Van de doop van Christus Jezus.

Betreffend de doop van Christus, Hij, Die Zich eerst heeft laten besnijden, wilde nu ook gedoopt worden. Hij is besneden om Zijn kerk te heiligen die toen was, en Hij is gedoopt om Zijn kerk te heiligen die komen zou. Wij ondervinden dat Hij in de beide testamenten de weg naar de hemel heeft geopend. Dit was de eerste vertoning van Christus met betrekking tot het ambt van Zijn bediening. Hij, Die in Gods raad van eeuwigheid af Zich had verborgen gehouden, Die in de buik van Zijn moeder een tijd van veertig weken was verborgen geweest en Die in Nazareth de tijd van dertig jaren geschuild had, is Zich nu eindelijk aan de wereld beginnen te vertonen, en 'kwam van Galiléa naar de Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden' (Matth. 3:13). De dag was in Johannes de Doper nog maar pas aangebroken, en Christus, de Zon der gerechtigheid, is haast over ons opgegaan. Nu was met recht de volheid des tijds gekomen, dat Christus Zijn afscheid heeft genomen van Zijn moeder en van Zijn ambacht, om het werk van Zijn Vader te beginnen, tot nut van de verlossing van de wereld. Tot meerder begrip van de doop van Christus zullen wij deze dingen onderzoeken.

1. Welke redenen Christus gehad heeft om gedoopt te worden?

2. Hoe heeft Johannes kunnen weten dat Hij de Christus was?
3. Waarin bestond de heerlijkheid van de doop van Christus?
4. Wat is het gebed van Christus geweest bij of na Zijn doop?
5. Waarom is de Heilige Geest over Jezus neergekomen?
6. Van welke waarde is het geweest dat de Heilige Geest Zich nu heeft willen vertonen, en waarom liever in de gedaante van een duif, dan in een andere gedaante?

1. Welke redenen heeft Christus gehad om gedoopt te worden?
Wij ondervinden dat Johannes zelf zich hierover verwonderd heeft, zeggende: 'Mij is nodig van U gedoopt te worden, en komt Gij tot mij?' (Matth. 3:14).
Er worden verschillende redenen gegeven van de doop van Christus.
1. Om door dit teken intrede te doen in het gezelschap van de christenen, zoals een koning, die zich gunstig wil betonen aan een stad met zijn onderdanen, zichzelf vernedert om een medeburger van die stad te worden.
2. Om te getuigen van de prediking en de doop van Johannes, en ook Johannes van Hem te doen getuigen.
3. Om door Zijn eigen doop het water van de doop te heiligen voor Zijn kerk.
4. Om een voorbeeld te geven, dat Hij Zelf wilde volbrengen wat Hij voor anderen ingesteld had.
5. Om een getuigenis uit de hemel te hebben dat Hij Gods Zoon was.
6. Om alle gerechtigheid te volbrengen, niet alleen de morele, maar ook de ceremoniële en de voorbeeldende. Sommigen menen dat de ceremonie waar Christus in deze woorden op zag, geweest is, de wassing van de priesters in het water, als die in hun bediening waren ingetreden: 'Gij zult Aäron en zijn zonen doen naderen aan de deur van de tent der samenkomst; en gij zult hen met water wassen' (Ex. 29:4; Lev. 8:6). En zeker was dit de hoofdreden van de doop van Christus, opdat Hij door deze doop zou ingewijd worden tot het ambt van Zijn bediening.

2. Hoe heeft Johannes kunnen weten dat Hij de Christus was?
Het is waarschijnlijk dat hij Zijn aangezicht vroeger nooit gezien heeft. In hun kinderjaren waren zij uit elkaar geraakt naar verschillende plaatsen, en zij waren in verschillende beroepen gezet en hadden elkaar nooit eerder ontmoet (zoals men wel kan besluiten) dan nu. Bovendien zegt de Doper met duidelijke woorden: 'Ik kende Hem niet; maar Die mij gezonden heeft, om te dopen met water, Die had mij gezegd: Op Welken gij de Geest zult zien nederdalen, en op Hem blijven, Deze is het, Die met de Heiligen Geest doopt' (Joh. 1:33). Maar dit nederdalen van de Heilige Geest is pas na de doop geweest, hoe heeft hij dan kunnen weten dat Hij de Christus was?
Hierop wordt door enkelen dit geantwoord, dat Johannes, Christus enigszins voor Zijn doop gekend heeft, maar niet zo volkomen als daarna, toen de Heilige Geest op Hem was nedergedaald. Anderen antwoorden dat Johannes Christus voor Zijn doop gekend heeft door een tegenwoordige openbaring, en na de doop door een tegenwoordig teken. Het is niet onwaarschijnlijk dat Johannes bij Christus, Zijn eerste komst geweten heeft door een openbaring. Want als hij Christus, toen hij nog in het lichaam van zijn moeder was gekend heeft, voór Zijn geboorte, hoeveel te meer heeft Hij Hem dan kunnen kennen bij Zijn doop! Zo heeft Samuël Saul gekend, en zo heeft Johannes ook Christus wel kunnen kennen.

Maar betreffend de kennis die hij na Zijn doop gehad heeft, was dat een versterking van de kennis die hij vóór de Doop had, en dat niet zozeer om hem zelf, als wel om het volk: 'Ik heb gezien, en heb getuigd, dat deze de Zoon van God is' (Joh. 1:34).

3. Waarin bestond de heerlijkheid en uitnemendheid van de doop van Christus?
De oude kerkleraars hebben daarvan verschillende lofredenen gegeven en hebben die in zeker opzicht boven de geboorte van Christus verheven. Zo zegt Augustinus: verschillende grote wonderen waren er bij de geboorte van Christus, maar nog veel groter waren die bij Zijn doop: de Heilige Geest heeft Hem in de buik overschaduwd, maar Hij heeft helder en klaar over Hem geschenen in de rivier, toen zweeg de Vader stil en niet één woord kwam er van Hem, maar nu is een luide stem van de hemel gehoord: 'Deze is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb', toen was de moeder niet vrij van vermoedelijke schuld, omdat zij zwanger bevonden werd te zijn zonder vader, maar nu is de moeder grotelijks verheerlijkt, omdat God Zelf verklaard heeft de Vader te zijn van dit heilig Kind. Toen was Christus verborgen voor de wereld, zodat Johannes de Doper gezegd heeft: 'Hij staat midden onder ulieden, Die gij niet kent' (Joh. 1: 26). Hij was vóór Zijn doop zoals de zon achter een wolk, of een parel in een schelp, of zoals een goudmijn in de akker, maar nu is Hij in het openbaar verschenen, en om Zijn heerlijkheid te openbaren heeft de hemel zich geopend, en de Heilige Geest is uit de hemel neergedaald en heeft Zich gezet op Zijn heilig hoofd, en God de Vader heeft Zijn stem uit de hemel laten horen, en daarmee Zijn Godheid aan de wereld verklaard. Als de Joden een teken begeren, is hier niet slechts één, maar zijn er vele tekenen tegelijk, die, net zoals de stralen de zon openbaren, zo ook hebben geopenbaard dat de Zon der gerechtigheid onder hen was opgegaan, en hierin was de heerlijkheid van de doop van Christus gelegen.

4. Wat was het gebed van Christus bij of na Zijn doop?
De evangelist Lukas heeft van Zijn gebed gesproken: 'En het geschiedde toen (...) Jezus ook gedoopt was en bad, dat de hemel geopend werd' (Luk. 3:21). Dit bidden was een gewoonte van de gedoopten nadat zij gedoopt waren en uit het water kwamen, en sommigen menen dat deze woorden daarop slaan: 'En werden van Hem gedoopt in de Jordaan, belijdende hun zonden' (Matth. 3:6). Als dit zo geweest is, dan heeft Christus Zelf, geen zonden hebbende om die te belijden, zeker Zijn gebed tot een ander doel gedaan, maar tot welk doel? Sommigen zeggen: tot hetzelfde doel als Hij in het algemeen Zijn gebed gedaan heeft, in Johannes 17, of Zijn Vader Zijn kerk wilde bewaren in eenheid en waarheid, en of Hij Zijn kerk wilde verheerlijken, opdat zij alzo één zou zijn, zoals Hij en Zijn Vader Eén waren, en in het bijzonder of er velen door Zijn dienst mochten bekeerd worden, in wie Hij nu een begin had gemaakt. Anderen menen dat Hij toen gebeden heeft om dat wat net na Zijn gebed gevolgd is: namelijk dat de Heilige Geest zou neerdalen en dat de Vader Zijn Zoon zou verheerlijken door een getuigenis uit de hemel. Dit is zeker, de tekst spreekt van Zijn gebed, de opening van de hemel is daarna geschied, zodat die schijnt aan te wijzen wat de inhoud van Zijn gebed geweest is. Van tevoren was de hemel als gesloten, geen duif was er gezien, geen stem was er gehoord, maar direct daarop (alsof zij maar op het laatste woord van Zijn gebed gewacht hadden) is dit alles gevolgd. Op een andere plaats vinden wij soortgelijke gebeurtenissen op zo'n gebed: 'Vader, verheerlijk Uw Naam.' Er kwam dan een stem uit de hemel, zeggende: 'En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken' (Joh. 12:28).
Nog een reden: als wij overdenken dat Christus nu begon om Zijn intrede te doen in het grote werk van onze verlossing en van de prediking van het Evangelie, dan is het zo

vreemd niet dat wij besluiten, dat Hij gebeden heeft om de zichtbare verzegeling van Hem tot dit werk en deze bediening, door het neerdalen van de Heilige Geest. Hierop slaan de woorden van de evangelist: 'Want Deze heeft God de Vader verzegeld' (Joh. 6:27). Het is een spreekwijze, ontleend aan degenen die hun volmacht met verzegelde brieven geven. En dit is zeker, dat God op Zijn gebed de Heilige Geest gezonden heeft, Die Hem verzegeld of goedgekeurd heeft en bevestigd in de bediening van onze verlossing, en daarom is het zeer waarschijnlijk dat Zijn gebed hierom is uitgekomen.
Maar hier moet u echter niet datgene uitsluiten, waarvan in de voorgaande mening melding is gemaakt. Wat mij aangaat, ik geloof dat het gebed van Christus geweest is beide voor Zichzelf en voor alle gelovigen, dat de Heilige Geest nu zou gevoegd worden bij het water, en dat op alle anderen die ooit na Hem in Zijn Naam geloven zouden (zoals Hij daarna Zijn gebed heeft uitgebreid), de Heilige Geest zou neerdalen (Joh. 17:20).

5. Waarom heeft de Heilige Geest op Jezus moeten neerdalen?
Ik antwoord, om deze redenen:
1. Om Johannes de Doper te voldoen. Want dit teken was Johannes gegeven toen Hij in het eerst begon te preken: 'Op Welken gij de Geest zult zien nederdalen, en op Hem blijven, Deze is het, Die met de Heiligen Geest doopt' (Joh. 1:33). Het was een zeker teken voor de Doper, waardoor de Christus te kennen was, van Wie hij de voorloper was.
2. Om Christus Zelf te zalven en af te zonderen tot Zijn bediening: 'De Geest des Heeren HEEREN is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen' enzovoort (Jes. 61:1, 2). Zoals Aäron en zijn zonen met natuurlijke olie gezalfd zijn toen zij tot hun bediening zijn gekomen, zo is ook Christus als door de Geest gezalfd, om zo Zijn bevestiging en instellingen in het ambt waar Hij zou intreden, te ontvangen, zijnde de prediking en bediening van het Evangelie.

6. *Van welke waarde was het, dat de Heilige Geest Zich nu zou vertonen, en waarom in de gedaante van een duif, liever dan in een andere gedaante?*

Op het eerste antwoord ik, dat de Heilige Geest Zich nu geopenbaard heeft, omdat het geestelijk Koninkrijk en de scepter van Christus, waarin en waardoor Hij alle volkeren in eeuwigheid zou regeren, nu nabij was. Het was onvermijdelijk (zegt mijn uitlegger) dat de geestelijkheid van dit Koninkrijk zou verzegeld en bevestigd worden door de Heilige Geest, Die Zich aan hen vertoonde bij het begin. De vleselijke godsdienst van Mozes zou nu ophouden met zijn ceremoniële onthoudingen, en in een geestelijke godsdienst veranderd worden, en men zou noch te Jeruzalem, noch te Gerizim, noch ergens anders aanbidden met vleselijke en aardse ceremoniën, maar die God wilde aanbidden, zou Hem in Geest en waarheid aanbidden. Daarom is het geen wonder dat de Heilige Geest Zich nu geopenbaard heeft, juist nu, als Zijn geestelijke heerschappij door heiligmaking zou beginnen.

Ten tweede, omdat de Heilige Geest nu op een bijzondere wijze zou teruggegeven worden. Sommigen hebben opgemerkt dat Hij na de dood van de laatste profeten zichtbaar van Israël was geweken, daarom is Hij nu tot Zijn herstel in een zichtbare gedaante gekomen, en was op Hem gezeten Die het toekwam, om de Geest en Zijn genadegiften te geven aan wie het Hem belieft. Zoals Johannes gepredikt heeft dat Christus met de Heilige Geest dopen zou, zo is nu ook de Heilige Geest gekomen en is gebleven op Christus Jezus en gezien door Johannes, alsof de Vader heeft gezegd: 'Nu verzegel Ik die macht en dat privilege aan Christus, Mijn Zoon, van Wie Johannes

gesproken heeft. Nu is de Heilige Geest op Hem, en hierna zal Hij anderen met diezelfde Heilige Geest dopen.

Ten derde, omdat het in het begin van het Evangelie zeer nodig was dat een volkomen, duidelijke en gevoelige vertoning van de gehele Drie-eenheid geschiedde. De geleerden hebben opgemerkt dat de Heilige Geest bijzonder heeft bedoeld, om deze verborgenheid van de Drie-eenheid bij bijzondere gelegenheden te benadrukken, zodat zelfs het allereerste wat in de gehele Bijbel geleerd wordt, diezelfde verborgenheid is. 'In den beginne schiep God' (Gen. 1:1, 2): daar is de Vader, en God zeide: daar is het Woord, of de Zoon, 'en de Geest Gods zweefde': daar is de Heilige Geest. De allereerste woorden van de Bijbel spreken van de mens en maken melding van de Drie-eenheid, als die de mens geschapen heeft: 'En God zeide: Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld' (Gen. 1:26). Hij zegt: 'laat Ons', om aan te tonen, de Drie-eenheid van de Personen. Hij zegt: 'naar Ons beeld', om aan te tonen, de eenheid van het Wezen. En Mozes is begonnen de wet Gods voor de kinderen Israëls te herhalen. Het eerste dat hij hen geleerd heeft was de Drieëenheid in de Eenheid en de Eenheid in de Drie-heid: 'Hoor, Israël, de HEERE onze God is een *enig* HEERE' (Deut. 6:4). Het woord *'enig'* betekent de Eenheid, de drie woorden: de HEERE, onze God, ziet op de drie Personen, en het middelste woord: onze God, beschrijft bekwaam de tweede Persoon, Die onze natuur heeft aangenomen. Hoe is het dan gekomen dat in het begin van de nieuwe wereld, de nieuwe wet en de doop van Christus, deze drie Personen Zich vertoond hebben, waar Hij in het bijzonder ingesteld heeft dat de doop in Hun aller Naam zou bediend worden? 'Dopende dezelve in de Naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes' (Matth. 28:19). Maar waar is dit vertoond? Zie Mattheüs 3:16 en 17, waar de Vader spreekt uit de hemel, de Zoon opkomt uit het water, en de Heilige Geest Zich vertoont in de gedaante van een duif. Dit was de grootste vertoning die ooit op aarde geweest is: elke Persoon van de Drie-eenheid geeft een gevoelige getuigenis van Zijn tegenwoordigheid op die plaats.

Van het tweede: waarom in de gedaante van een duif, liever dan in een andere gedaante? Daarvoor zijn verschillende redenen gegeven, zoals:

1. Om aan te tonen de onschuld, zuiverheid, eenvoudigheid, beminnelijkheid en liefde van Christus.
2. Om aan te tonen welke eenvoudigheid en onschuld er behoort te zijn in degenen die gedoopt zijn.
3. Om te vervullen het voorbeeld van Noachs vloed. Want zoals een duif toen de boodschap gebracht heeft dat de wateren gezakt waren, zo heeft de duif nu ook de boodschap gebracht van de vermindering van Gods toorn op de prediking van het Evangelie. De eerste duif die wij in de Bijbel vinden, is de duif van Noach met een olijftak in de bek, verkondigende de vrede. De andere is de duif van David, van wie de vleugelen zijn overdekt met zilver, betekenende de oprechtheid. Daarna volgt de duif van Jesaja, kirrende met haar stem, afbeeldende de lijdzaamheid, en de laatste is Christus' zuivere en onbevlekte duif. Nu, al deze eigenschappen komen samen in deze Duif, de Heilige Geest. Hier zou ik nog verschillende dingen kunnen bijdoen, maar ik verlang ernaar om over te gaan tot enkele stichtelijke onderwijzingen. Uit deze doop van Christus kunnen wij een werkelijk noodzakelijk leerstuk leren. Er zijn mensen die de waterdoop tegenspreken, en dat op grond omdat zij menen dat het alleen het eigen werk van Johannes geweest is om te dopen met water, en van Christus om te dopen met de Heilige Geest en met vuur.

Het is waar, Christus doopt door Zijn Persoon op geen andere manier dan met de Heilige Geest. Direct na Zijn hemelvaart heeft Hij Zijn Geest over Zijn kerk uitgestort en die

gedoopt met vuur, zoals de Geest Zich daarmee vertoonde. En nog tot op deze huidige dag (hoewel niet zichtbaar) doopt Hij al Zijn heiligen met de Heilige Geest en met vuur. Maar behalve dit alles heeft Hij Johannes opdracht gegeven, en niet alleen Johannes maar al Zijn apostelen en hun navolgers, om voor altijd met water te dopen, en die hebben dat gedaan en doen het nog, gehoorzaam aan het gebod van Christus, dat in de laatste woorden die Christus op aarde gesproken heeft, opgesloten lag. En hoewel Christus niet Zelf met water gedoopt heeft, zo is Christus (zoals wij hier zien) echter wel Zelf met water gedoopt, Hij Zelf is door de Deur ingegaan, waardoor Zijn discipelen Hem altijd volgen zouden. En juist daarom is Hij door de deur van de doop binnen gegaan, om de ingang te heiligen die Hij Zelf gemaakt heeft van het huis dat Hij nu zou opbouwen. betreffend het onderscheid dat zij maken tussen de doop van Christus en die van Johannes, wat heeft dit voor nut? Wij weten dat in de doop twee delen zijn, een uitwendig en inwendig deel. Als u wilt mag u die noemen de uitwendige en inwendige doop. De uitwendige doop geschiedt door de dienaar, maar de inwendige is van Christus. Maar moeten wij die scheiden? Of liever verenigen (omdat die als het goed is moeten samen gaan) zoals wij die in Christus vinden, en zoals wij wensen dat die zo in ons mag zijn? Ik kan niet anders zien dan dat onze doop en de doop van Johannes, in de natuur en in het wezen één en dezelfde zijn. Want Johannes heeft gepredikt de doop der bekering tot vergeving der zonden (Mark. 1:4). Zij hadden dus dezelfde leer en belofte.

2. De doop door Johannes bediend, behoort tot de 'vervulling van alle gerechtigheid' (Matth. 3:15), en Lukas getuigt dat de tollenaars en het volk die door Johannes gedoopt waren, God rechtvaardigden, 'maar de Farizeeën en de wetgeleerden hebben de raad Gods tegen zichzelven verworpen, van hem niet gedoopt zijnde' (Luk. 7:29, 30). Maar hierin bestaat het onderscheid, dat Johannes doopte in Christus, Die sterven zou en weer opstaan, maar wij dopen in de Naam van Christus, Die gestorven en opgewekt is. Daar is een onderscheid ten opzichte van de omstandigheden, maar niet van het wezen. Zo let er dan op dat u de waterdoop niet verwerpt door het voorop stellen van het dopen met vuur. Christus (zien wij) heeft ze samengevoegd, niemand moet ze dan scheiden: Christus is Zelf gedoopt geworden met vuur, maar daarbij werd Christus Zelf ook gedoopt met water.

3. Van het vasten en de verzoeking van Christus.

Zodra Christus was opgekomen uit het water van de doop, is Hij al gekomen in het vuur van de verzoeking, zodra de Heilige Geest was neergedaald op Zijn hoofd, is Hij al door diezelfde Heilige Geest in de woestijn geleid om verzocht te worden, zodra God heeft gezegd: 'Deze is Mijn Zoon', heeft de Satan dit al in twijfel gesteld: 'Indien Gij de Zoon van God zijt.' Dit alles was maar een voorbereiding van Christus tot Zijn profetische bediening. In de voorgaande verhandeling was Christus bereid gemaakt door een statige bevestiging, en nu moet Hij verder bereid gemaakt worden door de verzoekingen van de satan. Daar zijn verschillende punten in dit stuk, daarom zal ik het in diezelfde orde behandelen als de evangelist het heeft voorgesteld. 'Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van de duivel' enzovoort (Matth. 4:1-12). In het gehele verhaal moeten we letten op deze verschillende punten, zoals

1. De plaats waar de verzoeking is geschied — de woestijn.
2. De reden van Christus' gaan naar de wildernis — de wegleiding door de Geest.
3. Het doel van de wegleiding van Christus door de Geest in de woestijn — om verzocht te worden van de duivel.

4. De tijd en de gelegenheid van de aanval van de duivel — aan het einde van het vasten, de veertig dagen, als hem hongerde.
5. De verzoekingen zelf — drie in getal, waar ook drie overwinningen aan toe zijn gevoegd, die Christus over de verzoeker heeft gehad, die Hem daarop heeft verlaten. Waarna de engelen zijn toegekomen en hebben Hem gediend.
1. Ik zal eerst met de plaats beginnen waar de verzoeking geschied is, in de woestijn.

Deze woestijn was niet dezelfde woestijn, en ook niet dezelfde plaats in de woestijn, waar Johannes de Doper geleefd heeft (Matth. 3:1), want die, waarin Johannes de Doper geleefd heeft, was een bewoonde plaats waar steden en dorpen waren en een menigte volk voor wie Johannes heeft gepredikt. Maar deze woestijn was onbewoond door mensen en vol van wilde beesten, zo zegt Markus: 'Hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van de satan en was bij de wilde gedierten' (Mark. 1:13). Zoals Adam in zijn gerustheid bij de wilde dieren geleefd heeft, en zij hem niet beschadigd hebben, zo heeft hier ook Christus, de tweede Adam, in de woestijn bij de wilde dieren geleefd, en Hij is evenmin door hen beschadigd. Hij is Adam gelijk in Zijn behoudenis en gerustheid, maar meer dan Adam in het weerstaan van de verzoekingen. Sommigen zeggen, dat Christus in de woestijn, gedurende de veertig dagen van Zijn verblijf daar, zonder ophouden van de boze geesten bestreden en besprongen is, hoewel de laatste verzoekingen maar alleen staan vermeldt, omdat die het hevigste geweest zijn. Nu, of zij in die tijd in zo'n verschrikkelijke en ijselijke gedaante verschenen zijn is onzeker, maar het meest waarschijnlijke is, dat ze liever aan zo'n heilige Persoon als Jezus, waarvan zo'n hoge verwachting was, hebben willen verschijnen in een geestelijke en verstandige vertoning, omdat Jezus niet zo snel zwak, verlegen of verschrikt zou geweest zijn door enige ijselijke gezichten. Er is niet veel aan gelegen om dit nader te onderzoeken, maar in deze woestijn werd Christus gedurig verzocht, en in dit opzicht weet ik niets anders, of de duivel was in zijn voordeel omdat hij Christus in de woestijn had gebracht. De eenzaamheid is geen slecht middel om de verzoekingen te verzwaren: 'Wee de éne, die gevallen is, want er is geen tweede om hem op te helpen' (Pred. 4: 10). Anderen zeggen dat Christus in de woestijn, gedurende de veertig dagen van Zijn verblijf, zonder ophouden met gebed en vasten is geoefend geweest. In deze tijd heeft Hij Zijn onmiddellijke toegang en samenspreking met God gehad. Hij wist dat Hij het grote werk van de verlossing had uit te voeren, en daarom hebben Zijn ontmoetingen in deze tijd, moeten dienen tot een voorbereiding daarvan. En in dit opzicht weet ik niet beter, of de woestijn is tot voordeel van Christus geweest bij Zijn voornemen. In deze eenzame plaats heeft Hij vooral hemelse influisteringen kunnen geven, de hemel staat over het algemeen in zulke plaatsen wat ruimer open en God is in Zijn bezoeken wat vriendelijker en overvloediger.
Wat anderen ondervonden hebben weet ik niet, maar als ik iets bijzonders van God of van Zijn genade heb genoten, heeft mij het bos, de wildernis, de woestijn en de eenzame plaats, zeer bekwaam gediend. Heb ik hiervan niet een heerlijk voorbeeld voor mij? Het is de eenzaamheid en een plaats van afzondering geweest waarin Christus heeft gewaakt. De eenzame plaatsen hebben Hem horen bidden, in een verborgen plaats is Hij geboren, in de woestijn heeft Hij Zijn duizenden gespijzigd, op een hoge berg alleen is Hij van gedaante veranderd, op een berg is Hij gestorven en van een berg is Hij opgevaren ten hemel tot Zijn Vader. Ik twijfel er niet aan, of in deze plaatsen van afzondering heeft Zijn aandacht het voordeel gehad van gunstige omstandigheden, in het bijzonder van tijd en plaats. En toch durf ik het eerste gevoelen niet te verwerpen, want ik denk dat beiden,

Christus en de duivel, hun voordeel van deze woestijn gehad hebben, de Eén om te bidden en de andere om te verzoeken.

2. De oorzaak van het gaan van Christus in de woestijn, is de leiding van de Geest geweest: 'Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn.' Hij werd geleid door de goede Geest, om verzocht te worden door de boze geest. O wat een wonder, dat dezelfde Geest, Die Eén is met de Vader en de Zoon, dezelfde Geest door Wie Christus ontvangen was, Hem nu heeft uitgedreven of weggeleid in de woestijn om door de duivel verzocht te worden. Over de manier van de wegleiding van Christus is enig verschil van mening. Sommigen menen dat Hij op een zichtbare wijze weggeleid of weggerukt is, van de Jordaan naar de woestijn. Maar om daar niet op te staan en tot de waarheid zelf te komen, merk op dat Christus ons door Zijn hemelse Vader heeft geleerd te bidden: 'Leid ons niet in verzoeking', Hij is echter nu Zelf geleid in diezelfde verzoeking waartegen wij moeten bidden. Zeker, dit is tot onze lering geschied, wij mogen onszelf niet in verzoeking brengen. Christus Zelf heeft de strijd niet willen ingaan, zonder geroepen te zijn of zonder opdracht, wat zouden wij arme mensen dan kunnen vertrouwen op onze eigen bekwaamheden? Wie zou in zijn eigen kracht met de duivel durven worstelen?
O, wees op uw hoede! Als wij moeten bidden om in geen verzoeking geleid te worden, zo is het veel meer nodig te bidden dat wij in geen verzoeking lopen, voor wij daarin geleid worden. En tot vertroosting van Gods volk, als het zo zou zijn dat wij in verzoeking geleid worden, als wij door Goddelijke toelating of door ingeving van de Heilige Geest, in een zaak of manier van leven verwikkeld zijn, waar ons veel verzoekingen en weinig vertroostingen ontmoeten, laat ons die dan opmerken als een gevolg van de Goddelijke Voorzienigheid waarin wij de Heere onze God moeten verheerlijken, maar niet als een bewijs van Gods wangunst of onmin. En waarom dat? Omdat Christus Zelf de duivelen door het blazen van Zijn mond zou hebben kunnen wegdrijven, ondanks dat, door de Geest van Zijn Vader geleid is tot beproeving, door de geest van de duisternis. 'Acht het voor grote vreugde, mijne broeders! (zegt Jakobus), wanneer gij in velerlei verzoekingen valt; wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt' (Jak. 1:2, 3).

3. Het doel van 'het door de Geest leiden van Christus in de woestijn' is geweest, of direct of indirect. Wat betreft het directe doel, dat was om verzocht te worden door de duivel. Christus werd daar gebracht, opdat de duivel Hem verzoeken zou. U zou hier mogen denken, dat dit een geheel wonderlijk voornemen is dat Gods Zoon in de woestijn moest gebracht worden om door alle duivelen van de hel bezet te worden. Maar God heeft hierin nog een verder of verborgen doel gehad, en dat was a. Zijn eigen heerlijkheid en b. ons voordeel.

a. Zijn eigen heerlijkheid is hierin gebleken: als de satan Christus niet verzocht had, hoe zou Christus dan de satan overwonnen kunnen hebben? De eerste Adam werd verzocht en overwonnen, de tweede Adam heeft, om die listige overwinning te vergelden en te verbeteren, de verzoekingen overwonnen. Nu, hierdoor werd de kracht van Christus opmerkelijk geopenbaard: de duivel de ketenen losgelaten hebbende, laat die op Christus komen met al zijn macht, en Christus Die zonder slagen geen overwinning kon verkrijgen, heeft door deze hevige aanval van de satan, hem overwonnen en over hem gezegepraald. Hierdoor is de genade van Christus volmaakt verheerlijkt vertoond. Hoe is Christus' geloof, lijdzaamheid, nederigheid, ijver en sterkte daardoor aan het licht gekomen, en dat zou niet geschied zijn als Christus altijd stil in Zijn garnizoen was blijven liggen, en Zich

nooit tot de strijd had begeven. Wie zou de zoete reuk van de welriekende specerijen geroken hebben, als ze niet gestoten en vermorzeld waren geworden in deze vijzel van verzoeking? Dit was het middel, waardoor de genade van Christus tot Zijn eeuwige lof volmaakt heerlijk heeft geschenen.

b. Zoals het geweest is tot Zijn heerlijkheid, zo ook tot ons voordeel. Nu zien wij wat voor soort vijand wij hebben, hoe hij vecht en hoe hij kan wederstaan worden, en ook hoe hij kan overwonnen worden. Nu zien wij dat hoe meer God ons liefheeft, wij des te meer aan de beproeving van de verzoeking zijn onderworpen. Nu zien wij dat de grootste heiligen kunnen verzocht en tot het slechtste kwaad verlokt worden, omdat Christus Zelf tot ongelovigheid, gierigheid en afgoderij is verzocht geweest. Nu zien wij dat wij geen Hogepriester hebben, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd' (Hebr. 4:15, 16).

4. De tijd en gelegenheid van het werk van de duivel was, als Christus veertig dagen gevast had en Hem ten laatste hongerde. Sommigen (zoals u gehoord hebt) zeggen, dat gedurende al de veertig dagen die Christus in de woestijn geweest is, Hij maar alleen onzichtbaar is verzocht geweest, want de satan heeft in al die tijd geen zichtbare gedaante aangenomen, zoals Hij (naar hun zeggen) aan het einde van de veertig dagen gedaan heeft. Mijn voornemen is om hierover niet te redetwisten. Hoewel er verschil van mening is over Zijn verzoekingen, zo is echter het vasten van Christus gedurende veertig dagen en veertig nachten zeker, en hiervan hebben wij enige voorbeelden gezien, voordat Christus in de wereld is gekomen. Zo heeft Mozes veertig dagen gevast bij het overleveren van de Wet en Elias heeft veertig dagen gevast bij de herstelling van de wet, en om de tijd van deze beide voorbeelden te vervullen, heeft Christus veertig dagen willen vasten bij het volbrengen van de wet en bij de verkondiging van het Evangelie. Christus, zo lang vastende, heeft daardoor Zijn almachtige kracht getoond. En heeft aan het einde van Zijn vasten de waarheid te kennen gegeven van Zijn mensheid en Zijn zwakheid, om te bewijzen dat er geen onderscheid tussen ons en Hem was, dan alleen de zonde, daarom heeft Hij willen vasten en ook honger willen lijden. Wij weten heel goed dat Christus zonder voedsel heel goed zou hebben kunnen leven en vasten zonder honger. Het zou heel gemakkelijk voor Hem geweest zijn om Zijn lichaam te onderhouden zonder enig voedsel tot onderhoud van het leven, maar om te tonen dat Hij zowel mens als God was, en daarom een bekwaam Middelaar tussen God en mensen, zo heeft Hij en willen eten en willen vasten. Hij heeft voedsel willen gebruiken en ook volkomen honger willen lijden. Nu, onze Zaligmaker heeft honger gehad en dit heeft de satan gelegenheid gegeven om met felle en krachtige verzoekingen op Hem aan te dringen. Hij weet goed welk aas de diverse vissen moet voorgeworpen worden, ook wanneer en hoe dat moet gedaan worden. Hij heeft allerlei soorten van verzoeking gereed, hij heeft zijn appels om de kinderen, en goud om de mannen te bedriegen. Hij heeft wereldse ijdelheden voor de zwakken en wereldse koninkrijken voor de heerszuchtigen. Hij overlegt over de natuurlijke genegenheden en zwakheden van de persoon die hij wil verzoeken, en hij let goed op al onze uitwendige toevalligheden, gelegenheden en bekwame tijden, maar hierover later.

5. De verzoekingen zelf zijn drie in getal, waarvan dit de eerste is: 'Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze stenen broden worden.' Wat een verschrikkelijke inleiding is dit: 'Indien

Gij Gods Zoon zijt!' Ongetwijfeld had de satan de boodschap van de engel wel gehoord, hij heeft de ster gezien en de reis en geschenken van de wijzen. Hij heeft niet onwetend kunnen zijn van de gelukwens van Zacharias, Simeon en Anna, en als laatste heeft hij gezien dat de hemelen zijn geopend, en heeft hij de stem gehoord die van de hemel gekomen is: 'Deze is Mijn Zoon, Mijn geliefde, in Welke Ik Mijn welbehagen heb.' En ondanks dat hij zag dat Christus flauw was van de honger, begreep hij niet hoe deze zwakheden konden bestaan met de Godheid, en heeft hij het in twijfel getrokken: 'lndien Gij Gods Zoon zijt!' O, en hierin is juist al ónze gelukzaligheid gelegen! Wat zouden wij ellendige mensen zijn, als Christus niet waarlijk de Zoon van God was. De satan geeft een slag aan de wortel met deze veronderstelling: 'Indien Gij Gods Zoon zijt.' Werkelijk, het gehele werk van onze verlossing, en het gehele werk van onze zaligheid ligt vast in deze ene onvermijdelijke waarheid, dat Jezus Christus de Zoon van God is. Als Christus de Zoon van God niet was geweest, hoe zou Hij hebben kunnen voldoen, of hoe zou Hij voor de wereld hebben kunnen betalen? Hoe zou Hij dát hebben kunnen doen, of hoe zou Hij hebben kunnen lijden, wat tot voldoening van de gramschap van Zijn Vader nodig was? Hoe zouden Zijn leven en dood waarde gehad hebben voor de zonden van de gehele wereld? Als Christus Gods Zoon niet was geweest, waren wij allen vergaan, wij waren verloren en vernietigd, wij waren voor eeuwig verdoemd geweest. O dan! Helaas, vaarwel heerlijkheid, vaarwel gelukzaligheid, vaarwel hemel! Als Christus Gods Zoon niet is, zo zullen wij daar nooit komen. Wel satan, u begint uw aanval als de duivel die u bent: 'Indien Gij Gods Zoon zijt', en wat dan? 'Zeg dat deze stenen broden worden.' Hij wist dat Jezus hongerig was, en daarom nodigde hij Hem om brood te eten, maar door Jezus daar zelf voor te laten zorgen, om zo Zijn mensheid te verkwikken en om zijn Godheid te bewijzen. Kom, wil hij zeggen, verdrijf uw honger door een wonder, verander deze stenen in brood, en dat zal een bewijs zijn dat u Gods Zoon bent. Er is niets zo gewoon bij onze geestelijke vijand dan dat hij in tijden van gebrek, ons probeert te verleiden tot verboden dingen: als u arm bent, zo stee, als u niet verder kunt komen door eerlijke middelen, gebruik dan verkeerde middelen. Ik erken dat Christus natuurlijk zowel stenen in broden had kunnen veranderen, als Hij het water in wijn veranderd heeft. Maar om dat te doen in wantrouwen aan het vooruitzicnd bestuur van Zijn Vader en een wonder te doen naar het genoegen en op het bevel van de satan, dat kon voor de Zoon van God niet betamelijk wezen. En daarom heeft Jezus niet begeerd verkwikt te worden, Hij heeft liever de Godheid van Zijn persoon niet willen openbaren, dan dat Hij iets zou gedaan hebben, wat tot teken van een tegenstrijdige geest zou geweest zijn. O christenen, het is een zondige, boosaardige en goddeloze zaak als men verkeerde wegen inslaat om in zijn armoede geholpen te worden. Wel, het kan zijn dat u een middel gevonden hebt om rijk te worden, dat u van tevoren niet geweten hebt. O, let op of het niet op aanraden van de duivel geweest is om uit stenen brood te maken, om onze droefheid in vertroostingen voor het vlees te veranderen! Als dat zo is, dan heeft de satan de overhand verkregen. Helaas, helaas, hij kan het niet hebben dat u een streng leven van zelfverloochening of afsterving zou lijden, als hij u maar kan bewegen om uw lusten te voldoen en uw begeerlijkheden te koesteren, dan heeft hij ruim baan voor die aanvechting. Het was duizendmaal beter voor ons, stenen tot ons brood te maken en tranen tot onze drank, dan te zwemmen in de onrechtvaardig verkregen goederen en in de overvloed van allerlei wellusten.

Maar wat was het antwoord van Christus? Wel, dit: 'Daar staat geschreven: de mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord dat door de mond Gods uitgaat.'

1. Daar is geschreven. Heel gemakkelijk zou Hij de satan door de kracht van Zijn Godheid verslagen hebben, maar Hij heeft hem liever door het zwaard van de Geest willen

overwinnen, en dat is juist tot onze lering geschied, om ons daardoor aan te wijzen hoe wij hem moeten weerstaan en overwinnen. Niets is er in de hemel, noch op aarde, dat de macht van de hel verslaan kan, als Gods Woord dat niet kan doen. O, hoe behoren wij dan met David te bidden: 'Heere, leer mij de weg Uwer inzettingen. En ruk het woord der waarheid van mijn mond niet al te zeer.Uw inzettingen zijn mij gezangen geweest, ter plaatse mijner vreemdelingschappen. Zo zal ik mijn smader wat hebben te antwoorden.' (Psalm 119: 33,43,54,42). 'De mens zal bij brood alleen niet leven', wanneer wij Gods werk hier doen, heeft God beloofd dat Hij ons van alles wil voorzien wat voor ons nodig is. Nu, het was de tegenwoordige staat van Jezus, dat Hij bezig was in het werk van Zijn Vader en in de bevordering van onze welvaart, en daarom was Hij ervan verzekerd dat Hij naar Gods Woord zou verzorgd worden. Christenen, dienen wij God? God zal ons zeker brood geven, en totdat het Hem belieft dat te doen, zullen wij kunnen leven bij het brood Zijns monds, bij het licht Zijns aanschijns, bij de verkwikking van Zijn beloften, 'bij alle woord dat door de mond Gods uitgaat'. Elk woord van Gods mond kan een genade geven, en elke genade kan een dubbel gebrek vervullen, beide van het lichaam en van de ziel. Ik herinner mij dat er eens iemand zeer benauwd werd, en ernstig door de honger bedreigd als antwoord gaf, dat als hij geen brood zou krijgen, God het dan zo beschikken zou, dat hij geen honger zou hebben. Is onze voorraad op, God kan onze behoeften verminderen. Als een dwingeland ons brood wegnam, wel, God onze hemelse Vader, kan ook onze flauwheid, ons voedsel en onze hongerige lusten veranderen.

2. De tweede verzoeking was zo vleselijk niet. De duivel, ziende dat dit voor Christus te gering was, is nomaals gekomen met een verzoeking die wat geestelijker was: hij heeft Hem gesteld op de tinne des tempels en tot Hem gezegd: 'Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts; want daar is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal' enzovoorts (vs. 5, 6). Hij, Die Zich had laten leiden van de Jordaan naar de woestijn om de eerste verzoeking te overwinnen, heeft nu toegelaten dat Hij gebracht wordt uit de woestijn naar de stad Jeruzalem, tot overwinning van de tweede verzoeking. De woestijn was geschikt voor een verzoeking, voortkomende uit gebrek, en Jeruzalem was geschikt voor een verzoeking, voortkomende uit ijdele eer. Jeruzalem was de heerlijkheid van de wereld, de tempel was de heerlijkheid van Jeruzalem. De tinne of omloop was het hoogste gedeelte van de tempel en Christus is bereid geweest om daarop gesteld te worden tot bevordering van de verzoeking. O, dat Christus heeft willen lijden, dat Zijn zuiver en geheiligd lichaam door de goddeloze handen van de oude verzoeker zou weggedragen en weggerukt worden door de lucht! Maar dit alles is voor ons geweest. Hij heeft geen acht geslagen op wat de duivel in deze omstandigheid met Hem gedaan heeft, als Hij ons maar van de duivel heeft mogen bevrijden. Ik denk dat dit een zoete overdenking is van een zeker heilig godgeleerde. Hij stelt zich voor alsof hij Christus gezien had op de hoge spitsen van de tempel, en de satan bij hem staande met deze woorden in zijn mond: 'Wel, omdat U ten aanzien van Uw voedsel op het vooruitziend bestuur van Uw Vader hebt willen vertrouwen, neem dan nu een nieuwe proef op Zijn vooruitziend bestuur, betreffend Uw wonderlijke bewaring: werp Uzelf nederwaarts. Zie, U bent hier in Jeruzalem, in de beroemde en heilige stad in de wereld. U bent hier op de hoogte van de tinne van de tempel, die aan Uw Vader toegewijd is en ook aan U, als U naast Hem God bent. De ogen van alle mensen zien nu op U, er kan geen beter middel bedacht worden om Uw eer overal te verspreiden en Uw Godheid openbaar te maken, dan dat U Zich van boven naar beneden werpt. De gehele wereld zal zeggen: daar is in U meer dan een mens. En wat het gevaar betreft (als U Gods Zoon bent), is er geen gevaar te verwachten. Wat is er dat Hem kwaad doen kan, die de Zoon van God is? En waartoe dient dat heerlijke leger

van engelen, die door een Goddelijk bevel, de bewaring van Uw menselijke natuur op zich genomen hebben? Kom, werp Uzelf nederwaarts.' Hierin ligt de verzoeking, de satan zegt: kom, werp Uzelf nederwaarts. Maar waarom heeft de satan zelf Hem niet naar beneden geworpen? Hij had Hem op die plaats gebracht, en zou het niet gemakkelijker geweest zijn Hem vandaar naar beneden te werpen? O nee, de duivel kan ons aanraden tot vallen, maar hij kan ons niet neerwerpen zonder onze eigen daad. Zijn boosheid is oneindig, maar zijn macht is begrensd, hij kan ons niet meer kwaad doen dan ons aan te raden om het zelf te doen en daarom zegt hij tot Christus: werp Uzelven nederwaarts.
Hierop heeft Christus geantwoord: 'Gij zult de Heere uw God niet verzoeken' (vs. 7). Hoewel het de waarheid is dat wij op God moeten vertrouwen, zo moeten wij Hem echter niet verzoeken. Als ons middelen gegeven worden, zo moeten wij die niet verwerpen onder het voorwendsel van Gods bewaring. Wij lezen van een zekere Heron die, wonende in een woestijn, op dezelfde wijze verzocht werd, en daardoor ook is overwonnen, hij heeft zichzelf naar beneden geworpen, moed hebbende op Gods beloften, en is door die val in zijn zonden gestorven. Christus wist wel dat er van de tinne des tempels een gewone afgang was met trappen, en daarom heeft hij God zo niet willen verzoeken, door Zichzelf hals over kop naar beneden te werpen. Wat, zouden wij Gods macht, gerechtigheid, goedertierenheid en buitengewone bewaring zonder noodzaak beproeven? Al de duivelen in de hel hebben Christus zo niet kunnen verzoeken dat Hij Zijn God heeft willen verzoeken.
3. De derde verzoeking is nog verschrikkelijker. De tempel was nog niet hoog genoeg, zodat de duivel Hem nogmaals heeft meegenomen 'op een zeer hoge berg, en toonde Hem al de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid, en zeide tot Hem: Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden' (vs. 8, 9). Om niet te blijven staan bij dergelijke vragen zoals, hoe zouden al de koninkrijken voor het oog van Christus getoond kunnen worden. Of als die alleen door een verbeelding van zinnen aan Hem getoond zijn, had de duivel dan niet net zo goed een vallei in plaats van de top van een berg kunnen gebruiken? Of waarom was Rome niet het voorwerp dat de duivel toonde? Omdat Rome toentertijd het toppunt was van alle koninkrijken van de wereld en hun heerlijkheid. Mij betreffend, ik denk dat de duivel in deze verzoeking al de krachten van zijn listigheid bijeen heeft gebracht, en dat hij door een engelenmacht tot een middelpunt getrokken heeft de verschillende soorten en delen van al de koninkrijken en heerlijkheden van de wereld, en heeft een wonderlijke landkaart van uitnemende schoonheid gemaakt en die voor de ogen van Jezus vertoond. Hij heeft gedacht dat eerzucht het best zou passen om Hem tot een val te brengen, omdat hij wist dat hij daardoor zelf was overwonnen en al die gevallen sterren, de engelen der duisternis. En daarom (zegt de satan): 'Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden.' Hoe! Zou God de duivel aanbidden? Was er van het begin van de schepping af wel ooit zo'n godslastering gehoord? Ik moet bekennen dat er in onze tijden veel verschrikkelijke, gruwelijke en vervloekte godslasteringen uitgebraakt zijn, en ik geloof dat de afgoderij een zonde is die zich het meest door de wereld verspreid heeft. Maar was er ooit zo'n godslastering of afgoderij als deze, dat niet een gewoon schepsel, maar de Schepper Zelf zou neervallen voor de duivel en hem aanbidden? Het Lam Gods, Die al de voorgaande verzoekingen met lankmoedigheid heeft aangehoord, heeft dit volstrekt niet kunnen verdragen. Een aanval op onze eigen eer is voor ons gepast om met lijdzaamheid gedragen te worden, maar wanneer de eer en heerlijkheid van God Zelf aangetast wordt, dan behoort al onze ijver aangespoord te worden. Daarom gelastte Christus hem te wijken, zo gauw Hij merkte dat zijn begeerte zo onbeschaamd en godslasterlijk was, en heeft hem direct

geboden weg te gaan, zeggende tot hem: 'De Heere uw God zult gij aanbidden en Hem alleen dienen' (vs. 10). En nadat de duivel zo op de vlucht gedreven was, zijn de engelen op die plaats gekomen en hebben Hem gediend, ofwel: zij hebben na Zijn vasten, Hem zodanige dingen toegediend als Zijn behoeften van hen hebben geëist.
O christenen, wat zullen wij hierover zeggen? Als Christus zo verzocht is geweest van de satan, wat staat ons dan wel te wachten? Mijn hart kan zich soms wel verheugen als ik eraan denk dat Christus zo is verzocht geworden, omdat Hij hierdoor weet te hulp te komen, degenen die verzocht worden. En soms verschrikt het mijn ziel als ik bedenk, dat de satan met Jezus Christus zo brutaal heeft durven handelen. Och, wat zou hij dan niet doen met mij! Hoe licht zou hij mijn ziel overweldigen! Toen hij kwam om Christus te verzoeken, vond hij niets in Hem dat Hem in de verzoeking kon verleiden, maar mijn hart is vol van verdorvenheden. Als de Heere niet vóór mij was, het zou direct met mij gedaan zijn. Ik zal hier de leer van de verzoekingen niet behandelen, let alleen hierop:
A. De listigheden van de satan.
B. Enige algemene middelen om zijn listigheden te weerstaan.

A. Zijn listigheden zijn zeer vele en zeer gevaarlijk, zoals:

1. Hij let op ons en past zijn verzoekingen toe op onze genegenheden, zoals bijvoorbeeld: Als hij merkt dat een mens tot eergierigheid genegen is, dan bedekt hij zijn val met het aas van eer. Zo heeft hij Abimelech verzocht om zijn broeders te vermoorden, zodat hij de heerschappij zou krijgen. Of als hij een mens vindt die tot wellusten genegen is, dan verzoekt hij hem met het aas van allerlei lusten: zo heeft hij Noach verleid tot dronkenschap, David tot overspel en Salomo tot afgoderij. Of als hij een mens vindt die tot geldgierigheid genegen is, dan gebruikt hij de gouden fuik, zo heeft hij Bileam verlokt, door hem goud en zilver aan te bieden om het volk te vloeken dat God gezegend had, en zo heeft hij Judas verleid om zijn Meester voor dertig zilverlingen te verraden. Het is onnodig om veel voorbeelden op te noemen, omdat wij tot op de dag van vandaag zien dat vele duizenden in dit gouden net verstrikt worden.

2. In zijn verzoekingen let hij op ons en past ze toe op onze eigenschappen. Zo verzoekt hij een korzelig mens tot kijven en twisten, een dartel mens tot ijdelheid en traagheid, een droefgeestig mens tot boosheid en wraakgierigheid, één die wellustig is tot vleselijke lusten en begeerlijkheden, en hierom zegt de apostel dat een iegelijk verzocht wordt, als hij van zijn eigen begeerlijkheden afgetrokken en verlokt wordt (Jak. 1:14). De satan zal bij ons nooit aan boord komen, als hij weet dat er niets in ons is wat hem in zijn verzoekingen zal helpen.

3. In zijn verzoekingen let hij op ons en past ze toe op onze uitwendige staat. Zo verzoekt hij ons in onze voorspoed tot hoogmoed en trots en het vergeten van God, tot verachting van onze naaste, tot de liefde tot de wereld, tot traagheid in de godsdienst, tot vleselijke zorgeloosheid en dergelijke. Of als wij tegenspoed hebben, verzoekt hij ons tot het gebruik van onwettige middelen of tot het wantrouwen van Gods alregerende voorzienigheid en onbedrieglijke belofte, of het kan zijn tot vertwijfeling, murmurering of ongeduld tegen God. Door deze verzoeking nam hij zich overmoedig voor, om Christus te bewegen tot wantrouwen aan Gods voorzienigheid door Zichzelf te helpen met het veranderen van stenen in brood.

4. In zijn verzoekingen let hij op ons en past ze toe op onze geestelijke staat.
Dus als wij openlijk goddeloos zijn, verzoekt hij ons tot Godverloochening, verachting van de godsdienst, tot zweren, lastering en schending van de dag des Heeren, tot ongehoorzaamheid, doodslag, overspel, dronkenschap, dieverij, gierigheid en allerlei duivelse werken. Of als wij oppassende mensen zijn en met de anderen niet meegaan in zo'n uitleving van ongebondenheid en zonde, wel, dan verzoekt hij ons door ons een goed gevoel van onze staat: 'Ik dank U, o Vader, dat ik niet ben gelijk andere mensen enzovoort. Ik handel rechtvaardig en oprecht met al mijn buren, ik heb een goede kennis van God, hoewel ik onwetend ben van Gods Woord en van de beginselen van de godsdienst. O, als wij belijders zijn van de Goddelijke waarheid, en weten hoe wij met onze tong in prachtige bewoordingen van de godsdienst moeten spreken, van godzaligheid en van Christus, wel, dan verzoekt hij ons om daarop gerust te zijn. Wat heb ik meer nodig? Als ik maar uitwendig de plichten kan volbrengen van de godzaligheid, Gods Woord horen, de sacramenten gebruiken, in de kerk en thuis Gods Naam aanroepen. Hierin ben ik een goed christen, dat de liefde, de goede werken en al de plichten van de tweede tafel mij nooit kunnen rechtvaardigen of zalig maken,dan alleen het geloof. Ik geloof en ik doe belijdenis van de leer, en ik hoop hiermee te volstaan. Of als wij oprechte belijders zijn en zwak in het geloof, wel, dan verzoekt hij ons door zwaarmoedige gedachten vanwege onze zonden. Hij houdt ons de berg van zonden voor, in haar meest verschrikkelijke natuur en hatelijkheid. En als hij ons daarmee niet kan overstelpen, dan kan het zijn, dat hij er dan nog van zijn eigen zonden bij doet, en ons zoveel lelijke godslasteringen in de zin brengt, zoals de godslasteringen die hij onze Zaligmaker heeft voorgesteld: dat wij hem zullen aanbidden als onze god, dat wij Jezus Christus zullen verloochenen om onze God, onze Heere, onze Zaligmaker en onze Verlosser te zijn, om te zeggen in ons hart dat er geen God is, maar slechts een natuur, geen Schrift, geen Heilige Geest. Menige kostelijke ziel voelt deze ingevingen van de satan, en ik ben daar niet verwonderd over als ik zie dat de duivel zelfs Christus verzocht heeft tot ongelovigheid en eerzucht, ja, zelfs tot aanbidding van de duivel. Of als wij sterke christenen, volwassen mannen zijn, en voortdurend opwassen tot de grootte der volheid van Christus, wel, dan verzoekt hij ons tot de zonde van overmoedigheid tegen de kennis, of als hij ons zo niet in zijn macht krijgt, dan weet hij zich te veranderen in een engel des lichts (2 Kor. 11:14), en verzoekt ons tot het doen van iets minder goeds, om zo te verzuimen het groter goed, zoals het doen van een plicht op een ongelegen tijdstip, terwijl andere plichten op dat tijdstip veel nodiger zijn. Zo doet hij ons doorgaans bij het aanhoren van Gods Woord afdwalen naar deze of die heerlijke dingen, om zo onze gedachten daarvan af te trekken en ons tot onvruchtbare toehoorders te maken. En in onze gebeden tot God doet hij ons gedenken aan deze of gene stichtelijke lering die wij in één of andere preek gehoord hebben, om zo onze geest in die heilige oefening in de war te maken en ons te beletten dat wij onze harten met een volkomen zuiverheid tot God kunnen opheffen. Ik zou hier nog wel duizend van die listigheden van de satan aantoe kunnen voegen, en dan zou ik er misschien nog niet één van duizend gezegd hebben. De apostel kon met waarheid zeggen: 'Want zijn gedachten zijn ons niet onbekend' (2 Kor. 2:11; Ef. 6:11; Openb. 2:24), en u ziet dat ons sommigen van zijn gedachten ook niet onbekend zijn, maar helaas, wie kan al zijn listige omleidingen, lagen, diepten en 'vurige pijlen' ontdekken? (Ef. 6:16). Wat mij aangaat, ik kan dat niet doen, want ik moet die nog leren.

B. De gewone middelen om zijn listigheden te weerstaan, zijn deze:

1. Een gedurige overdenking van de bevelen van Christus betreffend deze zaak: 'Wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels. Denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof' (Ef. 6:10, 11; 1 Petr. 5:9).

2. Een gedurig vermijden van de eerste influisteringen van de duivel (1 Petr. 5:5). Als deze gladde slang eerst maar zijn hoofd kan inboren, dan zal hij spoedig plaats maken voor zijn gehele lichaam, en daarom moeten wij hem de kop vermorzelen en verbreken: 'En geeft de duivel geen plaats' (Ef. 4:27).

3. Een tegenstelling van Christus zoeken in al Zijn verzoekingen. Bijvoorbeeld: als de satan ons zegt dat wij snode zondaren zijn, moeten wij antwoorden 'dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken' (Matth. 1:21; 1 Tim. 1:15) en: 'Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld, (...) en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53: 5). En als de satan ons zegt dat wij onder de toorn Gods liggen, zo kunnen wij antwoorden dat Christus de toorn van Zijn Vader gedragen heeft, om voor ons vrede te maken. Als hij ons zegt dat wij onder de vloek der wet liggen, dan kunnen wij antwoorden: 'Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons' (Gal. 3:13). Als hij ons zegt dat wij zijn slaven en dienstknechten zijn, dan kunnen wij antwoorden dat wij dat in het verleden geweest zijn, maar dat Christus de prijs voor onze verlossing aan Zijn Vader betaald en ons vrijgekocht heeft. Als hij ons zegt dat wij onrechtvaardige mensen zijn, en dat wij daarom voor Gods vierschaar verdoemd zullen worden, dan kunnen wij antwoorden dat Christus, Die onschuldig was, daarom is verdoemd geworden, zodat wij die schuldig waren, daardoor zouden vrij gemaakt worden. En dat Hij, Die gekomen is om ons zalig te maken, ons Zelf oordelen zal, en dat wij daarom niet aan barmhartigheid hoeven te twijfelen, als wij maar aanhoudend pleiten op de verdiensten van Christus. En als de satan zich hiermee niet wil laten beantwoorden door ons, wel christenen, dan is er geen andere weg dan hem naar Christus te zenden. Met dat doel kunnen wij hem zeggen dat Christus onze Advocaat en Voorspreker is, en als hij wil disputeren, laat hem dan tot onze Jezus gaan. Hij is machtig genoeg om onze zaak te bepleiten, en om alle beschuldigingen te weerleggen die tegen ons worden ingebracht.

4. Ik voeg hier nog bij het aanhoren, lezen en overdenken van Gods Woord, heilige samensprekingen en een ijverig waarnemen van ons werk in het beroep waarin wij gesteld zijn en een leven door het geloof. Ik kan bij al deze middelen niet blijven staan, maar denk bij die alle aan dat ene van Christus: 'Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt' (Matth. 26: 41). Het gebed tegen de verzoeking is een weigering ervan en een groot deel van de overwinning. Want het is een ontzegging om die aan te nemen en door de daad een verwerping van de laster. Het is de hemel te hulp roepen, om ervoor te waken dat de overwinning des te zekerder aan onze kant blijft. Hierom heeft iemand een zoete raad gegeven: Als de verzoeking op u aanvalt, valt u dan op God aan, want Hij is net zo haastig te overweldigen als u overweldigd bent. Hij is net zo haastig te bewegen tot het goede, als u tot het kwade. Hij is net zo gemakkelijk te bewegen om u barmhartig te zijn als u om tot Hem te bidden. Alleen, let op, dat u niet gaat rusten op het gebed maar ook voortgaat met het werk, en arbeidt, door met alle middelen de eerst ontstoken vlam in uw ingewanden uit te blussen, voor zij het merg in uw gebeente komt te verteren. Het is inderdaad zo dat

een krachtig gebed en een trage, zorgeloze en onachtzame wandel, tegenstrijdige dingen zijn in de godsdienst, en daarom: waakt en bidt, en bidt en waakt!

4. Van de eerste openbaring van Christus.

Betreffend de eerste openbaring van Jezus aan Zijn verschillende getuigen, was het nu de tijd dat de Zon der gerechtigheid zou opgaan en schijnen in de ogen van de wereld, en (omdat de ongelovigheid de wereld verblind had) dat enige bijzondere getuigen zouden verkozen worden, om beide, onze ogen te zalven en dit aan het licht te brengen, zeggende: 'Deze is het, van Welken Mozes in de Wet geschreven heeft, en de Profeten, namelijk Jezus, de Zoon van Jozef, van Nazareth' (Joh. 1:46). Tot dat doel lezen wij veel van de openbaringen van Jezus: 'God is geopenbaard in het vlees' (1 Tim. 3:16) en Christus is 'wel voorgekend geweest vóór de grondlegging der wereld, maar is geopenbaard in deze laatste tijden om uwentwil' (1 Petr. 1:20). Van het eerste wonder dat Hij gewerkt heeft, staat dit geschreven: 'Hij heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard' (Joh. 2:11). En Johannes de apostel heeft in zijn voorstelling van Jezus aan ons gezegd: 'Het Leven is geopenbaard en wij hebben Het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige Leven, Hetwelk bij de Vader was en ons is geopenbaard' (1 Joh. 1:2).

En deze openbaring is niet zonder reden geweest.

1. Omdat elke openbaring een bewijs van Zijn zending en Godheid is geweest.

2. Omdat in de openbaring van Christus een openbaring van Gods genade was, en het was de wil van God dat Hij niet alleen vrije genade wilde bewerken, maar ook dat Hij gewild heeft dat die aan de gehele wereld zou bekend en geopenbaard worden. Dit is de heerlijkheid van de genade en de verbreiding ervan, en daarom zegt de apostel, dat de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen (Titus 2:11). En door de openbaring en ontdekking van Jezus Christus is de goedertierenheid van God onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen (Titus 3:4).

3. Omdat deze openbaring iets in zich heeft tot wegneming van de zonde. Het is de stem van Christus tot diegenen die in de zonden zijn: 'Zie, hier ben Ik' (Jes. 65: 1). De eerste stap tot de vergeving van de zonde is het aanschouwen van Christus, maar wij kunnen degene niet aanschouwen die niet in ons gezicht wil komen, en daarom zegt de apostel: 'Gij weet, dat Hij geopenbaard is, opdat Hij onze zonden zou wegnemen' (1 Joh. 3:5).

4. Omdat deze openbaring iets in zich heeft tot overwinning van de satan, want als Christus Zich verbergt, verblindt de satan de zielsogen van de mensen. Maar als Christus, het beeld Gods, eenmaal geschenen heeft, toen is de satan als een bliksem uit de hemel gevallen: 'Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou' (1 Joh. 3:8).

5. Omdat deze openbaring dient tot ons geloof in Christus, en vervolgens tot onze zaligheid door Christus: 'Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek; maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft, dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam' (Joh. 20:30, 31).

Wel, maar waaruit bestond deze eerste openbaring van Jezus? Ik antwoord: uit de verschillende getuigen die Hem hebben voorgesteld, 'er is ook in uw wet geschreven, dat de getuigenis van twee mensen waarachtig is' (Joh. 8:17), maar tot de openbaring van Christus zijn verschillende getuigen geweest. Zoals:

1. Van de hemel is de Vader getuige geweest, want zie, zegt Christus, 'de Vader Die Mij gezonden heeft, getuigt van Mij' (Joh. 8:18), en de Zoon is getuige: 'Ik ben het Die van Mijzelf getuig. Hoewel Ik van Mijzelven getuig, zo is nochtans Mijn getuigenis waarachtig, want Ik weet, vanwaar lk gekomen ben en waar Ik heenga' (Joh. 8:14), en de Heilige Geest is getuige, want zo zegt Paulus: 'En de Heilige Geest getuigt het ons ook' (Hebr. 10:15), en tot dat doel is de Geest Gods nedergedaald gelijk een duif, en kwam op Hem (Matth. 3:15).

2. Op aarde is Johannes de Doper getuige geweest: 'Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven' (Joh. 5:33). 'Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden' (Joh. 1: 7) Zodra Johannes door een teken van de hemel was verzekerd dat Jezus de Christus was, heeft hij het direct aan de Joden geopenbaard. Ten eerste heeft hij aan de priesters en levieten die van de Grote Raad tot hem gezonden waren, vrijuit beleden als antwoord op hun vraag, dat hij de Christus Zelf niet was, noch Elias, noch de profeet, waarvan zij door een bijzondere overlevering verwachtten dat hij zou geopenbaard worden, hoewel zij niet wisten wanneer. En ten tweede heeft hij aan al het volk een bepaalde belijdenis gedaan, toen hij Jezus gezien heeft: 'Deze is het', ja, hij heeft Hem met zijn vinger aangewezen: 'Zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt' (Joh. 1:29). Daarna heeft hij Hem getoond aan Andreas, de broeder van Simon Petrus, en daarna nog aan een andere discipel met hem, die beiden Jezus gevolgd zijn en die dag bij Hem bleven (Joh. 1:39). Andreas bracht zijn broeder Simon mee, en Christus heeft zijn naam veranderd van Simon in Petrus, of Cefas, wat 'rotssteen' betekent (vs. 43). Daarna heeft Jezus Zelf, Filippus van Bethsaïda gevonden (vs. 44), en heeft hem geboden dat hij Hem volgen zou, en Filippus heeft Nathanaël gevonden en tot hem gezegd: 'Kom en zie' (vs. 47), want de Messias was gevonden. Nathanaël, tot Jezus komende, en Christus zijn hart kennende, gaf Hij van hem een heerlijk getuigenis: 'Zie, waarlijk een Israëliet, in welke geen bedrog is' (vs. 48). Zo zien wij dat in het eerst, niet minder dan vijf discipelen gevonden zijn, die als zoveel getuigen van Jezus Christus moesten zijn.

En wij vinden al meer getuigen: 'De werken (zegt Christus) die Ik doe in de Naam Mijns Vaders, die getuigen van Mij' (Joh. 10:25). Deze werken of wonderen van Christus zijn vele geweest, maar omdat wij van Zijn eerste openbaring spreken, zo zal ik alleen maar Zijn eerste werk aanhalen, dat Hij gedaan heeft op een bruiloft te Kana in Galilea. De kracht van de wonderen had opgehouden vanaf de tijd van de terugkeer van het volk Israël uit de gevangenis van ballingschap. Het laatste wonder dat in die tijd was gedaan, was het toesluiten van de mond der leeuwen toen Daniël in de kuil werd geworpen, en nu is Christus begonnen. Hij, Die het eerste huwelijk in het paradijs gemaakt heeft, heeft Zijn eerste wonderwerk ook op een huwelijksfeest willen doen. O zalig feest, waar Christus te gast is! Ik geloof wel dat dit geen rijke of kostbare bruiloft geweest is, en wie heeft Christus ooit gevonden op de heerlijke feesten van de groten? De staat van dienstknecht (waarin Christus was) komt niet goed overeen met de hoogmoedige opgeblazenheid van de wereld. Deze arme, behoeftige bruidegom ontbrak het aan drinken voor zijn gasten, en

zodra de moeder van Jezus daarvan wist, heeft zij het geklaagd aan haar Zoon. Hetzij dat het ons ontbreekt aan brood, aan water, of wijn en andere benodigdheden of vertroostingen, waar zouden wij anders heengaan dan tot Christus? 'De HEERE is mijn Herder', en als dat zo is, dan zal zeker volgen: 'mij zal niets ontbreken' (Ps. 23:1). Jezus zei tot haar: 'Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn ure is nog niet gekomen' (Joh. 2:4). Dit betekent, dat het werk dat Hij doen moest, niet moest gedaan worden om haar begeerte te voldoen, maar om het grote werk van het Goddelijk voornemen uit te voeren. De geestelijke en godsdienstige werken raakten alleen de Godheid, en daarom was het: 'Vrouw, wat heb Ik met u te doen?' Wij moeten aan onze naasten geen liefde noch schuldige plichten weigeren. Maar in Gods zaken moeten de natuurlijke vriendelijkheden overgaan in de geestelijke, en moeten zij, zoals sterren in de tegenwoordigheid van de zon, niet schijnen. Paulus kon zeggen: 'Wij kennen van nu aan niemand naar het vlees; en indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees' (2 Kor. 5:16).
Op het bevel van Jezus zijn de watervaten met water gevuld, en het water is door Zijn Goddelijke kracht veranderd in wijn. Waarbij het verschil tussen het handelen van God en het handelen van de wereld wel opgemerkt wordt: alle man zet eerst de goede wijn op, en dan de mindere. Maar Christus heeft niet alleen het water in wijn veranderd, maar in dusdanige wijn, dat de laatste dronk daarvan nog alleraangenaamst geweest is. De wereld geeft ons schone beloften van vermaak, eer en verhoging, maar aan het einde is het bitterheid. Alle zonde lacht ons toe in haar eerste aanbod, maar als wij genoeg gedronken hebben, dan komt dat wat erger is. Alleen Christus verandert ons water in wijn. Als wij onze watervaten met water vullen, als wij met David onze bedsteden doorweken met tranen over onze zonden, dan zal Christus vroeg of laat met de wijn der vreugde tot ons komen, en Hij zal de beste wijn op het laatst geven. O, hoe liefelijk zal die nieuwe wijn wezen, die wij eens met Christus drinken zullen in het Koninkrijk Zijns Vaders!

Dit zijn de eerste openbaringen van Jezus geweest. U ziet dat Hij verschillende getuigen gehad heeft die Hem hebben voorgesteld, enigen uit de hemel en enigen op aarde: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest hebben uit de hemel getuigd, de Doper, de discipelen en Zijn werken hebben op aarde getuigd: en daar is geen tegenstrijdigheid in hun getuigenissen geweest, maar allen hebben zij het getuigenis van Jezus gegeven dat Hij de Messias is, 'hetwelk is, overgezet zijnde, de Christus' (Joh. 1:42).
Maar welk voordeel is er in deze openbaringen voor ons, of voor dat grote voornemen van Christus, in het uitvoeren van de zaligheid van onze zielen? Veel in allerlei opzicht. Want Christus heeft aan ons geopenbaard moeten worden, zelfs door deze getuigen, in de prediking van het Evangelie, en Hij heeft in ons geopenbaard moeten worden door die ene getuige: de Heilige Geest, of anders zouden wij eeuwig verloren zijn.

1. Christus moest aan ons geopenbaard worden door de prediking van het Evangelie. Deze goedertierenheid van God, genieten wij nog tot op de dag van vandaag, ja, u ziet dat op alle sabbatdagen, al deze getuigen in ons spreken. Wat doen wij anders in Gods plaats, in de plaats van Johannes de Doper en in de plaats van de discipelen, dan dat wij in al onze preken Christus aan u openbaren? Het bevel van Christus, dat Hij ons in het predikambt gegeven heeft, is: 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen' (Mark. 16:15). Let maar eens op, hoe het hart van Christus voor u open is. Hij kan Zijn liefde niet inhouden, noch Zijn genade. Hij openbaart Zijn eigen raad voor het goede van uw zielen, en dat op de duidelijkste manier, door het preken en uitroepen ervan aan de

gehele wereld. Christus moet openlijk voor de ogen verklaard worden. Christus wil niet dat er iets van Zijn liefde zal achtergehouden worden. Hij wil en gebiedt ons in het predikambt, in de plaats van al de voorgaande getuigen, dat wij alles zullen bekendmaken over wat Hij is en wat Hij voor u gedaan en geleden heeft. O christenen, hoe goedkoop zijn de verborgenheden van het Evangelie voor u. U kunt dat weten als u daar maar naar luisteren wilt, als u daar maar lust toe hebt. Het woord is nabij u, zelfs in uw mond. Christus is zelfs op uw straten verkondigt, als u wilt kunt u Hem hebben, zonder geld en zonder prijs, 'komt, koopt zonder geld, en zonder prijs wijn en melk' (Jes. 55:1). Hoort u dat niet? Christus is ten beste en tot voordeel van alle mensen geopenbaard. Christus handelt niet verborgen met u. Hij moet geopenbaard worden, zodat u mag zien wat u koopt. Ik zal u de bedoeling uitleggen van de opdracht, die Christus ons in handen gesteld heeft. Hij heeft mij opdracht gegeven dat ik zo tot uw zielen zou spreken: Kom, ellendige schepselen! U die Jezus Christus nodig hebt, hier is Christus voor u, neem Hem en gebruik Hem op een heilige wijze, Hij is op een oneindige manier dienstbaar tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing. Wat is ons preken anders dan de openbaring van Christus op deze wijze? Wat is de inhoud van al onze preken dan een ontdekking hiervan, dat in Christus leven en licht voor u is, dat de eeuwige liefde op u wacht en er voor zorgt, dat alles wat aan u goed kan doen, voor u beschikt en bereid is? Och, zou een ziel Christus nu willen verwerpen, nu Hij op zo'n manier geopenbaard is? Dat zij verre!

2. Christus moest in ons geopenbaard worden door Zijn Heilige Geest. Christenen, let er op, welke openbaringen van Christus in uw harten zijn! Paulus, die spreekt van het Evangelie in het algemeen, noemt in het bijzonder daarbij: het heeft Gode behaagd Zijn Zoon in mij te openbaren (Gal. 1:15, 16), en Petrus, die spreekt van het woord van God, zegt daarvan, dat wij daar acht op hebben, 'totdat de dag aanlichte en de Morgenster (dat is Christus) opga in uw harten' (2 Petr. 1: 19; Openb. 22:16). Tot zolang zullen onze harten echter vol duisternis zijn, ondanks dat wij de evangelische openbaringen rondom ons hebben, maar wanneer Christus, door de profeet genoemd: 'De Zon der gerechtigheid' (Mal. 4:2), en door Petrus: 'de Morgenster', in ons zal opgaan, dan zullen wij vol licht zijn. Ik beken dat ik soms verwonderd ben, dat in deze dagen, terwijl er zulke heerlijke openbaringen zijn van de schoonheid, zoetheid en uitnemendheid van Jezus Christus, toch de harten van de mensen in het algemeen nog zo vol duisternis zijn. Maar dit neemt de verwondering weg, de harten zijn nog zo vleselijk: 'Het Licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft Hetzelve niet begrepen' (Joh. 1:5). Leid een blind mens door een heerlijke stad: hoewel daar zulke kostelijke dingen zijn, zo kan hij ze echter niet waarderen, want hij ziet ze niet. Hoewel 'het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit de hemel (zoals Johannes dat in zijn gezicht gezien heeft) toebereid is als een bruid, die voor haar man versierd is" (Openb. 21:2), zo ziet echter de natuurlijke mens geen muren, noch poorten, noch straten. U kunt hem zeggen: het is alles goud, jaspis en kostelijke stenen, maar toch kan hij het niet naar waarde schatten, want helaas, hij ziet het niet. Hoeveel heerlijke dingen worden door een onwedergeborene als niets geacht! Zij zien in Jezus Christus geen schoonheid, zij smaken geen zoetheid in Zijn instelling.
De sabbat is voor hen een last en zij hebben geen vermaak in die dag. En hoe komt dit alles? Het is omdat er geen licht en geen openbaring van Christus, inwendig in hen is. De Geest van Christus heeft van Christus niet getuigd, Hij heeft Christus inwendig in hun zielen niet geopenbaard en daarom blijven zij in de duisternis.

6. Hoe Christus de kopers en verkopers uit de tempel gedreven heeft.

Hoe Jezus de kopers uit de tempel gegeseld heeft, daarover lezen wij in het Evangelie: 'En het pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem' (Joh. 2:13). Als wij Hem daar naartoe volgen, zullen wij Hem in de tempel vinden, waar Hij van de gelegenheid gebruik maakt om het werk van Zijn Vader te volbrengen. In de tempel bevindt zich namelijk een markt, daar waren verschillende kooplieden en geldwisselaars, die beesten meegebracht hadden om voor de offeranden te verkopen vanwege het grote feest. Zodra Jezus dit zag, werd Hij door ijver bewogen. Hij maakte een gesel van touwtjes, en op de manier van de ijveraars van het volk maakte Hij Zich dienstbaar als een geheime uitvoerder van de straf: Hij dreef hen allen uit de tempel, de tafels van de wisselaars keerde Hij om, en tegen degenen die duiven verkochten zei Hij, dat zij die dingen van daar wegnemen zouden. En toen van Hem geëist werd dat Hij een teken van dit werk geven zou, heeft Hij alleen voorzegd, de opstanding van Zijn lichaam, nadat Hij drie dagen dood zou zijn geweest, dit uitdrukkende door de gelijkenis van het afbreken en het in drie dagen weer oprichten van de tempel, wat nooit goed was begrepen voordat dit vervuld was.
In deze heerlijke daad, kunnen wij zien hoe Christus met een ijver voor God is ingenomen geweest, zozeer, dat Hij de woorden aanhaalde van de psalmist: 'De ijver van Uw huis heeft Mij verteerd' (Ps. 69: 10). Dit als een gelijkenis, gebruikt van mensen die enig voedsel gebruiken, die na verschillende bereidingen verandert in de natuur van degene die het gebruikt heeft. Ofwel: De ijver overvalt ons geheel en al in dat wat God aangaat, in onze ijver bedenken wij de dingen van God zozeer, alsof wij nergens anders aan dachten. In welk gevaar, lotgevallen en opspraak heeft Christus Zichzelf gebracht door het uitoefenen van deze ijver? Zijn uitnemende ijver blijkt:

1. Uit de zwakheid van de middelen, waarmee Hij dit werk is begonnen en heeft uitgevoerd. Wij vinden Hem niet vergezeld van enige wapens, die schrik en vrees aanjagen. Het kwaadste was maar een gesel, van enkele dunne touwtjes gemaakt, die misschien daar verloren waren door de veedrijvers die gekomen waren om daar hun beesten te verkopen.

2. Uit de kracht, die het tegen de macht van de tegenpartijen kon uithouden, die deze daad nog zoveel te gevaarlijker heeft gemaakt, zoals:
a. Het garnizoen van soldaten, wat daar klaar stond om de ontstane oproeren te stillen.
b. De hoedanigheid van de gemoederen van deze mensen met wie Hij te doen had. Dit waren mensen die het om winst en wereldse goederen te doen was. In de grote toeloop van het volk, naar de toen zeer vermaarde markt voor het pascha. O, wat een ijver was dit, dat enerzijds de zwakheid van de middelen om dit te werk te doen, noch anderzijds de grote macht om dit werk te verhinderen, Hem ook maar iets heeft kunnen afschrikken of bewegen om ervan af te zien, al scheen Hij nog zo zwak of al waren zij nog zo sterk. Hij geselt hen uit de tempel en beveelt hen te vertrekken.
Door deze daad van Christus is de voorzegging van Maleachi vervuld: 'En snellijk zal tot Zijn tempel komen die Heere, Die gijlieden zoekt (...). Maar wie zal de dag Zijner toekomst verdragen? En wie zal bestaan als Hij verschijnt? Want Hij zal zijn als het vuur van een goudsmid, en als zeep der vollers. En Hij zal zitten, louterende en het zilver reinigende, en Hij zal de kinderen van Levi reinigen, en Hij zal ze doorlouteren als goud en als zilver; dan zullen zij de HEERE spijsoffers toebrengen in gerechtigheid' (Mal. 3:1-3). In het algemeen mogen wij opmerken dat de overtuiging van de aanwezigheid van

Christus in onze kerkelijke vergaderingen, een bijzonder middel of beweegreden is, om alles ordelijk te brengen.
Maar wat is deze aanwezigheid van Christus in de kerkelijke vergaderingen.

A. Als wij daardoor Zijn lichamelijke aanwezigheid verstaan, zo is het waarheid dat Christus in Zijn mensheid, de kopers en verkopers uit de tempel heeft gegeseld. Toen was Hij in Zijn mensheid op aarde, en daarom heeft Hij met Zijn lichamelijke aanwezigheid hun vergaderingen en openbare plaatsen vereerd. Maar nu is Zijn mensheid in de hemel, en de hemel moet Hem ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen (Hand. 3:21), en daarom hebben wij nu Zijn lichamelijke aanwezigheid niet te verwachten, tenzij wij zouden willen voorstaan de leer der transsubstantiatie (het veranderen van brood en wijn in het lichaam en bloed van Jezus Christus) of der consubstantiatie (het aanwezig zijn van Christus' lichaam in het brood en de wijn), wat verre van ons moet zijn.

B. Als wij door de aanwezigheid van Christus Zijn geestelijke tegenwoordigheid verstaan, dan is de vraag wat deze geestelijke tegenwoordigheid is? Want als wij zeggen dat het Zijn tegenwoordigheid is, zoals Hij God is, dan zou ik vragen hoe gezegd kan worden, dat God in de ene plaats meer bij de mensen aanwezig kan zijn dan in de andere. God is in Zijn Wezen, volkomen overal, maar nergens ingesloten. De hemel is Zijn troon en de aarde Zijn voetbank, en evengoed is noch de aarde, noch de hemel, noch de hemel der hemelen machtig Hem te ontvangen. Omdat wij van de tegenwoordigheid van Christus in de vergadering van Zijn volk geestelijk spreken, zo kunnen wij niet van Zijn algemene tegenwoordigheid spreken, maar spreken van Zijn bijzondere tegenwoordigheid, en daarom denk ik dat wij alsnog het juiste begrip hiervan niet hebben.

C. Als wij door de tegenwoordigheid van Christus verstaan de aanwezigheid van Zijn Geest, of in Zichzelf, of in het bijzonder in Zijn werkingen, opwekkingen en bewegingen in onze geest, dan stem ik het toe. Maar ik denk dat dit nog niet alles is wat in Zijn bijzondere tegenwoordigheid is begrepen. Het is zo dat Christus, toen Hij op aarde was, tot Zijn discipelen gezegd heeft: 'Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga. zo zal Ik Hem tot u zenden' (Joh. 16:7) en toen vervolgens, de kerkelijke vergadering op het Pinksterfeest bijeen was gekomen, heeft God de Heilige Geest gezonden, omdat veel volk te Jeruzalem was vergaderd, om het door de gehele wereld te verbreiden. Aan alle vergaderingen van de heiligen heeft Christus Zijn Geest beloofd. Hoewel niet altijd op een zichtbare wijze: 'Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen' (Matth. 18:20). Christus is met Zijn Geest in het midden van ons, opwekkende en bewegende onze geesten, of de Geest van eenheid is met de eenparige geesten. O, Hij is een goedertieren Geest, een Geest van liefde en van eenheid, van vrede en van heerlijkheid, en daarom, waar zou Hij anders zijn dan met hen, die overeenstemmen op aarde? Hij is met hen en in hen: 'Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?' (1 Kor. 3:161.)

D. Als wij door de tegenwoordigheid van Christus verstaan de aanwezigheid van Zijn engelen, dan moet ik zeggen dat wij genoeg gezegd hebben. Zoals een koning gezegd wordt te zijn, waar zijn hof, zijn gevolg of hofstoet is, zo is Christus, de Koning der koningen, in het bijzonder aanwezig waar het hemelse leger, de gezegende engelen, hun heilige wacht en vergaderplaats hebben, waar dat ook zou mogen wezen. Nu, dat dit de

bijzondere tegenwoordigheid van Christus betekent, blijkt uit verschillende schriftplaatsen.

1. Toen Jakob dat gezicht in Bethel zag, de ladder reikende van de aarde tot de hemel en de engelen Gods op en neerklimmende, zo zei hij: 'Gewisselijk is de Heere aan deze plaats, en ik heb het niet geweten (...). Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels' (Gen. 28:16, 17). Hij noemt het een huis Gods, waar God en Zijn heilige engelen, die van Zijn huisgezin zijn, in het bijzonder aanwezig zijn. En hij noemt het de poort van de hemel, de gildenkamer van de hemel, het hemels hof, namelijk vanwege de engelen, want de poort, de gildenkamer of het hof, is in het algemeen geweest de rechtszaal, de plaats waar de koningen en raadsheren plegen te zitten, omgeven zijnde door hun lijfwachten en dienaars. De Chaldeeën voegen daaraan toe: dit is geen algemene of bijzondere plaats, maar een plaats waarin God vermaak heeft, en tegenover deze plaats is de poort van de hemel.

2. Toen God neerdaalde op de berg Sinaï om de wet te geven, wijzen enigen, op de plaats van Gods tegenwoordigheid in de engelen, tot welk doel deze schriftplaatsen zijn aangehaald: 'Die de wet ontvangen hebt door bestellingen der engelen, en hebt ze niet gehouden' (Hand. 7:53). En ook hier: de wet is 'door de engelen besteld in de hand des middelaars' (Gal. 3:19). En nog eens noemt de apostel de wet: 'het woord, door de engelen gesproken' (Hebr. 2:2). Ik heb mijn gedachten al gegeven betreffend deze engelen, maar enigen besluiten hieruit dat de bijzondere tegenwoordigheid van de Goddelijke Majesteit bestaat, in de legering van het gevolg van Zijn heiligen, de gezegende engelen, omdat de Heere van Zichzelf, daar Hij de hemel en de aarde vervult, niet kan neerdalen of meer in de ene plaats zijn dan in de andere. Er is nog een andere tekst, die hierop heel goed past: 'Hij zeide dan: De HEERE is van Sinaï gekomen en is hunlieden opgegaan van Seïr; Hij is blinkende verschenen van het gebergte Paran, en is aangekomen met tienduizenden der heiligen; tot Zijn rechterhand was een vurige wet aan hen' (Deut. 33:2). De woorden die overgezet zijn: tienduizenden der heiligen, luiden in de oorspronkelijke taal: tienduizenden der heiligheid, of heilige tienduizenden of heilige miljoenen, wat naar mijn oordeel meer ziet op de engelen dan op Zijn heiligen, en de psalmist heeft dit buiten twijfel gesteld: 'Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid' (Ps. 68:18).

3. Na het geven van de wet was deze tegenwoordigheid van God, verbonden aan de tempel, en hoe dat geweest is, beschrijft Jesaja zo: 'Ik zag de Heere, zittende op een hoge en verheven troon, en Zijn zomen vervullende de tempel. De serafs stonden boven Hem' (Jes. 6:1, 2). Die waren Gods zomen, en die vervulden de tempel. Hierom worden van Davids naderingen tot God gezegd, dat ze zijn in de tegenwoordigheid van de engelen: 'In de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen. Ik zal mij nederbuigen naar het paleis Uwer heiligheid' (Ps. 138:1, 2). De zeventig hebben het zo overgezet: voor de engelen. Ik weet dat wij onder het Evangelie, de tegenwoordigheid van God zo vast niet binden aan onze tempelen of openbare vergaderplaatsen, tot het aanroepen van Gods Naam, maar waarom zouden wij dat in onze kerkelijke vergaderingen op deze plaatsen niet doen? Was aan het begin van de wetgeving de dienst van de engelen waardevol, en zouden de kerken onder het Evangelie het zonder zo'n heerlijk gezelschap moeten stellen? Hebben die gezegende geesten de schaduwen gediend, en zouden zij hun dienst weigeren aan de bediening van het Wezen Zelf? Is de natuur van de mens slechter gemaakt na de

menswording van de Zoon van God? Of zijn de engelen van hun dienst ontslagen nadat Christus, onze Broeder, vlees geworden is? Wij hebben weinig redenen om zo te denken. De apostel, die behandelt hoe wij ons betamelijk en behoorlijk zullen gedragen in onze kerkelijke vergaderingen en in het bijzonder hoe de vrouwen moeten bedekt en gekleed zijn, gaat hier bevestigen van deze tegenwoordigheid van de engelen: 'Daarom moet de vrouw een macht op het hoofd hebben, om der engelen wil' (1 Kor. 11:10), namelijk, die daar aanwezig zijn. Op grond hiervan heeft Chrysostomus zijn toehoorders, die zich oneerbiedig gedroegen, bestraft: de kerk (zegt hij) is geen winkel van handwerken en koopmanschappen, maar een plaats van engelen en van aartsengelen, het hof des Heeren en de afbeelding of vertoning van de hemel zelf. Ik weet wel dat u hen niet ziet, maar hoor en weet dat de engelen overal zijn, in het bijzonder in het huis des Heeren, waar zij hun Koning opwachten en waar alles vervuld is met onlichamelijke machten. Voor nu hoop ik dat wij weten wat de tegenwoordigheid van Christus in de kerkelijke vergaderingen zeggen wil: namelijk de aanwezigheid van Zijn Geest en Zijn engelen.

En omdat dit zo is, behoort dan de overtuiging van deze aanwezigheid van Christus in onze kerkelijke vergaderingen niet te zijn een bijzonder middel of een bijzondere beweegreden om alles goed en ordelijk te brengen? Ik verwonder mij er dikwijls over dat sommige toehoorders in onze vergaderingen zich zo oneerbiedig gedragen, met lachen, klappen, praten, slapen en anderszins. Is dat geen onbehoorlijk gedrag in de tegenwoordigheid van engelen en van de Geest van Christus? Zoudt u zich zo gedragen in de aanwezigheid van een prins of een aardse majesteit? Als u maar in het paleis van een koning komt (zoals Chrysostomus spreekt), dan zul u zich behoorlijk gedragen in uw houding, uw zien, letten op al uw manieren, en durft u hier te zitten lachen? Ik voeg er aantoe: durft u zich enigszins onbetamelijk te gedragen in Gods tegenwoordigheid? Er zijn enkelen, die de duivel zelfs in het midden van de godsdienst in het algemeen in slaap wiegt, maar och, vreest u niet dat uw verdoemenis niet slaapt? Hoe rechtvaardig zou het zijn als Christus u tegenkomt in Zijn toorn, en u uit de tempel geselt naar de hel toe! Dit is zeker, wij zullen er goed aan doen als wij ons in Zijn tegenwoordigheid gedragen, overeenkomstig de overdenking en het besef van de hemel betreffend ons. Ons werk is hier het uitdragen van godsdienstigheid, en God Zelf is het Voorwerp van onze godsdienst. Hoe behoren dan onze werken tenminste iets voort te brengen van een eerbiedige nadering tot God, Christus en de Geest van Christus. Hoe? Is hier de tegenwoordigheid van Christus in Zijn Geest en in Zijn engelen? O, laat ons dan met God wandelen (Gen. 5:22), zoals Henoch deed. Al wat wij doen, laat ons dat doen als in de aanwezigheid van Christus en Zijn heilige engelen. En nu was het 't eerste Pascha na de doop van Christus, zoals geschreven is: 'En het Pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem' (Joh. 2:13). Dit was het eerste jaar van de bediening van Christus, waarvan de eerste helft door Zijn voorloper is uitgevoerd, door Johannes de Doper, en de andere helft (tussen Zijn doop en dit eerste Pascha) door Hem Zelf. Nu had Christus nog drie jaren tot Zijn dood. Naar de voorgestelde volgorde zal ik nu verder gaan met het tweede jaar en Zijn daden daarin, met betrekking tot de zaligheid van onze zielen.

HOOFDSTUK 2

1. Van het tweede jaar van de bediening van Christus, en van Zijn daden in het algemeen in dat jaar.

Nu was het dat de bediening van de Doper geëindigd was en Christus profetische bediening begon. Hij is verschenen zoals de zon na de morgenster. Hij is begonnen vanaf Johannes en heeft het samenspel van het Evangelie gepredikt, het geloof en de bekering: 'Bekeert u en gelooft het Evangelie' (Mark. 1:15). Wat dit Evangelie was, dat heeft de inhoud en de orde van al Zijn navolgende preken wel aangewezen en verklaard. Het is volkomen inbegrepen in het nieuwe verbond, waarvan wij gesproken hebben, want wat is het Evangelie anders dan een genadeverbond, waarin alle onvolmaaktheden van onze werken door de volmaaktheid en genade van Jezus Christus volmaakt zijn? Het Evangelie is niet een verbond der werken, dat wil zeggen, het is geen overeenkomst met de regel die simpel een strenge en volkomen gehoorzaamheid eist, zonder enig toegeven of bekeren. Nee, nee: wees heilig, zegt het Evangelie, en waar dat ontbreekt: bekeer u en geloof. In deze tijd was het werk onder Zijn handen zeer vermeerderd en verzwaard, en Jezus oordeelt dat het nodig is om meer discipelen uit te kiezen. En met dit gezelschap heeft Hij geheel Galilea doorgereisd, predikende het Evangelie van het Koninkrijk, helende alle soorten van ziekten, genezende de bezetenen, reinigende de melaatsen, versterkende de geraakten en kreupelen onder het volk.

Ik heb me voorgenomen om niet alle preken, wonderwerken, bezigheden of gesprekken van Christus met de mensen breedvoerig te verhandelen. Ik wil geen dikke boeken schrijven, en ik oordeel met Johannes: als al de werken van Christus zouden beschreven zijn met hun verklaringen, dat ook de wereld zelve de boeken daarover geschreven niet zou kunnen bevatten (Joh. 21:25).

Wat betreft dit jaar zal ik in het kort mij binden aan de overdenking van Christus, in deze twee stukken:

1). Aan Zijn preken.

2). Aan Zijn wonderwerken.

Deze beide met betrekking tot het gebruik en de oefening van Zijn profetische bediening.

2. Van de preken van Christus in dit jaar.

1. Dit jaar heeft Hij gepreekt, en in Zijn preken heeft Hij onder andere deze als eerste verhandeld: 'Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij.'

2. Toen heeft Hij die geestelijke en verborgen preek gedaan van de wedergeboorte, waar Nicodemus over verwonderd was, zeggende: 'Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan en geboren worden?' (Joh. 3: 4). Maar Jezus heeft deze verwondering weggenomen, hem verteld dat dit geen werk was van vlees en bloed, want de Geest blaast waarheen Hij wil, en is zoals de wind, zeker en bekend in Zijn werkingen, maar verborgen in Zijn begin en manier van werken. Daarna is Christus verder gegaan met Zijn preek, en heeft hem verteld van nog hogere dingen: van Zijn neerdalen uit de hemel, van Zijn lijden en hemelvaart en van de genade van de verlossing waarom Hij gekomen was, om die voor alle gelovigen te verkrijgen en uit te werken. Van de liefde van de Vader, de zending van de Zoon, de beloningen van het geloof en de eeuwige heerlijkheid. Dit was de inhoud van Zijn preek bij Nicodemus, die

zo vol van verborgenheden en overdenkingen was als ooit één die Hij gedaan heeft, uitgezonderd die welke Hij onmiddellijk voor Zijn dood gedaan heeft.

3. Ook heeft Christus, door het gedrang van de toehoorders gedrongen zijnde de oever te verlaten, van het schip van Petrus een predikstoel gemaakt (Luk. 5: 1-4). Aan land heeft Hij de zieke lichamen door Zijn aanraking genezen, en op het meer heeft Hij de zieke zielen door Zijn lering gezond gemaakt: Hij, Die beide, het meer en het land gemaakt had, heeft die beide overeenkomstig gemaakt in bekwame gelegenheden om de zielen en de lichamen van de mensen goed te doen.

4. Nu heeft Hij die heerlijke preek gehouden over de woorden: 'De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft mij gezonden om de armen het Evangelie te verkondigen (Luk. 4:18), ongetwijfeld heeft Hij beiden, armen en rijken, gepredikt. Christus heeft allen gepredikt, maar wat de kracht en vrucht van Zijn prediking aangaat, die wordt alleen door de armen van geest aangenomen en omhelsd. In de volgende stukken is Zijn bediening nog hoger voorgesteld, om te genezen de gebrokenen van hart, om de gevangenen te prediken loslating en de blinden het gezicht, of zoals Jesaja zegt: 'de gebondenen opening der gevangenis' (Jes. 61:1) Het is een droevige zaak in de gevangenis te zijn, en nog droeviger om aan kettingen gekluisterd en opgesloten te zijn in de gevangenis: maar het allerdroevigst is het als men in de gevangenis is met uitgestoken ogen, zoals de staat van Simson en Zedekia was. De evangelist, die de woorden van de profeet op de meest troostvolle manier wil citeren, gebruikt een uitdrukking die met de hoogste verborgenheid overeenkomt: dat is, dat als een mens niet alleen is opgesloten in een duistere gevangenis, als ook zelfs zijn ogen hem zijn uitgestoken, dat Christus aan zo iemand zou prediken. En wat zou Hij prediken? Niet alleen loslating der gevangenen, maar ook herstelling van het licht van de gevangene, ja, nog meer: herstel van het gezicht voor de blinde gevangenen (Luk. 4:19), zoals de evangelist het heeft gegeven.

5. Ook heeft Hij die wonderlijke preek verhandeld op de berg, die genoemd wordt: de bergrede. Het is een kort begrip van al die geboden die werkelijk christelijk genoemd worden en waarin al de geboden van de zeden die Mozes gegeven heeft, uitgelegd worden in een striktere zin en strengere verklaring dan de Schriftgeleerden en Farizeeën gedaan hadden. Deze stelt voor de leringen van zachtmoedigheid, van de armoede des geestes, christelijke droefheid, begeerte naar heiligheid, barmhartigheid, reinheid, vrede, lijdzaamheid en verdraagzaamheid van het ongelijk. Hij heeft ons geleerd hoe wij moeten bidden, vasten, aalmoes geven, hoe wij de wereld moeten verachten en het Koninkrijk Gods zoeken, en zijn aanhangsel, de gerechtigheid.
En Christus, zo in Zijn profetische bediening ingetreden zijnde, heeft in deze en in andere van Zijn preken, een helder getuigenis gegeven, dat Hij niet alleen een uitlegger van de wet was, maar de Wetgever Zelf. En opdat deze wet van Christus tenminste enige gelijkheid met de wet van Mozes hebben zou, is Hij voor deze laatste preek op de berg geklommen en heeft daarvandaan het bevel gegeven. Ik kan hier niet bij stil blijven staan, om deze of dergelijke van Zijn preken te verklaren, maar als wij Christus nu zien, zoals Hij bezig is in Zijn profetische bediening, laat ons dan letten op:
A. Zijn titels in dit opzicht.
B. De redenen waarom Hij een Profeet is geweest.
C. De uitnemendheid van Christus boven alle andere profeten.

3.Van de profetische bediening van Christus.
A. De titels van Christus ten opzichte van Zijn profetische bediening, waren deze:

1. Soms is Hij genoemd: Leraar of Meester: 'Gij zult niet meesters genoemd worden, want één is uw Meester, namelijk Christus' (Matth. 23:10). Het woord dat hier gebruikt wordt betekent: een leraar, een onderwijzer, een leermeester, een leidsman.

2. Soms is hij genoemd: een Wetgever: 'Er is een enig Wetgever, Die behouden kan en verderven' (Jak. 4: 12). De apostel spreekt van de inwendige beheersing der consciëntie, en in dit geval is God onze Rechter: 'De HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons behouden' (Jes. 33:22). In onze consciënties moeten wij geen andere stem dan Gods stem horen, geen andere leer in de kerk dan die van Christus, geen bedieningen, instellingen en godsdienst moeten worden toegelaten dan die Hij heeft ingesteld, en daarom, als de mensen vreemde leringen inbrengen, wordt er gezegd: 'dat zij het Hoofd niet behouden' (Kol. 2:19).

3. Soms is Hij genoemd: Raad: 'En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad' (Jes. 9:5). 'Raad en het Wezen zijn Mijne; Ik ben het verstand, Mijne is de sterkte' (Spr. 8:14). Christus geeft de mensen door Zijn bediening raad hoe zij de zonde moeten ontvluchten, hoe zij God moeten behagen, hoe zij de hel moeten ontgaan en hoe zij moeten zaligworden.

4. Soms is Hij genoemd: de Apostel van onze belijdenis: 'Hierom, heilige broeders, die der hemelse roeping deelachtig zijt, aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus' (Hebr. 3:1). God heeft Hem als Zijn Ambassadeur gezonden om Zijn wil bekend te maken. Hij is niet ongezonden gekomen, het woord zelf betekent een zending: 'Hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden?' (Rom. 10:15). Laat allen hiervan kennis hebben die lopen voor zij gezonden worden, want Christus heeft dit niet willen doen. Hij is gezonden, Hij is de Apostel van onze belijdenis.

5. Soms wordt Hij genoemd: de Engel des verbonds, aan Dewelke Gij lust hebt (Mal. 3:1). Christus was de Verkondiger van het evangelieverbond, Hij heeft het genadige voornemen van God voor Zijn uitverkorenen verklaard, wat in het verbond is voorgesteld, en in dit opzicht wordt Hij 'een Profeet genoemd' (Hand. 3:22), en: 'de Profeet' (Joh. 7:40), en: 'deze is waarlijk de Profeet, Die in de wereld komen zou' (Joh. 6: 14), Zijn bediening was het, om de wil van God aan de kinderen der mensen mee te delen, naar de naam 'Engel'.

6. Soms is Hij genoemd: de Middelaar van het nieuwe verbond: 'daarom is Hij de Middelaar des Nieuwen Testaments' zegt de apostel (Hebr. 9:15). Nu, een middelaar is iemand die tussen twee verschillende partijen staat, en het oordeel van de één bij de ander brengt, om zo een goede verstandhouding uit te werken en daardoor een verdrag tussen beide te maken, en zo is Christus een Middelaar tussen God en ons. Door Hem is de wil van God aan de mensen bekendgemaakt. 'Niemand heeft ooit God gezien, de Eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons verklaard' (Joh. 1:18), en door Hem is het dat wij onze begeerten aan God bekendmaken: 'De rook des reukwerks met de gebeden der heiligen ging op van de hand des Engels voor God' (Openb. 8: 4). Dit was in Mozes afgebeeld: 'Ik stond te dien tijde tussen de HEERE en tussen u, om u des HEEREN

woord te zeggen' (Deut. 5:5). Ik was een scheidsman en middelaar tussen God en u, en zo is Christus Jezus een Middelaar, een Scheidsman, een Uitlegger, een Gezant tussen God en Zijn volk.

B. De redenen waarom Christus een Profeet geweest is, zijn deze:
1. Opdat Hij de wil van Zijn Vader aan Zijn volk zou openbaren en overleveren.
2. Opdat Hij die wil, eenmaal overgeleverd hebbende, zou openen en verklaren.
3. Opdat Hij die wil, eenmaal geopend hebbende, Zijn heiligen het verstand en het geloof zou geven.

1. Als Profeet heeft Hij aan het volk de wil van Zijn Vader overgeleverd, zowel in Zijn eigen Persoon als door Zijn dienstknechten. In Zijn eigen Persoon, zijnde op aarde, als 'een dienaar der besnijdenis' (Rom. 15:8), en door Zijn dienstknechten, van het begin van hun zending tot aan het einde van de wereld. Daarom wordt het Evangelie genoemd: een grote zaligheid, 'dewelke, begonnen zijnde verkondigd te worden door de Heere, aan ons bevestigd is geworden van degenen die Hem gehoord hebben' (Hebr. 2:3). Christus in Zijn eigen persoonlijke prediking is gezegd slechts 'begonnen te hebben beide te doen en te leren' (Hand. 1:1). En de volmaakte verkondiging was de zending van de Heilige Geest aan deze afgezonderde vaten, die deze schat verder aan de gehele wereld zouden overdragen. Het is begonnen door de Heere, en het is bevestigd door degenen die de discipelen van de Heere waren. In dit opzicht kunnen wij de verkondiging van het Evangelie aan de wereld niet anders aanmerken dan als een oprecht heerlijk werk. Immers, was er niet een vertoon van staat en heerlijkheid in de prediking van Christus? U hebt gezien hoe er een voorloper gezonden is, om Zijn weg te bereiden als een heraut, om Zijn toekomst uit te roepen. Maar omdat de verkondiging pas daarna voleindigd is, zo heeft Christus die ook daarna met grotere statie dan daarvoor uitgevoerd: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft de mensen gaven gegeven' (Ef. 4:8). Zoals de vorsten bij hun statige huldiging enige bijzondere, uitnemende en heerlijke werken plegen te doen — zij roepen verzoening uit, openen de gevangenissen, slaan ridders, vullen fonteinen met wijn — zo ook Christus, om de heerlijkheid van Zijn Evangelie ten toon te spreiden, heeft Hij op de dag van Zijn huldiging en de statige terugkeer in de heerlijkheid van Zijn Vader, het Evangelie uitgeroepen, Hij heeft de mensen gaven gegeven: 'Tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening, tot opbouwing van het lichaam van Christus' (vs. 12).

2. Als Profeet heeft Hij het Evangelie geopend en verklaard. Zo was Hij op de sabbatdag in de synagoge, heeft Hij het boek opengedaan, 'en vond Hij de plaats, waar geschreven was: de Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden om de armen het Evangelie te verkondigen.' En Hij heeft daarna het boek dichtgedaan, en gezegd: 'Heden is deze Schrift in uw oren vervuld' (Luk. 4:17-21). En toen Hij Zich voegde bij de twee discipelen, die naar Emmaus gingen: 'En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, legde Hij hun uit in al de Schriften hetgeen van Hem geschreven was' (Luk. 24:27). De voorzeggingen van Christus waren duister en moeilijk te begrijpen, en daarom is Christus uit de hemel neergedaald om deze waarheid te openbaren: 'Niemand is opgevaren in de hemel' (Joh. 3:13), namelijk, om tot de kennis van Gods geheimen toegelaten te worden, 'dan Die uit de hemel nedergekomen is.' Het genadige voornemen van God over de verloren mens was een geheim dat in de boezem van de Vader was opgesloten, en zo zou het zelfs tot op deze dag toe geweest zijn, als niet

Christus, zijnde in de schoot van de Vader, en één van Zijn geheime raden, dit aan ons geopenbaard had. Hierom wordt Christus genoemd een tolk van God: 'Niemand kent de Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren' (Matth. 11:27), door Zijn verklaring.

3. Als Profeet geeft Hij ons dat wij het Evangelie kunnen verstaan en met geloof aannemen. 'Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden' (Luk. 24:25). Zo was het ook met Lydia, 'welker hart de Heere heeft geopend' (Hand. 16:14). Hij, Die eerst de Schriften opent, opent daarna ook de harten. 'Hij is het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld' (Joh. 1:9). Hij verlicht iedere gelovige, niet alleen met een algemeen natuurlijk licht, maar met een bijzonder bovennatuurlijk licht, van zaligmakende, geestelijke en krachtige kennis. Nu, daar is geen profeet die dit doen kan dan alleen Jezus Christus, Hij kan alleen maken dat onze harten geloven en verstaan de dingen die Hij ons leert en openbaart. Andere profeten mogen planten en nat maken: Paulus mag planten, en Apollos mag nat maken, maar Hij, en Hij alleen, kan de wasdom geven. Andere profeten mogen leren en dopen, maar tenzij Christus door de krachtige tegenwoordigheid van Zijn Geest daarbij komt, zo zijn zij ten enen male onmachtig een arme ziel te behouden. 'Wij worden als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis', zegt Petrus (1 Petr. 2:5), maar: 'Zo de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan' (Ps. 127:1). Helaas, wie is machtig om de Geest des levens in deze dode stenen te blazen, dan Hij, van Wie geschreven is: 'De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Joh. 5: 25). Wie kan een dode ziel wakker maken uit zijn doodsslaap, en wie anders kan de blinde ogen openen dan Hij, van Wie geschreven is: 'Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten' (Ef. 5:14).

C. De uitnemendheid van Christus boven alle andere profeten in dit opzicht is:

1. Andere profeten zijn maar schaduwen en voorbeelden geweest van deze grote Profeet. Zelfs Mozes is maar een voorbeeld van Hem geweest: 'De Heere uw God zal u een Profeet verwekken uit uw broederen gelijk mij, Dien zult gij horen' (Hand. 7:37). Deze woorden: 'gelijk mij', wijzen duidelijk aan dat Mozes op zijn best maar een beeld en schaduw van Christus geweest is. Nu, zoals de zaken zelf, de schaduwen ver overtreffen, zo gaat Christus al de profeten ver te boven, zij waren maar schaduwen en voorlopers van Hem.

2. Andere profeten hebben de wil van God maar ten dele geopenbaard, en alleen voor een zekere tijd: 'God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken hebbende' (Hebr. 1:1), dat is, Hij heeft Zijn licht meer en meer laten toenemen, totdat de Morgenster en de Zon der gerechtigheid is opgegaan. Hij heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, dat is, Hij heeft volkomen en duidelijk gesproken. In dit opzicht zegt de apostel, dat de erfgenamen van het leven en van de zaligheid vóór de menswording van Christus slechts kinderen geweest zijn. (Gal. 4:1). Nu zien wij maar door een duister glas, vergeleken bij wat wij doen zullen in het toekomende leven. Zo was het met de ouden in vergelijking met ons, hun licht naast het onze gesteld, was maar een duister en flikkerend licht. Christus' ontdekking van Zichzelf was toen maar 'een staan achter de muur, een zien uit de vensteren, een blinken door de traliën' (Hoogl. 2:9).

3. Andere profeten spraken slechts voor de oren van de mensen, maar Christus spreekt altijd tot het hart: 'Hij heeft de sleutel Davids, die opent en niemand sluit, en Hij sluit en niemand opent' (Openb. 3:7). Het is de gelijkenis van iemand die sleutels heeft van een stad, of kasteel, zonder die, kan niemand openen of sluiten. Niemand kan ook meer het hart openen en tot de geest doordringen dan Christus. Hij alleen is machtig om de ogen van de ziel te openen, door de verborgen, beminnelijke en krachtige werking van Zijn Geest.

4. Andere profeten preken alleen wijsheid aan de mensen, maar Christus preekt de mensen wijs, andere profeten waarschuwen de mensen, hen hun zonden voorstellende en Gods oordelen verkondigende, maar Christus roept en trekt hen af van de zonde. Hierom wordt er gezegd, dat 'Hij leerde als machthebbende, en niet als de schriftgeleerden' (Matth. 7:29). Door hen geschiedt het meestal droog en koel, maar door Hem, vol van overtuiging en bestraffing, vol van heldere 'betoning des Geestes en der kracht' (1 Kor. 2:4).

5. Andere profeten mogen zichzelf niet prediken. De apostel bestraft degenen die zichzelf prijzen. 'Wij durven (zegt hij) onszelven niet rekenen of vergelijken met sommigen, die zichzelven prijzen' (2 Kor. 10:12). Ja, Christus, Die Zichzelf aanmerkt als een waar mens, heeft gezegd, dat 'indien Hij van Zichzelf getuigt, Zijn getuigenis niet waarachtig is' (Joh. 5: 31). Maar op een andere plaats, waar Hij op Zichzelf zag als Middelaar, heeft Hij het tegenovergestelde gesproken: 'Hoewel Ik van Mijzelve getuig, zo is nochtans Mijn getuigenis waarachtig' (Joh. 8:14). Hier is dus een groot onderscheid tussen andere profeten, ten opzichte van hun bediening en van Christus: zij mochten zichzelf niet preken, maar Hij heeft van Zichzelf getuigd, omdat Hij niemand die meerder was had, om in het stuk van onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligmaking te getuigen, dan Zichzelf. En hiervandaan komen al die zelfpredikingen van Hem, die wij vinden in de Schriften, zoals: 'Wendt u naar Mij toe, wordt behouden alle gij einden der aarde' (Jes. 45:22). 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt' (Matth. 11:28). En sprekende met de twee discipelen, wordt er gezegd: 'En begonnen hebbende van Mozes en van al de Profeten, legde Hij hun uit in al de Schriften hetgeen van Hem geschreven was' (Luk. 24:27). Zeker, dit beveelt ons de profetie van Christus aan, dat Hij Zichzelf heeft mogen preken en prijzen, zonder een schijn van opgeblazenheid of dat Hij teveel op Zich zou nemen.

6. Andere profeten hadden hun instellingen en macht van Hem: 'De woorden der wijzen zijn gelijk prikkelen en gelijk nagelen, diep ingeslagen van de meesters der verzamelingen, die gegeven zijn van de enige Herder' (Pred. 12:11), dat is: de woorden van de wijzen zijn Goddelijke en hemelse leringen, de meesters van de verzamelingen zijn de dienaars van het Evangelie, en Christus is de enige Herder van Wie deze woorden zijn gegeven, en door Hem hebben de meesters hun macht. Worden zij niet genoemd: gezanten van Christus' wege? (2 Kor. 5:20). En Ezechiël zegt ons dat hij zijn woorden moest druipen tegen het zuiden (Ezech. 20:46). Nu, wat betekent dit druipen? Het is een manier van spreken, genomen van de regen: zoals de wolken waaruit de regen neerkomt, het water niet oorspronkelijk en van zichzelf hebben, maar van de zee, zo hebben ook de profeten de Geest van de voorzegging niet van zichzelf, maar alles wordt getrokken uit Christus, als uit een volle zee van uitnemende wijsheid en kennis. In Hem zijn al de

schatten, een zee, een oceaan van kennis, en van Hem hebben al de profeten gekregen alles wat zij ooit gehad hebben.

4. Van de wonderwerken van Christus.

De wonderwerken van Christus zijn in dit jaar veel geweest. En wat zijn deze wonderwerken anders geweest dan een gevolg van de leringen van Christus, die in Zijn preken verhandeld zijn geweest? Iemand heeft het genoemd een bevestiging van de leer en een verzegeling van de preken van Christus. Als wij erop letten, zullen wij zien dat Hij Zijn meeste wonderwerken gedaan heeft in de werken van barmhartigheid.

Het is zo, dat Hij eenmaal het water in wijn veranderd heeft, ook heeft Hij op het water gewandeld, maar alle andere zijn werken tot hulp geweest volgens het voornemen van God, Die wilde dat Hij Zijn macht zou openbaren door het bewijzen van barmhartigheid en hulp aan de mensen.

Onder al zijn wonderwerken in dit jaar door Hem gedaan, heeft Hij te Kana, waar Hij het eerste wonder gedaan had, ook het tweede verricht.

1. Een edelman, of hoveling, of kleine koning (zoals sommigen het verklaren) 'ging tot Hem en bad Hem, dat Hij afkwam, en zijn zoon gezond maakte, want hij lag op zijn sterven' (Joh. 4:47). Wij lezen niet dat Christus veel met de edelen verkeerd heeft, maar hier heeft Hij het gedaan. Niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen zijn er geroepen (1 Kor. 1: 26), maar het zij verre dat er niet enigen zouden zijn en mogen zijn. Deze edele heer verlangt naar Christus in zijn zorgen en moeite. Het was tot zijn behoud dat zijn zoon ziek was, want anders zou hij niet zo goed kennis met zijn Zaligmaker gemaakt hebben. O, wij zijn traag om tot Christus te komen, tenzij de nood ons daartoe dringt, en hierom worden ons van Christus toegezonden, krankheden, ziekten, zwakheden, tegenspoeden en verschillende verdrukkingen, zopdat wij Hem zouden zoeken. Kom dan, hebben wij verdrukkingen? Waarheen hebben wij anders te gaan dan naar Kana, en Christus te zoeken! Waarheen hebben wij anders te gaan dan naar dat hemelse Kana, waar ons water in wijn zal veranderd worden, waar onze hemelse Medicijnmeester woont, Die het beste weet hoe onze zielen en lichamen geheel en al te genezen zijn, zodat wij eenmaal mogen zeggen: het is mij goed dat ik verdrukt ben geweest. Het eerste antwoord dat onze Zaligmaker deze edelman gaf, was een woord van bestraffing: 'Tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven' (Joh. 4:48). Ongelovigheid was het algemene gebrek van de Joden, zodat geen middelen konden helpen dan wonderwerken: 'het boos en overspelig geslacht zoekt een teken'. Christus moest Zijn leer en alle Goddelijke woorden die Hij sprak, bewijzen met wonderwerken, anders wilden zij die niet geloven. Het was een lelijk gebrek, een zeer schadelijk 'gij wilt niet geloven'. En wat is het anders dat de wereld veroordeelt dan de ongelovigheid? Hier is een edelman van Kapernaüm, die misschien vele preken van Jezus gehoord heeft, en hier wordt hij echter berispt over zijn ongelovigheid. Als wij niet willen geloven dat wij onder zo'n heldere zonneschijn van het Evangelie leven, o, wat een zonde is dit! Christus' volgende antwoord aan deze hoofdman was een woord van vertroosting: `Ga heen, uw zoon leeft' (vs. 50). O, wat een zachtmoedigheid en goedertierenheid van Jezus Christus! Als wij zouden verwacht hebben dat Hij deze smeker om zijn ongelovigheid zou gestraft hebben, zo daalt Hij tot hem neer, opdat hij zou geloven. Zoals liefdevolle moeders, hun onrustige kinderen de borst geven in plaats van slaag, zo werkt Christus veel met onze verkeerdheid: 'Ga heen. uw zoon leeft.' Met één woord geneest Christus twee lijders, de zoon en de vader: de koorts van de zoon en het ongeloof van de

vader. Wie zou hier niet de trappen van het geloof kunnen opmerken? Hij die weinig geloofde voor hij kwam, nam op weg meer en meer toe in het geloof, en toen hij thuis gekomen was, breidde hij zijn geloof uit over zijn gehele huisgezin. 'En de mens geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging heen. En als hij nu afging, kwamen hem zijn dienstknechten tegemoet en boodschapten, zeggende: Uw kind leeft' (vs. 50, 51). En zo zag hij dat de genezing gekomen was op hetzelfde moment dat Christus deze heilzame en genezende woorden tot hem gesproken had, en 'hij geloofde zelf, en zijn gehele huis' (vs. 53).

2. Als ik mij niet vergis (ik zal daarover niet twisten) zal ik in dit jaar van Zijn wonderwerken verder gaan met de hoofdman over honderd, die tot Hem kwam, 'biddende Hem en zeggende: Heere, mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen' (Matth. 8:5, 6). Daar zijn verschillende smekers tot Christus gekomen, de één voor zijn zoon, de andere voor zijn dochter, een derde voor zichzelf, maar ik zie niet dat er iemand voor zijn dienstknecht gekomen is dan alleen deze hoofdman. En als we het antwoord van Christus op zijn verzoek opmerken, zien wij dat zijn smeekbede Christus aangenaam geweest is: 'En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen' (vs. 7). Toen die heer Hem bad voor zijn zoon: kom af eer hij sterft, verzette Christus daarvoor niet één voet, maar hier klaagt deze hoofdman alleen over de ziekte van zijn dienstknecht, en Christus biedt Zichzelf aan: Ik zal komen en hem genezen. Hij, Die in de gestaltenis van een dienstknecht was gekomen, wilde liever komen tot de zieke dienstknecht dan tot de zoon van die heer. Hij is geen aannemer des persoons, 'maar die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam' (Hand. 10:34, 35). Het kan zijn dat deze arme zieke knecht meer genade gehad heeft, of waarschijnlijk heeft hij meer nood gehad, en daarom heeft Christus willen komen, om deze arme zieke knecht te bezoeken. Nee, zei de hoofdman: 'Heere, ik ben niet waardig, dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen' (Matth. 8:8), alsof hij zeggen wilde: Helaas Heere, ik ben een heiden, een vreemdeling, een man des bloeds, maar U bent heilig, U bent almachtig, en daarom: 'Spreek alleenlijk één woord, en mijn knecht zal genezen worden.' Let hier op, o mijn ziel! Het kost Christus maar één woord en mijn zonden zullen vergeven, mijn ziel genezen, mijn lichaam opgewekt, en ziel en lichaam voor eeuwig verheerlijkt worden. De hoofdman wist dit uit het gezag, dat hij over zijn knechten had. 'Ik zeg tot deze: Ga, en hij gaat, en tot de ander: Kom, en hij komt, en tot mijn dienstknecht: Doe dat, en hij doet het' (vs. 9).
Om ons dit toe te eigenen: Och, dat ik zo'n dienstknecht was voor mijn hemelse Meester! Helaas, al Zijn geboden zeggen: doe dat, en ik doe het niet, al Zijn geboden zeggen: doe dat niet, en ik doe het. Hij zegt: ga uit de wereld, en ik loop naar haar toe. Hij zegt: kom tot Mij, en ik loop van Hem weg. O, wee mij, dit is geen dienst, maar vijandschap. Och, dat ik tot het geloof en de gehoorzaamheid van dit voorbeeld kon opklimmen, dat ik mijn Zaligmaker zo kon dienen, zoals deze soldaten hun meester gediend hebben. 'Jezus nu dit horende, heeft Zich verwonderd' (vs. 10), over het geloof van déze hoofdman. Wij vinden nooit dat Christus Zich verwonderd heeft over goud of kostelijke en zinnelijke kunstige werken van mensen. Ja, als de discipelen zich verwonderden over de kostelijkheid van de tempel, heeft Hij hen eerder bestraft. Maar ziende de genade of werken van het geloof, heeft Hij daar zo'n behagen in gehad, dat Hij door verwondering verrukt is geweest. Hij, Die Zich verlustigd heeft in het aanschouwen van Zijn schepping, zal Zich niet minder vermaken in het herstellen van Zijn schepselen. 'Zie, gij zijt schoon, Mijn vriendin, zie, gij zijt schoon, (...) en er is geen gebrek aan u. (...) Gij hebt Mij het hart genomen met één van uw ogen' (Hoogl. 4:1, 7, 9). Om te besluiten: Hij, Die beide het geloof gewrocht heeft

en Zich daarover verwonderde, heeft het nu ook beloond: 'Ga heen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelver ure' (vs. 13).

3. Nu was het 'op de volgende dag, dat Hij ging naar een stad, genaamd Naïn' (Luk. 7:11). De vruchtbare wolken worden niet beschikt om op één land alleen te vallen. Zowel Naïn moest iets genieten van de milddadigheid van Christus, als Kana of Kapernaüm. Hier komende, is Hij juist de poort van de stad binnengegaan, of Hij ontmoet een lijk: een arme weduwe, met haar wenende vrienden, volgt haar eniggeboren zoon naar het graf. Jezus, Die haar bedroefde staat opmerkte, is met ontferming over haar bewogen. Hij heeft haar getroost en op het laatst geholpen, hier was geen verzoeker dan Zijn eigen medelijden. In Zijn eerste wonderwerken werd Hij gezocht en ook verzocht. Zijn moeder verzocht op het bruiloftsfeest om wijn. Die heer kwam tot Hem voor zijn zoon. De hoofdman over honderd kwam tot Hem voor een dienstknecht, maar nu heeft Christus Zijn hulp aangeboden om ons een les te geven, omdat wij te doen hebben met de Vader der barmhartigheden, zodat onze ellendigheden en verdrukkingen de krachtigste verzoekers zijn. Christus ziet en merkt de droefheid van de weduwe, en direct is Christus geheel en al genegen tot het beste voor haar. Zijn hart smelt in medelijden voor haar, Zijn tong spreekt vriendelijk en troostvol tot haar: 'Ween niet.' Zijn voeten dragen Hem tot de baar, Zijn handen raken de doodskist aan en Hij zegt: 'Jongeling, Ik zeg u, sta op' (vs. 14). Zie, hoe de Heere van het leven, spreekt en gebiedt! Dezelfde stem spreekt hém aan die ook ons eens zal aanspreken, en ons zal opwekken uit het stof van de aarde. Geen zee, noch dood, noch hel zal zijn doden kunnen houden als Hij gelast dat ze uitgeleverd zullen worden. Wij merken hier niet dat Christus over dit dode lichaam Zich uitgestrekt heeft, zoals Elia en Elisa over de zonen van de Sunamitische vrouw en van de weduwe van Zarfath. Ook zien wij Hem niet neerknielen en bidden, zoals Petrus voor Dorkas deed, maar wij horen Hem zo spreken tegen de dode, alsof de dode leefde, en Hem zo spreken tot de dode, dat Hij hem door het woord heeft levendgemaakt: 'Jongeling, Ik zeg u: sta op. En de dode zat overeind en begon te spreken' (vs. 14, 15). Alzo zullen ook wij op het geluid van de laatste bazuin, door de kracht van Diezelfde stem uit het stof verrijzen en zeer heerlijk opstaan: 'Dit sterfelijke zal onsterfelijkheid aandoen, en dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aandoen.' En opdat ons zwakke geloof niet zou struikelen in het toestemmen van zo'n groot werk, heeft Christus ons, in dat wat Hij hier gedaan heeft, een proef gegeven van hetgeen Hij nog doen zal. Dezelfde macht die een enig man kan opwekken, kan er duizenden, ja, miljoenen, ja, een wereld vol opwekken. Christus heeft hier de zoon van de weduwe opgewekt en hierna de dochter van Jaïrus, en Lazarus, en aan het einde, bij Zijn opstanding heeft Hij er velen tegelijk opgewekt. De één heeft Hij opgewekt uit haar bed, een andere uit zijn doodskist, een andere uit zijn graf en velen tegelijk uit hun verrotting, opdat zou blijken dat geen doodsstaat, de kracht van Zijn almachtige hand kan verhinderen.

4. Nu was het dat Hij in de synagoge gevonden heeft 'een mens, hebbende een geest van een onreine duivel' (Luk. 4: 33). Ik denk dat dit de eerste mens is geweest, waar wij van lezen dat hij van de duivel bezeten is geweest. 'En hij riep uit met grote stem, zeggende: Laat af, wat hebben wij met U te doen?' enzovoort (vs. 34). Deze woorden heeft de duivel ingegeven, en de mens gesproken, en al de woorden in het getal hebben van velen gesproken, laat 'van ons' af. Het is waarschijnlijk zo, dat hij spreekt van zichzelf en van de andere mensen die met hem in de synagoge waren. Zulke hoge en vreselijke dingen zijn er gesproken betreffend de komst van Christus: 'Wie zal de dag Zijner toekomst verdragen?

En wie zal bestaan als Hij verschijnt?' (Mal. 3:2), dat de duivel hierdoor de gelegenheid waargenomen heeft om de mensen van de synagoge bang te maken voor de aanwezigheid van Christus. Hij probeerde hen het aannemen van Christus af te raden, door hen te verschrikken voor Christus, alsof Christus alleen gekomen was om hen te verstoren: 'Gij Jezus Nazaréner? Zijt Gij gekomen om ons te verderven? ik ken U wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods' (vs. 34). 'En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil en ga van hem uit' (vs. 35). Het woord: zwijg stil, is in de oorspronkelijke taal: word gemuilband. Het was geen algemeen gebod van zwijgen, maar daar was een zodanige kracht in dat Hij de satan een muilband heeft aangedaan, zodat hij niet meer heeft kunnen spreken. 'En de onreine geest, hem scheurende' (Mark. 1:26), niet met enige verscheuringen in zijn vlees of ontleding van zijn lichaam, want hij heeft hem niet beschadigd, maar heeft hem door stoten en schudden (zoals het verstaan wordt), in het midden geworpen (Luk. 4:35), en is met een ijselijk geroep uitgevaren.

Uit dit wonderwerk hebben zij allen in het bijzonder kennis genomen van de leer, die door zo'n groot wonderwerk bevestigd is: Wat woord is dit?' (vs. 36), of zoals de andere evangelisten verhalen: 'Wat is dit? Wat nieuwe leer is deze?' (Mark. 1: 27). Zeker, dit is het voornaamste oogmerk van al de wonderwerken van Christus, om te bewijzen dat Hij van God gezonden was, om Zijn kracht aan de mensen te vertonen, om Zijn Evangelie te bevestigen, om Zijn geboden te begunstigen, om het geloof in ons te werken en om ons in de hemel te brengen. 'Deze tekenen zijn geschreven, opdat gij gelooft (...), en opdat gij, gelovende, het leven hebt in Zijn Naam' (Joh. 20:31).

Ik heb u verschillende voorbeelden gegeven van de wonderwerken van Christus in dit tweede jaar van Zijn bediening; Ik geef hier enkele woorden over deze leer van de wonderwerken, voor ons tot onderwijs, zoals:

1. Wat deze zijn?
2. Waarom deze zijn?
3. Of deze vervolgens aan elkaar verbonden geweest zijn in de grote zaak van onze zaligheid? En daarmee zal ik eindigen.

1. betreffend het eerste: wat deze zijn. De wonderwerken zijn in het algemeen uitkomsten, die tot stand gebracht zijn boven de loop en de kracht van de natuur. Zodanig zijn de wonderwerken van Christus, de profeten en de apostelen van Christus geweest, want al wat zij gedaan hebben, is bovennatuurlijk geweest, en al het onderscheid tussen hun wonderwerken en die van Christus is alleen dit geweest, dat zij die niet in hun eigen naam en kracht tot stand gebracht hebben, zoals Christus gedaan heeft. Zo heeft Elisa met twintig gerstebroden en enige groene aren in haar hulzen, honderd man te eten gegeven. 'Geef aan het volk (zei hij) dat zij eten. Doch zijn dienaar zeide: Wat zou ik dat aan honderd mannen voorzetten? En hij zeide: Geef aan het volk dat zij eten; want alzo zegt de HEERE: Men zal eten en overhouden.' (2 Kon. 4:42, 43).

En Petrus, die Enéas genas, die acht jaar te bed gelegen had, geraakt zijnde, zei tot hem: 'Jezus Christus maakt u gezond' (Hand. 9:34). En als hij die man genas, die van zijn moeders lijf kreupel was, die zij dagelijks aan de deur van de tempel zetten, zei Petrus: 'Zilver en goud heb ik niet, maar hetgeen ik heb, dat geef ik u: In de Naam van Jezus Christus de Nazaréner, sta op en wandel' (Hand. 3: 6). Maar onze Zaligmaker kwam met een hogere kracht tot die dode dochter: 'Ik zeg u, sta op!' (Mark. 5:41), en met nog meer drang tot de stormwind en de zee: 'Zwijg, wees stil!' (Mark. 4:39) en met een nog krachtiger nadruk tot de razende duivel in de bezetene: 'Zwijg stil en ga van hem uit' (Luk. 4:35), hier is het onderscheid tussen de Heere en Zijn dienstknechten. Maar hierin zijn zij

gelijk geweest, dat hun wonderwerken niet enkel geweest zijn mirakelen, niet alleen wonderen, maar inderdaad wonderwerken. Het zijn buitengewone uitkomsten geweest, tot stand gebracht boven de natuur of de loop der natuur.

2. betreffend het tweede: waarom zij geweest zijn. Verschillende redenen zijn daarvan gegeven, waarvan ik hiervoor enige aanwijzingen gedaan heb, maar met betrekking tot de schrift (die de grote meester is over de verschillen) is dit de algemene en de waarachtige reden, dat de wonderwerken gedaan zijn tot een grond en bevestiging van de Goddelijke waarheid of leer in haar eerste openbaring. Tot dit doel zijn de wonderwerken geweest als bazuinen of omroepers, waardoor het Evangelie ons in het begin is aangeprezen. Zoals de wet van Mozes eerst door vele wonderwerken op de berg Sinaï en in de woestijn gedaan, bekrachtigd werd, die daarna hebben opgehouden, als het volk ingegaan was in het Beloofde Land om dat te bezitten, zo is ook het Evangelie in het begin door verschillende wonderwerken bekrachtigd. Maar nu het geluid daarvan over de gehele wereld gegaan is, zo houden deze wonderwerken op. Als in elke eeuw verwacht wordt dat er nieuwe wonderwerken zouden toegevoegd worden tot bevestiging van de Schrift, dan zouden de voorgaande wonderwerken van Christus en van Zijn apostelen niet meer geacht worden. Het is zo dat Christus verhaalt van grote tekenen en wonderen die in de laatste dagen zullen geschieden, maar daarbij spreekt Hij ook van 'valse christussen en valse profeten' (Matth. 24:24), die wonderen doen zullen. Er zou geredetwist worden of dit waarachtige wonderwerken zijn, of slechts bedriegerijen en toverijen: maar omdat ze zó zijn dat het volk ze niet onderscheiden kan van waarachtige wonderwerken, daarom zullen zij voor hen hetzelfde zijn. Maar hier is de regel van Christus: 'Gelooft het niet (...) zie, Ik heb het u voorzegd!' (vs. 23. 25). Hij, Die ons voorzegd heeft van deze mensen, heeft ons ook voorzegd van hun bedriegerij, en bevolen dat wij die niet geloven zullen. In dit opzicht zou het beter geweest zijn, dat de antichrist om de christenen te overtuigen geen wonderwerken gedaan had, dan dat hij er wel gedaan heeft. Want als hij er geen gedaan had, zou hij zonder ontdekt te worden, hebben kunnen doorgaan, maar door het doen van de mirakelen of wonderen, heeft hij daarmee en de wijsheid, en de voorkennis van Christus bevestigd en verklaard aan de uitverkorenen, dat hij de waarachtige vijand van Christus is. Zoals al de profeten die van Christus spraken, ons bevel gegeven hebben Hem te geloven vanwege Zijn wonderwerken, zo bevelen allen die de antichrist voorzegd hebben ons, hem - de antichrist - niet te geloven vanwege zijn wonderwerken. Wat Augustinus deed zeggen: tegen dergelijke mirakeldrijvers heeft mijn God mij gewapend, dat ik mij voor hen wachten zal. 'En gaat niet uit tot de zodanigen, zegt Christus' (Matth. 24:26). 'Zo dan, broeders, staat vast', zegt Paulus (2 Thess. 2:15). Het grote beest verleidt degenen, die op de aarde wonen, door de tekenen (Openb. 13:14) maar: 'Indien iemand oren heeft, die hore', dat is, die beware zichzelf (Openb. 13:9). Waarachtige wonderwerken die van God komen, worden gedaan tot het grondvesten van de leer in de eerste vaststelling, maar als die eenmaal gegrond en vastgesteld is, en er een ontwerp beschreven is tot een doorgaande onderhouding, dan worden wij naar de Schrift verwezen en hebben geen nieuwe wonderwerken tot zijn bevestiging te verwachten.

3. betreffend het derde, of deze vervolgens aan elkaar verbonden geweest zijn in de grote zaak van de zaligheid van onze zielen. Ik antwoord: ja, en in dit opzicht hebben de wonderen niet opgehouden. Het is zonder tegenspreken dat Jezus Christus in het uitvoeren van de zaligheid van onze zielen, wonderwerken op wonderwerken heeft gedaan. Er is in

de zaak van onze zaligheid een keten van wonderwerken, van het begin tot het einde, zoals:

1. Het was een wonderwerk dat God in Zijn eeuwigheid, vóórdat wij waren, gedachten betreffend ons gehad heeft. In het bijzonder dat die hooggeloofde Drie-eenheid raad heeft gehouden, en overlegd over dat allerwonderlijkste en verbazingwekkende ontwerp van de zaligheid van onze zielen. O, wat een wonderwerk is dit!

2. Het was een wonderwerk dat God om ons de wereld geschapen heeft, en dat Hij na onze val in Adam, die wereld nog bewaard heeft. In het bijzonder als wij opmerken, dat onze zonde het gehele gebouw van de schepping heeft losgemaakt, en dat God toen Zelf op de troon van het gericht zittende, bereid om het oordeel van de dood te laten ingaan over onze eerste overtreding, zo onverwachts de belofte van een Zaligmaker heeft gegeven, daar Hij ons met recht zou hebben kunnen overgeven aan de duivel en de hel, naar Zijn eigen wet: 'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven.'

3. Het was een wonderwerk dat de Zoon van God onze natuur heeft aangenomen en dat Hij in onze natuur, onze vrede heeft willen maken. Dat Hij ons allen de zaligheid heeft willen verkondigen, zodat wij geloven en opdat wij dan ook zouden geloven, heeft Hij zoveel tekenen en wonderwerken in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen willen doen en in de tegenwoordigheid van een wereld vol mensen. Was de geboorte van Christus niet een wonderwerk? Het leven van Christus een wonderwerk? De dood van Christus een wonderwerk? De opstanding van Christus een wonderwerk? De hemelvaart van Christus een wonderwerk? Was niet de bediening van Christus een wonderwerk? En was het geen wonder dat het woord van Christus niet heeft kunnen geloofd worden, zonder een wereld vol wonderwerken, om het te ondersteunen en te bevestigen aan de mensenkinderen? Ongetwijfeld is zowel het wonderwerk als de verborgenheid van de Godzaligheid groot: 'God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid' (1 Tim. 3:16).

4. Het was een wonderwerk dat God op ons gezien heeft in ons bloed. Wat een gezicht was dat voor God, toen uw navel niet was afgesneden, u was ook niet met zout gewreven, noch in windselen gewonden, toen u was weggeworpen op de vlakte van het veld om de walgelijkheid van uw ziel. En dat ondanks dat alles, toen de Heere u voorbijging en u zag, vertreden zijnde in uw bloed, 'tot u zeide in uw bloed: leef, ja, zeide tot u in uw bloed: leef' (Ezech. 16:4-6). O, wonderwerk van barmhartigheden! Als de schepping er niet heeft kunnen zijn zonder wonderwerken, zo zeker is het nieuwe schepsel inderdaad ook een wonderwerk. Zo tegenstrijdig is onze verdorven natuur tegen al het mogelijke om zalig te worden, dat als de zaligheid niet geheel door wonderwerken voor ons was verkregen, wij tot in der eeuwigheid totaal verloren geweest zouden zijn. De verkiezing is een wonderwerk, de schepping is een wonderwerk, de verlossing is een wonderwerk, de roeping is een wonderwerk, en in der waarheid, ieder mens die leeft in de staat der genade, is een voortdurend wonderwerk: in zo iemand is zijn rede veranderd in geloof, zijn ziel in geest, zijn lichaam in een tempel, zijn aarde in hemel, zijn water in wijn, zijn afkeer van Christus in een innerlijke vereniging met Christus en een aankleving van Christus. O, wat een ketting van wonderwerken is dit. Wel, Heere, indien Gij wilt, Gij

kunt mij reinigen. Zeg zo, gij die nog in uw bloed zijt! Wel, Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. O Heere, ik geloof, kom Gij mijn ongeloof te hulp.
'Na dezen was een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem' (Joh. 5:1). Sommigen zeggen dat dit het Pinksterfeest zou zijn, en om de waarheid te spreken, de meesten van onze uitleggers zijn daar voor. Anderen nemen dit voor het Paasfeest, en dat lijkt het meer te zijn, omdat Johannes de tijd van Christus' openbare bediening met de verschillende paasfeesten gerekend heeft. Nu, als dit geen Paasfeest geweest is, dan kunnen wij in het Evangelie zoveel Paasfeesten niet vinden, die er in de drieëneenhalf jaar van de bediening van Christus geweest zijn. Op grond daarvan voeg ik mij bij de laatste mening, en dus eindig ik hier het tweede jaar van de bediening van Christus, en kom bij het derde en tot Zijn werken daarin, met betrekking tot de zaligheid van onze ziel.

HOOFDSTUK 3

1. Van het derde jaar van de bediening van Christus, en in het algemeen van alles wat Hij in dat jaar gedaan heeft.

Tot hiertoe is alles rustig geweest, noch de Joden, noch de Samaritanen, noch de Galileërs hebben tot hier toe, de leer of de persoon van Jezus Christus gelasterd, maar Hij heeft overal in vrede voortgepreekt, tot het begin van dit jaar toe. Ik zal nu nog niet spreken over Zijn lijden, ook zal ik nog niet veel spreken over wat Hij gedaan heeft. Vele dingen zijn er in dit jaar gesproken en gedaan die ik moet voorbijgaan om niet te uitgebreid te zijn, alleen die dingen, die hoofdzakelijk op het grote werk van onze zaligheid betrekking hebben, zal ik in deze stukken aanstippen, zoals:

~ In de aanstelling van de apostelen.
~ In Zijn aanneming van zondaren.
~ In de zachtheid van Zijn juk en de lichtheid van Zijn last die Hij de mens oplegt.

2. Van Christus' aanstelling van de apostelen.

In de aanstelling van Zijn apostelen zijn verschillende dingen die het opmerken waard zijn. De evangelist Lukas heeft het zo voorgesteld: 'En het geschiedde in die dagen, dat Jezus uitging naar de berg om te bidden, en Hij bleef de nacht over in het gebed tot God. En als het dag was geworden, riep Hij Zijn discipelen tot Zich, en verkoos er twaalf uit hen, die Hij ook apostelen noemde' (Luk. 6: 12, 13). Tot nu toe had Christus alleen geleerd, maar omdat het onafwendbaar was dat Hij na Zijn hemelvaart een bediening zou hebben tot aan het einde van de wereld, zo heeft Hij als eerste enigen willen verkiezen die in de tijd van Zijn bediening bij alle gelegenheden op Hem zouden letten, totdat Hij zou zijn opgenomen in de hemel.

In deze verkiezing of aanstelling staat:

1. Aan te merken de persoon, door wie zij verkozen zijn: Jezus Christus.
2. De plaats, waar zij verkozen zijn: op een berg.
3. De tijd wanneer zij verkozen zijn: na dit waken en bidden gedurende de gehele nacht, en als het dag was geworden.
4. Het gezelschap waaruit zij zijn verkozen: dit waren Zijn discipelen, en uit hen heeft Hij deze verkiezing gemaakt.
5. Het getal van degenen die Hij verkozen heeft: dat waren er twaalf, niet meer en niet minder.
6. Tot welk doel zij zijn uitgekozen: tot het apostelschap.

Hij koos er twaalf, die Hij ook apostelen noemde.

1. De persoon door wie zij zijn verkozen, is Jezus Christus. Zij hebben zichzelf niet uitgekozen, maar Christus heeft hen gekozen. Deze roeping was direct en als gevolg daarvan, zeer heerlijk. Maar nu hebben wij naar zulke roepingen niet uit te zien, en daarom zal ik hier niet bij stil blijven staan. Let er alleen in het voorbijgaan op, dat de bedienaars van het Evangelie, dienaars van Christus moeten zijn, direct of indirect geroepen.

2. De plaats waar zij verkozen zijn, was op een berg. De bergachtige plaatsen zijn het dichtst bij de hemel gelegen, wat aanwijst dat zij tot hoge en hemelse dingen geroepen zijn. De bergen zijn openlijk zichtbare plaatsen, aantonende, dat hun bediening in het

openbaar moest zijn. Zij kunnen op een berg niet verborgen zijn: een stad op een berg liggende kan van allen gezien worden. Ook moeten de bergen veel winden en stormen doorstaan, wat zeggen wil, dat hun verkiezing veel zou tegengesproken worden, en dit heeft onze Zaligmaker oorzaak gegeven om daarom deze troostvolle woorden op hun harten te binden: 'Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken om Mijnentwil; (...) want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die voor u geweest zijn' (Matth. 5:11, 12).
De dienstknechten van Christus hebben niets zekerders te verwachten dan dat zij zullen tegengesproken worden: 'De discipel is niet boven de meester, noch de dienstknecht boven zijn heer; (...) Indien zij de heer des huizes Beëlzebul hebben geheten, hoeveel te meer zijn huisgenoten!' (Matth. 10:24, 25).

3. De tijd wanneer zij zijn gekozen, is geweest nadat Hij gedurende de gehele nacht in het gebed was gebleven tot God. Hij is niet met de verkiezing begonnen, voordat Hij eerst gewaakt en de gehele nacht gebeden heeft. Dit geeft te kennen de bijzondere zorg die Christus in deze grote zaak gehad heeft. Hoe? Om mensen af te zonderen, om getuigenis te geven van Zijn Naam en om de wereld het Evangelie van Christus te verkondigen. Dit heeft Hij niet willen doen zonder veel te bidden. Soms lezen wij dat Christus alleen gebeden heeft, terwijl Hij een andere keer op de berg geklommen is om te bidden (Matth. 14:23). En hier op deze berg, zonder één van Zijn discipelen of huisgenoten bij Zich, heeft Hij alleen gebeden: 'Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bid uw Vader, Die in het verborgen is; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden' (Matth. 6:6). Soms lezen wij dat Christus 's nachts gebeden heeft: 'Des daags nu was Hij lerende in de tempel; maar des nachts ging Hij uit, en vernachtte op de berg, genaamd de Olijfberg' (Luk. 21:37). Let op hoe Christus bezig is in Zijn twee bedieningen, de hele dag heeft Hij geleerd en de hele nacht heeft Hij gebeden, deze tekst zegt ons dat Hij hele nachten volhard heeft in het gebed. De nachtgebeden hebben hun bijzondere geestelijke voordelen.

a. Die tijd is geschikter om het hart te verslaan en te verbrijzelen: 'Ik doe mijn bed de ganse nacht zwemmen, ik doornat mijn bedstede met mijn tranen' (Ps. 6:7). Zoals sommige dingen overdag door de hitte verdrogen, maar 's nachts weer afkoelen, zo wordt overdag menige zonde begaan waar wij door de geschiktheid van de nacht berouw van hebben. Nachttranen zijn als een zoete dauw, waardoor de hitte en de hoogmoed van onze harten verkoeld wordt.

b. Die tijd is een stille tijd en vrij van afleiding, alle beroeringen houden dan op, en de verborgen dingen van onze harten kunnen wij dan in alle stilheid nagaan en erover spreken met onze hemelse Vader. In dit opzicht hebben wij een heerlijk voorbeeld aan Christus, Die 's nachts gebeden heeft, en met name nu.
O, Hij was doende met dat grote werk van het uitzenden van Zijn dienaren door de gehele wereld, en daarom heeft Hij de hele nacht doorgebracht in het gebed tot Zijn Vader. Een groot en uitnemend werk moet niet begonnen worden zonder uitnemende gebeden.

4. Het gezelschap waaruit zij zijn gekozen: Hij riep Zijn discipelen tot Zich en koos er twaalf uit hen. Een discipel van Christus is wat anders dan een apostel van Christus. Zij waren discipelen van Christus, die de leer van het geloof en van de bekering van Christus aannamen. Dit was de zaak niet, die iemand tot een apostel van Christus maakte, dat hij

Christus volgde zoals velen deden, of dat hij naar zijn eigen huis terugkeerde, zoals anderen. De mens, waar het legioen van duivelen was uitgeworpen, bad Christus, dat Hij mocht bij Hem zijn. Maar Jezus liet hem van Zich gaan, zeggende: 'Keer weder naar uw huis, en vertel wat grote dingen God u gedaan heeft' (Luk. 8:38, 39). Ik twijfel er niet aan, of Christus heeft bij de verkiezing van Zijn apostelen vele discipelen gehad, zowel zij die Hem gevolgd als zij die niet bij Hem geweest zijn. En uit hen die bij Hem waren, heeft Hij Zijn apostelen gekozen: de dienstknechten van Christus moeten eerst Zijn discipelen zijn. O, hoe onbekwaam zijn sommigen om de bediening van Christus aan te nemen, die nog nooit discipelen van Christus zijn geweest! Eerst moet de genade van God in ons zijn, en dan moet diezelfde genade van God door ons ontdekt worden.

5. Het getal van degenen die gekozen zijn, waren twaalf. Het is wel waarschijnlijk dat er een bijzondere reden geweest is voor dit getal, zo zijn (zoals sommigen zeggen) op verschillende wijze afgebeeld: de twaalf patriarchen, de twaalf waterfonteinen van Elim, de twaalf kostelijke stenen op de borst van de priesters, de twaalf stammen van Israël (Gen. 35:22; Ex. 15:27), de twaalf uren in een dag. Christus heeft tot hen gesproken van het zitten op twaalf tronen en van het oordelen van de twaalf geslachten Israëls (Matth. 19: 28). Maar het trekt mij niet aan om deze dingen nieuwsgierig te verhandelen. Dit weet ik zeker: dat de werken van Christus gedaan zijn naar het gewicht, de maat en het getal.

6. Tot welk doel zij gekozen zijn: tot het apostelschap, dat is om de gezanten van Christus te zijn naar de kinderen der mensen, om in de wereld hierheen en daarheen gezonden te worden, en de mensen te bewegen tot de zaligheid. De uitdelers van het Goddelijke Woord hebben te letten op hun uitzending, zij moeten zich tot dit heilige werk niet indringen, voor zij gezonden zijn. Nu, deze zending is of in het bijzonder door een directe ingeving en openbaring van God, die altijd vergezelschapt gaat van directe en ingestorte gaven — en zo was de staat van de apostelen — of in het algemeen door de oplegging van handen, en door kerkelijke aanstelling. En ook hierin wordt vereist, getrouwheid en bekwaamheid.

1. Getrouwheid: van een uitdeler wordt geëist dat hij getrouw bevonden wordt, dat hij Christus niet berooft van Zijn gekocht goederen, dit zijn de zielen van mensen, noch de mensen berooft van hun prijs en voordeel, dat is het bloed van Christus. Dat hij toeziet als een wachter, dat hij spreekt als een Godsstem, dat hij voedt als een herder, dat hij werkt als een huisbewaarder, dat hij aanhoudt tijdig en ontijdig, met vermanen, bestraffen, onderwijzen, te doen het werk van een evangelist, en te maken dat men van zijn dienst ten volle verzekerd zij, omdat hij daarvan rekenschap zal moeten geven.

2. Bekwaamheid, om zowel de consciënties van de mensen naar behoren te onderwijzen als om de waarheid op de juiste tijd toe te passen in de bijzondere omstandigheden, zoals een wijze bouwmeester doet. Ach, wie is tot deze dingen bekwaam (2 Kor. 2:16)? Wat kunnen wij anders dan de gewaagdheid van die mensen verfoeien, die lopen voor zij gezonden zijn, die van hun ambachtelijke beroepen overspringen tot deze heilige en ontzaglijke bediening, waartoe hiervoor de allergeleerdsten en godzaligsten gevreesd hebben te naderen.

Dit kan ons leren wat onze plicht is, en dit kan u leren wat uw gelukzaligheid is.

1. Dit is onze plicht, ik bedoel ons, die Gods dienstknechten zijn. Christus heeft Zijn apostelen aangesteld om het Evangelie te preken, en het woord van Paulus mag het onze zijn: 'Want indien ik het Evangelie verkondig, het is mij geen roem, want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig!' (1 Kor. 9:16). Vandaag heeft Christus mij met deze boodschap gezonden: 'En heengaande, predik, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 10:7). Dit is zeker, de Heere heeft deze boodschap in mijn mond gelegd: bekeert u, vloekers, bekeert u, dronkaards, bekeert u, zondaars, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen! Het Evangelie wordt alle dagen uitgelegd. Christus rijst en schijnt boven ons aan onze hemel, al klaarder en meer helder. Dat grote voornemen van de liefde van God tot onze zielen, wordt opengelegd in alle preken, op elke sabbat, en is dit niet een evangelische prediking? Wat is het Evangelie anders dan een schatkamer van Gods liefde in Christus, aan ons geopenbaard? O, het is in dit opzicht een zeer vermakelijke zaak om een dienaar van het Evangelie te zijn, om altijd te onderzoeken in deze schatten van Gods liefde en die bekend te maken aan de arme zielen, om hen voor God te winnen.

2. Hier is uw gelukzaligheid. Christus heeft niet één of ander vaststaand heiligdom opgericht of een vrijstad voor de mensen om daarheen te lopen voor hun zaligheid, maar Hij heeft gezanten gesteld om deze schat bij de mensen thuis te brengen, waardoor Hij hen nodigt, smeekt, bidt, gelast en dwingt om in te komen. O, onnaspeurlijke rijkdommen van Christus.
1. Ten opzichte van de dienstknechten.
2. Ten opzichte van de boodschap.

1. Ten opzichte van de dienstknechten. Zij waren eerst apostelen, nu dienstknechten, arme aarden vaten! Als Christus Zelf was gekomen in Zijn verheerlijkt lichaam, en vergezeld van Zijn engelen, dan zou dat enigermate Zijn Majesteit vertoond hebben, maar helaas, hoe zou dit uw zwakke ogen verblind hebben! Of als Christus de dienst van Zijn engelen gebruikt had, zoals Hij gedaan heeft bij Zijn geboorte om het Evangelie te verkondigen. Waren zij vervolgens altijd gekomen en hadden de zaligheid van de mensen uitgeroepen, dit zou meer heerlijkheid hebben vertoond, maar helaas, hoe weinig zou dit bij uw zwakke staat gepast hebben!
Hier is nu de rijkdom van Zijn genade, dat aarden vaten deze schat moeten dragen, dat de zaligheid moet voortkomen uit de mond van zondige schepselen, dat de harten moeten worden gebroken, de zielen moeten geloven en het leven wordt ingestort door de bedienende stem van een zwak en onwaardig mens. 'Wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God, en niet uit ons' (2 Kor. 4:7). Gods macht is op deze wijze meer verheerlijkt dan wanneer een engel in eigen persoon zou komen. Het zou in deze zaak hebben kunnen zijn dat de bekering van de zondaar aan de macht en de werking van een engel was toegeschreven geweest, maar om dit te voorkomen en om de heerlijkheid van Zijn macht en genade te behouden, heeft Christus deze schat genomen en gelegd in aarden vaten. In de grondtaal is het: vaten van schelpen, zoals de kostelijke parels in schelpen gevonden worden, zo is het Evangelie een parel, en de schelp of moeder van de parel zijn de apostelen en leraars. Het is zo dat zij vaten zijn van weinig waarde, die aan veel stoten en vallen zijn onderworpen, maar ondanks dat zijn in hen de uitnemende schatten der wijsheid Gods en het Evangelie van Christus. En dit is tot dat doel in hen, opdat de uitnemendheid zou terug keren tot God, en niet tot hen.

2. Ten opzichte van de boodschap. O, die onnaspeurlijke rijkdommen van Christus. Dat is de boodschap van deze mensen! Wat is het anders voor een schat die zij brengen dan het bloed van Christus, de beloften van het Evangelie, het woord der genade! Ik mag het alles in één zin vatten: zij brengen tot de mensen een nodiging uit de hemel, tot de hemel. Let goed op, christenen: het Evangelie is een boodschap! De Heere zendt Zijn Zoon op en neer, Hij brengt Hem van de ene plaats naar de andere. Hij is gesteld voor de ogen van de mensen, Hij komt, staat, roept en klopt aan hun deuren en smeekt hen dat zij zich zouden laten verzoenen. O, vrijwillige genade van God! O, dat barmhartigheid, vergeving, verhoging, het eeuwige leven en de zaligheid gaan bidden en smeken om aangenomen te worden! O, wat doet de liefde tot de zonde en de razende dwaasheid in de goddeloze mensen, dat ze treden op zulke parels en verwaarlozen zo'n grote zaligheid die hen wordt aangeboden! O, wat een droevig bezwaar zal dit op de laatste dag voor de mensen zijn, als Gods barmhartigheid, Christus' nederigheid, de smekingen van de Heilige Geest, de uitroepingen van vergeving, de naderingen van de zaligheid, de dagen, de jaren, de eeuwen van de vrede, de bediening van het Woord, het boek van God en de grote verborgenheid van de Godzaligheid, in het oordeel zullen opstaan en tegen hun zielen getuigen? O, vernederingen van Christus! Wie bent u, dat de Heere u zou nalopen? Waartoe had Hij u nodig? Stel voor, dat u zoudt wandelen in de wegen van de dood en eeuwig verloren gaan, welk verlies kan God daardoor hebben? Christus zou hebben kunnen zeggen: als u wilt heengaan, ga heen en sterf, als u de zonde zozeer bemint, vermaak u daarin en word eeuwig verdoemd. O nee! zei de goedertierenheid van God en de barmhartigheid van Christus, voor dat zal geschieden, liever boodschap op boodschap, gebod op gebod, regel op regel, hier een weinig, daar een weinig (Jes. 28:20). Dit was het doel van Christus in het verkiezen van Zijn apostelen: 'Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie alle creaturen' (Mark. 16:15), dat de arme zondaren zouden afzien van de zonde en zalig worden.

3. Van de aanneming van zondaren door Christus

Betreffend de aanneming van zondaren door Christus, dat kan ik niet beperken tot alleen een jaar van de bediening van Christus, maar ik zal daarvan dit jaar behandelen. Dit blijkt:
1. Uit de leer van Christus.
2. Uit de werking van Christus.

1. In Zijn leer heeft Christus dit duidelijk uitgedrukt: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28). Hier is niets anders dan: kom, en welkom! Het Evangelie sluit niemand uit de hemel, dan alleen diegenen die door ongeloof de deur voor hun eigen zielen sluiten. Nogmaals: Al wat Mij de Vader geeft zal tot Mij komen, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen' (Joh. 6:37). Hier is de volkomen bedoeling en het voornemen van God en Christus voorgesteld, om de zonden te vergeven en de zondaars aan te nemen. De Vader is daartoe gewillig en de Zoon is gewillig.
a. De Vader is gewillig: 'Dit is de wil des Vaders Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze' (Joh. 6:39). De Vader is hiermee bezig, omdat Hij ten eerste, Christus met die boodschap gezonden heeft, om de zondaars aan te nemen. Ten tweede, omdat Hij aan Christus gegeven heeft, allen waarvan Hij wilde dat zij door Christus zalig zouden worden, met die opdracht, om niemand daaruit te verliezen. De zondaars zijn aan Christus gegeven door Zijn Vader, als even zoveel kostelijke juwelen, om daar goed op toe te zien en die zalig te maken.

b. De Zoon is gewillig: 'want die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,' zegt Christus. Christus is zo gewillig om de zondaars te ontvangen, dat Hij als het ware al Zijn deuren openzet. Hij houdt open huis en Hij werpt niemand buiten die maar binnen wil komen, en waarom dat? 'Want Ik ben uit de hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft' (Joh. 6. 38).

1. 'Ik ben uit de hemel nedergedaald.' Het was een grote reis uit de hemel naar de aarde, en deze grote reis heb Ik tot geen ander doel aangenomen, dan om zondaren zalig te maken. Grote werken (zegt iemand zeer terecht) hebben onvermijdelijk grote oogmerken. Nu, dit was het grootste werk dat ooit gedaan is, dat de Zoon van God uit de hemel is neergedaald, en wat was de bedoeling anders dan om de zondaars aan te nemen en zalig te maken? 'Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was' (Luk. 19:10). Als Hij niet was neergekomen, zouden de zondaars niet hebben kunnen opgaan in de hemel, en om hun opklimmen, is Hij neergekomen.

2. 'Ik ben uit de hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil Desgenen Die Mij gezonden heeft', Zijn Vader had Hem gezonden tot dat doel, om de zondaars te ontvangen en zalig te maken, en om deze reden is Hij genoemd: 'de Apostel onzer belijdenis (...), Die getrouw is Degene, Die Hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was' (Hebr. 3:1, 2). Zijn Vader kon Hem niet uitzenden voor wat voor boodschap, of Hij was ervan verzekerd dat Hij het doen zou. De zending door Zijn Vader was een krachtig bewijs dat Christus gewillig was om die zondaars aan te nemen, Die maar tot Hem wilden komen. Daarom: 'Jezus stond en riep, zeggende: Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke' (Joh. 7:37). De rechte pit, de ziel en het merg van het Evangelie is in deze woorden begrepen. De gelegenheid hiertoe was dit: op de laatste dag van het Loofhuttenfeest waren de Joden gewend om met grote plechtigheid water te halen uit de fontein van Siloah, aan de voet van de berg Sion, en dat dan te brengen naar het altaar, zingende uit Jesaja: 'Gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils' (Jes. 12:3). Christus heeft deze gewoonte waargenomen en hen geroepen van de aardse tot de hemelse wateren, zinspelende op dat woord van de profeet Jesaja: 'O alle gij dorstigen, komt tot de wateren (...). Hoort aandachtelijk naar Mij en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen' (Jes. 55:1, 2). De Vader zegt: Kom! En de Zoon zegt: Kom! 'En de Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet' (Openb. 22:17). Wij zien dat Christus Zich al de tijd van Zijn bediening vermoeid heeft, met van de ene plaats naar de andere te gaan met geen andere boodschap dan deze, die Hij op de markten geroepen heeft: O alle gij dorstigen, kom tot de wateren, als er zondaars zijn die het leven liefhebben, als iemand tot de hemel wil ingaan, die kome tot Mij, en Ik zal hem de weg tot het hart van Mijn Vader aanwijzen en hem voor Mijns Vaders hart bemind maken. Want hiertoe leiden al die overleggingen van God en Christus, om de zielen tot Zich te trekken.

Zo spreekt God de Heere:
1. Van Zijn rechtvaardigheid. 'Hoor nu, o huis Israëls, is Mijn weg niet recht? Zijn niet uw wegen onrecht?' (Ezech. 18: 25). Alsof Hij zei: Ik beroep Mij op uw eigen consciënties: is het de rechte weg dat de zondaars in hun zonde zullen voortgaan en zondigen tegen Hem, Die zo gewillig is om de arme zondaars te ontvangen en zalig te maken?

2. Van ons eigen verderf, als wij in de zonde voortgaan: 'Werp van u weg al uw overtredingen, waardoor gij overtreden hebt, en maak u een nieuw hart en een nieuwe geest; want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' (Ezech. 18:31).

3. Van Zijn eigen misnoegen en mishagen in ons verderf: 'Ik heb geen lust aan de dood des stervenden, spreekt de Heere HEERE; daarom bekeert u en leeft' (vs. 32).

4. Van Zijn goedertierenheid en gewilligheid om de zondaars hun zonden te vergeven: 'De goddeloze verlate zijn weg, en de ongerechtige man zijn gedachten; en hij bekere zich tot de HEERE, zo zal Hij Zich Zijner ontfermen, en tot onze God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk' (Jes. 55:7).

5. Van de vrijwilligheid van Zijn liefde: 'Ik zal hen vrijwilliglijk liefhebben' (Hos. 14:5), en: 'Alzo lief heeft God de wereld gehad (zo overvloedig, zo Vaderlijk, zo vrijwillig), dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft', enzovoort (Joh. 3: 16), en: 'lk zal de dorstigen geven uit de fontein van het water des levens om niet' (Openb. 21:6).

6. Van de zoetheid van Zijn Naam: 'HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid, Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft' (Ex. 34:6).

7. Van de weldaden die Hij wil laten volgen: 'Och, dat gij naar Mijne geboden geluisterd hadt! Zo zou uw vrede geweest zijn als een rivier, en uw gerechtigheid als de golven der zee. Ook zou uw zaad geweest zijn als het zand, en die uit uw ingewanden voortkomen als deszelfs steentjes' (Jes. 48:18, 19).

8. Van Zijn eedzwering: 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb lk lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve' (Ezech. 33:11). O, gelukkige schepselen (zegt Tertullianus) om wiens wil God gezworen heeft, o ongelovige, boosaardige mensen, als wij de zwerende God niet willen geloven!

9. Van Zijn beklag over Zijn ongelijk: 'Bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? (Ezech. 33:11). 'O Mijn volk, wat heb ik u gedaan, en waarmede heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij' (Micha 6:3): 'Wat is er meer te doen aan Mijn wijngaard, hetwelk Ik aan hem niet gedaan heb? Waarom heb Ik verwacht, dat hij goede druiven voortbrengen zou, en hij heeft stinkende druiven voortgebracht?' (Jes. 5:4).

10. Van Zijn rechtsberoepingen: 'Oordeel nu, gij inwoners van Jeruzalem, en gij mannen van Juda! (vs. 3). En: 'Hoort, gij bergen, de twist des HEEREN, mitsgaders gij sterke fundamenten der aarde; want de HEERE heeft een twist met Zijn volk, en Hij zal Zich met Israël in recht begeven' (Micha 6:2).

11. Van Zijn zuchtingen: 'Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen en al Mijn geboden te allen dage te onderhouden; opdat het hun en hun kinderen welging in eeuwigheid!' (Deut. 5:29). 'O dat zij wijs waren; zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken!' (Deut. 32:29).

12. Van Zijn onwilligheid om Zijn volk over te geven: 'Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm (...), hoe zou Ik u maken als Adama, u stellen als Zeboïm? Mijn hart is in Mij omgekeerd, al Mijn berouw is tezamen ontstoken' (Hos. 11: 8). O, de goedertierenheid van God!

En evenals God de Vader, zo gebruikt ook God de Zoon, verschillende beweegredenen om zielen voor Zich te winnen.

1. Door Zijn komst: 'Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken', zegt Paulus (1 Tim. 1:15).

2. Door Zijn beminnelijke bejegening en omgang met de zondaars, die zo bekend en openbaar was, dat het tot Zijn minderwaardigheid en schande verdraaid werd: 'Ziedaar (...) een vriend van tollenaren en zondaren' (Matth. 11: 19). En de Farizeeën en Schriftgeleerden murmureerden over Hem en Zijn discipelen, zeggende: 'Waarom eet en drinkt Gij met tollenaren en zondaren?' (Luk. 5: 30).

3. Van Zijn toe-eigening van de zondaren en Zijn verantwoording voor hen ten opzichte hiervan: 'En Jezus antwoordende zeide tot hen: Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering' (Luk. 5:31, 32).

4. Van Zijn blijdschap over de bekering van zondaren. Het is zo, dat wij nooit lezen van het lachen van Christus, en zelden lezen wij van blijdschap bij Christus, maar wanneer daar enige melding van gemaakt wordt, is het over de bekering van een zondige ziel. Hij heeft anders weinig gehad om Zich te vermaken, Hij was de Man van smarten, maar hierin heeft Hij Zich zeer verheugd: 'Te dier ure verheugde Zich Jezus in de geest' (Luk. 10:21). Het was in die ure, toen Hij de eerstelingen van de vruchten van de bediening van Zijn discipelen zag, als een onderpand van de vele duizenden die naderhand zouden inkomen. 'Ik ben blijde om uwentwil, dat Ik daar niet geweest ben', zei Christus toen Lazarus gestorven was (Joh. 11:15), maar waarom was Hij blij? Het volgt direct: 'Opdat gij geloven moogt.' Hij verblijdde Zich als iemand van de Zijnen het geloof deelachtig werd, een groter geloof en meer en meer geloof verkreeg.

5. Van Zijn droefheid als zondaars zich niet bekeerden, getuigen zijn tranen over Jeruzalem, en deze woorden over haar: 'En als Hij nabijkwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, het geen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen' (Luk. 19:41, 42). Zoals het is met een man die weggedragen wordt om begraven te worden, zijn vrouw weent, zijn kinderen wenen, zijn vrienden wenen, zo is onze Zaligmaker Jeruzalem gevolgd als naar het graf, en toen Hij niet meer voor haar kon doen, heeft Hij zijn droevige doodsklok geluid: 'Och, of gij ook bekendet' enzovoort.

6. Van Zijn wensen en zuchten: 'Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild' (Matth. 23:37). In deze bewijsredenen, hebben wij verschillende dingen op te merken. Hier is als eerste een zucht: och! Deze enkele zucht geeft een medelijdende snik van droefheid te kennen, het ging Christus aan het hart dat

Jeruzalem de zaligheid van haar zielen had verwaarloosd. Ten tweede: Och, Jeruzalem! Hier is een verdubbeling, of een dubbel beroepen op Jeruzalem: Jeruzalem, Jeruzalem! De verdubbelde naam drukt de grote genegenheid uit van de spreker, zoals David de naam van Absalom verdubbelde, toen van hem gezegd werd dat de koning zeer beroerd was, en daarop heeft hij uitgeroepen: 'Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom!' (2 Sam. 18:33). Ten derde: Hier is die lelijke zonde waarvan de Heere Jeruzalem beschuldigt: 'Gij, die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn.' Jeruzalem was bekend als moordplaats van de profeten, zozeer, dat er zeer weinig profeten in andere plaatsen gedood zijn, en zo heeft Christus ter vergelijking gesproken: het gebeurt niet dat een profeet gedood wordt buiten Jeruzalem (Luk. 13:33). Ten vierde: Hier is de gewilligheid van Christus, tot het behoud van Jeruzalem, die Hij geopenbaard heeft.

1. In Zijn verschillende toe-eigeningen aan haar: 'hoe menigmaal', alsof Hij zei: niet een- of tweemaal, maar meermalen en op verschillende tijden ben Ik tot Jeruzalem gekomen, en heb tot Jeruzalem gesproken, en haar geprobeerd te lokken en te trekken. Hoe menigmaal!

2. In het doen, oefenen en voorstellen van Zijn wil: 'Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen!' Christus' wil was ernstig, hoewel niet absoluut. Ik weet dat als Zijn wil, absoluut zou zijn geweest, die niet zou weerstaan kunnen worden. Maar dit was niet Zijn volstrekte wil, maar alleen de wil van het Goddelijk bevel, en zo wil Hij niet de dood van iemand, maar dat allen zullen leven, Of Hij spreekt hier van Zijn menselijk dienende wil (zeggen enigen) en niet van Zijn Goddelijke. Menige preek had Hij gedaan en menige vermaning had Hij gegeven, en elke preek, elke vermaning getuigde van Zijn gewilligheid: Ik heb gewild uw kinderen bijeen te vergaderen.

3. In het vertonen van Zijn gewilligheid: Christus heeft Jeruzalems kinderen willen bijeen-vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen. In deze gelijkenis wordt de zorgvuldigheid van Christus wonderlijk uitgebreid. Gelijk een hen haar naakte kuikens met haar vleugelen bedekt, voor hun voedsel zorgt, zij niet wil eten voordat haar kuikens zijn verzadigd — haar kuikens tegen de roofvogels beschermt, strijdende tot bloedens toe om hen te bewaren, zo heeft Christus voor Jeruzalem zorg gehad. Geen vogel (zegt Augustinus) bewijst zulk een tedere liefde aan zijn jongen als een hen doet. Geen vogel gedraagt zich zo moederlijk, als de hennen doen. Andere vogels weten wij, zijn moeder zolang als de jongen in hun nesten zijn, maar niet langer. De hen alleen betoont zich een moeder te zijn als haar kuikens haar niet willen volgen, want dan staan haar veren overeind, haar vleugels hangen neer, zij klokt klaaglijk, en gaat zachtjes. En ten opzichte van deze uitnemende liefde heeft Christus Zichzelf bij een hen vergeleken: gelijkerwijs een hen haar kuikens bijeenvergadert, alzo heb Ik Jeruzalem willen bijeenvergaderen.

4. In dat wat Hij daar zo klaaglijk aantoe heeft gevoegd: 'Maar gij hebt niet gewild.' lk heb wel gewild, maar u hebt niet gewild, alsof Hij had gezegd: voor niets heb Ik méér gezorgd dan om uw zielen zalig te maken, en u hebt nergens minder zorg voor gehad dan voor de zaligheid van uw zielen. lk heb voor u gestreden in de werken van liefde, maar u hebt tegen Mij gestreden in de werken van ondankbaarheid. Ik heb u willen goeddoen, maar u hebt het niet willen aannemen! Ik heb gewild, ja, hoe menigmaal heb Ik gewild, maar u hebt niet gewild.

2. Christus' aannemen van de zondaren is nog meer gebleken in Zijn werken. Hoe welkom zijn allerlei soorten zondaren bij Hem geweest? Hij heeft niemand uitgeworpen die Hem voor de Messias erkend heeft, Hij heeft niemand afgewezen die zijn ziel heeft overgegeven om door Hem, naar Zijn wil, behouden te worden. Dit heeft Hij betoond
A. Door gelijkenissen.
B. Daadwerkelijk.

A. Door gelijkenissen. In het bijzonder in de drie gelijkenissen, waaronder die van de verloren zoon: 'Als hij (de zoon) nog ver van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen; en toelopende viel hem om zijn hals en kuste hem' (Luk. 15: 20). Let er op, in deze woorden:

1. Dat zijn vader hem eerst zag, voor hij zijn vader zag, een zondaar denkt zo haast niet aan de hemel, of de Heere heeft hem direct in het oog en let op hem.

2. Als hij nog verre was. Hij was nog maar aan het begin van zijn weg, zijn vader zou hem alleen hebben kunnen laten, totdat hij helemaal in zijn huis was gekomen, en het zou een grote goedertierenheid geweest zijn dat hij hem dan had welkom geheten. Maar hij heeft hem waargenomen toen hij nog zeer ver weg was. De zondaars kunnen nog wel ver van God zijn in hun eigen overdenking, terwijl God tot hen nadert, ondanks dat zij er zo over denken.

3. Zijn vader had mededogendheid of medelijden met hem. Zelfs de ingewanden van de Heere rommelen, werken en bewegen zich in Hem op het zien van Zijn terugkerende verlorenen. Efraïm, die zichzelf beklaagde, zei: 'Gij hebt mij getuchtigd, en ik ben getuchtigd geworden als een ongewend kalf' (Jer. 31:18). Wel, toen heeft God geroepen: 'Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de HEERE' (vs. 20).

4. Zijn vader is toegelopen. Dit heeft al veel te zeggen, zoals:
a. Het zou grote goedertierenheid geweest zijn als zijn vader was blijven staan, totdat zijn zoon bij hem was gekomen.
b. Wat een barmhartigheid is het dat de vader niet blijft staan maar zijn zoon tegemoet wil komen.
c. Maar bovenal, o, wat een rijkdom van goedertierenheid mogen wij het noemen dat de vader niet treuzelt, maar loopt! Had hij ooit zijn zoon tegemoet willen gaan, had hij dan ook niet langzaam naar hem toe kunnen wandelen? O nee, als een zondaar maar wil komen of kruipen tot Christus, dan zal de goedertierenheid niet maar met een trage pas naar hem toekomen, maar lopen om hem te ontmoeten. Ingewanden vol van goedertierenheid, buitensporige ingewanden, geprikkeld door honger. Gods goedertierenheid gaat over al Zijn werken, en zo ook mede over al onze noden en over al onze zonden.

5. Hij liep en viel hem om zijn hals, dit betekent dat hij hem heeft gepakt en omhelsd. O wonder! Wie zou niet gewalgd hebben om hem aan te raken, en was hij niet in zijn walgelijke stinkende vodden gekleed? Rook hij niet naar de varkens en zwijnen die hij

onlangs gehoed had? En zouden niet vele tere magen gereed geweest zijn om alles uit te braken bij zo'n omhelzing? Maar wij zien dat de goedertierenheid er niet vies van is: 'Als Ik u voorbijging (zegt God), zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef; ja, Ik zeide tot u in uw bloed: Leef' (Ezech. 16:6). Zelfs de tijd in hun bloed was de tijd der liefde: toen heeft de Heere Zijn Geest over hen uitgestort en heeft hun naaktheid bedekt, ja, Hij heeft hen gezworen en is met hen in een verbond gekomen, en zij zijn de Zijnen geworden (vs. 8).

6. Hij heeft gelopen en is hem om de hals gevallen, en heeft hem gekust. Wie zou zo'n vuil mens hebben willen wassen? Wat? Willen kussen die lippen, die nog zo onlangs naar de draf uit de varkensbak smaakten? Die lippen, die zo dikwijls gekust waren door zulke boosaardige, verkwistende en walgelijke hoeren? Men zou denken dat hij hem liever zou weggestoten dan omhelsd hebben. Daar is nog een voorbeeld dat hier enigszins op lijkt: 'En Ezau liep Jakob tegemoet en nam hem in de arm en viel hem om de hals en kuste hem' (Gen. 33:4), eerst had hij gedachten dat hij hem wilde doden, maar nu heeft hij hem gekust. Het is niet te zeggen hoe beminnelijk de vader geweest is tegen zijn verloren zoon als hij is toegelopen, hem om de hals is gevallen, en hem gepakt en gekust heeft. Het doel van deze gelijkenis is dat Christus gewillig en blij is om de zondaren te ontvangen: 'Bekeert u, bekeert u van uw boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls?' (Ezech. 33:11).

B. Deze gewilligheid heeft Christus daadwerkelijk in Zijn werken betoond. Onder de vele voorbeelden zal ik er maar bij één wat blijven staan, een merkwaardig voorbeeld van dit jaar. Eén der Farizeeën, met name Simon, had Christus uitgenodigd om met hem te eten (Luk. 7:36, 37), en Hij in zijn huis ingegaan zijnde, zo was er een zekere vrouw, een zondares, wonende in die stad, die daarvan gehoord had. Zij was een weduwe, en door haar weelde en jonkheid tot een losbandig leven gebracht. Zij was in het huis van de Farizeeër tot Jezus gekomen, en zodra zij was ingegaan, heeft zij haar last aan de voeten van Jezus neergelegd en Hem vereerd met een gebroken hart, wenende ogen en een albasten fles met zalf. 'En staande achter aan Zijn voeten, wenende, begon zij Zijn voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste Zijn voeten en zalfde ze met de zalf' (vs. 38).

1. Zij stond achter aan Zijn voeten, een teken van haar nederigheid. O, wat een verandering! Zij was tevoren getrouwd geweest met een zeker edelman, afkomstig uit de stad en van het kasteel Magdala, waarvan zij haar naam Magdalena gehad heeft. En nu zij een weduwe was, nam zij de vrijheid om in al haar hovaardij en wellusten te leven, en wie was zo hovaardig en slecht als Maria Magdalena? Omstreeks deze tijd is zij gekomen tot wroeging en berouw over haar zonden, en haar vorige hovaardij verwerpende, heeft zij zich gebogen, en gepast en geheel nederig gestaan aan de voeten van Jezus.

2. Zij stond aan Zijn voeten achter Hem: een teken van een nederig geloof, waarin een stille belijdenis van haar zonden was inbegrepen. Zij oordeelde zichzelf onwaardig om in de tegenwoordigheid van Christus te zijn, zij durfde Hem niet in Zijn aangezicht te zien, maar al gelovende heeft zij achter Hem gestaan. Haar schaamte spreekt van haar berouw, en haar wachten op Hem, zonder te vluchten voor Hem, getuigt van haar geloof.

3. Zij stond aan Zijn voeten achter Hem, wenende, en was in haar droefheid in tranen uitgebarsten. Zij ontzag de maaltijd niet noch de gastheer, hoewel die doorgaans met vreugde, blijdschap en muziek vergezeld ging, en het is wel waarschijnlijk dat zij dergelijke feesten, met dit soort ijdelheden gemengd, menigmaal heeft bijgewoond. Maar nu is zij op deze maaltijd al vrezende binnen gekomen, en voor Christus neervallende, heeft zij over haar zonden geweend, ja, bitterlijk geweend.

4. Zij is begonnen met Zijn voeten nat te maken met tranen: haar tranen waren geen versierende, maar vruchtbare tranen, zij heeft een plas van tranen geweend. Iemand, haar tranen opmerkende, heeft uitgeroepen: zelfs de aarde heeft de hemel bedauwd. Haar ogen, die zij van tevoren misbruikte tot wellust, zijn nu tot tranenfonteinen geworden. Zij heeft een vloed uitgestort, groot genoeg, om de voeten van haar gezegende Jezus te wassen. Het was de gewoonte van de Joden, dat zij al leunende op hun ellebogen aten, of met velen met elkaar etende, dat zij in elkaars schoot lagen. Zo wordt er gezegd dat op het paasfeest, 'één van Jezus' discipelen was aanzittende in de schoot van Jezus, welke Jezus liefhad' (Joh. 13:23). En omdat Jezus, in deze gedaante zittende of liggende was aan de tafel, heeft Maria de gelegenheid gehad om te wenen over Zijn voeten, die achter Zijn metgezel lagen uitgestrekt, en o, hoe rijkelijk heeft zij geweend! De tranen hebben zo gerold, dat zij begonnen is de voeten van Christus te wassen. Zij heeft ze niet alleen natgemaakt, maar zij heeft ze gewassen. Dat wat Jeremia gewenst heeft: 'Och, dat mijn hoofd water ware, en mijn ogen een springader van tranen!' (Jer. 9:1), dat heeft Maria volbracht, want haar hoofd was water en haar ogen waren fonteinen, stromen van water zijn uit haar ogen gelopen. O, zij had Christus met haar zonden doorstoken, en nu heeft zij over Hem geweend Die zij doorstoken had, uitroepende (zoals wij kunnen denken), o, mijn zonden, en o, mijn Christus, o, slechte zonden en o, zoete Jezus!

5. Zij heeft Zijn voeten afgedroogd met het haar van haar hoofd. Haar haar had zij eertijds versierd, soms met krullen en onbetamelijke lokken, dienende om de mensen te verstrikken, maar nu heeft zij die geheiligd voor haar Heere, makende daarvan een wasdoek om de voeten van Christus geheel af te drogen. O, hier is een kostelijke vrucht van een oprechte bekering, de apostel heeft die genoemd: een heilige wraak.

6. Zij heeft Zijn voeten gekust, tot een teken van haar nieuwe keus, nieuwe liefde en nieuwe genegenheden. Hiervoor had zij haar kussen gegeven aan onkuise mensen, maar nu heeft zij die besteed aan de voeten van Christus.

7. Zij heeft ze gezalfd met haar zalf, wat zo'n bewijs was van haar liefde, haar zorgvuldigheid en haar aanbidding, omdat de voeten van de allergrootste monarchen te zalven, lange tijd onbekend is geweest, en nooit gebruikt in al de verkwistingen en pracht bij de Romeinen, totdat Otto het Nero geleerd heeft. Simon, die deze zondares zo bezig zag in de bewijzen van haar godsdienstigheid, heeft bij zichzelf gedacht, dat Christus geen profeet kon zijn als Hij niet wist dat zij een zondares was. Want hoewel de Joodse godsdienst de hoeren heeft laten leven en in de voordelen van hun volk laten genieten, alleen dat hun offeranden niet werden aangenomen, zo hebben echter de Farizeeën, die zich voor grotere heiligen dan anderen uitgaven, hen tot het gebruik in hun algemene omgang en tot hun dagelijks gezelschap niet willen toelaten. Hierom heeft Simon een tegenwerping bij zichzelf gedaan, maar Jezus dit wetende (omdat Hem zowel zijn gedachten als zijn woorden bekend waren), heeft eerst een verantwoording gedaan voor

haar en daarna voor Zichzelf, daarmee te kennen gevende dat Hij zo opgeblazen niet was als de Farizeeën, maar dat de zich bekerende zondaars bij Hem welkom waren. Dit welkom gaf Hij eerst te verstaan aan Simon: 'Haar zonden zijn haar vergeven, die vele waren' (vs. 47), en daarna aan de vrouw: 'Uw zonden zijn u vergeven (...). Uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede' (vs. 48, 50).

Ik heb wat lang stilgestaan bij het bewijs, maar merk nog een woord tot nuttigheid op, en daar eindig ik mee. Wat! Is Christus zo gewillig om de zondaars te ontvangen, o, laat u dan toch vermanen! Wie zou nu toch niet willen komen tot Jezus Christus! Mij dunkt dat alle zondaars van allerlei aard nu behoorden te zeggen: hoewel ik een dronkaard geweest ben, een zweerder, een onrein mens, maar nu ik versta dat Christus zo gewillig is om de zondaars aan te nemen, zo zal ik daarom tot Jezus Christus gaan. Dit is mijn vermaning: o, kom tot Christus, kom tot Christus! Zie, hier sta ik in de Naam des Heeren en nodig de arme zondaars. O, wilt u niet komen? Hoe zult u het op die grote dag kunnen verantwoorden, als er tot u gezegd zal worden: de Heere Jezus heeft u Zijn goedertierenheid aangeboden en opgedragen, en u hebt die niet willen aannemen? O, kom tot Christus en geloof in Christus, zoals Christus gewillig is om u aan te nemen, wees u toch ook zo gewillig om uw zielen aan Hem over te geven. Dat wat u daartoe bewegen kan, zal ik in deze enkele stukken voorstellen:

1. Christus leert: 'Kom tot Mij, en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.' Al de bewijsredenen van God en Christus die u gehoord hebt: de praktijk van Christus terwijl Hij op aarde geleefd heeft, en het hart van Christus Die nu in de hemel is, leg nu deze dingen bij elkaar en pas die toe op uw zielen. O, wat een uitwerking zullen die geven!

2. De roeping van God en Christus, zoals die zoveel in de Schrift voorkomt. Overleg de plaats: 'O, alle gij dorstigen, komt tot de wateren' (Jes. 55:1). O! Hij begint met een uitroep, wij plegen te zeggen dat uitroepen en tussenvoegsels, getuigen zijn van een oprechte, hartstochtelijke gemoedsbeweging van een benauwd mens. Dit is zeker, de liefde van Christus is een oprechte, hartelijke liefde. Hij legt Zijn mond aan het oor van degenen die geestelijk doof zijn, en roept overluid: 'O, allen gij'. Christus nodigt ze allen: 'Zovelen als gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft' (Matth. 22:9). Zoals de invloeiingen van de hemel algemeen zijn — daar is geen gras op het land dat niet bedauwd wordt — zo zijn ook de nodigingen van Christus tot Zijn bruiloft. Daar is geen mens in de wereld of hij wordt genodigd: O, alle gij dorstigen, en zo ook de apostel: 'Die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet' (Openb. 22:17). De dorst en de wil is één en hetzelfde. Het is uw wil waar het op aankomt, als u maar aan Gods tafel wilt neerzitten, als u de honingraat met de honing maar wilt hebben, als u maar van Zijn wijn met Zijn melk wilt drinken, als u maar wilt drinken, ja, als u maar rijkelijk wilt drinken uit de flessen van de nieuwe wijn van Zijn Koninkrijk. Wel, kom dan, kom tot de wateren! Kom tot Mij en drink! Christus' armen zijn overal uitgespreid om de zondaren te ontvangen. Hij roept en klopt, Hij roept en wacht, Hij roept en smeekt. Elk woord heeft hier zoveel zoetheid en beminnelijkheid in zich, dat het er duidelijk van getuigt dat Hij gewillig is en bereid is om u aan te nemen, als u maar wilt komen.

3. De verzoeken van Christus om uw harten in te winnen. Overdenk hoe Hij, de hemel heeft geneigd, is neergedaald en afgelegd heeft het kleed van Zijn majesteit, uw vuile klederen heeft aangedaan. Overdenk hoe Hij van de ene plaats naar de andere is gegaan,

met geen andere bedoeling dan om uw zielen in te winnen, en wie heeft ooit zulke krachtige woorden gesproken als Christus gesproken heeft terwijl Hij op aarde geweest is? Wie heeft ooit zulke kostelijke juwelen aan een bruid gegeven als Christus aan Zijn bruid gegeven heeft? Wie heeft ooit een dergelijk kleed aangetrokken als Christus gedaan heeft om Zijn kerk te verkrijgen? De profeet was daarover verwonderd: Wie is Deze, Die van Edom komt, met besprenkelde klederen van Bozra? (...) Waarom zijt Gij rood aan uw gewaad, en uw klederen als van één, die in de wijnpers treedt?' (Jes. 63:1, 2). Wie heeft ooit zo'n liefdeteken gegeven als Christus gegeven heeft, toen Hij Zijn leven aflegde? Och, zie op Hem, levend of stervend, en zeg: nooit was er een liefde zoals deze. Ach, arme zondaar, zie uw Jezus hangen aan het kruis, Zijn laatste bloed uitstortende, Zijn laatste adem uitademende en Zijn stervende armen uitstrekkende om de zondaars te omvangen, en kom, och, kom en werp uzelf in Zijn bloedende armen! Weg met alle gedachten van vooroordeel! Wie kan zeggen dat Christus niet gewillig is om hem zalig te maken, zonder de eeuwige liefde te lasteren? Spreek de waarheid, verdorven harten, spreek de waarheid, en zeg niet dat Christus onwillig is, maar dat uzelf onwillig bent. Ik heb gewild, maar u hebt niet gewild.

4. Het wenen van Christus als Hij ons niet kan inwinnen. Zo lezen wij in het Evangelie dat Hij Zichzelf heeft geuit, niet alleen met woorden, maar ook met tranen: 'En als Hij nabij Jeruzalem kwam en de stad zag, weende Hij over haar' (Luk. 19:41). Christus, komende tot de stad en die ziende, en wetende de verwoesting die haar zou overkomen, zo hebben Zijn ingewanden in Hem gerommeld over Zijn volk, en Hij is bij Zichzelf in het verborgen bedroefd geweest alsof Hij gezegd had: o Jeruzalem, u hebt vele priesters gehad om u raad te geven, en vele profeten om u te onderwijzen op de levensweg, maar nu zijn deze dagen voorbij. Ja, de grootste Profeet ter wereld is gekomen om u te omhelzen, maar uw hart is zo verhard dat u niet wilt aannemen de dingen die tot uw vrede dienen en daarom moet Ik mijn preken veranderen in klagen en zuchten. 'Och, of gij ook bekende, ook nog in deze uw dag hetgeen tot uw vrede dient', en daaronder is zelfs Zijn hart gebroken en Hij heeft weer geweend: 'Maar nu is het verborgen voor uw ogen!' Zondaars, veronderstel dat Christus zou komen en wenen over u, zoals Hij over Jeruzalem gedaan heeft, zeggende: o, gij zondige zielen, of gij ook bekende, ook nog in deze uw dag hetgeen tot uw vrede dient! En veronderstel dat u de ene traan na de andere zou zien rollen. Wat! Christus om u wenen, over u? Ik denk, al had u een hart van steen, het zou uw hart vermurwen. Dit is zeker, het zijn geen kleine dingen die Christus doen wenen. Kinderen huilen dikwijls, maar wijze mensen zelden. Maar hier heeft de Wijste van alle mensen geweend, om hen, die over zichzelf niet hebben willen wenen. o Jeruzalem, Jeruzalem!

4. Van Christus' zachte juk en lichte last.

Betreffend de zachtheid van Christus' juk en de lichtheid van Zijn last. Christus heeft daarvan in deze woorden gesproken: 'Neemt Mijn juk op u en leert van Mij (...). Want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht' (Matth. 11:29, 30). Let op de werken van Christus in dit jaar, met betrekking tot de genezing van onze zielen.

1. Hij geeft Zijn discipelen opdracht om de zondaars te roepen.
2. Hij staat bereid om die aan te nemen als zij maar willen inkomen.
3. Hij verzacht voor hen de weg van een christelijke wandel, als zij zijn ingekomen. De harten van de mensen zijn vol van vrees, van zorgen over de moeilijkheid, hardheid en strengheid van Christus' onderwijzingen. En om deze tegenwerping dan terzijde te leggen,

zegt Hij hen duidelijk dat dit zo niet is, maar juist het tegendeel: want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.
Mijn juk, dat is: Mijn geboden, zo heeft de apostel Johannes het verklaard: 'Zijn geboden zijn niet zwaar' (1 Joh. 5:3). Mijn juk is zacht, dat is: Mijn geboden zijn zonder enig ongemak. De moeilijkheid van het juk is niet het gewicht, maar het ongemak. En Christus spreekt geheel juist: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht, dat is: Mijn onderwijzingen. Dit woord betekent als eerste, de vracht of ballast van een schip dat over de baren zwerft alsof het geen vracht in zich had, en zonder welke vracht het schip echter niet zou kunnen behouden blijven. Een last die op een schouder gelegd is, of liever, die in een schip gedaan is, om gestaag en behouden voort te gaan. Mijn last is licht, het juk van de wet was hard en de last van de Farizeeën was zwaar, maar het juk van Christus is zacht en Zijn last is licht, allesbetreffend zoet en vermakelijk. De christelijke godsdienst en zijn oefening is geheel zoet, licht en vermakelijk: Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.
De profeten, hebben dit voorzegd en er zo over gesproken: 'Alle dalen zullen verhoogd worden en alle bergen en heuvelen zullen vernederd worden; en wat krom is, dat zal recht, en wat hobbelachtig is, dat zal tot een vallei gemaakt worden' (Jes. 40:4). De betekenis is dat de wegen van onze christelijke wandel zullen geëffend en gelijkgemaakt en dat alle beletselen en verhinderingen uit de weg zullen geruimd worden, zodat ons de weg naar de hemel des te lichter en gemakkelijker zou vallen. Hiertoe dient nog een andere voorzegging: 'En aldaar zal een verheven baan en een weg zijn, een van stenen opgeruimde weg, (Jes.62:10), en hij zal de heilige weg genaamd worden, (of een weg voor Gods heiligen en niet voor de goddelozen, Matth.7:14), de onreine zal daar niet doorgaan, maar hij zal voor dezen zijn; (of Hij zal met hen zijn, of een leidsman voor hen zijn, door Zijn Woord en Geest, Jes.30:21), die dezen weg wandelt, zelfs de dwazen zullen niet dwalen.' (Jes.35:8). Christus' weg is zo gemakkelijk, die de eenvoudigste zo leidt door Zijn Woord en Geest, dat zij daarop niet zullen dwalen. 'Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht en Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren' (Ps. 25:9).
De apostelen spreken nog duidelijker: 'Want dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren; en Zijn geboden zijn niet zwaar' (1 Joh. 5:3). En: 'De wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:2). 'Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij die gestorven zijn, onder welke wij gehouden waren; alzo dat wij dienen in nieuwigheid des Geestes, en niet in de oudheid der letter' (Rom. 7:6). Christus Jezus is gekomen om deze twee grote jukken van onze hals te verbreken, het ene van de zonde, waardoor wij in banden en gevangenissen, het andere van de wet van Mozes, waardoor wij onder voogdijschap en minderjarigheid gehouden worden. En nu heeft Christus deze twee weggenomen, en heeft ons een derde opgelegd. Hij heeft ons ontheven van onze last, maar niet van onze plicht. Hij heeft het juk van de zonde en het juk van de wet in haar strengheid, in een zoete en vaderlijke regering veranderd, waar deze geboden zelf een gedeelte van haar beloning in de hand dragen, en een verzekering van de heerlijkheid hierna. De redenen van de lichtheid, zoetheid en vermakelijkheid van de christelijke godsdienst en zijn oefening, zal ik in deze stukken verduidelijken.

1. De christelijke godsdienst is geheel redelijk. Als wij de allerbeste wetten inzien waaraan de wijste mensen in de wereld zich ooit gehouden hebben, zo zullen wij ontdekken dat Christus het beste van die alle, in deze ene wet gebracht heeft. De hoogste top van de rede is niet meer dan een vonkje, een kaarsje, een klein licht, dat is

ingewikkeld en opgesloten in het lichaam van dat grote Licht, dat door de Zon der gerechtigheid is ontstoken. Enigen hebben opgemerkt dat de leer van Christus het kort begrip is van al de wijsheid van de allerbeste mannen en een zuiver voorbeeld en afschrift van de wijsheid van Zijn Vader. Er wordt niets in de wetten van de christelijke godsdienst gevonden, of het dient tot het volmaken van onze geest, tot een kostelijk middel om God te gehoorzamen, om onze plichten te volbrengen en om bij alle gelegenheden aan alle mensen goed te doen. Wij weten dat de Grieken, die de wereld verwonderd doet staan over haar menselijke wijsheid, de prediking van het Evangelie voor een dwaasheid gehouden hebben, maar God heeft ook hun wijsheid verslagen, want er staat geschreven: 'Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal Ik teniet maken' (1 Kor. 1:19). Het Evangelie mag sommigen dwaasheid toeschijnen, 'maar hen, die geroepen zijn is Christus de kracht Gods, en de wijsheid Gods' (1 Kor. 1:24).

2. De christelijke godsdienst heeft minder ongerustheid en slavernij in zich dan de zonde, of dan iets dat tegen haar is. Bijvoorbeeld, als een mens zich voorneemt dat hij een eenvoudig, godzalig, nederig en afgezonderd leven wil leiden, dan is zijn voornaamste werk niets anders, dan dat hij godsdienstig stilzit en zichzelf niet verontrust met de dingen van de wereld. Maar wie de wereld bemint, die heeft duizend dingen, en elk ding brengt een wereld vol bezigheid mee. Hoe gemakkelijk is het om het geleende terug te geven, maar als iemand zich heeft voorgenomen diegene te bedriegen, en uit te wissen die hem iets toevertrouwd heeft, wat een wereld vol praktijken heeft men nodig om allerlei uitvluchten te verzinnen: Zoals eerst de zaak uit te stellen, daarna zich te verontschuldigen, dan tegen te werken, de boel in de war te smijten, en vervolgens te redetwisten om overal voor de schande bespaard te blijven en zichzelf als een eerlijk man te vertonen. De zondige wegen zijn kromme, woeste, steenachtige en oneffen wegen. Het apocriefe boek Salomo brengt enige mensen voor de dag, alsof zij in de hel deze taal zouden spreken: 'Wij zijn vervuld geworden in de paden der ongerechtigheid en des verderfs, en hebben de woeste omwegen doorreisd, maar de weg des Heeren hebben wij niet gekend.'
(Boek der Wijsheid 5:7). De goddeloze mensen leven in aanhoudende dienstbaarheid, maar 'waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid' (2 Kor. 3: 17). O, die moeiten, moeilijkheden en kosten, waar de mensen toe vervallen die hun vleselijke wellusten dienen! Let eens op, hoe vroeg een eerzuchtig mens kan opstaan en laat naar bed gaan, zie, hoe hij pluimstrijkt, veinst en zijn hoofd breekt om aan wat wind te komen, een adem uit de mond van ijdele mensen! Zie, hoe een gierigaard woelt, alsof hij op een galei met een ketting aan zijn been geketend was om voor eeuwig te roeien, zoals ik begrepen heb, dat de Turken soms de christenen hiervoor gebruiken. Maar deze dienstbaarheid is duizendmaal erger, want zo'n mens is dienstbaar aan een veel boosaardiger vijand dan de Turk is, en hij is niet alleen gebonden aan zijn voeten, maar ook aan zijn handen, oren, ogen, hart, aan alles. Alleen een christenmens heeft vrijheid, alleen de christelijke godsdienst en de beoefening daarvan brengt de mens tot de vrijheid: 'Indien gijlieden in Mijn Woord blijft (zegt Christus), zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen, en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken' (Joh. 8:31, 32).

3. De christelijke godsdienst is geheel uit vrede samengesteld: 'Zijn wegen zijn wegen der lieflijkheid, en al zijn paden vrede' (Spr. 3:17). Christus maakt al Zijn wetten om aan te tonen, dat Zijn doel daar mee vrede is. Vrede van binnen, vrede in huis en vrede overal.

a. Hij stelt een zekere hemelse vrede en een gerustheid van binnen voor: 'Die Uw wet beminnen, hebben grote vrede, en zij hebben geen aanstoot' (Ps. 119:165). Maar daar tegenover: 'De goddelozen zijn als een voortgedreven zee, want die kan niet rusten, en haar wateren werpen slijk en modder op. De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede' (Jes. 57:20, 21). Hun hartstochten zijn nog nooit gedood, en gewoonlijk zijn de goddelozen met die hartstochten bezet, die tegen elkaar strijden en tegenstrijdige dingen gebieden. De begeerte naar eer roept: hier moet u de handen vullen, maar het medelijden van de gierigheid roept: hier moet u de hand dichthouden. De begeerlijkheid roept: waag het hier, maar de hoogmoed zegt zulke dingen niet te doen, het zou tot uw schande uitvallen. De toorn roept: wreek hier uzelf, maar de eerzucht zegt: het past beter wat te veinzen. En hier is vervuld wat de psalmist zegt: 'Ik zie wrevel en twist in de stad', de gewone overzetting zegt het zo: ik zie ongerechtigheid en tegenspreking in één en dezelfde stad (Ps. 55:10). Eerst ongerechtigheid, want alle bevelen van deze hartstochten zijn onrechtvaardig, en dan tegenspreking, want de ene hartstocht roept tegen de andere. Maar nu, 'grote vrede hebben zij, die Uwe wet beminnen' (Joh. 14:27), want door Christus' hulp en genade, zijn hun hartstochten enigszins ten onder gebracht en zij verslijten hun leven in alle zoetheid en stilte, zonder al te veel kwellingen die hun geest zouden ontstellen. Zij hebben die vrede, die alle verstand te boven gaat, die de wereld niet geven noch ontvangen kan, gelijk Christus zegt.

b. Hij stelt een vrede in huis voor. De wetten van Jezus leren ons hoe wij ons moeten gedragen tegen de zwakheden van degenen die met ons omgaan. En in der waarheid, als iemand de wetten van Jezus Christus gehoorzaam is, die zal met liefde al de geschillen proberen bij te leggen, hij giet water op een vonk, hij leeft liefdevol met zijn vrouw, vertrouwelijk met zijn kinderen, bescheiden met zijn dienstboden, en zij zien allen naar hem op als hun beschermer, vriend en vader. Maar let eens op een toornig mens die zich aan deze christelijke wetten niet wil onderwerpen: zodra hij over zijn dorpel stapt, is er alarm in zijn huis, het minste wat er in de weg is geeft stof tot ruzie, en elke ruzie verstoort de vrede in huis en zet het in brand, en niemand kan zeggen hoe hoog dat vuur op zal laaien. O zoetheid, gemakkelijkheid en vermakelijkheid van de christelijke godsdienst! Waar die wordt omhelsd en gevolgd, is de man vreedzaam, beminnelijk, rechtvaardig, vriendelijk, lankmoedig en verzoenlijk, en hoe kan het anders dan goed gaan in zo'n gezegend huisgezin.

c. Hij stelt overal vrede voor. Hij beveelt alle plichten van vriendelijkheid, beleefdheid, liefde en zachtheid van hart tegen anderen, en zulke zoete genegenheden worden meestentijds met liefde aangenomen, met alle gewone beminnelijkheden. Hij schrijft ons een stemmige en beminnelijke omgang voor, hij belast ons met alle arbeid van liefde, zoals: de vreemdeling te helpen, de zieke te bezoeken, de arme de voeten te wassen. Hij zendt ons uit met boodschappen van liefde naar onreine kerkers en vuile gevangenissen, en leert ons in het belang van Christus, de één, de ander uitnemender te achten. Hij leert ons hoe wij kwaad voor goed zullen vergelden, vriendschap voor vijandschap, een zacht antwoord voor harde woorden van een tegenstander. O, als ik hieraan denk, zo kan het niet anders of ik moet ook denken aan degene die vroeg of dit niet de christelijke godsdienst is, of zijn wij zijn christenen? Wat mij aangaat, ik ben er van overtuigd, dat als wij maar willen leven naar de leer van de christelijke godsdienst, dat één van de grootste plagen die de wereld nu kwelt (ik bedoel de plaag van de oorlog) niet meer zijn zou. Werkelijk, dit is één van de oogmerken van het christendom, dat er geen oorlogen moeten zijn, geen verschillen, geen ongenoegen onder de mensen, en als alle mensen, die christenen genoemd worden, daadwerkelijk beminnelijk waren, vreedzaam, rechtvaardig,

liefdevol, verdragende de één de ander en vergevende de een de ander, wat een zoete vrede zouden wij hebben! Hoe zou deze wereld een voorbeeld van de hemel zijn, en van het gezelschap van heiligen en engelen hierboven in heerlijkheid!

4. De christelijke godsdienst geeft ons in sommige opzichten alle bijstand, zowel uit- als inwendig. Ik weet dat de plichten van het christendom hard en zwaar zijn, maar alles wat Christus ons als hard en zwaar heeft opgelegd, dat heeft Hij door Zijn hulp licht gemaakt.

Ik zal u de hulpmiddelen in deze stukken aanwijzen, zoals:
1. De Heilige Schrift is onze hulp. Dit is het rechte doel en oogmerk waarom ons dit heilige Boek uit de hemel is gezonden, namelijk: opdat wij zouden afwijken van het kwade en het goede doen: dat wij de oude Adam zouden afsterven en voor Christus leven: dat wij de zonden zouden kruisigen en de deugden najagen. Wat zijn de Schriften anders dan registers van Gods wil, brieven van Gods liefde, om ons te nodigen tot de genade en ons te waarschuwen voor de zonden? O aanradingen, besturingen en bevelen van God om ons heilig te maken! En o, afradingen, afkeringen, dreigementen en verschrikkingen van God om ons van alle goddeloosheid te doen wegvluchten!

2. De dienstknechten van Christus zijn onze helpers. U hebt de Schrift, maar het kan zijn dat u niet lezen kunt of de zin en de mening niet kunt begrijpen, daarom heeft Christus tot uw hulp een bediening ingesteld: 'Tot opbouwing van het lichaam van Christus' (Ef. 4: 12). Dit zijn de wachters over het huis Israëls, om hun stemmen te verheffen als bazuinen en het huis Israëls hun zonden te verkondigen. Dit zijn de smekers van God en Christus, om tot uw oren van Zijn goedgunstigheid te spreken, zij roepen, zij schreeuwen, zij waken, zij verlokken: 'zij bidden van Christus' wege: Laat u met God verzoenen' (2 Kor. 5:20).

3. Het leven van de heiligen is onze hulp. Wij hebben niet alleen leraars in het Woord, maar heiligen in alle eeuwen, die als zovele sterren ons een licht geven hoe wij in de duisternis van dit leven wandelen moeten. De voorbeelden van de godzaligen, bewegen ons zeer krachtig en veel tot navolging, en daarom zegt ons de psalmist: 'Let op de vrome en zie naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn' (Ps. 37:37). O, het is een goed, gezegend hulpmiddel tot een christelijk leven als men leest, en nog meer als men opmerkt en let op het heilig en godzalig leven van de kinderen van God. Hoe veroordeelt hun ijver onze traagheid, hun naarstigheid onze veronachtzaamheid, hun waken en bidden onze luiheid en traagheid! En hoe zijn ze als hielsporen om ons voort te drijven op onze geestelijke reis naar de hemel.

4. De voorschriften en bevelen van Christus zijn onze helpers, zoals: het Woord, de sacramenten, de gebeden, de overdenkingen, de samensprekingen, enzovoort. Wat zijn ze anders dan fonteinen van genade, dan handelswijzen en leidingen van het bloed van Christus? Tot welk doel zijn ze anders ingesteld dan om onze zielen te bevochtigen tot de opwas van de genade en tot het uitroeien van de zonde, de boosheid en allerlei kwaad?

5. De bemoedigingen door de beloning zijn onze helpers. Nu, in de be-oefening van de christelijke godsdienst is een dubbele beloning.

a. De beloning van de plicht: 'In het houden Uwer geboden is grote loon' (Ps. 19:12), hij zegt niet óm het houden ervan , maar ín het houden ervan is grote loon: daar is een genade, een heerlijkheid en een uitnemendheid in elke handeling.
b. De beloning volgens de plicht. Aan de be-oefening van de christelijke godsdienst heeft Christus verschillende zoete en genadige beloften vastgemaakt, zowel voor dit leven als voor het toekomende. En deze beloften mogen als helpers gebruikt worden, 'want hij zag op de vergelding des loons' (Hebr. 11:26). Tot dat doel zijn de heerlijke dingen van de hemel voor ons opengezet om die in het oog te houden en daardoor moed te krijgen: 'Loopt alzo, opdat gij dien moogt verkrijgen' (1 Kor. 9:24).

6. De openbaringen en ontdekkingen van de helse pijnen zijn onze helpers om ons van de zonde af te trekken en ons te bewaren op de weg tot Christus. Die noemen sommigen de Wet, maar Christus spreekt daarvan in het Evangelie tot ons. In het Evangelie vinden wij een beschrijving van de helse pijnen, voorgesteld door wening, kermen en knersing der tanden (Matth. 8:12), door 'een worm die niet sterft, en een vuur dat niet uitgeblust wordt' (Mark. 9:44). O, als ik denk aan deze onuitblusselijke vlammen, aan deze eindeloze pijnen, zonder enige hoop op terugkeer, verlating of verzachting, als ik denk aan die beroving en ontbering van het zien van Gods aangezicht, die maar alleen voor diegenen bereid is die Hem dienen in heiligheid, hoe kan ik anders dan omzien en mij voorbereiden op mijn rekenschap? Ja, hoe licht moet ik eraan denken dat alle pijnen in vergelijking hiermee niets zijn? Men heeft mensen gezien die in ontsteldheid zulke lasten hebben gedragen, zulke grachten zijn overgesprongen en zulke muren hebben beklommen, als zij door hun natuurlijke krachten nooit zouden hebben kunnen doen. En als we een besef hadden van de droefheid van een vervloekte eeuwigheid, waarvan wij bevolen worden te zullen vluchten, en zouden beseffen hoe dicht wij erbij zijn, en hoe rechtvaardig het is als wij daarin vallen als wij in onze zonden volharden, het zou een groter vrees in ons veroorzaken dan een plotselinge brand of een alarm midden in de nacht.

7. Een beginsel van de liefde (waar die ook geplant is) is onze helper. Laat het juk nog zo zwaar zijn, de liefde zal het echter licht maken. Salomo vergelijkt de staat van de kerk bij een wagen, en die wordt zo beschreven: hij heeft 'pilaren van zilver, een vloer van goud en een gehemelte van purper, zijnde het binnenste bespreid met liefde' (Hoogl. 3:10). Een vreemde uitdrukking, dat het binnenste van de wagen bespreid is met liefde, maar dit is duidelijk: de wagen waarop Christus Zijn volk in de wereld op- en neervoert en tot Zichzelf overbrengt, is zo'n wagen waarin het binnenste bespreid is met liefde. Al was er in dit geval geen hemel noch hel, zo zal een ziel toch haar christelijke plichten volbrengen. Ik herinner mij hoe Ivo, bisschop van Chartres, een deftige matrone op de weg ontmoette, met vuur in de ene en met water in de andere hand, haar vroeg wat deze tekenen wilden zeggen. En wat zij van plan was te doen met het vuur en het water. Zij antwoordde: mijn voornemen is om met dit vuur het paradijs te verbranden en met het water de vlam van de
hel uit te blussen, opdat de mensen God vrezen zonder de opwekking van hoop en vrees, uit loutere liefde tot God en tot Jezus Christus. Dit was zeker een hoogdravend woord, wat mij aangaat, ik durf de dingen niet te scheiden die God samengevoegd heeft. Alleen dit zeg ik: waar oprechte liefde is, daar is een uitnemende hulp op onze weg naar de hemel.

8. De engelen zijn onze helpers. 'Zijn zij niet allen gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?' (Hebr. 1:14), en

de manier van hun bediening heeft de psalmist zeer heerlijk voorgesteld: 'Zij zullen u bewaren in al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot' (Ps. 91:11, 12). Op deze plaats worden de engelen vergeleken bij zoogvrouwen, aan wie de zorg over de jonge kinderen is bevolen om die te onderhouden en te bewaren. Zo doen de engelen al de plichten van een zoogvrouw of van een moeder: zij dragen ons, beschermen ons, onderwijzen ons, vermanen ons, vertroosten ons, bestraffen ons, bewaren ons van alle kwaad en drijven ons aan tot alle goed.

9. De bewegingen, inblazingen en gezegende invloeiingen van de Geest van Christus zijn onze helpers. Menigmaal roept en spreekt de Heilige Geest tot onze harten, zeggende: 'Dit is de weg, wandelt in dezelve' (Jes. 30:21). Zoals de boze geest of de duivel de goddelozen voortdurend beweegt en hen neigt tot allerlei boze gedachten, hartstochten en begeerten, zo doet de goede Geest van God dat nog veel meer in de godzaligen. Hij buigt en beweegt hen tot goede gedachten, goede hartstochten en goede werken, en hierom worden zij gezegd door de Geest geleid te worden (Rom. 8: 14). Daar zijn ongetwijfeld verschillende werkingen van de Geest, zoals: soms een aanblazing en opwekking, soms een verkwikking of levendigmaking, soms een krachtig werkende neiging of buiging van onze harten tot goede dingen. Nu, in deze werken heeft de Geest van God veel te zeggen, want in de voortgang van de heiligmaking hebben wij voortdurend hulp nodig en een aanhoudende invloeiing van Gods Heilige Geest, en als wij Zijn leidingen gehoorzaam zijn, worden wij gezegd in de Geest te wandelen (Gal. 5:24). En als deze alle ons helpen in de wegen van ons christendom, zo wordt door deze helpers en door de bijstand van Christus' Heilige Geest, het christendom zeer gemakkelijk voor ons gemaakt.

10. Gods genade is onze helper. Veel mensen, die de kracht van hun verdorvenheid voelen, roepen uit met Paulus: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods' (Rom. 7:24). 'lk zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds' (vs. 23), maar zij overdenken niet de troostvolle aanspraak van Christus tot Paulus: 'Mijn genade is u genoeg' (2 Kor. 12:9). Door de hulp van deze genade kon Paulus alles doen. 'lk vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft' (Filipp. 4:13), ja, 'in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft' (Rom. 8:37). De psalmist gebruikt opmerkelijke woorden, die tot deze zaak dienen: 'Ik zal de weg Uwer geboden lopen, als Gij mijn hart verwijd zult hebben' (Ps. 119:32). Deze verwijding van het hart zou geschieden door Gods genade. De genade wordt vergeleken bij olie, zoals een droge, lederen beurs, die met olie bestreken is, zacht en wijd gemaakt wordt, zo wordt het hart - door de zonde ineengekrompen - geopend en verwijd door de instorting van de genade daarin, en als de genade tegenwoordig is, dan zegt David: ik zal lopen de weg Uwer geboden, niet wandelen, maar lopen. Daar wordt gezien op een wagenwiel dat droog is, onder een lichte last piept en kraakt het, maar als het met wat olie gesmeerd is, loopt het gemakkelijk en zonder geknars. En als David in zijn tijd zo heeft kunnen spreken, hoeveel te meer behoren wij zo te doen, die in deze tijd van het Evangelie leven, in wie de genade in een grotere mate is uitgegoten en uitgestort. Door de genade van Christus (behoren wij te zeggen) zullen wij wandelen, lopen en snellen op de weg van Zijn geboden.

Welnu, als dan de christelijke godsdienst en de be-oefening daarvan vol van zoetheid, teerheid en vermakelijkheid is, zo dient dit als eerste tot overtuiging om de bespotting van

sommige mensen weg te nemen. Dat wat hier als tegenwerping wordt ingebracht, zal ik met deze stukken weerleggen.

1. Zij wenden voor dat Christus Zelf bekent, dat het een juk en een last is. Maar hierop antwoorden wij met Christus, dat Zijn juk zacht en Zijn last licht is. Zeker, daar zijn lasten die voor de dragers in het geheel niet te zwaar zijn, zoals de last van de veren op de rug van een vogel, dat is geen last voor haar, maar licht haar eerder op, en de last van goud en zilver op de rug van een mens (veronderstel dat het is het loon op zijn bediening of arbeid) valt hem ook niet zwaar, maar geeft hem eerder moed en maakt hem licht van voeten. Mensen, broeders, vaders, als wij maar willen komen en ons met Christus verenigen, zo is de Geest ons gegeven om ons bekwaam te maken, en de hemel is ons beloofd om ons moed te geven, de ene geeft kracht en de andere werkt op onze gemoedsbewegingen, en hoe zouden wij dan kunnen klagen dat de last ons drukt? O, het is een beminnelijke last, verzoet door Zijn genade, verzoet door Zijn Geest en verzoet door een beginsel van liefde: 'Hoe lief heb ik Uw wet' (Ps. 119:97), verzoet door een beginsel van vermaak: 'Uw wet is al mijn vermaking' (vs. 174), en verzoet met een belofte tot beloning: 'In het houden Uwer geboden, is grote loon' (Ps. 19:12).

2. Zij brengen daartegen in: wij voelen deze dingen zo niet, u spreekt tot ons van zoetheid, teerheid en vermakelijkheid. Maar wij zouden naar onze eigen ondervindingen moeten spreken: 'O wat een vermoeidheid is dit!' (Mal. 1:13). 'Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? En de sabbat, dat wij koren mogen openen?' (Amos 8:5). Wij smaken een zoetheid in de hedendaagse genietingen van de wereld, maar betreffend een heilige wandel, de genade, de godsdienst en de onderwijzing van Christus, verwonderen wij ons waarin de zoetheid mag zijn. Wij kunnen zulke verborgen goudmijnen in deze geestelijke opgravingen niet vinden. Ik antwoord:
a. Het is zo dat dit het spreken is van vleselijke en goddeloze mensen, zij voelen geen zoetheid, teerheid en vermakelijkheid in Gods wegen. 'De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden. Doch de geestelijke mens onderscheidt wel alle dingen' (1 Kor. 2:14, 15). Arme zielen! Dit verborgen manna kunt u niet verstaan, voordat God tot uw harten spreekt. Het is opgemerkt dat God het goed smakende manna aan de kinderen van Israël nooit gegeven heeft, zolang zij nog meelbloem en brood uit Egypte hadden, en zo zult ook u nooit smaken hoe goed de Heere is, zolang u nog ligt te wroeten in uw zonden en ijdelheden.
b. Hoewel u deze dingen nu niet voelt, zo zou het later nog wel kunnen gebeuren, ja, dit is zeker, als u God toekomt, dan zult u het later nog voelen. Och, maar wanneer, zoudt u zeggen, wanneer? Ik antwoord: de eerste smaak van deze zoetheid is algemeen, als wij in het eerst het juk van Christus op ons nemen. Zoals de kooplieden, die hun waren willen verkopen, in het eerst toestaan dat u ze bekijkt, betast of proeft om u daardoor tot kopen te bewegen, zo is ook Christus, (om zo te spreken) gewillig om u de hemel mee te delen, in het eerst wel tevreden dat vooraf een zeker proefje wordt gegeven, en dat de wegen van de godzaligheid voor ons wat verzoet worden: 'Zie, lk zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn, en Ik zal naar haar hart spreken' (Hos. 2: 13).

Wat verstaat God door het lokken van Zijn volk? Ik antwoord, dat het dit wil zeggen:
a. Een ontdekking van de heiligheid van Zijn heerlijkheid. Als God in het eerst een ziel krachtig tot Zich roept, zo zet Hij de heerlijkheid van Zijn dienst voor hem open. Van

nature is het hart met vele vooroordelen tegen de wegen van de godsdienstigheid ingenomen. O, wat een strenge regel is het voor een vleselijk mens, zijn rechteroog uit te steken, zijn rechterhand af te snijden, zijn vader en moeder, vrouw en land te verlaten, ja, zijn leven te haten om de Naam van Christus, zijn eigen begeerlijkheden te kruisigen, zichzelf te verloochenen, zijn aardse leden te doden, het Lam te volgen door goed en kwaad gerucht, door verdrukking en vervolging en velerlei verzoekingen, waar Het ook heengaat en de oorlog te voeren tegen de overheden, machten en geestelijke boosheden in de lucht! En dit is het wat de Heere beweegt om de wegen van Christus zo heerlijk voor te stellen, zelfs onder allerlei kruis en verdrukkingen. Dus toen de wachters de kerk sloegen, haar verwonden en de sluier van haar namen, heeft zij toch altijd Christus beleden (voor Wiens zaak zij heeft geleden) dat 'Hij is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend' (Hoogl. 5:10). Christus heeft Zichzelf in Zijn wegen, zoveel als mogelijk is, in alle aangenaamheid, goedheid, schoonheid, zoetheid en beminnelijkheid voorgesteld, alsof Hij zei: hiermee zal Ik ze allen lokken die de Mijne zijn.
b. Een voorkomen van alle verzoekingen van andere liefhebbers. Voor Christus komt, gaat de ziel van Christus afhoereren, hun harten zijn door andere liefhebbers verlokt, de wereld, het vlees en de duivel komen en bieden de ziel deze en gene vergenoegingen aan. Maar als Christus komt, handelt Hij op een veel krachtiger wijze met de zielen, en Hij biedt tegen al haar vorige liefhebbers op, alsof Hij zegt: laat haar liefhebbers hun vertroosting aanbieden, Ik zal nog meer vertroosting aanbieden. Bieden zij gewin aan, Ik zal nog meer gewin bieden, beloven haar liefhebbers eer en aanzien, Ik zal hen daarin ook overtreffen. En in der waarheid, dan heeft het Evangelie een oprechte, volkomen en genadige werking op het hart, als dit zich op de aanbiedingen van het Evangelie overgeeft, en ondervind dat alles wat de wereld kan geven, nu is 'overboden'. U weet dat wanneer iemand komt en biedt zoveel voor een zekere gelegenheid, en een ander komt, en biedt hoger, dat die ermee weg gaat. Zo is het ook met de wereld, de begeerlijkheid en de zonde die allerlei vergenoegingen aanbieden, dan komt Christus en biedt er alles boven, en daarop is de koop gemaakt en Christus draagt het hart weg. Zondaars! Het kan zijn dat u tot nog toe geen van deze dingen voelt, maar op Zijn tijd zult u het doen, en ondertussen ziet u dat hier een woord tot dat doel is gesproken: 'Zie, Ik zal ze lokken', enzovoort.

3. Zij werpen voor dat de heiligen zelf deze dingen niet ondervinden, want daar zijn geen mensen in de wereld van wie de geest zwaarmoediger en droeviger is. Zoals van Christus gezegd wordt dat Hij nooit gelachen heeft, en zoals David van zichzelf gezegd heeft: 'Wat buigt ge u neder, o mijn ziel, en zijt onrustig in mij?' (Ps. 42:6). Zo mag van veel christenen gezegd worden als zij zo nauwgezet zijn, dat zij zelden blij en vrolijk zijn. Maar ik antwoord:
1. Dat christenen, die zich werkelijk houden naar de regel, meestal ernstig zijn, en de wereld ziet hen aan als zwaarmoedig.

2. Het kan zijn dat zij niet in hun element zijn in de werken van de godsdienst, en daarom kunnen zij hun geestelijke blijdschap niet uitdrukken. Een vis kan zich op het land niet vermaken, maar dat doet hij in het water, een vogel zingt niet beneden op de aarde, maar als hij is opgenomen in de lucht. Gods volk kan geen vermaak scheppen in de zonde, zoals de dronkaards en spelers doen, maar als hun harten met godsdienstige oefeningen bezig zijn en in de gemeenschap met God, dan zijn zij vrolijk en verheugd.

3. Het kan zijn dat zij in het gezelschap van die mensen zijn, die hen droevig maken. De wereldse mensen beschuldigen de heiligen ervan, dat zij droevige, stuurse en zwaarmoedige mensen zijn, maar ondertussen beseffen zij niet dat hun zweren, brassen en onteren van Gods Naam hen zo droevig gemaakt heeft. Wel zondaars, uw zaak bedroeft zelfs de Geest van God, u doet Gods hart smart aan, zoals gezegd wordt in Genesis 6:6. En dan is het geen wonder dat de vromen in uw zondige gezelschap zich niet kunnen verheugen, u bent de oorzaak van hun droefheid. Maar laat hen eens komen in het gezelschap en in de gemeenschap der heiligen, dan zullen zij zich wel weten te verblijden.

4. Als het zo is dat zij meestentijds droevig en treurig zijn, dan ligt de oorzaak niet in de godsdienst, maar omdat zij niet godsdienstiger zijn, omdat zij nog zoveel gebrek aan Godzaligheid in hun eigen hart vinden. Dit was de oorzaak van Paulus' droefheid: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Rom. 7:24). Maar zij weten echter dat deze droefheden, goede voorbereidingen zijn tot blijdschap, en daarom is de apostel in de allerlaatste woorden tot een zoete dankzegging uitgebarsten: Ik dank God door Jezus Christus onze Heere! Nooit is er oprechte droefheid geweest over de zonde, of ze is geëindigd in blijdschap, lofprijzing en dankzegging tot God.
Wees dan overtuigd, o verleide zielen! Zeg niet dat God een harde Meester is, maaiende waar Hij niet gezaaid heeft en vergaderende vandaar waar Hij niet gezaaid heeft en dat Zijn wegen verdrietige, moeilijke en onvermakelijke wegen zijn. Maar smaak veel liever, zie, en proef, hoe goed de Heere is. Neem eens de ondervinding van deze woorden: 'Mijn juk is zacht en Mijn last is licht', wat is er lichter dan zo'n last, die in plaats van te belasten, degenen verlicht die deze last is opgelegd? Net zoals de kameel de bepakking, die de mensen verkwikken, zo door de diepe zanden van Arabië dragen. Een zeker godzalig godgeleerde, die zijn best deed om de mensen door zijn eigen ondervinding van de zoetigheid en vermakelijkheden van de wegen Gods te overtuigen, zei: ik neem hemel en aarde tot getuigen, dat deze dingen de Goddelijke waarheid zijn; het zijn geen dode woorden, noch inbeeldingen, maar waarachtige zaken. En een ander vliegt nog wat hoger: als de mensen met ernst (zegt hij) de dienst van de duivel willen nalaten, en in waarheid hun namen aan Christus willen overgeven en het op de proef stellen, ik durf hen te verzekeren met levende en waarachtige woorden, dat zij het allerdroevigste moment in de rest van hun leven niet zullen willen verwisselen met de eerst, beste van al hun vorige vleselijke vermakelijkheden, al mochten zij tienduizend werelden tot vergelding hebben. 'Hare wegen zijn wegen der liefelijkheid zegt Salomo (Spr. 3:17).

1. U, die nu zo overtuigd bent, ik bid u: neem het juk van God op u met alle zoetigheid, vermaak en blijdschap. De psalmist zegt: 'Welgelukzalig is de man (...), wiens lust is in des HEEREN wet' (Ps. 1:1 en 2)
2. En: 'Welgelukzalig zijn de oprechten van wandel, die in de wet des HEEREN gaan (Ps. 119:1). En op het hart van Christus was geschreven: 'Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands' (Ps. 40:9). Gelijk God een blijmoedige gever liefheeft, zo ook een blijmoedige dienstknecht. 'Kom, neem Mijn juk op u (zegt Christus), want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht', het is geen ijzeren juk van slavernij, maar een ketting van hemelse paarlen, om uw zielen te versieren.'

Maar och, hoe zullen wij dit werk, dit juk, deze plicht, deze oefening van Godzaligheid en van godsdienstigheid met blijdschap op ons nemen! Ik antwoord:

1. Verzeker u ervan dat u inwendig een goed en oprecht hart hebt, laat alles wat wij doen in oprechtheid gedaan worden, en laat alles wat wij zijn, ten opzichte van de inwendige mens, in vrede zijn van binnen. Het verstand en de rede kunnen ons zeggen dat, zoals de smaak van binnen is, zo ook de geur van de dingen van buiten is: hij die in oprechtheid handelt en van binnen vrede heeft, die kan ook gemakkelijk met blijdschap en vermaak de plichten doen die uitwendig geëist worden.
2. Oefen het geloof in het werk en de plicht van de Heilige Geest, ik bedoel dat werk en die plicht waartoe de Heilige Geest is aangesteld door de Vader en de Zoon, zowel om Zijn volk te helpen als om de Trooster van Zijn volk te zijn.

1. De Heilige Geest is aangesteld om Zijn volk te helpen: 'Desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp' (Rom. 8:26). Het woord in de grondtaal betekent eigenlijk: zo'n helper, die als een sterk en bekwaam man komt helpen, om de last te ondersteunen die op de schouders van een zwakke ligt. Wel, dit maakt de last van Christus licht, want wij dragen het gewicht niet helemaal, maar de Heilige Geest zet ook Zijn schouders daar onder.

2. De Heilige Geest is aangesteld om Zijn volk te vertroosten. Christus noemt Hem de Geest, de Trooster (Joh. 14:26 en 15:26), omdat Hij de mens geestelijke troost en geestelijke blijdschap toebrengt. Maar, het is geen natuurlijke, maar een geestelijke blijdschap. O, wat is er een groot verschil tussen de vertroostingen van een vleselijk hart en de vertroostingen van een godzalige! De één komt door wat spijs, of drank, of ijdelheid van schepselen, maar de andere ontstaat uit de oefening van het geloof door de bediening van de Heilige Geest, Die tot dit werk is aangesteld. Dit is zeker, hier is de weg om de plichten met zoetheid en vermaak waar te nemen, dat is, om bezig te zijn in de oefening van het geloof door het werk en de bediening van de Heilige Geest, zoals Hij onze Helper en Trooster is (1 Petr. 2:9).

3. Begrijp goed wat er in de christelijke godsdienst en in de oefening daarvan is om vreugde te veroorzaken zoals:

1. In elke plicht en de genadige uitwerking daarvan is meer heerlijkheid van God dan in het gehele gebouw van hemel en aarde. 'Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt' (Joh. 15:8). Och, dat wij maar niet anders dan zó wilden zien op de belijdenis en oefening van de christelijke godsdienst, dan zouden wij niets anders dan blijdschap daarin kunnen hebben.

2. ln elke plicht en de genadige uitwerking ervan is het zaad van de heerlijkheid en het eeuwige leven. Soms breekt zelfs in het oefenen van de plicht, een blijdschap in de Heilige Geest door, als een voorsmaak van de heerlijkheid. Maar hoewel het zaad van de heerlijkheid er is en hoewel dit zaad van de heerlijkheid niet gezien wordt, maar dood en ongezien onder de aarde ligt, toch zal het op zijn tijd uitgroeien tot het eeuwige leven. Wel, zie zo ook op de beoefening van de godsdienst, en het zal voor ons zoeter zijn dan honing en honingzeem, het zal kostelijker zijn dan goud, ja, dan veel fijn goud.

Maar hoe zullen wij het onderscheid weten tussen de natuurlijke vermakelijkheden en deze geestelijke blijdschap in de godsdienst? Ik weet dat de mensen een roem kunnen stellen in de wegen van God door hun natuurlijk vermaak en geestelijke blijdschap, maar

als wij van geestelijke blijdschap en vermaak spreken en niet van de natuurlijke, wat is daarin dan het verschil? Ik antwoord:

1. ls het een geestelijke blijdschap, dan zal die ernstig wezen: Tot het lachen zeide ik: Gij zijt onzinnig; en tot de vreugde: Wat maakt deze?' (Pred. 2:2). Er is veel lichtvaardigheid en ijdelheid in het uiten van deze natuurlijke vermakelijkheid, maar in de geestelijke blijdschap is alles eerbiedwaardig, matig en uitnemend ernstig.

2. Is het een geestelijke blijdschap, zo gaat die samen met boetvaardigheid, vernedering en vreze Gods. 'Verheugt u met beving' (Ps. 2:11), zegt de psalmist, de geestelijke vreugde kan met beving gepaard gaan. 'Welgelukzalig is de man, die de HEERE vreest; die grote lust heeft in Zijn geboden' (Ps. 112:1). De vreze Gods kan met deze geestelijke vermakingen in de geboden van de Heere zeer goed samengaan.

3. Is het een geestelijke blijdschap, dan zal die onze sterkte zijn: 'De blijdschap des HEEREN, die is uw sterkte', zei Nehemia (Neh. 8:11). Daar is niets wat de ziel van mensen in hun plichten meer moed geeft dan deze blijdschap. Zij heft de ziel wat meer op: zij is de olie die de raderen van onze christelijke oefening des te gewilliger doet gaan. Wij kunnen in het natuurlijke wel blij zijn, terwijl wij in het komen tot de geestelijke plichten, in onze harten dood zijn, maar als onze blijdschap geestelijk is, dan zullen onze harten versterkt worden in de wegen des Heeren.

4. Is het een geestelijke blijdschap, dan zal die het hart opheffen bij het missen van alle uitwendige vermakingen: 'Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal en geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijze voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils' (Hab. 3:17, 18). Als alles overal in de wereld duister is, dan kan de ziel zich in deze staat alleen in God verblijden. Het tegendeel: als een ziel niet meer dan een natuurlijke, geestelijke blijdschap heeft, als dan de verdrukkingen komen, is het alles, dood en gedaan. Ik doe een beroep op u, die zo vrolijk van geest bent, als u vrienden en goederen hebt en alles waar u lust in hebt, dan bent u zo blij en verheugd. Maar als er verdrukkingen komen, hoe snel bent u dan verslagen van geest! Ziet u wel dat uw blijdschap niet geestelijk is, want als dat wel zo was, dan zou u in verdrukkingen uw harten blij opheffen.
Maar om hier op terug te komen: 'het pascha, het feest der Joden, was nabij' (Joh. 6:4). Onze opmerkingen over deze woorden kunnen ons zeggen, dat dit het derde pascha schijnt te zijn na de doop van Christus, en daarom sluit ik hier het derde jaar van de bediening van Christus af. Er is nog maar één jaar over voor de dood van Christus, waartoe ik nu kom met enkele verhandelingen, die het opmerken waard zijn ten opzichte van de zaligheid van onze zielen.

HOOFDSTUK 4

1. Van het vierde jaar van de bediening van Christus, en in het algemeen van Zijn handelingen daarin.

Dit was het laatste jaar van de bediening van Christus, waarin duizenden dingen zijn voorgevallen. De evangelist Johannes verhaalt meer van Christus in dit jaar, dan in al de voorgaande jaren, en als ik niet probeer het kort te houden, zo zouden wij ons langer kunnen bezig houden met wat Hij in dit jaar voor ons gedaan heeft, dan wij tot hier toe gedaan hebben vanaf het begin van Zijn bediening. In dit jaar was het dat Hij van gedaante is veranderd geweest en dat Hij het sacrament heeft ingesteld, dat genoemd wordt het Avondmaal des Heeren. Ook heeft Hij na het Avondmaal Zijn afscheidspreek gehouden, die wonderlijk vermengd was met droefheid en blijdschap, en weldoordacht met verborgenheden als met smaragdstenen. Ook was het dat Hij na Zijn preek Zijn discipelen heeft gezegend en voor hen gebeden heeft, en na het zingen van de lofzang, is Hij naar de Olijfberg gegaan, waar in de hof Zijn lijden aanving. Bij deze zaken had ik gedacht wat langer stil te blijven staan, maar ik zie dat het boek onder mijn handen in omvang toeneemt, en omdat ik nu kom tot het lijden van Christus, zal ik alleen maar één stuk aanstippen, dat ik tot hier toe nog heb overgeslagen, omdat dit een zaak is die meer in zich bevat dan enige handeling die ik kan voorstellen.

Er zijn vele vragen over Christus' heiligheid, of rechtvaardigheid of gehoorzaamheid. Zoals: of die ons mee aangaat? Of die de oorzaak is van onze rechtvaardigmaking? Of Christus schuldig geweest is om de wet der werken te onderhouden als Middelaar, of slechts als een natuurlijk mens? Of wij gerechtvaardigd zijn alleen door de rechtvaardigheid van het lijden van Christus? En aangezien wij nu over de daden van Christus handelen met betrekking tot de zaligheid van onze zielen, zo kunnen wij dit grote werk niet overslaan, waarvan veel dingen zien zowel op het leven van Christus als op Zijn ontvangenis, geboorte, dood of lijden.

2. Van het onderscheiden of de verschillende verdelingen van de rechtvaardigheid van Christus.

Tot een beter begrip van de rechtvaardigheid van Christus, proberen wij die gewoonlijk te onderscheiden in een Hem inklevende rechtvaardigheid, of een door Hem volbrachte rechtvaardigheid. De rechtvaardigheid door Hem volbracht is, of Zijn vervulling van de Goddelijke geboden, óf Zijn voldoen aan de vloek der wet. Hetzelfde onderscheid is door anderen gegeven met deze woorden: de rechtvaardigheid van Christus is of Zijn oorspronkelijke gelijkvormigheid, of Zijn gehoorzaamheid aan de wet in Zijn daden en in Zijn lijden. Zijn oorspronkelijke gelijkvormigheid is die genadige, persoonlijke geschiktheid in Christus, waardoor Hij op de juiste manier de wet van God gelijkvormig geweest is, en deze oorspronkelijke gerechtigheid fundeert onze oorspronkelijke ongerechtigheid. Zijn dadelijke gehoorzaamheid is Zijn doen van de wettelijke gehoorzaamheid volgens het gebod, en Zijn lijdelijke gehoorzaamheid in Zijn lijden van de straf die wij met onze zonden verdiend hebben. Ik zal dit onderscheid van de rechtvaardigheid van Christus nog iets uitbreiden en het zo voorstellen, namelijk: de rechtvaardigheid van Christus is of ontkennend (als ik zo mag spreken) of stellig (waarachtig): door de ontkennende bedoel ik het afgescheiden zijn van alle zonden en lasteringen die in de wet zijn verboden . Door de stellige bedoel ik een aanwezig zijn van

alle deugden tot een volkomen vervulling van de wet, alsook een gewillig lijden van de straf om aan het dreigement en de vloek van de wet te voldoen.

1. De ontkennende rechtvaardigheid is dat wat wij noemen de onnozelheid (ongekunstelde eenvoud) van Christus. Wij lezen dikwijls in de Heilige Schrift dat Hij onbestraffelijk en onbevlekt is geweest.
a. Onbestraffelijk, vrij van alle toerekening van zonde in Zichzelf. Daarom heeft Christus de Joden uitgedaagd, zeggende: 'Wie van u overtuigt Mij van zonde?' (Joh. 8:46). In zijn hele leven is Hij onbestraffelijk en onberispelijk geweest, en daarom heeft Hij nu aan het einde van Zijn leven, het volk dat omgang met Hem had, gevraagd: 'Wie van u overtuigt Mij van zonde?'
b. Onbevlekt, vrij van alle besmetting der zonde. Petrus heeft Hem genoemd een onbestraffelijk en onbevlekt Lam (1 Petr. 1:19) en Paulus: 'Een Hogepriester, heilig, onnozel en onbesmet' (Hebr. 7:26). Eén die nooit kwaad gedaan, noch kwaad gesproken heeft. 'Hij heeft geen zonde gedaan', (zegt de apostel) en ook: 'Er is geen bedrog in Zijn mond gevonden (1 Petr. 2:22). Eén die nooit gezondigd heeft, zelfs niet met één gedachte, maar Hij is volkomen en in alle opzichten zonder zonde geweest (Hebr. 4:15).
De stellige rechtvaardigheid van Christus is tweeërlei. Zijn volmaakte vervulling van alle dingen die geboden zijn, en Zijn volmaakte voldoening van de gedreigde straf. De eerste is de heiligheid van Christus, die ook tweeërlei is: de heiligheid van Zijn natuur en de heiligheid van Zijn leven en wandel. De eerste die wij noemen, is Zijn hebbelijke rechtvaardigheid of de rechtvaardigheid die Hij heeft, de laatste noemen we Zijn dadelijke gehoorzaamheid of de rechtvaardigheid door zijn daden. Tot zover over het onderscheid van de rechtvaardigheid van Christus.

3. Van de heiligheid van de natuur van Christus.
Betreffend de heiligheid van Zijn natuur, daarvan zegt in de eerste plaats de psalmist: 'Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen' (Ps. 45:3), wat precies overeenkomt met de beschrijving van Christus, door de Bruid gegeven: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend' (Hoogl. 5:10). Zoals in de uitnemendste schoonheid een vermenging is van deze twee kleuren, van wit en rood, zo is in Christus ook een genadige vermenging en samenstelling van al de genaden van de Heilige Geest. Daar is in Hem een zoete vermenging van zachtmoedigheid, zuiverheid, rechtvaardigheid, lieftalligheid, nederigheid en wat al niet meer! 'In Hem zijn al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen' (Kol. 2:3). En ik mag er wel aan toevoegen, van alle andere giften, gaven en genaden: daar is geen genade of zij was in Christus, en dat op een uitnemender wijze dan in één van alle heiligen van de hele wereld, en daarom wordt gezegd dat Hij schoner is dan de mensenkinderen. Let eens op: er was meer hebbelijke genade in Christus dan er ooit was of zijn zal in alle uitverkorenen, hetzij engelen of mensen. Hij heeft de Geest zonder mate ontvangen, daar was in Hem zoveel als mogelijk was dat er in een schepsel kon zijn, en meer dan in andere schepselen, wie ze ook zouden mogen zijn. Zoals de zon de prins van de sterren is, zoals de man het hoofd van de vrouw is, zoals de leeuw de koning van de dieren is, zo is de Zon der gerechtigheid het Hoofd van de kerk, deze Leeuw uit de stam van Juda, Die de banier draagt boven tienduizend. Als wij zien op iets in hemel of op aarde dat wij als uitnemend schoon beschouwen, zó wordt de Heere Jezus ten opzichte van Zijn inwendige schoonheid in de Schrift voorgesteld. Hij is de Zon der gerechtigheid, de blinkende Morgenster, het Licht der wereld, de Boom des levens, de Lelie en de Roos, schoner dan alle bloemen op het

veld, dan alle kostelijke stenen op aarde, dan alle lichten aan het firmament, dan alle heiligen en engelen in de hemel. U zou kunnen zeggen: wat gaat dit alles ons aan? Ik antwoord: zeer veel. De apostel zegt u, 'dat de wet des Geestes des levens in Christus Jezus mij heeft vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:1). Laten we deze woorden eens onderzoeken: de wet des Geestes des levens. De Geest des levens wordt hier gesteld vóór het leven, zoals ook elders: 'Na drie dagen en een halve is een geest des levens uit God in hen gegaan' (Openb. 11:11). Nu, het leven is dat, waardoor iets vanzelf werkt en zich beweegt, en het is de oorzaak en het begin van de werking en van de beweging. En deze Geest des levens of dit leven Zelf, dat door Christus is toegeëigend, is datgene in Christus, wat het begin en de oorzaak is van al Zijn heilige werkingen, en wat is dit anders dan Zijn oorspronkelijke heiligheid of de heiligheid van Zijn menselijke natuur?

Maar waarom wordt de heiligheid van de natuur van Christus genoemd: de Geest des levens? Ik antwoord:
1. Omdat Die in Zijn mensheid door de Geest Gods was ingestort: 'De Heilige Geest zal over u komen (...), daarom ook, dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden' (Luk. 1:35).
2. Omdat het een zeer volmaakte, volstrekte en volkomen heiligheid is. De schriftuurlijke manier van spreken doet gewoonlijk het woord 'geest' bij de dingen, die worden voorgesteld in haar volkomenheid, zoals de geest des hoogmoeds, de geest der waarheid en de geest der dwaling. Zodat dan met de geest des levens bedoeld wordt de allervolkomenste en allervolmaakste zuiverheid en heiligheid van de natuur van Christus. Het is met één woord zo, alsof de apostel gezegd had: de wet des Geestes des levens, of de kracht van de allervolkomenste en allervolmaakste heiligheid van Christus' natuur heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Die heeft mij bevrijd van de kracht van mijn zondige natuur en van de kracht van de dood die ik ten opzichte van mijn zondige natuur schuldig was. Wij zouden hieruit dit besluit kunnen maken, dat de weldaad van de hebbelijke gerechtigheid van Christus, die bij Zijn eerste ontvangenis in Hem uitgestort is, de gelovige tot hun rechtvaardigmaking is toegerekend. Zoals de gehoorzaamheid van Zijn leven en de verdiensten van Zijn dood, zo heeft ook de ingestorte heiligheid zelf, bij Zijn ontvangenis haar invloeiing in onze rechtvaardigmaking. Door de gehoorzaamheid van Zijn leven worden wij door de daad, heilig gerekend, en door de zuiverheid van Zijn ontvangenis (of hebbelijke genade) worden wij persoonlijk heilig gerekend. Maar ik blijf hier niet langer bij stilstaan, tot hiertoe over de heiligheid van Christus' natuur.

4. Van de heiligheid van het leven van Christus.
I. betreffend de heiligheid van Christus' leven, daarvan zegt ons de apostel dat 'door de gehoorzaamheid van Eén, velen tot rechtvaardigen zullen gesteld worden.' Hier is de gehoorzaamheid van Christus en haar invloeiing op ons.

1. De gehoorzaamheid van Christus is datgene waardoor Hij is gebleven 'in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen'. Let eens op dat Christus' leven een zichtbare verklaring van Gods wet geweest is. Het bewijs is dit: 'Meent niet, dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; lk ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen' (Matth. 5:7). En: 'De Vader heeft Mij niet alleen gelaten, want Ik doe altijd wat Hem behaaglijk is' (Joh. 8:29). Hierom wordt Christus in de Schrift

genoemd: de Heilige en Rechtvaardige, en de Heilige (Hand. 2:27), de Heiligheid der heiligheden (Dan. 9:24). Door Zijn dadelijke heiligheid heeft Christus met de daad voldaan aan elk deel van Gods wet, Hij heeft in alle geboden Gods gewandeld, Hij heeft volkomen volbracht, met gedachten, woorden en werken, alles wat de wet Gods geëist heeft. Ik wil noch kan deze gehoorzaamheid van Christus beperken tot dit laatste jaar van Zijn bediening, want Zijn hele leven is een voortdurend voorbeeld van gehoorzaamheid geweest. Hij was gehoorzaam tot de dood, zegt de apostel, zelfs tot Zijn kruisdood (Filipp. 2:8), maar toch, omdat wij in dit jaar over de meeste van Zijn heilige werken lezen, en dit het jaar geweest is waarin Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid het allermeest geschenen heeft en voorgekomen is, het jaar waarin Hij al de verstrooiingen van Zijn geboden heeft opgehaald, en die in het werk heeft samengesteld, daarom zal ik die nu afhandelen in deze volgende verhandelingen, alleen van dit ene jaar. Zoals:

1. Nu heeft hij Zijn liefde geopenbaard in het spijzigen van de hongerigen, zoals op eenmaal vijfduizend mensen met vijf broden en twee vissen (Joh. 6:9-11), en op een andere keer vierduizend mensen met zeven broden en een weinig vissen (Matth. 15: 34).

2. Nu heeft Hij geopenbaard Zijn zelfverloochening en verachting van de wereld, in het weigeren van de aanbiedingen van een koninkrijk, toen het volk overtuigd was dat hij de Messias was, door het wonderwerk van de spijziging van vijfduizend mensen met vijf broden en Hem daarom koning wilden maken. Maar Hij, Die het Koninkrijk van Zijn Vader voor ons verlaten heeft, is voor de aanbiedingen van een koninklijke kroon gevlucht als voor een vijand. 'Jezus dan, wetende dat zij zouden komen en Hem met geweld nemen, opdat zij Hem koning maakten, ontweek wederom op de berg, Hij Zelf alleen' (Joh. 6:15).

3. Nu heeft Hij Zijn goedertierenheid geopenbaard in het genezen van de dochter, die een onreine geest had. Zij was van een Griekse vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië (Mark. 7:26, 27), en hierom heeft Christus haar een hond genoemd, en ondanks dat heeft Christus haar de begeerte van haar ziel gegeven. O, de rijkdom van de barmhartigheid van Christus, dat Hij een hond in Zijn koninkrijk heeft willen aannemen! O genade, o goedertierenheid! Dat Christus Zijn schone handen zwart heeft willen maken met het wassen van vuile en lelijke honden. Wat een beweging van vrijwillige barmhartigheid was het dat Christus Zijn zuivere, onbevlekte en kuise liefde heeft willen geven aan zwarte, vuile en afzwervende zielen! O, wat een genade dat Christus een luipaard en een moorman wit maakt voor de hemel!

4. Nu heeft Hij Zijn milddadigheid betoond in het geven van de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen (Matth. 16:19), aan Zijn apostelen en hun opvolgers. Dit was een macht die Hij nooit eerder had meegedeeld. Het was een grotere gave dan dat grote voorrecht van de natuur, de gave van de hele schepping. Het is zo, dat God in het begin de mens de 'heerschappij gegeven heeft over de vissen der zee, over het gevogelte des hemels en over al het gedierte dat op de aarde kruipt' (Gen. 1: 26), maar tot op deze tijd toe was de hemel zelf nooit ondergeschikt geweest aan de menselijke bediening. Hierin was de daad van de milddadigheid van Christus, dat Hij aan Zijn dienstknechten de sleutelen van de hemel gegeven heeft, dat alles wat zij op aarde binden zullen, in de hemel zal gebonden zijn, en wat zij op de aarde ontbinden zullen, ook in de hemel zal ontbonden zijn.

5. Nu heeft Hij Zijn lijdzaamheid geopenbaard, in het verdragen van alle ongelijk. Vanaf hier tot aan de dood van Jezus moeten wij Zijn dagen rekenen als de nachtwaken of avonden van Zijn lijden. Want vanaf nu is Hij begonnen en heeft die dikwijls aangehaald, met die droevige voorzeggingen van Zijn wedervaren dat Hem spoedig zou overkomen. Dat Hij zou verworpen worden van de ouderlingen, overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden (Matth. 16:21), en ondertussen heeft Hij beide, met woorden en daden geleden. Zij hebben Hem een vraat genoemd, een dronkaard, een bedrieger, een zondaar, een razend mens, een Samaritaan en één die de duivel had. Soms hebben zij Hem op een hoge berg gebracht, met de bedoeling Hem van boven vandaan neer te stoten, en dit alles heeft Hij met lijdzaamheid verdragen, ja, Hij heeft Zijn ziel met grote lijdzaamheid bezeten.

6. Nu was het dat Hij Zijn heerlijkheid geopenbaard heeft, toen Hij op de berg van gedaante is veranderd geworden. Hoewel Christus in Zijn persoon gewoonlijk verdrukt was door armoede, ontering en schande — zodat noch Joden noch Grieken, ja, zelfs Zijn apostelen in het eerst niet konden onderscheiden, de stralende schoonheid van Zijn Godheid — zo heeft Christus nu toch een uitnemend bewijs gegeven van die grote heerlijkheid, die te Zijner tijd aan alle heiligen zou geopenbaard worden, want: 'nemende met Zich Petrus, Johannes en Jakobus, klom Hij op de berg om te bidden. En als Hij bad, werd de gedaante Zijns aangezichts veranderd, en Zijn kleding wit en zeer blinkende. En zie, twee mannen spraken met Hem, welke waren Mozes en Elias. Dewelke (...) zeiden Zijn uitgang, dien Hij zou volbrengen te Jeruzalem' (Luk. 9:28-31). De boodschap van Christus' dood werd overgeleverd bij wijze van verheerlijking, zodat zo de uitnemendheid van de beloning, tegelijk zou vertoond worden met de hevigheid van Zijn lijden. Nu, als ooit de schoonheid van Christus, zolang Hij op aarde heeft geleefd, in haar volheid gezien is, dan heeft Petrus die gezien, en hij is er zo door opgenomen geweest, dat hij niet geweten heeft wat hij zei. Ten opzichte van deze heerlijke schoonheid wordt van Zijn aangezicht gezegd dat het geblonken heeft als de zon. Ik kan niet anders denken of dit blinken is heerlijker geweest dan van de zon, de maan en de sterren, maar de zon is het meest heldere van alle dingen die wij kennen, en daarom is het voor ons begrip zo gesproken. Hier was een staaltje van verhoging, hoewel anderzijds het meeste in het leven een staat van vernedering was. Dit leert ons dat wij vergenoegd moeten wezen, ja, dat wij hier de meeste vernedering en de minste verhoging te verwachten hebben. Wij mogen hier een voorsmaakje hebben, maar geen voortdurende vertroostingen, totdat wij in de hemel zullen gekomen zijn.

7. Nu heeft Hij Zijn zachtmoedigheid getoond door het rijden 'op een ezelin en een veulen, zijnde een jong ener jukdragende ezelin' (Matth. 21:5), en dit geschiedde naar de voorzegging: 'Zie, uw Koning komt tot u, zachtmoedig', en in het bijzonder met het bestraffen van de razende en vroegtijdige ijver van Jakobus en Johannes (Luk. 9:55), die graag vuur van de hemel zouden geroepen hebben om de inwoners van een kleine stad te verslinden, die Christus weigerden te herbergen. 'Ach, zei Christus, gij weet niet van hoedanige geest gij zijt': alsof Hij had willen zeggen: u moet een christelijke geest leren onderscheiden van een Elias geest. Wel, Christus is niet gekomen, om de zielen der mensen te verderven, maar om die te behouden (vs. 56). Het zou een al te grote haastigheid zijn als men een mens zou doden om een kleine misstap, van wie de verlossing, de uitstorting van het dierbaarste hartenbloed van de Zoon van God kostte.

Ziehier de zachtmoedigheid van Christus, Die Zich stelde tegen de razernij en de toorn van Zijn eigen discipelen.

8. Nu heeft Hij Zijn medelijden geopenbaard, toen Hij weende over Jeruzalem: 'En als Hij nabijkwam en de stad zag, weende Hij over haar, zeggende: Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag' enzovoort (Luk. 19:41, 42). Wij lezen van Jozef dat er in hem zo'n broederlijk en natuurlijk medelijden was, dat 'zijn ingewand ontstak jegens zijn broeder' (Gen. 43:30) en 'hij kon zich niet bedwingen voor allen die bij hem stonden' (Gen. 45:1), zijn liefde was als een hete oven. Nu, Jezus Christus had hetzelfde hart en ingewand als ieder mens, en ik denk: zoals Christus een mens zonder zonde geweest is, zo zijn de werken van de natuurlijke deugden (zoals medelijden te hebben met de verdrukten en de benauwden) in Hem sterker geweest, dan het mogelijk was dat zij in enig ander mens zijn konden. De zonde maakt de natuurlijke krachten bot, in het bijzonder die krachten die zich neigen tot enige loffelijke en goede werken, zoals: om de ellendige lief te hebben en deernis en medelijden met hem te hebben. In dit opzicht was Jozef niet met Christus te vergelijken. Christus, Jeruzalem ziende, heeft geweend. Zijn meedogendheid, die in Hem verstikt en opgesloten was, moest onafwendbaar uitbarsten. Het kan zijn dat het hart van Christus daardoor wat verlicht is geworden, dat Zijn ingewanden der barmhartigheden een opening gevonden hebben. Wij lezen dat de meedogendheid, Gods ingewanden ingenomen hebben, dat die zelfs Zijn hart bedauwen, zodat die onafwendbaar moet uitbreken: 'Mijn hart is in Mij omgekeerd, al Mijn berouw is tezamen ontstoken' (Hos. 11:8).

9. Nu heeft hij Zijn nederigheid getoond, door het wassen van de voeten van Zijn discipelen: 'Na het Avondmaal legde Hij Zijn klederen af, en nemende een linnen doek, omgordde Zichzelven. Daarna goot Hij water in het bekken, en begon de voeten der discipelen te wassen, en af te drogen met de linnen doek, waarmede Hij omgord was' (Joh. 13:4,5). Door deze plechtigheid en in de volgende samensprekingen heeft Hij hen in het stuk van de nederigheid onderwezen, ja, Hij heeft hen die les ingeprent met eeuwigdurende letters, die makende tot een teken. Maar waarom heeft Hij liever hun voeten, dan hun handen of hoofden willen wassen? Ik antwoord dat het mogelijk om deze reden gedaan is, omdat Hij zo de gelegenheid zou hebben om Zich des te nederiger te buigen. Let eens op, hoe Hij alle dingen heeft afgelegd om Zijn dienstknechten te mogen dienen: de hemel komt tot de aarde, de ene afgrond roept tot de andere, de ellendigheden van de mensen die haast oneindig zijn, worden overtroffen door een barmhartigheid die zo groot is als de oneindigheid van God. Men zegt van een zekere Gericus dat hij in het overdenken van de nederigheid van Christus, in het wassen van de voeten van Zijn discipelen, heeft uitgeroepen: 'Gij hebt mij overwonnen, o God, Gij hebt mijn hoogmoed overwonnen, dit voorbeeld heeft mij overmeesterd.'

10. Nu heeft Hij Zijn gehoorzaamheid aan Zijn Vader geopenbaard, prekende het Evangelie overal. Hij zag de nacht aankomen, waarin niemand zou kunnen werken, en daarom heeft Hij Zich gehaast om het werk van Zijn Vader te doen. Nu heeft Hij de sluizen van Zijn heilige lessen geopend en ze overvloedig uitgegeven, en het volk heeft voortdurend water geschept uit deze Fontein, Die een gestadige stroom heeft gegeven. Hij heeft de ene golf na de andere gegeven, regel op regel, gebod op gebod, en als laatste heeft Hij Zijn afscheidspreek gehouden, die zo vol van geest en vertroosting was als ooit een preek geweest is. Deze preek bevat de bedoeling van Zijn afscheid, dat Hij de plaatsen

voor Zijn heiligen in de hemel bereiden zou, en dat Hij hun de Heilige Geest zou zenden om Zijn plaats te vervullen, om hen van bekwame vertroostingen te voorzien door Zijn gaven bekwaam te maken, hen in alle waarheid te leiden en tot in der eeuwigheid bij hen te blijven. Tot besluit van alles heeft Hij hun Zijn zegeningen gegeven en voor hen gebeden, en daarna de lofzang gezongen hebbende, is Hij weg gegaan en heeft Zich voorbereid op Zijn lijden.

II. Tot hiertoe over de gehoorzaamheid van Christus, wat was die anders dan een zichtbare verklaring van Gods wet? Maar nu, betreffend de invloeiing in ons, zegt de apostel: 'Door de gehoorzaamheid van Eén zullen velen tot rechtvaardigen gesteld worden' (Rom. 5:9). Let er op, dat de rechtvaardigheid van de wet, die vervuld is en volledig voldaan is in de Persoon van Christus, als wij in Christus geloven, zo waarachtig de onze is alsof die ons eigen was, net alsof de wet in onze eigen persoon was vervuld. 'Zo is Christus het einde der wet', zegt de apostel, 'tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft' (Rom. 10:4). Christus heeft niet alleen de wet van de ceremoniën geëindigd, maar Hij is ook het einde van de wet der zeden, en dat niet voor Zichzelf, maar tot rechtvaardigheid voor een ieder die waarlijk in Hem gelooft. En God heeft Zijn Zoon gezonden, 'opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons' (Rom. 8:4). Deze woorden: 'in ons' kwellen de uitleggers nogal, want hoewel wij geloven, zo zijn wij echter onvolkomen heilig, hoe kan de wet in ons vervuld zijn? Maar daar wordt geantwoord dat het recht der wet in ons vervuld is, niet door inkleving of heiligmaking, maar door toerekening, dat is: in onze natuur die Christus heeft aangenomen. Deze vervulling was in Christus en is ons toegerekend, en zo is het recht der wet vervuld in ons. Beza heeft correct opgemerkt, dat de apostel niet zegt dat het recht der wet vervuld zou worden door ons, of van ons, of door enige inhangende rechtvaardigheid in onze eigen personen, maar in ons, omdat die te vinden is in Christus, van Wie wij lidmaten zijn, die niet wandelen naar het vlees, maar naar de Geest. Het is een zoet punt, maar ik kan daar niet bij blijven staan. Met betrekking tot dat wat ik heb gesproken over Christus' hebbelijke en dadelijke rechtvaardigheid is in onze tijden een grote twist ontstaan, waarover wij zullen handelen in de hierna volgende afdeling.

5. Van het grote verschil of wij gerechtvaardigd zijn alleen door Christus' lijdende gerechtigheid, zonder in aanmerking te nemen de daad van Zijn inhangende of door Hem volbrachte rechtvaardigheid.

Wat mij aangaat, ik houd het met diegenen die dit ontkennen, en dat op deze welbekende gronden:

1. Datgene wat alleen de wet niet kon voldoen, daardoor alleen zijn wij niet gerechtvaardigd, want door alleen de lijdelijke gehoorzaamheid van Christus is de wet niet ten volle voldaan, daarom zijn wij niet door de lijdelijke gehoorzaamheid alleen gerechtvaardigd. Tot zover sta ik toe dat de wet door Zijn lijdelijke gehoorzaamheid is voldaan, ten opzichte van de straf die daarin is gedreigd, maar nooit ten opzichte van het gebed, om het verlangen van de zegen die daarin beloofd is. En de rechtvaardigheid van de wet is zo beschreven: 'De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven' (Rom. 10:5).

Hiertegen worden verschillende dingen ingebracht door de tegenpartij, zoals:

a. Dat de wet voldaan is of door het doen van dat wat geboden is, of door het lijden van de straf die gedreigd is. Ik antwoord dat dit de waarheid is ten opzichte van de menselijke

strafwetten, maar niet ten opzichte van Gods geboden, waarin niet alleen een straf gedreigd, maar ook een zegen beloofd is. Als de mens in zijn oprechtheid gebleven was, dan zou de wet alleen door de gehoorzaamheid hebben kunnen voldaan worden, maar omdat de mens in de staat van ongehoorzaamheid gevallen is, worden er onvermijdelijk twee dingen vereist tot het voldoen van de wet, namelijk het dragen van de straf en het volbrengen van de geboden, het ene om de hel te ontgaan, en het andere om in de hemel te komen.

b. Brengen zij in, dat wie van de hel bevrijd is, ook in de hemel komen zal, dan antwoord ik: de reden daarvan is, omdat Christus, Die de straf geleden heeft om ons van de hel te bevrijden, ook de wet voldaan heeft om ons in de hemel te brengen: maar hoewel deze twee weldaden van Christus in de gerechtvaardigde partij altijd samen gaan, zoals de oorzaken daarvan samen in Christus geweest zijn, Die niet alleen gehoorzaam geweest is en geleden heeft, maar ook in Zijn gehoorzaamheid geleden heeft en in Zijn lijden gehoorzaam is geweest, zo moeten echter beide, de oorzaken en de werkingen wel voorzichtig onderscheiden worden. Want waar het wat anders is het gebod te gehoorzamen en wat anders de straf te lijden, zo is het ook wat anders van de hel bevrijd te zijn door Christus' lijden van de straf, en wat anders een recht op de hemel te hebben door het volbrengen van de geboden door Christus.

c. Brengen zij in dat God geheel vrij werkt, en dat Hij daarom, als Hij wil, de mens kan rechtvaardigen alleen door Christus' lijdelijke rechtvaardigheid, zonder het volbrengen van de wet. Dan antwoord ik: wat God doen kan als Hij wil, daarover zullen wij niet twisten, maar dit weet ik zeker, dat Hij de mens rechtvaardigt naar de geopenbaarde wil in Zijn Woord, en daarin zien wij, dat zoals wij gerechtvaardigd zijn van onze zonden door het bloed van Christus, wij ook zo rechtvaardig gesteld worden door de dadelijke (hoewel niet alleen door de dadelijke) gehoorzaamheid van Christus: 'Want gelijk door de ongehoorzaamheid van één mens, velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén, velen tot rechtvaardigen gesteld worden' (Rom. 5:19). En: 'Indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven' (Rom. 5:10), door Zijn leven dat Hij geleefd heeft voor Zijn dood, en door Zijn leven dat Hij geleefd heeft en nog leeft na Zijn dood. Door de werken in Zijn leven vóór Zijn dood en door de werken in Zijn leven na Zijn dood (zoals door Zijn opstanding, hemelvaart, zitten aan de rechterhand van God, en door Zijn voorbidding) krachtig: Christus is ons van God geworden (zegt de apostel) verlossing en rechtvaardigheid (1 Kor. 1: 30): verlossing om ons van de zonden te bevrijden, en rechtvaardigheid om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen (Dan. 9:24).

d. Wenden zij voor: als wij gerechtvaardigd zijn door Christus' voldoening van de wet, dan zijn wij door de rechtvaardigheid van de wet gerechtvaardigd: maar door de rechtvaardigheid van de wet zijn wij niet gerechtvaardigd, maar door zo'n gerechtigheid als zonder de wet in het Evangelie geopenbaard is. Ik antwoord: Dezelfde gerechtigheid, waardoor wij gerechtvaardigd zijn, is beide door de wet en door het Evangelie in verschillende opzichten: door de wet ten opzichte van Christus, Die, geworden zijnde onder de wet om ons die onder de wet waren te verlossen, de wet volkomen voor ons voldaan heeft, en door het Evangelie ten opzichte van ons, aan wie Zijn voldoening van de wet wordt toegerekend. En hierin bestaat beide de gelijkvormigheid en het onderscheid

tussen de wet en het Evangelie: de gelijkvormigheid, omdat zij beide een volkomen voldoening van de wet tot rechtvaardigmaking eisen. Het onderscheid, omdat de wet een volkomen gehoorzaamheid eist, die door ons in eigen persoon moet zijn volbracht, maar het Evangelie neemt de volkomen gehoorzaamheid aan die door Christus, onze Borg volbracht is en ons toegerekend wordt, en zo is het, alsof die in onze eigen persoon volbracht was.

2. Als Christus door Zijn gelijkvormigheid aan de wet, de wet voor ons voldaan heeft, dan zijn wij gerechtvaardigd door Zijn hebbelijke en dadelijke gerechtigheid, en niet alleen door Zijn lijdelijke, maar Christus heeft door Zijn gelijkvormigheid aan de wet, de wet voor ons voldaan, want zo lezen wij: Hij is ons geboren (Luk. 2:11). 'Hij is geworden onder de wet voor ons' (Gal. 4:4, 5), en voor ons heeft Hij Zichzelf geheiligd, om onzentwil heeft Hij de wil Gods gedaan (Joh. 17:19). 'Toen sprak Ik: Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God! In welke wil wij geheiligd zijn' (Hebr. 10:7-10).

Hiertegen zijn verschillende uitvluchten, zoals:
1. Dat Christus de wet gehoorzaam of gelijkvormig geweest is zoals dat behoorde, voor Zichzelf. Christus, zeggen zij, voor zoveel Hij mens was, was gehouden de wet voor Zichzelf te gehoorzamen. Antwoord: Dit te zeggen, vermindert het verdienen van Zijn gehoorzaamheid en de waardigheid van Zijn Persoon.
a. Zijn verdienen, want als Zijn gehoorzaamheid een schuldige plicht was geweest, dan zou die niet verdienend geweest zijn (Luk. 11:10), en als dit waar is, dan hebben wij geen recht op de hemel.
b. De waardigheid van Zijn persoon, alsof Hij het nodig gehad had om voor Zichzelf te gehoorzamen, of dat Hij door Zijn gehoorzaamheid in Zichzelf enigszins was verbeterd geworden. Och, dat deze mensen er aan wilden denken, dat de Persoon Die de wet is gehoorzaam geweest, niet alleen een mens, maar ook God was en is. Christus heeft de wet voldaan, niet alleen als mens, maar als God-mens, als Middelaar, en daarom, zoals Zijn bloed, Gods bloed was (Hand. 20:28), zo was Zijn gehoorzaamheid ook Gods gehoorzaamheid. 'Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn (...). En in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, of tot op de dood' (Filipp. 2:6, 8). Wij ondervinden hier, dat Hij is de God-mens, en hieruit besluiten wij dat alle werken van de wet, van Zijn menswording tot Zijn lijden ingesloten, de werken van Christus zijn geweest, als God-mens, Middelaar en Borg voor ons, naar de wijze van het verbond, en dus zijn zij niet volbracht als een plicht, en ook niet voor Hemzelf.

2. Wenden zij voor dat: als Christus voor ons aan de wet is gehoorzaam geweest, opdat wij door Zijn wet zouden gerechtvaardigd worden, dan is het voor onszelf niet nodig aan de wet te gehoorzamen, maar het voorgaande en het gevolg is ongerijmd. Antwoord: Het is voor ons niet nodig de wet te gehoorzamen om daardoor gerechtvaardigd te worden, want dat is vanwege ons zondig zijn onmogelijk voor ons en daarom heeft onze Zaligmaker dit voor ons volbracht. Maar dat betekent echter niet dat wij de wet niet zouden gehoorzamen tot andere doeleinden, zoals om God te verheerlijken, om Zijn wil te gehoorzamen om onze dankbaarheid te betuigen, onze broeders te stichten, om onszelf te verzekeren van onze rechtvaardigmaking en zo onze roeping en verkiezing vast te maken. In deze werkzaamheid en oefening van de godzaligheid bestaat onze nieuwe

gehoorzaamheid, die wij zo met alle zorgvuldigheid moeten volbrengen, hoewel Christus die, als tot onze rechtvaardigmaking voor ons volbracht heeft.

3. Wenden zij voor dat, als Christus door Zijn dadelijke gehoorzaamheid de wet voor ons volbracht heeft en wij daardoor gerechtvaardigd zijn van allerlei zonde, beide van de oorspronkelijke erfzonde en de dadelijke zonde, dat dan het lijden van Christus tevergeefs geweest is. Antwoord: Christus' dadelijke gehoorzaamheid is een wezenlijk deel van onze rechtvaardigmaking, maar niet onze gehele rechtvaardigmaking. De concrete oorzaak van onze rechtvaardigmaking is het geheel van Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, samen met Zijn oorspronkelijke rechtvaardigheid. Omdat verschillende schrijvers niet meer noemen dan alleen maar Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, moet dit verstaan worden, als omvattende ook Christus' oorspronkelijke rechtvaardigheid, de daad van tevoren vaststellend door de bekwaamheid of hebbelijkheid. En hier moet u opmerken het onderscheid tussen de wet in het geval van onschuld en de wet in het geval van zonde: de wet in het geval van onschuld eist alleen een vervulling, maar de wet in het geval van zonde kan niet voldaan worden zonder betrachting en lijden (Gal. 3:10, Gen. 2:17). De oorspronkelijke gerechtigheid en dadelijke gehoorzaamheid was genoeg om de mens te rechtvaardigen in zijn onschuld, maar niet om de mens die gevallen is te rechtvaardigen. En daarom scheiden wij deze dingen niet, de oorspronkelijke, de dadelijke en de lijdelijke rechtvaardigheid van Christus, als tot de stof voor de rechtvaardigmaking, maar wij sluiten die daar alle bij in.

3. Wij lezen in de Schrift van twee delen in de rechtvaardigmaking, de ene is het kwijtschelden van de schuld van de zonde en de dood, voor de gelovige zondaars, en de andere een aannemen voor rechtvaardiging tot het leven. De eerste is gewerkt door Christus' lijden, die is toegerekend als een volkomen voldoening voor de zonde, de andere door toerekening van Christus' volmaakte gehoorzaamheid als een volkomen verdienste van het eeuwige leven. Door de eerste zijn wij bevrijd van de hel, door de laatste hebben wij het recht gekregen op het Koninkrijk der hemelen. Van deze beide spreekt de apostel: 'Wij zijn gerechtvaardigd door Zijn bloed' (Rom. 5:9), en: 'Wij zijn tot rechtvaardigen gesteld door Zijn gehoorzaamheid' (Rom. 5:19). Onze tegenstanders ontkennen deze twee delen van de rechtvaardigmaking, zij zeggen dat die geheel bestaat uit de vergeving van de zonde. Maar wij zeggen daartegen dat wij in elke verandering, hoewel die maar betrekkelijk zou zijn, onvermijdelijk twee doeleinden erkennen, omdat de benaming in het algemeen van de laatste afkomt (een aannemen voor rechtvaardiging tot het leven). Als er in de rechtvaardigmaking een beweging of verandering, van de zonde tot de gerechtigheid is (waarvan de rechtvaardigmaking haar naam heeft), van een staat des doods en der verdoemenis tot de staat des levens en der zaligheid. Maar als de rechtvaardigmaking niets anders is dan de vergeving van de zonde, dan is daarin alleen het niet toerekenen van de zonde, maar geen aannemen tot rechtvaardiging. Een bevrijding van de hel, maar niet het recht op de hemel. Zij zeggen: het is zo, dat wie de zonde niet is toegerekend, dat diegene de gerechtigheid is toegerekend. En wij stemmen toe dat deze dingen altijd samengaan, maar toch moeten ze niet met elkaar verward worden, want zij zijn in zichzelf onderscheiden, én in haar oorzaken, én in haar werking.
1. In zichzelf, want het is wat anders van de schuld van de zonde bevrijd te zijn, en wat anders om rechtvaardig gesteld te zijn, zoals wij in het dagelijks leven zien in het vergeven van een misdadiger.

2. In haar oorzaken, want de vergeving van de zonden moet toegeschreven worden aan het voldoenend lijden van Cristus en de aanneming als rechtvaardigen tot het leven, aan de verdienende gehoorzaamheid van Christus.
3. In haar werking, want door de vergeving van de zonden zijn wij bevrijd van de hel, en door de toerekening van de gehoorzaamheid van Christus, hebben wij recht op de hemel. Ik wil niet ontkennen dat aan de hebbelijke en dadelijke rechtvaardigheid van Christus, soms wordt toegeschreven de bevrijding van de zonde en van de hel, zoals in Romeinen 8:2: 'De wet des Geestes des levens in Christus Jezus, heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods', anderzijds wordt aan de lijdende gehoorzaamheid van Christus soms het recht op de hemel toegeschreven, zoals in Hebreeën 9: 15: 'Opdat de dood daartussen gekomen zijnde (...) degenen die geroepen zijn, de beloftenis der eeuwige erve ontvangen zouden'. Maar deze en dergelijke teksten moeten uitgelegd worden bij wijze van samenvatting, die een deel van Christus' gehoorzaamheid stelt voor Zijn gehele gehoorzaamheid. Maar ik moet mijzelf terugroepen, ik heb me voorgenomen in dit werk niet te twisten, maar zal dat voor anderen laten, zie Downame, Burgess, Norton en anderen. Mij betreffend, ik weet dat ik werk tot meerdere stichting voor mij heb, het is het zien van die Jezus, niet alleen tot kennis, maar ook tot opwekking van onze aandacht en genegenheden.
Tot hiertoe heb ik Jezus voorgesteld in Zijn leven, of gedurende de tijd van Zijn bediening tot het laatste paasfeest, en nu was het dat 'Jezus wist dat Zijn ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot de Vader' (Joh. 13:1), maar hiervan later. Ons laatste werk is om u te besturen in de kunst of de verborgenheid, hoe wij op Jezus moeten zien ten opzichte van Zijn leven.

HOOFDSTUK 5

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn leven.

We hebben nu het Voorwerp behandeld en kunnen komen tot de daad. Laat ons dan Jezus kennen, Die dat grote werk van onze zaligheid gedurende Zijn leven op Zich genomen heeft. Wij hebben vele boeken van het leven van de mensen, van het leven van de heidenen en van het leven van de christenen, en hierdoor komen wij tot de kennis van de oude geslachten. Maar och, lees bovenal het leven van Jezus, want dat is uw kennis waard. Tot dat doel hebben wij vier evangelisten die met een heerlijke overeenstemming Zijn leven hebben voorgesteld, en tot dat doel hebben wij het boek van het geslacht van Jezus Christus. Nu, deze boeken moeten wij vele malen overlezen. 'Dan zullen wij kennen (zegt de profeet) wij zullen vervolgen om de HEERE te kennen' (Hos. 6: 3). Och, mijn ziel, dat wat u nu al weet van Christus, is maar het minste deel van dat wat u nog niet weet. 'Wij kennen maar ten dele', zegt Paulus van zichzelf (1 Kor. 13:9) en van anderen. De hoogste kennis die de meest verlichte heiligen van Jezus Christus hebben, is maar gebrekkig en onvolmaakt. Kom dan, en vervolg om de Heere te kennen, vraag voortdurend naar Hem, volg de engelen die begerig zijn om neer te dalen en in te zien (1 Petr. 1: 12) in de dingen die Christus voor ons gedaan heeft en voor onze zaligheid, het is hun studie, ja, hun vermaking en verkwikking. Paulus schijnt hen te volgen, zeggende: 'Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus' (1 Kor. 2:2). Is er iets in de wereld wat de kennis waard is, dan is het dit. En opdat u des te meer kennis mocht hebben, niet verwarrend maar onderscheidend, zo bestudeer:

1. Deze plaatsen in het eerste jaar van Christus' bediening, zoals: het preken van Johannes, de doop van Christus, Zijn vasten en verzoekingen in de woestijn: Zijn eerste ontdekking door Zijn verschillende getuigen, Zijn geseling van de kopers en verkopers uit de tempel.

2. Bestudeer de plaatsen in het tweede jaar van Christus' bediening, zoals de verschillende preken die Hij gedaan heeft, en omdat Zijn wonderwerken als zegelen waren op Zijn preken, zo bestudeer de verschillende wonderwerken die Hij tot stand gebracht heeft. U hebt maar weinig staaltjes in vergelijking met al Zijn wonderwerken, en toch, hoe vruchtbaar zijn ze aan geestelijke onderwijzingen!

3. Bestudeer deze plaatsen in het derde jaar van Zijn bediening, zoals Zijn bevelen aan Zijn apostelen om de zondaars te roepen en Zijn gewilligheid om te ontvangen, die komen willen, en Zijn verzachting van de wegen van het christendom voor hen die tot Hem gekomen zijn, want Zijn juk is zacht en Zijn last is licht.

4. Bestudeer deze plaatsen in het laatste jaar van Zijn bediening, zoals de heiligheid van Zijn natuur en de heiligheid van Zijn leven, die in het bijzonder gebleken is, in de oefening van Zijn genaden, van Zijn liefde, zelfverloochening, goedertierenheid, milddadigheid, zachtmoedigheid, meedogendheid, nederigheid en gehoorzaamheid. O, wat een heerlijke stof is hier voor een vlijtig christen! Er zijn er die zich zoveel moeite gegeven hebben in de studie van deze dingen, dat zij grote boeken daarvan geschreven hebben. De mensen hebben al zestienhonderd jaren over het leven van Christus

geschreven en gepredikt, en zij schrijven en preken daar nog steeds over. O mijn ziel, als u niet schrijft, zo bestudeer dan wat er is geschreven! Kom met ernstige aandacht, breek uw hersenen over dit heerlijke onderwerp dat u kan wijs maken tot zaligheid. Paulus heeft alle dingen maar schade en drek geacht, bij de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus onze Heere (Filipp. 3:8). Kunt u de uitnemendheid van deze kennis werkelijk bevatten, u zou alle dingen niet ánders dan schade kunnen achten, in vergelijking met dit ene nodige stuk.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid gedurende Zijn leven op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg dat wij studeren en weten, maar wij moeten het ook bepeinzen, overleggen en overdenken, totdat wij het tot enige voordelige uitkomst gebracht hebben. Door het peinzen over Christus kunnen wij een verandering voelen of gewaar worden in onze ongevoeligheid, waarvan wij niet weten hoe. Zoals iemand die bijvoorbeeld in de zon staat, voelt dat hij verlicht en verwarmd wordt, zo kunnen ook onze zielen in een heilig gepeins, op een verborgen wijze van ongevoeligheid veranderd en omgekeerd worden. Daar gaat kracht vergezelschapt bij een ernstige overdenking, een veranderende en omkerende kracht, en daarom, zie verder, o mijn ziel!

Heb sterke inbeeldingen van al deze verschillende plaatsen van het leven van Christus.

1. Overdenk de prediking van Johannes de Doper. Wij spreken veel van nauwkeurigheid, maar toon mij eens onder alle dienaren van God of van de heiligen in onze tijd, zo'n patroon van heiligheid en bijzondere strengheid: de inhoud van al zijn preken was bekering, verlating van de zonde en het in ons leven voortbrengen van vruchten der bekering waardig. In de aanzet van deze leer was hij een scherpe bestraffer van de Farizeeën, Sadduceeën, tollenaars, krijgsknechten en in der waarheid van alle mensen, maar in het bijzonder van hen die in hun onboetvaardigheid verder gingen, want aan zulken heeft Hij het oordeel verkondigd en het onuitblusselijk vuur. O, hij had een uitnemende ijver en een ijverige geest in het preken, en de beste uitleg van al zijn preken was zijn eigen leven. Hij was gekleed met kemelshaar en hij at sprinkhanen en wilde honing, de wereld heeft hij veracht en de verzoekingen tegengestaan. Geen ijdele eer heeft hij willen aannemen, en in alle dingen is hij een uitnemend voorbeeld geweest van zelfverloochening en zondedoding. En hierdoor heeft hij een heerlijke en bekwame voorbereiding voor de komst des Heeren gemaakt. O mijn ziel, dat u maar een kleine tijd zou willen zitten aan de voeten van deze prediker, of dat u maar wilde herkauwen zoals de beesten doen. Overdenk zijn preken over de bekering, 'en rechtvaardigheid, en matigheid, en van het toekomende oordeel', en let er op welke invloed ze op uw ziel hebben. Paulus die dit preekte voor Felix, laat zien, 'dat hij zeer bevreesd is geworden' (Hand. 24:25). Een preek over het kaf, dat met onuitblusselijk vuur verbrand zal worden, is krachtig genoeg om uw hart te doen beven als dit met kracht wordt verhandeld en met beweging wordt aangenomen, maar let er op welke werking dit heeft op uw hart en leven! Voelt u een geest van zondedoding in u? Kunt u met de Doper de wereld afsterven? Verloochent u uw eigen wil en al uw natuurlijke, zondige begeerlijkheden?

Onthoudt u zich van vleselijke wellusten en vermakelijkheden, zodat het vlees dat door de geest ten ondergebracht is, beide in de dienst van God samengaan? Dood u de lusten van het vlees door het wegnemen van al het voedsel en al de verleidingen tot de begeerlijkheden? Dit is het werk van de overdenking: zij richt het verstand eerst tot de overdenking van de dingen en richt dan de wil tot het aannemen van de dingen, en die

beide ordelijk tot de genade en een godzalige wandel. Die overdenking, die in de kennis eindigt of in de beschouwingen van de kennis, is als de zon die schijnt in de winter, maar die niet verwarmt. O mijn ziel, peins en peins net zolang op de preek van deze voorloper van Christus, totdat u voelt dat deze overdenking enige warmte in uw hart gebracht heeft en enige invloeïng op uw leven, tot heiligmaking, zelfverloochening en zondedoding.

2. Overdenk de doop van Christus. Hij, Die nooit gezondigd had, was voor ons tot zonde gemaakt, en zo betaamde het Christus genoeg om het sacrament van de zondaars aan te nemen, of van de bekering van de zonde. Maar in het bijzonder is Hij gedoopt om in dat teken onze natuur te reinigen, waarvan Hij de smetten en schuld op Zich genomen had. Overdenk dit, mijn ziel, en breng dit nader aan uw hart. Dit is zeker, elke ziel die het leven der genade leeft, is geboren uit het water des levens, en tot dat doel is Christus, Die ons leven is, afgeklommen in het water van de doop, opdat wij, na Hem neerdalende, de werking ervan zouden ervaren, zoals: vergeving der zonden, aanneming in het verbond der genade en heiligheid des levens. Als Christus niet was gedoopt geweest, wat zou er voor kracht in onze doop geweest zijn? Gelijk 'het Hem betaamt heeft alle gerechtigheid te vervullen' (Matth. 3:15) en Hij daarom onvermijdelijk heeft gedoopt moeten worden, zo heeft Hij dat niet voor Zichzelf volbracht, maar voor ons. De gehoorzaamheid van Christus in de vervulling van de wet is alleen toegerekend aan hen, die tot rechtvaardigheid geloven, alsof zij die zelf volbracht hadden. Zo is ook, toen Christus gedoopt was, de kracht van Zijn doop tot ons afgekomen. O, wat is het zoet dit te bedenken! Christus werd gedoopt, en terwijl Hij gedoopt werd, zijn de hemelen geopend en de Heilige Geest is neergedaald, en een stem uit de hemel heeft van Hem uitgeroepen dat Hij de Zoon van God is en Degene in Wie Zijn Vader een welbehagen heeft, en dezelfde zalving, Die op het hoofd van onze Hogepriester is uitgegoten, en gedaald is in Zijn baard en op de zoom van Zijn klederen. Want zoals Christus deze werkingen gevoeld heeft in de openbaring, zo geloven wij door Christus, ook soortgelijke werkingen in onze doop, de hemelen worden dan ook (om zo te spreken) voor ons geopend en de Heilige Geest daalt op ons neer, en dan worden wij verzegeld tot de erfenis van zonen, in wie de Vader door Zijn Zoon ook een welbehagen heeft. O mijn ziel, wat een zegening is er in Christus' doop! En hoe kunt u zuigen en verzadigd worden als u uw overdenkingen goed wilt gebruiken! De doop van Christus is als een veld met bloemen waarin een wereld vol voordelen is, zoals: rechtvaardigmaking, aanneming tot kinderen, wedergeboorte, heiligmaking en heerlijkmaking. O, zet dan ten minste uw ziel op enkele van deze bloemen en laat die niet los, tenzij dat u enige honig daaruit hebt getrokken. Als u in Christus bent, dan bent u in Zijn dood gedoopt. En gedoopt in Zijn doop, geniet u van de vrucht en werking van
Zijn dood, en leven, en doop, en alles.

3. Overdenk het vasten van Christus en de verzoeking in de woestijn. Nu zien wij welke tegenpartij wij hebben, hoe hij vecht, hoe hij tegen gestaan wordt en hoe hij wordt overwonnen. In de eerste aanval heeft de satan geprobeerd om Christus aan het twijfelen te brengen over de voorzienigheid van Zijn Vader, in de tweede tot overmoedigheid op de bewaring door Zijn Vader, en toen noch de twijfel noch de overmoedigheid iets met Christus kon doen, heeft hij Hem verzocht door eer. En zo handelt hij ook met ons: als hij ons niet verslaan kan door twijfel, dan probeert hij om ook ons te verheffen door overmoedigheid, en als die geen kracht hebben, zo komt hij voor de dag met weelde of overdaad, winst, eer, en deze verzoekingen zijn in der waarheid de gevaarlijkste. O mijn

ziel, zolang u in deze strijd bent, is dit uw staat: verzoekingen als de golven van de zee volgen de één op de ander. Als de duivel zo met Christus gehandeld heeft, wat is er voor u voor hoop om vrij te raken? Hoe kunt u beoordelen dat de afkering van de ene verzoeking voor een andere de weg baant? Maar let op: hier is uw versterking: u hebt zo'n Zaligmaker 'Die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd' (Hebr. 4:15, 16). Christus werd verzocht, opdat Hij te hulp zou kunnen komen degenen die verzocht worden. Nooit wordt u verzocht, o mijn ziel, of Christus is met u in de verzoeking. Hij heeft Zijn Geest in uw hart gezonden om daar voorbidding voor u te doen, en Hij is Zelf in de hemel om daar ook voor u te bidden. Ja, Zijn eigen ondervinding van de verzoekingen heeft in Zijn hart zo gewerkt, dat Zijn liefde en goedertierenheid het allermeest bezig is als u het meest verzocht wordt. Zoals goedertieren vaders altijd met hun kinderen bewogen zijn, maar in het bijzonder dan, als zij ziek en zwak, en niet in orde zijn, zo ook Christus, hoewel Hij altijd met Zijn volk bewogen is, zo is Hij dat echter voornamelijk als hun zielen krank zijn en verzocht worden, o, dan is Zijn ingewand over hen ontstoken.

4. Overdenk de eerste openbaringen van Christus door verschillende van Zijn getuigen. Wij hebben gehoord van Zijn getuigen uit de hemel: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, en van Zijn getuigen op aarde: de doop, Zijn discipelen en de werken die Hij in de Naam van Zijn Vader heeft gedaan. En al deze getuigen, die levendig voorgesteld worden in de prediking van het Evangelie, getuigen aan ons: zelfs op deze huidige dag is Christus aan u geopenbaard. O mijn ziel, overdenk dit boven al het andere! O, het is deze inwendige openbaring die u het meest aangaat: overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten (Gal. 3:6). Als Christus door Zijn gezegende Geest in uw hart niet is geopenbaard, zo bent u geen kind van God, en daarom heeft de apostel u zeer ernstig op de proef gesteld: 'Onderzoekt uzelven, of gij in het geloof zijt, beproeft uzelven. Of kent gij uzelven niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt' (2 Kor. 13:5). Is Christus ín u geopenbaard? Zeker, dit is meer dan dat Christus áán u geopenbaard is. Het algemene gebeuren is de openbaring van Christus aan u, maar daar is een verborgenheid in de ínwendige openbaring. De apostel, als hij spreekt van de heiligen, voegt eraan toe: Aan wie God heeft willen bekendmaken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid' (Kol. 1:27). O, de rijkdom van de heerlijkheid van deze verborgenheid! Overdenk dit, o mijn ziel! God zou u hebben kunnen opsluiten in de verblindheid met de wereld, of Hij zou u alleen giften en gaven hebben kunnen geven, of ten hoogste: Hij zou uw verstand hebben kunnen verlichten om de uitwendige kennis van het Evangelie aan te nemen. Maar heeft Hij Christus ín u geopenbaard? Heeft Hij u de wonderen van Zijn heerlijkheid laten inzien? Heeft Hij u inwendig het licht van Zijn heerlijkheid gegeven? O, dan is dit een bewijs van het getuigenis van de Geest van Christus! Dit voelt alleen hij, die inderdaad een christen is. Chrysostomus, zoals hij soms spreekt van de verborgenste en bijzonderste beginselen van het christendom, gebruikt deze uitdrukking: die hun intrede gedaan hebben, of toegelaten zijn tot onze verborgenheden, die begrijpen wat ik wil zeggen. Zo mogen de dienstknechten van Christus, die preken over deze inwendige openbaring, ook wel zeggen: alleen de geestelijke mens kan deze dingen begrijpen, want die moeten geestelijk onderscheiden worden. O mijn ziel, peins hier zo lang over, totdat u de Geest van God in uw geest, deze

inwendige genade, heerlijkheid en openbaring voelt werken. Het is Christus in u, Die de hoop is der heerlijkheid.

5. Overdenk de uitdrijving van de kopers en verkopers uit de tempel door Christus. Soms mijn ziel, bent u in het verborgen alleen, en soms bent u in de vergaderingen van Gods volk, maar als u in uw plicht bezig bent, waar u ook zou mogen zijn, overdenkt de bijzondere tegenwoordigheid van Christus, en wat is die anders dan de aanwezigheid van Zijn Geest en van Zijn engelen?

1. De tegenwoordigheid van Zijn Geest die kennen wij, door Zijn werkingen in ons. Dit is zeker, de Geest zweeft niet alleen over ons, maar Hij werkt in ons, en hoe werkt Hij in ons? Ik antwoord: door Zijn levendmaking, opvoeding, koestering, genezing, vermurwing, verzachting en vertroosting. Op deze wijze werkt Hij in ons als wij in Zijn instellingen werkzaam zijn. Wel, nu is Hij naar ik hoop, rijdende met triomf in het midden van deze vergadering, nu is Hij op Zijn wagen, op Zijn troon en in de harten van Zijn volk, en daarom: weg met alle kopers en verkopers uit deze tempel van de Heilige Geest.

2. De tegenwoordigheid van Christus is de aanwezigheid van Zijn engelen. Zoals een koning is, waar zijn hof is, zo is Christus, de Koning der koningen, in het bijzonder aanwezig waar Zijn gezegende engelen zich legeren. En de aanwezigheid van de engelen, o mijn ziel, is uw overdenking wel waard. Dit is zeker, zij zijn gedienstige geesten die hun werk hebben te doen aan de inwendige mens. Ik weet dat alleen de Geest van Christus, ons verstand kan verlichten en onze wil krachtig besturen: Hij is het, Die onze ziel buigt en neigt en vormt op de wijze die het Hem belieft, maar de engelen kunnen uw geest ook toespreken, en hoewel alleen de Heilige Geest u bestuurt, zo brengt echter hun spreken ook hun kracht met zich.
Maar om een weinig van ons voorstel af te wijken, het is een schone zaak om te weten hoe de engelen tot ons kunnen spreken, hoe wij het kunnen weten als zij tot ons spreken en hoe wij kunnen onderscheiden dat wat gesproken wordt door de onmiddellijke inblazing van de Geest, of door middel van de engelen.

1. Hoe spreken de engelen tot ons? Wij moeten het zo opvatten, als wij het begrijpen: a. Als eerste, dat de gelijkenissen of inbeeldingen van dingen door de uitwendige zintuigen, worden onthouden en bewaard door de inwendige zintuigen, zoals de gedaante van een schepsel, een geluid of van iets anders. b. De gelijkenissen of inbeeldingen die zo door ons onthouden zijn, kunnen zo bewerkt worden door onze geesten, of invloeïngen, of enige uitwendige dingen, dat zij de inbeeldingen kunnen bewerken en opwekken, om de dingen die niet gezien, noch voor die tijd enigszins opgemerkt werden door enige van de uitwendige zintuigen, te vertonen en te bevatten. Dit blijkt a. Uit ons dagelijks leven, als wij in de duisternis kunnen zitten, waar wij niets zien of horen, en daar toch oneindige inbeeldingen kunnen hebben door een daad van onze eigen wil. b. Dit blijkt uit onze dromen, waarin wij wel niet zien of horen, maar waar echter de invloeden, de gedachten aan dingen kan opwekken, en onze inbeeldingen kan opwekken om deze of gene dingen te bevatten. c. Dit blijkt ook in ziekte, die het lichaam en de invloeïngen ontstellen en zo, door de inbeelding te bewerken, sterke verbeeldingen voortbrengt en ons verschrikkelijke en vreselijke dingen vertonen. Nu, dit moeten wij weten, dat iets wat minder kracht doen kan, datzelfde kan een grotere kracht veel meer doen. Dat wat een daad van onze wil, of natuurlijke dromen, of een ernstige ziekte doen kan, dat kunnen de engelen met meer orde

en kracht doen. Zij weten volkomen hoe onze geesten en invloeïngen moeten bewerkt worden, zodat de gelijkenissen of verbeeldingen mogen toegepast worden op deze of die inbeeldingen of begrippen, die het meest bekwaam en passend zijn voor de kennis van die waarheid, die zij ons willen ingeven. Zodat voor mij hierin het onderscheid is tussen het spreken van mensen en van engelen: de mensen kunnen tot ons verstand spreken door middel van onze uitwendige zintuigen, maar de engelen nemen een betere weg om te werken en spreken als eerste tot onze inwendige zintuigen. Zij doen niet meer, dan dat zij maar in de gedachten komen (die al onze inbeeldingen en gelijkenissen ontvangt), en daar maken zij deze en dergelijke samenstellingen naar hun believen, en dan neemt het verstand het van hen over en leest wat er is geschreven, zonder iets meer te doen.

2. Hoe kunnen wij het weten wanneer de engelen tot ons spreken? Ik beken dat dit een moeilijke vraag is die niet zo gemakkelijk is te beantwoorden, wij kunnen hierin niet meer dan gissen. Zoals in het geval van het kwade: u bent op een zondige weg en dichtbij om daarin te vallen. Het kan zijn dat u plotseling enige strijdende ingevingen daartegen waarneemt, die ook de ingevingen van een natuurlijk geweten, die de goddeloze ook bezit, te boven gaan, Of in geval van het goede: het kan zijn dat u onverwachts enige vrije en bovennatuurlijke aanradingen of overredingen tot het één of andere goede, in uzelf waarneemt, of tot het één of andere onderwerp, dat u wat gemakkelijker overreed om het goede te kiezen. In zulke gevallen kunt u gaan gissen, of deze ingevingen of overredingen van de engelen Gods voortkomen. Bodinus verhaalt een geschiedenis van iemand die van God de bewaring en de bijstand van een engel verzocht, en vervolgens had hij gevoelige openbaringen van een geest die hem bijstond en hem volgde tot in zijn dood. Als hij in een gezelschap enige onvoorzichtige woorden had gesproken, maakte hij hem de rekening dat hij daarover 's nachts in een droom zou worden aangesproken en berispt, of als hij in enig kwaad boek zou lezen, dan kwam de engel en sloeg op het boek en bewoog hem om dat na te laten.

3. Maar hoe zullen wij onderscheiden wat er wordt gesproken door een onmiddellijke inblazing van de Geest, of door een onmiddellijke toespreking van een engel? Hier moeten wij in der waarheid voor blijven staan, en weet ik niet beter te antwoorden dan met Calvijn, dat wij in zulke verborgenheden de regel van bescheidenheid en matigheid moeten gebruiken, en dat wij niet moeten spreken, noch denken, noch iets begeren te weten, dan dat wat ons door Gods Woord is geleerd. Ik weet niet of deze vraag wel zoveel nuttigheid heeft, en daarom zal ik mij ook niet vermoeien om daar enige rekenschap van te geven, alleen dit is voor de zekere waarheid aan te merken: a. Dat de dingen, die aan onze inwendige mens worden meegedeeld (ik bedoel die inwendige bewegingen en inblazingen tot heiligheid en gehoorzaamheid) dikwijls en gewoonlijk geschieden door de bediening van de engelen. b. Dat de dingen, die aan onze inwendige mens worden meegedeeld, altijd oorspronkelijk en voornamelijk van de Geest van Christus zijn, en daarom is het dat wij ze allen in het algemeen op die kerfstok zetten, wij schrijven ze allen aan de Geest van Christus toe. c. Dat het een eigen werk van de Geest is om het verstand te verlichten en de wil krachtig te besturen: de engelen zijn slechts als regenbakken, maar de Geest is de fontein, de engelen mogen spreken en ons bewegen tot onze plichten, maar de zegening en de werking is van de Geest, en in dit opzicht geven wij aan Christus en Zijn Geest het alles in allen. Welnu dan, o mijn ziel, overdenk (in het bijzonder in de kerkelijke vergaderingen en in het gebruiken van de Goddelijke instellingen) de bijzondere tegenwoordigheid van Christus, in de tegenwoordigheid van Zijn Geest en in

de tegenwoordigheid van Zijn engelen. Wat! Voelt u enige opwekkingen, werkingen en bewegingen in uw geest? Voelt u enige levendmaking, beweging, voeding, koestering, genezing, verzachting, versmelting, vertroosting en versterking in uw inwendige delen? Zeg dan: 'Gewisselijk is de HEERE aan deze plaats (...). Dit is niet dan een huis Gods, en dit is de poort des hemels' (Gen. 28: 16, 17). O, hier is de Geest van God, en hier zijn de engelen op- en neerklimmende, en daarom: weg satan, weg alle onreine gedachten en aardsgezindheid, weg onverstand, ongevoeligheid, vadsigheid, weg ongebondenheid, onkuisheid en alle oneerbiedigheid 'om der engelen wil' (1 Kor. 11:10), om des Geestes wil en om de bijzondere tegenwoordigheid van Christus, Die deze beide in Zich besluit.

4. Overdenk de prediking van Christus. O, die wonderlijke preken van deze grote Profeet! De Bruid verhaalt ons dat 'Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre' (Hoogl. 5:13). Zijn leer was zoet zoals de leliën en de mirre. Zijn lippen waren als leliën, zoals bepaalde welriekende leliën die een zoete reuk van zich geven, zij waren vol van hemelse genade en zoetheid; 'Genade', zegt de psalmist, 'is uitgestort in Zijn lippen', en die hebben gedropen van vloeiende mirre (Ps. 45:3). De werking van dit kruid is dat het bewaart voor verrotting, zoals het in zichzelf gezond is, zo maakt het ook andere dingen gezond. De mishandeling heeft een verrottende werking, die bederft en beklad de ziel door alle verderving en besmetting, maar de leer van Christus maakt de ziel gezond, zij is een verzorging voor de ziel, die haar bevrijd van alle bederf en besmetting. Zie hoe de profetische bediening van Christus, voorgesteld wordt in gelijkenissen: Zijn lippen druppen altijd, vloeien en verkondigen de zoete en gezonde waarheid. Lees en overzie die preken die Hij tot een getuigenis heeft nagelaten, ja, herkauw en overdenk ze tot de godzaligheid en een heilig leven. Hoe zoet was Christus' eerste preek: 'Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen' (Matth. 4:17), en hoe geestelijk was deze preek van Christus: 'Tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Joh. 3:3). Het kan zijn dat u een leraar, een meester in Israël bent, dat u een geleerde student bent, dat u een bijzonder en bekwaam man bent in andere dingen. Het kan zijn dat u zo lang in de Bijbel gelezen hebt, zoveel preken gehoord enzovoort, maar och, ellendige ziel, het kan zijn dat al dit werk inwendig gerust, gedaan wordt, maar kom en spreek deze preek van Christus tot uw eigen ziel: tenzij dat ik wederom geboren ben, kan ik in het Koninkrijk Gods niet ingaan. Wederom geboren! O Heere, wat is dat, is dit een werk dat ooit aan mij is gedaan? Ben ik ooit geweest in de smarten van een geboorte, en ben ik in deze smarten gebleven totdat Jezus Christus een gestalte in mij heeft verkregen? Zijn de oude dingen weggedaan en zijn alle dingen nu nieuw geworden? Is de oude mens, de oude begeerlijkheid en de oude wandel geheel afgeschaft en verlaten? Zijn mijn beginselen nieuw? Heb ik een nieuw doelwit en oogmerk? ls mijn leven en wandel nieuw? Zo zou ik over alle preken een verklaring kunnen maken maar ik heb me voorgenomen kort te zijn. Alleen, overdenk o mijn ziel, alsof deze en alle andere preken tot u waren gesproken. Neem de zaak zo, alsof Christus bij u stond en Zijn mond opende, en u zo leerde. Zeker, daar is een spreken van Christus uit de hemel: 'Ziet toe, dat gij Dien Die spreekt, niet verwerpt', zegt de apostel, 'Die van de hemelen is' (Hebr. 12: 25). En bovendien heeft Hij Zijn dienaars hier op aarde, die dagelijks voortdurend preken over deze preken van Christus, zij preken deze dingen, 'dewelke begonnen zijn verkondigd te worden door de Heere' (Hebr. 2:3). Zij smeken en bidden van Christus' wege (2 Kor. 5:20). O, zo 'bedenk deze dingen, wees hierin bezig, opdat uw toenemen openbaar zij in alles' (1 Tim. 4:15).

5. Overdenk de wonderwerken van Christus, volgend op de verhandelde leringen in Zijn gezegende preken. Hier is een wereld die overloopt van denkstof. Door Christus zijn zulke wonderwerken gedaan als ooit een mens voor Hem gedaan heeft. Het is zo, dat Mozes de rots wel heeft kunnen slaan, zodat het water eruit gelopen is, maar hij heeft dat water niet in wijn kunnen veranderen. Elia heeft een dood kind levendgemaakt, maar Jezus heeft iemand opgewekt die al vier dagen dood was geweest, ja, die al begraven was en riekte. Neem bij elkaar Elia en Samuël, al de profeten en de opvolgers van de hogepriesters in beide tempels, niemand heeft zo veel, noch zulke grote wonderen gedaan dan Jezus gedaan heeft: water heeft Hij in wijn veranderd, de zoon van die edelman heeft Hij zelfs in de ure van de dood genezen, de melaatse heeft Hij gezond gemaakt door Zijn aanraken, de kreupele heeft Hij doen wandelen en de kromme leden recht gemaakt, langdurige en verouderde ziekten van achttien jaren, en eens van achtendertig jaren, heeft Hij met één woord te spreken doen verdwijnen, zoals de duisternis voor de helderheid van de zon. Duizenden mensen heeft Hij gespijzigd met twee kleine visjes en vijf broden, duivelen heeft Hij uitgeworpen en hen geboden te gaan waar het Hem beliefde, de blinden heeft Hij het gezicht terug gegeven, met één woord: Hij heeft zulke wonderwerken gedaan als nooit een mens gedaan heeft, en die arme, blinde man heeft dat met zijn voorbeeld bewezen: Van alle eeuwen is het niet gehoord, dat iemand eens blindgeborene de ogen geopend heeft' (Joh. 9:32). O mijn ziel, overdenk deze wonderwerken en geloof die leer, die met bewijsredenen uit de hemel bevestigd is! Hoe kunt u anders dan toestemmen, al deze verborgen waarheden, die zo krachtig door de Almachtige hand zijn vastgesteld? Wat! Denkt u dat het onnodig is hierover te denken? Bent u ten volle voldaan over de waarheid van de Schriften? Het is goed, ik hoop dat het zo is, maar wie weet hoe snel u daarover zou geraakt kunnen worden door een vijand of in sterke verzoekingen? Iemand verhaalt in zijn boek dat er sommigen nu spreken, van een verdragen van allerlei godsdiensten, en anderen begeren dat de Joden een vrije handel onder ons zullen hebben. Het zal dan goed van pas komen dat wij in deze zaken goed gewapend zijn, en het beste bewijs om de waarheid van het Evangelie vast te stellen, naast de inwendige getuigenis van de Geest, is dit bewijs of deze gewone plaats van de wonderwerken van Christus.

6. Overdenk de aanstelling van de apostelen door Christus: 'Hij verkoos er twaalf uit hen, die Hij ook apostelen noemde' (Luk. 6: 13). En wat was de bediening van deze apostelen anders, dan om heen te gaan en al de volkeren te onderwijzen? (Matth. 28:19). Het Evangelie moest eerst in het Joodse land gepredikt worden, maar daarna is het geluid daarvan ook tot ons gekomen: 'Want uit Sion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem' (Micha 4: 2). Gildas verklaart voor waarheid dat Engeland het Evangelie heeft aangenomen in de tijden van Tiberius, onder wie Christus geleden heeft, en dat Jozef van Arimathéa, na de verstrooiing van de Joden, door de apostel Filippus uit Frankrijk naar Engeland is gezonden, waar hij de rest van zijn leven gebleven is. Nicoferus voegt eraan toe, dat Simon Zelotes het Evangelie van Christus in het westen verkondigd heeft en het naar het eiland Engeland gebracht heeft. Hoe het ook hier gebracht zou mogen zijn, dit is zeker dat Christus eerst geopenbaard is aan de apostelen, en door de apostelen is Hij geopenbaard aan onze voorvaderen, en door hen aan ons, en door ons zal Hij geopenbaard worden aan anderen, tot aan het einde van de wereld. O, de goedertierenheid van God in Christus! Hoe! Bekering en vergeving van zonden moest gepredikt worden in Zijn Naam, beginnende van Jeruzalem, en daarna onder alle volken (Luk. 24:7). Hoe na gaat dit ook u aan, o mijn ziel! Wat bent u anders dan een zondaar uit de heidenen! Begrijp deze manier van spreken goed. Als de apostel de grootste zondaars

van de wereld wil uitdrukken, noemt hij hen: 'zondaars uit de heidenen' (Gal. 2:5), want de heidenen kenden God niet, de heidenen hadden geen kennis van Christus, de heidenen deden niets dan in zonden leven. O, wat een werk van liefde is dit dan, dat God ooit gedachten van goede wil tot u gehad heeft! Zeker, dit is één van de grootste verborgenheden der godzaligheid: 'God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest, is gezien van de engelen, is gepredikt onder de heidenen' (1 Tim. 3:16). Hoe kan het, dat zondaars en de slechtste zondaars, gemaakt zijn tot onderwerpen van de meeste openbaring van Christus! Dit is werkelijk een verborgenheid. Had Christus Zijn apostelen gezonden om de rijkdom van Zijn genade alleen aan enkele Joden te verkondigen of aan enkele onbesmette zielen onder de heidenen (als er zulken geweest waren) van wie de harten daar direct voor waren neergevallen, dat zou nog enigszins verklaarbaar geweest zijn. Maar dat zondaars uit de heidenen, dat kinderen des toorns, onderwerpen zijn geworden van dit grote voornemen, o, wat een verborgenheid is dit! Het is alsof Hij gezegd had: 'Gaat heen, Mijn apostelen, tot alle volken in de wereld, en onder die allen, gaat heen naar Engeland, in die hoek van de wereld, en openbaar daar de verborgenheid van Christus, preek daar het leven, de verzoening, de verlossing en de heerlijkmaking aan deze arme zielen. Legt u, of ten minste enkelen van u, de grondslag van het christelijke geloof onder deze heidenen, en na u zal Ik opwekken sommige andere bedienaars van het Evangelie om het te bevestigen. Ja, in de laatste tijden zal ik verschillende waardige mannen opwekken, zoals: Jewel, Ussher, Downame, Perkins, Hooker, Rogers, Shepherd, Bolton, Ashe, Whitaker en anderen, die als blinkende sterren aan het firmament van die kerk zullen zijn: en na hen zal Ik anderen opwekken, om dit grote werk aan hun geslacht te openbaren, waaronder deze en dergelijke mannen en vrouwen leven zullen (en o mijn ziel, denk hierin aan uzelf, en zo u wilt aan uw eigen huisgezin, en allen die u aangaan) want ik draag Engeland een warm hart toe. Van Engeland zal gezegd worden, zoals eertijds van Sion: uit Engeland, 'de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende' (Ps. 50:2). O mijn ziel, hoe behoorde u weggerukt te worden in deze overdenking. Hoe! Christus zal de zon van het Evangelie in ons land doen opgaan en zal bewerken dat die nu in deze laatste tijden (nu de Zon in Sion is ondergegaan, waar zij het eerst was opgegaan) het middag onder ons maakt en hier veel klaarder schijnt, want ik behoor het te weten of kan het leren, als onder enige natie, land en koninkrijk door de gehele wereld! 'O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijn oordelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen!' (Rom. 11:33).

7. Overdenk het ontvangen van zondaren door Christus. Hij heeft Zijn apostelen uitgezonden om hen te roepen, en als zij maar wilden komen, hoe gewillig was Hij om hen te ontvangen. Dit was de boodschap van Christus uit de hemel, dit was Zijn werk dat Hij kwam doen: 'Ik ben uit de hemel nedergedaald, niet opdat Ik Mijn wil zou doen, maar de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft. En dit is de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze' (Joh. 6:38, 39). Hij moest die allen ontvangen, die Zijn Vader Hem gegeven had, maar Hij zou geen van die allen verliezen. Christus moest rekenschap geven aan Zijn Vader van allen die Hij Hem gegeven had, en dit zal Zijn rekenschap zijn: 'Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan' (Joh. 17:12). Och arme ziel, waarom zou u wanhopen vanwege uw zonden? Zie op Christus, Die als het ware Zijn beide armen uitstrekt om u te ontvangen, zie op de goedertieren natuur en de genegenheid die in Christus is. Zie op de bediening van Christus, het is een bediening om te behouden en om Zijn goedertierenheid te betonen, die Christus op Zich heeft genomen, het is een

bediening om zondaars te ontvangen, ja, 'om te zoeken en zalig te maken dat verloren was' (Luk. 19:10). Om de afgedwaalde zielen weer tot God te brengen, om die grote Vredemaker tussen God en de mensen te zijn, om God met de mensen en de mensen weer met God te verzoenen, en zo het Hoofd en de Man van Zijn volk te zijn. Zeker, de duivel weet menige bedroefde, aangevochten ziel wonderlijk in het ongelijk te stellen, om haar zover te brengen dat zij harde en wantrouwige gedachten van Jezus Christus heeft. Hoe kunnen zij Christus bediening meer tegenspreken? Hoe kunnen zij de evangelische beschrijving van Christus meer tegenspreken dan dat zij denken dat Hij de verderver van Zijn schepselen is, dat Zijn leer is om hen te verstrikken, en dat Hij meer genegenheid heeft om hen te beschadigen dan om hen te helpen. Weg, weg, met alle veroordelende gedachten. Besluit, o mijn ziel, dat u in de zaak van uw leven en van uw zaligheid uzelf op Hem wilt werpen, want, als u maar komen wilt, Hij heeft vrijwillig beloofd te zullen maken dat u welkom zult zijn: 'de ganse dag strekt Hij Zijn armen uit', en Hij zou u en alle anderen graag willen vergaderen in Zijn omhelzingen.

8. Overdenk de zachtheid van Zijn juk en de lichtheid van Zijn last. Veel mensen willen Jezus wel graag aannemen als hun Zaligmaker, maar zij zijn onwillig om Hem aan te nemen op Zijn eigen vriendelijke voorwaarden. Och, zij onderschrijven dat het een harde zaak en een zware last is, wie kan dezelve dragen? Anders was het met Christus: 'Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen' (Ps. 40:9), en anders was het met de christenen, want 'Zijn geboden zijn niet zwaar', zegt Johannes (1 Joh. 5: 3). Daarom roept David anderen op om deze waarheid te onderzoeken: 'Smaakt en ziet, dat de HEERE goed is' (Ps. 34: 9). Van meester Sanders wordt gezegd, dat hij kort voor zijn dood en zijn martelaarschap tot zijn vrouw gezegd had, dat hij geen rijkdommen had om haar na te laten dan die schat, om te smaken hoe zoet Christus is voor een hongerige ziel. En (zei hij) zoals ik daar iets van voel en nog wel meer daarvan begeer, zo laat ik het u na tot een testament, en al mijn andere beminden in Christus. Och mijn ziel, als u maar kunt smaken, zo zult u een wereld vol zoetheid in Christus' wegen vinden. Daar is zoetheid in Zijn Woord: 'Hoe zoet zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honig mijn mond!' (Ps. 119:103). Er is zoetheid in het bidden. Hebt u de tijd niet opgemerkt dat u de zoom van Christus' kleed hebt aangeraakt, en hebt gesmaakt de hemelse vreugde in het bidden? Hebt u de hemel niet geopend gezien en Christus, zittende ter rechterhand Gods? Dit is zeker, de Heere is rijk over allen die Hem aanroepen (Rom. 10: 12). Daar is zoetheid in het overpeinzen, er zijn er die deze plicht noemen: het tijdverdrijf van de heiligen, waarmee ze de vermoeide geesten verkwikken en versterken. Nu, o mijn ziel, nu u in de beoefening van deze plicht bent, nu u aan het overdenken bent de lichtheid van de last van Christus en de zoetheid van Zijn wegen, zeg mij, is er niet iets hemels in dit gepeins? Is het zoet of is het bitter voor uw ziel? U leest in de Schrift van verschillende wonderlijke werkingen van het overdenken, dat het onze kennis versterkt: 'Ik ben verstandiger dan al mijn leraars, omdat Uw getuigenissen mijn betrachting zijn' (Ps. 119:99), dat het onze liefde doet branden: 'Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting de ganse dag' (vs. 97), dat het een zoete invloeïng geeft op ons leven: 'Ik zal Uw bevelen overdenken en op Uw paden letten' (vs. 15). Wat! Is het zo met u gesteld? Kunt u met David zeggen: 'Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn' (Ps. 104:34), en 'als mijn gedachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroostingen mijn ziel verkwikt' (Ps. 94:19)? Wel, dan hebt u werkelijk Gods goedheid gesmaakt, u hebt dadelijke openbaringen van de zoetheid van Gods wegen, u hebt deze waarheid ondervonden dat 'Zijn juk zacht en Zijn last licht is' (Matth. 11:30), dat Zijn wegen zijn, wegen der liefelijkheid, en al Zijn paden

vrede (Spr. 3:17). Och, als de mensen maar wisten wat een verrukkende zoetheden er in Gods wegen zijn, het zou onmogelijk zijn dat zij die niet zouden omhelzen en (gelijk Carocciolus deed) het gezelschap van één dag met Jezus Christus beter achten dan al het goud van de gehele wereld.

9. Overdenk de heiligheid van de natuur en van het leven van Christus. a. betreffend de heiligheid van Zijn natuur, als u die helder kunt zien, wat een werking zou die veroorzaken in uw ziel? De inwendige schoonheid van Christus zou zelfs de liefde van de duivelen trekken, als zij de genade maar hadden om Zijn schoonheid te kunnen zien. Ja, Hij zou alle zielen in de hel gevangen nemen, als zij maar oog hadden om Zijn liefelijkheid te aanschouwen. O, wat een bloem, wat een roos van liefde en licht is de Heere Jezus Christus! 'Mijn Liefste is blank en rood (zegt de Bruid), Hij draagt de banier boven tienduizend' (Hoogl. 5: 10). Dagvaard voor Christus de schone engelen, verheerlijkte geesten, de blauwe hemelen, de lichtende sterren, de liefelijke bloemen, de lusthoven, beemden, bossen, zeeën, bergen, vogels, beesten, ja, ook al de mensenkinderen, zoals die in de wereld van onschuld zouden geweest zijn, en laat alles in haar hoogste uitnemendheid voor Christus Jezus staan, en wat is het! De heiligen in de heerlijkheid zien nu het aangezicht van Christus (Openb. 4:12), dat is, zij zien al die waardigheid en schoonheid die in Christus is, en zij zijn met Zijn gezicht zo ingenomen, dat zij niet doen dan starogen en voor eeuwig Zijn aangezicht aanschouwen, en toch worden zij daarvan nooit verzadigd. Stel dat zij hun ogen zouden kunnen uitkijken in het aanschouwen van Christus, zij zouden altijd meer begeren te zien. O, deze liefelijkheid van Christus verrukt de zielen van de verheerlijkten. Hoe komt het dan, o mijn ziel, dat u niet wordt ingenomen door deze overdenking? Maar b. ga van de heiligheid van Zijn natuur naar de heiligheid van Zijn leven: het kan zijn dat die diepe indrukken op uw geest zal maken. Overdenk Zijn liefde, Zijn zelfverloochening, Zijn verachting van de wereld, Zijn goedertierenheid, Zijn milddadigheid, Zijn zachtmoedigheid, Zijn meedogendheid, Zijn nederigheid, Zijn gehoorzaamheid aan Zijn Vader. Een vruchtbare overdenking van deze stukken kan niet dan enige gelijkenis in u veroorzaken en u gelijkvormig maken aan Christus. O wonder, dat iemand zou ontkennen de dadelijke gehoorzaamheid van Christus, als zou die alleen tot Zijn eigen gerechtigheid zijn! Weg, weg met deze lasteringen, en overdenk de gehoorzaamheid van Christus met betrekking tot uzelf. 'God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden' (Gal. 4:4, 5). Het is een zoete opmerking van D. Andrews: Christus is geworden onder de wet, dat is, onder de ene helft van de wet (die het besturende deel is) is Hij geworden, en heeft die voldaan door de onschuld van Zijn leven, zonder een jota of tittel van de wet te breken, en zo heeft Hij dat deel als de hoofdsom beantwoord, onder de andere helft (die de straf is) is Hij ook geworden, en heeft die voldaan door het lijden van een onrechtvaardige dood, die Hij in geen geval had verdiend noch verschuldigd was, en zo heeft Hij dat deel beantwoord als verbeurd hebbende. Maar als wij nu vragen voor wie dit alles is? Het is alleen voor ons, opdat wij verlost en tot kinderen zouden aangenomen worden, verlost van alle kwaad en aangenomen of deel te hebben in alle goed. Omdat dit zo is, o, wie zou voor een wereld vol goud, de invloeïngen en de weldaad van de dadelijke gehoorzaamheid van Christus willen missen. Peins hierover, o mijn ziel, net zolang, totdat u enige kracht uit Christus' leven voelt komen in uzelf.

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.
Laat ons naar Jezus verlangen zoals Hij het werk van onze zaligheid in Zijn leven op Zich heeft genomen. Het is niet genoeg dat wij weten en overdenken, maar wij moeten ook begeren. Ons gepeins aan Christus moet onze genegenheid tot Christus voortbrengen, en onder alle genegenheden geef ik de eerste plaats aan de begeerte naar Christus.
Maar wat is er in Christus' leven dat zo begeerlijk is? Ik antwoord: elk stuk dat wij genoemd hebben, ja, alle dingen van Christus zijn begeerlijk, alles wat Christus enigszins aangaat, wat het ook zou mogen zijn (al zou ik tot de voorgaande stukken er nog duizend en duizend meer andere bijdoen) is zeer kostelijk, uitnemend, noodzakelijk, nuttig, troostvol en begeerlijk, maar wij zullen hiervan met orde handelen.

1. De geringste dingen van Christus zijn begeerlijke dingen. Zelfs het vijlsel van het goud, het stof of de brokjes van kostelijke stenen zijn van een goede prijs en waarde, ja, van grote waarde. Ja, zelfs de bladeren van de boom des levens hebben een gezegende kracht, zelfs de zoom van het kleed van Christus, slechts aangeraakt, geeft kracht van zich. De eenvoudigste en geringste dingen van Cristus, zijn niet te vergelijken en boven alle dingen te begeren. Sions stof, zelfs de aarde, die Christus met Zijn voeten treedt: een zaak, die de minste betrekking heeft op Jezus Christus, is te begeren om Zijnentwil. Hierom lezen wij dat een zekere bedroefde vrouw, niets meer van Hem gezocht heeft dan alleen Zijn voeten te wassen en die te kussen. Een andere vrouw heeft deze begeerten naar Christus gehad: 'Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden' (Matth. 9:21). Maria Magdalena zocht slechts haar armen te vullen met Zijn dode lichaam, Jozef van Arimathéa was van datzelfde gevoelen. O, de bloedige lakens waarin Hij gewonden was, samen met het dode en gescheurde lichaam van Christus in Zijn armen, was een kostelijke en zoete zaak. De klei van Christus is zilver en Zijn koper is goud. Johannes de Doper achtte het ontbinden van Christus' schoenriem een grote eer (Joh. 1:27). David, ondanks dat hij een groot profeet was en voorbestemd om koning over Israël te zijn, verlangde hier naar: 'Ik koos liever aan de dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid' (Ps. 84: 11). Ja, hij oordeelt de mussen en zwaluwen gelukkig die hun nesten mogen maken bij de altaren des Heeren.

2. De grotere werken van Christus zijn nog meer te begeren. O mijn ziel, als u Zijn leven maar eens wilde doorlopen en enkele van Zijn uitnemende werken overdenken, met betrekking tot Zijn vrienden of met betrekking tot Zijn vijanden, wat een begeerte naar Christus zouden die in uw hart ontsteken! a. Naar Zijn vrienden was Hij beminnelijk en toegevend en waar maar enige beginselen van de genade waren, daar heeft Hij ze versterkt, zo was de voorzegging: 'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen' (Matth. 12:20). Ja, waar maar een vertoning van genade was, scheen Hij die aan te nemen. Zoals toen die jongeling kwam en zei: 'Wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?' (Matth. 19:16), omhelsde Hij hem en hield veel van hem: 'Jezus hem aanziende, beminde hem' (Mark.10:21). Zo was het ook met die schriftgeleerde, die Hem vroeg: 'Welke is het eerste gebod van alle?' (Mark. 12:28). Op het laatst zei Christus tot Hem: 'Gij zijt niet ver van het koninkrijk Gods' (vs. 34). Hij arbeidde om hem verder te trekken, door tot hem te zeggen dat hij niet ver was van het koninkrijk der heerlijkheid. Zo ook het volk dat het brood des levens scheen te zoeken, dat verstrooid was gelijk schapen die geen herder hebben. Hij werd innerlijk met ontferming bewogen over hen (Matth. 9:36), de ingewanden van Zijn ziel werden geraakt, zelfs Zijn ingewanden in Hem werden bewogen. b. Naar zijn vijanden was Hij vriendelijk en

goedertieren. Een lange tijd heeft Hij Zich het meest aan de zondaars geopenbaard. Toch handelde Hij vriendelijker met iemand op het eerste gezicht, zoals met de vrouw in Samaria, die een overspeelster was. En Maria, die een zondares geweest was, hoe beminnelijk behandelde Hij zelfs haar op het eerste gezicht! Hoe gewillig was Hij om de zondaars te ontvangen, hoe stond Hij klaar om de zondaars te vergeven en hun zonden kwijt te schelden! Hoe goedertieren was Hij voor de zondaars na het vergeven en kwijtschelden van de zonden! Zie het aan Petrus, Hij heeft hem zijn afvalligheid nooit in het gezicht gewreven, nooit heeft Hij het hem verweten, Hij heeft hem nooit daarover aangesproken, alleen heeft Hij hem aangezien, en daarna was het: hebt gij Mij lief? O Petrus, hebt gij Mij lief? Goed, Petrus! Dikwijls hebben de mensen Hem kwaad en ongelijk gedaan, maar dan? Werd Hij daar boos over? Riep Hij om vuur uit de hemel, om hen te verderven? Het is zo dat Zijn discipelen, meer vlees dan geest zijnde, dat wel graag gezien zouden hebben, maar Hij sprak hen zachtmoedig tegen: 'Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt. Want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden' (Luk. 9:55, 56). Soms zien wij dat Hij zelfs tranen gestort heeft om de mensen, die Zijn bloed hebben uitgestort: 'O Jeruzalem, Jeruzalem', enzovoort. 'Och, of gij ook bekendet, ook nog in dezen uw dag, hetgeen tot uw vrede dient' enzovoort. Wel mijn ziel, als u deze plaatsen maar wilt doorlopen, o, hoe begeerlijk zijn ze! Wel mochten zij in die tijd zingen in het land Juda: 'Wij hebben ook in de weg Uwer gerichten, U, o HEERE, verwacht; tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte onzer ziel' (Jes. 26:8).

3. De eeuwig geprezen, heilige Persoon van Christus is boven alles begeerlijk: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend (...) en al wat aan Hem is, is gans begeerlijk' (Hoogl. 5:10, 16). Vatablus heeft het zo overgezet: Christus is geheel en al, enkel begeerte. Als de werken van Christus al begeerlijk zijn, wat moet Hij Zelf dan zijn? Als de kruimels van Zijn brood al zo zoet zijn, wat moet dan het grote brood, Christus Zelf, zijn? Christus is zeer wonderlijk, in Zijn werken en vooral in Zijn Persoon, geen schepsel ter wereld vertoont God zo, als de Persoon van Jezus Christus: Hij is het uitgedrukte Beeld der zelfstandigheid Zijns Vaders (Hebr. 1:3). Zoals de afdruk van de zegel in de was het uitgedrukte beeld van de zegel zelf is, zo is Christus de hoogste afbeelding van God. Hij is Hem gelijk, Die in elk opzicht zonder gelijkenis is. En hierom is het dat Christus genoemd wordt de Banierdrager boven tienduizend (Hoogl. 5:10). Al de uitnemendheden zijn in Christus bijeenvergaderd, zoals de stralen in de zon. Kom, bedroefde harten! Uw ogen zoeken vroeg en laat in de wereld, om vertroosting en gelukzaligheid te vinden, u bent begerig naar wereldse eer, vermaak en voordeel, sla uw ogen achterwaarts en zie hemel en aarde samen, zie zo u wilt, op alles dat uw ruime gedachten kunnen bedenken, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende, of zo u kunt, u mag u nog verschillende andere dingen inbeelden. Zie dat alles, op een oneindige wijze meer blinken, in de Persoon van de Heere Jezus Christus. Het is geen wonder dat de heiligen Hem aanbidden, het is geen wonder dat de engelen over Hem verbaasd staan, het is geen wonder dat alle schepselen al hun heerlijkheid voor Hem bedekken! Och, wat zijn toch alle wereldse dingen vergeleken bij Jezus Christus? Paulus vergelijkt alle dingen tegelijk met dit ene: 'Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus' (Filipp. 3:8). 'Ik acht ook alle dingen' werkelijk, 'alle dingen' is de grootste achting die gemaakt kan worden, want daar is ingesloten alle prijs, alle sommen, daar is inbegrepen de aarde en de hemel en alles wat daarin is dat maar geschapen is, dat is, natiën en alle natiën, goud en al het goud, juwelen

en alle juwelen, engelen en alle engelen. Deze allen, en al het genoegen dat zij geven kunnen, wat zijn die in vergelijking bij Christus anders dan stof, drek, schaduwen, het is niets waard! Zo er iets van waarde is om gewenst te worden, dat is op een uitnemende, overstijgende en oorspronkelijke wijze in de Heere Jezus Christus. Geen eer, geen gelukzaligheid is gelijk aan wat Christus heeft: sommigen zijn zonen, Christus is een enige Zoon, sommigen zijn koning, maar Christus is een Koning der koningen, sommigen zijn eerbiedwaardig, maar niet boven de engelen, maar Christus is boven de engelen en de aardsengelen: 'Tot wien van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd?' (Hebr. 1:5). Sommigen zijn rijk, Christus heeft al de schapen van duizend bergen, zelfs de uiterste delen van de aarde zijn Zijne, sommigen zijn schoon, Christus is de schoonste van alle mensenkinderen, Hij is geestelijk schoon, Hij is geheel heerlijk inwendig. Als de schoonheid van de engelen, waarvan ik geloof dat ze de schoonste schepselen zijn die de wereld heeft, met Christus' schoonheid vergeleken werd, die bestaat in de volmaaktheid van Zijn Goddelijke natuur, in de volmaaktheid van Zijn menselijke natuur en in de volmaaktheid van de genade van Zijn Geest, zij zou niets dan lompen en duisternis zijn. De heerlijkste cherub is genoodzaakt zijn aangezicht te bedekken voor de blinkende klaarheid van de heerlijkheid van Christus. Helaas, de cherubim en serafim zijn maar zilverstipjes en blinkende sterren in het uitspansel van de hemel, maar Christus is de Zon der gerechtigheid, Die ze allemaal verlicht en overvloeit.
Kom dan, en strek uw begeerten uit naar Christus, hijg, o mijn ziel, naar de genietingen van deze Christus, werp uw Goddelijke zuchtingen naar de hemel: Och, dat deze Christus de mijne zou zijn! Och, dat de werken en de Persoon van Christus de mijne waren! Och, dat al wat Hij gezegd, al wat Hij gedaan heeft en al wat Hij is van het hoofd tot de voeten het mijne zou zijn! Och, dat ik zilveren vleugels als van een duif had, dat ik in al mijn gebreken mocht vliegen in het hart van deze Christus! Och, dat ik tot Zijn Persoon een toegang mocht hebben! Of zo dat niet mag zijn, och, dat ik slechts de zoom van Zijn kleed mocht aanraken! Als ik niet aan Zijn tafel mag zitten, och, dat ik maar de kruimeltjes mocht oprapen! Dit is zeker, daar is brood genoeg in het huis van mijn Vader, Christus is het Brood des levens en dit ene Brood 'Christus' is genoeg om alle heiligen in hemel en op aarde te voeden, en waarom moet ik wegteren en vergaan van honger? Och, dat ik maar één kruimeltje van Christus mocht hebben! Duizenden leerlingen zijn van Hem voortgekomen, terwijl Hij op aarde was, och, dat een weinig van dat brood mijn voedsel mocht zijn! 'Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren!' (Ps. 119: 5). Menige stroom en golf, regel en gebod is gevloeid uit deze Fontein van Christus, och, dat ik ongehinderd van dit water des levens mocht drinken! Hij heeft het voor mijn oren uitgeroepen: 'Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke' (Joh. 7:37), och, dat ik mocht komen en welkom zijn. Welzeker, ik heb dorst, ik heb uitnemende dorst, ik voel zo'n brandende droogte in mij dat ik moet drinken of sterven. De rechtvaardigheid en heiligheid van Christus, de heiligheid van Zijn natuur en de heiligheid van Zijn leven moet mij toegerekend worden of anders heb ik geen deel aan de zaligheid in de andere wereld. O kom, Heere Jezus, kom, kom haastelijk. Och, ik verlang ernaar om de schoonheid van Uw aangezicht te zien, van Uw heerlijkheid wordt gezegd dat het een liefde opwekkende heerlijkheid is. Dusdanig is Uw schoonheid dat het mijn hart steelt en ik ben niet tevreden, totdat ik met Absalom het aangezicht van de koning zie. Kom Christus, of als U niet wilt komen: 'Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij Mijn liefste vindt, dat gij Hem zegt, dat ik krank ben van liefde,' (Hoogl.5: 8).

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn leven op Zich heeft genomen. Ik spreek hier niet van een wankelende en twijfelmoedige hoop, maar van een zekere hoop, van een hoop die vast gegrond is. De hoofdvraag van een ziel is: of het leven van Christus ook mij toekomt, of al deze geopenbaarde delen van Zijn leven ook mij aangaan, of de inwonende rechtvaardigheid en dadelijke heiligheid van Christus ook mij tot gerechtigheid is toegerekend. En wat zijn de gronden en vastigheden waarop mijn hoop gebouwd is? De apostel zegt ons, dat God de goede hoop geeft in genade (2 Thess. 2:16). Als de hoop echt goed is, zal zij zichzelf openbaren door de werkingen van de zaligmakende genade. O, doorzoek uw ziel of de genadige werkingen van het leven van Christus daarin zijn! Dit is zeker, Zijn leven heeft alle invloeïngen op onze geest, omdat wij Zijn ledematen zijn en Hij ons hoofd is. Het hoofd, zeggen wij, deelt het leven, het gevoel en de beweging aan de ledematen mee, en zo deelt Christus ook het geestelijk leven, het gevoel en de beweging mee aan Zijn leden. O, heerlijke werkingen, die uit het leven van Christus vloeien in de zielen van de gelovigen!

Ik zal ze voorstellen. Zoals:

1. Als het leven van Christus het mijne is, dan ben ik bevrijd van de wet der zonde. Dit was het bewijs van de apostel: 'Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:2). Het leven van Christus wordt genoemd: de Geest des levens, vanwege Zijn volmaaktheid, en deze Geest des levens heeft zo'n kracht in Zich, hier genoemd een wet, dat zij in de gelovigen een vrijheid van de wet of van de kracht der zonde uitwerkt. Ik kan niet anders denken, ondanks de invloeïngen van het leven van Christus op mij, dat de zonde echter voortdurend in mij blijft. Ik ben en blijf een zondaar met betrekking tot de natuur van de zonde, maar ik ben bevrijd van de kracht van de zonde, dat is van de schuld van de zonde, voor zover het haar verdoemende kracht betreft, en van de smart met betrekking tot haar heersende en gebiedende kracht. 'Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams' (Rom. 6:12).

Ik sta toe dat er enig verschil is onder de godgeleerden, in hun uitdrukkingen betreffend de zonde van Gods volk, hoewel zij één en dezelfde zaak bedoelen. Sommigen noemen het zonden alleen uit zwakheid, en anderen geven het de naam van heersende zonden, maar met deze bepaling, dat het geen volkomen heerschappij heeft. De zonde heerst over hen als een tiran, maar niet als een koning. Maar soms (zoals in Davids geval) kan de wil en toestemming lange tijd in de zonde meegaan, zodat er in het geheel geen dodelijke tegenstand tegen de zonde geboden wordt, en toch, in diezelfde tijd blijft het zaad Gods in hem (1 Joh. 3: 9), hoewel het dood schijnt te wezen. Op Gods bekwame tijd zal dat zaad weer levend worden en de tiran uitdrijven. Er is niet, en er kan in de gelovigen niet zijn, die voortgaande en navolgende toestemming tot de zonde, die er is in de goddelozen. O mijn ziel, overdenk dit: als de kracht van het leven van Christus in u komt, zo zal die de opperste heerschappij van de zonde die de goddelozen verdragen, neerwerpen, zonder er zelfs tegen te strijden. Het is zo, dat het vlees soms wel mag begeren tegen de Geest, maar het zal niet volkomen overweldigen, noch de overhand verkrijgen. 'De zonde zal over u niet heersen' (Rom. 6:14). De zonde kan een tijd lang als een tiran in mij zijn, maar zij zal niet de koning in mij spelen. Let hier wel op: kan de kracht en heerschappij van het leven van Christus, die koninklijke macht en heerschappij van de zonde uit uw hart werpen? Hier is een grond van hoop.

2. Als Christus' leven het mijne is, dan zal ik zo wandelen als Hij gewandeld heeft. De kracht van het leven van Christus is zo, dat het een overeenstemming zal bewerken, en maken dat ons leven op een zekere manier is zoals Zijn leven. De apostel heeft opgemerkt dat onze gemeenschap met Christus, zelfs zijn inwerking heeft op onze wandel: 'dat hij, die in Hem blijft, alzo wandelt gelijk Hij gewandeld heeft' (1 Joh. 2:6). Hiertoe strekken al die heilige vermaningen: 'Wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft' (Ef. 5:2). 'Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet' (Joh. 13:15); 'Gelijk Hij, Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gijzelven heilig in al uw wandel' (1 Petr. 1:15). Dan is Christus' leven het mijne, als mijn werken op Hem wijzen zoals in mijn voorbeeld, als ik als het ware het eerste voorbeeld van Christus' leven naleef, tot het leven. Helaas, wat kan het mij baten als ik in het leven van Christus Zijn beminnelijkheid voor Zijn vijanden opmerk, Zijn bestraffing van de Schriftgeleerden en Farizeeën, Zijn onderwerping aan Zijn hemelse Vader, Zijn oprechtheid naar alle mensen, Zijn uitstorting van de liefde over alle heiligen, als er niets is wat daar op lijkt in mijn eigen leven? Het leven van Jezus moet niet nagedaan worden om zoals een schilderij in een pronkkamer, schoon voor het oog te zijn en ieder te vermaken, maar zoals de Egyptische heilige gesneden beelden, waarvan het maken zelf een gebod was, met welke beelden de mensen omgang hadden door het gevoel en door de uitnemende samensprekingen voor hen van betekenis waren. Tot dit doel zegt Paulus: 'Wij allen, met ongedekt aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid' (2 Kor. 3: 18). Christus is het beeld van Zijn Vader en wij zijn beelden van Christus. Christus is Gods meesterstuk, het alleruitnemendste bedenksel, het heerlijkste werk en maaksel in de hemel dat ooit geweest is of ooit zijn zal. Nu, als Christus de hoogste uitnemendheid van allen is, is Hij het meest geschikt om een voorbeeld van alle uitnemendheden te zijn, wat die ook zouden zijn, en daarom is Hij het beeld, het zinnebeeld, het patroon, het ontwerp van al onze heiligmaking. Kom dan, o mijn ziel, zie op Jezus en zie naar uzelf, ja, zie en zie nog eens, totdat u meer en meer veranderd bent naar Zijn gedaante. ls het zo dat u naar het beeld van Christus bent veranderd, zie dan op Zijn genegenheden, zoals die in het Evangelie zijn voorgesteld, zie op Zijn wandel, zie op Zijn omgang van binnen en van buiten, en dan terugkerend tot uzelf, beproef uzelf en zeg mij: kunt u in uzelf een genegenheid vinden, die overeenkomt met deze genegenheid, een omgang, die overeenkomt met deze omgang, een wandel die overeenkomt met Zijn wandel? Bent u Hem in elk opzicht gelijk naar de mate van uw aannemen van het Evangelie, in een zoete gelijkenis. Wel, dan is hier een andere grond van hoop. O, verblijd u daarin en dank God daarvoor.

3. Als Christus' leven het mijne is, dan zal ik mij over Christus verwonderen, Hem aanbidden, in Hem geloven, en Hem gehoorzaam zijn. Al deze dingen zijn de werkingen geweest van de verschillende handelingen in Christus leven, in haar opzichten. a. Zij hebben zich verwonderd over Zijn leer en wonderwerken. betreffend Zijn leer: 'Zij gaven, Hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden, die uit Zijn mond voortkwamen' (Luk. 4:23). En betreffend Zijn wonderwerken:' Zij verwonderden zich, en zij verheerlijkten de God Israëls' (Matth. 15:31), ja, soms was hun verwondering zo groot 'dat zij zich bovenmate zeer ontzetten in zichzelven, en waren verwonderd', '...En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods, en zij verwonderden zich allen over alle dingen, die Jezus gedaan had' (Mark. 6:51; Luk. 9:43). b. En zoals zij zich verwonderd hebben, zo hebben zij Hem ook aanbeden: 'Een melaatse kwam en aanbad

Hem, zeggende: Heere, indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen (Matth. 8:2); 'En daar kwam een overste en aanbad Hem, zeggende: 'Mijn dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg Uw hand op haar, en zij zal leven' (Matth. 9:18); 'En die in het schip waren, kwamen en aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk, Gij zijt Gods Zoon.' Zelfs de aanbidding van Christus wil dit zeggen, dat Hij de Zoon van God is. c. En zoals zij Hem hebben aangebeden, zo hebben zij in Hem geloofd: 'Zo gij kunt geloven (zei Christus tot de vader van het bezeten kind), alle dingen zijn mogelijk degene die gelooft. En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:23, 24). En als velen van Zijn discipelen teruggingen, zei Jezus tot de twaalven: 'Wilt gijlieden ook niet weg gaan?' Petrus antwoordde uit naam van de anderen: 'Heere, tot wien zullen wij heengaan? (...). Wij hebben geloofd en bekend dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods' (Joh. 6:66-69). Niet alleen het aanbidden van Christus, maar ook het geloven in Christus, is een rechte belijdenis dat Christus God is. d. En zoals zij in Hem geloofd hebben, zo zijn zij Hem gehoorzaam geweest. 'Gij zijt van harte gehoorzaam geworden (zegt Paulus tot de Romeinen) aan het voorbeeld der leer, tot hetwelk gij overgegeven zijt' (Rom. 6:17). Nauwelijks hebben Petrus en Andreas de stem van Christus gehoord: 'Volg Mij na', of zij hebben alles verlaten en zijn Hem nagevolgd (Matth. 4:19-22). Ook Mattheüs, zittende in het tolhuis, had zo gauw de stem van Christus niet gehoord: 'Volg Mij', of hij is opgestaan en is Hem gevolgd (Matth. 9:9). 'Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen' (zei Christus tot de gelovige Joden) (Joh. 8:31). Kom dan, o mijn ziel, en neem uzelf tot een getuige. U hebt gezien en gehoord van de wonderlijke geschiedenis van het leven van Christus, Christus' doop, vasten, verzoekingen, openbaringen, leer, wonderwerken en heiligheid, en wat is het gevolg van dit alles? Begint u zich nu te verwonderen, Hem te aanbidden, in Hem te geloven en deze Christus gehoorzaam te zijn? Is uw hart verwarmd? Zijn uw genegenheden ontstoken? Forbetius verhaalt ons dat Gods Woord in de werking, drie trappen heeft in de harten van Zijn uitverkorenen: vooreerst valt het in de oren van de mensen zoals een geluid van vele wateren, een zeer groot en verward geluid, in het algemeen noch vrees noch vreugde meebrengende, maar meer een verwondering en bekentenis van een vreemd geweld dat meer is dan menselijke kracht. Dit is die werking die velen, toen zij Christus hoorden, gevoeld hebben toen zij zich versloegen over Zijn leer (Mark. 1:22, 27): 'Want Hij leerde als machthebbende' (Luk. 4:32). Wat nieuwe leer is deze? 'Nooit heeft een mens alzo gesproken gelijk deze Mens' (Joh. 7: 46). De tweede werking is de stem van de donder, die niet alleen een verwondering veroorzaakte maar ook een vrees, die niet alleen het oor vervulde met een geluid, maar bovendien ook de consciëntie beweegt en verschrikt. De derde werking is het geluid van de harp, als het woord niet alleen verrukt door verwondering en de consciëntie met vrees slaat, maar het ook eindelijk vervult met een zoete vrede en blijdschap. Laat mij nu toe dat ik vraag, o mijn ziel, bent u gebracht tot verbaasdheid over de machtige wonderwerken en Goddelijke leer van Jezus Christus? Valt u voor Hem neer en aanbidt u Hem als uw Heere en God? Gelooft u in Hem en vertrouwt u op Hem betreffend uw leven en zaligheid? Bent u Hem gehoorzaam en volgt u het Lam, waar Het ook heengaat? Gaat u werken uit de beginselen van de genade, in nieuwigheid des leven en heiligheid des wandels? Wandelt u naar de geboden van Jezus Christus, of tenminste: is er in u een ernstige poging óm zo te wandelen, en bekommerd het uw ziel als u uw struikelingen opmerkt, en verblijdt u zich in uw geest als u door de Geest geleid wordt? Wel, dan is hier nog een andere grond van hoop, dat van Christus' leven een kracht in uw ziel is uitgegaan.

4. Als Christus' leven het mijne is, dan leef ik, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Paulus heeft dit getuigenis gesproken: 'Ik ben met Christus gekruist, en ik leef', enzovoort (Gal. 2:20). Christus' dood en Christus' leven heeft hij in één en dezelfde ziel samen gesteld, dat is, niemand kent de weldaad van de dood van Christus dan hij die de kracht van Zijn leven voelt, daar is geen zekerheid van de dood van Christus voor ons dan als wij het leven van Christus in ons voelen, als de kracht van de dood van Christus mijn lusten doodt, dan zal de kracht van het leven van Christus mijn ziel levendmaken. Maar wat wil hij hiermee zeggen: 'Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij?' Het schijnt een wonderspreuk te zijn: 'Ik leef, doch niet meer ik', maar een goede verklaring neemt alle zwarigheid weg, zoals deze: Ik leef voor God en niet voor mijzelf, ik leef voor Christus en niet voor de wereld, ik leef naar de wil van God en niet naar mijn eigen lusten en inbeeldingen. Of (zoals sommigen het willen hebben): ik leef onder de genade en niet onder de wet, alsof hij zei: eertijds heb ik volkomen onder de wet geleefd, die mij tot een vervolger van Gods kerk gemaakt heeft, die in mij gewrocht heeft allerlei begeerlijkheden en mij heeft gedood, en toen ondervond ik dat ik dood was in de zonden. Maar nu heb ik Christus omhelsd en ik ben de man niet meer die ik was, nu voel ik dat Christus mij levend maakt, regeert, leidt en versterkt door Zijn Geest, nu leef ik geestelijk en heilig, niet van mijzelf, maar van een Ander. Zelfs de gezondheid van de christenen is van Christus. Hij is beide de vervullende Fontein en de Levendmaking. Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij. Christus' leven heeft een invloeien, instorten, een overbrengen in onszelf met betrekking tot het geestelijke leven. Zie, zoals de hemelen de aarde bevloeien, die verkwikken en levend maken, en allerlei zaad en wortels die in de aarde zijn verborgen weer levend doen worden en opkomen, zo is er ook een invloeien die voortkomt uit de Zon der gerechtigheid in de ziel van mensen, die ze verkwikt en levend maakt, zodat zij van dood levend, en van onvruchtbaar vruchtbaar worden. 'Ulieden daarentegen (...) zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder Zijn vleugelen; en gij zult uitgaan, en toenemen als mestkalveren' (Mal. 4:2).

O mijn ziel, onderzoekt uzelf in deze dingen, leeft u Gode en niet uzelf? Leeft u Christus en niet de wereld? Ontvangt u uw leven van Christus, en heeft het leven van Christus een bijzondere invloeïng in uw ziel? Voelt u dat Christus in uw verstand en wil leeft, in uw inbeeldingen en genegenheden, in uw plichten en diensten?
a. In verstand, door hoogachting van de kennis van Christus, door het voornemen van niets te willen weten in vergelijking met Christus.
b. In uw wil, om die vrij te maken tot het verkiezen en omhelzen van Christus, en te maken dat Zijn wil heerst in uw wil? c. In uw inbeelding, door voortdurend met vermaak aan Hem te denken, en zo het gevoel te hebben dat Christus hoger, heerlijker en smakelijker is dan alle schepselen? d. In uw genegenheden, door Christus boven alle aardse machten te vrezen en Christus te beminnen boven alle aardse personen? e. In uw plichten en diensten, door alles wat u doet, te doen in Zijn Naam, door Zijn hulp en tot Zijn eer? Wel, dan is hier een andere grond van uw hoop, dit is zeker, u hebt deel in Christus' leven.
Weg, weg met alle twijfelmoedigheid en verwarrende vrees, die u verslaat! Zolang Christus in het oog van Augustinus was, zei hij: ik durf niet wanhopen, ik weet Wie het gezegd heeft, en daarop mag ik bouwen. Dit anker der hoop, dat uitgeworpen en vast ligt in Christus, is van wonderlijke nuttigheid als de winden van de verzoeking op onze zielen aanvallen. Deze helm der hoop die zo gebruikt wordt, zal menige storm, waardoor de vertroosting van wanhopende zielen dikwijls geheel droevig wordt terneergeslagen,

afkeren. O mijn ziel, zie op de gronden van uw hoop, als u de kracht van de zonde in u voelt sterven, als u wandelt zoals Christus gewandeld heeft, als u zich verwondert over uw Christus, Hem aanbidt, in Hem gelooft en Hem gehoorzaam bent, als u leeft en niet leeft, maar dat Christus inderdaad en werkelijk in u leeft, wel, dan kunt u tot uw vertroosting hopen en uzelf ervan verzekeren dat de inwonende gerechtigheid en dadelijke heiligheid van Christus u toegerekend is tot rechtvaardigheid. U mag vast besluiten dat elke handeling van het leven van Christus (voor zover die wettelijk of zedelijk is) ook u aangaat. Hoe! Zou Christus ooit met Zijn macht gekomen zijn tegen uw macht van de zonde, als Hij Zich niet voor genomen had om u ervan te verlossen? Zou Christus u ooit een voorschrift hebben gegeven, en uw hand en uw hart hebben vastgehouden om Hem duidelijk na te schrijven, als Hij u nooit gehouden had voor een schriftgeleerde in het Koninkrijk der hemelen? (Matth. 13:52). Zou Christus Zich in Zijn verschillende handelingen aan u hebben voorgesteld als een voorwerp van verwondering, aanbidding, geloof en gehoorzaamheid, als Hij niet voorgenomen had u voor de Zijne te houden en Hij voor de uwe gehouden te worden? Zou Christus ooit zo dicht tot u genaderd zijn als Hij in u geleefd heeft, dat Hij geweest is de ziel van uw ziel, het leven van uw leven, het geheel en al van uw verstand en uw wil, van uw inbeeldingen en genegenheden, van uw plichten en diensten, als Hij Zich niet had voorgenomen u te behouden door Zijn leven? (Rom. 5:10). Dit is zeker, 'Het is goed, dat men hope en stil zij op het heil des HEEREN' (Klaagl. 3:26). Ik kan geen ijdele hoop hebben als dit de gronden zijn van mijn hoop.

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn leven. Vele zielen staan van verre, en durven geen bijzondere toe-eigening aan zichzelf te maken van Christus en Zijn leven. Maar hieruit bestaat de rechte eigenschap van het geloof, dat het alles toepast en tot zijn nut gebruikt wat Christus is en wat Hij daarvoor gedaan heeft. Al zou ik alles overwegen wat Christus gedurende Zijn leven gedaan heeft, en de invloeïngen van Zijn werken over al degenen die de Zijnen zijn, wat mag mij dat baten, zolang ik niet geloof dat ook ik in al deze dingen een eigen deel heb? Och, ik durf niet te geloven (roept menige bedroefde ziel uit), is het wel te geloven dat Jezus Christus, de Zoon van God, het afschijnsel van Zijns Vaders heerlijkheid, het uitgedrukte Beeld van Zijns Vaders Persoon, voor mij mens zou zijn geworden en dat Hij voor mijn ziel zo'n leven op aarde zou geleefd hebben: is gedoopt, verzocht, Zichzelf heeft vertoond in de gedaante van mensen, de kopers en verkopers uit Zijn tempel gegeseld heeft, overal het Evangelie van het Koninkrijk gepredikt, wonderwerken onder de mensen gedaan, Zijn apostelen heeft uitgezonden met bevel om te preken, om de zondaars te nodigen, om de last van onze plichten te verlichten, en met één woord, om te verkondigen de rechtvaardigheid van Zijn natuur en van Zijn leven. En dit alles, en duizendmaal meer dan dit alles, voor mijn ziel? O, wie ben ik, of wat is mijns vaders huis? Als God mij een jaar in de hemel zou laten leven? Het zou een oneindige goedertierenheid zijn, maar dat de God des hemels zoveel jaren op aarde wilde leven, en dat Hij Zich al die tijd wilde bezighouden met waken, vasten, bidden, preken, om mij! O diepte, ik kan dit niet geloven!

Lieve ziel, wees niet ongelovig, maar gelovig. Ik weet dat het een moeilijke en zware zaak is, maar om een bevende ziel op te helpen, zal ik die eerst besturen en dan bemoedigen.

Als eerste betreffend de besturing, laat een ziel ervan kennisnemen hoe zij het geloof te werk moet stellen op Christus ten opzichte van Zijn leven. De manier waarop gehandeld moet worden oordeel ik zo te zijn:

1. Het geloof moet rechtuit tot Christus gaan. Vele bedroefde zielen, die vernederd zijn vanwege hun zonden en afgetrokken van hun eigen grond, lopen onmiddellijk tot de belofte van vergeving, verenigen zich daarmee en rusten daarop, zij zoeken niet naar Christus, noch verenigen zich met Hem in de belofte. Dit is een algemene dwaling, waar duizenden zich mee bedriegen, maar wij moeten opmerken dat de eerste belofte die gegeven is, niet alleen slechts een woord was, wat vergeving, vrede, of enig andere weldaad die God aan ons wilde besteden, beloofde, maar dat het een belofte was van de Persoon van Christus, als de satan overwinnende, en deze weldaden verwervende: Het zaad der vrouw zal de slang de kop vermorzelen (Gen. 3:15). Zoals ook de belofte aan Abraham vernieuwd was, niet slechts als de belofte van zegeningen en vergeving, maar van dat zaad dat van Christus is (Gal. 3:6), waarin alle zegeningen werden overgebracht: 'In uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde' (Gen. 22: 18). Zodat Abrahams geloof als eerste verenigd was met Christus in de belofte, en daarom wordt van hem gezegd dat hij de dag van Christus gezien heeft en heeft zich verblijd, Hem omhelzende. Christus is bovenal en geheel zonder middel in alle opzichten de zaak geworden, die het geloof tot de zaligheid omhelst en waar het op ziet en oogt, zoals die ons rechtvaardig maakt voor Gods aangezicht: Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Joh. 3:16). 'Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven' (Joh. 11:25). Door Hem wordt een ieder die gelooft, gerechtvaardigd, en dat van alles waarvan u niet kunt gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes' (Hand. 13:39). 'Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden' (Hand. 16:31). 'Dezen geven getuigenis al de profeten. dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam' (Hand. 10:43). En hierom is het dat het geloof genoemd wordt 'het geloof van Jezus Christus' (Gal. 2:16; Filipp. 3:9), omdat Christus Diegene is, Wie het geloof onmiddellijk aangrijpt: 'een iegelijk die in Hem gelooft, zal vergeving der zonden ontvangen' en: 'Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven' (Joh. 3:36), 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven' (Joh. 6:47). O, denk hieraan, dat in de eerste plaats, het geloof moet gaan tot Christus, maar ik bedoel niet tot Christus als onttrokken en naakt opgemerkt, maar tot Christus vergezeld van al Zijn beloften, voordelen en weldaden.

2. Het geloof moet tot Christus gaan als tot God in het vlees. Sommigen maken dit tot onderscheid van de werking des geloofs tussen de gelovigen van het Oude en het Nieuwe Testament. Onder het Oude Testament, toen Christus nog maar alleen beloofd en nog niet gekomen was in het vlees, had hun geloof gewoonlijk meer toegang tot God Zelf dan tot Christus (God-mens, mens-God). Zij hadden niet zo'n onderscheiden, maar slechts een verwarde kennis van Hem, en daarom lezen wij niet zoveel van hun toegang tot Hem, maar alleen tot God. 'O, onze God, zult Gij geen recht tegen hen oefenen? (...) Wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U' (2 Kron. 20:12). 'Hoort mij, o Juda, en gij inwoners van Jeruzalem: Gelooft in de Heere uw God, zo zult gij bevestigd worden' (vs. 20) en 'Daarom hoorde de HEERE en werd verbolgen (...). Omdat zij in God niet geloofden' (Ps. 78:21, 22). Maar nu, in het Nieuwe Testament, terwijl Christus als Middelaar Die beloofd was, gekomen is, nadert ons geloof in het algemeen en

onmiddellijk meer tot Christus Zelf, als zijnde God in het vlees. Christus, wonende in ons vlees, is gemeenzamer geworden voor ons geloof dan de persoon van de Vader, Die enkel God is. God in het vlees is in het Nieuwe Testament duidelijker voorgesteld, en zo moet Hij ook door de gelovigen des te duidelijker aangegrepen worden door het geloof: 'Gijlieden gelooft in God' (Joh. 14:1), zei Christus tot Zijn discipelen, van wie het geloof en gevoelen van de Messias tot de opstanding van Christus, op één hoogte lag met de gelovigen van het Oude Testament, maar Hij hield daarmee niet op: 'Gelooft ook in Mij', maakt zowel Mij als de Vader het voorwerp van uw vertrouwen en uw zaligheid. Geloof ook in Mij, niet alleen zo, maar geloof in de eerste plaats in Mij. Het is zoet door iemand opgemerkt dat het geloof, als dat wat nauwer door zijn onmiddellijke voorwerpen onderscheiden is, zo is voorgesteld: De bekering tot God en het geloof in onze Heere Jezus Christus' (Hand. 20:21), niet alsof God en Christus de voorwerpen van beiden waren, maar dat Christus recht onmiddellijk het voorwerp van het geloof is, en God is recht onmiddellijk het voorwerp van de bekering, zodat wij in God geloven door eerst in Christus te geloven, en wij keren ons tot Christus door ons eerst tot God te keren. O, denk hieraan! Laat ons geloven dat de meeste besturing en zijn onmiddellijke oefening, gevestigd zijn op Jezus Christus als God in het vlees.

3. Het geloof moet tot Christus als tot God in het vlees gaan, geworden onder de wet: 'God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet' (Gal. 4:4). Als Christus buiten de bepaling van de wet geweest was, zo zou Zijn menswording, en dat Hij uit een vrouw geworden is, ons geen goed hebben kunnen doen. Veronderstel dat iemand onder de schuld van de wet was en dat hij een broeder had van hetzelfde vlees en bloed, van één vader en één moeder, wat zou hem dit baten als diezelfde broeder zich niet wilde begeven onder de wet, dat is, zijn borg worden en voor hem aannemen de schuld te voldoen? Zo is onze staat: wij waren Gods schuldenaars en naar een handschrift dat tegen ons was (Kol. 2: 14). Hier is een verbinding met de wet, waartegen wij het verbeurd hadden. Nu, wat zou Christus ons gebaat hebben, als Hij niet onder de wet was gekomen, als Hij onze Borg niet was geweest en voor ons had aangenomen te voldoen? Ons geloof moet daarom tot Christus gaan als tot één Die onder de wet geworden is, Die niet alleen onze natuur heeft aangenomen, maar ook onze schulden: onze natuur als een mens en onze schuld als een zondig mens: 'Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt' (2 Kor. 5: 21), dat is: Hij heeft Zichzelf gemaakt om behandeld te worden als een zondaar, voor ons onder de wet, hoewel Hij aan Zijn zijde geen zonde gekend heeft, maar is in alles gebleven dat in het boek der wet geschreven was, om dat te doen. Als het geloof wil vragen: wanneer is Christus onder de wet geworden? Ik antwoord: toen Hij hier werd besneden, zo heeft Paulus geprotesteerd: 'Ik betuig wederom een iegelijk mens die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te doen' (Gal. 5:3). Christus is bij Zijn besnijdenis een verbond met ons ingegaan en heeft voor ons aangenomen daaraan te voldoen, en daarom: toen en niet eerder dan toen is Hem Zijn Naam gegeven, Jezus, een Zaligmaker (Luk. 2:21), en van die tijd af is Hij schuldig geweest de gehele wet te doen, niet alleen om te lijden, maar ook om te doen, want Hij heeft beide, de vloek voldaan en de geboden volbracht. O, denk hieraan! Zoals Christus in het vlees geworden is onder de wet, zo moet daar voornamelijk door ons geloof op gezien worden. Als wij alles samenstellen, zo is het eerste zien van ons geloof, dat wij zien op Christus, God in het vlees, geworden onder de wet.

4. Het geloof, dat gaat tot Christus als God in het vlees en als geworden onder de wet, moet voornamelijk zien op de bedoeling van Christus, omdat Hij God is in het vlees en omdat Hij voldeed aan de wet. Nu, als wij de mening van Christus in dit alles willen weten, de apostel verhaalt ons van een plaatsbekledend en onmiddellijk doel.

a. Van een borgtochtelijk doel: 'God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aannemening tot kinderen verkrijgen zouden' (Gal.4:4, 5). Dit was de bedoeling van Christus, of het plaatsbekledend doel van Christus Helaas, wij waren vreemdelingen van de aanneming en wij lagen onder de wet als mensen van wie het vonnis al geveld was, nu, van dit laatste zijn wij verlost. Hij was onder de wet, opdat wij van onder de wet zouden verlost worden, en dit is nog niet alles, maar omdat wij verlost zijn, zo zijn wij tot kinderen Gods aangenomen. En dit doel wil ik liever brengen tot het leven van Christus, opdat wij de aanneming tot kinderen zouden verkrijgen, dat is, opdat wij uit de staat van veroordeelde gevangenen, zouden overgebracht worden in de staat van aangenomen kinderen. O goedertierenheid Gods! Wie heeft ooit gehoord van een veroordeeld mens, die daarna tot kind is aangenomen? Zou een veroordeelde gevangene zich niet gelukkig achten als hij in het leven vrijuit mocht gaan? Maar de ijver des Heeren der heirscharen heeft dit werk gedaan, wij zijn in Christus vrijgemaakt en tot kinderen aangenomen, en door dat middel is de blijdschap en heerlijkheid van Gods hemelse erfenis aan ons bevestigd. Laat ons geloof voornamelijk zien op dit oogmerk en voornemen van Christus: Hij is geworden onder de wet, ja, ook onder het besturende deel van de wet door Zijn leven. Hij heeft elke jota en tittel van de wet vervuld door Zijn dadelijke gehoorzaamheid, opdat wij recht zouden hebben op de heerlijkheid, opdat wij aangenomen zouden worden tot de erfenis der heiligen in de heerlijkheid.

b. Wat betreft het rechte, onmiddellijke doel van Christus, verhaalt de apostel ons dat Christus onder de wet geworden is, of alle gerechtigheid volbracht heeft, 'opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons' (Rom. 8:4). In Christus' leven werden wij vertoond, en zo wordt deze vervulling van alle gerechtigheid als de onze geoordeeld, opdat het recht van de wet vervuld zou worden in ons. O mijn ziel, let hier op, hierin ligt het pit en de merg van uw rechtvaardigmaking. Van uzelf kunt u niets doen wat goed is, maar Christus heeft de wet in uw plaats vervuld, en als u uw geloof nu maar in het werk wilt stellen en beoefenen, zo zult u hierdoor de kracht en de werking van Christus' gerechtigheid en dadelijke gehoorzaamheid, ondervinden en gevoelen, vloeiende in uw eigen ziel. Maar hier is nu de vraag hoe ik mijn geloof zal gebruiken, of: hoe zal ik mijn geloof in het werk stellen om te weten dat Christus' gerechtigheid mijn gerechtigheid is?

lk antwoord: a. U moet deze gerechtigheid van Christus ontdekken en deze heiligheid en het volmaakte leven van de Heere Jezus Christus in het geheel en in alle delen onderscheiden, zoals dat in het geschreven Woord is voorgesteld. Veel is daarvan gezegd in deze vier jaren van Christus' bediening, maar in het bijzonder in het laatste jaar. Ik zal daar straks meer van spreken in onze gelijkvormigheid met Christus, waarheen u zich dan zult kunnen begeven.
b. U moet deze ontdekking geloven en aannemen als geheiligd, en ongetwijfeld met betrekking tot uw eigen ziel, daar dit u geschonken is tot uw gebruik en uw weldaad.

c. U moet deze ontdekking aangrijpen, toe-eigenen en gebruiken, naar dat oordeel en voornemen en tot het gebruik en die weldaden, waartoe u gelooft dat zij geschikt zijn. Ja, maar hier ligt de vraag, hoe dat mag gedaan worden? Ik antwoord:

a. U moet zich deze ontdekking voorstellen (dat volmaakte leven van Christus in het geheel en in al zijn delen), door eerst aan het werk te gaan om u diep te vernederen vanwege uw grote ongelijkheid met dat volmaakte leven, in het geheel en in zijn delen.

b. Door uw geest altijd aandachtig op dat voorbeeld te houden, moet u uw trage en slapende zielen levend maken, opwekken en uitstrekken met een vernieuwde en verdubbelde oplettendheid en ijver, om daartoe hogerop te komen, en (zo het mogelijk was) ook volkomen.

c. Maar toch, als u dezelfde ontdekking, regel en hetzelfde voorbeeld voor u heeft, dan moet u uw geloof daarop oefenen als op dat wat volmaakt is en dat omwille van u aangenaam is. En ga zo tot God, vertoon daar het offer en bied Hem Christus' heilig leven en dadelijke gehoorzaamheid aan, en dat ten eerste om het gebrek aan uw grootste ijver te vervullen, ten tweede om een gerechtigheid, prijs en waardigheid te stellen op dat wat u doet en waartoe u het kunt brengen en ten derde om Christus' gerechtigheid u eigen te maken, opdat u met de psalmist met vertrouwen zal mogen zeggen: O, God mijn gerechtigheid! O mijn ziel, als u zo wilt leven door het geloof, of uw geloof zo in het werk wilt stellen op Christus' leven, Christus' gerechtigheid en Christus' dadelijke gehoorzaamheid, wat een gezegend leven zou u leiden! Dan zou u ondervinden en gewaarworden dat de gerechtigheid van Christus, uw gerechtigheid is. Ik zeg: uw gerechtigheid ten opzichte van zijn vormelijkheid, want anders zouden de zondaars hun eigen middelaars zijn. Maar van deze dingen zal ik uitvoeriger spreken in onze gelijkvormigheid met Christus' heilig leven.

2. betreffend de bemoedigingen om de zielen daartoe te brengen dat ze zo in Christus geloven, overdenk:
1. De volheid van dit voorwerp.
Christus' leven is vol, het is werkelijk uitgestrekt, in zich bevattende: heiligheid en gelukzaligheid, heiligmaking en rechtvaardigmaking. Als Christus' klederen al krachtig waren om te genezen, hoeveel temeer zo'n groot en wezenlijk deel van Christus, zelfs de helft van Christus om zo te spreken, want zo is het leven van Christus. Er is grote waarschijnlijkheid dat de juiste reden, waarom zoveel over Christus' dood is gesproken, in vergelijking met zo weinig over Zijn leven, dit is, dat wij nog niet de volheid van het leven begrijpen, omdat wij vleselijk zijn en liefhebbers van onszelf, wij staan meer naar bevrijding van de hel dan naar de heiligheid op aarde, wij zoeken meer Christus' weldaden dan de gelijkvormigheid met Christus. O kom, aanschouw de volheid van Christus' leven met betrekking tot onze heiligmaking. Was het niet een volkomen voorbeeld van volmaaktheid? Een zeer duidelijke afbeelding van het hele Woord van God? Een uitdrukkelijk zinnebeeld en een vertoning van de gehele zin Gods? Een volmaakt voorbeeld voor allen om daarnaar te wandelen, te werken en te leven met betrekking tot onze rechtvaardigmaking? Is Christus' leven niet het voorwerp van het geloof en de rechtvaardigmaking? Ja, is niet zowel Christus' leven, het voorwerp van de rechtvaardigmaking door het geloof, als Christus' dood, opstanding en hemelvaart, het zitten ter rechterhand Gods en Zijn voorbidding voor ons? De leraars van Christus'

dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid voor ons, kunnen ons twee dingen noemen waarop in de wet gezien wordt, de eerste, dat is de voornaamste, namelijk de gehoorzaamheid, de tweede, de vloek op de veronderstelling van ongehoorzaamheid, zodat de zonde, die eenmaal begaan is, een dubbele daad tot rechtvaardigmaking vereist. Het lijden van de vloek en een opnieuw volbrengen van de rechtvaardigheid. Het ene is de voldoening voor het ongelijk dat wij aan God als onze rechter gedaan hebben, het andere is een volbrengen van de dienst die wij God als onze Schepper schuldig zijn. O, hoe breed, vol en uitgestrekt is dan dit leven van Christus!

2. Overdenk de uitnemendheid en heerlijkheid van dit voorwerp: Christus' leven is heerlijk, omdat de gerechtigheid van Christus het allerheerlijkste kleed is dat Gods heiligen ooit hebben gedragen. Het zijn de woorden van Marloratus, dat de kerk, Christus en Zijn gerechtigheid aantrekkende, heerlijker is dan de lucht bij de zon. Johannes stelt dit voor in zijn gezicht: 'En er werd een groot teken gezien in de hemel, namelijk een vrouw, bekleed met de zon, en de maan was onder haar voeten' (Openb. 12:1). lk oordeel, dat dit een verheven poëtische beschrijving van Christus' toegerekende gerechtigheid is. Veronderstel dat een kleed gemaakt was van de zon en ons was aangedaan, hoe heerlijk zou het zijn! Maar de gerechtigheid van Christus is nog veel heerlijker. Geen wonder dat de kerk, als zij bekleed is met de zon en de maan onder haar voeten treedt, dat zij treedt op al de ondermaanse dingen die onzeker en veranderlijk zijn zoals de maan. 'Ik acht ook alle dingen schade te zijn (zegt Paulus) opdat ik Christus moge gewinnen; en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof' (Filipp. 3: 8, 9). Als Paulus de rechtvaardigheid van Christus gaat vergelijken met de heerlijkheid van de wereld, dan is de wereld maar drek. O heerlijkheid, o uitnemendheid van Christus' rechtvaardigheid!

3. Overdenk de bekwaamheid van dit voorwerp: Christus' leven en zijn kracht is zeer bekwaam voor onze staat. Zo kan ik Christus op al onze gelegenheden toepassen: bent u ziek, Hij is een Medicijnmeester, vreest u de dood, Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven, bent u hongerig, Hij is het Brood des levens, bent u dorstig, Hij is het Water des levens. Maar wij zullen hier niet langer bij stil blijven staan. Het is de dagelijkse klacht, ook van de beste onder de heiligen: o, mijn zonden! Ik had gedacht dat mijn zonden geheel ten ondergebracht waren, maar nu voel ik ze weer in mij opkomen, nu voel ik dat de fontein in de grond van mijn ziel weer opwelt. O, ik ben mijzelf zo moe, ik ben mijn leven zo moe, och, wat zal er nog van mij worden? Nu, in deze staat is het leven van Christus zeer bekwaam, Zijn gerechtigheid is een voortdurende gerechtigheid, het is niet een bak, maar een geopende Fontein voor u, om u daarin te wassen (Zach. 13:1), en 'Waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest' (Rom. 5:20). Christus' leven wordt in dit opzicht vergeleken bij de wisselklederen. U klaagt: Och, wat zal er van mij worden? Och, ik voel nieuwe zonden, en oude zonden doe ik opnieuw (Zach. 3:4). Wel, deze wisselklederen zullen al uw zonden bedekken, als u maar met de klederen van Christus' gerechtigheid bekleed bent, dan zal er in Gods hart nooit een harde gedachte over u komen om u te verwerpen, of wraak te oefenen over een nieuwe gelegenheid, of over het vallen in de zonde. Wel, hier is de gelukzaligheid van alle gelovigen. O, zo geloof dan toch, en zeg niet: Zou Christus om mij mens geworden zijn? Zou Hij voor mij zo'n leven op aarde hebben willen leiden? Ja zeker, voor uw ziel. En spreek nooit van uw zonden alsof die een verhindering zouden zijn tot uw geloof. Als de

goddeloze deze gerechtigheid vermetel durft toepassen en zeggen: 'Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?' (Rom. 6:1), en geen ander gebruik van deze genade maakt dan om in schulden te vallen en met vrijheid te zondigen, hoeveel te meer kunt u op goede grond zeggen: O, laat ik geloven! Och, laat ik mijn deel toe-eigenen in deze gerechtigheid van Christus, opdat, als mijn zonden meerder zijn geworden, zo ook mijn liefde des te meerder mag worden. Dat waar mijn zonden uitnemend groot zijn geweest, de Heere zo ook uitnemend zoet mag zijn. Dat waar mijn zonden blijven toenemen, zo ook mijn dankbaarheid tot Christus, heerlijkheid in God en overwinning over de zonde, dood en graf meerder mogen worden. Wel, heb dus moed om te geloven dat u deel hebt in de Heere Jezus Christus.

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid gedurende Zijn leven op Zich heeft genomen. Nu, wat is de liefde anders dan een beweging van de honger, waardoor de ziel zich verenigt met dat wat volgens haar oordeel goed is? En als dit zo is, o, wat een beminnelijk voorwerp is het leven van Christus? Wie kan Zijn leven overlezen, wie kan Zijn waardigheid overdenken in Zijn betrekkingen, daden en verschillende bedieningen, en Hem niet beminnen met een bijzondere liefde? Dat wat de dochters van Jeruzalem gaande maakte om Christus te zoeken, was de beschrijving die de bruid van Christus maakte: 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend. Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud; Zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf. Zijn ogen zijn als der duiven bij de waterstromen, met melk gewassen, staande als in kasjes der ringen. Zijn wangen zijn als een beddeken van specerij, als welriekende torentjes; Zijn lippen zijn als leliën, druppende van vloeiende mirre. Zijn handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois; Zijn buik is als blinkend elpenbeen, overtogen met saffieren. Zijn schenkelen zijn als marmeren pilaren, gegrond op voeten van het dichtste goud; Zijn gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de ceders' (Hoogl. 5: 10-15). Hierdoor wordt ons aangewezen de heerschappij, de onnaspeurlijke raad en de zuivere natuur van Christus, zonder enige vuilheid of onreinheid, de genadige belofte van Christus, de zaligmakende onderwijzingen van Christus, de heilige daden en rechtvaardige bedieningen van Christus, de tedere genegenheid en beminnelijke toelachingen van Christus, de genadige, inwendige en wonderlijke werkingen van Christus; zodat Hij geheel en al beminnelijk is, alsof Hij uit liefde is samengesteld; van het hoofd tot de voeten is er niets in Christus, of het is zeer schoon en aangenaam, beminnelijk en begeerlijk. Nu, zoals deze beschrijving de dochters van Jeruzalem heeft doen ontvlammen, laat ons een afschrift nemen van de getuigenis van de Geest in de Schrift, om zo ook onze liefde tot de Heere Jezus Christus in het werk te stellen. Zie wat Die van Christus zegt, dit was Zijn eigen bevel: 'Onderzoekt de Schriften, want (...) die zijn het, die van Mij getuigen' (Joh. 5: 39).

O mijn ziel, wat is er al gezegd om u te bewegen tot het geloof, en als u nu gelooft dat u deel hebt in deze onderscheiden handelingen van Christus, wel, laat dan uw geloof u bij de hand nemen en u leiden van de ene trap tot de andere. Van Zijn doop tot Zijn verzoekingen, van Zijn verzoekingen tot Zijn openbaringen, enzovoort. Is hier geen voedsel genoeg om uw geloof te versterken? Kunt u lezen van de liefde (want zodanig is het verhaal van Christus' leven) en wordt u in het geheel niet bewogen? Kom, en lees nog eens: daar is niets in Christus of het is beminnelijk, overwinnend en trekkend, zoals:

1. Hij heeft u vol onreinheid gezien en is afgedaald in het water van de doop, opdat Hij een weg zou bereiden voor de reiniging van uw vuile en onreine ziel.

2. Hij zag de duivel gereed om u te verslinden of door zijn lokaas uw ziel naar de hel te trekken, Hij heeft zelf in het veld willen treden met de duivel, en Hij heeft hem overwonnen, opdat u met Christus zou mogen overwinnen en triomferen in Zijn heerlijkheid.

3. Hij heeft u gezien in het gevaar van de dood door uw eigen ongelovigheid (want als u in Zijn handen niet zou zien het teken der nagelen, en uw vinger steken in het teken van de genade, als u geen duidelijke openbaringen zou hebben, zelfs naar uw eigen zin, u zou niet geloven), Hij heeft zich zover ingelaten om uw zwakheid te hulp te komen, dat Hij zich door verschillende getuigen geopenbaard heeft, drie in de hemel en drie op aarde, ja, Hij heeft de drie op aarde tot duizenden maal duizenden vermenigvuldigd. Christus' getuigende tekenen zijn zoveel geweest dat de discipel, die daarvan heeft getuigd, zeggen kon: 'Zo zij elk bijzonder geschreven werden, ik acht dat ook de wereld zelve de geschreven boeken niet zou bevatten' (Joh. 21:25).

4. Hij heeft gezien het kopen en verkopen in de tempel, ja, dat men van de tempel zelf een koophuis maakte, zo is Hij toegetreden tot uw ziel die een tempel is van de Heilige Geest, om uit te drijven de kopers en verkopers, de begeerlijkheden en verdorvenheden. O, roept Hij, wilt u uw ziel verkopen voor beuzelingen? O, wat kan het een mens baten, al wint hij de gehele wereld en lijdt schade aan zijn ziel?

5. Hij ziet u zoals u lijkt op een paard en muilezel, onvernuftiger dan iemand en zonder mensenverstand, die geen wijsheid heeft geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend, zo is Hij gekomen met Zijn onderwijs, doende regel op regel en gebod op gebod, 'lerende en prekende het Evangelie des Koninkrijks' (Matth. 4:23) en zo verzegeld Hij Zijn waarheid met vele wonderwerken, 'opdat gij zoudt geloven, en dat gij gelovende, het leven zoudt mogen hebben in Zijn Naam'. En o, wat is dit anders dan u wijs te maken tot zaligheid?

6. Hij ziet u als een zondaar uit de heidenen, een vreemdeling van het burgerschap Israëls en zonder God in de wereld, Hij heeft Zijn apostelen en boden overal heen gezonden en hen bevolen u het Evangelie te preken, alsof Hij gezegd had: gaat tot zo één in die duistere hoek van de wereld, een eiland, zeer ver van het Joodse volk, en richt Mijn troon op onder dat volk. Open daar het allerkostelijkste kabinet van Mijn liefde en zeg tegen de zielen onder dat volk, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om de zondaars zalig te maken, van wie u er één bent. O, wonderlijke liefde!

7. Hij ziet u in uzelf verslagen en verwerpende uw eigen barmhartigheid, uitroepende en zeggende: Is het mogelijk dat Jezus Christus Zijn boodschap zou zenden aan zo'n dode hond als ik ben? De last van de apostelen schijnt anders te luiden: 'Gij zult niet heengaan op de weg der heidenen, en gij zult niet ingaan in enige stad der Samaritanen. Maar gaat veelmeer heen tot de verloren schapen van het huis Israëls' (Matth. 10:5, 6). Och, ik ben wel een verloren schaap, maar niet van het huis Israëls, wat is er dan voor hoop dat ik ooit zal gevonden worden? Toen is Hij verschenen, ja, toen heeft Hij Zijn armen wijd uitgebreid om uw ziel te ontvangen, toen heeft Hij u voldaan door een andere boodschap

aan zijn apostelen te geven: 'Gaat dan heen, onderwijst al de volken', en Zelf heeft Hij toen geroepen: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28).

8. Hij ziet u in twijfelmoedigheid en hoort uw klacht: Maar als ik kom, zal ik ook welkom zijn? Ik heb gehoord dat Zijn wegen smal en nauw zijn, och, het is een harde weg en een zware klim naar de hemel! 'Velen zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen' (Luk. 13: 24). Och, wat zal er nog van mijn arme ziel worden? Toen heeft Hij wat anders tot u gezegd, dat 'al Zijn wegen liefelijkheid zijn, en al Zijn paden vrede' (Spr. 3:17). Hij zal u Zijn Geest geven, Die de last zal dragen en alles licht zal maken. Hij zal de wegen van het christendom zoet maken voor u, zodat u door ondervinding gewaar zult worden dat Zijn juk zacht en Zijn last licht is (Matth. 11:30).

9. Hij ziet de ellendigheid van uw natuur en uw oorspronkelijke onreinheid. Hij heeft uw natuur aangenomen en door dit middel heeft Hij uw oorspronkelijke erfzonde weggenomen. O, hier is het beminnelijke voorwerp! Wat is het anders dan de volmaakte heiligheid en volkomen reinheid van Christus' natuur? Dit is de uitnemendste schoonheid die ooit een oog gezien heeft, dit is het middelpunt van alle heerlijkheid. Nu, als de liefde een beweging en vereniging van de begeerte is, hoe hoort u in liefde te ontvlammen tot de Heere Jezus Christus? Dit is als rede gegeven van deze glinstering: 'Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen' (Ps. 45:3).

10. Hij ziet u onrein door uw daden, een overtreder van de wet in gedachten, woorden en werken. Toen zei Hij: 'Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God!' (Hebr. 10:9).
En waarom wilde Hij de wil van God doen dan alleen omwille van u?
O mijn ziel, kunt u alle verhandelde dingen van de liefde overlezen, en dan niet uitroepen: ondersteun mij, versterk mij, want ik ben krank van liefde? Kan iemand staan bij een hete en vurige oven en niet warm worden? O, dat hart dat enigzins deze liefde met liefde beantwoord. Zeker, zelfs een goede natuur blijft in de zaken van liefde niet graag iets verschuldigd. En, o mijn ziel, is er in u noch genade noch zelfs een goede natuur? Dat verhoede God! Wek op, wek op, uw brandende liefde tot de Heere Jezus Christus! Wel, u bent een steen en geen vlees, als u door deze hemelse pijlen niet verwond bent. Christus bemint u en is dat niet genoeg? Brandende begeerten zijn krachtig om de liefde te brengen tot dingen die óf niet zo schoon, of die helemaal niet schoon zijn, en de uitstekende schoonheid is krachtig om het hart te trekken, al was er geheel geen beweging noch begeerte. Maar als deze twee samen komen, wie is daartegen bestand?

Zie, o mijn ziel, hier is het kort begrip van alle verhandelingen die u gehoord hebt. Christus bemint u en Christus is beminnenswaardig. Zijn hart is op u gesteld, Hij, Die duizendmaal schoner is dan alle mensenkinderen. En is deze dubbele overdenking niet krachtig om zoals een magneet uw hart tot Hem weg te rukken en het uit uw borst te halen? O, zoete Zaligmaker! Kunt U tot Uw arme kerk zeggen (hoewel die nog zeer onvolmaakt is): Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid, gij hebt Mij het hart genomen met één van uw ogen, met één keten van uw hals. Hoe schoon is uw uitnemende liefde, Mijn zuster, o bruid! Hoeveel beter is uw uitnemende liefde dan wijn, en de reuk uwer oliën dan alle specerijen!' (Hoogl. 4:9, 10). O gezegende Zaligmaker, hebt U ingenomen kunnen worden door de slordige en slechte schoonheid van de kerk, en zal ik niet veelmeer verliefd worden op Uw volkomen en Goddelijke schoonheid? Het heeft u

beliefd, mijn Heere, uit zoete verrukkingen van Uw hemelse liefde, tot Uw arme kerk te zeggen: 'Wend uw ogen van Mij af, want zij doen Mij geweld aan' (Hoogl. 6:5), maar och, laat mij tot U zeggen: Wend Uw ogen naar mij, opdat zij mij mogen overweldigen, mijn Heere! Ik wil zo wel weggerukt worden, ik wil overweldigd worden, ik wil zo mijzelf wel kwijt zijn, opdat ik geheel en al van U mag zijn.
Dit is de taal van de oprechte liefde tot Christus. Maar helaas, hoe plomp en plat spreek ik daarvan! O mijn ziel, hoe bent u buiten uw houding! ln de omgang met schepselen merk ik dat u warm, krachtig, levendig en sterk genoeg bent. Maar nu u een goede zaak hebt voor te stellen, nu u te spreken hebt van de dingen die u betreffend de Koning gedaan hebt, bevriezen uw woorden ten enenmale tussen uw lippen. Hoe traag kunt u zijn in uw omgang met de Heere Jezus! Och, dit doet mij denken aan mijn afkeer, werkelijk, als Christus' liefde niet meer geweest was dan mijn flauwe en slappe liefde, dan zou ik zonder enige hoop een ellendige verdoemeling geweest zijn. O, Heere Jezus Christus, ik ben beschaamd dat ik U zo weinig bemin. lk ondervind dat Uw liefde groot is in al deze handelingen van Uw leven. Kom, doorwaai mijn hof, beweeg mij door Uw Geest, dat ik U veel mag liefhebben, vele zonden zijn mij vergeven, och, dat ik U veel mocht liefhebben!

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
Laten wij ons in Jezus verblijden, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons gedragen heeft gedurende Zijn leven. Maar wat is er in Christus' leven, of in alle handelingen van Zijn leven, dat ons tot blijdschap kan opwekken? Ik antwoord, dat Zijn hele leven en alle handelingen van Zijn leven, als ze behoorlijk zijn toegeëigend, een uitnemende stof tot opwekking van onze genegenheden zijn. Dit is zeker, de kracht van het werk bestaat in de toe-eigening van het leven van Christus, als wij ons ooit op een geestelijke wijze in Christus willen verblijden, dan moeten wij het voorwerp en de zielskracht bij elkaar brengen, en deze vereniging van het voorwerp en de zielskracht wordt in het algemeen tot stand gebracht door het beschouwen, of door het vertrouwen, of door het genieten. Ik zal hier maar kort bij stil blijven staan, opdat wij ons eindelijk in Christus mogen verblijden, ja, om als het mogelijk was, ons altijd te verblijden.

1. Laat ons dit leven van Christus overpeinzen, laat ons dat overdenken in onze zielen, er is een zeker vermaak in de beschouwende kennis van sommige dingen, waarvan wij zouden schrikken die door ondervinding te kennen, en daarom was de eerste verzoeking van de duivel zowel van de kennis van het goede als van het kwade genomen. Hij wist dat de ziel van de mensen vermaak zou scheppen in datgene, wat in zijn eigen natuur geheel geen volmaaktheid heeft. Nu, als er enig vermaak is in de beschouwing van het kwaad, hoeveel te meer in de beschouwing van iets wat goed is! En is het leven van Christus, Zijn genade, krachten, werken en dierbare genegenheden voor ons niet goed? Kom dan, wek uw gedachten op. Laat ons bestendige mannen zijn, laten wij dikwijls onze gedachten aan dit gezegend voorwerp ten koste leggen! De reden waarom wij onze blijdschap missen, is omdat wij zo weinig overdenking van onze Jezus hebben. Daar wordt getuigd dat Hij medelijden met ons heeft in onze droefheden, maar Hij verblijdt Zich in ons als wij ons in Hem verblijden. Dit is zeker, Hij begeert dat wij ons in Hem zullen verblijden, en daarom let Hij op onze gedachten, opdat wij, overal waar wij heenzien, gedurig aan Hem gedenken zullen. O mijn ziel, laat uw ogen gaan waarheen u wilt, en u zult met moeite iets kunnen zien, of Jezus Christus heeft de naam daarvan aangenomen. Wat, is het dag? En ziet u de zon? Hij wordt genoemd 'de Zon der gerechtigheid' (Mal. 4:2). Of is het nacht, en ziet u de sterren? Hij wordt een ster genoemd: daar zal een Ster opgaan uit Jakob, 'Er

zal Eén uit Jakob heersen' (Num. 24:19). Of is het ochtend, en ziet u de morgenster? Hij wordt genoemd: 'De blinkende Morgenster' (Openb. 22:16). Is het middag, en ziet u het heldere licht aan de hemel over de wereld? Hij wordt genoemd het Licht: 'Dit was het waarachtige Licht, Hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld' (Joh. 1:9). Of om iets dichter bij te komen. Zie op de aarde en naar de schepselen rondom u, en zie het eenvoudige schaap. Hij wordt een schaap genoemd: Als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open' (Jes. 53:7). Of ziet u een lam het onnozele schaap nablaten? Hij is een Lam genoemd: 'Ziet het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh.1:29). Ziet u een schaapherder: 'Ik ben de goede Herder, Ik ken de Mijnen en word van de Mijnen gekend' (Joh. 10:14). Of ziet u een fontein, stromen en wateren? Hij is genaamd een fontein: 'Te dien dage zal er een Fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zach. 13:1). Of ziet u een boom die goed is tot spijs, en een lust voor de ogen? Hij is genoemd: 'een Boom des levens' (Spr. 13:8). En 'als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen (Hoogl. 2:3). Ziet u een roos, een lelie of andere schone bloemen in uw tuin? Hij is genoemd: 'Een Roos van Saron, een lelie der dalen' (Hoogl. 2:1). Of om nog dichter bij te komen: staat u aan de deur? Ik ben de Deur, indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden (Joh. 10:9). Bent u bezig om u netjes te maken, en bekijkt u uw kleding?: Hij is genaamd een kleed: 'Doet aan de Heere Jezus Christus' (Rom. 13:14). Eet u uw maaltijd en kijkt u wat er op tafel staat? Hij is genoemd het Brood Gods: het ware Brood uit de hemel, het Brood des levens, het levende Brood dat uit de hemel neergedaald is (Joh. 6:32, 35,51). Zie, zo let Christus op onze gedachten, waarheen wij ook zien, dat wij altijd aan Christus denken zouden. Nu, deze gedachten of beschouwingen van Christus zijn dezelfde, die het voorwerp en de kracht van de blijdschap bij elkaar brengen. Ik kan niet denken aan Christus, of aan het leven van Christus, of aan de prediking, of dat Christus gepredikt is, of ik moet mij in Christus verblijden. Zoals eertijds de apostel zei: 'Christus wordt op allerlei wijze, hetzij onder een deksel, hetzij in der waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden' (Filipp. 1:18).

2. Laat ons op Christus vertrouwen, laat ons op goede gronden hopen dat wij ons aandeel hebben in het leven van Christus. Dit zal onze blijdschap zeer versterken, ja, dit zal ons met onuitsprekelijke en heerlijke blijdschap vervullen. Waar oprechte blijdschap plaats heeft, daar is eerst een overdenking van het goede in het gemoed en ten tweede een verwachting daarvan in ons hart. Hierdoor is het dat al wat onze hoop aanwakkert, onze blijdschap vermeerdert. De apostel heeft deze beide samengevoegd: 'Verblijdt u in de hoop' (Rom. 12:12). Hoop en blijdschap gaan samen: als ik maar een verzekerde hoop heb dat Christus' leven het mijne is, zo kan ik niet anders dan mij daarin verblijden. Andersom, als mijn hoop twijfelachtig is, als ik nog onzeker ben, als ik op de invloeïngen en weldaden van het leven van Christus alleen zie, als mógelijk de mijne, en niet meer, dan kan ik niet anders dan een zwakke en onbestendige troost hebben. Wij zien wel dat Christus bij een rijk gevuld magazijn wordt vergeleken: 'ln Hem (zegt de apostel) zijn al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen' (Kol. 2:3). Maar helaas, wat word ik rijker door al Zijn schatten, als ik er geen recht op en eigendom aan heb? Of hoe kan ik mij verblijden in de rijkdommen van een ander, als ik voor mijzelf ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt ben? Let hierop, o mijn ziel, overzie dikwijls de gronden van uw hoop zoals die voorheen gelegd zijn, en loop daar niet te gemakkelijk overheen, u kunt niet te

veel van Christus verzekerd zijn. U leest in het Evangelie deze en andere dingen van uw Jezus, kunt u de vinger bij elke regel leggen, en zeggen: deze plaats is voor mij, deze preek is gepredikt en dit wonderwerk is gedaan omwille van mij, opdat ik zou geloven, en opdat ik gelovende, het leven zou hebben in Zijn Naam? O, hoe zou u zich dan verblijden! Toen Zacheüs in de wilde vijgenboom maar de stem van Christus hoorde: 'Zacheüs, haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven' (Luk. 19:5), o, hoe haastte Zacheüs zich om Christus te ontvangen! 'Hij haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap' (vs. 6). Deze aanbieding van Christus aan Zacheüs is zowel de uwe als de zijne, als uw hoop niet anders dan oprecht is, kom af, arme ziel (zegt Christus), want Ik moet heden in uw huis blijven. O, wat een blijdschap zal er dan in uw hart zijn als Christus daarin komt, of als u Christus voelt inkomen! 'De vriend des bruidegoms, verblijdt zich met blijdschap over de blijdschap des bruidegoms' (Joh. 3:29). Hoeveel te meer moet dan de bruid zelf zich verblijden.

3. Laat ons opkomen om Christus meer en meer te genieten, alle andere dingen veroorzaken blijdschap, maar zo als die hierop zien. Nu, in deze genieting van Christus zijn deze dingen begrepen: als eerste een eigendom in Christus, want zoals een ziek mens niet de blijdschap voelt van een gezond mens over zijn gezondheid, zo kan ook hij, die vreemd is aan Christus, niet de blijdschap voelen van een gelovige in Christus! Wat zou zo iemand zich in Christus verblijden, die zich in het minst geen eigendom in Christus kan rekenen! Maar hiervan hebben wij al gesproken. Ten tweede, een bezitting van Christus, dit vergroot onze blijdschap op een uitnemende wijze. O, hoe zoet was Christus voor de bruid, als zij kon zeggen: 'Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijne, Die onder de leliën weidt' (Hoogl. 6:3), alsof zij zei: wij hebben de bezitting van elkaar genomen, Hij is de mijne door het geloof en ik ben de Zijne door Zijn liefde. Wij zijn beiden zo samen verbonden door een onafscheidelijke vereniging, dat geen ding machtig is ons te scheiden: Hij weidt onder de leliën. Hij vermaakt Zichzelf in Zijn heiligen door Zijn vereniging en gemeenschap met hen. Vele mensen zijn ingenomen met blijdschap en vreugde over uitwendige bezittingen, maar Christus is beter dan die alle: in die ene Christus zijn alle hier beneden verspreide vermakingen omvangen. Als Christus de mijne is, zegt de ziel, zijn alle dingen de mijne. Ten derde, een toevoegen van Christus aan de ziel, en dit is het dat onze blijdschap volkomen maakt, als het niet maar een belijdenis van Christus is die een dadelijke blijdschap veroorzaakt, maar een toe-eigening van Christus, tot dat doel en oogmerk waartoe Hij beschikt is. Niet het hebben van Christus, maar het gebruik van Christus maakt Hem weldadig. O, het gebruik van Christus voor alle gelovige zielen! De Schrift is hier vol van, zoals blijkt uit al Zijn benamingen in de Schrift. Hij is ons leven, ons licht, ons brood, ons water, onze melk, onze wijn. Zijn vlees is waarlijk spijs en Zijn bloed is waarlijk drank, Hij is onze Vader, onze Broeder, onze Vriend, onze Man, onze Koning, onze Priester, onze Profeet. Hij is onze rechtvaardigmaking, onze heiligmaking, onze wijsheid, onze verlossing. Hij is onze Vrede, onze Middelaar, onze Voorbidder, onze Verzoening, ons Alles in allen. Helaas, als ik zie op mijzelf, zie ik dat ik niets ben, zonder Jezus Christus heb ik niets. Hier is een verzoeking, en ik kan die niet weerstaan, daar is een verdorvenheid, en ik kan die niet overmeesteren, hier is een vervolging, en ik kan daar niet mee verder. Wel, maar Christus is mijn, ik heb deel aan Christus, ik heb Christus in mijn bezit en ik vind in Christus genoeg tot vervulling van mijn gebreken. Hij is tot geen ander doel voorgesteld dan om mij genade te geven en om mijn krachten te vernieuwen, zodat, als ik mij Christus toe-eigen, ik alle dingen vermag (Filipp. 3:14). Ik kan het verlies van alle dingen verdragen (Filipp. 3:8). Ik kan alle dingen overwinnen, ja, 'in dit alles zijn

wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft' (Rom. 8:37). O blijdschap, die deze toevoeging aan mijn ziel meebrengt! Ik zie dat het niet als Christus is, en daarom moet ik mij in deze Christus verblijden, of ik kan mij nergens in verblijden. Voorwaar, 'wij zijn de besnijding, wij die God in de Geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen' (Filipp. 3:3).

O mijn ziel, waar is de kracht van uw blijdschap? Kom, breng die tot dit gezegende voorwerp, tot de Heere Jezus Christus. Als u niet weet hoe, peins dan eerst over Christus, denk aan al deze handelingen in Zijn leven, die met Hem geleefd en Zijn leven gezien hebben, van hen wordt gezegd dat zij zich allen verblijd hebben over al de heerlijke dingen die van Hem geschieden (Luk. 13:17). Of als uw hart zo dof en zwaarmoedig is dat het zich niet kan opheffen, zie dan op de gronden van uw hoop, en die van uw vertrouwen in Christus. Zolang u aan Hem twijfelt of aan uw eigendom aan Hem, hoe kunt u zich verblijden of verheugen in uw geest? Die bedroefde man kon dat niet zonder tranen zeggen: 'lk geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:24). Een gelovige ongelovigheid, een wankelend, zwak en bevend geloof kan niet zonder enige verwondering zijn in onze geest. O, vertrouw dan, en dit zal u blij maken, of als u deze beweging nog niet opgewekt voelt, sta dan naar de genieting, ja, naar meerdere en nadere genieting van Christus en vereniging met Christus, en overdenk tot dat doel uw eigendom aan Christus, uw bezitten van Christus en de toevoeging of het gebruik van Christus voor uw staat, hoedanig die ook is. Hoe! Zullen deze dingen uw geestelijke blijdschap niet gaande maken? Kunt u niet horen dat Christus zegt: alles wat Ik ben is uwe, en al wat Ik gedaan heb is uwe, tot uw gebruik en tot het beste voor u? Springt uw hart niet op over elk woord? O mijn ziel, ik moet u bestraffen vanwege uw dodigheid. Er wordt gezegd: 'En als Hij nu genaakte aan de afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden en God te loven met grote stemme, vanwege al de krachtige daden die zij gezien hadden' (Luk. 19: 37). Wat! Een menigte van discipelen zich verblijdende in Christus' daden, en bent u niet één uit die menigte? Bent u een discipel, zo verblijd u, voorwaar, het gaat zowel u als hen aan, en daarom, verblijd u, hef uw stem op met de anderen in een akkoord, verblijdt u, en wederom verblijd u.

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus aanroepen, of God de Vader in en door Jezus. Zo lezen wij dat het zien op Jezus, of het opslaan van de ogen naar Jezus, ook in het woord des Heeren voor het gebed gaat: 'Des morgens zal ik mij tot U schikken (zegt David) en wacht houden' (Ps. 5:4), of uitzien en mijn ogen zijn bezweken (Ps. 69:4). Het geloof in het gebed wil dikwijls tot de ogen uitkomen, als uit een deur. Onze genegenheden zullen dikwijls tot het venster uitbarsten, als de deur gesloten is. Zo hield Stefanus de ogen naar de hemel (Hand. 7:55). Hij zond een bode, een begerig, hartverbrekend en te hulp roepend gezicht naar Jezus uit het venster op, uit de naaste plaats, om te zeggen dat er een arme vriend op weg was om tot Hem te komen. Wel, laat ons zo dan zien op Jezus door het aanroepen van Hem. Maar dit aanroepen van Hem bevat een gebed en dankzegging.

1. Wij moeten bidden dat al deze handelingen van Jezus gedurende Zijn leven, of gedurende Zijn bediening op aarde, de onze mogen zijn. Wij hopen dat het zo is en wij geloven dat het zo is, maar boven dit alles moeten wij bidden dat het zo mag zijn. Daar is geen strijd tussen de hoop, het geloof en het gebed, maar veelmeer overeenstemming. 'Ik

geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:24), of: laat mij geschieden naar mijn geloof, hoe zwak het ook is, wat hetzelfde zeggen wil.

2. Wij moeten God danken voor al deze handelingen in Christus' leven. Zo deed de menigte: 'Zij loofden God met grote stem, vanwege al de krachtige daden, die zij gezien hadden; zeggende: Gezegend is de Koning, Die daar komt in de Naam des Heeren! Vrede zij in de hemel, en heerlijkheid in de hoogste plaatsen' (Luk. 19:37, 38). Weet, mijn ziel, dat Christus dit alles voor u gedaan heeft. Is Hij onder de wet geworden om uw ziel te verlossen en u in Zijn Zoon aan te nemen om de hemel te beërven, is Hij uit de hemel neergekomen en heeft Hij zoveel mijlen omgereisd op aarde om uw hart te omhelzen en te winnen, heeft Hij zoveel woorden gesproken en zoveel wonderwerken gedaan om het geloof in u te werken, o, hoe behoort u dan Zijn Naam te loven, te prijzen en te verheerlijken! Hoe behoort u uit te breken met die gezegende lofzang: 'Hem, Die ons heeft liefgehad (...), en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:5, 6).

9. Van de gelijkvormigheid met Jezus in dit opzicht.

Laat ons Hem gelijkvormig zijn, in dat wat Hij in Zijn leven voor ons gedaan heeft. Het zien op Jezus heeft in het bijzonder dit tot doel. Wij moeten op Hem zien zoals iemand ziet op zijn voorbeeld. Zoals zeelieden op zee, om een rechte koers te houden, hun oog houden op het schip dat de lantaarn voert, zo moeten wij ook in de loopbaan die ons voorgesteld is, ons oog op Jezus houden als op ons gezegende voorbeeld. Het moet voortdurend onze vraag zijn: is dit de koers die Jezus houdt? Of om dit wat uitgebreider voor te stellen, zal ik in deze zaak deze drie vragen onderzoeken:

1. Waarin wij Hem moeten gelijkvormig zijn.
2. Waarom wij Hem moeten gelijkvormig zijn.
3. Hoe wij dit leven van Jezus moeten gelijkvormig zijn.

Betreffend het eerste, *waarin wij Hem moeten gelijkvormig zijn*, antwoord ik:

1. Aan Zijn dienen. Wij moeten noch kunnen ook aan Christus gelijkvormig zijn in de werken die Zijn Godheid eigen zijn, zoals in het doen van wonderwerken. Ik ontken niet dat de wonderwerken, als een voorrecht en beschikking voor een zekere tijd, de apostelen en enige anderen zijn toegestaan, maar dit was maar om de bediening en de dienst, en niet om hun eigen heiligheid of zaligheid. Ook moeten wij Christus niet gelijkvormig zijn in de werken van Zijn Middelaarschap, zoals in het verlossen van de zielen en in de voldoening aan Gods gerechtigheid voor onze zonden: 'Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven' (Ps. 49:8). 'Er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de mens Christus Jezus' (1 Timoth.2:5). Evenmin moeten wij Christus gelijkvormig zijn in de werken van Zijn regering en invloeden over Zijn kerk, noch in de mededeling van Zijn Geest, in de levendmaking van Zijn Woord, in de overwinning van Zijn vijanden en in de vergadering van Zijn leden. Al deze dingen zijn de persoonlijke eer die Christus toekomt als het Hoofd van Zijn kerk, en als wij willen proberen om Hem in deze werken gelijkvormig te worden, wij zouden onze zenuwen scheuren en ons zilveren koord ontketenen. Nooit zullen wij, noch behoeven wij Christus gelijkvormig te worden in enige andere stukken dan deze: in Zijn gewillige armoede: Hij is om onzentwil arm geworden (2 Kor. 8:9), in het volbrengen van Zijn ceremoniële plichten, zoals Hij op de feestdagen naar Jeruzalem gegaan is, in Zijn gedurige stemmigheid, zoals wij nooit lezen dat Hij gelachen heeft, en maar één of

tweemaal dat Hij in Zijn geest is verblijd geweest. Helaas, door de afwijkingen van onze natuur kunnen wij niet tot dit voorbeeld opkomen, en ik merk deze dingen ook geheel niet aan als werken van de zedige gehoorzaamheid.

2. ***Door bevestiging of stelling.***

Wij moeten Christus' leven gelijkvormig zijn:
1. Ten opzichte van Christus' oordeel, wil, genegenheden en medelijden. Wij moeten op Zijn geest zien en opmerken welk gemoed in Jezus Christus geweest is en arbeiden om Hem daarin gelijk te zijn: 'Want dat gevoelen zij in u (zegt de apostel) hetwelk ook in Christus Jezus was' (Filipp. 2:5), en 'Wij hebben de zin van Christus' (1 Kor. 2:16).

2. Ten opzichte van Zijn deugden, genaden en de heiligheid die Hij heeft. 'Leert van Mij (zegt Christus) dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart' (Matth. 11:29). Christus was van een zachtmoedige en vriendelijke geest: 'Ik bid u, door de zachtmoedigheid en goedertierenheid van Christus' (2 Kor. 10:1), en Christus was van een nederige en ootmoedige geest: 'Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roof geacht heeft Gode evengelijk te zijn, maar heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende' (Filipp. 2:6, 7). Ik zou alle andere genaden kunnen opnoemen, want Hij heeft die alle in volheid ontvangen: 'En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade' (Joh. 1:16).

3. Ten opzichte van Zijn woorden, geestelijke en hemelse taal en spraak. Zelfs de dienstknechten van de hogepriester konden van Christus zeggen: 'Nooit heeft een mens alzo gesproken gelijk deze Mens' (Joh. 7:46), en soms 'verwonderen zij zich over de aangename woorden die uit Zijn mond voortkwamen' (Luk. 4: 22). Nooit heeft Hij in enig woord gezondigd: 'En er is geen bedrog in Zijn mond gevonden; Die, als Hij gescholden werd, niet wederschold' (1 Petr. 2:22, 23). De apostel, zoals hij van Christus spreekt, verhaalt ons dat Christus ons hierin een voorbeeld heeft nagelaten, opdat wij Zijne voetstappen zouden navolgen (vs. 21).

4. Ten opzichte van Zijn handelingen, omgang en nauwe wandel met God. De apostel heeft Christus als een hogepriester voorgesteld, als 'heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren' (Hebr. 7:26); en zo heeft ook Petrus gezegd: 'Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht' (1 Petr. 2:9). Dat u zou verkondigen, dat is, dat u in uw leven en wandel deze genade en deugden zou uiten die zo uitstekend en voorbeeldig in Jezus Christus geweest zijn. Dat u die niet alleen zou hebben, maar dat u die ook zou voorleven, zo duidelijk moeten wij de deugden van Christus laten zien, alsof ons leven even zoveel preken waren van het leven van Christus.

5. Ten opzichte van al Zijn werken, daden en plichten van zedige gehoorzaamheid. Wij vinden in het leven van Christus verschillende bijzondere handelingen en daden van gehoorzaamheid betreffende Zijn hemelse Vader, waarvan sommige zedelijke, andere ceremoniële zijn geweest. Nu, deze zijn niet allen tot onze navolging, maar alleen die zedelijke daden, waarvan wij beide Zijn voorbeeld en Zijn gebod hebben. Kom, laat ons dan die ene regel opmerken, en meer hebben wij niet nodig: al wat Hij geboden en al wat

Hij geleden heeft, wat van nauwe zedigheid betuigt, daarin zijn wij gehouden Zijn voetstappen na te volgen. Ik voeg Zijn geboden en daden bijelkaar, omdat in die dingen die Hij gedaan en niet geboden heeft, wij niet nodig hebben Hem gelijkvormig te zijn. Maar in die dingen die Hij gedaan en geboden heeft, zijn wij gehouden Hem na te volgen. In dit geval verschillen Zijn wetten en werken, maar zoals een kaart en leidsman, een wet en een rechter, een regel en een voorgaande regel.

Ten opzichte van al deze bijzondere stukken, en voornamelijk ten opzichte van Christus' zedelijke gehoorzaamheid, is het gehele leven van Christus een leer geweest, een levendig, zichtbaar en voorbeeldend gebod aan de mensen. en hierom zien wij dat Hem bepaalde Namen in de schrift gegeven zijn, die niet alleen een uitnemendheid, maar ook een voorbeeld te kennen geven. Zo wordt Hij genoemd: 'Een Vorst', (Dan. 9:25), 'Een Gebieder der volken' (Jes. 55:4), 'Een Leidsman' (Matth. 2:6), 'De overste Herder' (1 Petr. 5:4), 'Een Voorloper (of Inleider) in de heerlijkheid' (Hebr. 6:20), een Licht voor de Joden (Ex. 13:21), 'Een Licht tot verlichting der heidenen' (Luk. 2:32), 'Een Licht, verlichtende een iegelijk mens, komende in de wereld' (Joh. 1:9). Deze titels verklaren allen Zijn heerlijkheid, als ook Zijn voorbeeld: dat Hij de Werkmeester en het voorbeeld van heiligheid onder Zijn volk is. En betreffend alle andere heiligen, hoewel zij zijn na te volgen, zo moet dat echter geschieden met bepaling tot Hem, alleen voor zoveel zij Christus' leven in hun wandel uitdrukken: 'Weest mijn navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus' (1 Kor. 11:1).

Betreffend het tweede, *waarom wij Hem moeten gelijkvormig zijn*. Ik antwoord:
1. Omdat Christus Zelf tot dat doel en tot dat oogmerk vele dingen gedaan en geleden heeft. Ik ben menigmaal verwonderd geweest waarom Christus zoveel heeft willen doen en lijden, zoals de evangelisten van Hem verhalen. Dit geloof ik, dat Jezus een volkomen God en een volkomen mens was, en dat elke daad van Zijn leven en één enkel uur van Zijn lijden en sterven, genoeg zou geweest zijn, tot voldoening en verzoening van tienduizend werelden. Maar nu is dit mijn antwoord: dat al deze voorbeelden van heiligheid, en al deze deugden en trappen van Zijn lijden, en al die uitstortingen van Zijn bloed, ten dele hierom geweest zijn: dat Hij ons een voorbeeld zou worden, dat Hij een Licht zou zijn in alle eeuwen en voor alle geslachten van de wereld. En dat Hij zo, een leidende ster en een vuurbaken voor hen, op hun reis naar de hemel zou zijn. O mijn ziel, hoe roept dit u toe om Christus gelijkvormig te worden! Hoe veel minder kosten zouden genoeg zijn tot uw rechtvaardigmaking, en zou nu een heel magazijn uw heiligmaking niet kunnen teweegbrengen? Voor een kleinere som van gehoorzaamheid zou God uw zonden hebben kunnen vergeven, en wilt u dan voor een grotere som zoveel niet doen als Zijn heiligheid navolgen! Als in de duistere nacht een dwaallicht voor u uit zou gaan, dan zou u door die kleine vlam zo ingenomen worden dat u genegen zou zijn om die te volgen en uzelf te verliezen, en wilt u de heerlijkheid van de Zon der gerechtigheid niet navolgen. Die u door zoveel voorbeelden toeroept, die u behouden in de haven wil brengen en u wil verzekeren tegen alle zwarigheden die bedacht kunnen worden? Dat verhoede God! Als het niet voor uw navolging geweest was, kan ik me niet voorstellen dat Christus dan zovele jaren op aarde geleefd zou hebben en zoveel genadige verdienende werken gedaan zou hebben. O peins hierover!

2. Omdat Christus het beste en uitnemendste voorbeeld van heiligheid is dat de wereld ooit gehad heeft. Hierom moeten wij ons onvermijdelijk aan Christus gelijkstellen (gelijk

de apostel aanwijst), opdat Hij de Eerstgeborene is onder vele broederen (Rom. 8:29). Het eerste wordt in alle dingen voorgesteld als een voorbeeld voor de anderen. Nu, Christus is de Eerstgeborene, Christus is het Hoofd van allen die tevoren verordineerd (uitverkoren) zijn, gelijk de Eerstgeborene eertijds het hoofd was in elk huisgezin. In de oudheid zei men, dat zelfs de schande in die tijd tot een eer gerekend werd, als het was tot navolging van een vorst. Van Nero wordt aangehaald dat, daar hij een kromme hals had, de mensen zo begerig zijn geweest het hof hierin na te volgen, dat het de mode en fraaiheid van die tijd is geworden om zijn hals scheef te houden. En zal niet Christus, de Koning van Zijn heiligen, veelmeer door Zijn heiligen moeten nagevolgd worden? Christus 'is het Hoofd des lichaams (...), Hij Die het Begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn' (Kol. 1:18). En het is een algemene regel, dat wat het beste en eerste in bepaalde dingen is, dat ook de regel en de maat is van al de anderen. Wel, zodanig is Christus. O, laat Hij dan ook de Leidsman van ons leven en onze zeden zijn.

3. Omdat Christus ons niet alleen een voorbeeld geeft, maar Hij onderhoudt, ondersteunt en helpt ons ook door Zijn eenvoudigheid, welbehaaglijkheid en gelijkmatigheid ten opzichte van ons. Iemand heeft zeer zoet opgemerkt dat Christus' heiligheid, die wij moeten navolgen, effen is, bestendig, onberispelijk, overeenkomende met het menselijk gezelschap, zonder enige beduchtheid van de voorgangers, zonder enige voorbeelden van wonderlijke en vreemde daden, groter dan die door de mensen zou kunnen nagevolgd worden. Ons wordt niet bevolen een leven na te volgen waarin verhaald wordt, van verrukkingen in het gebed, van vertrekkingen der zinnen, van ongewoon vasten tot verzwakking van onze geesten en tot het onbekwaam maken van al de werktuigen van onze ziel. Nee, nee, maar een leven van gerechtigheid, matigheid, kuisheid, godzaligheid, liefde en godsdienstigheid. Zo'n leven, waar de menselijke maatschappij niet zonder kan bestaan. En het is zeer opmerkenswaardig dat, behalve het gemak van deze navolging, er in het leven van Christus nog een kracht en werking is, een verdienste en een verlangen in verschillende handelingen van het leven van Christus, om onze navolging van Hem uit te werken. In de Boheemse geschiedenis wordt aangehaald dat hun koning Wenceslaus, in een winternacht naar een verre kerk gaande om zijn devotie te doen, zijn dienaar Podavius, die op zijn meester paste en zijns meesters godzaligheid probeerde na te volgen, begon te verflauwen door de geweldige sneeuw en grote kou. En eindelijk beval de koning hem dat hij hem zou navolgen en dat hij zijn voeten in dezelfde voetstappen zou zetten die hij hem zou voordoen, wat de dienaar deed en er direct baat bij vond. Zo handelt Christus met ons. Het gebeurt soms dat wij denken dat onze weg naar de hemel zeer moeilijk is, vol duisternis en vol van hinderpalen. Wel, zegt Christus, let maar op Mijn voetstappen, kom, en stap daar waar Ik gestaan heb, en u zult ondervinden dat de kracht van Mijn voorbeeld alles effen en gemakkelijk zal maken. U zult de vertroostingen van Mijn gezelschap gewaar worden en u zult de kracht en invloeïngen van Mijn voortdurende leiding voelen.

4. Omdat Christus ons in Zijn Woord bevolen heeft, Zijn voetstappen na te volgen. 'Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart' (Matth. 11:29), en 'Gij heet Mij Meester en Heere, en gij zegt wel, want Ik ben het. Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen. Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet' (Joh. 13:13-15). 'Doet aan de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, verdragende elkander en vergevende

de één de ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, doet ook gij alzo' (Kol. 3:12, 13), en 'Gelijk Hij, Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gijzelven heilig in al uw wandel; daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want lk ben heilig' (1 Petr. 1:15, 16).

Maar hier willen sommigen tegenwerpen: hoe kunnen wij heilig zijn gelijk Christus heilig is? Als eerste, die zaak is onmogelijk, en ten tweede, als wij dat konden, dan zou er geen Christus nodig zijn. Maar ik antwoord op het eerste: als de zaak recht opgevat wordt, is het niet onmogelijk. Ons wordt bevolen dat wij heilig zullen zijn, zoals Christus heilig is, niet ten opzichte van dezelfde gelijkheid, alsof onze heiligheid op één hoogte zou moeten staan met Christus' heiligheid, maar ten opzichte van de hoedanigheid. Onze heiligheid moet van dezelfde stof en oprechtheid zijn als Christus' heiligheid was. Bijvoorbeeld, de apostel zegt dat wij onze naasten zullen liefhebben gelijk onszelf (Rom. 13:9), dan bedoeld de apostel niet dat wij onze naasten in gelijke graad zullen liefhebben als onszelf, want de wet staat zekere trappen toe in de liefde, volgens de trappen van betrekking, in geliefde zaken: 'Laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs' (Gal. 6:10). De liefde tot een vriend mag zonder tegenspraak wel groter zijn dan de liefde tot een vreemdeling. Of de liefde tot zijn vrouw of kinderen kan zonder zonde groter zijn dan de liefde tot een vriend, maar toch: in alles moet onze liefde tot anderen van één en dezelfde natuur zijn, namelijk zo waarachtig, dadelijk, hartelijk, oprecht en standvastig als de liefde tot onszelf. Wij moeten onze naasten liefhebben als onszelf, dat is: oprecht en zonder veinzen. Dan nu op het tweede antwoord ik: Christus is echter nodig, ongeacht onze uiterste heiligheid, in twee opzichten. a. Omdat wij niet kunnen komen tot een volle en volmaakte heiligheid, en daarom is Zijn genade geheel nodig om onze gebreken te vergeven en te bedekken. b. Omdat die heiligheid waar wij het toebrengen niet uit noch van onszelf is, en daarom hebben wij Zijn Geest nodig om ons in Zijn dienst te versterken. Wij moeten heilig zijn, zoals Christus heilig is, maar wij moeten zonder ophouden zien, op Christus' heiligheid als op de Zon, de Wortel en de Fontein, en dat onze heiligheid slechts is als een straal van die Zon, slechts een scheut uit die Wortel, een rivier uit die Fontein.

Op het derde, *hoe wij dit leven gelijkvormig moeten zijn*, antwoord ik:
1. Laat ons voor onszelf enig zinnebeeld van Christus maken, laat ons het leven van Christus, ons voorstellen in Zijn geheel of in al zijn delen, zoals wij het in Gods Woord aangehaald vinden. Het zou een wijdlopig schilderij zijn, als ik het volkomen zou willen uittekenen, maar om er een voorbeeld van te geven, zal ik het in een enkele pennestreken voorstellen. Wij zetten dan aan de ene zijde de overdenking van Christus als God, of als Middelaar of als het Hoofd van Zijn kerk.

1. Let ik dan op het gemoed van Christus, op Zijn oordeel, wil en genegenheden, en evenzo op Zijn liefde, blijdschap, vermaak en andere zaken. En in het bijzonder op het mededogen van Jezus Christus. O, dierbare genegenheden en ontfermingen die Christus gehad heeft over de kinderen der mensen! Dit was Zijn boodschap uit de hemel, en op aarde heeft Hij die gestaag volbracht. lk bedoel Zijn barmhartigheid, Zijn genegenheden en meedogendheid, om te genezen, die gebroken zijn van hart (Luk. 4:18). 'Hij geneest de gebrokenen van hart, en hij verbindt hen in hun smarten' (Ps. 147:3). Hij spreekt op de wijze van een dokter. Hij is teder van hart over alle gebrokenen van hart, Hij arbeidt om

alle gebroken benen op hun oorspronkelijke plaats te zetten. Maar ik spreek zo niet alleen van Hem ten opzichte van Zijn bediening, maar zoals Hij mens is, heeft Hij zo'n gemoed in Zich gehad, dat Hij niet dan medelijden met een ieder kon hebben in al zijn ellendigheden. O, wat ingewanden, wat bewegingen, rommelingen, worstelingen van een lijdend hart, geraakt met bekommering, is er altijd bij alle gelegenheden in Jezus Christus geweest! Lees er deze teksten over: 'En Jezus uitgaande, zag een grote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hun kranken' (Matth. 14:14). 'En Jezus uitgaande, zag een grote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen; want zij waren als schapen die geen herder hebben' (Mark. 6:34). 'En tot Hem kwam een melaatse, biddende Hem en vallende voor Hem op de knieën, en tot Hem zeggende: Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen. En Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd' (Mark. 1:40, 41). 'En Jezus, Zijn discipelen tot Zich geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare' (Matth. 15:32). En van die twee blinden die tot Jezus riepen: 'Ontferm U onzer, Heere, gij Zone Davids!' wordt gezegd dat Jezus stilstond, en 'innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hun ogen aan' (Matth. 20:31, 32, 34). En de arme verloren zoon, terugkerende: 'En als hij nog ver van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen; en toelopende viel hem om zijn hals en kuste hem' (Luk. 15: 20). Hoe zoet is dit laatste voorbeeld, dat het gevoelen van onze zwakheden voor de ingewanden en voor het hart van Jezus Christus kommervol en pijnlijk is. U, die ouders van kleine kinderen bent, laat ik de zaak zo stellen: als iemand van u een vader was, en zijn kind zag zweten en worstelen onder een zware last, totdat zijn rug haast was gebroken, en u hem zou horen roepen: och, het is met mij gedaan, ik bezwijk, ik verga, ik sterf, zouden uw ingewanden niet bewogen worden tot medelijden, en zou u uw handen niet uitstrekken om uw kind te helpen? Of als iemand van u een moeder was, en u zag uw zuigeling vallen in een put, worstelend in het water en roepend om hulp, zou u niet ontroerd en bewogen worden in uw hart, en haasten om uw kind te verlossen van het verdrinken? Ik weet zeker dat u het zou doen, en toch is al uw ontfermen en medelijden, niets meer dan een schaduw van de meedogendheid en dierbare genegenheid die was en is in het hart van Jezus Christus. O, Hij had een hart, leeg van zonden, en daarom kon het niet dan vol zijn van ontferming en goedertierenheid, en tedere ingewanden van meedogendheid.

2. Zie ik op de genade in Christus, o, Hij was vol van genade, ja, vol van alle genadegiften van de Heilige Geest. 'Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre; (...) Mijn Liefste is mij een tros van cyprus in de wijngaarden van Engédi' (Hoogl. 1:13, 14). Een bundeltje mirre en een tros van cyprus betekenen al de genaden van de Geest, zoals in een boeket vele bloemen samen zijn gebonden, zo zijn de velerlei genaden van de Geest in het hart van Jezus Christus samengevoegd, zoals bijvoorbeeld:

a. In Hem was zachtmoedigheid: 'Hij komt tot u, zachtmoedig' (Matth. 21:5). Hij had een zoete heerschappij en besturing over Zijn toorn. Hij was zachtmoedig zoals Mozes, ja, hoewel 'Mozes zeer zachtmoedig was, meer dan alle mensen die op de aardbodem waren' (Num. 12: 3), zo is toch Christus' zachtmoedigheid uitnemender dan die van Mozes, zoals het lichaam uitnemender is dan zijn schaduw.

b. In Hem was nederigheid. Hij heeft de wereld niet door Zijn macht verlost, maar door Zijn nederigheid. In Zijn menswording wilde Hij nederig zijn, en daarom is Hij geboren

uit een arme maagd, in een eenvoudige herberg. Zijn leven, Zijn wandel op aarde was een voortdurende les van nederigheid. Kort voor Zijn dood heeft Hij zo'n voorbeeld van nederigheid gegeven, als er nooit geweest is. 'Daarna goot Hij water in het bekken en begon de voeten der discipelen te wassen' (Joh. 13:5). O apostelen, waarom beefde u niet bij dat wonderlijke gezicht van zo'n grote nederigheid? Petrus, wat deed u, wilde u wel toestaan dat de Heere der heren uw voeten zou wassen. Mij dunkt, ik hoor Petrus zeggen: Wat? Heere! Wilt U mijn voeten wassen? Bent U niet de Zoon van de levende God? de Schepper van de wereld, de Schoonheid van de hemel, het Paradijs van de engelen, de Verlosser van de mensen, het Afschijnsel van des Vaders heerlijkheid? En ik, wat ben ik meer dan een worm, een kluit aarde, een ellendig zondaar? Laat Heere, o laat deze geringe dienst over aan Uw dienstknechten, leg Uw doek neer en trek U klederen weer aan. Zie toe, dat de hemelen of de engelen des hemels zich daarover niet schamen, als zij zien dat U hen door deze dienst, lager zet dan de aarde. Zie toe, dat de dochter van koning Saul U niet bespot, als zij U zal zien, met een doek omgord, als een dienstknecht, en zij zeggen zal dat zij U niet voor haar Liefste wil houden en nog minder voor haar God, Die zij zo'n algemene dienst ziet verrichten. Zo kan ik mij inbeelden, dat Petrus tot Zijn Meester gesproken zal hebben, maar hij heeft weinig geweten wat een heerlijkheid onder deze nederigheid was verborgen. Het was omwille van ons, en ons tot een voorbeeld: een nederige Christus, om nederige christenen te maken.

c. In Hem was lijdzaamheid. O, als ik denk aan Christus' arbeid in het prediken, Zijn vermoeidheid in het reizen, waken, in het bidden, Zijn tranen, in het ontfermen. Als ik daar dan aan toevoeg al de onderwerping aan de geest, ondanks al die versmadingen, het verongelijken en de verwijten van de mensen, hoe kan ik anders dan uitroepen: o, wat een lijdzaamheid van Christus! De apostel verhaalt ons: 'Die, als Hij gescholden werd niet wederschold, en als Hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt' (1 Petr. 2:23). Ik heb van te voren deze genade van Christus alle aangeroerd, die ik mij nu kan voorstellen. In Hem was wijsheid, kennis, gerechtigheid, goedertierenheid, matigheid, sterkte en alle deugden of alle genaden die ik kan bedenken. Mijn Liefste is mij een bundeltje mirre, een tros van Cyprus, in de wijngaarden van Engédi.

3. Zie ik op de zaak van Christus' woorden en werken, Zijn woorden waren zeer aangenaam. Nooit is er enig ijdel woord over Christus' lippen gegaan, Hij Zelf heeft ons gezegd dat wij van elk ijdel woord, rekenschap zullen moeten geven' (Matth. 12:36). O, hoe volmaakt is Christus vrij geweest van alle ijdele woorden! Hij heeft de tijd en de gelegenheid geweten om te spreken, en ook om te zwijgen. Hij heeft elk woord overwogen in elke omstandigheid van tijd, plaats, wijze en stof. 'Er is een tijd om te zwijgen en een tijd om te spreken' zegt Salomo (Pred. 3: 7), nadat hij tot zijn wijsheid was weergekeerd, en hierom lezen wij dat Jezus soms, als Hij beschuldigd werd, stil heeft gezwegen: 'En als Hij van de overpriesters en de ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde Hij niets' (Matth. 27:12), maar op andere tijden heeft Hij allerlei heilige onderwijzingen, overvloedig uitgestort. Hij heeft voorbeelden genomen van wijngaarden, van stenen, van water en schapen om een woord ter rechter tijd te spreken. Hij heeft zonder ophouden gesproken van de dingen van het Koninkrijk der hemelen, en zulke woorden gesproken die alle toehoorders rondom genade hebben gegeven. Als ook Zijn daden en werken, die vol van genade en goedheid zijn geweest. Waarvan de apostel Petrus dit merkteken gegeven heeft (waar ik het zie als, een korte levensbeschrijving van

Christus): 'Welke het land doorgegaan is, goeddoende' (Hand. 10: 38). Het was Zijn spijs en drank al dat goede te doen, wat Hij kon doen. Goeddoen was zo eigen aan Zijn natuur, als een fontein water geeft. Hij was heilig en hemels, in alle opzichten onbevlekt. O, zoete wandel van Christus! Hoe nederig heeft Hij Zich onder de mensen gedragen, hoe goedertieren ten opzichte van Zijn discipelen! Meedogend was Hij naar de armen, die (zoals wij lezen) Hij Zichzelf meest gelijk heeft gehouden. Hij is arm geworden, opdat wij rijk zouden worden. Hij heeft niemand veracht of afgeschrikt, zelfs geen melaatse die door alle mensen geschuwd werd. De rijke en aanzienlijke heeft Hij niet gevleid, van wereldse bekommernissen is Hij geheel vrij geweest. Zijn voorschrift was: 'Zijt dan niet bezorgd tegen de morgen' (Matth. 6:34), en voor Zichzelf is Hij nooit bezorgd geweest voor lichamelijke behoeften. Boven alles heeft Hij Zich het meest bekommerd over de zaligheid van mensen. Veel meer zou ik daar nog aan toe kunnen voegen, als ik de bijzondere dingen in het Evangelie zou doorlopen, maar uit deze weinige aangehaalde dingen van Jezus Christus, kunnen wij lichtelijk oordelen over de anderen.

2. Laten wij onszelf vernederen over onze grote ongelijkvormigheid aan dit voorbeeld. Wat een uitnemend voorbeeld is hier voor ons, en hoe veel, hoe oneindig veel komen wij tekort bij dit voorbeeld! Als Christus mij voor de Zijne niet wil kennen, tenzij dat Hij Zijn beeld op mij geschreven ziet, wat zal dan van mijn arme ziel worden! Want Christus was zachtmoedig, nederig en klein van geest. Christus was heilig en hemels. Christus ging overal om goed te doen, maar als ik mijn hart naar dit voorbeeld ga onderzoeken, vind ik in mijn natuur juist het tegendeel, ik ben zo tegengesteld aan Christus, als de hel en de hemel.

1. betreffend mijn gedachten, inwendig ben ik vol van hoogmoed en boosheid, ik ben ingenomen met de geest van de wereld, wat is er anders in mijn hart dan een wereld van driften, weerspannigheid, duisternis en een geestelijke doodsheid om het goede te doen.

2. Omdat de fontein zo modderig is, wat hebben wij dan aan helder water te verwachten? Wat zijn het voor woorden die vele malen uit mij voortkomen? Christus heeft niet één enkel ijdel woord willen spreken, maar wat een ijdele, boze en zondige woorden vloeien dagelijks van mijn lippen — uit de overvloed des harten spreekt de mond — en als ik mijn hart uit mijn woorden moet beoordelen, waar was mijn hart op die en die sabbat, als ik slechts sprak over mijn beroep of over de wereld, of het kan ook zijn van mijn lusten, of van mijn Delila's, of van de zonde van mijn rechterhand, of de zonde van mijn rechteroog?

3. Wat zijn het voor werken die ik zo dikwijls gedaan heb? Als ik mijn staat uit mijn wandel moet oplezen, wiens beeld en opschrift is dit? De laatste eed, die ik gezworen heb, de laatste godslastering die ik uitgebraakt heb, de laatste daad van dronkenschap, afgoderij en overspel die ik bedreven heb (of als deze zonden niet genoemd kunnen worden), het laatste ongelijk dat ik mijn naaste gedaan heb, de laatste vertoning van hoogmoed die ik op het toneel van de wereld gespeeld heb, de laatste tijdsverkwisting, dat ik niets goeds in de wereld gedaan heb, ook voor anderen niet, het laatste verzuimen van het goede, alsook het laatste bedrijven van het kwade. O mijn ziel, wiens beeld is dit? Is het Christus' beeld, of van satan? Als de geringste leerling zijn taalschrift zo lelijk zou naschrijven op school, zou hij zich niet moeten schamen? Als ik in mijn hart en leven zoveel kladden en vlekken, zo'n groot verschil en zo'n ongelijkvormigheid met het leven

van Christus opmerk, hoe behoor ik mij in het stof neer te werpen! O, wee mij, wat een grote ongelijkheid is er tussen Christus' leven en het mijne! Wel, zo o mijn ziel, moet u zichzelf vernederen, elke morgen, elke overdenking, elke zelfbeproeving behoort u nieuwe, verse, heldere, bijzondere oorzaken en nieuwe stof tot vernedering te geven. Zoals: let op de effenheid, eerbiedigheid, aangenaamheid, eenparigheid, heiligheid, geestelijkheid, Goddelijkheid en hemelsgezindheid van Jezus Christus. Let op de welriekende ijver, de dierbare liefde, de tedere meedogendheid, de aanhoudende naarstigheid, de onvermoeibare arbeid, de lijdzaamheid, de wonderlijke zelfverloochening en het verachten van de wereld in Jezus Christus. Let op zoveel, ja, voortdurende godsdienstigheid, Goddelijke verzuchtingen van Zijn ziel naar God, naar de heerlijkheid van Zijn Vader, naar het geestelijk en eeuwig goed van de dierbare zielen van Zijn verlosten. O, wonderlijke zachtmoedigheid, teerhartigheid, liefde, goedertierenheid, met alle andere uitnemende vermenging, heerlijke samenstelling en wonderlijke orde van Zijn gezegende ziel! O, zoete uitdrukkingen en aangename omgang! O, heerlijke glans en gezegende roem van Zijn Goddelijke ziel! O, zoet gelaat, heilige reden, verrukkende wandel en inwinnende daad van Jezus Christus! En nu kom ik weer tot mijzelf. O helaas! Och, wat een groot verschil en wat een grote ongelijkheid tussen mijn leven het Zijne! Ik behoor van stuk tot stuk overeen te komen, volkomen te vertonen, stipt na te volgen en volmaakt overeen te komen met het leven van Christus. Maar ach, wat een ongelijkvormigheid, lichtvaardigheid en ijdelheid! Ach, wat een botheid, grofheid, lelijkheid, onachtzaamheid, verachtelijkheid, afgrijselijkheid! Ach, wat een vleselijkheid en duivelsheid! Hoe duidelijk zijn deze en al mijn andere gruwelijkheden ontdekt, onderscheiden, naakt en bloot voorgesteld door het gezegende en heilige leven van Jezus Christus! Zo vast gaat die regel op, tegenstrijdige dingen naast elkaar gezet, worden des te duidelijker gezien.

3. Laat ons onze trage en vadsige zielen wakker maken, opwekken en vurig maken om Christus gelijkvormig te worden. Als wij maar scherp op onze harten willen letten, dan zullen wij ondervinden dat wij tot deze plicht geheel traag zijn, en laten wij daarom onze zielen met David aanspreken: 'Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam' (Ps. 103:1). Laat ons onze zielen opwekken door te redeneren met ons eigen hart, alsof wij er deze rede mee voerden: o mijn hart, o mijn ziel, omdat in die diepe raad van de eeuwigheid, dit het grote oogmerk van God geweest is, om Zijn Zoon aan u gelijk te maken, opdat u zo ook Zijn Zoon zou gelijk wezen, hoe behoort u dan te arbeiden om u aan Hem gelijkvormig te stellen! En wat zegt de apostel: 'Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn' (Rom. 8:29). Dit was één van Zijn grote voornemens van eeuwigheid. Deze wet heeft God gemaakt vóór Hij de wereld gemaakt heeft, dat ik Zijn Zoon zou gelijkvormig zijn, en o mijn ziel, zou u de eeuwige schakels van de voorverordinering (uitverkiezing) willen breken? O, God verhoede dit! Nogmaals, als het één van de doelen van Christus' komst geweest is om de werken des duivels te verstoren, om al de werken des satans teniet te doen, en voornamelijk Zijn werk in mij, Zijn beeld in mij, en Zijn eigen beeld op mijn ziel te zetten, hoe behoor ik dan te arbeiden om Hem gelijkvormig te zijn! Ik lees maar van twee doelen van Christus' komst in de wereld met betrekking tot ons, waarvan het eerste is om Zijn volk te verlossen en het tweede om Zijn volk te reinigen. 'Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken' (Titus 2:14).

Het eerste is het werk van Zijn verdiensten en gaat naar boven, tot voldoening van Zijn Vader.
Het tweede is het werk van Zijn Geest en Zijn genade en gaan naar beneden, tot heiligmaking van Zijn kerk. In het ene heeft Hij Zijn gerechtigheid aan ons besteed door toerekening, in het andere heeft Hij Zijn beeld in ons gemaakt door vernieuwing. En, o mijn ziel, wilt u het doel van Christus' komst in het vlees teniet doen, of wilt u het doel missen waarom Christus met betrekking tot het beste voor u gekomen is? God verhoede dat! Nogmaals, let op de voorbeelden van de heiligen die voor u waren. Als hierin hun heilige eergierigheid bestaan heeft dat zij Jezus gelijk wilden zijn, volg hen dan hierin, want dit is een heilige begeerte tot navolging. Het is het opmerken waard hoe de heidenen zich een regel, zeer nauw met deze overeenkomende, geleerd hebben. Seneca's raad was, dat een ieder mens zich het voorbeeld van een zeker wijs man en deugdelijk persoon zou voorstellen, zoals van Cato, van Socrates of van een ander, en inderdaad zijn leven en voornemen als een voorbeeld van al zijn handelingen zou stellen. Maar is niet het leven van Jezus veel kostelijker en op een oneindige wijze waardiger om nagevolgd te worden? Wij lezen in de geschiedenis van een zekere maagd Cecilia, die zichzelf aangewend had om Christus te aanschouwen om Hem na te volgen, en tot dat doel droeg zij altijd enige stukken van het Evangelie in haar boezem, die zij uit alle evangeliën had bijeen vergaderd, en die zij altijd bij dag en bij nacht overlas of overdacht. Dit werk heeft zij op zich genomen op zodanige wijze, dat zij op het laatst volkomen daarin is geworden, en zo heeft zij Christus en het Evangelie niet alleen aan haar borst, maar ook in het verborgen van haar hart tot haar vermaak gehad, wat is gebleken uit haar liefde voor Christus en haar gemeenschap met Christus, alsook uit haar verachting van de wereld met al zijn heerlijkheid, om Christus' wil. Er is iets dergelijks in de bruid als zij van Christus zegt: Hij zal tussen mijn borsten vernachten (Hoogl. 1:13), alsof zij zei: Hij zal zo dicht bij mij zijn als mogelijk is, mijn overdenken van Hem (en als gevolg daarvan mijn navolgen van Hem) zal bestendig zijn en zonder ophouden, niet alleen bij dag, maar Hij zal zelfs tussen mijn borsten vernachten. O mijn ziel, als dit de oefening van de heiligen geweest is, wilt u hierin dan geen gemeenschap met hen hebben? God verhoede dat! Laat ons ook zo onze zielen tot deze gelijkvormigheid bewegen en opwekken.
Laat ons onze boosaardige, trage, slaperige en lome zielen wakker maken, opwekken, aansporen, ontsteken en opscherpen. Laat ons onze flauwe, zwakke, slappe, struikelende, smeltende, machteloze genegenheden, begeerlijkheden en pogingen versterken. Laat ons met een verdubbelde ijver onze achteruitgaande en nalatige geesten verbinden en aanmoedigen om op deze plicht van gelijkvormigheid telkens en telkens weer aan te vallen. Laat ons al hoger en hoger hiertoe opklimmen, of als het mogelijk is, volkomen, opdat dezelfde zin, mond en leven in ons mogen zijn als in Jezus Christus waren, dat wij mogen gevonden worden Christus na te wandelen, dat wij in de eigen afdrukken van Christus' voetstappen mogen treden. Dat wij achter Hem aan mogen opklimmen in datzelfde hemelse Koninkrijk, dat wij gedurig naar Hem mogen verlangen en naar Hem opwassen, zelfs tot de mate der grootte der volheid van Christus.

4. Laat ons onszelf besturen naar het leven van Christus. Alle werken waar wij ons toe begeven, laat ons die doen naar deze regel: zou Christus die wel gedaan hebben? Of tenminste, zou Christus dit wel voor goed erkennen? Weliswaar zijn er dingen die voor ons nuttig en wettig zijn, die echter op Christus' Persoon niet gepast hebben: het huwelijk is eerlijk onder allen en het bed onbevlekt, maar dit betaamde Christus echter niet, omdat Hij alleen om geestelijke dingen in de wereld was gekomen, om geestelijke zonen en

dochteren te gewinnen. Het schrijven van boeken is te prijzen onder de mensen, opdat zij net als Abel die gestorven is, nog langdurig mogen spreken en leren tot hen die zij nooit gezien hebben. Maar dit zou echter tot verkleining van Christus' Persoon en bediening geweest zijn, want het is Zijn voordeel te wandelen in het midden van de zeven gouden kandelaren, bij al Zijn ledematen tegenwoordig te zijn, te leren door Zijn kracht en niet door de bediening, Zijn wet te schrijven in het hart van Zijn volk en hen te maken tot Zijn zendbrief. Droefheid, verslagenheid, afsterving en berouw over de zonde zijn werken en plichten die voor onze staat en onze gelegenheid zeer nodig zijn. Want wij zijn zondaars uit de heidenen, die God ook de bekering ten leven gegeven heeft (Hand. 11:18), maar deze werken waren in geen enkel opzicht passend voor Christus, want Hij is zonder zonde geweest, en heeft geen bekering noch iets daarvan nodig gehad. De verschillende menselijke staten, zoals van gouverneurs, koningen, rechters, wetgevers, kooplieden en anderen, zijn ons gedienstig, want wat een onordelijkheid en verwarring zou er anders in de wereld zijn, maar Christus heeft Zich echter nooit tot enige staat begeven. 'Mijn Koninkrijk (zei Hij) is niet van deze wereld' (Joh. 18:36). Nu, zoals wij in deze dingen alleen moeten zien op het goedvinden van Christus, zo moeten wij in andere dingen ons gedragen naar het voorbeeld van Christus, zoals a. in zondige werken die Christus vermeden heeft. b. in zedelijke plichten die Christus gedaan heeft. a. In zondige werken die Christus vermeden heeft. Wanneer ik tot de zonde verzocht word, dan moet ik bij mijzelf zo redeneren: zou mijn gezegende Zaligmaker toen Hij op aarde was, dit ook zo gedaan hebben? Als ik tot ongebondenheid en een onmatig leven verzocht word, dan moet ik mijn consciëntie deze vragen voorhouden: zou Christus dat ook gedaan hebben? Zou Hij ook zo'n leven op aarde geleid hebben als ik doe? Als ik door mijn eigen verdorvenheid of door de satan bewogen word tot dronkenschap, gulzigheid, zondig en niet deugend gezelschap, tot zweren, vloeken, wraak en dergelijke, dan moet ik vragen: heeft Christus ook zo geleefd, of als Hij terug in dit leven zou komen, zou Hij ook op zo'n manier leven? Als ik verval tot drift, korzeligheid, te snelle woorden of maar tot ijdele woorden, dan moet ik overdenken: o, maar zou Christus ook zo spreken, zou Hij zo'n taal bezigen, zou zo'n onnutte en onstichtelijke rede wel van Zijn honigzoete lippen vloeien?
b. In het geval van zedelijke gehoorzaamheid, waar wij beide het gebod en het voorbeeld van hebben, zie ik op Christus als mijn stelregel, en ik stel deze vraag: heeft Christus dikwijls gebeden met Zijn discipelen en bij Zichzelf alleen, en zal ik nooit in mijn huisgezin of in mijn binnenkamer aan God denken? Heeft Christus voor mij Zijn wonden geopend, en zou ik mijn mond tot Hem niet openen? Heeft Christus God gediend zonder op Zichzelf te zien, uit enkel gehoorzaamheid en om Hem te verheerlijken, en zou ik de dienst van God beneden mijn voornemen en oogmerk stellen? Heeft Christus zelfs aan Zijn vijanden barmhartigheid bewezen, en zou ik zelf wreed zijn tegen Christus' ledematen? O mijn ziel, zie in al uw zonde en in al uw plichten op uw voorbeeld, en daarmee op de heiligheid van Christus, hetzij in het vermijden van de zonde of in het doen van de goede plichten. Bedenk: wat zou mijn gezegende Zaligmaker in deze omstandigheid gedaan hebben, of wat heeft Hij in deze omstandigheid gedaan toen Hij nog op aarde was? Als wij dagelijks deze gedachten hadden, als wij Christus voortdurend voor ogen hielden, als wij in al onze woorden en werken zonder ophouden hieraan dachten: wat zou Jezus Christus zeggen als Hij hier was? Dan geloof ik dat het een heerlijk middel zou zijn om gerust te leven, om Gods geboden geestelijk gelijkvormig te zijn, ja, om het leven van Christus te leven.

5. Laat ons aanhoudend zien op Jezus Christus, laat ons onze geestelijke ogen voortdurend houden op het voorbeeld, totdat wij onze gelijkvormigheid eraan gevoelen. Het is een waar woord dat de voorwerpen en beweegredenen dikwijls, als zij door ernstige overdenkingen op het gemoed van de mensen gelegd, dat grote werktuig zijn, ingesteld zowel door de natuur als door de genade, om het hart van de mensen om te keren. Als ik het korter zou stellen: de voorwerpen, als ze veel of veelvuldig overdacht zijn, worden door de ziel veranderd in haar eigen natuur. Zoals de dingen zijn, waar wij veel aan denken of die wij veel overdenken, zo willen wij zelf ook wel zijn. Of als wij zo niet zijn, dan is het niet om enige onvolmaaktheid in het voorwerp (in het bijzonder in zo'n Voorwerp als Jezus Christus is), maar omdat het niet goed wordt toegeëigend en door overdenking op het hart wordt gelegd, totdat het daar zijn inwerking heeft. Het is zo, dat de manier van deze werking verborgen en ongevoelig kan zijn, toch, als wij die volgen, zullen wij die op het laatst gevoelen. Het aanschouwen van Christus is een krachtig aanschouwen, er gaat een veranderende en herscheppende kracht van Christus uit door het zien op Christus. Kunnen wij wel denken aan Zijn zachtmoedigheid en goedertierenheid van geest, en ondanks dat verder gaan in onze vinnigheid, stuursheid en ontevredenheid van geest? Kan het hovaardig, vinnig hart een zachtmoedige, zoete en nederige Jezus bevatten? Neen, het hart moet geschikt zijn voor de dingen die het moet kunnen bevatten, anders is het onmogelijk.
Let op, als het zien naar behoren is, dan moet er een overeenstemming zijn tussen het hart en Christus. Het zien werkt op de inbeelding in de onredelijke schepselen. Labans schapen, die zagen op de gesprenkelde roeden, kregen ook gesprenkelde lammeren, en als het zien op de inbeelding kan werken, en de inbeelding een dadelijke verandering in de natuur kan werken, is dan het oog van de ziel (in het bijzonder het oog des geloofs) niet veel sterker en krachtiger? Als ik maar een voorbeeld naschrijf, zal ik na verloop van tijd ook zo schrijven, als ik ernstig over een uitnemend onderwerp nadenk, zal er een indruk van blijven in mijn ziel, als ik moet lezen van het leven en de dood van enige uitstekende begenadigden, heilige mensen, dat verzacht, ontstelt en verandert mijn hart, en maakt het daarmee gelijkvormig. Net zo en nog veel meer is het in deze zaak, omdat het oog des geloofs hier aan mee werkt, wat in zichzelf werkend en krachtig is, moet dat onvermijdelijk meer uitwerken, dan waar maar een slechte navolging en simpele gedachte is. O, laat ons dan zo naar het voorschrift van Christus leven (zoals het hiervoor is beschreven), het ons voorstellen, en laat ons met beide ogen daarop zien, met het oog van de rede en met het oog des geloofs.

Maar hoe zullen wij het oog van ons geloof op dit gezegende Voorwerp houden, totdat wij deze gelijkvormigheid in ons gewaar worden? Ik antwoord:
a. Laat ons daar een vaste tijd voor afzonderen met dit voornemen, om ons geloof in dit opzicht in het werk te stellen: Alle voornemen onder de hemel heeft zijn tijd', zegt Salomo. Het kan zijn dat wij soms in ons burgerlijk beroep bezig zijn, maar dan is het geen tijd. Maar als die dingen gedaan zijn en de dag begint te dalen, dat wij dan tegelijk met onze verborgen gebeden, deze plicht van het zien op Jezus waarnemen door een waarachtig geloof. O, wat een gezegende tijd zal dit zijn! Ik weet niet anders of enige christenen mogen het soms bij gelegenheid doen, maar als het om zo iemand gaat, die daar elke dag een vaste tijd voor afzondert en dat in nauwgezetheid, zoals wij doen tot het gebed, waar zullen wij die vinden?

b. Laat ons alle hinderpalen wegnemen. De satan werkt om met de dingen van de wereld de ziel in het aanschouwen van Christus te verhinderen, de goederen van deze wereld verblindt de ogen van de mensen. O, waak ervoor, dat u de ogen niet hecht aan de ijdelheid van deze wereld! Onze eigen verdorvenheden zijn ook grote beletsels voor het zien op Christus. Weg, weg met alle vleselijke bewegingen, boze genegenheden, zondige begeerlijkheden, zolang de ziel niet geestelijk is, kan het geen geestelijke dingen aanschouwen.

c. Laat ons onze ogen alleen op dit gezegende Voorwerp hechten. Een veranderlijk en vliegend oog ziet geen ding duidelijk. Als de engelen gezegd word deze dingen in te zien (1 Petr. 1:12), dan betekent het woord dat zij daar nauwkeurig moeten inzien. Zoals zij, die zich neerbuigen of bukken om enige zaken in te zien, zo moeten wij ook op het leven van Christus zien. Het oog van ons geloof moet daar aanhoudend mee bezig zijn, zodat de wereld ons niet kan bewegen en zodat wij vergeten alles wat achter ons is, alsof wij geen ander werk dan dit in de wereld hadden.

d. Laat ons daar met bidden en smeken op zien. Zowel in het oog als in het zien is een beweging, zoals die kreupele man, die in Salomo's voorhof lag, en biddend op Petrus en Johannes zag, verwachtende dat hij iets van hen zou ontvangen (Hand. 3:5), zo moeten wij ook op Christus zien met een smekend oog en een nederige verwachting om enige vervulling van de genade van Christus te ontvangen: Wel Heere, U bent niet alleen gezalfd met vreugdeolie boven Uw medegenoten, maar ook óm Uw medegenoten, ik ben aardsgezind, maar U bent hemels, ik ben vol van begeerlijkheden, maar het beeld van God is in U volmaakt. U bent de Fontein aller genade, een Hoofd, net zo goed van invloeïngen als van uitnemendheid, U bent niet alleen boven mij, maar U hebt alle genade omwille van mij, en daarom: o, geef mij toch iets van Uw zachtmoedigheid, nederigheid, hemelsgezindheid en van alle andere genadegiften van Uw Geest. Dit is zeker, U bent een hemel vol genade, vol van helder blinkende sterren, och, dat U mij uit die volheid wilde geven te ontvangen genade voor genade. Ik bid Heere, met een nederige verwachting om iets van u te ontvangen! Och, laat mij iets voelen van het druipen van de twee olijfbomen in de gouden kandelaren, ja, zelfs in mijn ziel!

e. Laat ons verzekerd zijn dat ons gebed (als het uit het geloof gedaan is) zelfs nu verhoord is. Nooit is er iemand tot Christus gekomen of heeft om enige weldaad gebeden, met een sterke verwachting om genade te ontvangen, die weer leeg is weggezonden. En daarbij, Christus heeft Zichzelf door een belofte verbonden dat Hij Zijn wet in ons hart wil schrijven, dat Hij ons niet ineens aan Zichzelf wil gelijkvormig maken. Maar 'Gelijk Hij, Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gijzelven heilig in al uw wandel' (1 Petr. 1:15). O, laat ons bouwen op zijn genadige beloften: hemel en aarde zullen voorbijgaan, eer dat één jota of tittel van Gods Woord in gebreke zal blijven. Alleen moeten wij Zijn beloften in die zin verstaan, dat onze gelijkvormigheid met trappen en niet ineens komen zal. 'En wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelve beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest' (2 Kor. 3:18), dat is van genade tot genade, of, van heerlijkheid, begonnen in gehoorzaamheid, tot heerlijkheid, voleindigd in onze hemelse erfenis.

f. Als wij ondanks dit alles, de aanwezigheid van deze gelijkvormigheid in ons niet gevoelen, ten minste niet in zo'n graad, zo laat ons deze dingen dan steeds overdoen. Daarom worden de genadegiften in trappen meegedeeld, opdat wij zouden afgetrokken worden van het leven op een zelf aangenomen stam van genade, en dat wij voortdurend zouden lopen naar de fontein om daaruit te drinken. Helaas, wij hebben zonder ophouden Christus' uitlating uit Zichzelf en Zijn genade in onze harten nodig, en daarom moeten wij wachten op de Springader, dat is Christus. Wij moeten op Christus zien, zoals Hij precies gepast door Zijn Vader is aangesteld, om het Begin en het Einde van onze heiligmaking te zijn, en wij moeten geloven dat Hij dit werk, waartoe Hij door Zijn Vader beschikt is, nooit als onvolkomen zal laten liggen. 'Vertrouwende ditzelve (zegt de apostel) dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus' (Filipp. 1:6). O, wordt dan dus niet moe in dit werk, totdat Hij de begeerte van uw hart vervuld heeft!

Ik heb dit onderwerp nu afgerond, alleen, voor ik eindig, nog dit woord. Ik heb soms ondervonden dat sommige God zoekende zielen, in hun pogen naar genade, heiligheid en heiligmaking, veelal deze en andere middelen, plichten en voorschriften gebruikt hebben, waarvan ik niet anders kan zeggen dan dat zij daar goed aan gedaan hebben, en om hen verder te helpen, heb ik daarom dat werk dat 'Mediá' genoemd wordt gemaakt. Maar van alle voorschriften van Christus wordt dit zien op Jezus het minst gebruikt, hoewel het het voornaamste van alles is. Christus is het (als alles gedaan is), Hij is Dat grote Voorschrift, vastgesteld door Zijn Vader tot genade en heiligheid, en wis en zeker, die zielen die onmiddellijk met Jezus Christus handelen, zullen meer vorderen in één dag als anderen in een maand of in een jaar. Ik verwerp geen andere hulpmiddelen, maar als ik er één uit die alle wilde kiezen om meer en meer heilig te worden, dan zou ik deze spiegel voor mij zetten, namelijk, het heilige leven van Christus, hét grote voorbeeld van heiligheid. In de schepping zijn wij naar Zijn beeld in heiligheid geschapen en dit beeld hebben wij door onze zonden verloren, en nu moeten wij ons beijveren om naar dit beeld hersteld te worden door het na te volgen. En hoe kan dit beter gedaan worden, dan door het zien op Christus als op ons voorbeeld, dan door het doorlopen van de verschillende jaren van het leven van Christus en door het opmerken van al Zijn genaden en genadige werkingen. ln dit opzicht beveel ik u, o mijn ziel, (want waarom zou ik het anderen bevelen, als ik met mijn huis en met u niet wilde beginnen) dat u nauwgezet zult zijn in deze werkzame, evangelische plicht. O, oefen u veel daarin! Zie niet alleen bij dag op Christus, maar ook als de nacht komt en u op uw bed ligt. Laat uw oorkussen zijn als Christus' schoot, waarvan u gezegd wordt, dat Johannes, de beminde discipel, daarin heeft gelegen. Lig erin met Johannes, ja, lig tussen Zijn borsten, laat Hem alle nachten liggen tussen uw borsten (Hoogl. 1:13); 'Ik zal in vrede tezamen nederliggen en slapen, want Gij, o HEERE, alleen zult mij doen zeker wonen' (Ps. 4:9) en als de nieuwe dag weer aankomt, houdt dit in uw hart, ja, in al uw gedachten, woorden en werken. Zie altijd op Jezus als op uw heilig voorbeeld, zeg tot uzelf: als Christus, mijn Zaligmaker nu op aarde was, zouden dit wel Zijn gedachten, woorden en werken geweest zijn? Zou Hij wel zo genegen geweest zijn, zoals ik nu voel dat ik ben? Zou Hij wel zulke woorden gesproken hebben als ik nu merk dat uit mijn mond voortkomen? Zou Hij dat wel gedaan hebben waar ik nu mijn handen aan zet? Och, laat ik mijzelf tot geen gedachten, woorden of werken begeven, waarover mijn kostelijke Jezus Zich geschaamd zou hebben! Ja (als het voor u mogelijk was zo standvastig in deze plicht te zijn), gaande en staande, zittende en liggende, etende en drinkende, sprekende en stilzwijgende, alleen of in gezelschap, werp een oog op uw Jezus,

want het kan niet anders zijn of door dit middel zult u Hem meer beminnen, u meer in Hem verblijden, meer op Hem vertrouwen, meer met Hem vertrouwelijk zijn en meer en meer genade, kracht en zoetheid van Hem trekken. O, laat dit uw wijsheid zijn om veel aan Christus te denken, zodat u daardoor aangevuurd wordt om Christus na te volgen. Dan zult u de wereld leren verachten, aan alle mensen goed doen, aan niemand ongelijk doen, het ongelijk met lijdzaamheid verdragen, ja, bidden voor allen die u smaden, die u vervolgen. Dan zult u leren u te voegen naar de zwakken, met de staat van zondaren medelijden te hebben, de boetvaardigen te ontvangen, de overheden te gehoorzamen en alle mensen te dienen. Dan zult u zich leren wachten van alle brasserijen en drinkerijen, in één woord: van alle zonden. Dan zult u leren 'altijd de doding van de Heere Jezus omdragende, opdat ook het leven van Jezus in uw lichaam geopenbaard worde', want, zo zegt de apostel: 'Want wij, die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden' (2 Kor. 4:11). Wel, dit is Christus' voetstappen navolgen, Hij is omwille van u uit de hemel op de aarde gekomen, vertreed met uw voeten de aardse dingen, zoek het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid omwille van uzelf. Hoewel de wereld zoet is, Christus is veel zoeter, hoewel de wereld bitter smaakt, Christus heeft de bitterheid van de wereld verdragen omwille van u. En nu zegt Christus tot u, zoals Hij tot Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes heeft gezegd: 'Kom, en volg Mij na.' O, verflauw niet op de weg, opdat u de plaats niet verliest in uw vaderland, het Koninkrijk der heerlijkheid.

Tot hiertoe hebben wij op Jezus gezien, als onze Jezus in Zijn leven gedurende al de tijd van Zijn bediening. Ons volgende werk is op Jezus te zien, zoals Hij het grote werk van des mensen zaligheid gedragen heeft in de tijd van Zijn lijden en sterven aan het kruis, tot Zijn opstanding uit de doden.

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

DERDE DEEL
HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN DOOD

'Jezus dit gezegd hebbende, ging uit met Zijn discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, in welke Hij ging en Zijn discipelen. — En een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op Zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk lk wil, maar gelijk Gij wilt. — En in zware strijd zijnde, bad Hij te ernstiger. En Zijn zweet werd gelijk grote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen. (Johannes 18:1, Mattheus 26:39, Lukas 22:44).

Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde Hem. En de krijgsknechten, een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op Zijn hoofd, en wierpen Hem een purperen kleed om. — Toen gaf hij Hem dan hun over, opdat Hij gekruist zou worden. En zij namen Jezus en leidden Hem weg naar Golgotha. Alwaar zij Hem kruisten, en met Hem twee anderen, aan elke zijde één, en Jezus in het midden. (Johannes 19:1, 2, 16, 18, Luk.23:11....).

Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht. — Aanmerkt Deze, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen. (Hebreeën 12:2, 3).

Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk Mijn smart. — En zij zullen Mij aanschouwen, Die zij doorstoken hebben. — En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. (Klaagliederen 1:12, Zacharia 12:10, Johannes 3:14, 15).

Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet. (Klaagliederen 1:12).

Aanmerkt Deze, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen. (Hebreeën 12:3).

HOOFDSTUK 1

1. Van Christus' lijdensdag, verdeeld in zijn delen en uren.

De Zon der gerechtigheid, Die opgegaan was met genezing, zullen wij nu zien ondergaan in een rode wolk. En in dit stuk, zoals in het voorgaande, moeten wij u eerst het Voorwerp voorstellen en u dan onderwijzen om daarop te zien. Het Voorwerp is Jezus, Die op Zich genomen heeft het werk van de zaligheid van de mensen, gedurende de tijd van Zijn lijden. Maar in de gehele verhandeling van die tijd zullen wij het uitwerken, alsof het vervolgens in deze weinige uren van Zijn lijden en sterven was uitgevoerd.

Daar dit werk van des mensen zaligheid groot was, zo is het voor ons noodzakelijk om op te merken, hoe elk gedeelte daarvan op zijn gepaste tijd gedragen is, en dat van eeuwigheid tot eeuwigheid. Zelfs de tijd van Christus' lijden heeft niet gestaan onder enige wil van mensen, hoewel Zijn vijanden Hem meerdere keren geprobeerd hebben te doden, zoals Herodes in Zijn kinderjaren (Matth. 2:16), de Joden in Zijn volwassenheid, wanneer zij soms stenen hebben opgenomen om Hem te stenigen (Joh. 8:59), en een andere keer wilden zij Hem van een steile berg afwerpen om Hem de hals te breken (Luk. 4:29), maar Zijn tijd was toen nog niet gekomen. Wij lezen van het paaslam, dat het geslacht moest worden op de veertiende dag van de maand Abib of Nisan genoemd, met de volle maan, 's avonds of tussen de twee avonden (Ex. 12:6). Sommigen denken dat deze maand overeenkomt met onze Maart, anderen met April, wij zullen het niet nauwkeurig onderzoeken, omdat het de moeite niet waard is. Maar dit moet ik wel opmerken, dat op dezelfde dag als het Lam moest geslacht worden, ook ons Paaslam Zijn lijden heeft moeten beginnen. En zoals het toen volle maan was, zo geeft het ons nu te kennen, dat de volheid des tijds was gekomen. En zoals het was in deze maand, dat het licht de duisternis heeft overwonnen en alle dingen weer beginnen te leven en uit te spruiten, zo heeft Christus door Zijn lijden onze duisternis en dood verdreven en ons het licht, het leven en een gezegende Spruite van genade en heerlijkheid gebracht. En zoals het geslacht werd, 's avonds of tussen de twee avonden, zo moest Christus, het ware Paaslam, omstreeks het zelfde uur geofferd worden als het voorbeeldende lam geslacht werd. Om dit te begrijpen, moeten wij weten dat de Joden hun volle dag hebben opgedeeld in vier delen, van zes tot negen, van negen tot twaalf, van twaalf tot drie, en van drie tot zes uur. Dit laatste deel werd gehouden vóór de avond van de dag, en de volgende drie uren in de avond vóór de nacht. Nu, in dit laatste deel van de dag was het gebruikelijk dat het paaslam geslacht werd, en nadat het geslacht was, werd er enige tijd genomen om het geheel te bereiden tot het avondmaal. Zo heeft ook Christus in het vierde deel van de dag op de negende ure, dat is, om drie uur (naar onze tijd) in de namiddag, tussen de twee avonden, met een grote stem roepende, de geest gegeven (Matth. 27:50).

Betreffend de gehele tijd van Christus' laatste lijden, zal ik die brengen tot minder dan een natuurlijke dag, of tot een hele dag, bestaande uit 24 uren, en beginnend met de avond, volgens het begin van de natuurlijke dagen van de schepping. (Waarvan wordt gezegd: 'Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag', Gen. 1:5).

In het verloop van deze tijd zal ik deze bijzondere zaken opmerken. Zoals:

1. Omstreeks zes uur in de avond heeft Christus het pascha met Zijn discipelen gevierd en gegeten, waarbij Hij het sacrament van het Heilig Avondmaal heeft ingesteld, en dit heeft geduurd tot acht uur.

2. Omstreeks acht uur in de avond heeft Hij Zijn discipelen de voeten gewassen, en leunende op de tafel heeft Hij Judas aangewezen, die Hem verraden zou, en dit heeft geduurd tot negen uur.
3. Omstreeks negen uur in de avond (de tweede nachtwake) is de verrader Judas van de discipelen weggegaan, en op diezelfde tijd heeft Christus die geestelijke preek gedaan en daarna dat geestelijk gebed, dat alleen beschreven is door Johannes (Joh. 14-17), en dit (met de psalm die zij gezongen hebben) heeft ten minste geduurd tot tien uur. Tot hiertoe moeten wij komen, als het gaat over het leven van Christus. Wat nu verder Zijn lijden aangaat, dat volgt hier direct na, en hiervan zal ik alleen spreken in de volgende verhandeling.

Dit lijden van Christus zal ik verdelen in de nacht en de dag.
I. betreffend de nacht en Zijn lijden daarin, daarvan kunnen wij deze verdeling aanhouden. Zoals:
1. Van tien tot twaalf uur is Hij over de beek Kedron gegaan naar de hof Gethsémané, waar Hij zeer ernstig gebeden en water en bloed gezweten heeft.
2. Van twaalf tot drie uur is Hij verraden en door de soldaten en andere officieren gebonden en naar Jeruzalem gebracht, en naar het huis van Annas gevoerd, die hogepriester was.
3. Van drie tot zes uur hebben zij Hem van Annas tot Kajafas geleid, toen deze met al de priesters van Jeruzalem zitting gehouden hebben over Jezus Christus. Toen was het dat Petrus Hem verloochende, en uiteindelijk heeft de hele raad van de Joden gestemd dat Christus zou veroordeeld worden.

II. De nacht zo doorgebracht hebbende, is 's morgens om zes uur, omstreeks het opgaan van de zon, onze Zaligmaker tot Pilatus gebracht. En Judas Iskariot heeft zichzelf verhangen, omdat hij het onschuldig bloed verraden had. Omstreeks zeven uur, diezelfde morgen, is Christus naar Herodes gevoerd, die wrede tiran, die in het voorgaande jaar Johannes de Doper had laten doden. Om acht uur, op diezelfde dag, is onze Zaligmaker weer naar Pilatus gebracht, die de Joden voorstelde, of zij liever Jezus of Bar-abbas wilden losgelaten hebben. Omstreeks negen uur (die de Joden de derde ure van de dag noemen) is Christus gegeseld en met doornen gekroond. Omstreeks tien uur, heeft Pontius Pilatus, Jezus uit het rechthuis gebracht, zeggende: 'Zie de mens!' en daarna heeft hij in de plaats genaamd Gabbatha, Christus openlijk veroordeeld, dat Hij zou gekruisigd worden. Omstreeks elf uur heeft onze Zaligmaker Zijn kruis gedragen en is gebracht naar de plaats genaamd Golgotha, waar Hij, aan het kruis vastgemaakt, verhoogd is zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft. Omstreeks twaalf uur op de middag,(die de Joden de zesde ure noemen) is die bovennatuurlijke verduistering van de zon geschied. En omstreeks drie uur in de namiddag (die de Joden de negende ure noemen) als de zon haar licht weer terug begon te krijgen, heeft Christus geroepen: 'Het is volbracht!' en Zijn ziel in Zijns Vaders handen bevelende, heeft Hij de geest gegeven. Ik zal hier aan toevoegen, dat in de namiddag omstreeks vier uur, onze gezegende Zaligmaker met een speer doorstoken is, en daar is uit Zijn zijde water en bloed gekomen. Omstreeks vijf uur (die de Joden de elfde en laatste ure van de dag noemen) is Hij door Jozef van Arimathéa en Nicodemus begraven. Zodat u in het verloop van één natuurlijke dag de wonderlijke zaak van Christus' lijden ziet. Ik zal het alles ordelijk opnoemen, en beginnen met Zijn lijden in de nacht, die aan Zijn kruisiging vooraf is gegaan. 'Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht' (Matth. 26:31). 'En Jezus zeide tot hem:

Voorwaar, Ik zeg u, dat heden in deze nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij Mij driemaal zult verloochenen' (Mark. 14:30).

2. Van de beek waar Christus overgegaan is.
Het eerste gebeuren in die nacht is geweest, Christus' gaan over de beek Kedron naar de hof Gethsémané. 'Jezus dit gezegd hebbende, ging uit met Zijn discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, in welke Hij ging en Zijn discipelen' (Joh. 18:1). In dit gedeelte hebben wij in het bijzonder deze dingen op te merken:

A. De rivier waarover Christus gegaan is.
B. De hof waarin Hij gegaan is.
C. Het gebed dat Hij daar gedaan heeft, en de smarten en de strijd die Hij daar ondervonden heeft.

A. Hij en Zijn discipelen gingen over de beek Kedron. Die was zo genoemd (zeggen enigen) naar de vele cederbomen die daar langs de oever groeiden, of (zeggen anderen) vanwege de duisternis in de vallei, want Kader is duisternis. En dit geschiedde tot vervulling van een zekere voorzegging: 'Hij zal op de weg uit de beek drinken' (Ps. 110:7). De beek of rivier kunnen wij op een geestelijke manier opvatten, van de toorn van God, of het woeden van de mensen en de verdrukkingen zelf die Jezus Christus zijn overkomen, en door Zijn drinken uit de beek kunnen wij verstaan, Christus' lijden door de verdrukkingen, of (zoals anderen zeggen) Zijn lijden door vele verdrukkingen.

1. Dat de verdrukkingen door de wateren verstaan worden, vinden wij dikwijls in de Schrift: 'Banden des doods hadden mij omvangen en beken Belials verschrikten mij' (Ps. 18:5). 'De afgrond roept tot de afgrond, bij het gedruis Uwer watergoten; al Uw baren en Uw golven zijn over mij heengegaan' (Ps. 42:8). 'Verlos mij, o God, want de wateren zijn gekomen tot aan de ziel' (Ps. 69:2). En: 'Tenware de HEERE, Die bij ons geweest is (...) toen zouden ons de wateren overlopen hebben; een stroom zou over onze ziel gegaan zijn. Toen zouden de stoute wateren over onze ziel gegaan zijn' (Ps. 124:1, 4, 5).

2. Zoals de wateren de verdrukkingen betekenen, zo betekent Christus' drinken van deze wateren, Zijn lijden van de verdrukkingen, of zoals bij anderen: Christus' lijden van vele verdrukkingen. Zo vinden wij tegelijk twee woorden met een betrekking daarop. 'Kunt gij de drinkbeker drinken', zei Christus, 'die Ik drinken zal, en met de doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt word?' (Matth. 20:22). Die drinkt, heeft het water in zich, en die gedoopt of ondergedompeld wordt, heeft het water rondom zich. Zo geeft het te kennen de veelheid of algemeenheid van de verdrukkingen die Christus heeft gedragen, het was in Hem en rondom Hem, Hij was alom en in alles verdrukt.
Om nu nog niet te spreken van die verdrukkingen, waaraan wij nog niet toe gekomen zijn om van te spreken, gaat het nu over de weg, tussen de stad en de hof, waar Christus over de beek Kedron is gegaan. In de nacht is Hij door het water gegaan, ja, in de koude nacht is Hij met blote voeten door het koude water gegaan, en toen Hij daar doorging, heeft Hij daarvan gedronken: 'Hij zal op de weg uit de beek drinken.' Ik weet dat sommigen zeggen dat deze voorzegging niet eerder haar vervulling gehad heeft, nadat Christus was gevangen genomen, toe die ruwe bende Hem weer naar Jeruzalem gebracht heeft over de beek Kedron, en dat Hij toen gedronken heeft uit de beek. Maar ik vind van dat tijdstip en dat gebeuren niets in de schrift. Van de geschiedenis op deze weg vind ik alleen dit:

1. Zijn samenspreken met Zijn discipelen terwijl zij gingen.
2. Het antwoord van de discipelen op Zijn samenspreken.
3. Zijn pijnlijke gang over de beek, wat eigenlijk de toorn van God betekent.

1. Op de weg heeft Hij een ernstig gesprek gehad met Zijn discipelen. Zo zegt de evangelist: 'En als zij de lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar de Olijfberg. Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan Mij geërgerd worden in deze nacht; want er is geschreven: Ik zal de Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden' (Matth. 26:30, 31). Christus begint hier het verhaal van Zijn lijden: de Herder zal geslagen worden, en Hij bewijst dat met Gods besluit en met de voorzegging van de profeet Zacharia: 'Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de Man, Die Mijn metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; sla dien Herder, en de schapen zullen verstrooid worden' (Zach. 13: 7). God de Vader wordt hier voorgesteld als uittrekkende en wettende Zijn zwaard, het uitdagende om gericht te doen tegen Jezus Christus. God de Vader heeft Zijn hand in dit lijden: 'Het behaagde de Heere Hem te verbrijzelen, Hij heeft Hem krank gemaakt' (Jes. 53:10). 'Ik zal de Herder slaan', zegt God. Het was geen simpele toelating, maar een gemaakt besluit en een dadelijke voorzienigheid van God dat Christus zou lijden. Het ontwerp was al lang geleden gemaakt en opgesloten in Gods boezem, totdat het Hem beliefd heeft, dit door de handelingen van de mensen af te beelden en daarvan een voorbeeld aan de wereld te geven. Dit was geen zaak van gisteren of van heden, o nee! God heeft Zijn eeuwige gedachten daarover gehad, de geschiedenis was lang tevoren geschreven in het boek van Zacharia en in de rol van Gods boek (Ps. 40:8). Christus was voorbestemd om het Lam te zijn, om geslacht te worden, van het begin van de wereld: 'Dezen, door de bepaalde raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen (zegt Petrus) en door de handen der onrechtvaardigen aan het kruis gehecht en gedood' (Hand. 2:23). Hoewel Christus' vijanden, Gods geboden hebben verbroken, toch hebben zij echter Zijn besluiten vervuld: 'Want in der waarheid zijn vergaderd tegen Uw heilig Kind Jezus, Welke Gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de heidenen en de volken Israëls, om te doen al wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou' (Hand. 4:27, 28). De geschiedenis van Christus' lijden was lang van tevoren opgenomen en besloten in de hemelse raad, en nu op de weg heeft de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders was, deze geschiedenis geopenbaard. Hij heeft tot de discipelen gezegd: 'Daar is geschreven: Ik zal de Herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.'

2. De discipelen, die door deze openbaring horen dat de Herder zou geslagen en dat de schapen zouden verstrooid worden, waren verbaasd. Wat, zal Christus sterven, en zullen zij als lafhartigen weglopen en Hem alleen in de strijd laten? Petrus, die de vrijmoedigste scheen, sprak als eerste: 'Al werden zij ook allen aan U geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.' O, onbedachte overmoed! Dat blijkt in het bijzonder hieruit. a. Petrus verheft zichzelf boven de anderen, alsof al de andere discipelen maar zwak waren en dat hij alleen sterk was, 'Al werden zij ook allen geërgerd, ik niet.' b. Petrus gaat Christus' grote openbaring van dat grote voornemen van Zijn Vader van alle eeuwigheid af, tegenspreken met weinig roemende woorden, alsof hij zei: hoewel Zacharia dat gezegd en God het besloten heeft, toch, wat mijn persoon betreft zal ik dat nooit doen. 'Al moest ik ook met U sterven, zo zal ik U geenszins verloochenen.' c. Petrus spreekt in zijn roemen niets over Gods hulp of Gods bijstand, daar toch ten opzichte van de toekomende beloften

en het toekomende voornemen, de regel van de apostel is: 'In plaats dat gij zoudt zeggen: Indien de Heere wil en wij leven zullen, zo zullen wij dit of dat doen' (Jak. 4:15). Zo had Petrus behoren te zeggen: door Gods hulp zal ik niet geërgerd worden, door de bijstand van de Heere zal ik U niet verloochenen. Als de Heere wil, zo zal ik dit of dat doen, ik wil veel liever met U leven en met U sterven, dan dat ik U zou verloochenen. Maar zulke woorden vinden wij in het hele verhaal niet, en daarom heeft Christus hem ook terstond voor deze inbeeldingen gewaarschuwd: 'Voorwaar Ik zeg u, dat gij in deze zelfde nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, Mij driemaal zult verloochenen.' 'O nee!' zei Petrus, hij wil geen afstand doen van zijn overmoedig vertrouwen: 'Al moest ik ook met U sterven, zo zal ik U geenszins verloochenen! Desgelijks zeiden ook al de discipelen' (Matth. 26:35). Maar ik moet hier niet blijven staan.

3. Volg Zijn droevige gang over de beek: Hij ging uit met Zijn discipelen over de beek Kedron. Ik lees nergens van deze beek Kedron, of het wijst op de één of andere manier op het lijden van onze Zaligmaker.
Ik zal daarvan enige plaatsen voorstellen:
a. Toen David vluchte voor Absalom uit Jeruzalem, wordt er gezegd dat 'het ganse land weende met luider stem, als al het volk overging; ook ging de koning over de beek Kedron en al het volk ging over, recht naar de weg der woestijn' (2 Sam. 15:23). In deze geschiedenis zien wij David over de beek Kedron gaan, met een omwonden hoofd en barrevoets, en hij en al zijn volk weenden als zij opgingen door de opgang der olijven (vs. 30). Ik kan niet anders denken, of deze koning David is een voorbeeld geweest van onze Koning Jezus Christus, Die als een tweede David, met Zijn soldaten of discipelen uit Jeruzalem is gegaan, met een bewonden hoofd en barrevoets (zoals dit voorbeeld schijnt te zeggen). Of er geweend is op de weg, kan ik niet zeggen, maar droefheid schijnt er geweest te zijn in de harten, zowel van Hem als van Zijn discipelen, want hun samenspreken was van vluchten, lijden en de allerdroevigste dood sterven die er zijn kan. Al het verschil, dat ik op deze plaats kan vinden tussen het voorbeeld en het tegenbeeld, is hierin, dat David gevlucht is voor het aangezicht van Absalom, maar Christus gaat uit Jeruzalem, niet om te vluchten voor Judas of de Joden, maar veel meer om Zichzelf in hun handen over te geven.
b. Als Salomo Simeï gebannen heeft in zijn huis te Jeruzalem, zeggende: 'Woon aldaar en ga vandaar niet uit herwaarts of derwaarts. Want het zal geschieden ten dage van uw uitgaan, als gij over de beek Kedron zult gaan, weet voorzeker, dat gij de dood sterven zult' (1 Kon. 2:36, 37). Maar toen twee knechten van Simeï weggelopen waren, is hij hen gevolgd en over deze beek Kedron gegaan, wat de oorzaak van zijn dood is geweest. Hier was een voorbeeld van Jezus Christus, wij waren deze vluchtende knechten die van God waren weggelopen, en om ons weer thuis te halen, is Jezus over de beek Kedron gegaan om Zijn dienstknechten niet te verliezen. Al het verschil dat ik hierin tussen Christus en Simeï opmerk, is dat Simeï hierin maar een goddeloos mens was, en toch is hij een eerlijke dood gestorven, niet voor zijn dienstknechten, maar om zijn eigen overtreding. Maar Christus, Die een rechtvaardig mens was (zo liet Pilatus' huisvrouw haar man zeggen: 'Heb toch niet te doen met Die Rechtvaardige') is een zeer schandelijke en oneerlijke dood gestorven, zelfs de kruisdood, en dat niet voor Zichzelf, maar voor ons: 'Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld' (Jes. 53:5).
c. Toen de godvruchtige koningen, Hizkia, Asa en Josia, de stad en de tempel reinigden van de afgoderij, hebben zij de vervloekte dingen verbrand aan de beek Kedron en die

daarin geworpen: 'Josia bracht ook het beeld van het bos uit het huis des HEEREN weg, buiten Jeruzalem tot de beek Kedron, en verbrandde het aan de beek Kedron' (2 Kon. 23:6). 'Ook roeide Asa haar afgrijselijke afgod uit en verbrijzelde en verbrandde hem aan de beek Kedron' (2 Kron. 15:16). 'Maar de priesters gingen binnen in het huis des HEEREN om dat te reinigen, en zij brachten uit in het voorhof van het huis des HEEREN al de onreinigheid, die zij in de tempel des HEEREN vonden; en de Levieten namen ze op om naar buiten uit te brengen, in de beek Kedron' (2 Kron. 29:16). 'En zij maakten zich op en namen de altaren weg, die te Jeruzalem waren; daartoe namen zij alle rooktuig weg, hetwelk zij in de beek Kedron wierpen' (2 Kron. 30:14).
Dit alles geeft ons te kennen dat deze beek als het riool van de tempel geweest is, waarin al de vuiligheden van het huis des Heeren en al de gruwelen zijn geworpen. En ook hierin was weer een afbeelding van Christus: al de onreinigheden van onze zonden waren op Hem gelegd, opdat Hij zoals een rivier of fontein ons daarvan zou reinigen. In dit opzicht wordt van Hem gezegd: 'Want Die, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem' (2 Kor. 5:21). Hij is voor ons zonde en een vloek gemaakt, opdat Hij zo de zonde en de dood mocht overwinnen, en een Vernieler zijn van de hel en van alles.

Ik kan deze plaats van de beek niet voorbijgaan, zonder enig gebruik of toe-eigening aan ons voor te stellen.
1. Het kan voor ons dienen tot onderwijzing. Ik denk dat deze vallei en deze beek Kedron het juiste toonbeeld is van het leven van een christen. Jezus ging met Zijn discipelen over de beek Kedron, wat is ons leven, als wij van Christus zijn, anders, dan een doorgang door een tranendal en door een beek van vele verdrukkingen? 'Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen' (Ps. 34:20). Zelfs het woord Kedron, wat betekenend duisternis, wijst deze staat aan. Van Abraham wordt gezegd: 'En zie, een schrik en grote duisternis viel op hem. Toen zeide Hij tot Abraham: Weet voorzeker, dat uw zaad vreemd zal zijn in een land, dat het hunne niet is, en zij zullen hen dienen, en zij zullen hen verdrukken vierhonderd jaar' (Gen. 15:12, 13). Zoals God de avond en de morgen gemaakt heeft, de eerste dag, de tweede dag, de derde dag, enzovoort. O, zo is het leven van Gods heiligen als de avond met allerlei moeite, en hun gelukzaligheid hierna is zoals de morgen van de heerlijkheid. Gods geringste komt eerst met degenen die de Zijnen zijn. De weg naar Kanaän is door de woestijn, de weg naar Sion is door het dal der moerbeziënbomen (Ps. 84:7). Door vele verdrukkingen moeten wij ingaan in het Koninkrijk Gods (Hand. 14:22). 'ln de wereld zult gij verdrukking hebben', zegt Christus (Joh. 16:33); 'En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden', zegt de apostel (2 Tim. 3:12). Onze rust is in deze wereld niet, wat is deze wereld anders dan een leven van arbeid en moeite, een school der ijdelheden, een vrees voor bedriegerijen, een doolhof van dwalingen, een onvruchtbare woestijn, een steenachtig land, een onstuimige zee, een verslindende beek, een dal van tranen, vol van allerlei ellenden?

2. Tot berisping. Het was Christus' eerste tocht, toen Hij Zijn lijden begon en ging over de beek Kedron, en dit is het ABC van ons christendom (zoals Bradford zei) dat wij de les leren om ons kruis op ons te nemen en Christus na te volgen. Dit is zeker, deze wereld is de plaats niet, ook dit leven is de tijd niet om vermaken na te jagen. God heeft de mens niet uit het paradijs gestoten om een ander paradijs hier beneden te vinden. O, waarom zoeken wij de levenden bij de doden? Waarom zoeken wij levendige vertroostingen, daar wij dagelijks moeten verwachten te sterven? De hemel alleen is boven alle winden,

stormen, onweer, zeeën, beken en golven. Och, wat zien wij uit naar blijdschap in een dal van tranen! Het was een harde zaak die de apostel Jakobus sommigen ten laste heeft gelegd, dat zij in wellusten hebben geleefd op de aarde (Jak. 5:5), alsof hij zei: de aarde is de plaats niet van wellusten, de aarde is de plaats van kwelling, van bezorgdheid, van wenen en van verdrukking: 'Gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten' (Luk. 16:25). Al het vermaak dat de goddelozen hebben, hebben zij op aarde, maar de staat van de gelovigen is heel anders. O, wat is het een droevige zaak, als wij de tijd van onze gelukzaligheid voorbij leven en, als wij eenmaal eeuwig zullen beginnen te leven, dat wij dan alle vertroostingen en blijdschap moeten missen! Voorwaar, zegt Christus van de geveinsden, 'zij hebben hun loon weg' (Matth. 6:2). 'In het goede verslijten zij hun dagen', zegt Job van de goddelozen, 'en in een ogenblik dalen zij in het graf' (Job 21:13), helaas, hun beste dagen zijn dan voorbij en zij zullen zich in der eeuwigheid niet meer verblijden. Ach, zotte dwaze Adamskinderen, om de hemel te verliezen voor wat aards vermaak! Hoe zou het uw vleselijke blijdschap verzuren als u dacht: dit alles is maar alleen op aarde, het zal niet eeuwig duren, al deze dingen zullen moeten veranderd worden. Hier lacht u, en hierna zult u moeten huilen, de dood zal zo gauw niet komen, of u zult dan roepen: Vaarwel, wereld! Och, in wat voor een grondeloze kolk ben ik nu gevallen.

3. Tot onderrichting. Och, mijn broeders, laat ons er aan denken dat wij maar pelgrims en vreemdelingen zijn op aarde, en onze weg gaat door de beek en in de vallei Kedron. Wij hoeven niet te verwachten dat wij met Christus zullen ingaan in Zijn heerlijkheid, als wij niet eerst met Hem drinken uit de beek op de weg, dat is: wij moeten vele en allerlei verdrukkingen lijden. U zou kunnen zeggen: dat is een hard woord, wie kan dat horen? Het schiet mij te binnen dat Jezus, sprekende met Zijn discipelen van Zijn lijden, dat het te Jeruzalem zou moeten vervuld worden, Petrus de vrijmoedigheid nam om zijn Meester dat af te raden, zeggende: 'Heere, wees U genadig; dit zal U geenszins geschieden' (Matth. 16:22). Maar Christus noemde hem om dit woord een satan, Hij oordeelde dat niet zozeer in strijd tegen de merktekenen van God en Christus, als wel om ons het lijden af te raden. Er is nog maar al te veel van Petrus' natuur onder ons overgebleven. O, deze leer van verdrukkingen kunnen de vrijdenkers, wetbestrijders en anderen van zulk slag niet verdragen, en hierom geloof ik dat onze vergaderingen zo klein zijn vergeleken bij sommigen van de hunne. Zij, die het juk van gehoorzaamheid kunnen verbreken, en de banden van de tucht ontbinden, een gemakkelijke godsdienst preken en een hemel op aarde door enkel rozen, palmtakken en klederen op de weg te strooien, grote vrijheid geven om in zonden te leven en de eeuwigheid met deze hedendaagse vermakelijkheden verenigen, hebben hun scholen vol discipelen. Maar degenen die van kruis, lijden en verdrukkingen preken, en van een streng en heilig leven, die ondergaan geen ander lot dan hun gezegende Zaligmaker, dat is: de mensen denken kwaad van hen, zij worden verlaten en tegengesproken. Wel, als Christus ons dan in deze weg heeft geleid, terwijl anderen gerust blijven in Sion, laat ons Hem volgen in de vallei en over de beek Kedron.
Tot dusver hebben wij op Christus gelet op de weg, als ook Zijn overgang over de Kedron, wij gaan nu verder naar de hof, waar Hij is ingegaan met Zijn discipelen.

3. Van de hof, waar Christus is ingegaan.
Mattheüs schrijft daarvan: 'Toen ging Jezus met hen in een plaats genaamd Gethsemané' (Matth. 26:36), wat in het bijzonder betekent: een akker, een dorp, maar wat algemener: een plaats, zoals in onze overzetting. En deze plaats was genaamd Gethsemané, dat is een

dal van vettigheid, en inderdaad was het een zeer vruchtbare en vermakelijke plaats, gelegen onderaan de Olijfberg. Johannes heeft het ook zo aangehaald: 'Jezus (...) ging uit met Zijn discipelen over de beek Kedron, waar een hof was' (Joh. 18:1). Verschillende verborgenheden zijn in dit woord opgesloten, en ik geloof dat het niet zonder reden geschied is dat onze Zaligmaker in een hof is gegaan. Zoals:

1. Omdat de hoven eenzame en geschikte plaatsen zijn om te overdenken en te bidden. Tot dat doel zien wij dat Christus soms op een berg geweest is en soms ook in een hof.

2. Omdat de hoven geschikte plaatsen zijn om te rusten en stil te zijn. Als Christus van het preken, wonderwerken en genadewerken doen binnen Jeruzalem vermoeid was, dan vertrok Hij naar deze hof.

3. Omdat de hof de eerste plaats was van onze val, daarom heeft Christus een hof uitgekozen om het allergrootste werk van onze verlossing te beginnen. In de eerste hof was het begin van alle kwaad, maar in deze hof was het begin van de verbetering van alle kwaad, in de eerste hof werd de eerste Adam door de satan overweldigd, maar in deze hof heeft de tweede Adam overwonnen, en de satan zelf is door Hem tenietgedaan. In de eerste hof is de zonde begaan en wij zijn door onze zonde Gods schuldenaars geworden, maar in deze hof is voor de zonde betaald door die kostelijke-en dierbare prijs van het bloed van God. In de eerste hof heeft de mens zich verbrast met het eten van de verboden vrucht, maar in deze hof heeft Christus het op een wonderlijke manier uitgezweten, ja, door bloedig zweet, in de eerste hof heeft de dood zijn eerste intrede gedaan in de wereld, maar in deze hof is het Leven ingegaan om ons te herstellen van de dood in het leven. In de eerste hof heeft Adams vrijheid om te zondigen hemzelf en ons allen in de slavernij gebracht, maar door Christus, Die in deze hof gebonden en geboeid was, zijn wij bevrijd en tot de vrijheid terug gebracht. Ik zou dit verder kunnen uitbreiden ten opzichte van elke omstandigheid, maar dit is de hoofdzaak: in een hof heeft de zonde haar eerste begin genomen, maar in deze hof is het eerste lijden begonnen, dat grote verdienende werk van onze verlossing.

4. Christus is in het bijzonder deze hof in gegaan, zodat Zijn vijanden Hem gemakkelijker zouden vinden. De evangelist verhaalt ons dat deze hof een plaats was, waarin onze Zaligmaker dikwijls met Zijn discipelen is gegaan, zodat 'Judas, die Hem verried, ook die plaats wist, omdat Jezus daar dikwijls vergaderd was geweest met Zijn discipelen' (Joh. 18:2). Het is dan ook zeker dat Hij er niet heen gegaan is om Zichzelf te verbergen, maar veel meer om Zich bloot te stellen, en zoals een moedige kampvechter als eerste in het veld te verschijnen en Zijn vijanden te verwachten. Zo blijkt het voor de gehele wereld hoe gewillig Christus tot Zijn dood geweest is. 'Hij heeft Zijn ziel uitgestort in de dood', zegt de profeet (Jes. 53:12). Hij heeft Zichzelf gegeven voor onze zonden, zegt de apostel (Gal. 1: 4), ja, Hij Zelf heeft ons gezegd: 'Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg (...). Niemand neemt hetzelve van Mij, maar Ik leg het van Mijzelve af; Ik heb macht hetzelve af te leggen en heb macht hetzelve wederom te nemen' (Joh. 10:17, 18). Maar ik zal mij niet laten ophouden in de poort, laat ons Christus in de hof volgen, en Zijn gebed en lijden daar beschouwen.

4. Van het gebed dat Christus daar heeft gedaan.

Toen Jezus, in de hof gegaan was, heeft Hij Zijn discipelen bij de ingang gelaten, en met Zich genomen, Petrus, Jakobus en Johannes, alleen zij hadden Zijn verandering van gedaante gezien, als de verzekering van Zijn toekomstige heerlijkheid. En daarom heeft het Hem beliefd, dat zij alleen zouden aanschouwen van welke grote heerlijkheid Hij Zichzelf omwille van ons beroofd had. In de hof staat ons als eerste op te merken: Zijn gebed, en ten tweede: Zijn lijden.

I. Hij begeeft Zichzelf tot dat grote middel, dat Hijzelf als de soevereine Medicijnmeester van onze zielen, aan de hele wereld opgedragen heeft. Hij aanbidt Zijn hemelse Vader, Hij knielt neer, en dat niet alleen, maar Hij valt plat op de aarde neer. Hij bidt immers zo heftig als Zijn benauwdheid groot was, en dat ondanks alles met zo'n gewillige onderwerping, alsof de drinkbeker het middelmatigste ding van de wereld was geweest. Zijn gebed luidde als volgt: 'Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt' (Matth. 26:39).
In dit gebed letten wij in het bijzonder op de volgende zaken.
A. De Persoon Die Hij heeft aangeroepen: Mijn Vader.
B. De zaak waarom Hij heeft gebeden: laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan.
C. De bepaling van het gebed: indien het mogelijk is, en: indien Gij wilt.

A. betreffend de Persoon tot Wie Hij Zijn gebed gedaan heeft, dat is Zijn Vader. Zoals Christus niet gebeden heeft naar Zijn Godheid, maar naar Zijn mensheid, zo heeft Hij ook nooit Zijn gebed tot Zichzelf gedaan als God, maar tot Zijn Vader, de eerste Persoon in de Godheid.
Hierom hebben sommigen opgemerkt dat de Vader, zeggende: 'Deze is Mijn geliefde Zoon!' niet tot Zichzelf spreekt, maar tot de Zoon, zo heeft de Zoon, veelal zeggende: 'Mijn Vader!' Zijn gebed niet gedaan tot Zichzelf, maar tot de Vader.

B. betreffend de zaak van Zijn gebed: 'Laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan', och, dat Ik die niet hoefde drinken. Maar anderen verklaren het zo: laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, hoewel Ik die zal moeten proeven, maar o, dat Ik niet al te lang of te langzaam daarmee bezocht hoef te worden. De aanleiding tot deze verklaring wordt gegeven in de woorden van de apostel: 'Die in de dagen Zijns vleses, gebeden en smekingen tot Degene, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vreze' (Hebr. 5:7). Hoe is Hij verhoord? Niet door het wegnemen van de drinkbeker, want Hij heeft hem geheel uitgedronken, maar ten opzichte van de langzame beschadiging of pijniging door de drinkbeker. Want hoewel die Hem droppelen bloeds heeft doen zweten, hoewel die Hem droefheid en pijn heeft veroorzaakt, zodat Hij geroepen heeft: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Hoewel die Hem heeft doen ontslapen en dood in Zijn graf heeft neergelegd, en Hem daar voor enige tijd heeft verzegeld, zo is Hij toch binnen de tijd van zo'n veertig uren, weer levend geworden, en zoals een leeuw uit zijn slaap ontwaakt of als een reus verkwikt door de wijn. En zo is de beker Hem voorbijgegaan, zoals Hij bad, in een zeer korte tijd, en door die korte en snel voorbijgaande dood heeft Hij voor Zijn volk het eeuwige leven verworven.

C. betreffend de bepaling van Zijn gebed: 'Indien het mogelijk is, indien Gij wilt.' Hij wist de wil van Zijn Vader en daarnaar heeft Hij gebeden, en is gewillig geweest om Zich

daaraan te onderwerpen. Als het voorbijgaan van de drinkbeker uitgelegd wordt volgens de laatste verklaring, dan hebben wij geen van die verschillende onderscheidingen nodig om de wil van God en Christus met elkaar te verenigen. 'Indien het mogelijk is', betekent de ernst van Zijn gebed, en 'indien Gij wilt' de onderwerping van Christus aan Zijn Vader. Het gebed is kort, maar zoet. Want al die dingen vinden wij in dit ene voorbeeld samengesteld, die tot het gebed nodig zijn: hier is nederigheid van geest, ootmoedigheid van gebaren, heftigheid van begeerte, een vurig hart, een rechtvaardige zaak en een overgeven aan de wil van God. Sommigen oordelen dat dit het heftigste gebed is dat Christus ooit op aarde gedaan heeft: 'Indien het mogelijk is!' o, als het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan! Ik denk dat het de grootste verlating en overgave aan de wil van God is geweest, die ooit op aarde is gevonden. Want hetzij dat de drinkbeker kon voorbijgaan of niet, Hij gaf dat over aan Zijn Vader — en toch, 'niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt', alsof Hij wilde zeggen: hoewel in deze drinkbeker verschillende dingen zijn, hij is geheel rood en vol droesem, en Ik weet dat Ik hem moet drinken en uitzuigen tot de droesem toe, zo geef Ik het toch aan Uw wil over of hij in die korte tijd van Mij zal voorbijgaan, of dat hij een lange tijd bij Mij zal blijven. Ik merk dat ten aanzien van Mijn mensheid, vlees en bloed bij Mij is, o, Ik ben broos en zwak, Ik moet beven voor de toorn van God, en daarom bid Ik met zo'n ernst tot Mijn God: 'O Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.' Maar wat was er in de drinkbeker dat Christus met zo'n ernst heeft doen bidden, dat die van Hem mocht voorbijgaan? Ik antwoord:

1. De grote smarten die Hij moest lijden. De kinnebakslagen, de geselingen, de bloedstortingen, de kruisiging, alle pijnen, van de eerste tot de laatste door Zijn hele lichaam, deze allen zijn Hem nu voorgekomen, en deze allen waren in de drinkbeker ingeschonken die Hij moest drinken.

2. De grote schande die Hij op Zich moest nemen. Dit was meer dan de pijn: zoals een goede naam beter is dan goede olie, en de goede gunst beter is dan zilver en dan goud, zo is de schande een grotere straf voor de ziel dan enige pijn kan wezen voor het lichaam. Nu is Hem in gedachte gekomen hoe men Hem zou vangen, binden, oordelen, bespotten, lasteren en verdoemen en o, hoe bloedrood is Christus' aangezicht van schaamte geworden toen Hij deze dingen in de drinkbeker gezien heeft.

3. De geringschatting van de mensen, ondanks Zijn grote smart en schande. Ik zie dit als een grotere kwetsing voor de ziel van Christus dan de beide voorgaande, als Hij overdacht dat al Zijn lijden en bespotting door zo weinigen met opmerkzaamheid zou gadegeslagen worden. O, wat een bittere zaak was dat, van nature hebben de mensen graag, hoewel zij niet kunnen geholpen worden, dat men ten minste medelijden met hen heeft, het verlicht nog wat als andere mensen naar ons omzien, het betekent dat zij ons alle goeds wensen, en als zij konden, dat zij ons zouden helpen. Maar och, als het zover komt, dat een arm ellendig mens veel moet lijden, hem grote schade wordt aangedaan en hij niemand vindt die dit alles wil aanzien, dat is werkelijk een droevige zaak, en dit deed Christus klagen: 'Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk Mijn smart, die Mij aangedaan is, waarmede de HEERE Mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns' (Klaagl. 1:12). Christus klaagt niet over de felle pijn die Hij heeft geleden, maar hierom is het dat Hij klaagt: 'Gaat het ulieden niet aan?' Hij roept niet uit: Och, verlos Mij en behoud Mij! maar: Ach, zie en aanschouw Mij, alsof

Hij zei: al Mijn lijden wil Ik wel dragen. Ik acht dat niet, maar dit kwelt Mij, dat het u niet aangaat, want alles wat Ik lijd, is immers voor u, en ziet u het zo aan alsof het u niet aanging? Denk eens in dat een prins een grote som geld zou voorschieten om een slaaf van de dood te verlossen, en de slaaf zou zo roekeloos worden, dat hij, nadat de prijs betaald was, zichzelf in de dood zou brengen, ja, dat hij naar al zijn vermogen zelfs zijn verlosser de dood zou aandoen — zou hem dat niet kwellen? Wel, zo was het hier, Christus was gewillig om ons met Zijn eigen bloed te verlossen, maar zag er velen voorbijgaan die dat niet achtten, ja, die gereed waren om Zijn dierbaar bloed onder hun voeten te vertreden en het bloed des Testaments onrein te achten (Hebr. 10:29). O, dit was een nieuwe wond in Christus' ziel, een bittere zaak in deze drinkbeker.

4. De schuld van de zonde die Hij op Zich genomen had. 'De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen' (Jes. 53:6). Al de zonden van alle gelovigen in de wereld, van de eerste schepping tot het laatste oordeel toe, waren op Hem gelegd. O, wat een last was dat! Dit is zeker, als één enige zonde gelijk is aan een talent lood, o, wat zijn dan wel zoveel duizenden miljoenen geweest? Zelfs de aarde zucht onder de last van de zonde tot op deze huidige dag. David roept uit dat zijn ongerechtigheden als een zware last hem te zwaar zijn geworden (Ps. 38:5). Wel, het is dan geen wonder dat Christus, Die al de zonden van Joden en heidenen, dienstbaren en vrijen gedragen heeft, heeft uitgeroepen: 'Mijn ziel is bedroefd', want de zonde was een zware last op Zijn ziel. Begrijp mij goed: als ik zeg dat de zonden van alle gelovigen op Christus waren gelegd, dan bedoel ik niet dat de zonden van de gelovigen zo op Christus zijn gelegd, dat zij zouden opgehouden hebben de zonden van de gelovigen te zijn naar hun natuurlijke en dadelijke inwoning, maar alleen dat ze Christus opgelegd zijn bij wijze van toerekening, of door een wettige verbinding aan de straf der voldoening. Ik maak onderscheid tussen de zonde en de schuld van de zonde, want de zonde zelf is de smet, de vuiligheid en lelijkheid van de zonde, die ik bedoel niets anders te zijn dan een wegnemen en beroven van die behoorlijke rechtheid en gerechtigheid die de wet vereist. Maar de schúld van de zonde is iets wat uit haar vuiligheid en lelijkheid voortkomt, waardoor de zondaar schuldig en verplicht is aan de eeuwige straf. Sommigen onderscheiden zelfs de schuld van de zonde, zodat er is de schuld van de zonde als zonde, dit is de zonde zelf, als het rechte wezen, de ziel, het formele wezen van de zonde. Zij noemen die een grondvesting, of vermogende schuld. En daar is de schuld of de verbinding aan de straf: de dadelijke schuld of de dadelijke verbinding, van de persoon die gezondigd heeft, aan de straf. En deze schuld is een totaal verschillende zaak van de zonde zelf en is af te scheiden van de zonde, ja, zij is ook weggenomen van de zonde in onze rechtvaardigmaking. Nu, dit was de zonde of de schuld die Christus was opgelegd, in welke zin de apostel zegt: 'Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout' (1 Petr. 2:24). Hoe heeft Hij onze zonden gedragen op het hout, anders dan door Zijn lijden? 'De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen' (Jes. 53:6). Hoe heeft Hij ze op Hem doen aanlopen anders dan door toerekening? 'Want Dien Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt' (2 Kor. 5:21). Hoe is Hij zonde voor ons gemaakt? Door het toerekenen en de eis van de wet: Hij was onze Borg, en zo waren onze zonden op Hem gelegd ten opzichte van de straf, alsof Hij nu in de hof tot Zijn Vader zei: 'Gij hebt Mij het lichaam toebereid, als Ik de schulden en zonden van alle gelovigen in de wereld op Mij heb genomen, kom dan, en merk Mij aan als de enige Betaalmeester. Zie, hier ben Ik om dat te doen en te lijden voor hun zonden, wat U zal believen' (Ps. 40:6-8, Hebr. 10:4-9). Of ook alsof Hij op deze manier tot Zijn Vader gezegd had: Ik ben de zondaar, o Vader!

Ik ben de Borg, al de gebreken en al de schulden van Mijn vrienden, laat die Mij opgelegd worden: Mijn leven voor hun leven, Mijn ziel voor hun ziel, Mijn heerlijkheid, Mijn hemel voor hun hemel, nu, dit was geen kleine zaak. Hoe weinig begrijpen of overdenken wij wat het gewicht en de schuld van de zonde is. En dit was een ander deel van Christus' drinkbeker.

5. De macht en boosheid van de satan.
De duivel had een volkomen vrijheid en toelating, maar niet zoals het met Job was: 'Hij zij in uw hand, doch verschoon zijn leven'. O nee, Zijn last was zonder een dergelijke inbinding of beperking. De hele macht van de duisternis was losgelaten om al haar geweld te gebruiken en Hem te verdrukken, zoveel als mogelijk was dat geschieden kon. Dit heeft onze Zaligmaker aangewezen, zeggende: 'De overste dezer wereld komt' (Joh. 14:30), nu was de tijd dat het woord vervuld moest worden: 'Gij zult het de verzenen vermorzelen' (Gen. 3: 15). De duivel kon niet hoger komen als tot aan de verzenen van Christus, maar al wat hij heeft kunnen doen, dat heeft hij tot het uiterste gedaan, hij heeft een geruime tijd Zijn hielen vermorzeld. Nauwelijks was Hij geboren, of hij wilde Hem al doden, en hoe fel is hij naderhand op Hem aangevallen in de woestijn! Maar alle macht en alle boosheid uit de hel hebben nú samengespannen. Als wij de duivel bezien, hij wordt in de boosheid van zijn natuur vergeleken bij een briesende leeuw, niet alleen is hij een leeuw, maar een briesende leeuw, zijn lust om kwaad te doen is altijd in de hoogste graad. En als wij de duivel bezien in zijn macht, er is geen deel in onze zielen of lichamen dat hij niet zou kunnen bereiken. De apostel, als hij zijn macht beschrijft, geeft hem namen in de hoogste vergelijkingen, zoals: overheden, machten, geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, geestelijke boosheden in de lucht (Ef. 6:12). De duivels worden niet alleen genoemd oversten, maar overheden, niet alleen machtigen, maar machten, niet alleen geweldhebbers van een gedeelte, maar van al de duisternis van de gehele wereld, niet alleen boze geesten, maar geestelijke boosheden, niet alleen rondom ons, maar boven ons, zij zweven gedurig boven ons hoofd. U weet hoe schadelijk het is als uw vijanden de berg en de hoogte hebben ingenomen, en dit is de aard en het voortdurende werk van hen. O, wat moet het dan een strijd geweest zijn, als al de machten en al de boosheden van alle duivelen in de hel, door Gods toelating, zich tegen Gods Zoon wapenden! Voorwaar, dit was een zeer bitter deel van Christus' drinkbeker.

6. De toorn van God. Dit was de allerbitterste droesem, liggend op de bodem, en die moest Christus ook drinken: 'De HEERE heeft mij bedroefd ten dage der hittigheid Zijns toorns' (Klaagl. 1:12). God bedroeft sommigen in Zijn barmhartigheid en anderen in Zijn toorn. Dit was in Zijn toorn, en ook in Zijn toorn gedraagt God Zich niet hetzelfde tegen allen: sommigen bedroeft Hij in Zijn zachte en matige toorn en anderen in Zijn hittige toorn. Dit was echter in de hittigheid van Zijn toorn. Alle godgeleerden komen hierin overeen dat Christus nu Zichzelf heeft aangezien, als dragende de zonden van alle gelovigen en staande voor de vierschaar van God, daarop slaan deze woorden: 'Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden' (Joh. 12:31). Nu is het oordeel van deze wereld, alsof Hij zei: nu zie Ik God zitten in Zijn oordeel over de wereld, en zie Ik een levende vertoning van alle gelovigen van de wereld, hier sta Ik voor Zijn rechterstoel, bereid om alle straffen van de zonden op Mij te nemen. Er is geen andere weg om hun zielen te behouden en aan de gerechtigheid te voldoen, dan dat het vuur van Uw grimmigheid tegen Mij zal branden, alsof Hij zei: Och, Ik weet dat het vreselijk is te vallen in de handen van de levende God. Ik weet dat God een verterend

vuur is, wie zal voor Zijn gramschap bestaan, en wie zal voor de hittigheid van Zijn toorn bestaan? Zijn grimmigheid is uitgestort als vuur, en rotstenen worden van Hem vermorzeld (Nah. 1:6), maar hierom ben Ik in de wereld gekomen. O Mijn Vader, Ik wil deze drinkbeker drinken, ziehier een geopende borst, kom, bereid de wapenrusting van Uw toorn en schiet hierin alle pijlen van Uw wraak. Maar evengoed, o Mijn Vader, laat Mij niet geheel verdrukt, vernield en verslonden worden door Uw toorn, laat Uw gramschap niet langer aanhouden dan Mijn lijdzaamheid en gehoorzaamheid kan verdragen. Ik heb ook vlees en bloed ten opzichte van Mijn menselijke natuur. 'Het haar Mijns vleses is ten berge gerezen van verschrikking voor U, en Ik vrees voor Uw oordelen' (Ps. 119:120). Och, indien het mogelijk is, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan.

5. Van de smarten en benauwdheden die Christus daar heeft geleden.

Het lijden van Christus in de hof is geweest voor en tijdens Zijn gevangenneming. Zijn voortgaande lijden wordt te kennen gegeven:

1. Door Zijn droefheid.
2. Door Zijn zweet.

1. betreffend Zijn droefheid. Daarvan spreken de evangelisten verschillend: 'Toen begon Hij droevig en zeer beangst te worden' (Matth. 26:37). 'Hij begon verbaasd en zeer beangst te worden' (Mark. 14:33). 'En in zware strijd zijnde, bad Hij te ernstiger' (Luk. 22:44). 'Nu is Mijn ziel ontroerd; en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure. Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen' (Joh. 12:27). Allen hebben zij verklaard dat deze droefheid zeer groot geweest is, en Christus Zelf heeft dat ook beleden, zeggende tot hen: 'Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe' (Matth. 26: 38). O christenen, wie kan nog deze droefheid uitspreken? 'De geest eens mans zal zijn krankheid ondersteunen; maar een verslagenen geest, wie zal die opheffen?' (Spr. 18:14). Christus' ziel is bedroefd, of is dat nog te weinig gezegd? Zijn ziel is bedroefd, zij is geheel bedroefd, of zo dat nog niet genoeg gezegd is, Zijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe, niet alleen door uitrekking, zodat het de tijd van zeventien of achttien uren heeft moeten duren voordat de dood een einde daaraan zou maken, maar ook door intrekking, zodanig en zo groot als die zelf op het punt van de dood, en zodanig als de dood zelf zou kunnen aanbrengen. Christus zou geen groter en droeviger straf hebben kunnen overkomen. Van deze droefheid wordt in het bijzonder gezegd: 'Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk Mijn smart' (Klaagl. 1:12). Zonder twijfel zijn er vele zielen in de wereld geweest, maar zo'n droefheid als deze is er vanaf de schepping niet ondervonden, zelfs de woorden van de evangelisten zeggen niet minder: Hij was droevig en beangst, zegt de ene, verbaasd en zeer beangst, zegt de andere, in een zware strijd, zegt de derde, in een zielsberoerte, zegt de vierde. Werkelijk, de lichamelijke smart van het kruis is minder geweest dan deze strijd in Zijn ziel. De smart van het lichaam is het lichaam der smart, maar o, de ware ziel van droefheid en smart is de zielesmart. Het is een onuitsprekelijke droefheid geweest, en daarom zal ik het zo laten, daar ik onbekwaam ben om dat uit te drukken.

2. betreffend Zijn zweet, daarvan heeft alleen Lukas geschreven: 'En Zijn zweet werd gelijk grote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen' (Luk. 22:44). In de woorden merk ik een opklimming op.

a. Zijn zweet was als bloed. Ethymius en Theofilactus verklaren deze woorden slechts voor een gelijkenis of figuurlijke overtolligheid, zijnde gewoonlijke een manier van spreken, waardoor heftig zweet genoemd wordt bloedig zweet. Zoals van iemand die bitter weent, gezegd wordt bloedige tranen te wenen. Augustinus, Hieronymus, Epifanius, Athanasius, Irenus en anderen uit de begintijd van de kerk, hebben het letterlijk opgevat, en geloven dat het werkelijk en eigenlijk bloedig zweet geweest is. Ook heeft deze tegenwerping niets te betekenen, dat het was 'gelijk', droppelen bloeds, want als de Heilige Geest slechts een gelijkenis of overtolligheid heeft willen aanwijzen, dan zou Hij het beter uitgedrukt hebben: gelijk druppelen water, dan: gelijk druppelen bloeds. Het is ons bekend dat het zweet meer lijkt op water dan op bloéd. Daarbij betekent het in de Schrift niet altijd een gelijkenis, maar soms de zaak zelf, zoals: 'Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als des Eniggeborene van de Vader' (Joh. 1:14), 'Haar woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet' (Luk. 24:11). De woorden in de grondtaal zijn dezelfde, hier is de eerste trap van deze opklimming. Zijn zweet was een wonderlijk zweet, geen zweet van water, maar van rood, dik bloed.

b. Grote droppelen bloeds. Er is dun, fijn en dik samen gegroeid, geronnen zweet. Dit bloedig zweet is van Christus niet afgekomen zoals een dunne dauw, maar met grote druppelen. Het waren druppelen, en dat grote, dikke druppelen bloeds. En hieruit wordt geoordeeld dat het op een bovennatuurlijke manier geschied is, want van sommigen kan gezegd worden dat zij op een natuurlijke manier bloed hebben gezweet, zoals Aristoteles dat aanwijst. Augustinus zegt een man gekend te hebben, die zo dikwijls als hij wilde bloed kon zweten. In zwakke lichamen kan wel subtiel en dun bloed als zweet door de zweetgaten van het vel doordringen, maar dat door deze zweetgaten dikke en grote druppelen bloeds zouden uitvloeien, dat is niet zo geweest en kan niet gebeuren zonder wonder. Enigen noemen ze korrels, anderen bolletjes van bloed, dit is zeker dat het grote druppelen geweest zijn, zo groot alsof zij door Zijn vel gespat waren, om de stromen en rivieren van Zijn kruis te overlopen.

c. Hier is nog een andere opklimming, omdat deze grote druppelen bloed niet slechts zijn afgedropen, maar afgelopen. Een stroom is afgelopen, zo sterk, alsof het uit een zeer dodelijke wond gevloeid was, het waren grote druppelen bloeds, neervallende op de aarde. Hier is een grootheid en veelheid, het zijn grote druppelen geweest, en in zo'n aantal, zo overvloedig, dat zij door Zijn klederen gedrongen zijn en door alles heen op de aarde zijn neergevloeid. Hier was het dat Zijn kleed geverfd was met karmozijn rood. Dat van de profeet, hoewel het in een andere zin gesproken was, mag toch in zeker opzicht hierop toegepast worden: 'Waarom zijt Gij rood aan uw gewaad, en Uw klederen als van één, die in de wijnpers treedt?' (Jes. 63:2). O, wat een vertoning was hier! Zijn hoofd en ledematen allen bloedig van het zweet, dit bloed is uitgestort en heeft Zijn klederen bedekt, wat stond zoals een nieuw uitspansel bezet is met sterren, die een grote storm voorzeggen en aanbrengen. Maar het is daar niet blijven staan, maar op de aarde neergevallen. O gelukkige hof, die met zulke tranen van bloed bewaterd is! Hoeveel beter zijn deze rivieren dan Abama en Farpar, rivieren van Damaskus, ja, dan al de wateren Israëls, ja, dan al die rivieren die de hof van Eden doorstroomd hebben.

1. Dit wijst ons de zware last van de zonde aan, waaronder Christus zo gedrukt werd dat Hij gezweten en gebloed heeft. Toen de eerste Adam de eerste zonde gedaan had, was dit de straf: 'In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten' (Gen. 3: 19), maar nu heeft de

tweede Adam, al de zonden van alle gelovigen van de gehele wereld, op Zich genomen. Hij heeft niet alleen in Zijn aangezicht gezweten, maar over Zijn gehele lichaam. O, hoe mismaakt moet toch dit aangezicht geweest zijn, staande zo vol druppelen, en dat geen druppelen van waterig zweet, maar van dik bloed. Wij zien in andere mensen dat als zij ontsteld zijn door vrees en bekommernis, hun het bloed gewoonlijk naar het hart toeloopt, omdat dat het voornaamste gedeelte is, en daarom de andere lichaamsdelen verlaat en het zich daarheen begeeft, om het liever zelf te bewaren. Maar onze Zaligmaker handelt op een geheel andere manier (omdat Hij wilde lijden zonder enige hulp van vertroosting) en weigert voor Zichzelf deze algemene verlichting van de natuur. Al de krachten van onze ziel en al de delen van ons lichaam waren door de zonde lelijk gemaakt, en daarom heeft Hij van alle kanten bloed willen zweten. Wij doen de zonde, en onze ogen willen nauwelijks één traan laten vanwege de zonde. Zijn ogen, oren, hoofd, handen, voeten, hart en alles stortte overvloedige tranen van bloed voor ons, ja, voor onze zonden. Laat de Jezuïeten en Papen in hun bedenkingen over het lijden van Christus, uitroepen tegen de Joden, in dit bloedige zweet van Christus merk ik een andere nuttigheid op. Helaas, hier is geen Jood, geen Judas, geen Herodes, geen Pilatus, geen schriftgeleerde, geen Farizeeër. Hier zijn geen beulen om Hem te geselen, geen soldaten om Zijn hoofd met doornen te kronen, hier zijn geen spijkers noch speren om het bloed uit Zijn lichaam te laten. Hoe is dit dan tot stand gekomen? Is er enige natuurlijke oorzaak? O nee, de nacht was koud, waardoor natuurlijker wijze het bloed naar binnen wordt getrokken. Onder de blote hemel ligt Hij wroetend op de aarde, en daar heeft Hij gezweten en gebloed. O mijn ziel, wie heeft dit werk gedaan? 'Zo waarachtig als de HEERE leeft, de man die dat gedaan heeft, is een kind des doods' (2 Sam. 12: 5), zo zei David, toen Nathan dit op hem toepaste: 'Gij zijt die man!' (vs. 7). O mijn ziel, mijn zondige ziel! O mijn zondige, bedrieglijke en verfoeilijke ziel! U bent die moordenaar. Uw zonde lag Christus op het hart als een last, als een berg van lood of ijzer, toen niemand bij Hem was dan enkele onverstandige, droevige en slaperige discipelen, toen zijn alle zonden van de gelovigen (en daaronder ook uw zonden) op Christus aangevallen als net zoveel moordenaars, en hebben Hem Zijn bloed uitgeperst en Hem doen roepen: 'Mijn ziel is bedroefd, bedroefd tot de dood toe'. Ga nu heen, ween met Petrus, en zeg met David: 'Ik heb gezondigd tegen de HEERE' (vs. 13). O, hoe zouden mijn eigen ogen kunnen zien op Christus, zo zwetende, bloedende, bloed uitstromende, bollen bloed, stukken bloed, grote druppelen bloed, uit alle delen en leden van Zijn lichaam, dat ik niet zou 'rouwklagen over Hem, als met de rouwklage over een enige zoon; en zij zullen over Hem bitterlijk kermen, gelijk men bitterlijk kermt over een eerstgeborene' (Zach. 12:10).

2. Dit kan ons onderwijzen betreffend Christus' buitengewone liefde. Van de pelikaan wordt gezegd dat, als enigen van zijn jongen met de staart van een vergiftige slang geslagen zijn, hij direct met de bek zijn borst opent, en zo haar eigen bloed voor hen geeft als een medicijn, opdat zij daarvan zuigende, mogen leven. Zo heeft Christus met ons gehandeld, als Hij ons verslagen zag door het vergif van de zonde, Hij heeft geen uitstel willen lijden, Hij heeft niet willen wachten tot de Joden Zijn bloed uitgelaten hebben met hun geselingen, doornen en nagelen: 'Ik moet met een doop gedoopt worden; (zei Christus) en hoe word Ik geperst, totdat het volbracht zij!' (Luk. 12:50). Hij was vol van liefde, en daarom, al Zijn zweetgaten vanzelf geopend hebbende, heeft Hij Zijn bloed van alle kanten laten uitlopen en daarvan een kostelijke balsem gemaakt tot genezing van onze wonden. O, liefde van Christus! Gelijk een Elihu eens kon zeggen: 'Zie, mijn buik is als de wijn, die niet geopend is; gelijk nieuwe lederen zakken zou hij bersten' (Job 32: 19), zo

vol was het hart van Christus, ja, vol van liefde, zo vol, dat Hij die niet in heeft kunnen houden, maar zij is door alle delen en leden van Zijn lichaam uitgebarsten in een bloedig zweet. Ik kan niet anders zeggen, of elke druppel van Christus' bloed is zeer kostelijk geweest en van genoeg waarde om een gehele wereld zalig te maken. Maar werkelijk, dit bloed is niet uitgeperst geweest door geselingen, doornen of een speer, en moet bijzonder in ere gehouden worden. Zoals de mirre, die door het snoeien van de boom uitvloeit en zeer kostelijk is — maar die vanzelf naar buiten druipt — wordt toch voor de eerste en beste gehouden! En zoals de balsem, hoe Hij ook komt, zoet is, maar ondanks dat die vanzelf neervalt, echter voor de zuiverste en welriekendste wordt gehouden. Hierop zinspelen de apocriefe woorden in Ecclesiasticus: 'Ik heb een goede reuk van mij gegeven, gelijk als kaneel, en gelijk een ruikbal, en gelijk een uitgelezene mirre' (Eccl. 24:16). De gewone overzetting heeft het zo opgesteld: 'gelijk een mirreboom, ongesneden zijnde, heb ik een reuk van mij gegeven', alsof Christus gezegd had: zonder enige opening, snijding en snoeïng, uit loutere liefde heb Ik Mijn bloed uitgestort op de aarde. Dit staat vast, dat op deze tijd Hem geen geweld aan Zijn lichaam is aangedaan, geen mens heeft Hem aangeraakt, of is tot Hem genaderd. In een koude nacht (want zij hadden vuur in hun huizen), liggende buiten in de lucht en op de koude aarde, heeft Hij Zichzelf gesteld om bloed te zweten. Zeker, de liefde is warm, Hij had een vuur in Zijn boezem dat Hem heeft doen smelten in dit bloedig zweet. O, wonderlijke liefde!

3. Dit kan ons onderwijzen betreffend Christus' voornemen in dit lijden. Christus heeft geweend (zegt Bernardus), niet alleen met Zijn ogen, maar met al Zijn leden, om met de tranen van Zijn lichaam, te wassen en te reinigen Zijn lichaam, dat is Zijn kerk. Of, Christus heeft bloed gezweten om ons een teken te geven van de nederlaag van de vijand. Het zweten bij ziekte is een bewijs of goed teken dat de natuur uit al haar kracht gestreden heeft met de kwade ziektekiemen en die nu overwonnen heeft. Zo is dit bloedig zweet een gezegend oordeel geweest of een zeker bewijs, dat de zonde had weggenomen en dat het Lam de leeuw had overwonnen. Zoals Christus eens zei: 'Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden. En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken' (Joh. 12:31, 32).
Tot hiertoe van Christus' lijden, voor Hij is gevangen genomen. En nu mogen wij aannemen dat het omstreeks middernacht geweest is, de rechte tijd, die Christus genoemd heeft 'de ure, en de macht der duisternis' (Luk. 22:53). Hetgeen van twaalf tot drie uur in de nacht gevolgd is, zullen wij in de volgende punten uitwerken.

6. Van het verraad van Judas, de gevangenneming van Christus en Zijn gebonden leiding tot Annas.

Op deze tijd kwam Judas in de hof Gethsemané, en toen hij genaderd was tot de deur van de hof, is Jezus naar Zijn discipelen gegaan en heeft hen uit hun slaap geroepen. Schertsende (zoals sommigen menen) heeft Hij hen gelast nu te slapen en te rusten als zij konden, vanwege het gevaar dat nu ophanden was. Maar bovenal voegt Hij daarbij: 'Zie, de ure is nabijgekomen, en de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren. Staat op: laat ons gaan, zie, hij is nabij, die Mij verraadt' (Matth. 26:45, 46). Opdat zou mogen blijken dat Hij Zijn lijden gewillig op Zich heeft genomen, heeft Hij niet alleen geweigerd te vluchten, maar Hij heeft Zijn discipelen geroepen om op te staan en Zijn moordenaars tegemoet te gaan. En nu zijn zij gekomen, 'met zwaarden en stokken' (Matth. 26:47), of zoals Johannes erbij voegt: 'met lantaarnen en fakkelen' (Joh. 18:3). 'En

(Judas ging hen voor en kwam bij Jezus om Hem te kussen) hebben Hem genomen en gebonden en heengeleid, eerst tot Annas' (Luk. 22: 47, Joh. 18:12, 13).
In deze volgorde zal ik opmerken:
1. Judas' verraad.
2. Christus' gevangenneming.
3. Christus' binding.
4. Christus' leiding tot Annas, één van de hogepriesters, als tot Zijn eerste voorstelling.

1. Judas' verraad: 'En als Hij nog sprak, ziedaar een schare; en één van de twaalven, die genaamd was Judas, ging hen voor, en kwam bij Jezus, om Hem te kussen' (Luk. 22:47). Deze verrader was niet slechts een discipel, maar een apostel, niet van de zeventig, maar één van de twaalven. Augustinus spreekt van verschillende liefdediensten die Christus op een bijzondere wijze aan Judas gedaan heeft. Hij had hem geroepen tot een apostel, gemaakt tot Zijn vriend, tot Zijn metgezel, Hij had hem doen eten van Zijn brood, doen zitten aan Zijn tafel, zijn hand met Hem doen indopen in de schotel. Ja, als de overlevering juist is, dan had Jezus Judas dikwijls van de dood verlost, en omwille van hem zijn vader genezen van de geraaktheid en zijn moeder van de melaatsheid, en naast Petrus heeft Hij hem geëerd boven al Zijn andere apostelen. Dit weten wij zeker dat Hij hem gekust, zijn voeten gewassen heeft en hem aangesteld heeft als Zijn ontvanger en uitgever, en dat Judas nu Christus heeft verraden! O, wat is dit een vergroting van Christus' lijden en wat een verzwaring van Judas' zonde! Ziedaar een schare, en Judas als hoofdman vooraan, hij ging hen voor met zijn tegenwoordigheid en in zijn boosheid. De evangelisten geven hiervan de reden: opdat hij zo des te beter de gelegenheid zou hebben om Hem te kussen, dit was het teken dat hij aan de schare gaf: 'Die ik zal kussen, Dezelve is het; grijpt Hem'. Hij begint de vijandschap met een kus en hij verbreekt de vrede van zijn Heere met een teken van vriendschap. Jezus nam dit niet goed op: 'Judas, verraadt gij de Zoon des mensen met een kus?' (Luk. 22:48), alsof Hij wilde zeggen: maakt u van het zegel van de liefde een teken van verraad? Wat, moest een kus van uw mond de sleutel tot verraad zijn? O, wat een vriendelijke bestraffing was dit! Maar om dit te gebruiken: Het was goed voor de wereld (zegt Chrysostomus), met name voor de kinderen van God, dat Judas alleen aan deze zonde schuldig was, en dat er behalve hem geen trouweloze en verraderlijke mensen meer in de wereld waren. Maar ach, hoe vol is de wereld van dergelijke wangedrochten. Er is nog nooit een Abel geweest, of hij heeft een Kaïn gehad om hem te vermoorden, nooit een Mozes, of hij heeft een Jannes en Jambres gehad om hem te weerstaan, nooit een Jozef, of hij heeft stuurse broeders gehad om hem te benijden, nooit een Simson, of hij heeft een Delila gehad om hem te verraden, nooit een David, of hij heeft een Achitofel gehad om hem te beschadigen, nog nooit een Paulus, of daar is een Alexander geweest om hem veel kwaad te doen. Ja, het lijkt wel alsof wij in elke vergadering een Judas ontmoeten! Wat zijn er veel mensen in het burgerlijke leven die hun voordeel doen met liegen, zweren, uitstrijken, beroven en verkopen van Christus, en van hun eigen ziel, om veel minder dingen dan dertig zilveren penningen. En in de zaken van de godsdienst, wat zijn er een zorgeloze en vadsige belijders onder ons, die Christus kussen zowel door het horen van Zijn Woord, als door het ontvangen van de heilige sacramenten, en toch verloochenen zij Christus in hun leven en wandel: Zij eren God met hun lippen, maar hun hart houdt zich verre van God (Matth. 15:8).

2. betreffend de gevangenneming van Christus: 'Toen kwamen zij toe en sloegen de handen aan Jezus en grepen Hem' (Matth. 26:50). Zij hebben Hém gegrepen, Die de

wereld niet kan begrijpen, maar voor zij Hem echter grepen, is Hij Zelf begonnen met vragen en heeft hen in hun boodschap verder geholpen, Hij heeft hen gezegd dat Hij was Jezus van Nazareth, Die zij zochten. Dit was maar een adem, een zacht en vriendelijk woord, en ondanks dat is het van groter kracht geweest dan de oostenwind of de stem des donders, want God was in die zachte stem, en sloeg hen ter aarde neer. O, de macht van Christus! Zij komen tot Hem met stokken en zwaarden, en Hij doet niet meer, dan maar één woord uit Zijn mond laten gaan, en direct beginnen zij te struikelen, 'gingen zij achterwaarts en vielen ter aarde' (Joh. 18:6). Och, als wij nog niet kunnen bestaan voor een zacht antwoord van een goedertieren God, hoe durven wij dan de toorn van die almachtige Rechter zo uit te dagen, zoals wij doen? En toch laat Hij hen weer opstaan, en zij gaan al verder om Hem te zoeken. Hij zegt hen nog eens: 'Ik ben het', Hij biedt Zichzelf aan, Hij is begerig en bereid om een offerande te worden. Maar Hij stelt hen grenzen en bevrijdt Zijn apostelen om de getuigen te zijn van Zijn lijden. In dit werk van de verlossing moest niemand naast Hem arbeidende zijn, Hij alleen moest de wijnpers treden. 'Indien gij dan Mij zoekt (zegt Christus), zo laat dezen heengaan' (Joh. 18:8). Zo laat Hij wel Zichzelf grijpen, maar zeker niet Zijn discipelen.En nu zij Zijn toestemming hebben, o, met wat een venijnige en wrede gedaante, en wat een smadende en dreigende ogen, met wat een boosaardige en spijtige harten zijn zij op onze Zaligmaker aangevallen en hebben Hem besprongen. Zij hebben Hem eerst omsingeld en daarna hun goddeloze en gewelddadige handen aan Hem geslagen. In de oorspronkelijke taal betekent het een gewelddadig grijpen. Er is iemand die Zijn gevangenneming met deze woorden heeft uitgedrukt: Enigen hebben Hem gegrepen bij Zijn klederen, anderen bij het haar van Zijn hoofd, anderen hebben Hem gegrepen bij de baard, anderen hebben Hem met hun goddeloze vuisten geslagen. En razend geworden zijnde, omdat Hij hen achterwaarts ter aarde had neergeslagen, hebben zij Hem ook op Zijn rug neergeworpen en Hem zeer boosaardig onder hun modderige voeten vertreden. Een andere schrijver spreekt er zo van: Zoals een brullende en aanvallende leeuw zijn roof langs de aarde sleept, rukt en plukt, zo hebben zij Christus langs de aarde gesleept, Hem bespuwende en trekkende bij Zijn haar. Een ander, die het op dezelfde manier zegt: Zij zijn allen met geweld op Hem aangevallen, zij hebben Hem geschopt, gescheurd, gestoten en het haar van Zijn hoofd en baard uitgetrokken. Dit alles vinden wij overvloedig in Gods Woord: 'Vele varren hebben mij omsingeld, sterke stieren van Basan hebben mij omringd. Zij hebben hun mond tegen mij opgesperd, als een verscheurende en brullende leeuw' (Ps. 22:13, 14).

Wij zijn gereed om tegen Judas en de Joden uit te roepen, en wij denken: och, waren wij in hun plaats geweest, wij zouden onmogelijk zo hebben kunnen handelen. Maar laat ons deze werktuigen wat terzijde stellen en op de voornaamste oorzaak zien. Hebben wij niet mede de hand gehad in al deze handelingen? Hebben wij niet samengespannen in Zijn dood, en daardoor ook in Zijn gevangenneming? Och, mijn zonden, mijn zonden! Deze zijn geweest de bende, de overste en de dienaars, deze waren de menigte. Als ik die zou tellen, ik zou er duizend kunnen tellen en dan zou ik nog niet één van de duizend tellen. Het waren de krijgsknechten die Hem omsingelden, de varren die Hem omringden, de brullende leeuwen die hun monden tegen Hem open sperden. O mijn ziel, waarom zou u opstaan tegen de Joden en op hen neerzien, als u in uzelf de verrader en het hele leger dienaars vindt! Och, dat u deze verfoeiing wilde omkeren tot haar rechte oorsprong en oorzaak! Och, dat u wilde 'gedenken aan uw wegen en aan al uw handelingen, waarmede gij u verontreinigd hebt, en gij zult van uzelve een walging hebben over al uw boosheden, die gij gedaan hebt' (Ezech. 20:43).

3. betreffend het binden van Christus, verhalen ons de evangelisten dat de bende en de overste en de dienaars van de Joden, Jezus gegrepen en Hem gebonden hebben (Joh. 18:12). Zij hebben Zijn handen met koorden gebonden. Het voorbeeld hiervan is Simson geweest, die Delila met zelen heeft gebonden. Zo hebben zij Hem ook gebonden met zelen en strikken, om daarmee te zeggen dat Hij zou moeten sterven, daar het hun gewoonte niet was iemand met zelen of strikken te binden dan diegenen, die zij vast voorgenomen hadden te kruisigen. Anderen spreken ook van enige omstandigheden van dit binden, dat zij Hem bonden met drie koorden, en dat met zo'n geweld, dat zij het bloed uit Zijn tere handen deden springen, het is zeker dat het hen aan geen boosheid ontbroken heeft, en nu heeft het hen ook aan geen macht ontbroken, want de Heere had Zichzelf in hun handen overgegeven. Binden is een bewijs van onwaardigheid, de geschiedenissen getuigen van de koning Alexander, dat, toen hij met een pijl geschoten was, en die er uitgetrokken zou worden, zijn geneesmeesters oordeelden dat hij gebonden moest worden, omdat de minste beweging (naar hun zeggen) schadelijk voor hem zou zijn. Maar hij gaf tot antwoord dat er geen koningen moesten gebonden worden, omdat de koninklijke macht altijd vrij en ongebonden is. En David, in zijn klaaglied over Abner, zei: 'Is dan Abner gestorven als een dwaas sterft? Uw handen waren niet gebonden, noch uw voeten in koperen boeien gedaan' (2 Sam. 3:33, 34). Dwaze mensen en slaven was men gewoon te binden, en zo ook de dieven. Het is behoorlijk dat de handen van hen die hun handen openen om de goederen van anderen te stelen, worden gebonden en vastgemaakt, waarin onze Zaligmaker ook onder het getal van hen gesteld is geweest. O ja: 'Ter zelver ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen een moordenaar, met zwaarden en stokken om Mij te vangen' (Matth. 26:55). 'Hij heeft Zichzelven vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende' (Filipp. 2:7). O, wonderlijke vernedering en vernietiging van Christus! Hij, Die uitnemend rechtvaardig was, is voor een dief geacht. Hij, Die Gode evengelijk was, is een slaaf geworden. Hij, Die sterker was dan Simson en Die Zijn koorden van Zijn armen zou hebben kunnen verbreken als een draadje, heeft Zich laten binden, en als een gebonden Lam heeft Hij Zich laten wegleiden naar de slachter. En zo heeft onze vrijheid en verlossing van de slavernij, de zonde, de dood en de vloek een begin genomen. Maar behalve deze touwen betekent het woord ook een binden met kettingen (Mark. 5:3). Sommigen zijn van gevoelen dat zij Zijn handen en voeten geboeid hebben (vs. 4), anderen zeggen dat zij aan Zijn hals een ijzeren ketting gelegd hebben, het zal alles niet zozeer bezijden de waarheid zijn, daar zij immers net zo wreed met de Meester als met Zijn dienstknechten gehandeld hebben. Ik kan niets anders denken, of zij zullen net zo geraasd hebben tegen Petrus als zij tegen Christus gedaan hebben, Petrus die zij ook gebonden hebben met twee ketenen (Hand. 12:6). Ook denk ik niet dat zij anders gewoed hebben tegen Paulus dan zij tegen Jezus gedaan hebben: 'Toen naderde de overste en greep hem en beval dat men hem met twee ketenen zou binden' (Hand. 21:33). En dat hun handeling met Christus zo zou zijn, daarvan schijnt Judas in zijn raadgeving te spreken: 'Grijpt Hem' (Matth. 26: 48), 'Grijpt Hem en leidt Hem zekerlijk heen' (Mark. 14:44), dat is: maak Hem goed vast dat Hij niet ontsnapt uit uw handen, Hij heeft u dikwijls bedrogen, en daarom: maak Hem vast met een ijzeren ketting die sterk genoeg is om Hem te houden. Ik kan dit niet afhandelen zonder enige nuttigheid voor ons aan te wijzen.

Christus heeft Zich zo laten binden, om alle soorten van vervolging te heiligen door Zijn lijden daarvan. En ook, Christus was veel sterker gebonden met de touwen van Zijn liefde dan met enige ijzeren boeien. Zijn liefde was sterk als de dood. Zij heeft Hem, Die onoverwinnelijk is, overwonnen, en Hem, Die almachtig is, gebonden. De zelen van de

Joden zijn maar tekenen en afbeeldingen geweest, maar de dierbare liefde, de tere ingewanden van Jezus Christus, zijn de zaken en betekenende dingen geweest. Voorts, Christus is gebonden, opdat wij zouden vrij worden. Christus' koorden van liefde zijn van zo'n uitnemende kracht geweest, dat zij de kettingen van onze zonden hebben kunnen ontbinden, en de handen van Gods gerechtigheid hebben vastgemaakt, die vanwege onze zonden tegen ons waren uitgestrekt. Nogmaals, Hij is voor ons gebonden: 'Ik trok ze met mensenzelen, met touwen der liefde' (Hos. 11:4). Wat een vreemd werk is het, dat de Koning Zich laat binden voor dieven die het kwaad hebben gedaan, maar zo was Christus' liefde om zondige mensenkinderen weer tot Zijn liefde te bewegen.
Als laatste is er nog een goede les te leren van die boosaardige Judas: 'grijpt Hem, en leidt Hem zekerlijk heen', houdt Hem vast. Kom christenen, hier komt een goede raad van Judas. Zoals een tweede Kajafas voorzegt hij wat hij niet weet: grijpt Hem, en leidt Hem heen, en houdt Hem vast. Het is zeer nodig dat degenen die Christus op een geestelijke wijze zoeken, Hem moeten aangrijpen door het geloof en Hem vasthouden door de liefde. 'Ik zal nu opstaan (zegt de Bruid), ik zal Hem zoeken, Die mijn ziel liefheeft' (Hoogl. 3:2), en direct daarop: 'Ik vond Hem, Die mijn ziel liefheeft; ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijner moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene die mij gebaard heeft' (vs. 4). Uit het bed der zonde moeten wij opstaan en Christus zoeken in het gebruik van Zijn instellingen, en Hem daar vindende, moeten wij Hem aangrijpen en vasthouden met de hand van het geloof, en Hem niet laten gaan, maar zekerlijk heenleiden, totdat wij Hem gebracht hebben in onzer moeders huis en de vergadering van Zijn volk, of als u wilt, totdat wij Hem gebracht hebben in het binnenste van onze zielen, waar Hij Avondmaal zal houden met ons, en wij met Hem.

4. Van Zijn heenleiden tot Annas getuigt Johannes, 'En leidden Hem heen, eerst tot Annas; want Hij was de vrouws vader van Kajafas, welke deszelven jaars hogepriester was' (Joh. 18:13).

1. Zij hebben Hem heengeleid, dat ziet op de plaats waar zij Hem heengeleid hebben, van de hof waar zij Hem hebben gegrepen en gebonden, en daar vandaan hebben heengeleid. Maar het woord zegt iets meer: soms is het om zo te zeggen als wegdrijven, door geweld of door list, soms wegrukken om gestraft of om geoordeeld te worden. Er wordt door iemand gezegd: zij trokken Hem weg aan de haren van Zijn hoofd, en leiden Hem door onbekende wegen en door de beek Kedron, waar de ruwe dienstknechten Hem hebben ingedompeld en Hem alle smaadheden en ongeschiktheden hebben aangedaan die zo'n baldadige en wrede bende bedenken kon. Zodat nu die voorzegging weer vervuld werd: 'Hij zal op de weg uit de beek drinken' (Ps. 110: 7). Ik durf dit niet als een vaste waarheid verhandelen, maar dit kan ik voor zeker zeggen, dat zij Hem hebben heengeleid en weggerukt, en weer teruggehaald naar Jeruzalem, uit de hof, door de vallei en beek Kedron.

2. Eerst hebben zij Hem geleid tot Annas. Waarom daarheen, zou men mogen vragen. De kennis van zaken behoorde eigenlijk niet tot Annas, maar tot Kajafas. Al wat van Annas kan gezegd worden is, dat hij het hoofd was van de Grote Raad en de vader van de vrouw van Kajafas, en dat hij het volgende jaar hogepriester zijn zou.
Och, als ik denk aan Jezus dat Hij zo eerst werd weggeleid tot Annas, als ik aan Hem denk dat Hij dan eens gegaan is en toen is voortgetrokken geworden en gedrongen Zich te haasten in Zijn bedroefde gang, wanneer ik aan Hem denk dat Hij is getrokken en

gestoten in het water van de beek en zo is gedwongen te drinken op de weg uit de beek Kedron, wanneer ik aan Hem denk dat Hij door een bende soldaten en ruwe dievenleiders tot deze huurling Annas gebracht is, en voornamelijk als ik bedenk dat ik meer dan één van de anderen, mijn handen mede in dit werk gehad heb, zo is het niet mogelijk of mijn hart moet barsten, of ik moet uitroepen dat mijn hart van steen en niet van vlees is. Kom christenen, laat ons onze handen leggen op onze harten en uitroepen: Och, mijn opgeblazenheid, och, mijn gierigheid, och, mijn boosheid en wraakgierigheid, och, mijn ongelovigheid, och, mijn ondankbaarheid, och, mijn liefdeloosheid tot de behoeftige leden van Jezus Christus! Wel, dit was de bende, en diegenen die Jezus (om zo te zeggen) hebben geleid, gedreven en getrokken bij de haren van Zijn hoofd, dit zijn diegenen geweest die de kettingen hebben vastgehouden, Hem voortgetrokken en in triomf vertoond hebben aan de bloeddorstige Annas. Ja, dit zijn geweest Judas en de Joden, Annas en allen. O, dat ik zo'n hart in mij kan plaats geven, dat zulke zonden in zich heeft, zulke verraders en zulke moordenaars van Jezus Christus. Maar ik moet tot het vervolg komen: 'Wachter, wat is er van de nacht? (...); wilt gijlieden vragen, vraagt; keert weder, komt' (Jes. 21:12, 13). Wij mogen nu denken dat het omstreeks de derde ure of de laatste wacht is. In het Evangelie wordt het genoemd de vierde wake des nachts (Matth. 14:25), op een andere plaats wordt het genoemd de morgenwake die geduurd heeft tot de morgen (Ex. 14:24, Ps. 130:6). Maar dat wat na deze tijd gedaan is, daarvan zullen wij in de volgende gelegenheid handelen.

7. Van het onderzoeken en de veroordeling van Christus, met wat daaraan vast is.

Nu is het geweest dat zij Hem van Annas tot Kajafas geleid hebben, en direct is bijeengeroepen, de raad van de overpriesters, schriftgeleerden en ouderlingen. Dit waren de grootste, aanzienlijkste, geleerdste en verstandigste mensen onder hen, en zij allen komen overeen, om Hem te veroordelen Die de grote Rechter is, beide van levenden en van doden.

In hun handelen staat ons op te merken:

1. Het listige onderzoeken van de overpriesters.
2. De schandelijke slaag van de dienaars.
3. De goddeloze beschuldiging van de getuigen.
4. Het vonnis van de rechter.
5. De trouweloze verloochening van de meinedige Petrus.
6. De schandelijke bespotting en het misbruik van de boosaardige dienaars.

1. betreffend het listige onderzoeken van de overpriesters: 'De hogepriester dan vraagde Jezus van Zijn discipelen en van Zijn leer' (Joh. 18:19).

a. Van Zijn discipelen. Wat de vraag geweest is, wordt niet verteld, maar het is waarschijnlijk dat het op deze manier gegaan is: hoeveel discipelen Hij had en waar zij waren, wat van hen zou geworden zijn, waarom Hij gedurfd had om sterker beveiligd te worden, door zo'n gekrioel van discipelen en metgezellen achter Zich te leiden, dan anderen van hogere staat en bediening, of het niet leek op oproer en verwarring van de staat, en wat de reden van hun vluchten was, of het niet een teken was dat zij schuldig waren aan onordelijkheid en aan onbehoorlijke daden. Het is niet goed te bepalen wat voor vragen de hogepriester wel gesteld heeft om Jezus te verzoeken, maar hij heeft ten volle alle omstandigheden onderzocht, die Christus zouden kunnen verstrikken, of op zijn minst, Zijn verdoemenis helpen bevorderen en voortzetten. Op deze vraag, betreffend Zijn discipelen, heeft onze Zaligmaker niet geantwoord. Ach, Hij wist de zwakheid van Zijn

metgezellen, Hij zou hebben kunnen zeggen: betreffend Mijn discipelen, u ziet wel dat de één Mij verraden heeft en een ander zal Mij zo direct verloochenen, hij wacht nog op het kraaien van de haan en dan zult u hem horen vloeken en zweren, dat hij Mij nooit gekend heeft. En wat de overigen aangaat, een onnodige vrees is op hun harten gevallen, en zij zijn gevlucht, om Mij alleen te laten om de wijnpers te treden. O nee, Hij heeft niet kwalijk willen spreken van de leraars van Zijn volk. Het was droevig voor Hem en een verzwaring van Zijn lijden, dat zij Hem allen verloochend hadden. Want voor deze tijd gingen velen van Zijn discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem, wat Jezus bewoog om tot de twaalven te zeggen: Wilt gijlieden ook niet weggaan? Nee, zei Petrus toen, 'Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods' (Joh. 6:66-69). O Petrus, wat een sterk geloof was dat! Wij geloven en bekennen, maar hoe komt het nu dat u geen geloof hebt? Of waarom bent u zo vreesachtig? O gij kleingelovige! Ik geloof wel dat dit Christus op Zijn hart gelegen heeft, en toch heeft Hij hen niet willen beschuldigen, omdat Hij nu stond in hun plaats en werd beschuldigd omwille van hen en om ons allen, en daarom heeft Hij op deze vraag naar zijn discipelen niets geantwoord.

b. De hogepriester heeft Hem ook gevraagd naar Zijn leer. Wat zijn vraag hierover geweest is, wordt nergens gezegd, maar het is wel waarschijnlijk dat zij op deze manier gegaan is. Wie Zijn Meester of wie de oprichter was van die nieuwe leer die Hij onlangs aan het licht had gebracht, waarom Hij de door hen zo lang gebruikte en gewone ceremoniën zocht te vernieuwen en te veranderen, en om welke rede Hij daarvoor in de plaats Zijn eigen vondsten invoerde, zoals de Doop in de plaats van de besnijdenis, het Avondmaal in de plaats van het paaslam. Zichzelf en Zijn apostelen in de plaats van de hogepriesters en Levieten, daar noch Hij, noch de meesten van de Zijnen uit dat geslacht waren. Waarom was Hij zo overmoedig en vermetel (Hij was toch nog maar drieëndertig jaren oud) dat Hij zo bitter en scherp ging preken tegen de Farizeeën, Sadduceeën, schriftgeleerden, overheden en ouderlingen van het volk? Vele dergelijke vragen heeft de hogepriester kunnen stellen, opdat hij Hem zo in de veelheid van de vragen, ergens op zou mogen betrappen tot Zijn beschaming en beschadiging. En op deze vraag heeft onze Zaligmaker geantwoord, maar o, hoe wijs: 'Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld; Ik heb allen tijde geleerd in de synagoge en in de tempel, waar de Joden van alle plaatsen samenkomen, en in het verborgene heb Ik niets gesproken. Wat ondervraagt gij Mij? Ondervraagt degenen, die het gehoord hebben, wat Ik tot hen gesproken heb; zie, dezen weten wat Ik gezegd heb' (Joh. 18:20, 21). Alsof Hij had willen zeggen: Ik beroep Mij op de getuigenis van Mijn vijanden zelf, u houdt Mij voor een oproerig mens en voor één die in het verborgen iets kwaads voorneemt tegen de staat. Ik zeg u de waarheid: lk spreek niets in het verborgen, dat is: niets wat in het minste enige aanleiding tot oproer zou kunnen geven. Mijn leer heb Ik met Mij mee gebracht uit de schoot van Mijn Vader, het is het eeuwige Evangelie, en niet van heden noch van gisteren, en het spreekt zeker niet van oproer, tweedracht, weerspannigheid of verraad. Vraag het Mijn vijanden, zij die Mij hebben gegrepen, gebonden en hierheen gebracht, zij weten wat Ik gezegd heb, laat hen zeggen, als zij kunnen, waarin lk de wet overtreden heb.

2. betreffend de slaag die Christus gegeven is door die boosaardige dienstknecht. 'Eén van de dienaren, die daarbij stond, gaf Jezus een kinnebakslag, zeggende: Antwoordt Gij alzo de hogepriester?' (Joh. 18:22). Dit heilige aangezicht, dat was voorbestemd om het voorwerp van de hemel te zullen zijn, uit de aanschouwing van dit heilig aangezicht

bestaat een groot deel van de hemelse heerlijkheid: dat aangezicht waar de engelen met verwondering op staren, zoals kinderen op een blinkende zonnestraal, wordt nu geslagen door een boosaardige slaaf ten aanzien van een rechter. En ondanks dat de vergadering vol was, toch heeft niet één van hen allen deze daad bestraft of een woord ten goede van Christus gesproken. Ja, hierom was dit onrecht nog des te groter, omdat de slag gezegd wordt gegeven te zijn door Malchus, een Idumeïsche slaaf, die degene geweest is, van wie het oor door Petrus afgehouwen en door Christus weer genezen is. Zo heeft hij Hem beloond voor Zijn wonderwerk. Iemand zou kunnen denken dat deze slag maar een kleine zaak geweest is vergeleken bij alles wat Christus geleden heeft, maar als wij echter Gods Woord inzien, vind ik dat dit al een vrij grote zaak geweest is. Zo zegt Jeremia: 'Hij geve Zijn wang dien, die Hem slaat, Hij worde zat van smaad' (Klaagl. 3:30). En Micha, sprekende van Christus, zegt het zo: 'Zij zullen de Rechter Israëls met de roede op de kinnebak slaan' (Micha 4:14), een wereld vol schande steekt hierin. De apostel stelt dit als een teken van verdraagzaamheid en ontering, 'zo iemand u in het aangezicht slaat' (2 Kor. 11:20). Er is niets zo schandelijk (zegt Chrysostomus) als op de kinnebak geslagen te worden, de verschillende lezingen van dit woord drukken dit nog des te meer uit: hij sloeg Hem met een roede, of, hij sloeg Hem met de palmen van zijn hand. Het woord, zeggen enigen, ziet op zijn slaan met een roede, knots, schoen of muil, of zoals anderen, het ziet op het slaan met de palmen van zijn hand. Van beiden wordt de palm van zijn hand onwaardiger geoordeeld dan een roede of schoen, en daarom hebben wij het in de tekst overgezet: met de palmen van zijn hand sloeg hij Jezus, dat is met een vlakke hand, met zijn uitgestrekte hand. Als de ouden over deze kinnebakslag schrijven, zegt één van hen: laat de hemelen zich ontzetten, en laat de aarde beven over de lijdzaamheid van Christus en de onbeschaamdheid van deze dienaar. O engelen, hoe hebt u kunnen zwijgen! Hoe hebt u uw handen kunnen inhouden, toen u zag dat zijn hand uw God sloeg! Als wij Hem aanmerken (zegt een ander) Die de slag kreeg, en wie degene was die Hem sloeg, die was het niet waard om met vuur verbrand, door de aarde verslonden, aan de satan overgegeven en in de hel verstoten te worden! Als een onderdaan zijn hand zou opheffen tegen een zoon van een aardse prins, zou hij niet waardig geoordeeld worden om gestraft te worden? Hoeveel te meer in deze zaak, als de hand is opgeheven tegen de Koning der koningen en de Heere der heren, Die niet alleen de mensen, maar de cherubijnen en serafijnen en alle hemelse machten daarboven aanbidden en dienen! Bernardus zegt ons dat de hand die Christus sloeg, met een ijzeren handschoen was aangedaan, en Vincentius verhaalt dat Christus door de slag ter aarde was neergeslagen. Ludavicus voegt erbij dat het bloed uit Zijn mond is gesprongen en dat de indrukken van de vingers van de dienaar op Christus' kinnebak zijn achtergebleven, met enige dikheid en bleke kleur. Het is onnodig hier meer van te spreken, alleen, let op dit woord tot onze nuttigheid.

Kom, zie op dit levend en beminnelijk Beeld van lijdzaamheid. Hij werd in Zijn aangezicht geslagen, maar Hij was op geen enkele wijze ontsteld in Zijn hart. Ondanks zo'n grote misslag, heeft Hij echter alle zachtmoedigheid en vriendelijkheid betoond aan Zijn vijanden. Och, wie bent u die niet één woord kunt verdragen, die geen onhebbelijk woord kunt lijden, die niet het minste en kleinste onrecht kunt verkroppen, zonder toorn en grote razernij. O hovaardig mens, hoe kunt u zo snel ontsteld zijn over de minste vernedering, als u ziet dat uw Zaligmaker de grootste smaadheden zo stil verdragen heeft! Kom en leer dit van Christus! Als wij ooit denken deel en lot in Zijn lijden te hebben, laat ons Hem gelijkvormig worden in zachtmoedigheid, in lijdzaamheid, in goedertierenheid en nederigheid des gemoeds, en zo zullen wij rust vinden voor onze zielen.

3. Van de beschuldiging van de getuigen. Hij is vals beschuldigd en belasterd van die dingen die Hij nooit geweten heeft. In Zijn beschuldiging kan ik deze dingen opmerken:

a. Dat zij valse getuigen gezocht hebben, want waarachtige getuigen hebben zij niet kunnen vinden: 'En de overpriesters, en de ouderlingen, en de gehele Grote Raad zochten valse getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem doden mochten' (Matth. 26:59). In een voorgaande raad hadden zij besloten dat Hij niet mocht leven, maar moest sterven, en nu, hun voornemen bedekkende met de gedaante van een vierschaar, hebben zij getuigen gezocht. O wonder, wie heeft ooit gehoord dat rechters naar valse getuigen zoeken en die gebruiken, om tegen de gevangene te getuigen voor de vierschaar?

b. 'Hoewel er vele valse getuigen toegekomen waren, zo vonden zij toch niet' (vs. 60), 'En ook alzo was hun getuigenis niet eenparig' (Mark. 14:59). O, ongerechtigheid van mensen in het tegengaan van de besluiten Gods! De rechters zoeken naar getuigen, die getuigen zoeken naar bewijs, deze bewijzen zoeken naar eenheid en eenparigheid, en niets was er wat tot hun voornemen diende.

c. Eindelijk, na vele pogingen, kwamen twee valse getuigen en zeiden: 'Deze heeft gezegd: Ik kan de tempel Gods afbreken en in drie dagen dezelve opbouwen' (Matth. 26:61). Zij beschuldigden Hem van een figuurlijke manier van spreken, een dwaling of ongelijke beschrijving, die zij niet konden bevatten. En als het door Hem naar de letter volbracht was, zou het zover van een misdaad af geweest zijn, dat het eerder een bewijs van Zijn macht zou geweest zijn. Maar let op hun valse herhaling van de woorden die Hij gesproken had, want Hij had niet gezegd: Ik kan deze tempel van God afbreken en in drie dagen opbouwen, maar: 'Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten' (Joh. 2:19).
De aantijging verschilt van de waarheid in deze stukken:
1. Ik kan afbreken, zeggen zij, maar breek gij, zei Christus.
2. Ik kan deze tempel Gods afbreken, zeiden zij, maar breek gij deze tempel, zei Christus, slechts 'deze tempel', zonder toevoegingen.
3. Ik kan deze tempel Gods afbreken en in drie dagen dezelve opbouwen, zeiden zij, maar: breek gij deze tempel en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten, zei Christus. Hij sprak niet van het opbouwen van een uitwendige tempel, maar van het oprichten van Zijn eigen lichaam, waarvan Hij wist dat zij het breken zouden. Dit waren de beschuldigingen van de valse getuigen, waarop Christus niet heeft geantwoord. Hij heeft hun beschuldigingen veracht als niet waard om te beantwoorden, en dat heeft hen des te meer gekweld.

d. Er is nog een andere beschuldiging ingebracht: Kajafas had nog een hinderlaag waarvan hij meende dat die het doen zou in die vergadering. Hij bezwoer Hem bij God dat Hij hem zou zeggen of Hij de Christus was: 'Ik bezweer u bij de levende God, dat gij ons zegt, of gij zijt de Christus, de Zone Gods' (Matth. 26: 63). De heilige Jezus, bezworen zijnde bij zo'n heilige Naam, heeft nu geen antwoord geweigerd, en dit heeft de hogepriester (omdat het voornemen gelegd was) een godslastering genoemd, en tot een teken hiervan heeft hij zijn klederen verscheurd, bij wijze van voorzegging betekende dit, dat het priesterschap door hem zou verscheurd worden.
In dit alles wordt ons geleerd dat wij het onrecht in stilheid verdragen moeten: 'Indien mijn tegenpartij een boek zou schrijven, zou ik het niet op mijn schouder dragen? (zegt

Job). Ik zou het op mij binden als een kroon' (Job 31:35, 36). Het is onmogelijk, als wij Christus' dienstknechten zijn, dat wij in deze wereld zonder valse beschuldigingen zouden leven. Kom, laat ons het ter harte nemen en in sommige gevallen niet één woord spreken, omdat Hij, Die de alleronschuldigste geweest is, meestal gezwegen heeft. Waarom zouden wij dan zo voorbarig zijn in onze verontschuldiging? Ik weet dat er zowel een tijd is van spreken als een tijd van zwijgen. Als het kan dienen tot Gods eer en tot verbreiding van de Goddelijke waarheid, en als de omstandigheden geschikt zijn, dan is het tijd om onze mond te openen, al zouden wij het met de dood moeten bekopen. Zo heeft onze gezegende Zaligmaker gedaan. O, laat ons dit van Hem leren, en Zijn voetstappen navolgen.

4. betreffend het oordeel of vonnis van deze rechters. Kajafas, die de gehele Grote Raad voorging in het verklaren dat Jezus een godslastering gesproken had, en dat de zaak duidelijk genoeg was, heeft rondgevraagd: 'Wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: Hij is des doods schuldig' (Matth. 26:66). Zij durfden niet tegenspreken wat Kajafas gezegd had, zij wisten dat zijn aanhang zeer machtig was en zijn boosheid groot, en zijn hart was op deze zaak gesteld, daarom komen zij allen overeen en zeggen zoals hij het hebben wilde: Hij is des doods schuldig. O, hier is het vonnis van onze Jezus, dat ons vonnis geweest zou moeten zijn: Hij is des doods schuldig. Maar dit vonnis was niet meer dan een sterke gezondheid tegen een razende koorts. Zij hadden vóór die tijd geen macht om Hem de dood aan te doen, of zo'n dood als de dood des kruises was. Zij verklaarden Hem alleen des doods waardig en schuldig te zijn. 'In de veelheid der raadslieden is de behoudenis', zegt Salomo (Spr. 11:14), maar wij moeten dit zo verstaan, als het vrome lieden zijn en in een goede zaak, want anders zijn de bijeenkomsten, vergaderingen en raadplegingen van de goddelozen, gevaarlijk en dodelijk: 'De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen tezamen tegen de Heere, en tegen Zijn Gezalfde.' Dit soort raadsvergaderingen hebben wij veel in onze tijden, ik weet niet of wij dat raadsvergaderingen mogen noemen of een zwerende bult, ontstaan door de onordentelijkheid en ongesteldheid van de stad.

5. Van Petrus' verloochening en zijn zweren. Terwijl deze dingen zo met Christus gedaan werden, is er een droevig iets gebeurd met Zijn dienstknecht Petrus. Eerst is er een dienstmaagd tot hem gekomen, zeggende: 'Gij waart ook met Jezus de Gallileër' (Matth. 26: 69), en daarop zei een andere dienstmaagd tot de omstanders: 'Deze was ook met Jezus de Nazaréner' (vs. 71), en een weinig daarna, die erbij stonden zeiden tot hem: 'Waarlijk gij zijt ook van die; want ook uw spraak maakt u openbaar' (vs. 73), alsof zij zeiden: uw eigen spraak bewijst dat u een Gallileër bent, u bent er ook één zoals Christus, uit hetzelfde land en van dezelfde sekte, en daarom bent u ook één van Zijn discipelen. Petrus, die zodoende overrompeld werd en geen tijd had om zich te bedenken, heeft zijn Heere schandelijk verloochend, en a. doet het met een bepaalde uitvlucht: 'Ik weet niet wat gij zegt' (vs. 70), hij schijnt de beschuldiging met deze uitvlucht te bespotten: ik weet niet wat u bedoelt, ik versta uw woorden niet, ik begrijp niet wat u zegt. b. De tweede maal gaat hij door met een ongebonden overmoedigheid, en verloochend Christus met een eed: 'Ik ken de Mens niet' (vs. 72), en ten laatste verzwaart hij zijn zonden zozeer, dat hij tot een onbeschaamdheid opklimt, en zo zijn Heere met vloeken en zweren verloochent: 'Ik ken de Mens niet' (vs. 74). Hier is een leugen, een eed en een vloek. De zonde wordt begonnen op het woord van een vrouw, een geringe dienstmaagd, niet eens van een aanzienlijke vrouw. Het was maar een geringe dienstmaagd die de deur bewaarde, maar zij is gegroeid tot rijpheid. Als de dienstknechten hem beschuldigen, heeft hij gezworen

en zich verwenst en vervloekt: 'Ik ken de Mens niet.' O Petrus, is de Mens zo gering dat u Hem niet wilt kennen! En hebt u Hem tevoren niet beleden te zijn de Christus, de Zoon van de levende God? Kent u Hem niet zowel mens als God te zijn? Zeg, is Deze niet de mens-God, de God-mens Die u geroepen heeft en uw broeder Andreas, 'en Ik zal u vissers der mensen maken?' En is Deze niet Dezelfde, Die u op de berg Tabor gezien hebt, heerlijker schijnende dan de zon? Is deze niet Diegene Die u hebt zien wandelen op het water, en tot Wie u zei: Heere, indien Gij het zijt, zo gebied mij tot U te komen op het water'? (Matth. 14:28). Hoe komt het dan dat u kunt zeggen: Ik ken de mens niet'? Dit is zeker, hier is een al te droevig voorbeeld van menselijke zwakheid, als Petrus zo diep gevallen is, hoeveel te meer kunnen zo dan mindere sterren vallen, en toch hebben wij hier ook een heerlijk voorbeeld van een ernstige, doorgaande bekering: nauwelijks heeft de haan gekraaid en Christus eenmaal gezien op Petrus, of hij is 'naar buiten gegaan, en weende bitterlijk' (vs. 75). De haan was prediker, en het gezicht van Jezus was de genade, die de preek heeft krachtig gemaakt. O, goedertierenheid van Christus! Hij ziet om naar degene die zichzelf vergeten had. Hij maakt het geheugen van Zijn dienstknecht indachtig om te gedenken aan de woorden van zijn Meester. Hij zendt hem naar buiten om bitter te wenen, opdat Hij hem zo, goedertieren zou herstellen in Zijn vorige gunst. Laat ons hieruit leren om een zedig en nederig gevoelen van onszelf te hebben, ja, 'die meent te staan, zie toe dat hij niet valle' (1 Kor 10:12). Heeft Petrus eerst kunnen veinzen, dan liegen, voorts zweren, en daarop lasteren en vloeken, o, laat ons dan 'niet hooggevoelende zijn, maar vrezen' (Rom. 11:20). En mochten wij ook komen te vallen, zoals Petrus gedaan heeft, laat ons dan echter, zoals Judas, niet wanhopen, maar laat ons in onze bekering vast op de Heere betrouwen. Toen Christus Petrus aanzag, heeft hij bitter geweend, ondanks dat onze zonden groot zijn, zo is echter een gezicht van Christus zeer krachtig en genoeg om ons in tranen te doen smelten. O, laat ons niet in wanhoop verzinken, maar naar Hem opzien, opdat Hij weer mag neerzien op ons. Plinius verhaalt ons van enige rotsen in Frygia die, als zij door de zon beschenen zijn, droppelen water geven, alsof zij tranen weenden: Petrus betekent een rots, en zolang Petrus bleef in zijn zonde van Christus' verloochening, is zijn hart hard geweest als een rots, maar toen Christus, de Zon der gerechtigheid naar hem zag, is zijn hart week geworden en hij heeft zonder ophouden tranen geschreid. Zo krachtig is het gezicht van Christus, het verandert de rotssteen in een watervloed, de keisteen in een waterfontein (Ps. 114: 8).

Eindelijk, wij moeten ons niet lang bedenken over onze bekering, maar die als eerste in het werk stellen, bij de hand nemen en uitvoeren. Is hier niet een Evangelie's overste? Clemens, een oud schrijver van wie Paulus gewag maakt (Filipp. 4: 3), verklaart dat Petrus' bekering zo groot geweest is, dat op zijn wangen voren geweest zijn, waarlangs zijn tranen als door goten zijn afgelopen. De tekst zegt ons dat hij bitterlijk geweend heeft, en Clemens voegt er aantoe dat hij zijn leven lang, zo dikwijls als hij een haan heeft horen kraaien, zijn verloochening beweend en beschreid heeft. In David hebben wij ook een dergelijk voorbeeld: 'Ik doe mijn bed (zegt hij) de ganse nacht zwemmen, ik doornat mijn bestede met mijn tranen' (Ps. 6:7). David spreekt van zijn bed en bedstede, omdat hij daar meest in het bijzonder God de Heere vertoornd had: op zijn bed had hij overspel bedreven, en het was op zijn bedstede dat hij zich voornam en met zijn eigen hand ondertekende dat Uria moest sterven, en hierom heeft hij ook zijn bed en bedstede doornat met zijn tranen. Zelfs het gezicht van zijn bed en bedstede heeft hem aan zijn zonde doen denken, zoals zelfs het kraaien van de haan Petrus naderhand altijd heeft opgewekt tot zijn dagelijks wenen. Dat de bekering een evangelieplicht is, dat hebben wij elders verhandeld.

O, wacht u ervoor die lang uit te stellen! Zoals wij menig keer zondigen, zo moeten wij ons telkens opnieuw bekeren, het is geheel ons werk dat wij ijverig zijn in het bewenen van onze zonden, en in de bekering tot God.

6. betreffend de mishandelingen en bespottingen die de boosaardige dienaars Christus hebben aangedaan, daarvan zeggen de evangelisten: 'Toen spogen zij in Zijn aangezicht en sloegen Hem met vuisten. En anderen gaven Hem kinnebakslagen, zeggende: Profeteer ons, Christus, wie is het, die U geslagen heeft?' (Matth. 26: 67, 68), en zoals Lukas daaraan toe voegt: 'Vele andere dingen zeiden zij tegen Hem, lasterende' (Luk. 22:65). Wat deze andere dingen geweest zijn, staat niet geschreven, maar enige oude schrijvers zeggen dat Christus in die nacht zoveel en zulke afgrijselijke dingen geleden heeft, dat de volkomen kennis ervan tot de jongste dag bewaard wordt. Mallonius heeft er zo van geschreven: nadat Kajafas en de hogepriester, Christus des doods schuldig geoordeeld hadden, hebben zij Hem aan hun dienaars overgegeven om goed bewaard te worden tegen de dag, en zij hebben Hem direct in het huis van Kajafas in een duistere gevangenis gesleept, waar zij Hem aan een stenen pilaar gebonden hebben, met zijn handen op de rug vastgemaakt, en toen zijn zij met hun handen en vuisten op Hem aangevallen. Anderen voegen eraan toe, dat de soldaten nog niet vergenoegd zijnde, Hem in een vuile, modderige waterplas gesleept hebben, waarin Hij is blijven liggen tot gedachtenis van die nacht, waarvan de psalmist gezegd heeft: 'Gij hebt Mij in de onderste kuil gelegd, in duisternissen, in diepten' (Ps. 88:7). 'Ik ben gezonken in grondeloze modder waar men niet kan staan' (Ps. 69:3). 'Zie, het bed dat Salomo heeft' (Hoogl. 3: 7), of liever: dat Christus heeft, want Eén, meerder dan Salomo is hier. Zie, het bloemenbed waarin de Koning aller heiligen gelegen heeft, zeker, een zeer vuile plaats, vol van stank. Zijn andere zintuigen hadden ook hun smarten en Zijn reuk heeft een walgelijke geur geroken in deze smerige waterplas.
Maar wij hebben niet nodig het licht aan de kaarsen te ontlenen, of van de mindere sterren, de schrift zelf spreekt hiervan zeer duidelijk.

Laat ons deze dingen opmerken:
1. 'Zij spogen in Zijn aangezicht.' Dit werd onder de Joden voor een grote schande en verachting gehouden: 'En de HEERE zeide tot Mozes: Zo haar vader smadelijk in haar aangezicht gespogen had, zou zij niet zeven dagen beschaamd zijn?' (Num. 12:14). Wij zouden het als een grote smaadheid opvatten en zo heeft Job ook gedaan: 'Ik ben hun snarenspel geworden, en ik ben hun tot een klapwoord. Zij hebben een gruwel aan mij (...), ja, zij onthouden het speeksel niet van mijn aangezicht' (Job 30:9, 10). O, dat het zoete aangezicht van Christus, dat in de hemel zo hooggeëerd en aangebeden wordt, door hun speeksel zo vuil en verachtelijk is gemaakt! O, dat er geen andere plaats kon bedacht worden om hun vuiligheid te ontvangen en weg te dragen als het gezegende aangezicht van Jezus Christus! 'Mijn aangezicht (zegt Christus) verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel' (Jes. 50:6). Ik heb geen masker gebruikt om Mijn zuiverheid te bewaren, hoewel Ik schoner was dan één der mensenkinderen. Ik heb Mijn schoonheid niet bewaard voor hun lelijke zwadder, maar Ik heb Mijn aangezicht opengesteld en het als een doelwit voorgesteld, om hun schuimachtig speeksel daarop te werpen.

2. Zij hebben Hem met vuisten geslagen. Wij hebben hierboven verstaan dat één van de dienaars, Jezus met de vlakke hand geslagen heeft, maar nu hebben zij Hem met vuisten geslagen. Enigen merken dit onderscheid op, dat het ene geschiedt met een open hand en

het andere met een gesloten vuist, en zo hebben zij Hem gedurende deze tijd behandeld. Zij hebben Hem met hun vuisten geslagen, en zo is de slag des te groter geweest en meer aangekomen. Door dit middel hebben zij gemaakt dat Zijn gezicht gezwollen is en overal vol builen is geworden. Iemand heeft er zo van gesproken: door deze slagen van hun vuisten is Zijn hele hoofd gezwollen, Zijn gezicht is bont en blauw geworden en Zijn tanden raakten los, zodat die uit Zijn kaken vielen. Het is waarschijnlijk dat zij met hun krachtige slagen Hem heen en weer hebben doen waggelen en struikelen, dat zij Zijn mond, neus en Zijn gezicht hebben doen bloeden, en Zijn ogen van vrees doen opspringen in Zijn hoofd.

3. Zij hebben Zijn aangezicht bedekt (Mark. 14:65). Verschillende redenen worden hiervan gegeven, zoals: a. om Hem des te overmoediger en onbeschaamder te slaan. b. om in Zijn aangezicht geen reden tot meedogendheid te hebben. Het wordt daarvoor gehouden dat zelfs het zien van Zijn wonderlijke schoonheid, die zo jammerlijk mishandeld was, het allerhardste hart onder de hemel zou vermurwd hebben, en daarom hebben zij dat liefelijke en aantrekkelijke aangezicht bedekt en geblinddoekt. c. Om niet hun eigen vuiligheid te kunnen zien in Zijn aangezicht. Hoewel Zijn schoonheid kon ontsteken, zo hebben zij het echter met hun beestachtig speeksel zo beklad, dat zij gewalgd hebben van Hem aan te zien. Het was een walgelijk gezicht, zegt iemand, en krachtig om iemand te doen spuwen die het langer aanzag. Maar hetzij dat Zijn heerlijkheid, of Zijn afschrikwekkendheid dit deksel op Zijn aangezicht veroorzaakt heeft, zo is toch dit wel zeker, dat het hun wreedheid niet heeft bedekt, maar veelmeer geopenbaard en voor de gehele wereld tentoongesteld.

4. Zij sloegen Hem met hun vlakke handen, zeggende 'Profeteer ons, Christus, wie is het die U geslagen heeft?' Om die verdrietige en moeilijk nacht door te brengen, hebben zij beurtelings de spot met Hem gedreven, eerst heeft de één en daarop een ander Hem een kinnebakslag gegeven (wij noemen dat veeltijds een oorvijg) en daar Hij geblinddoekt was, hebben zij Hem gelast te raden wie Hem geslagen had. Deze beschimpingen hebben enigen gehouden voor de bitterste handelingen in Zijn lijden. Er is zelfs in de grootste ellendigheid niets ellendiger dan dat men daarin door zijn vijanden ook nog bespot wordt. Dit was toen het lot van onze Zaligmaker, dat zij deze dingen als hun tijdsvulling gebruikt hebben. Met een brooddronken en zich vermakende boosheid hebben zij hun onrecht door deze bespotting nog verzwaard, alsof zij gezegd hadden: 'Kom aan, U bent de Christus, de Zoon van de levende God, en daarom is het te geloven dat U alwetend bent, U weet alle dingen, zeg dan nu, wie het is die U geslagen heeft? Wij hebben U geblinddoekt, zodat U ons met Uw lichaamsogen niet zien kunt, laat Uw Godheid dan nu raden, gissen, zeggen en profeteren: wie is hij nu die U het laatst geslagen heeft? Wie gaf U die slag?' O, goddeloosheid zonder voorbeeld! Dit is zeker, als Zijn lijdzaamheid minder dan oneindig was geweest, dan zouden zelfs deze boosheden groter dan Zijn lijdzaamheid zijn geweest.

Maar om dit wat toe te eigenen:
1. Gedenk christenen, of wij ook niet de hand in deze handelingen gehad hebben, want a. zij die Christus in het aangezicht spogen, hebben Zijn beeld in hun ziel beklad, en Zijn heilige en hemelse bewegingen in hun harten verworpen. b. Zij slaan Hem met hun vuisten, die Christus vervolgen in Zijn ledematen: Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan.' c. Zij bedekken Zijn aangezicht, die hun zonden niet graag en zo onwillig bekennen, die met versierde voorwendselen hun

zwakheden en onvolmaaktheden verkleinen. d. Diegenen beschimpen en bespotten Christus, die Zijn boden en dienaars bespotten en verachten: 'Wie u verwerpt, die verwerpt Mij', zei Christus (Luk. 10:16). O, dat wij deze dingen op onze harten wilden binden, en goed opletten en opmerken waarin wij aan deze zonde schuldig staan, opdat wij ons bekeren.

2. Gedenk, christenen! Leer van Christus liefde uit dit Zijn lijden. O, onuitsprekelijke goedheid en recht Vaderlijke ingewanden van medelijden en meedogendheid! Wie heeft ooit gehoord dat iemand heeft willen lijden, dat hij bespogen werd, en heeft willen afvegen de vuiligheid van hen die Hem bespogen hebben? Die Zich heeft willen laten smijten en slaan om hen van hun slagen te verlossen, die Hem sloegen? Die Zich heeft willen laten blinddoeken, om niet te kunnen weten of zien de mishandelingen van hen die Hem geblinddoekt hadden? Die Zich heeft willen laten bespotten, om Zijn bespotters van hun bespottingen te verlossen? Christenen, u die de naam van Christus draagt, hoe behoort u zich te verwonderen over deze oneindige en onbegrijpelijke liefde van Christus! Was het een kleine zaak dat de wijsheid van God, een dwaasheid, bespotting en verachting van mensen geworden is, en een verachting van de wereld omwille van uw zonde? O, bedenk dit! Maar nu is de ongelukkige nacht voorbij, wat hebben wij anders te doen dan dat wij Christus volgen en Hem zien in Zijn lijden in de aankomende dag? De psalmist zegt ons: Des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich' (Ps. 30:6). Alleen heeft Christus van dit gejuich niets gehad, noch 's morgens, noch 's avonds, want na een droevige nacht heeft Hij immers zo'n duistere dag gehad!
Wat het verloop van deze dag geweest is, zullen wij in het bijzonder in de onderscheiden uren opmerken.

HOOFDSTUK 2

1. Van Christus' beschuldiging en Judas' vreselijke einde.

Omstreeks zes uur in de morgen werd Jezus gebracht naar het huis van Pilatus: 'Zij dan leidden Jezus van Kajafas in het rechthuis. En het was des morgens vroeg' (Joh. 18:28). 'Als het nu morgenstond geworden was, hebben al de overpriesters en de ouderlingen des volks tezamen raad genomen tegen Jezus, dat zij Hem doden zouden. En Hem gebonden hebbende, leidden zij Hem weg en gaven Hem over aan Pontius Pilatus, de stadhouder. Toen heeft Judas, die Hem verraden had, (...) zichzelven verworgd' (Matth. 27:1-5). O, hoe gewillig is onze natuur tot het kwaad! De kinderen Israëls, die wilden offeren aan het gouden kalf, zijn 's morgens vroeg opgestaan (Ex. 32:6). Als God ons aan onszelf overlaat, zijn wij immers zo gewillig om kwaad te doen als het vuur is om te branden, zonder enig uitstel. Maar bij deze omstandigheid zal ik niet stil blijven staan, de verhandeling van dit uur zal ik in deze twee geschiedenissen uitwerken: Christus' beschuldiging en Judas' vreselijk einde.

In Christus' beschuldiging hebben wij te letten:
1. Op de beschuldiging zelf.
2. Op het onderzoek naar Hem.
ln Zijn beschuldiging staat te bezien:
a. Wie Zijn beschuldigers geweest zijn.
b. Waar Hij beschuldigd is.
c. Wat de zaak geweest is waarvan zij Hem beschuldigd hebben.

a. Zijn beschuldigers zijn geweest de overpriesters en de ouderlingen van het volk, dezelfden die daarvoor geoordeeld hadden dat Hij des doods schuldig was. Maar waarom moest onze Zaligmaker tweemaal veroordeeld worden? Was de Grote Raad, of het kerkelijk hof, niet machtig om Hem te veroordelen? Ik antwoord: Hij is tweemaal geoordeeld.
1. Opdat Zijn onschuld des temeer bekend zou zijn. Zuiver goud, dat dikwijls in het vuur beproefd wordt, wordt niet verteerd, maar meer gelouterd. Zo ook Christus' oprechtheid, hoewel het keer op keer door geheel bedorven rechters onderzocht werd, lijdt het daardoor echter geen schade, maar wordt des temeer verheerlijkt.

2. Omdat Zijn eerste veroordeling 's nachts was geschied, en een vonnis, op die tijd uitgesproken, werd niet voor krachtig gehouden. Van Mozes wordt gezegd dat Hij het volk gericht heeft van de morgen tot de avond (Ex. 18:13), maar tot in de nacht toe werd het oordeel niet gehouden.

3. Omdat de Joden zeiden: 'Het is ons niet geoorloofd iemand te doden' (Joh. 18:31). Deze woorden hebben onvermijdelijk een verklaring nodig. Wij weten dat de wet van Mozes beveelt dat de overspelers, afgodendienaars, Godslasteraars, doodslagers en sabbatsschenders gedood zullen worden. Maar nu zijn de Romeinen (zoals enigen zeggen) gekomen en hebben de Joden belet in het uitvoeren van deze wetten.

Anderen hebben een andere mening, en daarom kunnen deze woorden: 'Het is ons niet geoorloofd iemand te doden' (naar hun zeggen) in een tweeledige zin genomen worden:
1. Dat het hen niet geoorloofd was iemand zo te doden als met de dood des kruises. Mozes' wet wist van zo'n dood niet, en de volgende woorden schijnen deze verklaring te bevestigen: 'Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat Hij gezegd had, betekenende hoedanigen dood Hij sterven zou' (Joh. 18:32). Wij lezen maar van vier soorten dood die onder de Joden gebruikelijk waren, zoals: worgen, stenigen, branden en doden met het zwaard. Het kruisigen was een uitvinding van de Romeinen en niet van de Joden.
2. Dat het hen niet geoorloofd was in deze tijd iemand te doden. Op deze dag werd het pascha van de Joden gehouden, dat ter gedachtenis van hun verlossing uit Egypte gehouden werd, zodat zij toen een gewoonte hadden om enigen van de dood te verlossen (het wedervaren van Bar-abbas), maar zij konden nu niemand veroordelen tot de dood. Hierom was het dat Herodes, die de jood Jakobus gedood had, (Hand. 12:4) ook voortgedreven werd om Petrus te vangen. Maar in de dagen van de ongehevelde broden, heeft hij hem overgegeven om in de gevangenis bewaard te worden, willende hem (zoals de tekst zegt) na het paasfeest voorbrengen voor het volk. Maar Pilatus, die een heiden was, was aan deze wet niet gebonden, en daarom hebben zij Jezus van Kajafas naar het rechthuis geleid, of naar het huis van Pilatus.

b. De plaats van de beschuldiging was aan de deur van het huis: 'Zij gingen niet in het rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het pascha eten mochten' (Joh. 18:28). Zie wat een staaltje van bijgelovige en plompe geveinsdheid hier is, zij zijn verontrust over een ceremonie, maar zij maken er geen punt van om onschuldig bloed te vergieten. In kleine dingen zijn zij heel nauwkeurig, maar in de grootste zaken van de wet, van barmhartigheid, oordeel, oprechtheid en liefde Gods, zijn zij nalatig. Zij houden het voorbeeldende pascha in ere, maar op het ware Pascha vallen zij aan met bloedige en goddeloze handen.

c. De zaak waarvan zij Hem beschuldigd hebben, is geweest:
1. Dat Hij het volk had verleid.
2. Dat Hij verboden had de keizer schatting te geven.
3. Dat Hij gezegd had dat Hij een koning was.
Hoe groot, maar bovenal hoe vals zijn deze hun beschuldigingen geweest!
1.Betreffend het eerste, Christus was zover van oproer te verwekken, dat Hij gearbeid en Zijn best gedaan heeft om het volk bijeen te vergaderen: 'Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild' (Matth. 23:37).
2.Op het tweede: in plaats van dat Hij geweigerd zou hebben de keizer schatting te geven, heeft Hij die voor Zichzelf betaald: 'Neem de stater (zei Hij tot Petrus) en geef hem aan hen voor Mij en u' (Matth. 17:27), en: 'Geeft dan de keizer wat des keizers is, en Gode wat Gods is' (Luk. 20:35).
3. Op het derde: in plaats van dat Hij Zichzelf tot koning zou gemaakt hebben, heeft Hij in het openbaar beleden: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld' (Joh. 18:36). En als zij Hem tot koning wilden maken, in plaats van hen te verwelkomen is Hij voor hen gevlucht (Joh. 6:15). En dat nog in de woestijn of op een berg, Hij Zelf alleen. Dit van de beschuldiging.

2. betreffend het onderzoek naar Hem. Pilatus was door geen van de beschuldigingen bewogen, uitgezonderd alleen de derde, en daarom, de anderen overslaande, heeft hij Hem alleen gevraagd: 'Zijt Gij de Koning der Joden?' (Joh. 18:33), waarop Jezus heeft geantwoord: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld' enzovoort (vs. 36). Hij zei niet: 'Mijn Koninkrijk is niet in deze wereld, maar: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld, waaruit Pilatus wel kon opmaken dat Christus geen vijand van de keizer was. Christus' Koninkrijk is geestelijk, Zijn heerschappij is in de harten en consciënties van de mensen zelf, en wat gaat dit de keizer aan? Hier heeft Pilatus een list gebruikt om Jezus los te laten, zij hadden hem gezegd dat Christus van Galiléa was, en daarom heeft hij de gelegenheid waargenomen om Hem naar Herodes te zenden, die gouverneur in Galiléa was. Maar hiervan straks.

Wat voor lessen hebben wij hieruit te leren?
1. Christus is beschuldigd, wie zou vrij kunnen zijn? De overpriesters en ouderlingen van de Joden hebben Christus beschuldigd. Geen wonder dan, als de hoofden en voornaamsten onder ons, de arme christenen beschuldigen. Och, daar is een gedurige vijandschap tussen het zaad van de vrouw en het zaad van de slang. Daar is een eeuwige en onverzoenlijke vijandschap en tegenstand tussen de genade en de goddeloosheid, tussen licht en duisternis, tussen Christus en Belial. Zoals van tijgers aangehaald wordt dat zij razend worden als zij de zoete lucht van specerijen ruiken, zo is het met de goddelozen die razen over de geestelijke gaven van hen, die in oprechtheid voor God wandelen.

2. De beschuldigers van Christus wilden niet in het rechthuis gaan, opdat zij zich niet zouden verontreinigen. Zelfs de openbare goddelozen kunnen bijgelovig worden in kleine dingen, hoevelen onder ons zullen bezwaar maken over uitwendige ceremoniën (zoals over het eten van spijzen, onderhouden van dagen), maar betreffend de voornaamste dingen van de wet, het oordeel en de barmhartigheid, die raken zij niet aan.

3. Christus is geheel vals beschuldigd van oproer, verleiding van het volk, en van onrechtvaardigheid. Het was met waarheid te wensen dat diegenen, die de naam van Christus dragen, onschuldig aan deze zonden zijn mochten, maar zij hebben te letten op hen die zo zijn. Dit weet ik dat Christus' regel en oefening was: 'Zijt dan alle menselijke ordening onderdanig, om des Heeren wil' (1 Petr. 2:13). 'Alzo, dat die zich tegen de macht stelt, de verordening van God wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zichzelven een oordeel halen' (Rom. 13:2). Ook wij kunnen ons daarmee niet verontschuldigen dat onze overheden God niet vrezen, want alle overheden, waar Christus en de apostelen aan onderdanig zijn geweest en op wie al deze scherpe geboden van schuldige gehoorzaamheid in het Nieuwe Testament wijzen, waren niet beter (voor zover ik dat weet) dan tirannen, vervolgers, afgodendienaars en heidense vorsten.

4. Christus is alleen onderzocht over Zijn bezitting. 'Zijt Gij de Koning der Joden?' De mensen in deze wereld bedenken maar wereldse dingen, de apostel heeft ze zo beschreven: 'Dewelke aardse dingen bedenken' (Filipp. 3:19). Pilatus slaat geen acht op Christus' leer, maar hij is bezorgd dat Hij hem naar het koninkrijk zou mogen staan, en dit betreffend heeft onze Zaligmaker hem gerustgesteld: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld.' Zoals Pilatus en Christus, zo zijn de wereldse mensen en de christenen, van verschillende gevoelens: zij bedenken aardse dingen, 'maar onze wandel is in de hemelen' (vs. 20), dat is het doelwit en oogmerk van onze harten, een ieders werk gaat alleen om de

hemel. Wij behoren voortdurend weg te leggen voor de hemel, tegen de tijd dat wij daar zullen komen en leven. Onze gedachten en harten moeten op de hemel gezet zijn. Zo wordt er gezegd van de zalige Mr. Ward die, tijdens een maaltijd in een diep gepeins was, terwijl de gasten zich verwonderden waarover hij toch peinsde, eindelijk uitriep: eeuwig, eeuwig, eeuwig! En hoewel zij hem zochten te stillen, zo heeft hij echter al maar geroepen: eeuwig, eeuwig, eeuwig! O eeuwigheid, eeuwig in de hemel te leven met God en Christus, hoe worden hierdoor alle andere gedachten verslonden, met alle andere voornemens, en in het bijzonder alle wereldse bekommernissen en zondige gedachten, voornemens en bedoelingen!

2. Nadat Pilatus Jezus veroordeeld heeft, is dit uur afgesloten met het droevig ongeluk van de goddeloze Judas. 'Toen heeft Judas, die Hem verraden had, ziende dat Hij veroordeeld was, berouw gehad' (Matth. 27:3) enzovoort, nu is zijn consciëntie ontwaakt en wat gevoeliger geworden, maar dit is als de teerheid van de maag, die niet anders is dan een nieuwe ziekte. Er is een berouw dat te laat komt: Ezau weende bitterlijk en had berouw toen de zegen weg was, de vijf dwaze maagden riepen overluid toen de poort gesloten was, en in de hel zullen de mensen met eeuwig berouw geplaagd worden, en zo was dit berouw van Judas. Omstreeks middernacht had hij zijn geld in het huis van Annas ontvangen en nu, al vroeg in de morgen, heeft hem de koop berouwd en hij heeft zijn geld terug gebracht. Het einde van dit droevig spel was dat Judas een ellendige dood is gestorven, hij is door de allerslechtste handen omgekomen, dat is, door zijn eigen handen: 'En heengaande verworgde zichzelve' (Matth. 27:5). En zoals Lukas getuigt: 'Voorwaarts over gevallen zijnde, is midden opgeborsten, en al zijn ingewanden zijn uitgestort' (Hand. 1: 18). Uit beide beschrijvingen van zijn dood kunnen wij Gods rechtvaardigheid zien en een schrik hebben voor de zonde, het was eerlijk dat hij in de lucht behoorde te hangen, die vanwege zijn zonde door hemel en aarde gehaat werd, en dat hij voorwaarts over zou vallen, die uit zo'n hoge, heerlijke staat vervallen was, en dat de strik de keel zou toenijpen, waardoor de stem van het verraad gegaan was, en dat zijn geest zou uitgaan uit zijn middelste (hij is midden opgeborsten) en niet door zijn lippen, omdat hij met een kus van zijn lippen zijn Heere verraden had, onze gezegende Jezus.
Hier is een waarschuwing voor de hele wereld. Wie zou zo'n dood willen sterven om het vermaak van zo'n kleine zonde? Of wie zou nu om miljoenen goud willen lijden wat Judas heeft geleden, en dat hij in de hel lijdt om dertig zilveren penningen? Nu, de Heere beware onze zielen ervoor dat wij Christus zouden verraden, en dat wij aan Gods barmhartigheid door Christus niet wanhopen. Amen, ja, amen.
lk zie dat het zand is uitgelopen, en ik moet het glas omkeren, nu was het de zevende ure, en wat in die ure is voorgevallen, zal ik hierna verhalen.

2. Van het zenden van Christus tot Herodes, en wat daar is voorgevallen.
Omstreeks zeven uur in de morgen is Christus 'gezonden tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was' (Luk. 23:7). De reden hiervan was dat Pilatus gehoord had, dat Christus een Gallileër was, en daar Herodes een viervorst over Galiléa was, zo besloot hij dat Christus onder zijn bestuur moest wezen. Herodes was blij over de eer die hem was aangedaan, 'Want hij was van overlang begerig geweest Hem te zien, omdat hij veel van Hem hoorde; en hoopte enig teken te zien, dat van Hem gedaan zou worden' (vs. 8). Wat ik in deze plaats zal opmerken, is dit:
1. Herodes' ondervraging van Jezus.
2. Christus' stilzwijgen op al zijn vragen.

3. Herodes' bespotting, en het weer terugzenden van Christus naar Pilatus.

1. Herodes vraagde Hem met vele woorden. Wat deze woorden geweest zijn, staat niet opgeschreven, maar wij kunnen wel enige gissingen maken uit Lukas 23: 8, alsof hij gezegd had: Zo, bent u die man waarvoor mijn vader zo door de wijzen bedrogen werd, en bent u degene om wie mijn vader alle kinderen in Bethlehem gedood heeft? Ik heb gehoord dat U water in wijn veranderd hebt, en dat U de broden vermenigvuldigde waarmee zoveel duizenden gespijzigd zijn? Kom, doe nu ook iets op mijn verzoek, dat U elders zelfs wel zonder iemands verzoek gedaan hebt? Kom, voldoe aan mijn begeerte, doe nu maar een wonderwerk voor mij zodat ik van Uw Godheid mag overtuigd worden. Ik durf deze woorden niet voor de zekere waarheid te houden, omdat in de Schrift daarvan gezwegen wordt, wij lezen alleen dat hij 'hoopte enig teken te zien dat van Hem gedaan zou worden.' Herodes kon het niet verdragen Zijn woord te horen en Zijn juk te dragen, maar hij was wel begerig om Christus Jezus' werken en wonderen te zien.

2. Wat hij Hem ook gevraagd heeft, Christus heeft hem niets geantwoord (vs. 9). Hiervan worden verschillende redenen gegeven, zoals: a. Omdat hij alleen uit nieuwsgierigheid gevraagd heeft, zonder enig behoorlijk doel of oogmerk, waarover de wijze Salomo gezegd heeft: 'Antwoord de zot naar zijn dwaasheid niet' (Spr. 26:4), en: 'Gij bidt, en gij ontvangt niet (zegt Jakobus), omdat gij kwalijk bidt' (Jak. 4:3). b. Omdat Christus op geen enkele manier nodig had Zich te verantwoorden. Laat die gaan om zich te verantwoorden, die bevreesd zijn, of die de dood verdiend hebben, maar Christus heeft hun beschuldigingen veracht, zelfs met Zijn stilzwijgen. c. Omdat Herodes het vorige jaar Johannes de Doper had laten doden, die de roepende stem in de woestijn was, heeft Christus, het Woord, nu willen zwijgen, omdat die stem nu weg was. Hij heeft geen woord willen spreken. d. Omdat Herodes in een dwaze zorgeloosheid betreffend Jezus Christus geweest was: Hij leefde in een plaats waar Jezus voornamelijk verbleven had, toch had hij Zijn Persoon nog nooit gezien, noch Zijn preken gehoord. En dat leert ons zoveel, dat als wij de bekwame genadetijd verzuimen en weigeren de stem van Christus in die genadetijd te horen, dat Christus ook wel mag weigeren een woord van vertroosting tot ons te spreken in de tijd van onze noden. Willen wij in onze tijd onze oren stoppen, zo zal Christus ook in Zijn tijd Zijn mond sluiten en de Fontein van Zijn genade stoppen, zodat er geen verkwikking, geen onderwijzing, geen vergeving en geen zaligheid voor ons zal te halen zijn. e. Omdat Christus had voorgenomen de bevelen van Zijn Vader te gehoorzamen. Hij had voorgenomen Zich aan het vonnis van de dood, met lijdzaamheid en stilzwijgen te onderwerpen. Hierom was Hij in de wereld gekomen, om in onze plaats en voor onze zonden te lijden, en daarom heeft Hij Zijn eigen zaak niet willen bepleiten, noch Zijn eigen onschuld enigszins willen verdedigen. Hij wist dat wij schuldig waren, maar Hij Zelf niet.

3. Dit stilzwijgen hebben zij voor slechtheid aangezien, en zo hebben zij Hem
a. bespot en
b. weggezonden.

a. 'En Herodes met zijn krijgslieden Hem veracht en bespot hebbende, deed Hem een blinkend kleed aan en zond Hem weder tot Pilatus' (Luk. 23:11). Zij hebben Hem een wit, glinsterend en blinkend kleed aangedaan, zoals edellieden en koningen gekleed gingen. In navolging daarvan is de gedoopten een wit kleed aangetrokken, maar of het wit geweest is

of niet, daar zal ik niet over redetwisten. De oorspronkelijke tekst laat zien dat het een glinsterend en blinkend kleed geweest is, zo'n kleed dat net van de voller gekomen is. Verschillende verborgenheden (als het wit geweest is) worden hier gevonden: sommigen zeggen dat dit Christus' uitnemendheid of waardigheid te kennen geeft, in de witte kleur heeft de allerhoogste God het meeste behagen, in het wit is Hij veel verschenen, maar nooit in enige andere kleur, en de heiligen in de hemel worden gezegd 'bekleed te zijn met lange witte klederen' (Openb. 4:4). En de grote heren, de koningen en de keizers, pleegden dikwijls in het wit te gaan, zegt Jansenius. Anderen zeggen dat dit Christus' onschuld aanwijst, en dat zij hierin door de Goddelijke Voorzienigheid zo bestuurd zijn, getuigende duidelijk tegen zichzelf dat Christus als een onschuldige veel eerder had behoren vrijgesproken, dan als een misdadiger verdoemd te worden. Maar wij zullen deze verborgenheden laten staan. Herodes' mening is zozeer niet geweest om Zijn uitnemendheid of onschuld aan te tonen, als wel Zijn dwaasheid en slechtheid. Dit is zeker, hij heeft Hem voor niet anders gehouden dan voor een dwaas, een weetniet, een gemeen, slecht mens. De filosofen (zegt Tertullianus) hebben Hem geschilderd dat Hij bij Herodes gekleed is zoals een dwaas, met lange ezelsoren, wie zijn nagelen werden afgeplukt, en die een boek in zijn hand had, enzovoort. O, wonderlijke uitzinnigheid! O, vreemde misslagen van mensen! In Zijn leven hebben zij geoordeeld dat Jezus 'een vraat en wijnzuiper was, een vriend van zondaren' (Matth. 11:19), een godslasteraar, een tovenaar, en één die de duivelen uitwerpt door Beëlzebul, de overste der duivelen, ja, één die zelf de duivel had (Mark. 2:7, Matth. 12:24, Joh. 8:48). En nu, vóór Zijn dood, was Hij gebonden als een dief, in het huis van Kajafas werd Hij geslagen als een opgeblazen en overmoedige boef, voor de Grote Raad was Hij beschuldigd van godslastering, voor Pilatus is Hij gebracht als een boosdoener, een oproerkraaier, een verleider, een rebel, als iemand die naar het koninkrijk stond. Aan Herodes is Hij overgezonden als een goochelaar om enige kunsten te vertonen, en nu, tot besluit van alles, is Hij door Herodes en zijn krijgslieden gehouden voor een zot, een weetniet, een beest, zonder enig menselijk verstand. Maar wacht wat, Herodes! Is Christus daarom een zot, omdat Hij stilzwijgt? En bent u wijs om de veelheid van uw woorden en om al uw vragen? Salomo, een veel wijzer man dan Herodes, heeft een andere mening: 'In de veelheid der woorden ontbreekt de overtreding niet; maar die zijn lippen wederhoudt, is verstandig' (Spr. 10: 19). En nog eens: 'Wie wetenschap weet, houdt zijn woorden in; en een man van verstand is kostelijk van geest. Een dwaas zelfs, die zwijgt, zal wijs geacht worden, en die zijn lippen toesluit, verstandig' (Spr. 17:27, 28). Och arme Herodes, overleg deze woorden eens, en zeg mij dan wie een zot is? U, die veel woorden spreekt en naar vele dingen vraagt die ter zijner tijd uw verdoemenis zullen vergroten, of Christus, Jezus Christus Die geheel heeft willen zwijgen tot het eeuwige behoud van de wereld? Paulus was van een andere geest en van een ander oordeel betreffend Jezus Christus, in Hem was kennis, maar dit is nog niet alles, in Hem was wijsheid en kennis, en ook dit is nog niet alles, in Hem waren de schatten, en al de schatten van de wijsheid en de kennis: 'ln Dewelke al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn' (Kol. 2:3). En dit is ook nog niet alles, in Hem is niet alleen wijsheid, maar Hij is de Wijsheid Zelf (want dat is Zijn Naam en titel in het boek van de Spreuken), en toch, bij Herodes en zijn hovelingen is Hij veracht, gekleed en bespot als een recht verstandeloos man.

b. Zij hebben Hem weggezonden. In deze gedaante hebben zij Hem weer terug gezonden naar Pilatus, doende dit nog boven op hun vorige bespottingen zodat Hij nu de jongens op de straat tot een spot was voorgesteld. Herodes vond het nog niet voldoende dat alleen hij

en zijn krijgslieden Hem zouden bespotten, maar hij heeft Hem heengezonden door de drukste en heerlijkste straten van Jeruzalem, in Zijn witte kleed, om ook door het volk bespot te worden, en om door de boosaardige mensen uitgejouwd te worden. En hierin werd vervuld wat van Christus voorzegd was: 'Ik ben al mijn volk tot belaching geworden, hun snarenspel de ganse dag' (Klaagl. 2:14).
Laat ons hiervan enig gebruik maken.

a. Als het eeuwige Woord Gods en de ongeschapen Wijsheid des Vaders zo voor dwaas wordt geacht, is het geen wonder dat wij duizenderlei bespottingen moeten lijden: 'Wij zijn een schouwspel geworden der wereld en de engelen en de mensen. Wij zijn dwazen om Christus' wil, zegt de apostel (...), wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld en aller afschrapsel tot nu toe' (1 Kor. 4:9, 10, 13). De christenen moeten het wapen en de kleding van Jezus Christus dragen, wij hebben niet te verwachten dat het met ons beter zal gaan dan met onze Meester, waarom zouden wij de moed dan opgeven? lk heb de christenen nooit meer bemoedigd gezien dan als men ze genoemd heeft met de naam van puriteinen, nauwgezetten, geveinsden, formalisten of dergelijke.

b. Laat ons niet oordelen over de mensen en hun waardigheid naar hun uitwendige kleding. De wijsheid kan en is dikwijls gekleed in het kleed van een dwaas. Zoals slechte kruiken vaak vol zijn van kostelijke wijn, zo schuilt onder een arm kleed dikwijls een dierbare ziel. In een oprecht oordeel moeten wij alleen zien op het gemoed en de ziel, en het binnenste van de mensen, ja, op het verborgene in het hart van de mens, en wat onszelf aangaat moeten wij zien op het inwendige en niet op het uitwendige sieraad. De mannen en met name de vrouwen hebben hiervoor een regel ontvangen: 'Welker versiersel zij, niet in hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van klederen aan te trekken, maar de verborgen mens des harten, in het onverderfelijk versiersel' (1 Petr. 3:3, 4). Och, wat kan het een mens baten dat hij met goud gekleed is, en dat ondertussen zijn ziel zo boos, ellendig, arm, blind en naakt is.

c. Laat ons met verwondering opmerken, de uitnemende bereidwilligheid van Christus, Die omwille van ons uit de hemel is neergedaald om ons wijsheid te leren en voor ons, die in de daad dwazen waren, als een dwaas heeft willen geacht worden. Ja, en als het nodig was geweest, zou Hij gewillig geweest zijn om met David te zeggen: 'Ook zal ik mij nog geringer houden dan alzo, en zal nederig zijn in mijn ogen' (2 Sam. 6:22). Ik weet dat velen zich aan deze leer stoten: Christus, de Gekruiste, is de Joden een ergernis, en de Grieken een dwaasheid (1 Kor. 1:21). Zegt u tegen de natuurlijke mensen (zoals Herodes en zijn krijgsknechten waren) dat diezelfde Jezus, Die zij bespotten en verachtten, de Zoon van God is en de Zaligmaker der wereld, zij kunnen dat niet geloven. Zo blijkt het meer dan genoeg dat 'niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen geroepen zijn, maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou', wel, dit is de vrucht van Christus' bereidwilligheid, dat Hij genoemd is het dwaze Gods, de Wijsheid Zelf heeft voor dwaas geacht willen worden, opdat zij, die het dwaze der wereld geacht worden, wijs zouden mogen zijn tot zaligheid.

d. Laat ons eens onderzoeken of Herodes en de zijnen, geen legerplaats in onze harten hebben, bespotten wij Christus ook niet? Verachten wij Hem niet en kleden wij Hem niet in een blinkend kleed? Hetgeen wij aan één van de minste van Zijn heiligen doen, daarvan verklaart Hij dat wij dat aan Hemzelf doen (Matth. 25:40, 45), en hebben wij zo niet

gehandeld met Zijn heiligen? Hebben wij zo niet gehandeld met Zijn dienaars? 'Als hij nu de weg opging, zo kwamen kleine jongens uit de stad; die bespotten hem en zeiden tot hem: Kaalkop, ga op, kaalkop, ga op!' (2 Kon. 2:23). Een smaadrede van kaalkop, rondkop, tegen een gelovige Elisa of dienstknecht van Christus gesproken, roept tegen u uit dat u immers net zo boosaardig bent als deze kleine jongens, ja, zo boosaardig als Herodes en zijn krijgslieden. Zulke Herodessen hebben niet lang vóór Jeruzalems verwoesting geleefd. Daar waren er toen ook enigen: 'Maar zij spotten met de boden Gods en verachtten Zijn woorden; zij verleidden zichzelven tegen Zijn profeten, totdat de grimmigheid des HEEREN tegen Zijn volk opging, dat er geen helen aan was' (2 Kron. 36:16). Och, wacht u toch voor zulke zonde, verban Herodes uit uw harten, of Christus zal er nooit in wonen. Verwoesting zonder genezing zal die zielen overkomen, die Herodes gelijk zijn. Met Gods boden te spotten, wat is dat anders dan met dé Bode, met de Engel des Verbonds, ja, met Christus Zelf te spotten? Zoals Herodes Christus heeft weggezonden, zo laat ons ook Herodes wegzenden en hem buiten onze deuren zetten.
De klok slaat al weer en roept Christus en ons tot een andere wacht, laat ons Hem volgen, zoals Petrus het paleis van de hogepriester inging en zat bij de dienaren, om het einde te zien (Matth. 26:58).

3. Van de vergelijking van Christus met Bar-abbas, en van de vraag die tussen Pilatus en de Joden verhandeld is.

Omstreeks acht uur in de morgen is onze Zaligmaker terug gebracht naar Pilatus, die de Joden voorstelde om Jezus of Bar-abbas los te laten: 'Gij hebt een gewoonte (zei hij) dat ik u op het pascha één loslaat. Wilt gij dan, dat ik u de Koning der Joden loslaat? Zij dan riepen allen wederom, zeggende: Niet Dezen, maar Bar-abbas! En Bar-abbas was een moordenaar' (Joh. 18:39, 40). Het wordt daarvoor gehouden dat Pilatus hier gearbeid heeft om Christus' vrijheid: 'Want hij wist, dat zij Hem door nijdigheid overgeleverd hadden' (Matth. 27:18), en hij zag dat Herodes Hem onveroordeeld weer terug had gezonden, en daarom heeft hij nu een middel voorgesteld om Hem te bevrijden van hun boosheid: 'Welken wilt gij dat ik u zal loslaten, Bar-abbas, of Jezus, Die genaamd wordt Christus?' (Matth. 27:17). In het verhandelen van deze plaats zal ik opmerken:
1. Wie deze Bar-abbas geweest is.
2. Het onderscheid tussen hem en Christus.
3. Hoe zij gestemd hebben.
4. Pilatus' vraag op hun verkiezing.
5. Hun antwoord op zijn vraag.
6. Zijn tegenwerping op hun antwoord.
7. Hun verdubbeling op zijn tegenspreken.

1. betreffend het eerste: Wie was deze Bar-abbas anders dan een welbekende gevangene (Matth. 27:16)? Een oproermaker, die in het oproer een doodslag gedaan had (Mark. 15:7). 'Dewelke was om zeker oproer, dat in de stad geschied was, en om een doodslag, in de gevangenis geworpen' (Luk. 23:19), één die een moordenaar was, of een straatschender (Joh. 18:49). Eén van de grootste kwaaddoeners in zijn tijd, en moest hij aangenomen en Jezus verworpen worden? Moest hij behouden en Jezus veroordeeld worden?

2. betreffend het tweede: wat het onderscheid tussen hem en Christus is. Laten wij het in de weegschaal leggen, en wij zullen bevinden: a. Bar-abbas was een dief, en met geweld heeft hij de behoeftigen hun brood afgenomen, maar Christus was een Verzorger en

Vervuller van hun behoeften. b. Bar-abbas was een straatschender, kwetsende de reizende lieden op hun wegen, maar Christus was de goede Samaritaan, Die dezulken heeft genezen, verbindende hun wonden en gietende wijn en olie daarin. c. Bar-abbas was een moordenaar en had de levenden doodgeslagen, maar Christus was de Zaligmaker, gevende het leven weer aan de doden. d. Bar-abbas was een onrustige oproerkraaier, hij had een zeker oproer gemaakt binnen Jeruzalem, maar Christus had de tol trouw betaald, en Zijn gebod was: 'Geef de keizer, dat des keizers is.' e. Bar-abbas was een bloeddorstig mens, een man des bloeds die dorstig was naar bloed, maar Christus was een vreedzame en zachtmoedige ziel, en wat Hem nu ook door zweten, binden, slaan en bloeden was overkomen, toch was Hij een Verlosser zonder bloeddorstigheid. Licht en duisternis hebben geen mindere gemeenschap, Christus en Belial geen grotere ongelijkheid. Voorwaar, hier wordt een groot oproerkraaier met de Vorst des vredes samengevoegd, een moorddadig muiter met een goedertieren Zaligmaker, een Belialszoon met Gods Zoon.

3. betreffend hun stemmen, die hebben zij zo ingebracht: 'Niet Dezen, maar Bar-abbas' (Joh. 18:40), alsof zij wilden zeggen: laat Hem gekruisigd worden Die de doden heeft levend gemaakt, en laat hem los die de levenden gedood heeft. Laat de Zaligmaker der wereld tot de dood verwezen worden, en de doodslager uit zijn gevangenis verlost en pardon gegeven worden. Een vreemde stemming: de wolf liever dan het lam begeren, de schuldige en geweldenaar liever dan de rechtvaardige en onschuldige! Hier was de profetische gelijkenis van Jotham vervuld: de bomen des wouds hebben de doornenbos verkoren, en de wijnstok verworpen (Richt. 9:13-15). Maar hier is nog meer op te merken in deze verkiezing: de Joden hadden een gewoonte dat zij niet noemden wat zij voor vervloekt hielden: 'Ik zal hun namen op mijn lippen niet nemen' (Ps. 16:4), en zeker, dit spreekt van hun spijt, dat zij Hem niet waardig keurden om de Naam van Jezus uit te spreken. Zij hebben niet geroepen: niet Jezus, maar Bar-abbas, maar zo: niet Deze, niet deze kwant, maar Bar-abbas, alsof zij voorhadden eerst Zijn Naam en dan Zijn Persoon te doden.

4. Verder, Pilatus' vraag op hun verkiezing was: 'Wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus?' (Matth. 27:22). Pilatus gaf Hem zijn Naam ten volle: 'Jezus, Die genaamd wordt Christus', Zijn Naam is Jezus Christus. Er was meer godvruchtigheid in een heidense Pilatus dan in al de Joden. In enige dingen heeft Pilatus rechtvaardig en zeer goed gehandeld, zoals ten eerste: hij heeft Hem niet willen veroordelen voordat Zijn beschuldiging was ingebracht, noch toen, noch daarvoor was hij overtuigd van enig groot feit, en daar hij vernam dat het niets dan nijdigheid was waardoor zij in hun voornemen gedreven werden, heeft hij gearbeid om Hem in het leven te behouden, stellende Hem op de weegschaal met Bar-abbas. En nu hij zag dat Bar-abbas bij hen in meerdere achting was dan Jezus, zo heeft hij verder deze vraag gedaan: Wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus?' alsof hij zei: ik weet niet wat ik met Hem doen zal, het strijdt tegen mijn gemoed dat ik Die ter dood veroordelen zal, Die onschuldig is in Zijn leven. Ik zou wel kunnen zeggen wat ik met Bar-abbas doen zal, want die is een dief, een oproerkraaier, een moordenaar, een welbekende kwaaddoener, maar daar is niets dergelijks bewezen tegen Jezus, Die genoemd wordt Christus, wat zal ik dan met Hem doen?

5. Hierop was hun antwoord: 'Zij zeiden allen tot hem: Laat Hem gekruisigd worden' (Matth. 27:22). Dit was de eerste maal dat zij hun voornemen openlijk hebben

uitgesproken, dit hadden zij lang bij zich verborgen gehouden, dat Hij een vervloekte dood moest sterven, en nu is hun nijdigheid uitgebarsten en voor de dag gekomen met een eenparige instemming: 'Laat Hem gekruisigd worden.' O wonder, kon dan geen andere dood hun boosheid blussen dan het kruis? Andere manieren van doding waren bij hen in gebruik, zoals het hangen, stenigen en onthoofden, aangenamer en gepaster voor hun natie. En willen zij nu een Jood verontreinigen door een Romeinse dood? Een grote wreedheid! Zij hebben Hem niet alleen gezocht te doden, maar te kruisigen, opdat Hij zo een langzame dood zou sterven. De dood des kruises geschiedde met trappen en langzaam, en de pijn ervan werd als een lange draad uitgerekt. Daarom hebben zij die uitgekozen, zoals zij Jezus hadden uitgekozen: laat Hem liever sterven dan Bar-abbas, en laat Hem liever de dood des kruises sterven dan enig andere haastige, spoedige en vaardige dood.

6. betreffend Pilatus' tegenspraak op dit antwoord: 'Wat heeft Hij dan kwaads gedaan?' (Matth. 27:23). Hij was niet bereid om aan hun begeerte te voldoen, en daarom heeft Hij nogmaals gevraagd: Waarom moet Hij sterven? Was het wel behoorlijk dat hij iemand zou veroordelen tot de dood als er geen kwaad gedaan was? Kom aan (zei Pilatus), wat heeft Hij dan voor kwaads gedaan? Augustinus schrijft over deze woorden: Vraag en laat die lieden antwoorden met wie Hij meest heeft omgegaan, laat de bezetenen die Hij bevrijd heeft, de zieken en kranken die Hij genezen heeft, de melaatsen die Hij gereinigd heeft, de doven die horen, de stommen die spreken, de doden die opgestaan zijn, laat die deze vraag beantwoorden: wat voor kwaads Hij gedaan heeft? Eertijds konden de Joden wel zeggen: 'Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt, dat de doven horen en de stommen spreken' (Mark. 7:37). Dit is zeker, Hij heeft alle dingen goed gedaan, de winden heeft Hij gestild en de zee heeft Hij doen rusten, met het speeksel van Zijn mond heeft Hij de blinden genezen, de doden heeft Hij opgewekt, alle nachten heeft Hij gebeden, de genade heeft Hij gegeven, de zonde heeft Hij vergeven en door Zijn dood heeft Hij voor Zijn heiligen het eeuwige leven verdiend, waarom zal Hij dan moeten sterven, Die alle dingen zo goed gedaan heeft? Geen wonder dat Pilatus tegen deze boosaardige mensen gesproken heeft: wat heeft Hij voor kwaads gedaan?

7. Hun verdubbeling op zijn tegenspreken was: 'En zij riepen te meer: laat Hem gekruisigd worden.' In plaats van dat zij enig kwaad tegen Hem zouden bewezen hebben, riepen zij te meer, en gelijk Lukas verhaalt: 'Zij hielden aan met groot geroep' (Luk. 23:23). Zij maakten zo'n geroep, dat de aarde daarvan dreunde, hun geroep werd verdubbeld, en weer verdubbeld: kruis Hem, kruis Hem! Tweemaal 'kruis Hem', alsof zij meenden dat één kruis te weinig voor Hem was. O onbetrouwbare mensenvriendschap, de heerlijkheid van hun 'hosanna', en 'gezegend!' niet lang daarvoor zo verheugd uitgeroepen, was nu veranderd in een tweedrachtig, afgrijselijk geluid: 'Laat Hem gekruisigd worden.' En nu was Pilatus in tweestrijd gebracht, zij begeerden zijn oordeel, 'En hun en der overpriesters geroep werd geweldiger' (vs. 23), waarop gevolgd is: 'Hij zag dat hij niet vorderde, maar veelmeer dat er oproer werd' (Matth. 27:24), wel, toen heeft hij hen Bar-abbas losgelaten, en Jezus werd overgegeven om gegeseld te worden.

Ik zal niet langer stil blijven staan bij Pilatus, de overpriesters en de Joden. De toe-eigening is het leven van alles en daarom:
1. Geef mij verlof om eerst naar onszelf te zien of er niet de één of ander onder ons is die Bar-abbas voor Jezus begeert. O ja, al degenen die naar de oude oproerige moordenaar in

zijn oproerige verzoekingen luisteren, degenen die de heilige bewegingen van Gods eigen Geest verwerpen in Zijn aanbiedingen en voorstellen van genade, degenen die de wereld omhelzen met haar vermakelijkheden en voordelen en die tot hun deel maken, zij allen verkiezen Bar-abbas en verwerpen Jezus Christus. Hoe weinig denken wij eraan dat elke zonde die wij willens en wetens doen, een oproer, een muiterij tegen onze eigen zielen is, een tweede Judas Galileus, die alle bewegingen van ons gemoed, tegen onze Jezus beroert. Ik kan niet verder, of ik moet eraan denken welke bewegingen en verzoekingen onze ziel zijn overkomen door de deugd en de zonde, op onze reis naar de andere wereld. Daar staat aan de ene zijde de zonde, met al haar bedreigingen en pluimstrijkerijen, haar verzoekingen waren sterk: 'kom, en laat ons de tegenwoordige goederen genieten, en hetgeen wij bezitten met der haast gebruiken, gelijk in de jeugd: laten we ons opvullen met kostelijke wijn en zalf, en de bloem des luchts ga ons niet voorbij; laten we ons kronen met rozenknoppen eer zij verwelken, niemand van ons zij zonder deel te hebben aan onze vermetelheid; laat ons overal merktekenen der weelde laten, want dit is ons deel en dit is ons lot' (Boek der Wijsheid 2:6-9). En daar staat aan de andere zijde de deugd, of genade met al haar beloften en toekomende gelukzaligheid, het wijst ons op Jezus, en roept: O, kom tot Christus en leef; 'Wijsheid is beter dan robijnen (...). Mijn vrucht is beter dan uitgegraven goud en dan dicht goud, en Mijn inkomen dan uitgelezen zilver.' Christus doet Zijn liefhebbers beërven dat bestendig is, en Hij zal hun schatkameren vervullen, zelfs met duurzame rijkdommen (Spr. 8:11, 18, 19, 21). Maar ach, hoeveel duizenden, ja, tienduizenden verachten dit roepen en volgen de zonde? Hoeveel miljoenen mensen zijn er in de wereld die Bar-abbas kiezen voor Christus Jezus! Als wij op onze preekstoelen uitroepen dat Christus de Overste is van tienduizenden, dat Hij schoner is dan alle mensenkinderen, dat Hij de banier draagt, en dat er niemand boven Hem is, zodat, wanneer u Jezus Christus maar hebt, u niets meer nodig hebt. Maar zeggen echter niet velen van u in uw harten, zoals Pilatus hier: wat zal ik dan doen met Jezus, Die genaamd wordt Christus? Of zoals de duivel elders zei: wat heb ik met u te doen, Jezus, Gij Zone Gods? Ja, hebben niet vele malen de verborgen tegensprekingen van uw tegenstribbelende ziel, de genadige aanbieding van een spoedige bekering geoordeeld niets anders te zijn, dan de komst van Christus om u voor uw tijd te kwellen? Helaas, wat is dit anders dan Bar-abbas kiezen voor Jezus. U die zweert als de duivel u nodigt en Christus verbiedt, u die des Heeren dag schendt, die brast en drinkt tot overdaad, of zoals het soms wel is tot dronkenschap, voorwaar, uw stem gaat gepaard met die van de Joden: niet Deze, maar Bar-abbas!

2. Laat mij toe om te zien op de liefde en barmhartigheid van God in Christus. Onze Jezus heeft niet alleen onze natuur op Zich willen nemen, maar Hij heeft ook bij de grootste kwaaddoeners van deze tijd willen gerekend worden, en door een openbaar vonnis, ja, met stemmen en toeroepen van het volk, voor een groter kwaaddoener willen uitgeroepen worden, die de dood meer verdiend had dan de goddeloze Bar-abbas. O, de liefde van Christus! Wij lezen in het derde boek van Mozes, dat in de dagen van de reiniging van een melaatse, de priester twee levende vogels (of twee mussen) heeft moeten nemen, en de ene heeft moeten slachten en de andere, levend blijvende, moest alleen gedoopt worden in het bloed van de vogel die geslacht was, en zo moest men die laten wegvliegen in het open veld (Lev. 14:4-7). Bar-abbas, zeggen enigen, maar alle gelovigen zeggen: *wij* zijn die levende mus, en Jezus Christus is die mus, die geslacht is. Het lot is op Hem gevallen om voor ons te sterven. Al onze zonden zijn op Zijn ziel gelegd, zodat in deze zin Jezus Christus de grootste zondaar in de wereld geweest is, ja, een groter zondaar dan Bar-abbas

zelf, en daarom heeft Hij moeten sterven. En wij, in het bloed van Christus gedoopt zijnde, moeten losgelaten en in vrijheid gesteld worden. Was dit geen liefde? Hij sterft, opdat wij zouden leven, het is zowel de stem van God als van de mensen geweest: laat Bar-abbas los, elke gelovige Bar-abbas, en kruisig Jezus!
Een ander uur is geslagen, laat ons een weinig stilstaan, en in de tijd die nu komt, zullen wij Hem meer zien lijden.

4. Van de ontkleding van Christus, Zijn geseling, Zijn bekleden in purper en Zijn kroning met doornen.
Omstreeks negen uur (die de Joden de derde ure van de dag noemen) werd Christus ontkleed, gegeseld, met purper gekleed en met doornen gekroond, in dit uur is Zijn lijden zeer verzwaard. Ik moet dat in twee delen verdelen, en van elk deel in het bijzonder spreken.

1. Pilatus, ziende hoezeer de Joden op Zijn dood gesteld waren, heeft dit toegestaan, en Hem eerst overgegeven om gegeseld te worden. 'Toen namen de krijgsknechten des stadhouders Jezus met zich in het rechthuis en vergaderden over Hem de ganse bende', en hebben Hem gegeseld (Matth. 27:26, 27). Zijn klederen hebben zij Hem afgerukt en Hem voor hen allen naakt doen staan. Hij, Die de hemel met sterren heeft versierd en de aarde met bloemen, en Die voor onze eerste ouders rokken van vellen gemaakt heeft (Gen. 3:21), is nu Zelf geheel naakt uitgekleed. Ik kan er niets anders inzien dan een grote schande. Het is gebeurd met onze eerste ouders Adam en Eva, die zodra zij gezondigd hadden en wisten dat zij naakt waren, zich bekleden: 'zij hechten vijgenboombladeren samen, en maakten zich schorten' (Gen. 3:7). Als Adam vanwege zijn naaktheid zo beschaamd was voor zijn eigen vrouw (die immers net als hij naakt was), hoe beschaamd en rood is Christus dan wel in Zijn aangezicht geweest, toen Hij in het rechthuis, voor de ogen van de hele bende soldaten, geheel naakt heeft gestaan? 'Mijn schande is de ganse dag voor mij; en de schaamte mijns aangezichts bedekt mij', zei David in Christus' Persoon (Ps. 44: 16). In de kerkgeschiedenis wordt aangehaald dat twee martelaressen en heilige maagden (Agnes en Barbara genaamd) die vóór hun terechtstelling geheel naakt ontkleed werden, dat God medelijden heeft gehad met hun grote beschaamdheid en ontsteltenis, en dat Hij om hun naaktheid te bedekken een deksel des lichts voor hen heeft gemaakt, en hen zo heeft gebracht tot een stille en gewenste dood. Maar onze Zaligmaker Christus, heeft allerlei beschaamdheid en versmading verkozen om door een volkomen lijden de gramschap van Zijn Vader te verzoenen en om allerlei lijden en beschimpingen voor ons te heiligen. Hij heeft tijdens Zijn geseling de schande van de naaktheid willen verdragen. Zie hier een naakte Christus, en zie daarin Christus' goedertierenheid voor ons. Hij heeft ons als de goede Samaritaan gevonden, toen men ons ontkleed, gewond en half dood had laten liggen, en opdat wij zouden mogen bedekt worden, heeft Hij geduldig geleden, toen Hem Zijn eigen klederen werden uitgetrokken: Hij heeft de staat van de zondige Adam op Zich genomen en is naakt geworden, opdat wij eerst zouden bekleed worden met rechtvaardigheid, en dan met onsterfelijkheid. Och, wat een heerlijk gebruik kunnen wij zelfs van Christus' naaktheid maken!

2. Pilatus gaf Hem over om gegeseld te worden. Sommigen menen dat hij dit tot geen ander doel gedaan heeft, dan dat de Joden als ze deze pijniging zouden zien, verzadigd en voldaan zouden zijn, en het genoeg zouden vinden om hun leed gewroken te zien en dat zij zouden ophouden Zijn dood te begeren. Dat Hij gegeseld is, is zeer zeker, want dat

verhalen de evangelisten: 'Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde Hem' (Joh. 19:1), en dat Pilatus Hem heeft overgegeven om gegeseld te worden tot dit doel, dat is zeer waarschijnlijk, omdat hij Hem na de geseling tot de Joden heeft uitgebracht, uitroepende: 'Ik vind in Hem geen schuld' (vs. 6), en vóór Zijn geseling heeft hij het nog uitdrukkelijk gezegd: 'Zie, er is van Hem niets gedaan, dat des doods waardig is. Zo zal ik Hem dan kastijden en loslaten' (Luk. 23:15, 16). Hier komt nog bij dat, hoewel het een gewoonte was, dat degenen die gekruisigd zouden worden eerst gegeseld moesten worden, echter, als zij ter dood veroordeeld waren, hun slagen zoveel minder moesten zijn, en als zij losgelaten zouden worden, dat zij dan met meer slagen moesten gegeseld worden. En Pilatus, pogende Zijn leven te behouden, heeft Hem buitengewoon laten geselen, zelfs tot nabij de dood. In deze geseling van Christus zal ik letten op deze twee dingen:
1. Op de schande.
2. Op de smarten.

1. betreffend de schande, die was zo groot, dat de Romeinen al hun burgers daarvan hebben bevrijd. Paulus zei: 'Is het ulieden geoorloofd een Romeins mens, en die onverdeeld, te geselen? Als nu de hoofdman over honderd dat hoorde, ging hij toe en boodschapte het de overste, zeggende: Zie, wat gij te doen hebt; want deze mens is een Romein' (Hand. 22:25,26). De Romeinen hebben dit aangemerkt als de allerschandelijkste straf die alleen voor dieven en slaven behoorde te zijn, en niet voor vrijgeborenen of vrijdom hebbende Romeinen. En de Joden zelf zouden dat niet hebben willen verdragen boven een zeker aantal slagen, opdat een broeder in hun ogen niet verachtelijk gehouden zou worden: 'Indien de onrechtvaardige slagen verdiend heeft, dat de rechter hem zal doen nedervallen (...). Met veertig slagen zal hij hem doen slaan, hij zal er niet toedoen; opdat niet misschien, zo hij voortvoer hem daarboven met meer slagen te doen slaan, uw broeder dan voor uw ogen verachtelijk gehouden worde' (Deut. 25: 2, 3). De geseling is zo'n onwaardige manier van straffen, dat alleen kinderen, slaven en schelmen daarmee gestraft werden, in het bijzonder als zij met meer dan veertig slagen geslagen worden. Paulus werd zo behandeld, en verhaalt ons dat hij 'van de Joden vijfmaal ontvangen heeft veertig slagen min een' (2 Kor. 11:24). Theofilactus zegt dat zij boven dat getal niet hebben willen gaan, opdat Paulus niet zou worden geschonden en onbekwaam gemaakt tot enige openbare bedieningen na die tijd, en omdat zij hoopten dat zij hem nog weer zouden gewinnen, hebben zij hem met zo'n teken van schande niet willen brandmerken. O, als dan een enige slag boven de veertig zo schandelijk geweest is onder de Joden, wat een schande, wat een oneer was dan dit, als zoveel striemen, honderden en duizenden van slagen (zoals sommigen ze tellen) Jezus Christus gegeven zijn? En toch heeft onze Heere dat niet geacht om zo voor ons te lijden, Hij heeft in Zijn lichaam die wonden en slagen gedragen die wij met onze zonden verdiend hadden.

2. betreffend de smart, dit soort straf was niet alleen schandelijk, maar ook verschrikkelijk. Nauwelijks hadden de soldaten hun opdracht ontvangen, of zij hebben Hem beladen en belast met zulke bloedige slagen, alsof Hij de grootste kwaaddoener en boosaardigste slaaf van de wereld geweest was. Nicephorus noemt deze geselaars bloedige beulen, die door hun vinnig geselen, menig mens onder hun handen hadden doen sterven. De manier van hun geseling wordt zo beschreven: Nadat zij Hem ontkleed hadden, hebben zij Hem aan een pilaar gebonden. Daarop zijn zes jonge en sterke scherprechters, geselaars, slaven of beulen gekomen (zegt Hieronymus) om Hem te geselen en te slaan zolang zij konden. Twee van hen hebben Hem gegeseld, met doornen

roeden, en toen zij zich moe gemaakt hadden, hebben twee anderen Hem gegeseld met touwen of geselkoorden, gevlochten en geknoopt zoals de zweep van een voerman, en toen ook die vermoeid waren, hebben de twee anderen Hem zelfs Zijn vel afgegeseld met ijzerdraad of ijzeren kettingkjes. Zo hebben zij aangehouden, totdat zij met wisselende en vervolgende beurten slag op slag en wond op wond hebben gegeven, de laatste op de eerste en de nieuwe op de oude, zodat Hij overal vol geronnen bloed was. De Schrift zegt ons: 'Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53:5). Hij is gewond, verbrijzeld, gestraft en gegeseld met slagen. Als u wilt weten met hoeveel slagen? Sommigen tellen die op naar het getal van de krijgslieden, zeshonderdzestig of duizend slagen, anderen tellen die naar het getal van de beenderen, die in een mensenlichaam samengesteld zijn, die de ontleders zeggen te zijn tweehonderdzestig, en als Christus voor elk been drie slagen ontvangen heeft, volgens de driedubbele manier van Zijn geseling, klimmen die in alles op tot zevenhonderdtachtig slagen. Anderen tellen wel vijfduizend boven de veertig, waarboven door de Joden gelast was dat zij niet moesten verdergaan. En het is de waarheid: als de hele bende van krijgsknechten Christus gegeseld heeft (zoals sommigen dat verstaan), zo kan ik niet anders zien, of Zijn slagen kunnen wel meer geweest zijn dan deze. Toen de zoon van de Israëlietische vrouw God gelasterd had, zei de Heere tot Mozes: 'Breng de vloeker uit tot buiten het leger, en allen, die het gehoord hebben, zullen hunne handen op zijn hoofd leggen, daarna zal hem de gehele vergadering stenigen' (Lev. 24:14). Nu, Christus had voor de hele bende gezegd dat Hij de Zone Gods was, wat zij godslastering genoemd hebben, en waarom zouden zij dan (volgens deze wet) niet alleen hun handen op Hem hebben gelegd, en op Hem aangevallen zijn, was het niet met stenen (wat nu in geseling was veranderd), dan immers met roeden, geselkoorden en kettinkjes? Ik zal over het getal van Zijn slagen niet twisten, maar dit is zeker, dat de krijgsknechten met kracht en met hun handen hun opdracht hebben uitgevoerd, zij hebben Zijn vlees zo gescheurd, dat de pilaar en de vloer door een overvloed van bloed purperrood zijn geweest, en als wij Bernardus mogen geloven, hebben zij met hun gesels op Zijn rug geslagen en lange voren gemaakt, en daarna hebben zij zijn rug naar de pilaar gekeerd en zijn buik en borst zolang gegeseld, dat er geen gedeelte vrij geweest is van Zijn hoofd tot Zijn voeten toe. Een geseling die genoeg is om een mens te doden, en die Hem ook gedood zou hebben, als Hij door de Godheid niet was behouden geworden, om een nog schandelijker dood te lijden en te verdragen.

Wij kunnen hier een proeve zien van Gods oneindige liefde in Christus voor ons, arme heidenen. Hij is daarom gegeseld, opdat Hij ons met Zich zou verenigen en ons nooit en te nimmer zou verwerpen of afsnijden. Wij lezen van een zekere wet in de boeken van Mozes dat, als een man een vrouw genomen hebben zou, en haar zou haten, haar oorzaak van naspraak zou opleggen en ten onrechte een kwade naam over haar zou uitbrengen, 'dan zullen de oudsten derzelve stad die man nemen, en hem kastijden; voorts zal zij hem ter vrouw zijn, hij zal haar niet mogen laten gaan al zijn dagen' (Deut. 22:18, 19). In deze ceremonie steekt een grote verborgenheid, want die man (zeggen enigen) was Christus, Die door Zijn menswording Zich ondertrouwd had met de kerk van de heidenen. Maar Hij scheen hen te haten en oorzaak van naspraak op hen te leggen, en een kwade naam over hen uit te brengen. 'Gij zult niet heengaan op de weg der heidenen en gij zult niet ingaan in enige stad der Samaritanen' (Matth. 10:5), en: 'Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en de hondekens voor te werpen' (Matth. 15: 26). En nu is Hij

beschuldigd voor de oudsten, nu is Hij gegeseld en gekastijd, en Hem is door Zijn Vader bevolen om haar ter vrouw te nemen en haar niet te laten gaan al Zijn dagen. Ik weet wel dat er een grote ongelijkheid in deze verborgenheid is: want Christus is niet gegeseld omdat Hij de kerk een overspelige genoemd had, die inderdaad kuis was, maar Hij is gegeseld om de kerk aan Zijn Vader voor te stellen als een reine maagd die inderdaad overspelig was. Och, Hij heeft de gemeente liefgehad, en heeft Zichzelf voor haar overgegeven: opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk' (Ef. 5:25, 27). Dit was de betekenis van Christus' geseling: 'De straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden' (Jes. 53:5). Kom dan, laat ons deze liefdesbrief leren lezen, gezonden uit de hemel met bloedige letters: Christus, Die de leliën des velds kleedt, is gegeseld. Christus is gebonden aan handen en voeten, Zijn handen die de broden vermenigvuldigden, en Zijn voeten die vermoeid waren van de dolende schapen te zoeken. Christus is overal gegeseld, omdat wij overal vol waren van wonden, scheuren en etterbuilen, en daar was geen middel om onze wonden te genezen dan door Zijn wonden, onze verbrijzelingen door Zijn verbrijzelingen, onze builen door Zijn builen (Jes. 1:6). O, lees en herlees: Christus is gegeseld, Zijn buik, rug, zijden, van Zijn schouders tot Zijn voetzolen, zijn de slagen tot in het vlees gegaan en hebben zelfs Zijn aderen afgesneden, zodat (zoals sommigen met grote vrijmoedigheid zeggen, hoewel ik niet weet wat waarheid is) de kerven zo wijd geweest zijn, dat men Zijn ribben en beenderen, ja, zelfs Zijn ingewanden heeft kunnen zien. Zie toch, waar is ooit liefde geweest zoals deze liefde? Als Hij niet zowel God als mens was geweest, Hij zou nooit zo'n liefde als deze is, in Zijn hart gehad hebben. O, het was een Goddelijke liefde, het was de liefde van een Jezus, een liefde, ver te boven gaande de liefde van mannen, vrouwen of engelen.

3. Zij hebben Hem aangedaan een purperen kleed, of een purperen mantel (Joh. 19:2, Matth. 27:28). Dit was een los, kort kleed, dat in het eerst alleen gebruikt werd door koningen en keizers. En de kleur kwam met Christus' gesteldheid overeen, want Hij was nu overal purperrood, zowel van onder als van boven; Zijn lichaam en Zijn kleed waren van een diep geverfde, bloedige kleur. Enigen willen uit Zacharia, waar gezegd wordt 'dat Jozua met vuile klederen bekleed was' (Zach. 3: 3), de oude, voddige en dradeloze vuiligheid van Zijn mantel opvatten, zodat alle dingen hun dienst en hun bijzondere deel moeten hebben in Zijn mishandeling: de kleur en de hoedanigheid van het kleed bespot Zijn Koninkrijk, de naaktheid Zijn uitwendige achting bij het volk, de armelijke kleding Zijn laatste verstrooide aanhang, de goorheid van Zijn aangezicht, Zijn besmet en onrein leven, zoals zij voorgaven dat Hij een vriend was van tollenaren en zondaren. Maar zelfs uit deze duisternissen kan de Heere het licht voortbrengen, Hij heeft Zijn verborgenheden opgehouden in de boosheid van Zijn vijanden, want beide op Zijn kleed en op Zijn dij is een verborgenheid geschreven (Openb. 19: 16), en in deze zin: wat is Zijn kleed anders dan een afbeelding van Zijn menselijkheid? En wat is dit purperen kleed anders dan een afbeelding van Zijn gewond lichaam? Dat, zoals Hij gesproken had van de vrouw die Hem gezalfd had tegen de dag van Zijn begrafenis, zo ook Pilatus Hem in de verborgenheid gekleed tegen Zijn bloedige dood.

4. Zij hebben 'een kroon van doornen gevlochten, en die op Zijn hoofd gezet' (Matth. 27:29). Een heerlijke kroon voor de Koning der koningen! Wij lezen van verschillende soorten van kronen, zoals van een triomfkroon, een laurierkroon, een scheepskroon, een

muurkroon enzovoort, maar nooit hiervoor wordt er gelezen van een doornenkroon: het was een kroon om Hem te bespotten en een kroon van doornen om Hem te pijnigen, zodat wij hier lezen, beide van Zijn pijn en Zijn schande.

1. betreffend Zijn pijn. Osorius zegt dat zij Zijn hoofd doorboord hebben met tweeënzeventig wonden. Bernardus spreekt van veel meer, met duizend steken. Ik weet niet welke zekerheid zij kunnen hebben om die te tellen, maar dit is zeker, dat het vele wonden gemaakt heeft, en dit kunnen wij des te meer zeggen, want nadat zij die op Zijn hoofd gesteld hadden, 'namen zij de rietstok, en sloegen op Zijn hoofd' (Matth. 27:30), dat is: zij hebben Hem op Zijn hoofd geslagen om Hem de kroon des te vaster op te zetten en dieper in te drukken, totdat, zoals sommigen menen, deze Zijn schedel doorboord heeft.

2. Zij is Hem niet alleen geweest tot pijn, maar ook tot schande. Jotham, zijn gelijkenis aan de mannen van Sichem voorstellende, zei: 'De bomen gingen eens heen om een koning over zich te zalven, en zij zeiden tot de olijfboom: Wees gij koning over ons. Maar de olijfboom zeide tot hen: Zou ik mijn vettigheid verlaten, die God en de mensen in mij prijzen? En zou ik heengaan om te zweven over de bomen? Toen zeiden de bomen tot de vijgenboom: Kom gij, wees koning over ons. Maar de vijgenboom zeide tot hen: Zou ik mijn zoetigheid en mijn goede vrucht verlaten? En zou ik heengaan om te zweven over de bomen? Toen zeiden de bomen tot de wijnstok: Kom gij, wees koning over ons. Maar de wijnstok zeide tot hen: Zou ik mijn most verlaten, die God en mensen vrolijk maakt? En zou ik heengaan om te zweven over de bomen? Toen zeiden al de bomen tot het doornbos: Kom gij, wees koning over ons. En het doornbos zeide tot de bomen: Indien gij mij in der waarheid tot een koning over u zalft, zo komt, vertrouwt u onder mijn schaduw; maar indien niet, zo ga vuur uit het doornbos en vertere de ceders van de Libanon' (Richt. 9:8-15). Zoals Jotham deze gelijkenis heeft voorgesteld tot verachting van Abimelech, zo hebben de krijgsknechten deze doornenkroon tot Christus' verachting opgezet, om daarmee te zeggen: Kom, U zegt dat U een Koning der Joden bent, en daarom hebben wij een kroon van doornen voor U gemaakt, een Koning der bomen. Waardoor zij in het openbaar wilden getuigen tegen Zijn nagemaakt Koninkrijk, alsof Hij niet bekwamer was om Koning der Joden te zijn, dan de doornenbos om koning te zijn over alle bomen des wouds.

1. Wat een lessen zouden wij hieruit kunnen trekken! Zij hebben een kroon gezet van schande, van dood en van pijn, op het hoofd van Hem, Die gekomen was om ons te geven een kroon van overwinning, van leven en van heerlijkheid.

2. Onze zonden zijn er de oorzaak van geweest dat de aarde distelen en doornen voortbrengt, en onze Zaligmaker heeft die moeten dragen om beide onze zonde weg te nemen en om vervolgens ook de zondevloek, doornen, distelen of wat dies meer zij, weg te nemen.

3. Van de kruin van ons hoofd tot onze voetzool toe zijn wij vol van zonde, en Christus heeft ten gevolge daarvan Zijn bloed moeten vergieten van Zijn hoofd tot de voeten toe. Met hun geselingen hebben zij Zijn hoofd niet geraakt, hun spijkers zouden het niet doorboord hebben zonder een einde aan de pijn te maken, maar nu hebben zij het doen bloeden door de doornen. 'Het ganse hoofd is krank' (Jes. 1:5), zegt de profeet van ons, en

het ganse hoofd van Christus is door de doornen verbrijzeld om onze krankheid te genezen.

4. Christus is niet gekroond met doornen, zonder enige voorzegging of enig voorbeeld. Hier was de ware 'Lelie onder de doornen' (Hoogl. 2:1), hier is Hij, als Izaks 'ram in de verwarde struiken vast met zijn hoornen' (Gen. 22:13). Hij was altijd uitgeleid om een offerande en rantsoen voor onze zonden te worden, en tot dat doel was Hij gevangen in de hof en is met doornen gekroond.

5. O, wat een schande zou dit zijn voor iemand onder ons, die zijn hoofd zou kronen met rozenknoppen (zoals die brooddronken wereldlingen konden zeggen), voor dat zij verwelken, die zijn tijd zou verkwisten in ijdelheid, in dwaasheid, in zonde, daar Christus onze Heere zo'n groeiende bos doornen op Zijn heilig hoofd gehad heeft! 'De discipel is niet boven de meester, noch de dienstknecht boven zijn heer. Het zij de discipel genoeg, dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer' (Matth. 10: 24, 25). Omdat onze Heere en Meester met doornen gekroond is, voorwaar, zo behoorden de lidmaten van Christus niet zwak en teder te zijn, noch geheel vleselijk of overgegeven aan de wellusten.

6. Zoals een vogel ziet op de doornen in de boomgaard, laat ons ook zo naderen en onze nesten maken in deze gezegende bossen. Laat ons de kleding van andere oversten verwerpen, zoals daar zijn, de wereld, het vlees en de duivel, en laten wij ons onderscheiden houden aan de koninklijke standaard van onze Koning.
Onder deze doornen kunnen wij bescherming vinden tegen al onze vijanden, van deze doornen kunnen wij zeker druiven vergaderen, zelfs een wijnoogst van geestelijke vreugde en blijdschap.
Nu, de klok slaat weer en roept ons om verder te gaan en te zien op onze Jezus met de kroon waarmee Hij gekroond was op de dag van Zijn bruiloft. En dit zullen wij doen in de volgende ure.

5. Van het voorbrengen van Christus en Zijn vonnis.
Omstreeks tien uur is Christus voorgebracht en veroordeeld.
1. betreffend Zijn voorbrengen, daar zal ik in het bijzonder deze stukken opmerken:
1. Wij zien dat Pilatus Jezus voorgebracht heeft uit het rechthuis, en dit droevig schouwspel vertoond aan het hele volk: 'Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. En Pilatus zeide tot hen: Zie, de Mens' (Joh. 19:5). Zijn gedachten waren dat zelfs het gezicht van Christus hen tot medelijden zou bewogen hebben, zij hadden Hem bijna tot de dood toe geslagen, de blauwe aderen van Zijn onschuldig bloed hadden zij zeer wreed geopend. Zij hadden Hem een purperen kleed aangedaan en met doornen gekroond, en nu hebben zij Hem bij de haren van Zijn hoofd (zoals enigen zeggen) buiten gebracht en hebben Hem in het openbaar gesteld ten aanzien van de spotachtige bende. Pilatus riep tot hen: Zie, de Mens! Alsof hij had willen zeggen: zie een arm ellendig en verlegen mens. Zie, zeg ik, niet uw Koning om u tegen Hem op te hitsen, noch ook de Zone Gods, waarvoor Hij naar uw zeggen Zichzelf uitgeeft, maar: Zie, de Mens! Een gewoon mens, een worm en geen mens, zie, hoe Hij mismaakt, met wonden staat. Zie Hem sidderen en beven in een rode rivier van Zijn eigen bloed en laat dit genoeg, ja, meer dan genoeg straf zijn tot voldoening van uw razernij. Wat wilt u meer hebben? Is het uit boosheid dat u wreed tegen Hem bent? Zie hoe ellendig Hij is. Is het uit

vrees? Zie hoe verachtelijk Hij is. betreffend Zijn misdaad waardoor Hij de dood zou verdiend hebben, ik vind geen schuld in Hem, Hij is een Lam zonder vlek, een Duif zonder gal. O, kom en zie deze Mens! Ik vind geen schuld in Hem! Enige leraars zeggen, dat terwijl Pilatus riep: 'Zie, de Mens!', zijn knechten ondertussen Zijn purperen kleed hebben opgelicht, opdat zo alle mensen Zijn gescheurd, bloedig en afgepijnigd lichaam zien zouden. Hij meende dat zijn woorden niet zo krachtig waren om hun hart te bewegen als Christus' wonden. Zo heeft hij tot hen gezegd: 'Zie, de Mens!' alsof hij nog eens gezegd had: zie Hem aan en bekijk Hem goed, is Hij niet goed beloond, omdat Hij Zichzelf genoemd heeft een Koning der Joden? Zie nu hoe Hij is geslagen, gegeseld en gekroond met doornen, hoe Hij een scepter draagt van een rietstok, hoe Hij gezalfd is met speeksel en gekleed met purper, wat wilt u nog meer?

2. Wij zien dat de Joden nog razender tegen Jezus zijn geworden: Als Hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis Hem, kruis Hem!' Hoe meer Pilatus arbeidde om hen te stillen, hoe meer het volk geraasd heeft tegen Hem, en daarom riepen zij: weg met Hem, weg met Hem, kruis Hem, kruis Hem! Nu was Jeremia's voorzegging vervuld: 'Mijn erfenis is Mij geworden als een leeuw in het woud' (Jer. 12:8). De natuurkundigen verhalen van de leeuw, dat als hij dicht bij zijn roof is, hij ijselijk brult, waardoor het arme, opgejaagde beest zo verbaasd en verschrikt wordt, dat het bijna dood van vrees, plat op de aarde neervalt en zo volkomen een prooi van de leeuw wordt. En zo zijn de Joden (die des Heeren erfenis waren) tegen Christus geworden als een leeuw in het woud. Zij hebben Hem gejaagd en vervolgd tot Zijn dood, en nu, zo dicht bij de dood, hebben zij een geweldig geschreeuw gegeven, dat de aarde heeft weergalmd: 'Weg met Hem, weg met Hem, kruis Hem, kruis Hem!' O gij Joden, gij kinderen Israëls, gij zaad Abrahams, Izaks en Jakobs! Is Hij niet Die, van Welke uw vaders geroepen hebben: 'Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten!' (Jes. 64:1). Hoe komt het dat u Hem, Die nu bij u aanwezig is, veracht, Die uw vaders, Hem niet hebbende, zozeer begeerden? Hoe komt het dat uw roepen en dat van hen, zo tegenstrijdig is? De panter (wordt er gezegd) is zo zoet van geur, dat als het maar alleen geroken wordt, alle dieren van het veld naar hem toelopen, maar als ze zijn ijselijk gezicht zien, vluchten zij van hem en lopen weg. Als de Joden van verre de zoete reuk van Christus' zalving geroken hadden, zij zouden geroepen hebben: 'Trek mij, wij zullen U nalopen!' (Hoogl. 1: 4), kom Heere Jezus, kom haastelijk! Maar nu in Zijn lijden, ziende op Zijn uitwendige gedaante, hebben zij hun stem veranderd: 'Hij had geen gedaante noch heerlijkheid; als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben' (Jes. 53:2); neem Hem weg, neem Hem weg!

3. Wij zien dat Pilatus en de Joden het werk nog nader overlegd hebben. Pilatus is traag om het vonnis uit te spreken, en de oversten der Joden hebben hem daartoe opgehitst met een drievoudige bewijsreden:

a. 'Wij hebben een wet, en naar onze wet moet Hij sterven, want Hij heeft Zichzelven Gods Zoon gemaakt' (Joh. 19:7). Zo hebben de leraars van de wet, de Heere en Gever van die wet beschuldigd, maar zij hebben niet opgemerkt, de algemene regel van de wetten, dat Diegene macht heeft de wetten af te schaffen, Die macht heeft dezelve te maken, ook hebben zij niet opgemerkt dat deze wet Hem niet aanging, Die inderdaad en in waarheid Gods Zoon was. De tekst zegt ons dat Pilatus, dit woord horende, meer bevreesd is geworden. Pilatus (zegt Cyrillus) was een heidens afgodendienaar, en door zoveel goden

te dienen, kon hij niet anders dan erop rekenen dat Christus wel één van die mocht zijn, en dat hij dan, als hij Christus veroordeelde, al de goden rechtvaardige oorzaak zou mogen geven om hem te straffen. Dit was de betekenis van Pilatus' vraag: 'Vanwaar zijt Gij?' Wat is Uw afkomst? Uit welk geslacht bent U voortgekomen? En: 'Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten.'

b. De Joden kwamen met een andere bewijsreden, dreigende Pilatus: 'Indien gij Dezen loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet' (Joh. 19:12). Een dringende reden, naardat de zaak er toen voor stond. Het was geen kleine zaak door zovele overmoedige en onbeschaamde mensen van hoogverraad beschuldigd te worden bij de keizer, en daarom, onder deze aanklacht schijnt Pilatus gebonden en gebogen te zijn. Hij, die de vrees van Christus' Godheid had gevoeld, wordt door de vrees voor de keizer bewogen om door te gaan tot het vonnis en tot de veroordeling. Och, hij vreesde een mens meer, wiens adem in zijn neusgaten was, dan God Zelf, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft. Maar voor hij het vonnis heeft gegeven, 'nam hij water en wies de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig aan het bloed dezes Rechtvaardigen; gijlieden moogt toezien' (Matth. 27:24).

c. Tot beantwoording hiervan hebben zij zichzelf voor hem verbonden, wat ook hun laatste reden was: 'Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen' (Matth. 27:25), alsof zij gezegd hadden: doet u als een rechter, laat Hem veroordeeld worden om te sterven, en zo u iets vreest, wij staan voor u, laat de wraak van Zijn bloed voor eeuwig over ons en onze kinderen komen! Tot hiertoe van het eerste stuk.

2. betreffend het vonnis zelf: 'Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neder op de rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrotos (omdat die uit stenen opgebouwd was), en in het Hebreeuws Gabbatha' (Joh. 19:13), welk woord een hoge plaats betekent, en opgaande naar boven. Het was opdat de rechters door het volk gezien zouden worden als zij het vonnis uitspraken. En Pilatus, zich aldaar nederzettende, heeft het vonnis uitgesproken. Hoe het formulier of de manier van het vonnis geweest is, daarover is een groot verschil onder de godgeleerden. Chrysostomus is van dit gevoelen dat hij in het geheel geen formulier heeft uitgesproken, maar dat hij slechts Jezus aan hen heeft overgegeven om gekruisigd te worden (Mark. 15: 15, Joh. 19:16). Anderen zijn het hier niet mee eens en zeggen: waarom zou hij dan gaan zitten op de rechterstoel? Maar ook zij hebben geen zelfde mening. Anselmus stelt het zo: Ik veroordeel Jezus van Nazareth tot die schandelijke en smadelijke dood des kruises. Vincentius spreekt het zo uit: Ik veroordeel Jezus, Die het volk heeft verleid, Die God heeft gelasterd en gezegd dat Hij was Christus, de Koning der Joden, om aan het kruis vastgemaakt te worden en daar te hangen, totdat Hij zal zijn gestorven. Verschillende andere verklaringen zijn door anderen gegeven, maar dat van Lukas, daar ben ik van verzekerd, is van de meeste zekerheid: 'En Pilatus oordeelde, dat hun eis geschieden zou. (...) maar Jezus gaf hij over tot hun wil' (Luk. 23:24, 25). Hier is het ware vonnis, een overgeven van Jezus, niet aan Zijn eigen, maar aan de wil van Zijn vijanden, in de onbepaalde banden en alle mogelijke pijnigingen naar hun eigen wil en wens. O, onrechtvaardig vonnis! 'Geef mij niet over in de begeerte mijner tegenpartijders', riep David (Ps. 27:12). De wil van de boosheid is een grondeloze kolk, niet achtende hoelang de pijn wordt uitgerekt, en daarom hebben zij geroepen: kruis Hem, kruis Hem, laat Hem gekruisigd worden! Amen, zei Pilatus, doe wat u wilt, kruis

Hem, en kruis Hem zo lang als u wilt, het zal zijn naar wat u eist, zie nu, ik geef Hem over aan uw wil.

Wij kunnen deze boom niet schudden zonder enige vruchten, uit dit zien van Christus en het vonnis van Pilatus kunnen wij nog iets goeds leren.
1. Uit dit zien van Christus, zoals Hij door Pilatus aan het volk vertoond is, kunnen wij berouw leren. Er is niemand van ons, daar wij Christus met onze zonden gekruisigd hebben, of wij worden hier geroepen om de mens te zien. Veronderstel dat wij Hem zagen met onze lichamelijke ogen, veronderstel dat wij met de Joden hetzelfde gezicht op Christus hadden, zoals Hij hier vertoond werd. Veronderstel dat wij Hem zelf in ons midden zagen, dragende de doornenkroon en het purperen kleed met de rietstok in Zijn hand, veronderstel dat wij Pilatus tot ons hoorden spreken, zoals tot de Joden: Zie, de Mens! Veronderstel dat wij het purperen kleed opgelicht zagen, dat wij van Zijn gehele lichaam zien konden hoe het gescheurd was, en dat er een stem uit de hemel tot ons zou komen, zeggende: Deze is het, Hij, Die u met uw zonden geslagen, gegeseld, gekroond en gekruist hebt, zou dit niet krachtig zijn om ons hart te verslaan en te doen roepen: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?' (Hand. 2:37). Och, wij zien op de werktuigen, en wij roepen: foei Pilatus, foei Joden, foei krijgsknechten! Maar wij zien niet op onze zonden, zeggende: foei mij! Konden wij onze zonden inderdaad maar opmerken als de voornaamste oorzaak van het lijden van Christus, ik denk, onze harten moeten in stukken breken. Overdenk dat gisteren op onze markt zoveel leugens zijn gelogen en zoveel eden zijn gezworen, en ook deze dag, zo gauw de dageraad is opgegaan, zijn zoveel werken door ons gedaan die de dag des Heeren schenden. Hoe weinig hebben wij eraan gedacht dat wij in die tijd de naakte Christus geslagen hebben, dat wij Hem hebben gegeseld met roeden of kleine kettinkjes, dat wij Hem met een purperen mantel hebben gekleed, een doornenkroon opgezet en een rietstok in de hand gegeven, Hem spottend groetende: 'Wees gegroet, gij Koning der Joden!' Mannen, broeders en vaders, bedrieg uzelf niet, Christus wordt door u bespot, veracht en zo mishandeld als ú zondigt. Uw zonden hebben zo met Christus gehandeld, en naar Gods oordeel handelen uw zonden zelfs tot op deze dag nog zo met Christus. Zeg niet: het is allang geleden dat Christus gekruisigd is, en Hij is nu in de hemel, want door uw zonden kruisigt u weer de Heere der heerlijkheid, u doet Hem in het openbaar weer smaadheid aan. U slaat, geselt en pijnigt Hem opnieuw. Och, aanschouw Hem, Die u doorstoken hebt! Pilatus dacht: dat als de Joden de Mens maar wilden aanzien: 'Zie de Mens!' dat hun harten zouden vermurwd geweest zijn, en zou ik dat ook niet zo van u mogen denken? Het is een gewenst middel om de zonde bitter te maken en in onze harten berouw over de zonde te ontsteken, als wij maar naar deze stem van Pilatus luisteren willen: 'Zie, de Mens!'

2. Uit Pilatus' vonnis, dat Christus zou gekruisigd worden zoals de Joden geëist hadden, kunnen wij de bedrieglijkheid van onze harten leren, in het maken van onze eigen keuzes en doeleinden in onze afzonderlijke beroepen. Pilatus had als rechter God behoren te verheerlijken in het doen van gerechtigheid, maar toen hij de Joden hoorde roepen: 'Indien gij Deze loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet', heeft hij gezien op zichzelf en op zijn eigen voordeel. De rechters kunnen zelfs in de gerechtshoven hun eigen oogmerken hebben: ja, is dit niet zelfs de zondige gewoonte van overheden, leraars, kooplieden en in allerlei beroepen? Kom, wat is het daar u op oogt, op de plaatsen waar u gesteld bent? Is het niet om groot, rijk, hoog en heerlijk te worden? Zeg het eerlijk: is het in uw harten om te zeggen, dat het in uw beroep uw voornaamste doel is, om God te verheerlijken en om

uw geslacht met alle getrouwheid te behouden, en deze twee doeleinden verhef ik boven alle wereldse voordelen, wat die ook zijn mogen? O, wat een gezegende verbetering zou er dan onder ons wezen! En als dit niet zo is, wat bent u anders dan zovele Pilatussen, dat, als u maar gedreigd wordt met een vonnis, u liever Christus wilt veroordelen dan uzelf, vanwege de vijandschap van de keizer. En uw roepen zal dus zo zijn: laat Hem gekruisigd en laat mij verhoogd worden!
Veel meer zou er nog kunnen gezegd worden, maar de klok slaat weer, Pilatus is nu opgestaan, het hof uiteen gegaan en Jezus in de handen van de Joden overgegeven om ter dood gebracht te worden. Hoe dat gegaan is, daar zullen wij het volgende uur van spreken. Dat God uw harten moge bereiden om aandachtig toe te luisteren, en ernstig te overdenken wat Jezus, de grote Zaligmaker der wereld, voor u heeft geleden.

6. Van Christus' kruisiging met haar aanhang.
Omstreeks elf uur hebben zij zich in alle haast gereedgemaakt voor de terechtstelling. In het verloop van deze uren letten wij op deze verschillende stukken:

1. Hun uittrekken van de rok en het kleden in Zijn eigen klederen.
2. Hun wegleiden van Hem van Gabbatha naar Golgotha.
3. Zijn dragen van het kruis met Simon, die het Hem heeft helpen nadragen.
4. Zijn vertroosting aan de vrouwen, die Hem al wenende volgden als Hij heenging.
5. Hoe zij Hem azijn met gal gemengd, hebben te drinken gegeven.
6. Hoe zij Hem hebben gekruisigd of aan het kruis vastgemaakt, waaraan Hij gestorven is.

1. De evangelisten verhalen ons: 'Zij deden Hem de mantel af en deden Hem Zijn klederen aan' (Matth. 27:31). Origines heeft opgemerkt dat zij Hem de mantel hebben afgedaan, maar zij hebben Hem de doornenkroon niet afgenomen, wat tot hun voordeel heeft kunnen strekken dat hebben zij voortdurend waargenomen, maar niets tot verzachting en ontferming van de bedroefde Zoon des mensen. Het wordt daarvoor gehouden, dat dit kleine werk niet heeft kunnen geschieden zonder grote pijn. Na Zijn wrede geseling is Zijn bloed opgedroogd, en daardoor aan Zijn purperen mantel vastgehecht, zodat in het uittrekken van de mantel en in het aandoen van Zijn eigen klederen, het niet anders dan een opnieuw open scheuren van Zijn wonden heeft kunnen zijn.

2. 'Zij leidden Hem heen' (Matth. 27:31), zij hebben Hem een zeel of ketting om de hals geworpen, waarmee zij Hem uit de stad naar de berg Calvaria geleid hebben, terwijl de gehele weg lang een grote menigte van volk naar Hem heeft uitgezien en een omroeper voor Hem heengegaan is, de oorzaak van Zijn dood voor alle toehoorders uitroepende, namelijk dat Jezus van Nazareth een verleider, een godslasteraar, een duivelskunstenaar en een valse leraar was, zeggende van Zichzelf dat Hij de Messias, een Koning Israëls, en de Zone Gods is (Joh. 19:14).

3. Hij droeg Zijn kruis, zo heeft Johannes aangehaald. Eer het kruis Hem heeft gedragen, heeft Hij het eerst moeten dragen, en zo hebben zij hun dubbel geroep werkelijkheid gemaakt: kruis Hem, kruis Hem! Eerst hebben zij Hem daarmee gekruist als met een last, en daarna hebben zij Hem daarmee gekruist als met een kruis. Deze schouders, die tevoren zo onbarmhartig met roeden geslagen waren, zijn nu weer gepijnigd met de zware last van het kruis. Als een ware Izak heeft Hij het hout gedragen, voor de offerande van

Zichzelf, of zoals Uria heeft Hij met Zich mee gedragen het ware werktuig van Zijn droevige dood. O, de wreedheid van deze zaak! Zij hadden Hem nauwelijks zoveel bloed of krachten overgelaten dat Hij Zichzelf kon dragen, en heeft Hij nu nog Zijn zware kruis moeten dragen? Ja, totdat Hij is bezweken en neergezonken, zolang heeft Hij het moeten dragen, en Hij zou het nog langer hebben moeten doen als zij niet gevreesd hadden dat Hij, met minder schande en pijn dan zij hadden voorgenomen, zou gestorven zijn. En om dat te voorkomen, hebben zij ene Simon van Cyréne gedwongen om Zijn kruis Hem na te dragen (Matth. 27:32 en Mark. 15:21). Hoe getrouw kunnen zij hier weer een kemel doorzwelgen en een mug uitzuigen! Het kruis was een dood van de Romeinen en zo ook één van hun gruwelen, en daarom hebben zij deze boom der schande niet zelf willen aanraken, om zichzelf niet te verontreinigen. Maar om de Gezalfde des Heeren aan te raken, om de Heere der heerlijkheid te kruisigen, daarover hebben zij in het geheel geen zwarigheid gemaakt. Maar waarom heeft een ander dit kruis moeten dragen, anders dan om deze plicht de mens op te leggen, dat wij moeten komen in de gemeenschap van het lijden van Christus? 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelven en neme zijn kruis op en volge Mij' (Matth. 16:24). 'Christus heeft voor ons geleden, ons een voorbeeld nalatende, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen' (1 Petr. 2:21).

4. Hij heeft de vrouwen vertroost die Hem al wenende zijn gevolgd als Hij heenging. 'En een grote menigte van volk en van vrouwen volgde Hem, welke ook weenden en Hem beklaagden. En Jezus, Zich tot haar kerende, zeide: Gij dochteren van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelven en over uw kinderen' (Luk. 23:27, 28). In het midden van Zijn ellendigheid heeft Hij de barmhartigheid niet vergeten. In het midden van al hun pijnigingen en luide uitroepen van smaadheid, van lastering, van bespotting kan Hij het geween horen van Zijn Hem navolgende vrienden, en vergeet Hij al Zijn eigen lijden om hen te vertroosten: 'Weent niet over Mij.' Hij had meer meedogendheid met de vrouwen, die Hem al wenende volgden, dan met Zichzelf, zo verscheurd zijnde en waggelende langs de weg, bezwijkende en bijna doodbloedende. Hij voelde meer de tranen die uit hun ogen liepen, dan al het bloed dat uit Zijn eigen aderen vloeide. Wij hebben hierboven gehoord dat Hij niet eens Pilatus een woord verwaardigd heeft, die Hem dreigde, noch Herodes die Hem smeekte, maar ondanks dat Hem nu niets verzocht wordt, hoe goedertieren heeft Hij Zijn heilig bloedend aangezicht omgewend naar deze wenende vrouwen, vererende hen met Zijn gezicht en ook met woorden, zowel van meedogendheid als van vertroosting: 'Gij dochteren van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelven.' Maar merk op dat Hij niet eerder Zijn aangezicht naar hen heeft toegewend, voordat Hij hen hoorde wenen. Ook wij moeten niet denken dat wij ooit Zijn aangezicht zien zullen in heerlijkheid, tenzij wij eerst onze ogen baden in boetvaardigheid. Het is een wonder voor mij dat ooit iemand in onze eeuw zou misprijzen, de tranen, het berouw, de droefheid en de verslagenheid van het hart, hoeveel heiligen vinden wij, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, die met hun doen, dit gevoel van trots weerlegd hebben! De belofte zegt ons: 'Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien' (Ps. 126:5). Hij die Christus volgt, die gaat al gaande en wenende, dragend het kostelijk zaad, of hij zal voorzeker met gejuich wederkomen, dragende zijn schoven. Maar wat wil dit zeggen: weent niet over Mij? Mogen wij over Christus' dood niet wenen? En vinden wij niet in de Schrift dat al het volk Mozes' dood beweend heeft (Deut. 34:8)? Dat de gehele gemeente Stefanus' dood beweend heeft (Hand. 8:2)? Dat de vrouwen beklaagd hebben de dood van Dorkas? En als wij letten op alle werken van Christus' onderwijzing (ik bedoel niet Zijn wonderwerken, noch verdienstelijke werken,

maar Zijn liefdewerken), heeft Christus Zelf niet geweend over Lazarus en over Jeruzalem? Ja, heeft Hij hier niet een plasregen van bloed geweend, gaande langs de weg, en zouden wij niet één traan mogen laten vallen over al deze rode plassen? O, wat betekent dit: 'Weent niet over Mij, maar weent over uzelven?' Ik antwoord dat deze woorden niet letterlijk, maar als een gelijkenis zijn gesproken. Christus heeft ons niet alleen verboden te wenen over onze vrienden, maar veelmeer dat wij onze wereldse droefheid zullen veranderen in een Goddelijke bekommernis over de zonde als zonde. Christus heeft de vrouwen hiermee gewezen op de ware oorzaak en het ware onderwerp van al hun bekommernis, zijnde hun zonden. En zo hebben wij oorzaak genoeg om te wenen. Och, onze zonden waren de oorzaak van Christus' lijden! En in dit opzicht, och, dat ons hoofd water ware en onze ogen springaders van tranen. Och, dat onze tranen als onze spijs en drank waren! Och, dat wij met David tranen tot ons brood maakten, en dat de Heere ons overvloedige tranen wilde geven om te drinken! Och, dat de Heere wilde slaan (zoals Hij ooit de rafidim gedaan heeft) op de rotssteen van onze harten met de roede van oprecht berouw, opdat daar water mocht uitspringen! Och, dat wij zo wilden rouwklagen over Jezus, Die wij doorstoken hebben, en bitter kermen over Hem, zoals men bitter kermt over een eerstgeborene (Zach. 12:10).

5. Nauwelijks was Hij op de plaats van de terechtstelling gekomen, of 'zij gaven Hem te drinken edik met gal gemengd' (Matth. 27:34). Dat zij Hem te drinken hebben gegeven, dat was een bewijs van hun beleefdheid. Het was een gewoonte onder de Joden en heidenen dat zij de veroordeelden altijd wijn hebben te drinken gegeven: 'Geeft sterke drank degene die verloren gaat, en wijn degenen die bitterlijk bedroefd van ziel zijn' (Spr. 31: 6). Maar dat zij Hem edik met gal gemengd te drinken hebben gegeven, was een bewijs van hun wreedheid en nijd. Theofilactus zegt ronduit dat édik met gal gemengd vergiftig en dodelijk is, en daarom, toen Christus die gesmaakt had, wilde Hij die niet drinken, verkiezende liever de dood des kruises, waartoe Hij door Zijn Vader voorbeschikt was, dan een vergiftige dood.
Ach broeders, zijn wij niet genegen om kwade gedachten van de Joden te hebben, omdat zij Christus in deze tijd van Zijn dood zo'n bittere drank hebben gegeven? En hoe weinig denken wij eraan dat wij zondigende precies hetzelfde doen. Zie eens hoe God Zelf, de zonden van de Joden bij vergif heeft vergeleken: 'Want hun wijnstok is uit de wijnstok van Sodom en uit de velden van Gomorra; hun wijndruiven zijn vergiftige wijndruiven, zij hebben bittere beziën. Hun wijn is vurig drakenvenijn en een wreed addervergif' (Deut. 32: 32, 33). In dit opzicht moeten wij immers zowel kwaad van onszelf denken als van de Joden, want zo dikwijls als wij tegen God zondigen, doen wij niets anders dan een teug vergif mengen en dat Jezus Christus brengen om te drinken.

6. 'Zij kruisigden Hem' (Matth. 27:35), dat is: zij hebben Hem aan het kruis vastgemaakt en daarna opgericht. Er is verschil onder de geleerden of Christus aan het kruis werd vastgemaakt voor het opgericht was, of toen het nog op de aarde lag. Ik zal deze tere dingen niet te nauw onderzoeken, maar het is waarschijnlijker dat Hij daaraan is vastgemaakt terwijl het nog op de aarde lag, en daarna, zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo ook de Zoon des mensen verhoogd is geworden (Joh. 3:14). Wij mogen hier de manier van hun doen en van Zijn lijden uitdrukken, zoals een zeker geleerd broeder voor ons gedaan heeft: Nu zijn die barbaarse, wrede dievenleiders gekomen, en zijn begonnen Zijn handen los te maken. Maar hoe? Ach, het is niet geweest tot de minste vrijheid, maar tot die ergere banden, van de nagelen. Daarna hebben zij Zijn

geheel vastgekleefde klederen afgetrokken en daarmee zonder twijfel, niet weinig van Zijn gescheurde vel en vlees, alsof het niet genoeg was Hem te kruisigen als een dief, maar zij moesten Hem ook nog villen als een beest. Verder hebben zij Hem uitgestrekt als een tweede Izak op Zijn eigen last, het kruis, om zo de maat te nemen van de gaten. En hoewel de afdrukken van Zijn bloed hen Zijn lengte heeft gegeven, hoe hard hebben zij Hem echter langer uitgerekt dan Hij inderdaad was, om Hem daardoor meteen te kruisigen en te pijnigen. Dat Hij zo op Zijn kruis uitgerekt en gepijnigd is, daarvan heeft David meer dan waarschijnlijk, aanwijzing gegeven: 'Al Mijn beenderen zou Ik kunnen tellen', en ook: 'Al Mijn beenderen hebben zich vaneen gescheiden' wat niet anders zou hebben kunnen geschieden dan door zo'n geweldige spanning en uitstrekking, waardoor het schijnt dat zij een levende ontleding gemaakt hebben. En het waren niet de minst gevoelige delen van Zijn lichaam waar zij hun grote spijkers hebben ingeslagen, waar Zijn gehele lichaam aan moest hangen, maar in de handen en voeten, die met de meeste zenuwen, en daardoor boven alle andere, de gevoeligste vleselijke delen. En hoe ruw en pijnlijk zij hierin met Hem gehandeld hebben, blijkt ook uit het zeggen van David: 'Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doorgraven', zij hebben wijde gaten gemaakt als met een spade, alsof zij in een gracht gespit hadden. De ongeschikte en buitengewoon grote maat van deze nagels hebben wij van de eerwaarde Oudheid. Van Constantijn de Grote wordt gezegd dat hij beide, een helm en een toom daarvan heeft laten maken. Hoe zou ik kunnen schrijven, dat mijn tranen niet zouden uitwissen wat ik schrijf, omdat geen ander zo mishandeld is als Hij, Die uitgewist heeft het handschrift van de inzettingen, dat tegen mij was (Kol. 2:14)!

Maar de tijd gaat verder, en dit is het grote werk van 's werelds verlossing waarvan ik wat uitgebreider zal spreken. Op deze tijd mogen wij overdenken dat Christus aan het kruis genageld is en Zijn kruis in de aarde vastgemaakt, wat met het op zijn plaats zetten van het kruis, ontzettende pijn heeft veroorzaakt, door de geweldige beweging van het lichaam van onze Heere. Dat wat ik uit deze kruisiging van Christus zal opmerken, zal ik in deze twee hoofdstukken aangeven, te weten: tot de schande en de pijn.

1. betreffend de schande: het was een vervloekte dood: 'Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt' (Gal. 3: 13). Als die gebruikt werd, werd dat voornamelijk de slaven aangedaan, die of vals beschuldigd, of verraderlijk hadden samengespannen tot de dood van hun meesters, maar wie het ook is aangedaan, deze dood is te allen tijde onder de Joden met een bijzondere soort van schande gebrandmerkt geweest. Zo legt de apostel het uit, als hij zegt: 'Hij heeft Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises' (Filipp. 2:8). Het was een grote schande dat Sauls zonen aan een boom werden opgehangen (2 Sam. 21:6), en de reden was voornamelijk uit Gods wet: 'Want een opgehangene is Gode een vloek' (Deut. 21:23). lk weet wel dat de wet van Mozes niet in het bijzonder spreekt van de kruisiging, maar hij heeft het echter ingesloten in het gewone hangen aan het hout. En enigen verstaan dat Mozes, sprekende van de vloek, voorzien heeft op welke manier, de Verlosser de dood zou sterven.

2. betreffend de pijn. Het was een pijnlijke dood, dat blijkt op verschillende manieren. Zoals:
1. Zijn benen en handen waren met geweld gerekt en uitgetrokken tot de plaats waar zij vast waren gemaakt, en daarop zijn zij met nagelen doorboord.

2. Door dit middel was Hem het gebruik van beide Zijn handen en voeten ontnomen, en zo was Hij gedwongen om onbeweeglijk te hangen aan het kruis, geen macht hebbende om zich ergens heen te keren tot Zijn verlichting.
3. Hoe langer Hij heeft geleefd, hoe meer Hij ook heeft uitgestaan, want door de zwaarte van Zijn lichaam zijn Zijn wonden meer geopend en vergroot, Zijn aderen en zenuwen zijn gescheurd en vaneengetrokken, en Zijn bloed is gedurig meer en meer uitgelopen.
4. Hij is van lid tot lid gestorven (als ik zo mag spreken) en niet ineens. Het kruis was een langzame dood, hebbende Hem een lange tijd op de pijnbank gehouden. Daar waren drie hele uren tussen Christus' ophanging en Zijn overlijden, en het zou nog langer geduurd hebben als Hij niet gewillig en vrijwillig de geest gegeven had. Er wordt aangehaald dat de apostel Andreas, twee hele dagen aan het kruis gehangen heeft voor hij gestorven is, en zo lang zou Christus ook daaraan hebben kunnen leven, als God niet op een bovennatuurlijke wijze Zijn pijn tot groter trappen verhoogd had.
Ik mag hier nog aan toevoegen, dit alles te bovengaande: de pijn van Zijn ziel terwijl Hij aan het kruis heeft gehangen, want ook daar heeft Christus Zijn angsten en zielenstrijd gehad. Dit waren die pijnen of smarten des doods (Hand. 2: 24), waarvan Petrus ons verhaalt, dat Christus daarvan was ontbonden. Het woord betekent eigenlijk de smarten van een vrouw, die in arbeid is, zo waren ook de smarten van Jezus Christus in Zijn dood. De profeet heeft het genoemd: 'De arbeid Zijner ziel' (Jes. 53:11), en de psalmist: de angsten der hel. 'De banden des doods hadden mij omvangen, en de angsten der hel hadden mij getroffen' (Ps. 116:3). De bekommernissen of strikken van de dood hadden Zijn lichaam omvangen en de angsten der hel hadden Zijn ziel getroffen. En deze hebben Hem dat droevig geklaag afgeperst: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!' (Matth. 27:46). Hij klaagde over iets wat Hem veel droeviger viel dan tienduizend doden. Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Uw gewone tegenwoordigheid weggenomen en hebt Mijn ziel als in de angsten van de hel gelaten?
En nu mogen wij onze ogen slaan op Zijn schande en pijn. O, vloek en bitterheid, die onze zonden, over Jezus gebracht hebben! Als ik maar denk aan de bloedende aderen, verbrijzelde schouders, gegeselde zijden, opengescheurde rug, geslagen wangen, doorboorde handen en voeten, en dan bedenk dat mijn zonden de oorzaak van dit alles zijn, mij dunkt, dan ik heb geen andere bewijsredenen meer nodig om daar vanzelf een afschuw van te hebben. O christenen, zou uw hart niet tegen zo één oprijzen die uw vader, moeder, broeder, vrouw, man, de dierbaarste vrienden in de hele wereld vermoordde? O, hoe behoren dan uw harten en zielen op te rijzen tegen de zonde! Voorwaar, uw zonden hebben Christus vermoord, zij hebben Hem gedood, Die beter is dan alle vrienden, Die duizend- en duizendmaal dierbaarder is dan uw vader, moeder, vrouw, kind en wie dan ook, mij dunkt dat één enige gedachte hiervan genoeg behoorde te zijn om u te doen zeggen met Job: 'Ik verfoei mij, en ik heb berouw in stof en as' (Job 42:6). O, wat is het kruis op Christus' rug? Mijn zonden. O, wat is de kroon op Christus' hoofd? Mijn zonden. O, wat is de nagel in de rechterhand van Christus en die andere in Zijn linkerhand? Mijn zonden. O, wat is de wond van de speer in Christus' zijde? Mijn zonden. O, wat zijn de nagels en wonden in Christus' voeten? Mijn zonden. Met het geestelijk oog zie ik geen ander werktuig dat Christus pijnigt, geen andere Pilatus, Herodes, Annas, Kajafas, die Christus veroordelen, geen andere krijgsknechten, dienaars, joden of heidenen die Christus ter dood brengen dan de zonde alleen. O, mijn zonden, mijn zonden, mijn zonden!

2. Laten wij onszelf vertroosten met het doel en oogmerk van de dood van Christus. 'Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe,' (Joh. 3:14, 15). Het doel van Christus' kruisiging is de zaak waarom het geschied is, en daarom moet zowel het doel opgemerkt worden als de verdienende oorzaak. Zonder dit op te merken kan het aanschouwen van Christus' dood of de overdenking van het verhaal van het lijden van Christus, niet anders dan geheel vruchteloos zijn. Maar wat was het doel? Christus is verhoogd, opdat Hij ze allen tot Zich zou trekken. Christus heeft gehangen aan het hout, opdat Hij onze zonden op het hout dragen zou (Joh. 12:32, 1 Petr. 2:24). Dit was het plan waar God met een eeuwig voornemen op gezien heeft, in de kruisiging van Christus, en zo moet ons geloof het opnemen. Voorwaar, onze troost hangt hier van af, het voornemen, doel en oogmerk van Christus in Zijn lijden is het aangename nieuws en de ware geest van het Evangelie. O, houd dit in gedachtenis! Christus is gekruist, en waarom? 'Opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.'
Wij zijn nu bij de hoogte van het lijden van Christus, en de zon is nu op haar middaghoogte of hoogste opklimming, ik zal de uren niet meer tellen, want 'van de zesde ure aan werd er duisternis over de gehele aarde (dat is van twaalf uur tot drie uur op de namiddag) tot de negende ure toe' (Matth. 27:45). Maar hiervan, en van hetgeen daarop gevolgd is, in de volgende gedeelte.

7. Van hetgeen op Christus' kruisiging gevolgd is.
De volgende dingen zal ik in het kort afhandelen.
1. Omstreeks twaalf uur, als de zon in het algemeen op het hoogst schijnt, begon het duister te worden. Deze duisternis was zo groot dat zij zich verspreidde over het gehele Joodse land. Sommigen menen over de gehele wereld, zoals wij het overzetten in Lukas: 'En er werd duisternis over de gehele aarde' (Luk. 23:44), en vele heidenen, behalve de Joden, hebben dit opgemerkt als een groot wonderwerk. Dionysius Areopagita (zoals Suidas verhaalt) kon op haar eerste vertoning zeggen: de wereld is aan het einde, of de God van de natuur is in lijden. Zelfs deze duisternis was de oorzaak van dat opgerichte altaar te Athene, opgedragen aan 'de onbekende God' (Hand. 17:23). Amos heeft het voorzegd: 'En het zal te dien dage geschieden, spreekt de Heere HEERE, dat Ik de zon op de middag zal doen ondergaan, en het land bij lichte dag verduisteren' (Amos 8:9).
De oorzaak van deze duisternis wordt bij verschillende schrijvers onderscheiden aangewezen. Enigen menen dat de zon door de Goddelijke kracht haar stralen heeft ingetrokken en teruggehouden. Anderen zeggen dat de duisternis veroorzaakt is door dikke wolken, die op een wonderbaarlijke wijze in de lucht zijn opgekomen en zich over de gehele aarde hebben verspreid. Anderen oordelen dat deze duisternis gekomen is door een wonderbaarlijke tussenstelling van de maan, die op die tijd vol was, maar zich door een wonderwerk gesteld heeft tussen de aarde en de zon. Maar wat ook de oorzaak hiervan geweest mag zijn, dit heeft de tijd van drie uren geduurd, zo duister als de duisterste winternachten.

2. Omstreeks drie uur (wat de Joden de negende ure genoemd hebben) begon de zon haar licht weer terug te krijgen: 'En Jezus riep met een grote stem, zeggende: 'Eli, Eli, Lama, Sabachthani! Dat is: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' (Matth. 27:46). 'En hierna, opdat de Schrift zou vervuld worden, zeide Hij: Mij dorst. Toen Jezus dan de edik genomen had, zeide Hij: Het is volbracht!' (Joh. 19:28, 30). En ten laatste 'roepende

met grote stem, zeide Hij: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En als Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest' (Luk. 23:46). Ik kan nu niet stil blijven staan bij de zeven woorden die Christus aan het kruis gesproken heeft. Zijn woorden waren altijd aangenaam, maar nooit aangenamer dan op deze tijd. Wij vinden in geen menselijke boeken en schriften, in geen jaarkronieken en registers van mensen, zulk lijden noch zulke woorden als deze laatste woorden en wonden waren, dit spreken en lijden van Jezus Christus. 'En dit gezegd hebbende, gaf Hij de geest' (Joh. 19:30). Hij boog Zijn hoofd, niet omdat Hij dood was, maar eerst boog Hij en daarna stierf Hij. De betekenis is dat Hij gewillig is gestorven, zonder dwang, blij, zonder murmureren. Wat een wonder is dit! Het Leven Zelf geeft Zijn leven op, en de dood zelf stierf voor Zijn dood. Jezus Christus, Die de Werkmeester van het leven, de God van het leven is, heeft Zijn leven voor ons afgelegd, en de dood zelf is voor eeuwig vastgenageld aan dat bloedige kruis in de plaats van Jezus Christus. En nu mogen wij denken dat Hij voor de poorten van het paradijs was, roepende met Zijn laatste woorden, dat die zouden geopend worden, opdat de Koning der ere daar zou ingaan.

3. Omstreeks vier uur in de namiddag werd Hij met een speer doorstoken, en uit Zijn zijde is water en bloed gekomen: 'Maar één der krijgsknechten doorstak Zijn zijde met een speer, en terstond kwam er bloed en water uit' (Joh. 19:34). Hoe waar kunnen wij van de krijgsknechten zeggen dat zij na Zijn lijden Hem nog verwond hebben! Zij vinden Hem dood, maar toch willen zij het nauwelijks geloven, totdat zij met een speer de Fontein des levens Zelf onderzocht hebben, zelfs het hart van Christus, en terstond kwam er bloed en water uit (Joh. 19:34). Dit was de Fontein van beide sacramenten: de Fontein van al onze gelukzaligheid. 'Te dien dage zal er een Fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zach. 13:1). 'Daar zijn drie, die getuigen op aarde (zegt Johannes): de Geest, en het water, en het bloed.' Uit de zijde van Christus, Die nu gestorven is, is water en bloed gekomen, wat betekend dat Hij onze rechtvaardigmaking en heiligmaking is. De natuurkundigen weten ons te zeggen dat om het hart een vliesje of velletje is zoals een zakje, met daarin zuiver water om de hitte van het hart te verkoelen, en daarom is het wel waarschijnlijk dat zelfs dit velletje was doorstoken met het hart, en daaruit zijn deze stromen van bloed en water gekomen. O, poorten des hemels! O, vensters van het paradijs! O, paleis van toevlucht! O, toren van sterkte! O, heiligdom van de rechtvaardigen! O, groenend bed van Salomo's bruid! Mij dunkt, ik zie water en bloed uit Zijn zijde vloeien, veel verser dan de gouden stromen die liepen uit de hof van Eden, bewaterende de gehele aarde. Als ik hier bij stil kon blijven staan, ik zou mijn lering zo lang kunnen maken als mijn leven. O, het zou goed zijn hier te blijven! Het zou een ruim veld en een gezegend onderwerp zijn.

4. Omstreeks de vijfde ure (wat de Joden de elfde en laatste ure van de dag noemen) werd Christus afgenomen en door Jozef en Nicodemus begraven. Maar genoeg, ik moet uw lijdzaamheid niet geheel uitputten.
Tot hiertoe hebben wij het gezegende voorwerp van Christus voorgesteld, lijdende en stervende voor ons. Ons volgende werk zal nu zijn om u te besturen (zoals voorheen) in de kunst of verborgenheid, hoe u in dit deel op Hem moet zien.

HOOFDSTUK 3

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn dood op Zich heeft genomen.

Laat ons Jezus kennen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen gedurende Zijn lijden en sterven. Dit is het voornaamste stuk waar Paulus altijd over gestudeerd en gepredikt heeft, en waar hij over peinsde: 'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Die gekruisigd' (1 Kor. 2:2). Christus gekruist is het wonderlijkste stuk van kennis in de gehele wereld. Christus' Persoon is een zaak van hoge beschouwing, maar Christus, in de voortgang opgemerkt als bekleed met Zijn bloedige klederen, is die kennis die Paulus in het bijzonder onderzocht heeft. Hij heeft niet geacht, noch geoordeeld, noch voorgenomen enige belijdenis te maken van enige andere wetenschap of leer, dan van de allernodigste en alleen zaligmakende kennis van de gekruisigde Christus. O mijn ziel, hoeveel dagen, maanden en jaren hebt u doorgebracht, om maar een kleine mate van kennis te krijgen in enige kunsten, talen en wetenschappen, en toch, wat een klein verstand hebt u verkregen in vergelijking met zoveel duizenden van hen die niets van Jezus Christus geweten hebben! En al was u daar al verder in gekomen, zou u hebben kunnen doordringen in de verborgenheden van de natuur? Zou u de wijsheid kunnen overtreffen, van al die van het oosten zijn, en van alle wijsheid van de Egyptenaren en de wijsheid van Salomo, die gesproken heeft van de cederboom af die op de Libanon is, tot op de hysop die aan de wand uitwast? Hij sprak ook van het vee en van het gevogelte en van de kruipende dieren en van de vissen (1 Kon. 4:3O, 33). En toch, zonder de zaligmakende kennis van Jezus Christus, de Gekruiste (de lijdende, bloedende en stervende Christus) zou dit alles niets waard zijn! Zie Prediker 1:18. Alleen die kennis is te waarderen, die ons tot Christus kan brengen, en boven dit alles is het meest uitgelezen stuk, dat van Christus' vernedering, dat Hem voorstelt als lijdende voor ons, om ons zo te verlossen van het helse lijden. Kom dan, en besteed uw tijd in het vervolg met meer vrucht in het lezen, leren en kennen van dít éne nodige. Bestudeer de gekruiste Christus in alle delen en stukken. O, dierbare leerstukken en kostelijke openbaringen, die een ijverig mens en hart, hieruit zal halen! Veel is ervan gezegd, maar toch duizendmaal meer zou daarvan kunnen gezegd worden. Wij hebben maar een klein snippertje laten zien van dat wat Christus heeft geleden. Grote boeken zouden daarover kunnen geschreven worden, opgehoopt tot aan de hemel toe, en toch zouden die allen niet genoeg zijn om de volkomen ontdekkingen van het lijden van Jezus op te leveren. Studeer dan, en studeer hoe langer hoe meer, maar weet dat uw kennis meer moet bestaan in het doen dan in het aanschouwen. Vermoei uw hoofden niet alleen met het simpel leren van het verhaal van Christus' dood, maar met de werking, kracht en verdiensten ervan, bedenk alles wat u weet met betrekking tot uzelf, alsof Jezus al die tijd het werk van de zaligheid van uw ziel had uitgevoerd, alsof u daar bijgestaan en Christus tot u gesproken had, zoals Hij eens gedaan heeft tot de vrouwen: 'Weent niet over Mij, maar over uzelven'. Uw zonden hebben Mij al Mijn lijden veroorzaakt, en al Mijn lijden is geweest tot wegneming van uw zonden.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

1. Laat ons Jezus overdenken, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen gedurende Zijn lijden en sterven. 'Zij zullen Mij aanschouwen, Die zij

doorstoken hebben', zegt de profeet (Zach. 12:10), dat is, zij zullen over Mij denken, en hiermee komt de apostel overeen: 'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht' (Hebr. 12:2). In de waarheid dan, en in deze daad wordt de plicht besteed. Het is altijd in alle opzichten en onder alle overdenkingen goed op Jezus te zien, van het eerste tot het laatste (maar bovenal wijst deze tekst voornamelijk op de tijd van Zijn lijden), en hierom is het dat Lukas het lijden van Christus genoemd heeft een aanschouwing of zien: 'En al de scharen, die samengekomen waren, om dit te aanschouwen, (...) keerden wederom, slaande op hun borsten' (Luk. 23:48). Het kan niet anders zijn of elke daad van Christus is een aanschouwen of zien, en waard om aan te zien en te overdenken: Christus in Zijns Vaders voornemen, Christus in de belofte, Christus in de vervulling, Christus in Zijn geboorte en Christus in Zijn leven. O, hoe zoet! Wat zijn dit gezegende voorwerpen om op te zien! Maar bovenal: 'Aanmerkt Deze, Die zodanig een tegenspreken van de zondaren tegen Zich heeft verdragen' (Hebr. 12:3). Aanmerk Hem, Dewelke, voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht.

2. Van alle andere delen, daden of handelingen van Christus' lijden en dood heeft de Heilige Geest alleen het lijden en de dood van Christus geëerd met de naam van aanschouwen en zien. Wel, voorwaar is dit het aanschouwen, die ons zien en ons opmerken altijd het meest is aanbevolen. O, laat ons hierop zien en dit opmerken. Zoals op deze wijze:

1. Let op Hem, als Hij gaat over de beek Kedron, dat betekent Gods toorn en het razen van de mensen. De eerste stap van Zijn lijden is scherp en fel. Hij heeft niet tot de hof kunnen ingaan, of Hij heeft eerst met blote voeten door het koude water moeten waden. Ook heeft Hij er niet alleen door moeten waden, maar er ook van moeten drinken: door vele verdrukkingen heeft Hij moeten gaan, Die de zielen heeft willen verwerven, en door vele verdrukkingen moeten zij gaan die Hem willen volgen in het Koninkrijk der heerlijkheid. Let op Hem, als Hij de hof Gethsémané ingaat. In een hof had Adam gezondigd, en in deze hof heeft Christus moeten lijden, opdat eenzelfde plaats, die het nest was geweest om de zonde uit te broeden, nu de baarmoeder zou zijn van genade en goedertierenheid. Zodra Hij deze hof was ingegaan, begon Hij zeer beangst te worden, al Zijn inwendige krachten en hartstochten waren in strijd. Overdenk, mijn ziel, hoe snel Hem een vreemde vrees heeft overrompeld, nooit was een mens zo bevreesd voor de pijn van de hel als Christus (staande in onze plaats) voor de toorn van Zijn Vader. De vrees is altijd krachtig om de mens te ontstellen, en nooit heeft enig mens, de oorzaak van de vrees zo volkomen kunnen begrijpen, als Jezus Christus. En Hij is niet alleen bevreesd, maar ook zeer bedroefd geweest: 'Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe.' Zijn droefheid was vernielend en dodelijk, zij heeft Zijn ziel geleidelijk doen smelten, zoals was smelt door de hitte. Zij is Hem altijd bijgebleven tot Zijn laatste snik, Zijn hart is als brandende was geweest, de gehele tijd van zijn lijden, en eindelijk 'is het gesmolten in het midden Zijns ingewands' (Ps. 22: 15). Ook is Hij niet alleen beangst en bedroefd geworden (Mark. 14:33), maar Hij begon ook geweldig verbaasd te worden. Dit betekent een algemene stilstand van alle krachten van de ziel, elk in zijn bijzondere werk. Wij noemen het in het algemeen een verslagenheid. Het is zoals een uurwerk, dat voor een tijd lang in zijn gang belet wordt, door de één of andere hand die daar wordt opgelegd, of als het geen algehele stilstand is geweest, zo was het ten minste een verbaasdheid, zo'n beweging van het gemoed, waardoor Hij voor het tegenwoordige, onbekwaam was gemaakt om in Zijn gemoed iets anders te bevatten dan het vreselijke gevoel van de toorn van God. O, wat is

dit een strijd geweest! O, wat een worstelend lijden met droefheid vermengd! Wat een benauwdheid en verslagenheid waren er onder het zien en gevoelen van het uitnemende gevaar in deze strijd! 'En in zware strijd zijnde, bad Hij te ernstiger' (Luk. 22:44). Driemaal had Hij gebeden, maar nu in het heetst van de strijd bad Hij te ernstiger: 'O Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan, doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt'. Hoewel Ik de ziel van de smart gevoel in de smart van Mijn ziel, zo zegt toch Mijn Godheid in Mij, dat er een beloning is voor de zonde, en Ik zal die ten volle betalen. O Mijn Vader, daar U Uw boog gespannen hebt, zie hier een open borst, schiet hier op los al de pijlen van Uw grimmigheid, het is beter dat Ik voor een tijdlang lijd dan dat alle gelovigen voor eeuwig zouden verdoemd worden. Uw wil is de Mijne, zie, Ik wil de last van de zonde dragen, kom en schiet hierop de pijlen van Uw wraak. Zo heeft Hij gebeden en gezweet: 'En Zijn zweet werd gelijk grote droppelen bloeds, die op de aarde afliepen' (Luk. 22:44). Och, welk mens of engel kan begrijpen, die vrees, die droefheid, die verbaasdheid van dat hart, dat zonder enig uitwendig geweld, alleen door de heftigheid van Zijn eigen lijden, door vlees en vel heen gebloed heeft, niet een dunne dauw, maar dikke droppelen bloeds? Nu werd Hij gekruist zonder kruis, vreze en droefheid waren de nagels, onze zonden de doornen, Zijns Vaders toorn de speer, en deze allen hebben een bloedige plasregen doen vloeien door al Zijn zweetgaten. O mijn ziel, overdenk dit, en als u zich deze overdenking wilt toe-eigenen, zeg dat uw zonden de oorzaak van dit bloedig zweten geweest zijn. Jezus Christus is die ware Adam, Die omwille van uwe zonden uit het paradijs is gekomen, en Die zo op aarde in Zijn bloedig zweet heeft gearbeid om voor u het brood te verdienen waarvan u leven zou.

2. Overdenk Zijn gevangenneming. Judas was nu dichtbij met een schare die hem volgde, om Zijn Meester te vangen. Zie hoe hij zonder enige schaamte zichzelf in de voorhoede gesteld heeft, en komende tot zijn Heere en Meester, heeft hij Hem een zeer verraderlijke en valse kus gegeven: 'Wel Judas, verraadt gij de Zoon des mensen met een kus?' Hebt u de Heere van alle leven verkocht aan zulke wrede kooplieden, die zo gretig zijn naar Zijn bloed en Zijn leven? O helaas, op welke prijs hebt u de Heere van alle schepselen gesteld? Op dertig zilveren penningen? Wat een geringe en sobere prijs is dit voor een Heere van zo'n Majesteit en heerlijkheid! God werd verkocht voor dertig zilveren penningen, maar de mens kon niet gekocht worden zonder het dierbaar hartenbloed van de Zoon van God. Toen zei Christus: 'Zijt Gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen een moordenaar? Als Ik dagelijks met u was in de tempel, zo hebt gij de handen tegen Mij niet uitgestoken; maar dit is uw ure, en de macht der duisternis' (Luk. 22:52, 53). Nu heeft de vorst der duisternis zijn macht uitgeoefend. Nu heeft de helse bende en de goddeloze meute van verscheurende wolven, het alleronschuldigste Lam Dat ooit in de wereld geweest is, bestreden. Nu hebben zij Hem geheel razende heen en weer getrokken. O, hoe onmenselijk hebben zij met Hem gehandeld, hoe verachtelijk hebben zij Hem toegesproken, hoe menige slag en stoot hebben zij Hem gegeven! Wat een geroep en getier en geschreeuw is over Hem gemaakt! Nu hebben zij Zijn heilige handen vastgemaakt en die met ruwe en knobbelige touwen hard gebonden, zodat zij het vel van Zijn armen hebben gerukt en zelfs het bloed daaruit doen springen. Nu hebben zij Hem weer teruggebracht over de beek Kedron en Hem nogmaals doen drinken op de weg uit de beek. Nu hebben zij Hem in het openbaar geleid door de voornaamste straten van Jeruzalem, Hem met grote triomf brengende naar het huis van Annas. O mijn ziel, overdenk deze verschillende handelingen, overdenk in alle rust en met goede opmerkzaamheid, overdenk ze zolang, totdat u enige bewegingen en veranderingen in uw

genegenheden gewaar wordt. Of is Hij niet die oneindige kracht, het voorbeeld van onschuld, de eeuwige wijsheid, de eer van de aardbodem, de heerlijkheid van de hemel, de ware Fontein van alle gelukzaligheid, hetzij van mensen of van engelen? Hoe komt het dan dat deze macht of kracht gebonden is gehouden, dat de onschuld is gegrepen, dat de wijsheid is belachen en bespot, dat de eer is veracht, dat de heerlijkheid is gekweld, dat Hij Die schoner is dan alle mensenkinderen, is gezalfd met wening en beroerd met droefheid des harten? Voorwaar, o mijn ziel, daar is iets in u wat dit alles heeft veroorzaakt: als u niet had gezondigd, zou de Zon der gerechtigheid nooit verduisterd zijn geworden.

3. Overdenk het wegrukken van Christus, van Annas en Kajafas, waar de raad was vergaderd, en de hogepriester onze Heere bezwoer dat Hij hem zeggen zou 'of Hij was Christus, de Zone Gods' (Matth. 26:63). En zodra Hij dat heeft gezegd, is Hij terstond veroordeeld als een godslasteraar, die daaropvolgend des doods schuldig was (vs. 66). Nu zijn zij weer als dolle honden op Hem aangelopen, en hebben al hun razernij, boosheid en wraakgierigheid over Hem uitgebraakt, een ieder heeft Hem met alle macht geslagen en gesmeten. Zij hebben dat Goddelijk aangezicht bespogen met hun goddeloze monden, daar hebben zij Zijn ogen geblinddoekt en Hem geslagen op Zijn kinnebakken, zeggende, al jokkende en spottende: 'Profeteer ons, wie is het die U geslagen heeft?' O, de heerlijkheid van de engelen, was dat een aangezicht om bespogen te worden? Wanneer mensen genoodzaakt zijn om te spuwen, keren zij gewoonlijk hun gezichten naar de vuilste hoeken van het huis, en was er in die hele zaal geen vuilere plaats om te spuwen dan het aangezicht van Jezus Christus? Och mijn ziel, waarom vernedert u zich niet over zo'n wonderlijk voorbeeld! Hoe is het mogelijk dat er na zo'n uitnemend en wonderlijk voorbeeld van nederigheid, in de wereld nog het minste teken van hoogmoed kan blijven! Voorwaar, ik ben aan het eind van mijn verstand en zeer verbaasd, overdenkende waarom deze grote lijdzaamheid mijn toornigheid niet kan overwinnen, waarom deze grote mishandeling mijn hoogmoedigheid niet kan verbreken, waarom deze geweldige kinnebakslagen mijn opgeblazenheid niet kunnen neerslaan. Is het niet een wonderlijke zaak dat Jezus Christus door deze middelen het koninkrijk van de hoogmoed zou overwinnen, en dat ondanks dat in mij nog de overblijfsels van hoogmoed gevonden worden? Overdenk al dit nachtelijk lijden van Christus. O, wrede nacht! O, rusteloze nacht! Nu was het de tijd dat alle schepselen zouden rusten, dat de zinnen en ledematen, door moeite en arbeid vermoeid zijnde, zouden ververst worden. Maar het tegendeel geschiedde toen Christus' ledematen en zinnen gepijnigd werden. Zij sloegen Zijn lichaam, zij kwelden Zijn ziel, zij bonden Zijn handen, zij gaven Hem kinnebakslagen en spogen in Zijn aangezicht. O mijn ziel, u zondigt in de duisternis, bedekt en in het verborgen, als geen oog het ziet, als de zon, het oog van de wereld, is bedekt en ondergegaan. En daarom is Christus de hele nacht door zo gepijnigd om uw zonden. Niet de minste rust werd Christus gegeven, niet de minste slaap mocht Hem bevangen, die u door het uitdagen van uw zonden verontrust had, zowel 's avonds als te middernacht, met het hanengekraai en de dageraad.

4. Overdenk het wegslepen van Christus, van Kajafas naar Pilatus. Nu heeft Hij gestaan voor Pilatus, waar Hij beschuldigd werd van oproer, verleiding en onrechtvaardige bezitting. Niet alleen de Joden, maar ook de heidenen hebben hun handen in Christus' bloed geverfd. Pilatus was een stadhouder van de keizer, en waren beide heidenen, maar dat was niet zonder voorzegging: 'Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles

volbracht worden aan de Zoon des mensen, wat geschreven is door de profeten. Want Hij zal de heidenen overgeleverd worden' (Luk. 18: 31, 32). Voor de heidense vierschaar is Hij onderzocht over Zijn Koninkrijk, en Hij heeft beide, de Joden en de heidenen geantwoord, dat zij Zijn onwettige bezitting niet te vrezen hadden: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld' (Joh. 19:36). Hij geeft eeuwige koninkrijken, maar Hij neemt geen tijdelijke. Christus is niet in de wereld gekomen om een navolger te zijn van keizers, van Pilatus of Herodes, maar om, als zij geloof hadden, hun Zaligmaker te zijn. Doorzie het verhaal van Zijn leven, en wij ondervinden hoe ver Hij er wel van af geweest is Zich voor een Koning uit te geven, daar Hij de minste dienstknecht van alle mensen geweest is. Waar werd Hij anders geboren dan te Bethlehem, in een klein stadje? Waar hebben de herders Hem anders gevonden dan in een geringe hut? Wie zijn Zijn discipelen anders geweest dan voor een deel vissers? Wie waren Zijn metgezellen anders dan tollenaars en zondaars? Was Hij hongerig, waar was Zijn tafel anders dan op de kale aarde? Wat waren Zijn lekkernijen anders dan brood en wat vissen? Waar was Zijn verblijf anders dan achter in een schip? Hier is een Koning zowel zonder kamer als zonder slaapkamer: 'De vossen hebben holen en de vogelen des hemels nesten, maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge.' Kom Pilatus, en vrees niet voor het verlies van uw kroon. Het is zo dat het volk Hem eerder wel tot koning heeft willen maken, maar zie hoe Hij dat ontvlucht is: 'Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld', zegt Jezus. Och, kon ik de wereld maar zo verachten als Christus gedaan heeft! Och, kon ik eerst en vooral het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid zoeken! Och mijn ziel, ik gevoel het, zolang ik niet bevrijd kan worden van de genegenheid tot alle schepselen, kan ik niet met een vrij gemoed naar de hemelse dingen trachten, zolang ik niet gewillig ben om met Christus de kronen en scepters met de voeten te treden, van alle mensen bespot en verloochend te worden en als niets geacht te worden, kan ik geen inwendige vrede hebben, noch geestelijke verlichting, noch volkomen vereniging met onze Heere Jezus Christus.

5. Overdenk het wegrukken van Jezus, van Pilatus naar Herodes. Daar is Hij ondervraagd over vele dingen, maar met recht was het Lam Gods stom en heeft Zijn mond niet opengedaan voor hem, die niet lang van tevoren Hem Zijn spraak benomen had. Hierop is Hij bespot en met een purperen mantel bekleed (Luk. 23: 11). De wijsheid is aangezien voor dwaasheid, de deugd voor zonde, de waarheid voor godslastering, de matigheid voor gulzigheid, de Vredemaker van de hele wereld voor een oproerige verstoorder van de wereld, de Hersteller van de wet, en de Rechtvaardigmaker van zondaren voor een zondaar en naloper van de zondaren. Zie hoe Hij Zichzelf vernietigd heeft, hoe Hij Zich vernederd heeft om u te vullen met goedheid en om u geestelijk wijs te maken tot zaligheid.

6. Overdenk hoe Christus weer teruggesleept is van Herodes naar Pilatus. Och mijn Zaligmaker, hoe schandelijk bent U nu behandeld! Nieuwe beschuldigingen zijn er gesmeed, en Pilatus die zag dat er niets aan te doen was of Christus moest sterven, heeft Hem overgegeven om geslagen, gegeseld, met purper gekleed, met doornen gekroond en met een rietstok gescepterd te worden. Hij, Die met speeksel de ogen van de blinden geopend had, is nu verblind geworden door hun speeksel. Wie kan de slagen tellen, waarmee zij Zijn lichaam gevild en verscheurd hebben, waar de ene wond in de andere is gekomen, zodat er niets geheels was in Zijn beenderen vanwege mijn zonden? O Jezus, was dit schuimige speeksel Uw zalving, deze doornen Uw kroon, deze rietstok Uw scepter, dat roodvervige en met bloed geborduurde kleed Uw koninklijke mantel? Of,

omdat Adams zonde de doornen heeft voortgebracht, moest het daarom Uw straf zijn die te dragen? Ondankbaar volk, dat zo nat gemaakt is met Zijn bloed, dat niets anders voortbrengt dan doornen om Hem daarmee te kronen! Maar o, dat de Heere des hemels, de Schepper van de wereld, de heerlijkheid van de engelen, de wijsheid Gods, omwille van mij met slagen en geseling gestraft heeft moeten worden! O mijn ziel, hoe kan ik hieraan denken zonder bloedige tranen te storten? O blijdschap der engelen, heerlijkheid der heiligen, wie heeft U zo mismaakt? Wie heeft U met zoveel bloedige slagen beklad? Voorwaar, het zijn Uw zonden niet geweest, maar de mijne, het is niets dan liefde en goedertierenheid geweest die U omgeven hebben, die U bewogen om deze droevige last op te nemen. De liefde is de oorzaak geweest waarom U al Uw weldaden aan mij besteed hebt, en de barmhartigheid heeft U bewogen om al mijn ellendigheden op U te nemen.

7. Overdenk dat droevig schouwspel van Jezus toen Hij naar buiten is gekomen, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. 'En Pilatus zeide tot hen: Zie, de Mens' (Joh. 19:5). O mijn ziel, sla uw ogen op dit droevig Voorwerp. Bedenk dat uzelf in de plaats van Jezus moest zijn! Wel, als men in zo'n gevoelig en teer lichaamsdeel, als uw hoofd is, doornen zouden slaan, en wel zo scherp dat zij tot in uw schedel gingen. Ach, u kunt het prikken van een speld al niet verdragen, hoeveel minder dan het doorsteken met zovele doornen? Maar uw Jezus werd met doornen gekroond en gescepterd met een rietstok, en die rietstok werd uit Zijn handen genomen om de doornenkroon in Zijn hoofd te slaan. En behalve dat, is uw Jezus gegeseld met touwen, roeden en kleine ijzeren kettinkjes, zodat er van de schouders tot de zolen van Zijn voeten geheel niets onbeschadigd is geweest. En nu Hij zo gesteld is, bent u geroepen om te zien 'de Mens'. Ziet u Hem dan? Hebt u een sterke verbeelding? Kunt u Zijn tegenwoordigheid opmerken, alsof u een vertoning had van deze Mens? Mij dunkt, het zou u doen uitroepen en zeggen: O, afschijnsel van de heerlijkheid van Uw Vader, wie heeft zo wreed met U gehandeld? O, zuiver beeld van Gods Majesteit, wie heeft U zo geheel mismaakt? O rivier, voortkomende uit het paradijs van vermakelijkheden, wie heeft U zo beroerd? Het zijn mijn zonden, o Heere, die U zo beroerd hebben, mijn zonden waren de doornen die u gestoken, de roeden die U gegeseld hebben, het purperen kleed dat U is aangedaan, ik ben het, o Heere, die U heb gepijnigd, en ik ben de ware oorzaak van al Uw smarten!

8. Overdenk het vonnis van Pilatus, dat Jezus zou gekruisigd worden naar de begeerte van de Joden. Nu hadden zij Hem in hun macht en deden met Hem wat hun goeddacht. Volg Hem van Gabbatha naar Golgotha, zie hoe zij het zware kruis op Zijn zwakke schouders gelegd hebben, die met roeden zo jammerlijk gescheurd en gekwetst waren. Begeleid Hem de hele weg door naar de strafplaats en help Hem Zijn kruis dragen naar de berg Calvaria. En, als u tot hiertoe nog bevroren was, ontdooi daar in tranen, zie Hem verhoogd aan dat martelwerktuig, aan het bloedige kruis. Hij hangt aan spijkers, en hangende wordt Zijn eigen gewicht Hem tot Zijn pijniging. O, zie hoe Zijn armen en benen gepijnigd zijn door het geweldadige uittrekken, Zijn handen en voeten doorboord met nagels, Zijn gehele lichaam gescheurd door geselingen en geheel bloedig gemaakt. En nu, o mijn ziel, loop met alle macht naar Zijn armen die uitgestrekt zijn om u volkomen te ontvangen. Overleg de zaak: omdat de zonde door de zintuigen is ingekomen, daarom is Zijn hoofd, als de voornaamste zitplaats van de zintuigen, met doordringende doornen gekroond. Omdat de handen en voeten de bijzondere werktuigen van de zonde zijn, daarom zijn Zijn handen en voeten aan het kruis genageld, tot voldoening van de zonde. O wonder! Wat is Hij voor een Koning, of waar komt Hij vandaan, Die hier een kroon van doornen draagt?

Wat is het voor een mens, of waar leeft Hij, Wiens handen en voeten niet alleen zijn doorboord, maar doorgraven, alsof men met een spade in een sloot had gegraven? Voorwaar, hier is stof voor een aandachtige overdenking. Verbreid u, o mijn gedachten, en blijf hierbij wat stilstaan! Overdenk dit, en overdenk dit opnieuw!

9. Overdenk de duisternis die zich over de gehele aarde verspreid heeft. Nu was de zon beschaamd om haar schijnsel te geven, aangezien de Vader der lichten met zo'n ontering was verduisterd. De hemelen hebben hun schoonheid veranderd en hebben een rouwkleed aangedaan. De lamp des hemels is bedekt met een wonderlijke verduistering, de zon van het uitspansel wil medelijden hebben met de Zon der gerechtigheid, zij wil zich niet vertonen in heerlijkheid, hoewel het op de middag was, omdat de Heere der heerlijkheid zo wordt mishandeld. Luister naar de stem die van de Zoon van God voortkwam: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Christus had in de hof de drinkbeker van Gods heftige toorn gesmaakt, maar nu heeft Hij de droesem daarvan uitgedronken. Toen heeft Hij van het bovenste wat geproefd, maar nu heeft Hij alles uitgedronken, het bovenste, het onderste, en alles. Maar wat heeft dit te zeggen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Voorwaar: a. Dit was geen totale verlating, maar alleen ten dele, dit was geen eeuwige onttrekking, maar alleen voor een tijd. De Godheid was niet gescheiden van de mensheid, maar die vereniging is altijd gebleven, zelfs nu de mensheid was verlaten. b. Dit was geen verlating van Christus' zijde, maar alleen van de zijde van de Vader. De Vader heeft Christus verlaten, maar Christus hing Hem aan. God nam het gevoelen weg van Zijn liefde, maar de Zoon van God vertrouwde op Hem, roepende en zeggende: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' c. Deze onttrekking was niet ten opzichte van Zijn wezen, maar ten opzichte van het gevoelen van Gods gunst, liefde en goedertierenheid. Voorwaar, God heeft Hem voortdurend liefgehad, maar ach, Zijn gevoel van vertroosting was nu verdwenen, zoals dit nooit eerder was geweest. In Zijn strijd was er nog enige betoning van Gods goedertierenheid, in ieder geval nog nu en dan, de flikkering van een ster, een kleine straal van verlichting om Hem te verkwikken. Maar nu was al het gevoel en de smaak van Gods liefde weg, en nog niet de flikkering van een ster heeft zich daarvan vertoond. Christus had nu ingenomen de plaats van de zondaars, en God de Vader heeft Hem als uitgestoten onder de zondaars. Hij heeft Zijn goedertierenheid uit Zijn gezicht en van Zijn gehoor weggenomen, en daarom heeft Hij als verwonderd uitgeroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Hierna heeft Hij maar weinig woorden meer gesproken, en de geest gegeven. Hij is gestorven, opdat wij zouden leven, Hij is in Zichzelf ontbonden, opdat wij met Zijn Vader zouden worden verenigd. O mijn ziel, zie Hem nu als u kunt, het is om te wenen. Zijn ogen zijn duister, Zijn kaken zijn bleek, Zijn aangezicht is lijkkleurig, Zijn hoofd is gebogen, Zijn hart jaagt, Hijzelf sterft. Kom, kom en sterf met Hem een volkomen dood, zie, dat u met Hem bleek wordt van droefheid, zorg en bekommernis over uw zonden.

10. Overdenk het doorsteken van Zijn zijde met een speer, waaruit een stroom van bloed en water gekomen is. O, Fontein van eeuwige wateren! Mij dunkt, ik zie het bloed uit Zijn zijde veel verser uitlopen dan de frisse stromen die uit de hof van Eden voortkwamen en bewaterden de hele aardbodem. Let op het afnemen van Zijn lichaam door Jozef, Zijn begrafenis door Jozef en Nicodemus. O, hier is een uitnemende stof voor onze overdenking! O mijn geest, ga wat met mij mee. Nu Christus gestorven is, eist de liefde dat Hij moet begraven worden. Laat dan Jozef en Nicodemus, naar de tekst, Zijn lichaam dragen, laat de gezegende maagd achter hen aangaan, al zuchtende en wenende, en met

elke stap opziende naar de hemel. Laat Maria Magdalena hen volgen met een pot vol kostelijke zalf in haar hand, en met haar haren gereed om (als het nodig zou zijn) Zijn voeten nogmaals af te drogen. Of, om in mijn overdenking wat geestelijker te zijn, laat de woekeraar met de geldzak van Judas al gaande aan de armen uitdelen. Laat de dronkaard hem volgen met de spons die gevuld was met gal en edik, en berispen Zijn onmatige dorst. Laat de opgepronkte en wellustige jongeman komen, en met blote voeten gaan zoals Zijn Meester, en met een kroon van doornen op Zijn hoofd gezet. Laat de brooddronken mens de roeden, gesels en ijzeren draden dragen waarmee Christus gegeseld is, en zijn eigen vlees verschrikken. Laat de eerzuchtige mens gaan met het purperen kleed, de toornige mens in de omgezoomde rok. Mijn mening is dat een ieder zondaar naar de aard van Zijn zonden, het één of ander van het lijden van Christus wegdrage tot doding van zijn zonde. Ja, laat ons allen terugkeren met rouwklagen, laat ons allen het hoofd buigen en bereid zijn om de geest te geven voor de Naam van Christus. Laat Christus niet begraven worden zonder een rouwpreek, en laat de tekst zijn: 'De goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen' (Joh. 10: 11), en aan het einde van de preek (of het gebruikelijk is of niet) de predikant de gelegenheid nemen om enige woorden tot Christus' lof te spreken. Laat hem zeggen met de bruid: 'Hij draagt de banier boven tienduizend (...). En al wat aan Hem is, is gans begeerlijk' (Hoogl. 5:10, 16). Dat Hij, Die God is boven alle goden, mens geworden is onder alle mensen. Dat Hij, toen Hij in het openbaar begon te spreken, zei: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u. Dat Hij een heilig mens is geweest, Die in Zijn hele leven nooit gezondigd heeft, noch met gedachten, woorden of werken. Dat Hij, Die de macht had om wonderwerken te doen, die zeer liefelijk besteed heeft tot genezing van de kreupelen, blinden, doven en stommen, tot uitwerping van duivelen, tot genezing van de zieken, tot opwekking van de doden. Dat, zoals Hij geleefd heeft, Hij ook is gestorven, want hoewel Hij onrechtvaardig veroordeeld, bespot, geslagen, gegeseld en gekruist is, heeft Hij dat alles lijdzaam gedragen, biddende voor Zijn vervolgers, hen achterlatende (daar Hij geen tijdelijke goederen had om hen te geven) een legaat van liefde, van leven, van goedertierenheid, van vergeving en van zaligheid. En als de preek geëindigd is en de begrafenis volbracht, laat een iegelijk rouwklager dan naar huis gaan en een nieuw leven beginnen, tot navolging van Jezus Christus. Och mijn ziel, dat u zo zou overdenken en navolgen, opdat uw overdenking vruchtbaar zou zijn en uw navolging werkzaam. Ik wil hiermee zeggen, dat uw leven en dood zouden mogen gelijkvormig zijn, aan het leven en de dood van Jezus Christus. Maar hiervan later.

3. Van het begeren naar Jezus in dit opzicht.

Laat ons naar Jezus verlangen, zoals Hij het werk van onze zaligheid in Zijn dood op Zich heeft genomen. Jezus Christus is voor een gevallen zondaar het voornaamste Voorwerp van zijn begeerte, maar Jezus Christus als de Gekruisigde is het voornaamste stuk van dat Voorwerp. De vernederde zielen zoeken naar hulp, en zij vinden die voornamelijk in de gekruiste Christus, en hierom is er zoveel vraag naar het gewassen worden in Christus' bloed, en het verbergen in de rechtvaardigheid van Christus, zowel in de dadelijke als lijdelijke rechtvaardigheid. In der waarheid, er is niets wat een verdroogde, verdorde en dorstige zondaar zozeer verkoelt en verkwikt als het bloed van Jezus Christus, wat die arme vrouw zo ernstig deed roepen: Ik heb een man en kinderen, en verschillende andere begeerlijkheden, maar ik wil die allen wel geven, en al het goed dat ik ooit zal zien in deze wereld en in de toekomende, als mijn arme dorstige ziel verkwikt mag worden met dat dierbare bloed van de Heere Jezus Christus.

Maar wat is er in de dood of het bloed van Christus zo begeerlijk? Ik antwoord:
1. Daarin is de Persoon van Christus, Hij, Die God-mens is en mens-God, het afschijnsel van de heerlijkheid van Zijn Vader en het uitgedrukte beeld van Zijn zelfstandigheid (Hebr. 1:3). Deze is Het Die gestorven is. Elke droppel van Zijn bloed was niet alleen het bloed van een onschuldig mens, maar van Eén, Die zowel God als mens was. God heeft de gemeente door Zijn eigen bloed verkregen (Hand. 20:28). Nu, alles wat in God is, is immers zeer begeerlijk.

2. Daarin is een waarde of prijs. Christus, onder de naam van een offerande aangemerkt, is van een oneindige waarde. Nu, deze offerande (zegt de apostel), heeft Hij geofferd (Hebr. 9:28). Hij heeft die geofferd, niet in de hemel, zoals de socinianen zeggen, door Zichzelf te vertonen aan Zijn Vader, maar op aarde, namelijk in Zijn lijden aan het kruis. Geen rijkdom in hemel noch op aarde behalve dit, was machtig om één enige ziel te verlossen, en daarom heeft de apostel die tegenover alle vergankelijke dingen gesteld, als zilver en goud, dingen die door de wereldse mensen zo hoog gesteld worden: 'Gij zijt verlost door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam' (1 Petr. 1:18, 19).

3. Daarin is een verdienste en voldoening. Het is zo dat de Schrift deze woorden niet uitdrukkelijk gebruikt, maar de zin en de mening ervan, zoals in die woorden: 'Hij heeft ons begenadigd in de Geliefde, in Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed.' (Ef. 1:6, 7). Ik weet dat er een verschillende betekenis is in deze woorden, want verdienste ziet eigenlijk op het goed dat zal verkregen worden, maar voldoening op het kwaad dat is afgeweerd. Maar in Christus gaat dit verschil niet op, omdat Zijn verdienste voldoening en in Zijn voldoening verdienste was. Daar is onlangs een grote twist ontstaan of Christus' dood een voldoening was aan Gods gerechtigheid. Maar zelfs de woorden verlossing en koping bewijzen duidelijk dat Gode een voldoening is gegeven door de dood van Jezus: 'Hij heeft Zichzelven voor ons gegeven, opdat Hij ons zou verlossen' (Titus 2:14). 'Gij zijt duur gekocht' (1 Kor. 6: 20). En wat was dat voor een prijs? Zijn eigen bloed. 'Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed' (Openb. 5: 9), dat is: met Uw dood en lijden. Dit was het rantsoen dat Christus gegeven heeft voor Zijn uitverkorenen: 'De Zoon des mensen is gekomen om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen' (Matth. 20: 28), of zoals de apostel zegt: 'Hij heeft Zichzelven gegeven tot een rantsoen voor allen' (1 Tim. 2:6). Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt, betekent een gelijke prijs of een tegenpand, evenals iemand iets doet of zich waagt in de plaats van een ander, of als iemand zichzelf laat vangen om een ander uit de gevangenis te verlossen of zijn eigen leven overgeeft tot het behoud van leven van een ander, zo heeft Christus Zichzelf gegeven tot een rantsoen of tegenpand, Zichzelf onderwerpende aan dezelfde straf die Zijn verlosten zouden hebben moeten dragen.
De socinianen zeggen dat Christus' lijden en dood niet voldoende is geweest voor God, maar met betrekking tot ons, opdat wij de waarheid van Zijn leer zouden geloven, als bevestigd en verzegeld (zoals zij zeggen) door Zijn dood. En dat wij God zouden gehoorzaam zijn volgens Zijn voorbeeld dat Hij ons heeft voorgesteld, en dat wij, als wij ook zo geloven en gehoorzaam zijn, de vergeving der zonden en het eeuwige leven zouden verkrijgen.

Maar Gods Woord gaat hoger. In dat onderling verdrag en verbond tussen God en Christus zien wij, dat God de Vader oplegde, en Christus Zich onderwierp aan deze voldoening.
1. De Vader heeft die opgelegd, doordat de zonden van Zijn uitverkorenen op Jezus Christus zijn geladen: 'De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen' (Jes. 53:6). Niet de zonden zelf, noch het kwaad daarin of de misdaad, maar de schuld en straf ervan, heeft God Zijn Zoon opgelegd en Hem daarmee beladen. Hij heeft Hem die ten laste gelegd, zoals een schuldeiser de schuld van Zijn borg ten laste legt, eisende betaling ervan.

2. Christus heeft die op Zich genomen: 'Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt' (vs. 7), of zoals sommigen het overzetten: 'Dezelve werd geëist, en Hij heeft geantwoord', dat is: God de Vader heeft voldoening voor de zonden geëist, en Jezus Christus heeft als onze Borg het in onze plaats verantwoord: 'Hij heeft veler zonde gedragen' (vs. 12). Hij heeft ze gedragen als een drager die de last voor een ander draagt, die zelf niet sterk genoeg daartoe is. Hij heeft ze gedragen door het op Zich nemen van de straf, die door de zonde verdiend was. Hij heeft ze gedragen als onze Borg, door Zich aan de straf te onderwerpen die wij verdiend hadden, en door dat middel heeft Hij Gods gerechtigheid voldaan. Voorwaar, Christus' dood is niet alleen slechts geweest tot bevestiging van Zijn leer, maar tot voldoening aan God.

4. Daarin is niet alleen een waarachtige, maar ook een overvloedige en volkomen voldoening. Christus' dood en bloed is meer dan overvloedig voor onze zonden: 'De genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest' (1 Tim. 1:14), zij was meer dan vol, overvloeiende, meer dan genoeg. Menige bedroefde ziel is zeer genegen om te klagen: Och, was ik toch zo grote zondaar niet geweest, had ik toch die zonde niet gedaan, dan zou er nog hoop kunnen zijn. Maar dit is de prijs van Christus' verlossing of rantsoen verminderen, dit is stellen dat er in de zonde meer kracht is om te verdoemen dan in Christus' lijden om zalig te maken, daar echter al uw zonden bij Christus niet meer zijn dan een kleine wolk bij de heerlijke zon. Ja, al de zonden van alle mensen in de wereld zijn bij Christus' verdiensten vergeleken niet meer dan een druppel bij de grote zee. Ik spreek dit niet om de overmoedige zondaars te stijven, want helaas, die hebben geen deel aan deze voldoening, maar om de vernederde zondaar te vertroosten, die belast is met het gevoel van zijn zonde. Want ofschoon die een zwaardere last zijn dan hij kan dragen, zo zijn ze echter geen zwaardere last dan Christus kan dragen. Daar is in Christus' bloed een eindeloze rijkdom, krachtig om u, en allen die geloven, te heiligen. Daar is in Christus' dood een rantsoen, een tegenpand, genoeg om alle zondaars te verlossen, die er ooit geweest zijn of die er ooit zullen zijn. De prijs is van zo'n natuur, dat die niet verminderd wordt, al werd die tot nog zo velen uitgestrekt, zoals de zon licht genoeg heeft om de hele wereld te verlichten. En als een blinde daardoor niet zou kunnen zien, komt dat niet door enig gebrek aan het licht van de zon, maar door zijn eigen onbekwaamheid. Zo ook, dat alle mensen door Christus' dood niet verlost worden, is niet omdat die niet genoeg zou zijn, of dat Hij geen kracht genoeg zou hebben om zowel hen te bevrijden als anderen, maar omdat zij door hun eigen ongelovigheid dit middel verwerpen. Och, wat een grote ruimte vindt het geloof hier om in te wandelen! Zit neer, dompel u in de zee, maar u zult werkelijk nooit kunnen komen tot de grond van het bloed van Christus, maar zoals de profeet Ezechiël voortdurend al meer en grotere gruwelen zag, zo kunt u in Christus' lijden meer en meer volheid opmerken. Zie wat een opmerkelijke tegenstelling de apostel

gemaakt heeft in Romeinen 5:15-21, tussen de eerste en de tweede Adam, door duidelijk te bewijzen dat Christus' dood overvloediger is in de vruchten van Zijn genade, boven de eerste Adam in de vruchten van zijn zonde. Hij spreekt van genade en van een overvloed van genade, en deze overvloed van genade heerst tot het leven (vs. 17), zodat deze woorden zijn als zoveel olie, uitgestort in de wonden van alle zondaren die gebroken zijn van hart. Och, is er wel iets in de wereld wat begeerlijker is dan dit?

5. Daarin is vergeving van zonden. Zo heeft Christus Zelf gezegd: 'Dat is Mijn bloed, het bloed des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden' (Matth. 26:28). De vergeving van zonde wordt Christus' dood toegeëigend als de oorzaak. Het zijn niet uw tranen, of gebeden, of verscheuringen van het hart die de laatste penning kunnen betalen, zonder bloedstorting (zegt de apostel) geschiedt geen vergeving. God wil tranen hebben en ook het bloed, hoewel niet tot hetzelfde doel, met al uw tranen moet u vluchten tot Christus als tot de enige Oorzaak. Het is nodig, u moet bedroefd zijn, bidden en uzelf vernederen, maar het is Christus' bloed alleen dat u kan reinigen. Och, bedenk dit! God wil niet vergeven zonder voldoening door het bloed van Christus. En zeker, dit is het dat de dood van Christus zo begeerlijk maakt. 'Och, mijn zonden kwellen mij (roept menigeen), och, ik heb een walg van mijzelf, hoeveel te meer ben ik dan gruwelijk in Gods ogen. Dit is zeker, ik heb God vertoornd met mijn dwaasheid en duizend andere onvolmaaktheden, ik ben de hele dag verstrikt met deze zonden, met die zonden, en met andere zonden.' Maar laat zo'n verslagen geest zien op Christus' dood, en daarin zal hij vinden dat al zijn zonden vergeven zijn. Zie eens wat een bewijsreden u in de mond gegeven is door dit lijden van Christus, waardoor u wel mag zeggen: O Heere, ik ben onwaardig, maar het is behoorlijk en eerlijk dat Christus datgene moet hebben, waarvoor Hij gestorven is. Och, vergeef mij mijn zonden omwille van Zijn dood en omwille van Zijn dierbaar bloed.

6. Daarin is verzoening en vrede met God. 'In Christus Jezus zijt gij, die eertijds verre waart, nabij geworden door het bloed van Christus. Want Hij is onze Vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken heeft' (Ef. 2:13, 14) 'Wij, vijanden zijnde, zijn met God verzoend door de dood Zijns Zoons' (Rom. 5:10). 'Opdat Hij die beiden (namelijk Joden en heidenen) met God in één lichaam zou verzoenen door het kruis' (Ef. 2:16). 'En vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises, door Hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelven' (Kol. 1:20). Werkelijk, dit is wonderlijk krachtig om een zieke ziel te ondersteunen. Het kan zijn dat u klaagt: 'Mijn zonden hebben een scheiding gemaakt tussen God en mijn ziel, ik heb gestreden tegen de hemel, en nu strijdt de hemel tegen mij. En hoe groot is het verschil! Als de Heere toornen wil, en dat maar een weinig, wat zal er dan van mijn arme ziel worden? ls een kleine stoppel machtig om te twisten met een verterend vuur? Hoe zal ik dan met God kunnen twisten?' Maar kom nu, en zie op Christus' dood als op het middel en de verdienende oorzaak van onze verzoening, en u zult onvermijdelijk moeten zeggen: O, deze dood is zeer begeerlijk! Als God de Vader ziet op de zondaar in de bloedige spiegel van Christus, zegt Hij: O, nu is er geen toorn noch gramschap in Mij. lk zal met de ziel niet langer twisten, omdat Christus geleden heeft is het genoeg. Ik heb zoveel als Mijn gerechtigheid eisen kan! Mijn grimmigheid is nu veranderd in vriendschap en Mijn ijzeren roede in een scepter van genade. Wel, dit is het dat Christus' dood en bloed zo begeerlijk maakt voor de ziel. Kon Jakob zich zeer verblijden, toen hij zag dat Ezaus aangezicht tegen hem veranderd was, mocht hij tot Ezau zeggen: 'Ik heb uw aangezicht

gezien als had ik Gods aangezicht gezien.' Hoeveel meer kan een nederige en gelovige zondaar met blijdschap vervuld zijn, als God door Christus' bloed zo bevredigend verzoend is.

7. Daar is vrijheid en bescherming tegen alle oordelen en zwarigheden waarmee de zondaren bedreigd zijn. Werkelijk, er is zo'n kracht in het bloed van het voorbeeld geweest, dat door de uitstorting ervan, de kinderen lsraëls behouden en onaangeraakt zijn gebleven van de verderf engel, hoeveel te meer dan in Christus' bloed? Van de satan zelf wordt gezegd dat 'hij overwonnen is door het bloed des Lams' (Openb. 12:11), en van Gods toorn, die wij met onze zonden ontstoken hadden, wordt getuigd, dat die door het bloed van Jezus is weggenomen, waarom het ook genoemd wordt: 'Het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel' (Hebr. 12:24). Het bloed der besprenging was tot behoudenis, en Christus' bloed is ook tot behoudenis, het roept niet om wraak, zoals het bloed van Abel, maar om barmhartigheid en verlossing van alle ellendigheden.

8. Daarin is een gezegende kracht om de hemel te openen en een weg daarheen voor onze zielen te maken: 'Wij hebben vrijmoedigheid, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus' (Hebr. 10:19). Het is Christus' bloed dat het voorhangsel scheurde en een weg gebaand heeft tot het heilige der heiligen, dat is: tot het Koninkrijk der hemelen, zonder dit bloed is er geen toegang tot God. Alleen door Christus' bloed staat de hemel voor onze gebeden open, en zo ook voor onze personen. Dit bloed is de sleutel die de hemel ontsluit en de zielen van Zijn verlosten binnenlaat. 'En ik zag (zegt Johannes) en zie, een deur was geopend in de hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had als van een bazuin met mij sprekende, zeide: Kom hier op' (Openb. 4:1). En zo gauw was hij niet in de geest en ingegaan, of hij hoorde het nieuwe lied van de vier dieren en vierentwintig ouderlingen zeggende: 'Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed' (Openb. 5:9).
Kom nu, en breng al deze bijzondere stukken bijeen. Daar is in Christus' bloed ingesloten de Persoon van Christus, een rantsoen der zielen, een verdienste en voldoening, een overvloedige en volkomen voldoening, vergeving van zonden, verzoening met God, bevrijding van zwarigheden en een ingang in de heerlijkheid. Ik zou hierbij kunnen voegen alle andere voordelen, weldaden en waardigheden van de ziel, want deze allen vloeien uit het bloed van Jezus Christus, en zijn of duidelijk en deugdelijk in Jezus Christus' bloed begrepen. Zijn al deze dingen niet voldoende waard om op te zien? O mijn ziel, waar is uw slapheid en zwakheid voor dit gezegende Voorwerp? Zal Achab Naboths' wijngaard hevig begeren, ja zozeer, dat zijn begeerte hem op het bed geworpen heeft, en is Christus' bloed niet beter dan Naboths wijngaard? Hoe komt het, o mijn ziel, dat u in uw begeerte naar Jezus niet krank bent? David, die een sterke begeerte naar Gods wet had, heeft zijn verlangen uitgedrukt door de verbreking en bezwijking van zijn ziel: 'Mijn ziel is verbroken vanwege het verlangen naar uw oordelen te allen tijd', en: 'Mijn ziel is bezweken van verlangen naar Uw heil' (Ps. 119:20, 81). Och, waar zijn uw verbrekingen en bezwijkingen? De sterke begeerte heeft de apostel uitgedrukt door zuchten (2 Kor. 5: 2), wat is de taal is van zieke lieden. Och, waar zijn uw zuchtingen naar Christus' dood? Wanneer ik eraan denk dat Christus' dood mijn rantsoen is, Christus' wonden mijn zalving, Christus' striemen mijn genezing zijn, Christus' bloed mijn fontein is om mij daarin te wassen en te reinigen, hoe kan ik in deze zin anders dan bidden: 'Zijn bloed zij over ons en onze kinderen!' Och, ik ben verloren als ik geen deel aan dit bloed heb, want

het is alleen dit bloed dat mijn ziel kan genezen, het is alleen deze geopende Fontein voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, Die mijn dorst kan lessen. En nu heb ik gezien de geopende Fontein, hoe kan ik dan anders dan dorsten en met de Samaritaanse vrouw uitroepen: 'Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste!" (Joh. 4:15). Maar helaas, ik zeg het alleen! Och, dat ik het kon voelen! O mijn Jezus, Dat U in mij beliefde te ontsteken een vurige begeerte, een krachtig verlangen, onuitsprekelijke zuchtingen, geweldige snikken. Och, dat ik was als een droog en dorstig land dat snakt, dat gebarsten en geopend is om de regen te ontvangen! Als mijn geest behoorlijk gesteld is, dan voel ik wel enige begeerte naar Christus' bloed, maar hoe spoedig is het met zulke begeerten gedaan, hoe onwaardig zijn zij voor de begeerde dingen. Kom toch, Heere! Ontsteek in mij hete, brandende begeerten, en geef mij dan het begeerde Voorwerp!

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn lijden en sterven op Zich heeft genomen. Door deze hoop versta ik niets anders dan wat de apostel genoemd heeft: 'de volle verzekerdheid der hoop' (Hebr. 6:11). De voornaamste vraag is: of ik ook deel heb aan het lijden van Christus? Het is van een uitnemende kracht en grote waarde voor de gelovigen, maar ben ik daardoor beter geworden, heb ik er wel deel aan? Of als ik zeg dat ik wel hoop, och, welke grond heb ik voor zo'n hoop? Niet elke hoop is een welgegronde hoop? De volle verzekerdheid van de hoop is een hoge top van hoop, en een ieder christen moet daarnaar staan en arbeiden. Nu dan, om dat te doen, en om goed te onderscheiden dat onze hoop geen valse hoop is, maar een waarachtige hoop, dat de grond van onze hoop niet bedrieglijk, maar van de ware stempel is, zo zal ik deze kentekenen voorstellen.

1. Als Christus' dood de mijne is, dan is ook Christus' leven het mijne, en omgekeerd, als Christus' leven het mijne is, dan is ook Christus' dood de mijne. Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid kunnen niet gescheiden worden. Christus is niet gedeeld. Wij moeten niet een gedeelte van onze rechtvaardigmaking zoeken in Zijn geboorte, een ander in Zijn aanklevende heiligheid, een ander in de volmaaktheid van Zijn leven en een ander in de gehoorzaamheid van Zijn dood. Zij, die arbeiden om Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid te scheiden, verminderen Christus en maken Hem maar tot een halve Zaligmaker. Is Christus niet onze Borg geweest (Hebr. 7:22), en was Hij daardoor niet gehouden om alle gerechtigheid voor ons te vervullen, dat is, zowel in onze plaats te lijden, als ook in onze plaats te gehoorzamen? Och, wacht u ervoor dat u Christus' dood en leven niet tegenover elkaar stelt of deelt. Of wij hebben Christus helemaal, of wij hebben Christus helemaal niet. Nu, omdat deze twee samen gaan, zo kan dan het ene zijn als een teken van het ander. Onderzoek u dan en beproef u, o mijn ziel. Hebt u enig deel in Christus' leven? Kunt u iets van Christus' dadelijke gehoorzaamheid uit uw ziel opmaken? Wilt u die instandhouden, gebruik die kentekenen die wij in het leven van Christus hebben voorgesteld. De verschillende heerlijke werkingen, vloeiende uit Christus' leven in de ziel van een gelovige, hebben wij hier voor aangewezen.

2. Als Christus' dood de mijne is, dan is dat grote doel van Zijn dood in mij vervuld, te weten, dat Hij de zonde heeft tenietgedaan door Zijns Zelfs offerande (Hebr. 9:26), ja, mijn zonde, en in Hem heb ik de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden (Ef. 1:7, Dan. 9:24). Zoals Hij geleden heeft om de overtreding te sluiten, om de zonden te verzegelen en om de ongerechtigheid te verzoenen, zo mag ik ook, als Zijn

dood de mijne is, met verzekerdheid zeggen: mijn zonden zijn vergeven en mijn ongerechtigheden zijn tenietgedaan. Kom dan en beproef u bij dit teken of uw zonden u zijn vergeven. Hebt u de inspraak van Gods Geest gehoord: zoon of dochter, heb goede moed, uw zonden zijn u vergeven, dan is er geen twijfel of u bent verlost door Zijn bloed, u hebt ook deel in Zijn lijden. Het is waar, dit kenteken kan wat duister schijnen te zijn, de verzekerdheid van de vergeving van de zonden, is dat verborgen manna, die witte keursteen, die niemand kent, dan die hem ontvangt en gevoelt (Openb. 2:17), maar toch, als u scherp op de werking van de Geest let, dan kan het genoeg bekend worden. De vergeving van zonde en de bekering van de zonde zijn tweelingen van één dracht, deze twee gaan in de Schrift samen en zijn door God bij elkaar gevoegd: 'Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve' (1 Joh. 1:9). 'Bekeer u (...), en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven wierd' (Hand. 8:22). Christus is een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden (Hand. 5:31). 'Alzo is er geschreven, en alzo moest de Christus lijden (...). En in Zijn Naam gepredikt worden bekering en vergeving der zonden' (Luk. 24:46, 47). Op deze wijze heeft David zichzelf verzekerd: 'Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE; en Gij vergaaft de ongerechtigheden mijner zonden. Sela' (Ps. 32:5). U hebt niet meer dan maar aan uw eigen ziel te vragen: welke bekering is er in u ontstoken? Hebt u zich ernstig en oprecht van de zonde als zonde bekeerd? Hebt u zich van alle zonden tot God bekeerd met standvastigheid en blijdschap? Zeker, dit is in het bijzonder het persoonlijke werk van een kind van God door de kracht van Christus' dood.

3. Als Christus' dood de mijne is, dan ben ik gegraveerd in de gelijkenis van de dood van Christus, dan ben ik Christus gelijkvormig gemaakt in Zijn dood: 'Opdat ik Hem kenne (...) en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende' (Filipp. 3:10). Dat wat aan Christus gedaan is op een natuurlijke wijze, wordt in de gelovige gedaan en volbracht op een geestelijke wijze, dat is: Christus is gestorven, en de gelovige sterft ook. Zoals Christus voor de zonde is gestorven, zo sterft de gelovige aan de zonde: 'Dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven (...). Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij der zonde dood zijt' (Rom. 6:10, 11). Let hier op de gelijkheid en overeenkomst tussen Christus en ons: beiden zijn zij der zonde dood. Christus bij wijze van het verzoenen, dragen en voldoen voor de zonden van anderen, wij bij wijze van het doden, slachten en kruisigen van onze eigen zonden. Ik zie dit kenteken aan als een ware toetssteen van een christen, en daarom zal ik daar wat bij stil blijven staan.

Twee vragen oordeel ik nodig te zijn, om de grond van onze hoop betreffend ons eigendom in Christus' dood, te ontleden.
1. Of onze zonden inderdaad en in waarheid gedood zijn.
2. Of wij in onze doding opwassen en toenemen.

1. betreffend het eerste, of onze zonden inderdaad en in waarheid gedood zijn. Het is een stuk dat wel waard is om geleerd te worden, vanwege de veelvuldige bedrieglijkheid die er in onszelf is. De zonde kan schijnen gedood te zijn als de gelegenheid is weggenomen, of de zonde kan schijnen gedood te zijn als die geen geweld doet, maar zich gerust en stilhoudt, of de zonde kan schijnen gedood te zijn als het voedsel en de kracht van de zonde dood is, zoals een olielamp uitgaat als die niet met olie wordt bijgevuld, of dat de olie wordt weggenomen. Nu, opdat wij in dit onderzoeken de zaak van de grond mogen

ophalen, en de waarheid en zekerheid van onze doding verstaan mogen, zo kan die blijken uit deze regels:
a. De waarachtige doding spruit uit de wortel van het geloof. Alle wereldse dingen hebben de één of andere oorzaak, waaruit die voortkomen, en als de oorzaak goed is, moet het gevolg ook onvermijdelijk goed zijn, maar als de oorzaak kwaad is, moet het gevolg ook onvermijdelijk kwaad zijn: 'Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen' (Matth. 7:18). Laat ons dan in dit geval de oorzaak onderzoeken: zo wij dit kunnen vasthouden dat wij in Christus geloven, dat wij onszelf op Christus wentelen om het leven en de zaligheid te verkrijgen, en dat wij nu in ons beginnen te voelen het afnemen van de zonde, wat de waarachtige doding is. Voorwaar, zij heeft de doodssteek al gekregen, het is een gezegend gevolg, voortkomende uit een goede, oprechte en behoorlijke oorzaak.

b. De waarachtige doding is algemeen: niet één zonde alleen, maar alle zonden zijn gedood in een oprecht gelovige. Zoals de dood is voor de ledematen van het lichaam, zo is de doding voor de ledematen van de zonde. Nu, de dood overvalt al de ledematen, hij laat geen leven in enig lid van het lichaam, zo laat ook de doding geen leven in enig lid van de zonde. Ik wil zeggen dat zij de heersende kracht van de zonde in alle leden wegneemt: 'Doodt dan uw leden die op de aarde zijn', zegt de apostel. 'Uw leden', niet maar één lid, en dan brengt hij als voorbeeld: 'de hoererij, onreinigheid, schandelijke bewegingen, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst' (Kol. 3:5). Christenen die hun deel in Christus' dood hebben, moeten niet alleen de hovaardij verlaten, maar ook de begeerlijkheid, niet alleen de onreinigheid, maar ook de gierigheid. De zonde moet niet alleen gedood worden in het verstand, maar ook in de wil en de bewegingen, de doding is algemeen.
U zou kunnen zeggen: dit is een hard woord, is er wel één mens, enige gelovige die alle zonden verlaat? Ja, ten opzichte van de heersende kracht verlaat hij alle zonden, alle grote zonden en alle andere zonden, maar met dit onderscheid: alle grove zonden in de praktijk en werkingen, en alle struikelingen en zwakheden met toestemming en genegenheid. Het is zeer gedienstig dat wij de trappen der doding opmerken. De eerste is het wegnemen van de praktijk van grove en ergerlijke zonden in woorden en werken: 'lndien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man' (Jak. 3:2), en tot deze volmaaktheid kan een godzalig mens door Gods genade komen. De tweede is het weigeren van de toestemming en de wil aan alle struikelingen en zwakheden: 'Het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik' (Rom. 7:19). Ik kan kwaad doen, maar toch wil ik geen kwaad doen, daar is een verloochening van het kwade in de wil. De derde is, vrij te zijn van iedere gevestigde lust van enige kwade beweging, niet alleen toestemming en wil weigeren, maar ook zelfs de gedachten en inbeelding weigeren, om er zich op te zetten en te beraden, zich te vermaken in de zonde. Ik weet dat vrij te zijn van alle kwade bewegingen des vleses, van alle haastige beroeringen van binnen, van alle schielijke vermakingen in de zonde of van alle kwade dodigheid en aarzelingen betreffend goede dingen ten opzichte van de zonde, een hogere top is dan enig mens in deze wereld kan bereiken, want zolang wij leven zal de wet der leden werken, en wij zullen oorzaak genoeg vinden om over een dood lichaam te klagen. Maar als wij, zodra deze bewegingen in ons opkomen, direct arbeiden om die te blussen, om die te verwerpen, te verfoeien en van ons weg te doen, dat is een oprechte doding. En tot hiertoe moeten wij toezien dat wij alle zonden verlaten.

c. De waarachtige doding is niet zonder tegenwoordige strijd, hoewel die ten laatste overwint. Een lange tijd kan de verdorvenheid uitbreken en de lust sterk en krachtig zijn, maar die krachtige lust is alleen voor die tijd, aangezien de ongedode lust altijd heerst.
Het is met de zonde in een gelovige als met een mens die een dodelijke wond van zijn vijand heeft ontvangen, die zal niet gelijk weglopen, maar hij zal veelmeer met groter geweld op degene aanlopen die hem verwond heeft. Maar al is hij nog zo heftig, hij zal echter midden in zijn woede neervallen, omdat hij een dodelijke wond heeft ontvangen. Zo is het met de zonde van een gelovige en met de gedode begeerlijkheid, zij mag woeden in het hart en voor een korte tijd schijnen te heersen, maar de macht en de kracht van de zonde is gedood, die zinkt neer en heeft geen kracht om te overwinnen. Aan dit teken kunnen wij weten of de verdorvenheden en beroering van ons hart voortkomen uit een gedode of uit een ongedode begeerlijkheid: een gedode begeerlijkheid kan nog wel voor een tijd wat woeden, maar zij kan niet overheersen, zij mag wat worstelen, maar zij kan niet overweldigen, zij mag in het hart zijn als een dief in een huis, niet om te blijven en te wonen, maar om voor een nacht te komen en verder te gaan. En (daar dient altijd wel op gelet te worden) na het bedrijven ervan heeft een ziel die dat plaats gegeven heeft, een walg van zichzelf in stof en as, roepende met kracht tot God om barmhartigheid en vergeving, verbeterende de schade met een sterker voornemen en met een onoverwinnelijker waakzaamheid tegen de toekomstige aanvallen. Maar een ongedode begeerlijkheid bezit het hart, en heerst en regeert in de ziel, die blijft daar en weet van geen scheiden. Ik wil niet ontkennen, dat er een tijd lang een ophouden van de werkingen kan zijn, maar dit is niet door gebrek aan de goede wil, zoals zij zeggen, maar alleen door de stof, middelen, gelegenheid, aansporing, gezelschap, aanlokking of dergelijke. En na dat ophouden of uitstellen, omhelst het hart die opnieuw met meerdere graagte, het vermaakt zich er opnieuw in als ooit tevoren, het verhardt zich er zeer hardnekkig in, alsof het onmogelijk was die te verlaten, of zonder die te leven in enige vertroosting.

d. De waarachtige doding is een pijnlijk werk. Het woord zelf brengt niet anders mee. Een mens doodslaan of een lid doden kan niet zonder pijn zijn. Hierom wordt het genoemd een kruisiging van het vlees, een afhouwen van de rechterhand, een uittrekken van het rechteroog: 'Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden' (Gal. 5:24). 'Indien dan uw rechteroog u ergert, trek het uit (...). En indien uw rechterhand u ergert, houw ze af' (Matth. 5:29, 30). In dit opzicht brengt dit doden van de zonde, een gelijkheid met de dood van Christus met zich mee, het gaat vergezelschapt met benauwdheden en zielenstrijd, zowel vóór als na onze bekering.

a. Vóór de bekering, voor haar de eerste wond gegeven wordt, is er in het algemeen enige verslagenheid van de geest, enige prikkeling van het hart. In wat voor staat waren de Joden gesteld toen zij na Petrus' preek in het hart werden verslagen (Hand. 2:37)! En in wat voor benauwdheid was de stokbewaarder toen hij bevende kwam binnen springen en voor de voeten van de apostelen neerviel, uitroepende: 'Lieve heren, wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?' (Hand. 16:30). Met deze en dergelijke benauwdheden gaat het begin van de doding in het algemeen vergezelschapt. Ik zeg niet dat die in allen even groot is, noch in haar trappen, noch in haar tijd, maar in het algemeen is de oprechte en gezonde bekering niet zonder enige strijd van de ziel.

b. Na de bekering, na de eerste wonde, is er altijd enige strijd, want hoewel de zondaar van de zonde verlost is ten opzichte van de schuld en van de overheersende kracht, zo

heeft hij toch voortdurend enige overblijfselen van de zondige verdorvenheden in zich, die uit zijn levend hart verschillende zuchtingen doen voortkomen: 'Ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:23). Zodanig zijn de zuchten van de gedode heiligen, van de heiligen die aan de zonde sterven, als de zuchten van de stervende mensen, van wie de zielen, het lichaam moe zijn, en ernstig naar ontbinding verlangen. Zo heeft Paulus gezucht, zeggende: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Rom. 7:24). O, wat een toetssteen is dit! Hoe zal dit de waarachtige van de geveinsde doding onderscheiden! Sommigen mogen denken dat zij aan de zonde gestorven zijn, terwijl zij echter in de daad en in waarheid niet zijn gestorven aan de zonde, maar slapen. Dat blijkt, omdat er in hun dood geen doodssnikken gemerkt zijn. U weet dat er onderscheid is tussen de dood en de slaap, in de ene zijn doodssnikken, maar in de andere niet. O mijn ziel, onderzoek uzelf, welke snikken in uw doding van de zonde geweest zijn, welke benauwdheden, welke zielsbestormingen u gevoeld hebt, welke kwellingen des geestes u voor de zonde hebt geleden, welke beroering u gehad hebt, vindende 'een andere wet in uw leden, welke strijdt tegen de wet uws gemoeds, en u gevangenneemt onder de wet der zonde' (Rom. 7:23).

Wel voorwaar, u bent niet zo gedood, dat u geheel vrij zou zijn van de macht van de zonde. Het kan zijn dat het in u niet heerst als een vorst, toch zal het als een tiran met u handelen. Het rukt u menigmaal weg tegen de neigingen van uw wedergeboren gemoed, om na te laten wat u wilde doen, en om te doen wat u wilde nalaten, is dit niet een kwelling voor uw ziel? En veroorzaakt dit niet menige strijd in uw ziel? Als dit niet zo is, dan is het te vrezen dat de zonde niet dood is, maar slaapt. Of als ze aan u gestorven is, zo bent u echter niet aan haar gestorven. Ik beken, dat de doodssnikken niet allen gelijk zijn, sommigen hebben een zachtere en andere een hardere dood, zo is het ook in deze geestelijke doding van de zonde. En om hierin geen misslag te begaan, zal ik deze vraag voorstellen: wat is de geringste mate van deze doodssnikken, van deze benauwdheden en bestormingen van de ziel, die onvermijdelijk tot de waarachtige doding vereist worden? Ik antwoord:

1. Daar moet zijn een gevoelen van de zonde en van de toorn van God vanwege de zonde. Zo'n gevoelen vinden wij in Jezus Christus: Hij heeft het gewicht en de last van de zonden en van de toorn van God, die op Hem lagen, zozeer gevoeld, dat zij Hem deden uitroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Zo roept de ziel ook menigmaal in het werk van de doding: o mijn zonden, o toorn van God!

2. Daar moet zijn een droefheid over de zonde. Zo'n beweging zien wij ook dat in Jezus Christus was: 'Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe' (Matth. 26:38). Hij was bezet en omgeven met droefheid. Zo voelt ook een ieder gestorven zondaar op de ene of andere tijd een inwendige droefheid en bekommernis, ja, die Goddelijke droefheid, waarvan de apostel spreekt, 'een droefheid naar God' (2 Kor. 7:10), dat is: komende van God, die God aangenaam is en ons terug brengt tot God.

3. Daar moet zijn een begeerte om bevrijd en verlost te willen zijn van de zonde. Zo'n begeerte vinden wij ook in Jezus Christus: 'Ik moet met een doop gedoopt worden; en hoe worde Ik geperst, totdat het volbracht zij!' (Luk. 12:50). Een wedergeboren ziel begeert zeer ernstig om bevrijd te zijn, niet alleen van de schuld, maar ook van de macht van de zonde: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen?' enzovoort.

4. Daar moeten behoorlijke pogingen zijn, krachtige worstelingen tegen de zonde: 'Gij hebt nog tot den bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde' (Hebr. 12:4). Hoe heeft onze Zaligmaker in de hof geworsteld, offerende gebeden en smekingen met sterke roeping en tranen (Hebr. 5:7)! Zo zal een wedergeboren ziel met God worstelen om de doding van de zonde, biddende, wakende, uitgaande in de kracht Gods, zich verbindende tot een eeuwige oorlog en een dodelijk gevecht daartegen. Dit zijn die minste zielestrijden, waarmee dit sterven of de doding van de zonde vergezelschapt gaat. Nu kunnen wij de waarheid van onze afsterving, beproeven door deze kentekenen: Komt die voort uit een behoorlijke wortel van het geloof? Is het algemeen ten opzichte van alle zonden? Is het vergezelschapt van worsteling? Begeert het vlees tegen de Geest en de Geest tegen het vlees? Wordt de Geest in deze strijd eindelijk meester, en triomfeert Hij over het vlees? Voelen wij dat het een pijnlijk werk is, zowel voor als na de bekering? Wel, dan kan ik met de apostel zeggen: 'Nu ken ik Christus en de gemeenschap Zijns lijdens; nu ben ik door Christus' genade Zijn dood gelijkvormig.' Zoals Hij omwille van de zonden gestorven is, zo ben ik der zonde gestorven, en hierin is de grond van mijn hoop, dat Christus' dood de mijne is.

2. betreffend het tweede. Wassen wij op en nemen wij toe in onze doding? Deze vraag is net zo nodig als de voorgaande, om onze ziel in de gemeenschap van de dood van Christus te voldoen. Zoals de oprechte genade een opwassende genade is, zo is er ook een toenemen van de waarachtige doding. Nu, opdat wij in dit stuk ook zeker mogen zijn, zo kan de toename van onze doding blijken uit deze volgende kentekenen:
a. De toename van de doding heeft haar voornaamste strijd met geestelijke begeerlijkheden. Als eerste, wij doden de grootste zonden, zoals zweren, dronkenschap, onreinigheid, wereldsgezindheid of dergelijke, maar als wij in deze gezegende plicht toenemen, dan stellen wij ons ook tegen de geestelijke boosheden, zoals hoogmoed, roekeloosheid, vleselijk zelfvertrouwen op onze eigen genadegiften enzovoort. Deze orde heeft de apostel voorgesteld: 'Laat ons onszelven reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes' (2 Kor. 7: 1), eerst van alle besmetting van het vlees of het lichaam, en dan van alle besmetting van de geest of de ziel. Zoals de kinderen Israëls bij hun intrek in het Beloofde Land eerst op de grensplaatsen zijn aangevallen en daarna in het hart van het land gevochten en het overmeesterd hebben, zo vallen ook de christenen in hun doding eerst aan op de wereldse lusten, op de grove en uitwendige zonden, en als zij die zoals de grensplaatsen hebben ingenomen, vechten zij tegen die verdorvenheden, die wat meer naar binnen liggen, zelfs in het hart, de geestelijke inwendige boosheden. Nu, als onze staat zo, dan hebben wij hier een teken van onze wasdom of toename.

b. De toename van de doding is aanhoudend, volhardend en altijddurend. Als in ons hart een haastige invloeïng en tegenkanting daarvan is, dan komt dat van die grote zee van verdorvenheden die in ons is. Vele zielen hebben haar koortsdagen, dan heet, dan koud. Het kan zijn dat zij nu in een goede staat zijn, en over een uur of twee komt er een sterk getij, zodat zij worden neergeslagen door de zonde en verdorvenheden, in dit geval is de doding zeer zwak. Maar als wij integendeel gewaarworden dat onze staat wat vaster en zekerder is, omdat onze wandel doorgaans effen en recht is, en wij ons vasthouden aan de Heere, dat brengt een bewijs mee dat onze doding toeneemt.

c. De toename van de doding voelt in haar gewoonlijke werkingen, dat de begeerlijkheid zwakker, maar de geest sterker wordt. Als wij van de waarheid van de toename willen kennisnemen, laat ons op onze gewone tijden van zondigen letten, want dan kan de sterkte of zwakheid van een mens, het meest bekend worden. Zoals de zwakheid in het goede, bij een mens bekend wordt, als hij het komt te doen: 'Het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet' (Rom. 7:18) zo wordt ook de zwakheid tot de zonde, van de mens het meest bekend, als hij die komt doen. Let dan op de gewone tijden (zoals wij die noemen) van zondigen. Soms belieft het God dat wij wat meer moeten bestreden worden, alsof Hij met opzet in onze leden de wet wilde onderhouden, om oorlog te voeren en om al onze krachten samen te brengen, opdat wij zo des te beter zouden weten wat in onze harten is. Als wij op zo'n tijd voelen dat de tegenstand tegen de zonde sterker aangroeit, dat de zonde niet kan vorderen noch haar wapenen gebruiken zoals in het eerste, dat de zonde al gelijk is bevochten en zeer tegengegaan aan de grenzen en daar is overwonnen, is dit een goed teken dat onze doding nu toeneemt. Bijvoorbeeld als er lust is om ons iets te verbeelden en het kan niet opborrelen tot zo'n grove verbeelding als u gewend was. Of daar is een begeerte tot hoogmoed, en die borrelt niet op tot zo'n geest van hoogmoed als in het eerste, in plaats van vruchten brengt zij nu niets dan bloesems voort, of in plaats van bloesems brengt zij nu niets dan bladeren voort, wel, dit is een zeker teken dat deze lust meer en meer verwelkt. Als de buitengewone dorst in de koorts zo groot niet is, als de inwendige lust op geringere dingen valt dan zij gewend was, als de wateren kleiner worden, verminderen, afnemen en naar het lege land overvloeien, dan mogen wij zeker besluiten dat de doding toeneemt.

d. De toename van de doding heeft meer kracht om ons ook van de gelegenheden en beginselen van de begeerlijkheid te onthouden. Zo heeft Job (die wij als een man, die aan de zonde gestorven was, aanzien) 'een verbond gemaakt met zijn ogen, dat hij op geen maagd wilde acht geven' (Job 31: 1), en het lijdt geen twijfel, of hij heeft het verbond gehouden dat hij gemaakt had. Och, als een mens het niet kan verdragen om op die plaats te komen waar iemand is die hij niet bemint, als hij die in zijn ogen niet kan lijden, of er is iets wat hem diegene in zijn gedachten brengt, dat hij met zo één niet kan spreken, dat is een teken van een geweldige haat, en als een mens zo zelfs de rok haat die met het vlees bevlekt is, dat is een goed teken. Ik weet dat deze hoogte niet gemakkelijk is te bereiken, en daarom hebben sommigen naar het voorbeeld van Job en David zichzelf verbonden met beloften, dat zij zich zoveel als mogelijk was, wilden onthouden van alle schijn des kwaads, dat zij het basiliscus-ei wilden vermorzelen, voor de adder daar uitkruipt, dat zij de zonden wilden mijden in haar eerste oorsprong, maar helaas, hoe hebben zij hun belofte van tijd tot tijd verbroken! Dit alles betreffend, durf ik geen beloften tegen te spreken, onder voorbehoud dat die gedaan worden van behoorlijke dingen. Dat wij ze niet achten als plichten van volstrekte noodzakelijkheid, dat wij onszelf niet voor altijd verbinden, opdat onze beloften ons geen lasten worden, maar alleen voor een zekere tijd, en dat wij ze dan vernieuwen als de gelegenheid dat vereist. Op deze manier kunnen onze beloften ons veel helpen in onze doding, en als wij eenmaal met de hulp van beloften, of gebeden, of het zien op Jezus, of het gaan tot het kruis van Jezus Christus, of enig ander middel, onszelf bekwamer gevoelen om de zonde te weerstaan, om de zonde te haten in haar eerste oorsprong, eerste bewegingen en eerste aanval, zo mogen wij vast en zeker hopen dat onze doding toeneemt. O mijn ziel, beproef nu de toename van uw doding, bij deze tekenen. Hebt u grote zonden overwonnen, en is nu uw voornaamste strijd tegen geestelijke boosheden? Is uw staan en gaan met God nu nauwer, effen, aanhoudend en

meer dan dat eerder geweest is? Is uw begeerlijkheid wat zwakker en uw genade wat sterker in uw gewone werken? Ik spreek van uw gewone werken, want het oordeel van uw toename moet niet genomen worden van één- of tweemaal, maar van uw voortdurende loop. Hebt u nu meer kracht om de vlam van de zonde zelfs in haar spranken uit te blussen, om Babelse broedsels tegen de steen te verpletteren, terwijl die nog klein zijn, en u van de zonde te onthouden in haar eerste kennis of beginsel? Wel, dan is de belofte vervuld: 'Hij zal onze ongerechtigheden dempen' (Micha 7:19). Voorwaar, u bent een groeiend christen, u hebt gemeenschap met Christus in Zijn lijden, uw grond is vast en sterk, uw hoop heeft een rots tot haar grondslag en u mag erop bouwen, dat Christus' dood, bloed en lijden u aangaat, ja u, Hij heeft u lief en heeft Zichzelf voor u overgegeven (Gal. 2:20).

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen gedurende Zijn lijden en sterven. Elkeen ziet dit aan als een gemakkelijke plicht, maar alleen een vernederde ziel, een twijfelmoedige consciëntie roept uit: hoe! Is het mogelijk dat Christus voor mij zou gestorven zijn, dat Hij voor mij zou hebben geleden en Zijn bloed voor mij hebben uitgestort? Zijn menswording was wonderlijk, Zijn leven op aarde verbazingwekkend, maar dat de Zoon van God mens werd, dat Hij onder de mensen leefde en gestorven zou zijn, ja, de dood des kruises voor zo één als ik ben, dat kan ik niet geloven, het is een onnaspeurlijke afgrond. Hoe meer ik daarover peins, des te meer verwondert het mij. Stel, dat ik een vijand in mijn macht had, hetzij mens of duivel, één die mij alle dagen tergde en mijn ziel zocht te vernielen, zou ik met Saul niet zeggen: 'Zo wanneer iemand zijn vijand gevonden heeft, zal hij hem op een goede weg laten gaan?' (1 Sam. 24:20). Het kan zijn dat een verstandig man (zoals David) dat doen zou, maar zou ook David, zou enig levend mens zijn vijand sparen en zichzelf bederven om zijn vijand te behouden? Zou een mens wel een duivel willen worden om de duivels te behouden? Zou een mens wel de helse pijn willen lijden om de duivels van hun eeuwige pijn te verlossen? En toch, wat kan dit zijn in vergelijking met dat wat Christus voor ons gedaan en geleden heeft! Het is zo'n grote zaak voor ons niet om voor de duivels te lijden (want wij zijn allen schepselen) als het is voor Christus, God-mens en mens- God, om voor ons te lijden. Och, wat is het een moeilijke zaak, mijn vijandschap tegen Christus aangemerkt, te geloven dat Christus voor mij zou gestorven zijn, dat Hij Zichzelf voor mijn ziel, in de dood, ja, in de dood des kruises zou gegeven hebben!

O verslagen ziel, verwerp uzelf niet door ongelovigheid. Het kan zijn dat u voor een vijand, voor een onverzoenlijke vijand niet zou willen sterven, maar zijn Gods goedertierenheden niet boven alle mensen goedertierenheden? Och, geloof toch! En om u daartoe krachtig te bewegen, zal ik eerst enige besturingen voorstellen, en ten tweede enige moedgevingen voor het geloof.

Betreffend de besturing van het geloof met betrekking tot Christus' dood, let daarbij op deze stukken:

1. Het geloof moet rechtuit tot Christus gaan, niet eerst tot de beloften en dan tot Christus, maar eerst tot Christus en dan tot de beloften: de persoon gaat altijd voor de voordelen.

2. Het geloof moet tot Christus gaan als tot God in het vlees, dit is het onderscheid tussen de gelovigen van het Oude en van het Nieuwe Testament. Hun geloof zag meest op God,

maar ons geloof ziet onmiddellijk op Jezus Christus: 'Gelooft in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden.'

3. Het geloof moet rechtuit tot Christus gaan als tot God in het vlees, geworden onder de wet. Hij is gebleven in alle dingen die in het boek der wet geschreven zijn om te doen, en zo moet ons geloof op Hem zien. Maar hiervan is tevoren gehandeld, ik zal er dan niet meer aan toevoegen.

4. Het geloof moet tot Christus gaan, niet alleen als geworden onder het besturende deel van de wet in Zijn leven, maar ook als onder het straffende deel der wet in Zijn dood, in deze beide opzichten is Christus geworden onder de wet. Het ene deel van de wet heeft Hij vervuld door de heiligheid van Zijn leven, door de wet te volbrengen tot de minste jota en tittel toe, het andere deel van de wet heeft Hij vervuld door Zijn lijden en Zijn dood, zelfs van de dood des kruises. Hij heeft aan beide de hoofdsom en de boete voldaan, en hoewel de mensen zo niet doen, toch heeft Christus zo gedaan, opdat de gehele wet volkomen zou voldaan worden, zowel de eis als de straf. Kom dan, en zie op Christus als stervende. Het was de slang zoals die was verhoogd en waarop werd gezien, die de kinderen Israëls van hun vurige beten heeft genezen. Helaas, wij zijn op een geestelijke wijze gewond zoals zij gewond waren, en Christus Jezus is als een middel voor ons verhoogd zoals de slang voor hen verhoogd was, hieruit volgt dan, dat zoals zij op de koperen slang gezien hebben, wij op Jezus zien en geloven in Hem, als verhoogd zijnde tot het leven en tot de zaligheid: 'Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Joh. 3:14, 15). Maar daar is wel enig onderscheid tussen de slang en Christus. Zoals:

a. De koperen slang had in zichzelf geen macht om te genezen, zoals Christus heeft.

b. De slang heeft de kinderen Israëls slechts voor een tijdlang genezen om daarna alsnog te sterven, maar die Jezus op een geestelijke wijze geneest, die geneest Hij voor eeuwig, 'die zal niet sterven in der eeuwigheid' (Joh. 11: 26).

c. De slang heeft ook zijn zekere tijd gehad om te genezen, zij heeft die kracht niet altijd gehouden, maar alleen voor de tijd dat zij in de woestijn waren. Maar Jezus Christus, onze koperen slang, houdt Zijn macht en kracht tot aan het einde van de wereld: en hierom is het dat Christus in de bediening altijd wordt voorgesteld als verhoogd zijnde, opdat allen die Hem maar willen aanzien door het geloof, leven zouden.

d. De slang, die eertijds een middel was geweest tegen het vergif, is daarna zelf in vergif veranderd voor de kinderen Israëls, waarom Hizkia hem heeft verbrijzeld en verbroken, en tot pulver gestoten. Maar Jezus Christus blijft in der eeuwigheid de hoogste en genezende God: Hij is onveranderlijk in Zijn goedheid, zoals Hij onveranderlijk is in Zijn heilige en Goddelijke natuur. Hij kan nooit vernield of verbroken worden, maar Hij blijft de Zaligmaker van zondaren tot in der eeuwigheid. Wel, laat ons dan meer zien op Christus en geloven in Christus zoals Hij verhoogd is, dat is: zoals Hij is gekruisigd en gestorven aan het kruis. In dit opzicht is Hij een zeer bekwaam voorwerp voor het geloof van de zondaren geworden, om daarop te vertrouwen en te bouwen. Christus, als gekruisigd, als zonde en een vloek voor ons gemaakt, is het Voorwerp van onze

vergeving. O, dit is het wat Christus' dood zo begeerlijk maakt, daarin is een krachtige en verdienende vergeving van de zonden, rechtvaardigmaking, verlossing, verzoening en wat al niet meer. Och, roept de zondaar, waar zal ik mijn voet zetten? Hoe zal ik mijn God weer gewinnen? Mijn zonde heeft mij vernield, welke weg zal ik ingaan om aan vergeving te komen? Wel nu, bedenk in het zoeken naar vergeving, dat Christus gekruisigd is. Christus, als stervende, moet voornamelijk aangezien en beschouwd worden: 'Wie is het die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is' (Rom. 8:34). Zonder twijfel is Christus' dadelijke gehoorzaamheid gedurende Zijn leven volmaakt, volkomen en verdienend geweest, maar dit was niet de verzoening van de zonden, maar alleen Christus lijdelijke gehoorzaamheid (alleen Christus in Zijn lijden) heeft de zonde, de schuld van de zonde en de straf van de zonde weggenomen. Wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden (Ef. 1:7). Als een vernederde ziel zou willen komen tot Christus, Die nu in de hemel is, laat die Hem eerst in de werking van het geloof aanmerken als gekruisigd, als verhoogd, als zonde voor ons gemaakt, als door Wie zij (onder die aanmerking) zal ontvangen, vergeving van zonden, rechtvaardigmaking, verlossing, verzoening, heiligmaking, zaligheid.

5. Het geloof, als het gaat tot Christus zoals Hij verhoogd is, moet voornamelijk en vooral zien op het doel, de betekenis, het voornemen en het oogmerk van Christus in Zijn lijden zoals Hij verhoogd was. Wij moeten niet slechts het verhaal van Christus' dood aanmerken, maar het doel van de dood van Christus. Velen lezen de geschiedenis en worden daardoor bewogen, er is in de mens een beginsel van goedertierenheid, die meedogendheid, liefde en ontferming over alle ellendige mensen, in hem zal ontsteken. ln de tijd van het lijden van Christus zijn de vrouwen Hem al wenende gevolgd, maar omdat dit wenen niet naar behoren geestelijk en verheven was, heeft Hij tot hen gezegd: 'Gij dochters van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelven.' De manier waarop het geloof enige kracht uit Christus' dood trekt, is voornamelijk door te letten op het doel en voornemen van Christus in Zijn lijden. Zoals God in het gebed voornamelijk ziet op de bedoelingen van de Geest, zo ziet het geloof ook voornamelijk op de bedoeling van Christus in Zijn lijden. Versta mij niet verkeerd, mijn mening is niet, dat wij onwetend zouden zijn betreffend het verhaal van Christus' dood, of van de manier van Zijn lijden. U hebt gezien dat wij het uitgebreid geopend hebben, en zeer nauw gevolgd zijn van het begin tot het einde. Maar wij moeten daar niet in blijven steken, wij moeten in dit alles voornamelijk zien op Christus' gemoed en hart. Er zijn er die opgemerkt hebben, dat wij zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament deze volgorde vinden: eerst het verhaal en dan de verborgenheid, eerst de manier en dan de bedoeling van Christus' lijden. Zoals wij in het Oude Testament eerst het verhaal hebben in Psalm 22, door David beschreven, en dan de verborgenheid in Jesaja 53, beschreven door Jesaja. In het Nieuwe Testament hebben wij eerst de manier van Zijn lijden, uitgebreid beschreven door al de evangelisten, en daarna de bedoeling, beschreven door de apostelen in al hun zendbrieven. Nu, de werken van het geloof komen hiermee overeen: wij moeten eerst zien op Jezus zoals Hij verhoogd is, en dan op het doel en de betekenis. Wel, was die Jezus zo verhoogd? Dan zou u mogen vragen: wat was het doel, het oogmerk en grote voornemen van Christus in dit opzicht?
Ik antwoord, dat enige doelen indirect zijn, en andere wat directer, maar voorbijgaande aan al deze indirecte doelen, Zijn heerlijkheid en onze zaligheid, enzovoort, zal ik alleen antwoorden op deze dingen.

1. Het ene voornemen van Christus was om ons te verlossen van de slavernij van de dood en de hel: 'Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons, want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk, die aan het hout hangt.' Hierom is het dat wij zeggen, dat Christus ons door Zijn lijden verlost heeft van de hel, en door Zijn werken heeft Hij voor ons het recht tot de hemel verkregen: 'Hij is geworden onder de wet, opdat Hij degenen, die onder de wet waren, verlossen zou' (Gal. 4:4, 5). Ach, wij waren vleselijk verkocht onder de zonde, waarop de wet ons heeft aangetast en ons als in de gevangenis opgesloten, ja, het vonnis uitgesproken heeft, en wij wachten maar op de uitvoering van het vonnis. Nu, om ons te verlossen uit deze rampzalige, verdoemelijke staat, is Christus Zelf onder de wet geworden om ons te verlossen. Hoe? Niet door bidden en smeken, dat kon de zaak niet goedmaken, wij waren verkocht, daar moest een prijs voor ons betaald worden, het was om verlossen te doen, maar waarmee moesten wij verlost worden? Voorwaar, dat was geen geringe prijs. O nee, het stond Hem duur, ja, zeer duur: 'Gij zijt niet door vergankelijke dingen, zilver of goud verlost, maar door het bloed van Christus' (1 Petr. 1:18, 19). Zijn dierbaar bloed was de prijs die wij Hem gekost hebben, die Hij betaald heeft: 'Hij heeft Zijn leven gegeven tot een rantsoen voor velen' (Matth. 20:28). De zaak was zo gesteld tussen Christus en ons in het stuk der verlossing, wij waren allen als een deel kwaaddoenders, gereed om te lijden en om gevonnist te worden. Nu, wat heeft Christus hierop gezegd? Wel, Ik zal Mij onder de wet begeven. Ik wil lijden wat zij zullen lijden, Ik wil hun straf op Mij nemen, op deze voorwaarde dat Ik hen zal verlossen. Nu, dit heeft Hij in Zijn dood gedaan en dit was het doel waarom Hij is gestorven, opdat wij door Zijn dood zouden verlost worden van de slavernij en de dood en de hel.

2. Een ander voornemen van Christus was om ons te bevrijden van de zonde. Niet alleen heeft Hij het voortbrengsel willen wegdoen, maar Hij heeft ook de oorzaak zelf willen wegnemen: 'Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening, (...) door de vergeving der zonden' (Rom. 3: 25). 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1:29). Hij heeft Hem zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem (2 Kor. 5:21). Hij is eenmaal geopenbaard, om de zonde te niet te doen, door Zijn Zelfs offerande (Hebr. 9:20); en: 'Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde' (1 Joh. 1:7). Het doel waarop God van eeuwigheid het oog had in het lijden van Christus Jezus, was dat Hij de zonde wilde wegnemen. En zo moet ons geloof het opnemen en daarop zien. Petrus, die de gruwelijkheid van de zonden van de Joden in het doden van Christus voorgesteld heeft, heeft daarbij ook van dit oude voornemen van God tot hen gesproken: 'Dit alles is geschied (zei hij) naar de bepaalde raad en voorkennis Gods' (Hand. 2: 23). Zijn bedoeling was eerst om Hem te vernederen en Hem daarna weer op te richten, alsof hij gezegd had: het zijn niet zozeer de mensen geweest die deze dood voortgebracht hebben, als wel het besluit van God en het verbond van God en Christus. Daar lag een oud verdrag, dat Jezus Christus sterven zou voor de zonde, en dat al onze zonden op de rug van Jezus Christus zouden gelegd worden. Daarom schijnt hij hen hiermee vertroosting toe te spreken, en hoewel zij Christus' dood hadden voorgenomen, toch hadden God en Christus een hoger doel voorgenomen dan zij gedacht hadden, namelijk de vergeving van de zonden: 'Welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking' (Rom. 4: 25). Christus' dood (zoals iemand heeft opgemerkt) was het grootste en wonderlijkste oogmerk dat God ooit heeft voorgenomen, en daarom is het zeker dat Hij een doel heeft dat daarmee overeenkomt. God, niet willende de dood van de zondaars, heeft tot geen minder doel de dood gewild

van Zijn Zoon, Die Hij meer bemind heeft dan de gehele wereld. Het kan niet anders dan een grote zaak zijn, waarom God bewilligd heeft in de dood van Zijn Zoon, en dit kon niet minder zijn dan om weg te nemen wat Hij het meest gehaat heeft, en dat was de zonde. Hier is dan een ander doel van de dood van Christus, en dat is de vergeving van de zonde, een groot deel van onze rechtvaardigmaking.

3. Een ander voornemen van de dood van Christus was, om te doden onze leden die op aarde zijn. Niet alleen heeft Hij de zonde willen vergeven, maar Hij heeft die ook teniet willen doen, doden en kruisigen. Hij heeft niet gewild dat die zou heersen in onze sterfelijke lichamen, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden van die lichamen (Rom. 6:12). Dit oogmerk heeft de apostel in deze woorden uitgedrukt: 'Die Zelf onze zonden in Zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij der zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden' (1 Petr. 2:24). Christus had Zich niet alleen voorgenomen om ons door Zijn dood van de schuld van de zonde te verlossen, maar ook van de macht van de zonde: 'Het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus, door Welke de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld' (Gal. 6:14). Paulus was een gestorven man, aan de wereld en aan de zonde gestorven, maar hoe is hij zo geworden? Wel, dit heeft hij aan het kruis van Christus toegeschreven, aan de dood van Christus. De dood van Jezus was de oorzaak van deze dood van Paulus: 'Hoeveel te meer zal het bloed van Christus (...) uw consiëntie reinigen van dode werken, om de levende God te dienen?' (Hebr. 9:14). Er is in de dood van Christus als eerste een waarde, en ten tweede een kracht. De eerste is tot onze rechtvaardigmaking, en de laatste tot onze heiligmaking. Nu, de heiligmaking heeft twee leden, de afsterving en levendmaking. Christus' dood of lijdelijke gehoorzaamheid is eigenlijk toepasselijk voor het ene, Zijn leven of dadelijke gehoorzaamheid, voor het andere. Hierom worden de gelovigen gezegd 'één plant geworden te zijn met Christus in de gelijkmaking Zijns doods' (Rom. 6: 5). Er is enige gelijkheid tussen Christus en de christenen: Christus is gestorven, en de gelovige christenen sterven, Christus is een natuurlijke dood gestorven, en een christen sterft de geestelijke dood, Christus is voor de zonde gestorven, en een christen sterft aan de zonde. Dit was een ander doel van de dood van Christus. Uit Zijn dood komt een dodende kracht voort, die de doding van de zonde veroorzaakt in de ziel van een gelovige, een groot deel van onze heiligmaking.
O mijn ziel, let hierop, hierin ligt het pit en de merg van Christus' dood, en als u uw geloof in dit opzicht nu maar in het werk wilt stellen en oefenen, hoe zult u dan de kracht en werking van deze dood in uw ziel brengen!
Maar hier is de vraag: hoe zal ik mijn geloof gebruiken, of hoe zal ik mijn geloof aanzetten om de kracht van de dood van Christus naar beneden te trekken, en die in mijn ziel te voelen tot afsterving, kruisiging en doding van de zonde?

Ik antwoord:
a. Met bidden, peinzen, zelfonderzoek, ontvangen van het Avondmaal des Heeren, enzovoort. Ik moet mijzelf en mijn ziel, de Heere Christus voorstellen zoals Hij op Zich heeft genomen en volbracht, dat bitter en pijnlijk werk van het lijden, zelfs tot Zijn dood toe, ja, tot de dood des kruises, zoals die in het verhaal van het Evangelie is voorgesteld.
b. Ik moet in waarheid en standvastig, geloven en met zekerheid toestemmen, dat al dit lijden van Christus, zoals die is ontdekt en geopenbaard, zo ook in der waarheid, zeker en werkelijk, zonder twijfel in Hem Zelf geweest is. Ik moet zien op dit droevig, bitter, wreed, pijnlijk en zeer schandelijk, vervloekt en lasterlijk lijden van Christus, als op een

geheel vreemde en wonderlijke zaak, voornamelijk, als wij het geestelijke deel van Zijn lijden opmerken, namelijk het gevoel van de diepe indruk van Gods verlating, dat Hem bedroefde ten dage van de hittigheid van Zijn toorn, daarover moet ik zeer verslagen en ontsteld zijn. De Zoon van God heeft Zijn hoofd op het blok moeten leggen, onder de slag van Gods gerechtigheid! Hij heeft Zichzelf gesteld onder de toorn van Zijn hemelse Vader! Hij heeft moeten treden in het droevig ongenoegen van God, en moest beroofd worden van het gevoel van Zijn liefde, goedertierenheid en gewoonlijke vertroosting! Hoe kan ik anders dan ontsteld staan over dit zeer wonderlijke lijden van Jezus Christus!

4. Ik moet overleggen en opmerken wat de oorzaak van dit alles geweest is, namelijk de zonde, ja, mijn zonde, ja die, en die zonde voornamelijk. Dit komt dichter bij ons, en hieruit moet ik nu deze volgende besluiten opmaken. Zoals:
a. Het was Christus' voornemen om door het lijden aan de oneindige gerechtigheid van God een voldoening voor de zonde te geven.

b. De bedoeling en het voornemen was (ten minste in de tweede plaats) om de wereld een zeer opmerkelijk en heerlijk voorbeeld te geven, een vertoon van de afschrikwekkendheid, hatelijkheid en gruwelijkheid van de zonde, omdat niet minder dan dit, ja, niets anders dan dit, tot de zaak heeft kunnen dienen om die te verzoenen en bij te leggen.

c. Het stelt alweer voor, dat zoals de zonde gruwelijk is in zichzelf, zij zo ook Christus niet anders dan bovenmate moet bedroeven en tergen. Och, het heeft Hem zoveel gekost, het heeft Hem tot al deze pijn en foltering gebracht, het heeft Hem doen uitroepen: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Hoe kan het anders zijn of het moet Hem boven alles, boven alle dingen in de hele wereld vertoornen?

d. Als er dan enig vonkje van Christus' liefde in mij is, of iets wat op Christus lijkt, of als ik wil dat Christus enige genegenheid, liefde, achting voor en ten opzichte van mij zal hebben, zo zal het mij zeer betamen, door alle middelen een walg van de zonde te hebben en die van mij weg te werpen, om die uit te roeien, mijn handen daarvan te bevrijden en mijn hart daarvan los te maken. Het is de waarheid dat ik mogelijk geen groter voorbeeld kan geven van mijn oprechte liefde, innige genegenheid, opmerkzaamheid, gelijkvormigheid, vertoning en meedogendheid met Christus, dan dat ik alle geweld en alle heilige strengheid gebruik tegen de zonde, omwille van Hem.
Nu, als het hart zo geoefend is, zal God door Zijn Geest ons zonder twijfel tegemoetkomen. De begeerte en de arbeid van onze ziel om de zonde in de ziel te verzwakken en te doden, is niet zonder beloning. Maar als wij de zonde voornamelijk op deze manier en door dit middel, de genegenheid van de ziel onthouden, en die haten en verachten, vergaat en sterft ze vanzelf, omdat ze alleen leeft en groeit door de warme genegenheden, goede gedachten en het goede gevoelen dat de ziel ervan heeft. Zodat, als deze dingen zo het hart raken, de invloeïng die de zonde voedt en versterkt, wordt afgesneden en verwelkt langzaam maar zeker, totdat ze eindelijk en volkomen wordt tenietgedaan.

Tot zover betreffend de besturingen, verder, tot bemoediging van ons geloof, om in de dood van Christus te geloven, merken wij op:
1. De volheid van het Voorwerp: Christus gekruist. Er is een onbegrijpelijke algenoegzaamheid in Christus' dood. In zuivere zin houdt dit in: een algemene verlossing,

die genoeg is tot verlossing van een ieder mens in de wereld, ja, ook krachtig voor allen die tot de staat der genade geroepen zijn geweest, nu zijn en nog zullen geroepen worden, hetzij Joden of heidenen, dienstbaren of vrijen. Ik weet wel dat enigen het daarvoor houden, dat Christus gestorven is voor elk en een iegelijk mens, met het voornemen om die zalig te maken, wat zij als volgt verklaren.

a. Dat Christus voor alle mensen gestorven is, in het algemeen aangemerkt, maar niet als hardnekkige, onboetvaardige, of ongelovige mensen: Hij is niet gestorven voor hen als zodanig.
b. Dat Christus voor alle mensen gestorven is, ten opzichte van de verwerving van de zaligheid, maar de toe-eigening daarvan is alleen voor de gelovigen.
c. Dat Christus gestorven is, niet om alle of enige mensen dadelijk tot de zaligheid te brengen, maar om een mogelijkheid van zaligheid en van verzoening te verwerven, voorzover God met hen kan en wil handelen op de voorwaarden van een beter verbond.
d. Dat Christus een mogelijkheid tot zalig worden, voor alle mensen verworven heeft, maar het geloof en de wedergeboorte heeft Hij voor niemand verdiend, omdat God gehouden is te geven wat Christus van Hem verdiend heeft, hoewel dat van Hem niet wordt begeerd noch gebeden. Ik kan het met deze stellingen niet eens zijn. Maar ik sta in zoverre toe, dat Christus' dood op zichzelf een genoegzame prijs en voldoening aan God is voor de hele wereld, en dat die ook krachtig is in verschillende dingen voor alle mensen ten opzichte van de waarde in de gehele wereld. Elk mens heeft op de één of andere manier vrucht van Christus' dood, maar deze vrucht is bij en aan allen niet dezelfde.

Want a. enige vrucht is algemeen voor een ieder mens, zoals de aardse zegeningen, die ook de ongelovigen genieten, genoemd kunnen worden de vruchten van Christus' dood.

b. Een andere vrucht is algemeen voor alle lidmaten van de zichtbare kerk, zoals: geroepen te worden door het Woord, de instellingen te gebruiken, te leven onder het verbond en deel te hebben aan enige genadegiften die van Christus komen.

c. Een andere vrucht is werkelijk eigen aan Gods volk, zoals: een ongeveinsd geloof, de wedergeboorte, de vergeving van de zonde, de aanneming tot kinderen en meer andere. Maar ook deze vrucht is algemeen voor al de heiligen, hetzij Joden of heidenen, in welke zin de apostel zegt: 'Die Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven' (Rom. 8:32). 'Hij heeft Zichzelf gegeven tot een rantsoen voor allen' (1 Tim. 2:6). 'God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hen allen zou barmhartig zijn' (Rom. 11:32). 'Door een rechtvaardigheid komt de genade over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens' (Rom. 5:18). Hij heeft voor allen de dood gesmaakt (Hebr. 2:9), of in het bijzonder voor een ieder mens. Al deze plaatsen heeft Kajafas goed verklaard: Hij profeteerde dat Jezus sterven zou voor het volk, en niet alleen voor dat volk, 'maar opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zou vergaderen' (Joh. 11:51, 52). En zo heeft Johannes ingevoerd, de vier dieren en vierentwintig ouderlingen, zeggende: 'Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie' (Openb. 5:9). Zo heeft ook Paulus zeer goed rede gehouden: 'Is God een God der Joden alleen? En is Hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen' (Rom. 3: 29). O, volheid van Christus' dood! Velen zijn genegen om te klagen: zou Christus voor mij gestorven zijn? Och helaas, ik ben een vreemdeling. lk ben

niet van het burgerschap Israëls, ik ben een hond, ik ben een zondaar, een groot zondaar, een zondaar onder de heidenen. En wat dan? 'Gij, die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus. Want Hij is onze vrede, Die deze beiden één gemaakt heeft, en de middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende, (...) opdat Hij die beiden met God in één lichaam zou verzoenen door het kruis' (Ef. 2:13, 14, 16). O, wat een bemoediging is dit voor u, om te geloven dat u deel hebt in Christus' dood!

2. Overdenk de waarde en de uitnemendheid van dit heerlijke Voorwerp, Christus gekruist.

1. Er is een oneindige waarde in Christus' dood, en die komt als eerste uit de waarde van Zijn Persoon. Hij was God-mens. De dood van engelen en mensen bij elkaar opgeteld, zou niet in enige aanmerking hebben kunnen komen bij de uitnemendheid van de dood van Christus. Wees verwonderd over uw gelukzaligheid, o gelovige! U hebt winst gedaan met uw verlies: u hebt de rechtvaardigheid van een schepsel verloren, maar de rechtvaardigheid van een oneindig Persoon is nu de uwe geworden. Hierom wordt dit vele malen genoemd 'de rechtvaardigheid Gods' (Rom. 10:3), beide omdat Christus God is en omdat het deze rechtvaardigheid is waardoor God voldaan is. Hij ziet geen betere, ja, daar kan geen betere zijn.

2. Deze waarde is niet alleen ten opzichte van de waarde van de Persoon, maar ook ten opzichte van de gegeven prijs. O, het was Christus' bloed, waarvan één druppel meer waarde had dan duizenden van goud en zilver! Het was dit bloed dat de gehele gemeente Gods verkregen heeft (Hand. 20:28, 1 Petr. 1:18), wat de rijkdommen van duizend werelden nooit zouden hebben kunnen doen.

3. Deze waarde is niet alleen ten opzichte van de Persoon en de prijs, maar ook ten opzichte van de manier van opdracht. Christus moest aan het kruis sterven, zoals dat besloten was. De prijs op zichzelf is niet genoeg, tenzij die geschikt en aangepast is naar de wil van degene die voldaan moet worden. Als iemand voor een gevangen mens een oneindige som geld zou geven, op zichzelf genoeg om wel duizend mensen te verlossen, en dit niet geschiedde op zo'n wijze of op zulke voorwaarden als de eisen hebben voorgeschreven, dan kan het geen voldoening genoemd worden. Nu, dit was de voorwaarde: dat Christus sterven moest, sterven de dood des kruises, waarnaar Hij het ook heeft aangenomen en volbracht, en het heeft een glans, heerlijkheid, uitnemendheid en waarde op Zijn dood gesteld. O, waarde, uitnemendheid van deze dood van Christus! Velen zijn gereed om te klagen: O, de onreinigheid van mijn zonden! O, oneerlijkheid en ondankbaarheid die in mijn ongerechtigheden geweest zijn! Mijn rampzaligheid en verderf kwelt mij zo niet, als dat God vertoornd is. Lieve ziel, keer uw ogen hierheen, het is vast en zeker, deze dood van Christus is krachtiger om God te voldoen, dan het al uw zonden mogelijk kunnen zijn om God te mishagen. Er is een veel zoetere reuk in Christus' offerande dan er verkeerde daden kunnen zijn in al uw zonden. De uitnemendheid in Christus' dood om iemand rechtvaardig te maken, is veel overvloediger dan de onreinigheid van de zonde, om iemand tot een zondaar te maken. Kom dan, en houd u vast aan Christus op deze bemoediging, daar is een waarde en uitnemendheid in dit voorwerp van het geloof, Christus gekruisigd.

3. Overdenk de overeenkomst van dit gezegend voorwerp, Christus' dood. Hierin is een overeenkomst met onze zondige staat, welke zonde het ook zou mogen zijn. Velen klagen dat zij niet durven geloven, zij durven de gekruiste Christus niet aanraken, zij durven niet naderen tot dat dierbare bloed vanwege deze, die, of andere zonden. Daar zij toch in Christus' dood en bloed (als zij er maar een volkomen gezicht van hadden) enige overeenkomst kunnen vinden met hun staat. Zoals bijvoorbeeld: veronderstel dat uw zonde de grootste zonde is, uitgezonderd die tegen de Heilige Geest. Bent u een moordenaar? Hebt u uw handen geverfd in het bloed van de heiligen? Wel, zie nu hoe Christus omwille van u door de Joden gehouden is voor een moordenaar, en erger dan een moordenaar, Bar-abbas is boven Jezus gekozen, Bar-abbas is losgelaten en Jezus gedood, ja, Zijn bloed is uitgestort om uw bloedstorting af te wassen. Bent u een tovenaar, een waarzegger? ls uw zonde gelijk aan de zonde van Manasse, van wie getuigd wordt dat 'hij guichelarij pleegde, en op vogelgeschrei acht gaf, en toverde; en hij stelde waarzeggers en duivelskunstenaren' (2 Kron. 33:6)? Wel, zie nu hoe Jezus Christus omwille van u door de Joden gehouden is voor een tovenaar en bedrieger, want zo zeggen sommigen, dat Hij de Naam van God genomen heeft, die naaide in Zijn dijen en door de kracht daarvan al Zijn wonderwerken deed. En het was hun algemene zeggen dat Hij de duivel had en de duivelen uitdreef door Beëlzebul, de overste van de duivelen. Bent u een lasteraar? Hebt u in deze droevige tijden met die mensen samengespannen die hun mond tegen de God des hemels geopend hebben, zodat een Christus zijn hart moest scheuren en bloedige tranen wenen? Wel, zie nu hoe Jezus omwille van u, door Kajafas en door de Grote Raad veroordeeld is als een godslasteraar, en dat in de hoogste graad van godslastering, omdat Hij Zichzelf Gode gelijk maakte, ja, zie hoe de hogepriester zijn klederen verscheurd heeft, zeggende: 'Hij heeft God gelasterd' (Matth. 26:65). Voorwaar, dit alles heeft Hij geleden, opdat zelfs de godslasteraars barmhartigheid zouden vinden, als zij maar willen komen en in Jezus geloven. Ik zou ook andere zonden kunnen opnoemen: bent u een verrader, een brasser, een dronkaard, een wijnzuiper, een dief, een verleider, een metgezel van zondaren? Wel, zie nu hoe Christus omwille van u zo is genoemd, gehouden en geoordeeld. Welke zonde het ook is, er is iets in Christus wat zelfs op die zonde lijkt. U bent een zondaar, en Hij is zonde geworden om Gods toorn vanwege uw zonde te verzoenen. U bent zo'n of zo'n zondaar, en Hij is omwille van u voor zo'n of zo'n zondaar gehouden, opdat u iets in Hem zou vinden wat met uw staat overeenkomt, en u zo des te beter bemoedigd wordt om te geloven, dat in Hem en door Hem al uw zonden zullen tenietgedaan worden. Weg, ongelovigheid, weg ongerustheid, weg wanhoop! U ziet nu dat de koperen slang verhoogd is, u ziet wat een gezegend Voorwerp er voor u staat. O, geloof! O, zie op naar Jezus! O, geloof in Hem, Die zo het werk van uw zaligheid in Zijn dood op Zich heeft genomen.

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn lijden en dood op Zich heeft genomen. Wat, heeft Hij geleden en is Hij gestorven? 'Niemand heeft meer liefde dan deze, dat iemand zijn leven zet voor zijn vrienden' (Joh. 15:13). 'Maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij nog zondaars waren' (Rom. 5:8). Hier is werkelijk een bewijs van liefde, wat kunnen wij anders dan Hem liefhebben, Die ons zo heeft liefgehad! Om dit te vervolgen heb ik niet meer te doen dan aan te tonen:

1. De liefde van Christus voor ons, en dan

2. Hoe wij onze liefde voor Hem oefenen moeten.

1. betreffend Zijn liefde voor ons. Heeft God Zelf daarvan niet gesproken, en daar melding van gemaakt in de schrift? Wie zou onze woorden geloofd hebben? Toch heeft Christus het gedaan, en het is ons de moeite wel waard om dat te overwegen en te overdenken met een heilig gepeins. Voorwaar, hoe kan ik minder dan in verrukking van mijn ziel de Heere Jezus aanschouwen, Die van eeuwigheid met heerlijkheid en majesteit bekleed is geweest, maar nu met oude vodden was omhangen, gewiegd in een kribbe, en honger, dorst, vermoeidheid, gevaar, verachting, armoede, lastering, geseling en vervolging geleden heeft? Maar om hier niet te blijven staan, wat een beroering overkomt mij, als ik zie dat de Rechter van de hele wereld is beschuldigd, veroordeeld en verdoemd! Als ik de Heere van het leven zie sterven aan het schandelijke en vervloekte hout! Als ik de eeuwige Zoon van God zie worstelen met Zijns Vaders gramschap! Als ik Hem zie, Die gezegd had: 'Ik en de Vader zijn Eén', in Zijn strijd, als Hij druppelen zweet, en als ik Hem hoor roepen aan het kruis: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten!' Och, waartoe heeft Hem de liefde tot de mensen gebracht! Had Hij slechts Zijn schepselen gezonden om ons te helpen, had Hij maar Zijn profeten gezonden om ons te onderwijzen in de weg naar de hemel, had Hij alleen Zijn engelen gezonden uit het hemelse hof om op ons te passen en ons te dienen, het zou een groot werk van barmhartigheid geweest zijn, of als het zo had moeten zijn: was Christus Zelf uit de hemel neergekomen, alleen om ons te bezoeken, of was Hij slechts gekomen en had Hij over ons geweend, zeggende: 'Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Och, of gij wat beter gelet had op Mijn goedertierenheid! Och, of gij nooit gezondigd had!' dit zou een zo grote barmhartigheid geweest zijn, dat de hele wereld zich daarover zou verwonderd hebben. Maar dat Christus Zelf heeft willen komen en Zijn bloed vergieten, dat Hij Zijn leven en alles heeft willen afleggen voor Zijn volk, en nog ben ik niet laag genoeg. Dat Hij niet alleen heeft willen scheiden van Zijn leven, maar ook van het gevoel van de zoetheid van Gods liefde die duizendmaal beter is dan het leven, 'Uw goedertierenheid is beter dan het leven' (Ps. 63:4). Dat Hij een vloek wilde worden, dat Hij wilde verlaten worden, opdat wij niet zouden verlaten worden, dat Hij heeft willen veroordeeld worden, opdat wij zouden vrijgesproken worden. O, wat een zielsverrukkingen, genoeg om ons te verwonderen over zo'n oneindige goedertierenheid! Word verslonden, o mijn ziel, in de diepte van deze Goddelijke liefde, en heb een haat om ook maar de minste gedachten te verkwisten aan de slechte dingen van deze slechte wereld, omdat u zo'n Zaligmaker hebt, om uw ziel naar boven te verheffen! Kom, zie op uw Jezus, Die de tijdelijke dood is gestorven, opdat wij eeuwig zouden leven. Die alleen uit Zijn goedertierenheid niet heeft willen toestaan dat u in de hel zou branden, tien, twintig, dertig, veertig en honderd jaar, en dat u daarna pas zou verlost worden, waardoor Hij u echter des te beter en dieper zou ingeprent hebben de gezegende gedachtenis van een dierbare Verlosser. Nee, nee, dit was het verdrag tussen Hem en Zijn Vader, dat u daar nooit zou komen. Zie en let slechts op Christus' liefde in dat onderlinge verbond tussen Christus en God: Ik ben gedrukt (zegt God) met de zonden der wereld, gelijk als een wagen gedrukt wordt, die vol garven is (Amos 2:13), kom Mijn Zoon, U moet lijden, of Ik moet de wereld verdoemen.' Op deze manier denk ik dat Gods eigenschappen tot God gesproken hebben: de goedertierenheid heeft geroepen: 'Ik ben mishandeld', en de lijdzaamheid heeft geroepen: 'lk ben veracht', de goedheid heeft geroepen: 'Ik ben verongelijkt', en de heiligheid heeft geroepen: 'Ik ben tegengesproken', en deze allen zijn tot de Vader gekomen om gerechtigheid, roepende tot Hem dat de hele wereld Zijn genade en Zijn Geest had weerstaan, en dat als enigen

zouden behouden worden, dan Christus moest gestraft worden. In zo'n geval moeten wij denken dat Christus is ingetreden, zeggende: Ja, voor dit zal geschieden, wil Ik liever alles lijden en aannemen om alles te voldoen. En nu, zie op Hem! Hij hangt aan het kruis, naakt, gescheurd en bloedig, tussen hemel en aarde, niet anders alsof Hij uit de hemel was verstoten en ook van de aarde was verworpen. Hij droeg wel een kroon, maar het was er zo één die weinig mensen zouden begeren aan te raken, niemand zou die van Hem willen nemen, en als enig onbezonnen mens dat zou hebben willen doen, hij zou het haar, de huid en alles hebben uitgetrokken, of anders zou Hij die niet kunnen hebben. Zijn haar was helemaal klonterig van bloed, Zijn gezicht was helemaal zwart en blauw, overal was Hij helemaal jammerlijk gescheurd, van binnen en van buiten, naar lichaam en ziel. De rest zal ik overdenken, ach, als ik alles gesproken heb wat ik kan, zal ik in het spreken veel tekort komen. Had ik de tongen van mensen en engelen, ik zou het niet kunnen uitdrukken. O liefde, dieper dan de hel! O liefde, hoger dan de hemel! De hoogste Serafim die van liefde branden, zijn niet meer dan spranken vergeleken bij die machtige liefdesvlammen in het hart van Jezus.

2. Als dit Christus' liefde voor ons is, wat is dan de liefde die wij Christus schuldig zijn? O hart, dat enigszins op deze goedertierenheden mag lijken! O ziel, die krank is van liefde, ja, tot de dood toe krank! Hoe kan ik anders of minder bewogen zijn? Alleen deze krankheid is onze genezing, deze dood ons leven, en die zo niet krank is, die is dood in zonden en misdaden. Ik heb voorwaar genoeg gehoord om Christus tot in der eeuwigheid lief te hebben. De diepten van Gods genade zijn ondoorgrondelijk, zij gaan ons verstand ver te boven, maar toch verkwikken zij onze harten. Zij geven stof tot verwondering, zij zijn niet leeg van vertroosting. O God, wek onze harten op tot U, en als onze geesten te zwak zijn om U te kennen, maak onze hartstochten brandende en oprecht om U te beminnen.
Voorwaar, Christus' dood eist dit en roept hierom. Verschillende andere beweegredenen kunnen wij van Christus nemen, en vele anderen worden in het Evangelie voorgesteld ja, met waarheid, het hele Evangelie is niet anders dan een beweegreden om de mens tot God te brengen, door de kracht van Gods liefde tot de mens. ln deze zin kan de Heilige schrift genoemd worden: het boek van de ware liefde, omdat God daarin Zijn liefde tot ons heeft geopenbaard en ook ons aan Zijn liefde heeft verbonden. Maar van alle beweegredenen die wij kunnen nemen van Christus, en van alle bewijzen die wij in het Evangelie van Christus kunnen vinden, is er geen boven deze, namelijk: Christus' dood en Jezus' bloed. Is er ooit zo'n liefdesbrief geweest als deze? Lees de woorden: 'Door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons liefgehad heeft' (Ef. 2:4), of als u niet lezen kunt, let op de afbeeldingen: elke striem is een letter, elke nagel is een hoofdletter, elke vermorzeling is een zwarte letter, Zijn bloedende wonden zijn als zovele rode letters om iets gedenkwaardigs aan te wijzen. Och, overdenk dit! Is dit niet een grote liefde? Zijn niet alle barmhartigheden in dit bloed van Christus ingesloten? Het kan zijn dat u rijkdommen, eer, vrienden en middelen hebt, maar dank Christus' bloed voor alles wat u hebt. Het kan zijn dat u genade hebt, en die is beter dan koren, wijn of olie, maar dank Jezus' bloed hiervoor. Voorwaar, Christus' bloed heeft dit voor u gedaan: u was een weerspannige ziel, u had een hart, een boosaardig hart, maar Christus' bloed was een geopende fontein en die heeft al uw zonden en al uw onreinigheden weggenomen. Christus is in alles en Christus is boven alles, en zou u Hem niet willen beminnen? Och, dat al onze woorden, woorden van liefde waren, en al onze arbeid, arbeid van liefde, en al onze gedachten, gedachten van liefde, dat wij van niets spraken dan van liefde en peinsden over liefde, en deze

Christus liefhebben (Die ons eerst heeft liefgehad) met geheel ons hart, onze ziel en krachten! Hoe, wilt u Jezus Christus niet liefhebben? Laat ik u dan vragen wie u dan wilt liefhebben? Of liever: wie kunt u liefhebben, als u Hem niet liefhebt? Als u zegt: ik bemin mijn vrienden, ouders, vrouw en kinderen, o, bemin Christus meer dan hen: een vriend kan een vijand worden, maar Christus' bloed neigt zijn hart, een vrouw kan zijn tot kwelling, maar Christus' bloed buigt haar hart, alle zegeningen worden ons door dit kanaal toegebracht. O, wie zou de fontein niet beminnen! Overdenk dit voortdurend: niets was er wat onze Jezus voor ons te goed geacht heeft. Hij heeft gedeeld met Zijn leven en bloed, Hij heeft gedeeld met het gevoel van de liefde van God, en dit alles voor ons en omwille van ons, och mijn ziel, hoe kunt u iets anders dan Hem liefhebben in alle dingen en door alle middelen?
Van Ignatius wordt aangehaald dat hij, voortdurend peinzend op de grote dingen die Christus voor hem geleden had, "bewogen werd Hem hartelijk lief te hebben, en toen hem gevraagd was waarom Hij Christus niet liever wilde verloochenen, dan zich door de wilde beesten te laten verscheuren en verslinden, gaf hij tot antwoord dat hij Hem niet kon vergeten vanwege al Zijn lijden: o, Zijn lijden, zei hij, zijn geen voorbijgaande woorden of verplaatsbare voorwerpen, maar zij zijn onveranderlijke letters, zo in mijn hart ingedrukt, dat alle pijn van de wereld die in eeuwigheid niet kunnen uittrekken. En Trajanus, die bloedige tiran, als hij gelast had, dat hij zou opengesneden en zijn ingewand uit zijn lichaam gehaald worden, vonden zij met gouden letters op zijn hart geschreven: Jezus Christus. Hier was een goudwaardig hart. Och, was het met ons ook zo! Als mijn handen geheel van liefde waren dat ik niet anders dan liefde kon werken, als mijn ogen geheel van liefde waren dat ik niet anders dan liefde kon zien, als mijn gemoed geheel van liefde was dat ik niet anders dan liefde kon bedenken, het zou alles te weinig zijn om die Jezus te beminnen, Die mij zo oneindig heeft liefgehad. Als ik duizend harten had om aan Christus te besteden, en als die op het meest verbreid en uitgerekt waren tot op de hoogste top van genegenheden, het zou toch op een oneindige wijze tekort komen in dat wat ik schuldig ben aan mijn ontzagwekkende Heere en dierbare Zaligmaker. Kom, laat ons elkaar de hand geven, Hij heeft ons liefgehad, en daarom, laat ons Hem ook liefhebben.
Zouden wij aan het eerste willen twijfelen? Ik zal een bewijs nemen van de Joden. Toen Hij maar een weinig tranen uit Zijn ogen stortte bij het graf van Lazarus, zeiden de Joden: 'Zie, hoe lief Hij hem had' (Joh. 11:36), hoeveel temeer mag dit ons gezegd worden, voor wie Hij beide water en bloed heeft uitgestort, en dat uit Zijn hart: Zie, hoe lief Hij ons had. Wel dan, als ons hart geen ijzer is, ja, stel dat het ijzer was, hoe zou het dan de aantrekkingskracht van deze liefdesmagneet voelen! Want Christus heeft Zichzelf bij een magneet vergeleken, toen Hij van Zichzelf zei: 'En Ik, zo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken' (Joh. 12:32).

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus ons verblijden zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in Zijn lijden en sterven op Zich heeft genomen. Trouwens, zoals Christus voor ons heeft gebeden, en de drinkbeker van Gods toorn geheel uitgedronken en voor ons niets daarin gelaten heeft, hoe kunnen wij dan anders dan ons verblijden? Wel, kostelijke zielen, waarom bent u zo vreesachtig? Er is geen dood, geen hel, 'geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn' (Rom. 8:1). Zij hebben geen Goddelijke gerechtigheid uit te staan die deel aan deze dood van Christus hebben. O genade en goedertierenheid, die door middel van Christus is verkregen! O wateren vol troost, vloeiende uit Christus' lijden en gehoorzaamheid! Christus was verschrikt, opdat wij zouden verblijd worden. Christus

gevangen, wij verlost. Christus beschuldigd, wij bevrijd. Christus veroordeeld, wij vrijgesproken. Christus heeft onder de toorn van Zijn Vader geleden en Zich daaronder begeven, opdat wij de overwinning zouden hebben en dat wij Hem eindelijk in Zijn heerlijkheid zouden zien van aangezicht tot aangezicht. Is hier geen stof tot blijdschap? Het kan zijn dat de wet, de zonde, de gerechtigheid, de consciëntie, de dood en de hel, u voorkomen als vijanden, en uw vertroostingen verstoren, maar is er in Christus' bloed niet genoeg om die te verdrijven? Sta mij slechts toe dat ik de tegenwerpingen mag voorstellen van enige twijfelende zielen, en zie of Christus' dood niet genoeg zal zijn om die alle te beantwoorden en te ontknopen.

1. De een roept dit: Och, ik weet niet wat er van mij nog zal worden: 'Mijn zonde is steeds voor mij; tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan, dat kwaad is in Uw ogen' (Ps. 51:5, 6). Ik heb gezondigd tegen een zeer dierbare, genadige en goedertieren God en Vader in onze Heere Jezus Christus, o, wat een verzwaringen van mijn zonden, zijn het niet bovenmate zondigende zonden?
Laat het zo zijn, maar het bloed van Christus is 'een geopende Fontein tegen de zonde en tegen de onreinigheid' (Zach. 13:1). 'In Welke wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden' (Ef. 1:7). 'Door Zichzelven heeft Hij de reinigmaking onzer zonde teweeggebracht' (Hebr. 1:4). 'Maar nu is Hij eenmaal in de voleindiging der eeuwen geopenbaard, om de zonde teniet te doen door Zijns Zelfs offerande' (Hebr. 9: 26). 'Alzo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen' (vs. 28). Zoals de weggejaagde bok onder de wet, al de ongerechtigheden van de kinderen Israëls op zijn hoofd had, en zo 'naar de woestijn werd uitgelaten, door de hand eens mans die voorhanden was' (Lev. 16: 21, 22), zo had de Heere Jezus (Die het voorbeeld van die bok was), al de ongerechtigheden van Zijn uitverkorenen gedragen, door Zijn Vader Hem opgelegd, en heeft Hij ze weggenomen: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1:29). Hij heeft ze gedragen en Hij heeft ze weggedragen, Hij is ermee weggegaan in de woestijn of in een land der vergetelheid. Zie, wat een troost hierin steekt.

2. Een ander roept dat: Och, ik weet niet wat er van mij nog zal worden: de wet is mijn vijand, ik heb de wet overtreden, en die spreekt verschrikkelijke dingen: 'Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen' (Gal. 3:10). Och, ik heb tegen de wet gedaan en ben onder de vloek.
Spreek zo niet, want door Christus' dood, is ondanks dat de wet is verbroken, de vloek weggenomen. De apostel getuigt dat duidelijk: 'Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons' (Gal. 3:13). Hij is voor ons een vloek geworden, dat is, de vruchten en werkingen van Gods vloek, de straf waaraan de zondaars verbonden waren. De straf van de vloek die de gerechtigheid eiste, was Christus opgelegd en door dit Middel zijn wij van de vloek van de wet verlost. Het is zeker dat u buiten Christus onder deze wet bent: doen of sterven, en als u het minste overtreedt zult u voor eeuwig verloren gaan, de vloek ligt op u, tot het uiterste toe. Maar anderzijds: als u zich Christus' bloed behoorlijk toe-eigent, zo bent u van de straf verlost, niet dat wij nog niet zouden kunnen verbeterd en gekastijd worden, maar wat is dat bij die eeuwige vloek die de wet tegen alle zondaars uitspreekt? Wij zijn verlost van de vloek, of van het veroordelende vonnis van de wet: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn' (Rom. 8:1). De wet is voldaan en het handschrift is door Christus onze Borg tenietgedaan. O, wat een troost is dit!

3. Een ander klaagt zo: Och, ik weet niet hoe het met mij nog gaan zal. Ik heb tegen de gerechtigheid gezondigd, en wat zou ik mij beroepen van de troon der gerechtigheid op de troon der genade? Mijn zonden zijn voor mij heengegaan, kloppende aan de poort van de hemel, roepende: Heere, gerechtigheid moet er zijn voor deze zondaar, ik weet niet hoe het zal uitvallen, want of de vrije genade moet mij behouden, óf het is met mij gedaan. Spreek zo niet, want door deze dood van Christus zijn beide, de vrije genade en de gerechtigheid uw vrienden. Hoewel sommigen het doen, zo is het toch zeker dat het voor u niet nodig is u te beroepen van het hof van justitie op de troon der genade. In deze verborgenheid der godzaligheid is immers troost, zowel als wij staan voor de vierschaar der gerechtigheid als voor de troon der genade, dat is, als wij daar staan in en door de Heere Jezus Christus. Ja, dit is de evangelieweg, dat wij tot God de Vader gaan met de dadelijke en lijdelijke rechtvaardigheid van Zijn Zoon, Jezus Christus, tot een verzoening en voldoening voor onze zonden. Op deze manier wordt de troost van de rechtvaardigmaking toegebracht. Als wij door enige andere weg tot God gaan, dan is dat niet meer dan een natuurlijke weg en niet door de ware weg van het Evangelie. Een mens kan uit de natuur wel zoveel weten dat hij, als hij gezondigd heeft, bij God om barmhartigheid moet aanhouden. Maar om bij God verzoening te zoeken met een prijs in onze handen, en de verdiensten van Jezus Christus tot voldoening aan de Goddelijke gerechtigheid op te dragen, dat is een verborgenheid van het geloof. Maar, het vertrouwen op Gods barmhartigheid om vergeving, spreek ik niet tegen. Maar wat hebben wij nodig om ons door de rechtvaardigheid te beroepen op de barmhartigheid, daar wij door het geloof de dood van Christus kunnen aanbieden, en zo zelf bij Gods gerechtigheid aangenomen worden? Kom mijn ziel, laat ik u tot uw vertroosting zeggen: als u enig deel hebt in Christus' dood, dan hebt u twee vastigheden voor uw verzoening en zaligheid, door de barmhartigheid en de gerechtigheid: vrije genade en rechtvaardigheid. De barmhartigheid ten opzichte van u, en de gerechtigheid ten opzichte van Christus. Niet alleen is de vrije genade bereid om u te ontslaan, maar er is ook een volkomen prijs betaald om u te ontlasten van al uw zonden, zodat als de vorst van deze wereld tegen u opkomt, u in zekere zin met Christus kunt zeggen: 'Hij heeft aan mij niets', want hoe kan hij mij beschuldigen, als Christus mijn Borg is, daar het handschrift is uitgewist en Jezus Christus niet één enige penning heeft onbetaald willen laten? Zoals Paulus tot Filemon zei betreffend Onesimus: 'Indien hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is, reken dat mij toe', zo zegt Christus tot God: 'Als dezen Uw Majesteit verongelijkt hebben of U iets schuldig zijn, reken dat Mij toe.' Paulus voegde daar direct aan toe: 'Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijn hand', maar Christus spreekt dit: 'Ik, Jezus, heb het bekrachtigd en bevestigd met Mijn eigen bloed.'

4. Een ander kermt zo: Och, ik weet niet hoe het met mij nog zal aflopen, het eerste dreigement dat ooit geweest is: 'Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven' (Gen. 2:17) ligt nu op mijn ziel. Mij dunkt, ik zie de ijselijke gedaante van de dood voor mij staan, och, dit is de ware koning der verschrikking en het hoofd van de vrees, de inlater tot al die plagen in de andere wereld. En sterven moet ik, daar is geen middel tegen, och, ik ben er verschrikt en bevreesd voor (Rom. 3:34)! Ach, hoe nu toch! 'Christus is Het, Die gestorven is', en door Zijn dood heeft Hij de prikkel van de dood weggenomen, zodat nu die hommel wel mag brommen, maar hij kan niet kwetsen. Kom, en overdenk veel de dood van Christus, en u zult in Zijn dood stof genoeg vinden om uw

slaafse vrees voor de dood weg te nemen, zowel in zijn verdiensten als in zijn werking en doeleinde.

1. In zijn verdiensten: Christus' dood is verdienende, in welk opzicht het sterven voor de gelovigen niets anders is dan een daad van verlichting, een ingang in de heerlijkheid.
2. In zijn werking: Christus' dood is de overwinning op de dood. Christus is in het graf neergedaald om een achterdeur te maken, opdat het graf dat eerst een gevangenis was, nu een doorgang zou zijn, zodat al Zijn heiligen nu gemakkelijk daardoor kunnen heengaan en zingen: 'O dood, waar is uw prikkel? O hel, waar is uw overwinning?'
3. In zijn doeleinde: Christus' dood heeft onder andere ten doel 'het tenietdoen desgene die het geweld des doods had, dat is de duivel, en verlossen zou al degenen, die met vreze des doods, door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren' (Hebr. 2:14, 15). Christus heeft het oogmerk gehad in Zijn dood, dat Hij u zou verlossen van de vrees voor de dood, en als u nu nog wilt vrezen, zo maakt u door uw vrees, Christus' dood enigszins krachteloos. O kom dan, en schep water met vreugde uit de fonteinen des heils (Jes. 12:3).
5. Een ander zucht hier: Och, ik weet niet wat het einde nog voor mij zijn zal, zelfs de gedachten aan de hel schijnen mijn hart ontsteld te maken. Mij dunkt, ik zie door een kleine kier in de hel de duivel daar brullen, bewaard zijnde met kettingen onder de duisternis tot het oordeel van die grote dag. En mij dunkt, ik zie in de verdoemde vlammen, Judas, alle goddelozen der wereld en die van Sodom en Gomorra, die daar liggen te loeien en te knersen met hun tanden. Nu, ik heb ook gezondigd, en waarom zou ik dan niet verdoemd worden? Och, waarom zou de toorn van God over mij niet uitgevoerd worden, ja, over mij?
Ik antwoord dat Christus' dood u van alles bevrijd heeft. 'Zalig is hij, die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de tweede dood geen macht' (Openb. 20: 6). Christus' dood heeft de pijnen van de tweede dood weggenomen, ja, de pijnen en de macht tegelijk. Want zij zullen nooit macht hebben over degenen die Christus toekomen. Als de hel en de duivel een woord van waarheid konden spreken, dan zouden zij zeggen: 'Vertroost u, gij gelovige zielen! Wij hebben over u geen macht, want de Heere Jezus heeft ons overwonnen en wij hebben de slag verloren.' Paulus had hierop zeer goede moed, en daarom heeft hij de wapenrusting aangenomen en iedereen uitgedaagd: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is' (Rom. 8:33, 34). Laat de zonde, de wet, de gerechtigheid, de dood en de hel, ja, ook de duivel in de hel, al hun macht bij elkaar brengen, dit ene bewijs van Christus' dood: 'Christus is het, Die gestorven is', is genoeg om hen allen de mond te stoppen en te beschamen.
Kom dan, alle gelovigen en vertroost u in deze dood van Christus! Wat, gelooft u, en bent u ervan verzekerd dat u gelooft? Waarom zit u dan zo dof neer? 'Wat redenen zijn dit, die gij wandelende, onder elkander verhandelt, en waarom ziet gij droevig?' (Luk. 24:17). Weg, weg met alle ontsteldheid, wanhoop en onrust in het gemoed! Christus is gestorven, opdat u zou leven, en hebt goede moed: in dit opzicht spreken alle dingen van vertroosting, als u het maar zien kon: God en mens, hemel en aarde, engelen en duivelen. Zelfs Gods gerechtigheid is nu uw vriend, en gelast u dat u getroost zult heengaan, want zij is ten volle voldaan. De hemel zelf wacht op u en houdt de deuren open zodat u zult ingaan. 'Wij hebben vrijmoedigheid (zegt de apostel) om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een verse en levende weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees' (Hebr. 10:19, 20). Christus' dood heeft al die gouden poorten en deuren van de heerlijkheid opengezet, en daarom: ga heen met blijdschap, ga

naar de hemel, en als u daar komt, wees dan moedeloos en troosteloos als u kunt. O mijn ziel, ik zie dat u zweet over uw zonde, over uw scharlakenrode zonde, over uw karmozijnrode zonde, maar ik wil dat u zich vasthecht aan dat karmozijnrode bloed van Christus. O, dit is 'het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel', het roept om genade, vergeving, verkoeling en zaligheid. Uw zonden roepen: Heere, doe mij recht tegen zo'n ziel, maar Christus' bloed heeft een andere stem: 'Ik ben vernederd en verootmoedigd geworden, en heb alles voldaan.' Mij dunkt, dit behoort uw hart te doen: opspringen van vreugde. O honing, dat zoet dat wij kunnen zuigen uit Christus' bloed! Kom, en zet uw mond open en drink een hartige teug, dit is de geestelijke wijn die het hart van de mensen verheugt: en zo luidt het woord van Christus tot al Zijn gasten: 'Eet, vrienden, drinkt, en wordt dronken, o liefsten' (Hoogl. 5:1).

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
Laat ons Jezus aanroepen, of God de Vader in en door Jezus.

1. Wij moeten bidden dat al de handelingen van Christus in Zijn lijden en dood de onze mogen zijn. Als wij ons gebed onmiddellijk doen tot Jezus Christus, laat ons Hem voorstellen in al Zijn benauwdheid en smart die Hij omwille van ons geleden heeft, en laat ons klagen: och, wat zullen wij doen, daar wij met onze zonden onze dierbare Jezus zo gepijnigd hebben! Welke droefheid kan groot genoeg zijn, welke tranen kunnen genoeg uitdrukken, welke haat en verfoeïng is gelijkvormig en evenredig aan dat droevige en jammerlijke lijden van onze Jezus! En laat ons daarop dan bidden dat Hij ons genadig zij, dat Hij ons vergeve die zonden waarmee wij Hem gekruisigd hebben. Dat Hij de kracht van Zijn lijden en sterven aan ons bestede, opdat Zijn wonden ons mogen genezen, Zijn dood ons moge levendmaken en Zijn bloed ons moge reinigen van alle geestelijke onreinigheid van onze zonde, en dat Hij ons eindelijk verzekere dat Zijn dood ook voor ons is. Dat Hij ons verzekere 'dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige noch toekomende dingen, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onze Heere' (Rom. 8:38, 39).

2. Wij moeten de Heere danken voor al Zijn lijden. Heeft Hij inderdaad al deze smarten voor ons geleden, och, wat zullen wij dan de Heere vergelden voor al Zijn weldaden aan ons bewezen? Wat zullen wij voor Hem doen, Die dit alles voor ons gedaan en geleden heeft? Maar in het bijzonder, als wij geloven deel te hebben in Christus' dood, in al de krachten, weldaden, overwinningen, genadegaven en voordelen van Zijn dierbare dood, wat een overvloedige oorzaak van lof en dankzegging is dan hier! Word verwijd, o mijn ziel, galm de lof uit van uw Christus, spreek tot de hele wereld van die brandende liefde van Christus, Die met Zijn bloed uit al Zijn wonden vloeit in uw ziel, stem de snaren van uw hart zuiver en maak een akkoord met al de engelen in de hemel, alle heiligen op aarde. Zing de psalm van Johannes, de godgeleerde: 'Hem, Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters, Gode en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:5, 6).

9. Van de gelijkvormigheid met Jezus in dit opzicht.
Laat ons Jezus gelijkvormig worden ten opzichte van Zijn lijden en sterven. Het zien op Jezus is hiertoe zeer krachtig, de voorwerpen hebben een aantrekkende kracht om de

dingen zichzelf gelijkvormig te maken. Ik heb van een vrouw gelezen, die de kracht van haar verbeelding stelde op een moorman aan de wand en daardoor een zwart kind baarde. En zonder twijfel is er ook enige kracht van geestelijke verbeelding in het geloof, om Christus gelijkvormig te worden door het zien op Christus. Kom dan, laat ons zien op Christus en laat ons Christus gelijkvormig worden in dit opzicht. Hierin zal ik deze vragen onderzoeken:

A. Waarin wij Hem moeten gelijkvormig worden.
B. Wat de oorzaak van deze gelijkvormigheid is.
C. Wat de middelen daarvan zijn aan onze zijde.

A. betreffend het eerste, waarin wij Hem gelijkvormig moeten worden. Ik antwoord dat wij Christus moeten gelijkvormig worden in:
1. Zijn genaden.
2. Zijn lijden.
3. Zijn dood.

1. ln Zijn genaden, die in Zijn bitter lijden zeer heerlijk hebben geblonken. Zijn leven was in waarheid een genadeleven, Hij was vol genade: 'En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade' (Joh. 1:16), maar Zijn genaden hebben op het helderst en heerlijkst geschenen in Zijn dood. Zoals een lelie onder de doornen op het schoonste schijnt, zo hebben Zijn genaden in Zijn lijden zeer uitnemend geschenen. Ik zal daarvan enige bewijzen geven.

a. Zijn nederigheid was zeer diep. Wat, de allerhoogste God, de eniggeboren en eeuwige Zoon van God heeft Zich zo diep willen vernederen, dat Hij veracht werd en minder heeft geacht willen worden dan Bar-abbas, een moordenaar? Christus heeft willen gekruisigd worden aan een kruis tussen twee dieven, alsof Hij de slechtste van alle kwaaddoeners geweest was, o, wat een nederigheid was dit!

b. Zijn wonderlijke lijdzaamheid. Ten opzichte hiervan heeft de apostel Petrus ons Christus als een gezegend Voorbeeld voor ogen gesteld: 'lndien gij verdraagt, als gij weldoet en daarover lijdt, dat is genade bij God. Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen. Die, als Hij gescholden werd, niet wederschold, en als Hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt' (1 Petr. 2:20, 21, 23). O, de lijdzaamheid van Christus!

c. Zijn liefde was brandende. 'Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden' (1 Joh. 4:10). Deze liefde is een voorbeeld van alle liefde, zij is het vuur dat al onze vonken moet ontsteken. 'Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen; en wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft en Zichzelven voor ons heeft overgegeven tot een offerande en slachtoffer Gode, tot een welriekenden reuk' (Ef. 5: 1, 2). Sommigen hebben aangemerkt dat in de tempel twee altaren waren, een koperen en een gouden, het koperen altaar was voor de bloedige offeranden en het gouden altaar voor de reukofferanden. Het eerste was een voorbeeld van Christus' bloedige offerande aan het kruis, het andere van Christus' liefelijke voorbidding voor ons in Zijn heerlijkheid. Ten

opzichte van beide verhaalt ons de apostel, dat Christus Zichzelf overgegeven heeft beide tot een offerande en slachtoffer Gode, tot een welriekende reuk. O, wat een liefde was dit!

d. Zijn goedertierenheid was overvloedig. Hij heeft op Zich genomen alle ellendigheden en schulden van de wereld, en Hij heeft voor die alle voldaan. Hij heeft onze verlossing onmiddellijk tot stand gebracht in Zijn eigen Persoon. Hij heeft dit de engelen niet willen opdringen, maar wilde Zelf komen en lijden. Ook heeft Hij geen algemeen en klein rantsoen willen geven voor onze zielen. Hij zag dat de ellendigheid groot was, dus Zijn goedertierenheid moest veel groter zijn. Hij heeft ons willen kopen met zo'n groot rantsoen, dat Hij ons zou overkopen en niemand boven Hem zou bieden op de markt van onze zielen. O, wij stellen zo'n prijs niet op Gods goedertierenheid, Die ons overschat heeft, wij willen niet alles verkopen om Hem te kopen, maar Hij heeft al wat Hij had verkocht, ja, ook Zichzelf, om ons te kopen, en voorwaar, als Hij dat niet had gedaan, dan waren wij verloren geweest, en om onze zielen zalig te maken, heeft Hij niets geacht wat hij gedaan of geleden heeft. O, de goedertierenheid van Christus!

e. Zijn zachtmoedigheid was uitnemend groot. In de hele zaak van Zijn lijden heeft Hij niet de minste beroering van toorn of wraak getoond. Hij heeft Zich als een schaap, vreedzaam en zachtmoedig ter slachting laten leiden, en als 'een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.' Een schaap is het zachtmoedigste en onnozelste schepsel, en daarom is Christus genoemd: 'het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1: 29), en: 'Als een lam is Hij ter slachting geleid' (Jes. 53:7). O, een lam gaat altijd zo zachtmoedig naar de vleeshal, alsof het naar de kooi ging, of naar de weide waar zijn moeder weidt, en zo is Christus naar Zijn kruis gegaan. O, de zachtmoedigheid van Christus!

f. Zijn verachting van de wereld was tot verwondering. Hij zei, dat Zijn Koninkrijk niet was van deze wereld (Joh. 18:46). Toen Hem een kroon werd aangeboden en opgedrongen, heeft Hij die geweigerd. Maar bovenal, zie het bed waarop de bruidegom heeft gelegen om te slapen tot de middag. Hier is niets dan een hard blok en een smalle plaats. O, gezegend hoofd van de dierbare Verlosser! Hoe komt het dat U geen oorkussen hebt om op te rusten? Hij hing aan het kruis geheel naakt, weinig koningen hebben zo gehangen. Hij heeft geen andere kroon gehad dan een doornenkroon, Hij heeft geen andere lekkernijen gehad dan gal en edik. Uit de wereld scheidende, had Hij geen andere goederen om Zijn vrienden te geven, dan geestelijke dingen: 'Vrede laat ik u, Mijn vrede geef Ik u: niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u' (Joh. 14:27). Hij had de wereld zo veracht, dat Hij in de hele wereld niets had om bij testament weg te geven, 'niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u.'

g. Zijn gehoorzaamheid was duurzaam. 'Hij is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, de dood des kruises' (Filipp. 2:8). Hij zocht niet Zijn wil, maar de wil des Vaders, Die Hem gezonden had (Joh. 5:30). Er was een gebod dat de Vader, Christus van alle eeuwigheid had opgelegd: 'O, Mijn Zoon, Mijn eniggeboren Zoon! U moet neerdalen en de hemel verlaten, Uzelf vernietigen en de dood sterven, ja, de dood des kruises. U moet gaan en de gevallen kinderen Adams wederbrengen uit de hel.' Het menselijk geslacht was als een kostelijke, heerlijke ring, gevallen van de vinger van de almachtige God en geheel in stukken gebroken, en daarop was het bevel van God dat Zijn Zoon moest neerdalen, hoewel het op Zijn rug zou aankomen. Hij moest het gebroken juweel weer opnemen, het

herstellen en verbeteren, en als een zegel op Gods hart zetten. In al die tijd dat de Heere Jezus dit gedaan heeft, was Hij gehoorzaam tot de dood, ja, tot de dood des kruises. 'Zoon, U moet sterven', zei God. 'Wel, Vader, Ik wil', zei Christus. En daarop heeft Hij Zijn ziel gegeven tot een offerande voor de zonde.
Nu, in al deze genaden moeten wij Christus gelijkvormig worden. 'Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart' (Matth. 11:29). 'Wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft' (Ef. 5:2). Het is alsof Christus gezegd had: let op de voetstappen waar Ik heb getreden, en volg Mij in nederigheid, in lijdzaamheid, in liefde, in goedertierenheid, in zachtmoedigheid, in het verachten van de wereld, in gehoorzaamheid tot de dood. In deze en dergelijke genaden moet u Christus gelijkvormig worden.

2. Wij moeten Christus gelijkvormig worden in Zijn lijden, als Hij ons daartoe roept. Dit was het gebed van de apostel: 'Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende' (Filipp. 3:10). Het was zijn begeerte, dat hij door ondervinding mocht weten wat een uitnemende blijdschap en vertroosting het was, om Christus' wil en met Christus te lijden. Waarvan een andere apostel ook gezegd heeft: 'Christus heeft voor ons geleden, ons een voorbeeld nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen' (1 Petr. 2:21). Maar de tekst, die hier wel schijnt te passen en toch zo zwaar te wezen, is deze van Paulus: 'Ik verblijde mij in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vlees de overblijfselen van de verdrukkingen van Christus, voor Zijn lichaam, hetwelk is de gemeente' (Kol. 1:24). Iemand zou zich kunnen verwonderen hoe Paulus heeft kunnen vervullen, de overblijfselen des lijdens van Christus, was Christus' lijden dan onvolmaakt? Heeft Paulus daar iets aan toe moeten voegen? Zeer zeker niet: 'Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden' (Hebr. 10:14). Ik zal mij niet ophouden met een veelheid aan uitleg, ik acht dat dit de rechte zin en mening des Geestes is: Nu verblijd ik mij in mijn lijden voor u, waardoor ik vervul de mate van die verdrukkingen, die nog over zijn gebleven, om van Christus in Zijn geestelijk lichaam gedragen te worden, hetgeen ik doe om des lichaams wil, niet om daarvoor te voldoen, maar om dat te bevestigen en te versterken door mijn voorbeeld in het Evangelie van Christus. Het lijden van Christus is of geweest voor Zijn Persoon, of algemeen: Zijn persoonlijk lijden was dat Hij in Zijn eigen lichaam als Middelaar geleden heeft, wat Hij eens voor eeuwig volbracht heeft. Zijn algemeen lijden, dat Hij geleden heeft in Zijn geestelijk lichaam, zijnde de kerk, zoals Hij met de anderen daarvan een lid is, en dit zijn de verdrukkingen waarvan Paulus spreekt en die Paulus vervuld heeft.
Maar waarin bestaat de gelijkvormigheid tussen ons lijden en tussen het lijden van Christus? Ik antwoord:
1. Ontkennenderwijs.
2. Stellenderwijs.

1. Ontkennenderwijs. Ons lijden heeft geen gelijkvormigheid met Christus' lijden in deze twee dingen:
a. Niet in de bediening des lijdens van Christus: want het Zijne was verdienend en voldoenend, het onze, alleen dienstknechtelijk en tot stichting.
b. Niet in het gewicht en de maat van het lijden van Christus: want het Zijne was bitter, droevig en jammerlijk, zozeer, dat het enig ander schepsel tot de hel toe zou neergedrukt en voor eeuwig verslonden zou hebben, maar het onze daarbij vergeleken, is licht en

gemakkelijk: 'Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke; doch God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt' (1 Kor. 10:13).

2. Stellenderwijs. Ons lijden moet een gelijkvormigheid met Christus hebben:
a. In de oorzaak. De werktuigen van Christus' lijden zijn geweest, de satan en de boze mensen. Wij moeten zien of wij lijden vanwege Christus' vijanden, als wij enig deel in Christus hebben: 'Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad' (Gen. 3:15). Dit wordt voornamelijk bedoeld tussen Christus en de duivel, maar als wij Christus gelijkvormig zijn, zo staat ons hetzelfde te wachten.
b. In de manier waarop wij dit op ons te nemen. Wij moeten lijden met een gelijkvormigheid aan die nederigheid, lijdzaamheid, liefde, zachtmoedigheid en gehoorzaamheid, die Christus Zelf in Zijn lijden vertoond heeft.
c. Ten opzichte van de uitkomst. Wij moeten zien op Christus' uitkomst en verwachten dat die ook de onze zal zijn: 'Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?' (Luk. 24:26). Zo wij met Christus lijden, zo zullen wij ook met Hem verheerlijkt worden (Rom. 8: 17). 'Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen' (2 Tim. 2:12).

Uit kracht van deze gelijkvormigheid hebben wij met Christus gemeenschap en overeenkomst in al deze dingen:
1. Wij hebben Christus' kracht om het lijden te dragen.
2. Zijn overwinningen om het lijden te overwinnen.
3. Zijn voorbidding om ons ervoor te bewaren, dat wij in het lijden niet neerzinken.
4. Zijn mededogen om ons lijden te matigen en evenredig te maken naar de mate van de krachten die Hij ons geeft, door hetzelfde juk met ons te trekken en ons onder al het lijden staande te houden, zodat wij niet verslonden worden.
5. Dat Zijn genadegiften des te heerlijker zullen zijn, door ons lijden te belonen, als wij ons deel daarin beproefd hebben: 'Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid' (2 Kor. 4:17).

O mijn ziel, leer deze gelijkvormigheid en wees met uw deel vergenoegd, ja, vertroost uzelf in deze staat van lijden. Moeten wij niet uit de drinkbeker van onze Zaligmaker meedrinken? Hoe, niet uit de eigen drinkbeker van onze Meester? Wij lezen van Godfried van Bouillon dat hij niet met een gouden kroon gekroond begeerde te worden binnen Jeruzalem, waar Christus een doornenkroon had gedragen, omdat hij niet wilde dat er zo'n ongelijkheid tussen Christus en hem zijn zou. Wij lezen van Origenes, dat de keizer Alexander hem naar Rome wilde zenden, en dat hij op een muil of ossenkar daarheen zou rijden, maar dat hij het beide geweigerd heeft, zeggende dat hij minder was dan zijn Meester Christus, van Wie hij, behalve éénmaal, nooit gelezen had dat Hij gereden heeft. O, het lijden dat Christus geleden heeft! Hij werd genoemd: een wijnzuiper, een Samaritaan, een duivel. Hij werd vervolgd, Hem werden hinderlagen gelegd, Hij werd gevangen en gedood, en voorwaar: 'Allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden' (2 Tim. 3:12). Het is geen wonder als u door de mensen wordt gehaat en vervolgd, ja, ik zeg u: als Christus Zelf nu onder ons in de gestaltenis en gedaante van een dienstknecht was, in diezelfde staat waarin Hij eertijds geweest is, dat Hij de mensen zo ijverig van hun boosheid zou overtuigen als Hij eerder gedaan heeft, ik meen met waarheid dat Hij de gehaatste mens van de hele wereld zou zijn. Het is

openbaar genoeg wat de vleselijke mensen doen zouden, zelfs bij de dingen die de vleselijke Joden gedaan hebben.

3. Wij moeten Christus gelijkvormig worden in Zijn dood, door in ons een gelijkheid en vertoning van Zijn dood te dragen. Maar wat is dit voor een dood? Ik antwoord met één woord: een dood der zonde, zo zegt de apostel: 'Dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven (...). Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij der zonde dood zijt' (Rom. 6:10, 11). Daar is een gelijkheid tussen Christus' dood en onze dood in dit opzicht: wij zijn met Hem één plant geworden in de gelijkmaking Zijns doods (Rom. 6:5). De ware afsterving van de zonde heeft een gelijkheid, overeenkomst en vertoning van de dood van Christus. Zoals bijvoorbeeld:

a. Christus' dood was een vrijwillige dood: 'Ik leg Mijn leven af, opdat Ik hetzelve wederom neme. Niemand neemt hetzelve van Mij, maar Ik leg het van Mijzelven af; Ik heb macht hetzelve af te leggen en heb macht hetzelve wederom te nemen' (Joh. 10:17, 18). Noch alle mensen op aarde, noch alle duivelen in de hel zouden Christus tot Zijn dood hebben kunnen dwingen, als het Hem niet beliefd had te sterven. Zijn dood was een vrijwillige, een gewillige dood, zo is ook onze afsterving: 'Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkracht' (Ps. 110:3). Vele mensen kunnen hun zonden wel onwillig verlaten, maar dat is geen oprechte afsterving. Dat heeft de gelijkenis van de dood van Christus niet, want die is gewillig gestorven. Het kan zijn dat u een onrustige consciëntie hebt die u voortdurend naspeurt, en daarom laat u de zonde na. Zo kwam Judas met de dertig zilveren penningen, en wierp die in de tempel voor de voeten van de overpriesters (Matth. 27:5), of het kan zijn dat een doodstraf, of een tijdelijk oordeel u boven het hoofd hangt zoals het zwaard van Damocles, en daarom laat u de zonde na. Zo heeft Achab voor een tijd de rol van een boetvaardige gespeeld, maar het was weinig tot zijn voordeel, want de profeet had voor hem zo'n aankondiging over zijn zonden, dat beide zijn oren hem geklonken hebben: 'In plaats dat de honden het bloed van Naboth gelekt hebben, zullen de honden uw bloed lekken, ja, het uwe' (1 Kon. 21:19). Of het kan zijn dat u vrees voor de hel in u voelt, dat de dood in uw gedachte is gekomen, bereid om u voor de verschrikkelijke vierschaar van die vreselijke God te slepen, en daarom laat u uw zonde na. Zo scheiden de zeelieden in hun benauwdheid van hun goederen, niet omdat zij die niet meer liefhebben, maar omdat zij hun leven meer beminnen, zij zien voor hun ogen dat zij er óf van scheiden moeten, óf dat zij ermee vergaan moeten. Nu, in deze gevallen heeft het scheiden van de zonde geen gelijkenis met de dood van Christus, want Zijn dood was vrijwillig en de afsterving van de zonde is een vrijwillig werk. Maar kan er in dit werk niet een weerspannigheid zijn tussen het vlees en de geest? En zo ja, is het dan ook vrijwillig? lk antwoord: Ja. Wij vinden in Christus' menselijke natuur een weerspannigheid ten opzichte van de drinkbeker, dat die 'van Hem zou voorbijgaan' (Matth. 26:39), en toch was Zijn dood een werkelijk vrijwillige dood. Een daad wordt gezegd vrijwillig of onwillig te zijn, naar de hoogste krachten van de ziel en niet naar de laagste. Als het redelijke deel toestemt, dan kan de daad vrijwillig genoemd worden, hoewel er enige weerspannigheid is in de gevoelige begeerte, zo is het ook in een christen, in wie natuur en genade, vlees en geest, een wedergeboren en een onwedergeboren deel is. Als het hoogste en beste deel gewillig is (ik bedoel gewillig met raad en oordeel, met een volkomen toestemming van de inwendige mens), hoewel er misschien nog enige weerspannigheid in het vlees in het onwedergeboren deel zou zijn, zo kan het toch gezegd worden, een oprecht gewillige daad te zijn. 'Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de

wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde. — Ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens, maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds' (Rom. 7:26, 22, 23). Paulus was der zonde dood naar de inwendige mens, het wedergeboren deel, hoewel hij nog enige weerspannigheid voelde in de uitwendige leden, en daarom had zijn dood aan de zonde gelijkenis met de dood van Christus, het was een vrijwillige dood.

b. Christus' dood was een gewelddadige dood. Hij is niet op een natuurlijke, maar op een gewelddadige wijze gestorven: 'Hij is gedood in het vlees' (1 Petr. 3:18), Hij is 'als een lam ter slachting geleid' (Jes. 53: 7). Zo ook onze afsterving, zij is vrijwillig ten opzichte van ons, maar gewelddadig ten opzichte van de zonde, en hierin is het leven (om zo te spreken) van deze dood. O, wanneer een mens zijn handen met geweld slaat aan zijn zonden, als hij die afsnijdt, als ze nog in hun fleur, sterkte, macht en kracht zijn, als hij dit onkruid uittrekt voor het uit zichzelf verwelkt, is dit de ware afsterving. Velen hebben hun zonden verlaten die zij nooit gedood hadden. Zo heeft een oude overspeler zijn begeerlijkheden verlaten, omdat zijn lichaam dood is, en hierom is het dat een late bekering in een oude zondaar, zelden oprecht wordt bevonden. Helaas, hij is der zonde niet gestorven, maar zijn zonde is hem gestorven. Ik wil niet zeggen dat God ook niet ter elfder ure nog iemand zou kunnen roepen, hoewel het zeer zelden geschiedt. Maar in deze zaak behoort u jaloers op uzelf te zijn met een Goddelijke naijver. Vindt u enige zonden in u gedood, die hier voor geleefd hebben? O, doe onderzoek, kies de bezworene mannen, eis een gerechtelijk onderzoek over uw eigen ziel, verneem hoe ze aan hun dood gekomen zijn, of ze een gewelddadige of natuurlijke dood gestorven zijn. Onderzoek wat voor wonden ze hebben ontvangen en of het dodelijke wonden zijn of niet? Verneem met welke wapenen ze zijn verslagen, of het geweest is met het zwaard des Geestes, dat tweesnijdend zwaard van Gods Woord, wat voor raad en besluit ertegen is genomen en aangelegd, welke gebeden en tranen eraan zijn ten koste gelegd. Als u deze tekenen niet vindt, dan mag u in uw vonnis stellen dat zij geen gewelddadige, maar een natuurlijke dood gestorven zijn. Hier is een goede waarschuwing voor anderen: 'Gedenk aan uw Schepper in de dagen uwer jongelingschap, eer dat de kwade dagen komen en de jaren naderen, van dewelke gij zeggen zult: Ik heb geen lust in dezelve' (Pred. 12:1). Och, wacht u ervoor om het vonnis over uw lusten uit te stellen! Laat ze niet leven tot morgen, breng ze nu voor het aangezicht en de tegenwoordigheid van God, beschuldig, veroordeel, kruisig en dood ze, als ze nu nog leven. Voorwaar, dit is een oprechte afsterving, als het lichaam der zonde sterft zoals Christus een gewelddadige dood is gestorven.

c. Christus' dood was een langzame dood. Hij heeft enige uren aan het kruis gehangen, 'van de zesde tot de negende ure' (Matth. 27:45), dat is bij ons van twaalf tot drie uur, voor Hij de geest heeft gegeven. Zo is ook onze afsterving een langzame dood, de zonde wordt niet in één keer helemaal gedood, maar zij verliest langzaam aan al meer en meer haar kracht. Hierin wordt het grote onderscheid tussen de rechtvaardigmaking en de heiligmaking opgemerkt, het eerste is een volkomen werk, dat geen trappen toelaat, maar het tweede is anders. Hoewel een gelovige volkomen bevrijd is van de schuld van de zonde, zo is hij het toch niet van de macht daarvan, de zonde woont nog wel in ons, ondanks dat ze niet meer heerst over ons. 'Ik doe datzelve nu niet meer, maar de zonde, die in mij woont' (Rom. 7:17), zoals een opstandige huurder de huur, tot spijt van de eigenaar, inhoudt, totdat het huis boven zijn hoofd wordt neergeworpen. Het is werkelijk zo: het lichaam der zonde heeft in een wedergeborene zijn doodsteek ontvangen, en in dat

opzicht kan het gezegd worden dood te zijn, maar het is nog niet helemaal dood, het roert en beweegt zich nog aanhoudend, en sterft niet anders dan trapsgewijze. Wat de apostel zegt van de vernieuwing van de nieuwe mens, dat kunnen wij ook zeggen van het afbreken van de oude mens, 'de inwendige mens wordt vernieuwd van dag tot dag' (2 Kor. 4:16) en de oude mens wordt verdorven van dag tot dag. Of zoals Paulus van zichzelf gezegd heeft: 'Ik sterf allen dag' (1 Kor. 15:31), en dat ten opzichte van zijn verdrukkingen. Zo mogen wij het van een christen zeggen ten opzichte van zijn zonden. Er is niemand van de allerheiligsten op aarde die niet nog enige overblijfselen van de verdorvenheid in zich heeft, die God naar Zijn wijze voorzienigheid toelaat tot beproeving, oefening en vernedering van onze zielen, en om de rijkdom van Zijn genade in de vernieuwing en vermenigvuldiging van de vergeving des te heerlijker te maken.
Hier is een grond van vertroosting voor een kwijnende en verslagen ziel. Zo één roept en klaagt: ach, ik voel de beroering en krachtige werkingen van de zonde, en ik ben bevreesd dat mijn zonden nog niet gedood zijn. Zoals Rebekka zei, toen ze de kinderen in haar buik tezamen voelde stoten: 'Is het zo? Waarom ben ik dus?' (Gen. 25: 22). Zo ook, als de zonde gedood is, zegt de ziel: waarom ben ik dus? Maar bekommerde ziel, word daarom niet moedeloos. Jezus Christus was niet direct dood, zodra Hij aan het kruis was vastgemaakt. Maar hebt u zo gehandeld met het lichaam der zonde, zoals de Joden met het lichaam van Christus? Hebt u het beschuldigd, aangeklaagd, veroordeeld en aan het kruis vastgemaakt? Hebt u het beschuldigd voor de vierschaar van Gods oordeel, hebt u het aangeklaagd door een nederige en hartelijke belijdenis, hebt u het veroordeeld door daarmee over uzelf het vonnis van de eeuwige verdoemenis uit te spreken, en hebt u het vastgemaakt aan het kruis omdat de terechtstelling daar begint, en hebt u in de aanval om te doden, uzelf ernstig en oprecht voorgenomen dat u alle middelen, om het lichaam der zonde te doden en te slachten, wilt gebruiken? Wel, wees dan niet moedeloos, het kan zijn dat u nog zult voelen dat het zich beroert en in u stoot, want zo zal een mens die aan het kruis hangt ook doen, maar ondanks dat is hij ten aanzien van de wet, en in het oordeel van alle mensen die hem zien, een gestorvene. En dit is zeker, zo is ook het lichaam der zonde wanneer het zo is gekruisigd. Hoewel het zich nog voortdurend beweegt en stoot, is het toch naar het oordeel van het Evangelie en in de schatting Gods zo goed als dood, en het zal zeker sterven, het zal afnemen, uitteren en niet meer leven. Of zegt de belofte dit niet duidelijk? 'Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, zal dat voleindigen tot op de dag van Jezus Christus' (Filipp. 1:6). Hierin had de apostel een goed vertrouwen ten opzichte van de Filippenzen, en hierop kunnen alle ware gelovigen met vertrouwen gerust zijn ten opzichte van zichzelf. Tot hiertoe zagen wij waarin wij Christus gelijkvormig moeten zijn, namelijk: in Zijn genaden, in Zijn lijden en in Zijn dood.

B. betreffend de tweede vraag: wat is de oorzaak van deze gelijkvormigheid? Antwoord ik: De dood van Christus is de oorzaak van deze gelijkvormigheid, en dat op een viervoudige manier:

1. Het is een verdienende oorzaak: Christus' dood was van zo'n grote waarde, dat die onze gelijkvormigheid bij God verdiend heeft: 'Gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft, en Zichzelven voor haar heeft overgegeven; opdat Hij haar heiligen zou (...); opdat Hij haar Zichzelven heerlijk zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk' (Ef. 5:25).

2. Het is een voorbeeldende oorzaak: 'Christus heeft voor ons geleden, ons een voorbeeld nalatende, opdat wij Zijn voetstappen zouden navolgen' (1 Petr. 2:21). Hij is voor ons gestorven, om ons een voorbeeld na te laten, opdat wij aan de zonden zouden sterven, zoals Hij om de zonde gestorven is. Wij kunnen in het bijzonder in verschillende stukken (behalve die ik al genoemd heb) een gelijkheid, evenredigheid en gelijkvormigheid tussen Christus' dood en de onze opmerken: Christus is gestorven als een dienstknecht, tot een teken dat wij de zonde uit haar rustplaats zouden verstoten, ja, dat wij het gehele lichaam der zonde zouden kruisigen. Christus is niet direct gestorven, maar toch heeft Hij daar gehangen totdat Hij is gestorven, tot een teken dat wij het overmeesteren van de zonde nooit zouden opgeven zolang die nog enig leven of enige werking in ons heeft.

3. Het is een werkende oorzaak: Het werkt deze gelijkvormigheid door een verborgen kracht, die daaruit voorkomt. Zo wordt van de christenen gezegd met Christus één plant geworden te zijn in de gelijkmaking Zijns doods' (Rom. 6:4). Het Griekse woord is van een lijdelijke betekenis, wat niet alleen betekent een gelijk zijn, maar een gelijkgemaakt zijn, en dat door een kracht en werking buiten onszelf. Zo heeft de apostel het elders verklaard: 'Opdat ik Hem kenne, (...) en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende' (Filipp. 3: 10). Niet mijzélf gelijkvormig makende, maar gelijkvormig gemaakt zijnde door een kracht buíten mijzelf.
Maar waarom wordt dan deze kracht om te doden de mens toegeschreven? 'Doodt dan uw leden, die op de aarde zijn' (Kol. 3:5). 'Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist' (Gal. 5:24).
Ik antwoord: Er is een tweeërlei doding: de ene is hebbelijk en de andere werkzaam. De eerste bestaat uit de verandering, de buiging en neiging van het hart, om het van alle zonden af te wenden, nu, dit is alleen het onmiddellijke werk van de Geest der genade, blazende en werkende waar Hij wil. De tweede bestaat uit de oefening of voortzetting van die inwendige genade, door dat beginsel in het werk te stellen, in het tegenstaan van de verzoekingen, in het onderdrukken van de ongeregelde begeerlijkheden, in het waken tegen de zondige en onordentelijke werken. Dit is het werk van een wedergeboren mens, die zelf met de Geest Gods meewerkt, zoals een redelijk werktuig met de voorname werkmeester, en daarom heeft de apostel het beide samengevoegd: 'Indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven' (Rom. 8:13).

4. Het is een aandrijvende of bewegende oorzaak, zoals alle voorwerpen zijn, die aantrekkingskracht hebben. Achan, de gouden tong ziende, kreeg daar lust in. David, Bathseba ziende, begeerde haar. Zoals de koperen slang genezen heeft degenen die van de vurige slangen gebeten waren door er alleen naar te zien, zo kan Christus de Gekruiste, de zonden genezen, de genade voortbrengen en tot het lijden aanmoedigen, als Hij met de ogen van het geloof gezien is. 'Daarom dan ook, alzo wij zulk een wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen alle last en de zonde die ons lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid lopen de loopbaan, die ons voorgesteld is; ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus' (Hebr. 12:1, 2). De apostel was belast, om de Hebreeën aan te moedigen dat zij de welbegonnen belijdenis des geloofs in Christus zouden vasthouden, en tot dat doel heeft hij hen twee gezichten voorgesteld om hen voor verflauwen en mismoedigheid te bewaren.

1. Een wolk van getuigen, de heiligen in de hemel, en door hun ogen een tijdlang op deze wolk te houden heeft hij hen tot een meer helder voorwerp bekwaam gemaakt, en heeft hij de wolk verdreven en hen voorgesteld:

2. ....'De Zon der gerechtigheid', Christus Zelf, en hij wil dat zij hun ogen van de wolk af zouden wenden op Hem: ziende op Jezus, om daarmee te zeggen: dit gezicht is genoeg om te doen lopen de loopbaan en niet te verflauwen. Wel, Jezus is u voorgegaan, en zou u Hem niet willen volgen? O, zie op Jezus, en zelfs Zijn gezicht zal u naar Hem trekken. De gekruisigde Christus heeft een aantrekkende kracht: 'En ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken' (Joh. 12:32). Tot hiertoe van de oorzaken van onze gelijkvormigheid, wij zien hoe ze tot stand gebracht zijn.

C. betreffend de laatste vraag: wat zijn de middelen van deze gelijkvormigheid aan onze zijde? Ik antwoord:

1. Ga tot het kruis van Jezus Christus. Zonder dit zijn het niet onze voornemens, meningen, beloften, verbindingen of onze waarde, die onze gelijkvormigheid met Christus in Zijn lijden en dood zullen uitwerken. Nee, nee, het is een vrucht en werking van de dood van Christus en wie nu dit werk in zich wil gewerkt hebben, die moet eerst tot Christus' kruis gaan. O, laat ons wat meer naderen tot Jezus' kruis!

2. Zie op Hem, Die aan het kruis heeft gehangen, aanschouw de dood van Jezus Christus, overdenk met ernst en droefheid, Zijn bitter, smadelijk en pijnlijk lijden. Veel is ervan gezegd, maar ik breng het hier tot een kort begrip. a. Overdenk Wie Hij was, b. wat, en c. waarom Hij heeft geleden, d. voor wie Hij heeft geleden, e. tot wel doel, f. en met welk gemoed Hij heeft geleden. Elk stuk hiervan zal enigszins iets van Zijn genaden ontdekken of van Zijn genadige werkingen in onze zielen, en wie kan zeggen, hoever zelfs dit gezicht in ons kan werken om ons te veranderen en ons het beeld van Jezus Christus gelijkvormig te maken?

3. Laat ons met een nederig hart bewenen, ons gebrek, onze afwijking, ongeregeldheid en ongelijkvormigheid, of de genaden, het lijden of de dood van Christus. Bijvoorbeeld: Zie hier, de diepe nederigheid, wonderlijke lijdzaamheid, ijverige liefde, overvloedige goedertierenheid, wonderbare zachtmoedigheid, bestendige gehoorzaamheid van Jezus Cristus. Zie hier, de pijnen, smarten, benauwdheden, worstelingen en het uiterste lijden van Christus voor het geestelijk en eeuwige goed van de dierbare zielen van Zijn verlosten. Zie hier, de dood van Christus. Zie, hoe Hij het hoofd gebogen en de geest gegeven heeft. Wel, dit zijn in het bijzonder de stukken die wij gelijkvormig moeten worden. Maar helaas, wat een wijd, breed en groot onderscheid, verschil en ongelijkheid is hier tussen mij en Hem! Christus heeft in Zijn lijden door genade geschenen, Zijn genaden hebben zich in Zijn lijden vertoond, zoals de vele sterren in een heldere winternacht, maar hoe duister zijn de flauwe en zwakke genaden in mijn ziel! Christus heeft in Zijn lijden zoveel voor mij geleden, ik weet niet hoeveel u door uw onbekende droefheid en lijden gevoeld hebt, maar als wij niet onderscheiden kunnen weten (zeiden de oude vaders van de Griekse Kerk in hun godsdienst), ontferm U onzer en behoud ons. Zijn droefheid en lijden was zo groot, dat enigen gedacht hebben dat het gevaarlijk is die te schetsen, maar hoe sober en gering is mijn lijden voor Jezus Christus! Ik heb nog tot den bloede toe niet tegengestaan, en al had ik dit gedaan, wat is dat in vergelijking met

Zijn ergste lijden! Christus is in Zijn lijden gestorven, Zijn lijdende gehoorzaamheid was tot de dood, ja, tot de dood des kruises. Hij heeft aan het kruis gehangen totdat Hij Zijn hoofd heeft gebogen en de geest gegeven: 'Hij is der zonde eenmaal gestorven' (Rom. 6:10). Maar ach, hoe leef ik daarin, waarvoor Hij gestorven is! Tot op deze dag heeft mijn zonde de geest nog niet gegeven, tot op deze dag is Christus' dood nog niet geweest de dood van mijn zonde, och, mijn zonde is nog niet gekruisigd, het hartenbloed van mijn zonde is nog niet gestort. O, wee mij, hoe weinig ben ik in deze opzichten Christus gelijkvormig!

4. Laat ons onze zielen opwekken, aanporren en verliefd raken op deze gelijkvormigheid. Laat ons de beweegredenen ervan voorstellen, zoals bijvoorbeeld: de grootste heerlijkheid waartoe een christen in deze wereld kan komen, is een gelijkheid en overeenkomst met Jezus Christus te hebben. Nogmaals, hoe meer wij aan Christus gelijk zijn, hoe meer wij ook in Gods liefde zullen zijn en Hem meer behagen. Dit was Zijn stem betreffend Zijn Zoon: 'Deze is Mijn veelgeliefde Zoon, in Welke Ik Mijn welbehagen heb.' En omwille van Hem, heeft Hij ook een welbehagen in ons, als wij Hem gelijk zijn. Verder, een gelijkheid of vertoning van Christus, doet Christus nog in de wereld leven. Zoals wij zeggen van een kind, dat op zijn vader lijkt: 'Deze man kan niet sterven zolang zijn zoon leeft', zo mogen wij zeggen van de christenen die op Christus lijken, dat zolang als die in de wereld zijn, Christus niet kan sterven. Hij leeft in hen, en Hij leeft op geen andere manier in deze benedenwereld dan in de harten van de gelovige christenen, die het beeld en de gelijkenis van Hem dragen. Nogmaals, een gelijkheid van Christus in Zijn dood zal een gelijkheid geven aan Christus in Zijn heerlijkheid: 'Indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding' (Rom. 6:5). Zoals het is met een ent en een stam, de ent, die in de winter met de stam dood schijnt te zijn, worden in de lente samen weer levend, na de dood in de winter heeft hij deel in de opstanding in de lente, zo is het ook tussen Christus en ons: als wij met Christus der zonde sterven, zo zullen wij ook met Christus opgewekt worden tot heerlijkheid. Als wij Hem gelijkvormig zijn in Zijn dood, zullen wij het ook zijn in Zijn opstanding. Laat ons zo onze zielen opwekken en aansporen tot deze gelijkvormigheid.

5. Laat ons God bidden dat Hij ons Christus wil gelijkvormig maken. Hebben wij gebrek aan genade, laat ons van Hem bidden of wij van de volheid, die in Christus is, naar onze mate mogen ontvangen, genade voor genade. Ontbreekt het ons aan lijdzaamheid of blijdschap in het lijden, laat ons die van Hem bidden of Hij naar Zijn belofte ons de Trooster wil zenden, zodat wij Christus met blijdschap mogen volgen van Zijn kruis tot de kroon, van de aarde tot de hemel. Is het de afsterving van de zonde waar Hij onze ziel mee belast, dit maakt ons in waarheid Christus het meest gelijk in Zijn lijden en dood. Wel, laat ons dan bidden om deze afsterving!
Maar hoe zullen wij bidden? Ik antwoord: Laat ons oprecht belijden en onszelf hartelijk beklagen in Gods boezem vanwege onze zonden, onze gruwelijke zonden. Laat ons bekennen onze zwakheid, slapheid en traagheid, en onze onbekwaamheid in onszelf om de zonden te overmeesteren. Wij hebben te betuigen: 'In ons is geen kracht tegen deze grote menigte die tegen ons komt, en wij weten niet wat wij doen zullen; maar onze ogen zijn op U' (2 Kron. 20:12). Laat ons ons verzoek openleggen, om hulp van de hemel aanhouden, laat ons tot God roepen of er kracht van Christus' dood mag uitgaan tot doding van onze begeerlijkheden, tot genezing van onze natuur, tot het stoppen van de vloed van

ons bloed, en of de Geest mag toetreden om ons in dit werk te helpen, want door de Geest doden wij de werkingen des lichaams (Rom. 8: 13). Laat ons bij God aandringen met de verdiensten van Christus en met Zijn beloften door Christus, want Hij heeft gezegd: 'De zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade' (Rom. 6:14), en Paulus heeft dat goed ondervonden: 'De wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:2).

6. Laat ons God prijzen en danken voor de hulp die wij al hebben ontvangen als wij ondervinden dat wij enige kracht tegen de zonde hebben gekregen, dat wij meer bekwaamheid hebben gekregen om de lusten van het vlees tegen te staan, dat wij weinig meer overvallen worden door een uitbarsting ervan, dat wij krachtig zijn geweest om enige opmerkelijke verzoekingen ertoe tegen te staan, dat de kracht ervan in ons enigzins is gebroken, dat er in waarheid kracht van Christus' dood is uitgegaan. O, laat ons dan met lofzangen terug keren tot God, laat ons in God zegepralen, laat ons onze gevangenis gevangennemen, Gode nieuwe lofzangen zingen, ja, in triomf rijden over onze verdorvenheden, roemen in God, onze banier in de Naam van de Allerhoogste oprichten, nederige en hartelijke dankzeggingen offeren aan de Vader voor Christus' dood, voor Zijn verdiensten, krachten en werkingen die door Zijn dood op ons komen en aan ons besteed zijn.

7. Laat ons dikwijls terugkeren tot ons zien op Jezus Christus, tot ons geloof in Jezus Christus, zoals Hij verhoogd was. Hoe wij ons geloof moeten besteden om de kracht van de dood van Christus in onze zielen neer te trekken, daarvan heb ik hiervoor opening gegeven, maar laat ons nu deze regels in het werk stellen: Dit is zeker, er is een volheid van genezende, versterkende en verkwikkende kracht, vloeiende in onze ziel, terwijl wij zien en staren op de gekruiste Christus, op de verhoogde Christus. En dit komt van die verborgen tegenwoordigheid van God, die ons zien op Christus, zo, als een instelling zegent waaraan Hij de krachtige indrukken op het hart heeft gebonden. Wij moeten niet nieuwsgierig onderzoeken hoe dit kan geschieden, de beginselen (zeggen wij) hebben geen bewijs nodig, neem alleen dat God het gezegd heeft en dat de ondervinding het waarheid heeft gemaakt, dat het geloof, als het gelegenheid heeft om te werken op enig bekwaam heilig voorwerp, God niet nalaat dat door Zijn Geest te beantwoorden: bij zo'n gelegenheid vervult Hij de ziel met troost, zegening en kracht. Hij doet op de ziel hetzelfde terug keren (door de werking van het geloof) waarop het geloof gezien heeft. Dit is zeker, niemand anders kent dit dan die het voelt, en niemand die het kent, weet het ooit uit te spreken. Zoals in het vuur iets is (de hitte, de warmte en het licht) wat geen schilder kan uitdrukken, en zoals er iets is in het aangezicht (de hitte, de warmte en het leven) wat geen schilder kan voorstellen, zo is er iets wat in de ziel vloeit, terwijl het geloof werkende is op de dood van Christus, wat betreffend zijn oorsprong, weg of manier van werking, buiten het bereik is van de tong om uit te spreken, van de pen om te schrijven of van het penseel om te tekenen. Kom dan, als u genade begeert, lijd verdrukkingen, sterf der zonde, neem toe in de afsterving. Laat ons dikwijls terugkeren tot onze plicht om op Jezus te zien, of in Jezus te geloven zoals Hij verhoogd was.
Maar, als dat alles gedaan is, laat ons niet denken dat de zonde in ons volkomen zal sterven en ophouden, want dat is een hogere volmaaktheid dan dit leven zal voortbrengen. Alleen bij het gebruik van de middelen en door Gods zegen mogen wij het zover verwachten dat de zonde niet zal heersen, dat zij de kroon niet zal dragen, dat zij op de troon niet zal zitten, dat zij geen stemmende vergadering zal houden, dat zij in ons geen

wetten zal stellen. Wij zullen die niet dienen, maar wij zullen aan de heerschappij ervan sterven door de kracht van deze dood van Jezus Christus. En dit wil Hij ons geven, Die voor ons gestorven is. Amen, Amen! Tot hiertoe hebben wij gezien op Jezus als op onze Jezus in Zijn lijden en dood. Ons volgende werk is dat wij op Jezus zullen zien zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen, in de tijd van Zijn opstanding en van Zijn verblijf op aarde, totdat Hij naar de hemel is opgevaren en opgenomen.

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

VIERDE BOEK,

VIERDE DEEL

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN OPSTANDING

HOOFDSTUK 1

'En op de eerste dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf; en zag de steen van het graf weggenomen'. enz. (Johannes 20:1-19)

'Als het dan avond was, op dezelfde eerste dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden en zeide tot hen: Vrede zij ulieden! En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde'. (Johannes 20:19, 20)
'En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; en Jezus kwam, als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden! Daarna zeide Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig. En Thomas antwoordde en zeide tot Hem: Mijn Heere en mijn God!' (Johannes 20:26-28)

'Na dezen openbaarde Jezus Zichzelven wederom de discipelen aan de Zee van Tiberias. En Hij openbaarde zich aldus...' enz. (Johannes 21:1-15)

'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus'. (Hebreeën 12:2)

'En toen ik Hem zag, viel ik als dood aan Zijn voeten; en Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen'. (Openbaring 1:17, 18)

'Hij is hier niet; want Hij is opgestaan (...). Komt herwaarts, ziet de plaats, waar de Heere gelegen heeft'. (Mattheus 28:6)

'Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen. Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, Welke is uit de zade Davids, naar mijn &Evangelie'. (2 Timotheüs 2:7, 8)

1. Van de tijd van Christus' opstanding.

De zon die in een rode wolk was ondergegaan, is weer verrezen met heerlijke stralen van licht. In dit stuk, zoals in het voorgaande, zullen wij eerst het Voorwerp voorstellen, en dan onderwijzen hoe Daarop moet gezien worden.

Het voorwerp is Jezus, zoals Hij op Zich neemt, het werk van des mensen zaligheid in Zijn opstanding en gedurende de tijd van Zijn verblijf op aarde na Zijn opstanding. Maar in de hele verhandeling van deze tijd zal ik alleen letten op twee dingen:
1. Op de opstanding.
2. Op de verschijningen.

Want ten eerste is Hij verrezen, en ten tweede heeft Hij Zichzelf vertoond, dat Hij was verrezen, in het eerste is de stelling, in het tweede het bewijs.
1. betreffend de stelling. De schrift verhaalt ons dat Hij 'ten derde dage weder is opgestaan'. In dit stuk zal ik deze dingen opmerken.
1. Wanneer Hij is opgestaan.
2. Waarom Hij is opgestaan.
3. Hoe Hij is opgestaan.

1. Wanneer is Hij opgestaan? Het was de derde dag na Zijn kruisiging: 'Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde' (Matth. 12:10). Dit was de tijd die Hij had ingesteld, en dit was de tijd die Christus toebedeeld en die voor Hem was weergegeven in de schriften van de profeten. Onder al degenen die door God uit de doden zijn opgewekt is niemand op de derde dag opgestaan, dan alleen Jezus Christus. Enigen zijn voor en anderen na die tijd verrezen: de zoon van de Sunamitische vrouw, de zoon van de weduwe te Zarfath, de dochter van Jaïrus, de jongeling van Naïn en enige anderen zijn voor die tijd opgestaan. Lazarus en de heiligen die weer uit het stof opgewekt werden toen Christus opstond, bleven wat langer in het graf. Maar Christus heeft die dag genomen, die aangewezen heeft dat Hij de Messias was: 'Alzo is er geschreven, en alzo moest de Christus lijden, en van de doden opstaan ten derden dage' (Luk. 24: 46). Was Hij eerder opgestaan, dan zou men hebben kunnen twijfelen aan Zijn dood, en was Hij langer blijven liggen, dan zou men hebben getwijfeld aan Zijn opstanding. Hij wilde niet eerder opstaan, omdat in enige ziekten, zoals in de beroerte en dergelijke, wel voorbeelden zijn gegeven van mensen die schenen dood te zijn, maar werkelijk weer levend werden. En Hij heeft in Zijn graf niet langer willen liggen, omdat in alle dode lichamen (en in het bijzonder in een gewond lichaam) de verrotting en verderving op de derde dag begint. Dit kan afgeleid worden uit het verhaal van Lazarus in het Evangelie, toen Jezus gelastte dat de steen van zijn graf zou weggewenteld worden, en zijn zuster Martha antwoordde: 'Heere, hij riekt nu al, want hij heeft vier dagen aldaar gelegen' (Joh. 11:39). Maar het lichaam van Christus (zoals voorzegd was) moest niet verderven: 'Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie' (Ps. 16:10). Let op deze woorden: alle mensen zullen weer opstaan, maar hun lichamen moeten eerst de verderving zien, slechts alleen de Messias moest weer opstaan voor Hij de verderving zag, daarom heeft Hij Zijn opstanding niet willen uitstellen tot na de derde dag. Enigen oordelen dat deze woorden en die van Hosea: 'Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derde dag zal Hij ons doen verrijzen' (Hos. 6:2) de voornaamste plaatsen zijn waarop Christus gezien heeft, zeggende: 'Alzo is er geschreven' (Luk. 24:46). En waarop de apostel gezien heeft, zeggende: 'Christus is opgewekt ten derde dage naar de Schriften' (1 Kor. 15:4).
Ik durf niet al te nieuwsgierig zijn in het geven van redenen betreffend deze gestelde tijd, en dat temeer, omdat Christus een vrije Werker is in al Zijn doen. Hij doet wat Hem behaagt en wanneer het Hem belieft, de tijden en werken zijn in Zijn eigen macht, en Hij

hoeft ons niet de minste rekenschap daarvan te geven. Maar zover als de schrift die opent, mogen wij gaan, en onder vele anderen zal ik deze volgende redenen voorstellen.

1. Omdat de schaduwen het zo hadden afgebeeld, zoals wij zien in Izak, Jona en Hizkia, in een patriarch, een profeet en een koning.
Wat Izak betreft. Van die tijd af, dat God gelast had dat Izak zou geofferd worden tot een brandoffer, was hij een gestorvene, maar ten derden dage werd hij van de dood verlost. Dit zegt de tekst uitdrukkelijk, dat het de derde dag was toen Abraham kwam tot de berg Moria (Gen. 22:4) en dat zijn zoon hem als teruggegeven werd. En Paulus heeft ons aangewezen dat dit als een gelijkenis geschied is (Hebr. 11:19).
Betreffend Jona. Van die tijd af dat Jona in de zee was geworpen en door de vis was ingeslokt, werd Jona gehouden voor gestorven, maar op de derde dag heeft de Heere tot de vis gesproken en deze 'spuwde Jona uit op het droge' (Jona 2:10). En dat dit een voorbeeld van Christus geweest is, heeft Christus Zelf geopenbaard: 'Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, alzo zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde' (Matth. 12:40).
Betreffend Hizkia. Van de tijd dat Jesaja tot hem zei: 'Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven en niet leven' (Jes. 38:1), werd Hizkia geacht gestorven te zijn, zijn bed was hem als zijn graf. Maar op de derde dag is hij op een wonderlijke wijze weer opgewekt, en de profeet zei tot hem: Aan de derde dag zult gij opgaan in het huis des HEEREN' (2 Kon. 20:5). Zeker, ook dit was een voorbeeld van Christus. En deze voorbeelden Christus afbeeldende, zijn als één reden.

2. Omdat de profeten en Hijzelf het zo voorzegd hadden. betreffend de profeten hebben wij aangehaald (Ps. 16:10, Hos. 6:2). En betreffend Zichzelf, Hij heeft uitdrukkelijk gezegd dat 'Hij zeer veel moest lijden van de ouderlingen, overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derde dage opgewekt worden (Matth. 16:21), ja, Hij had gezegd: 'De Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen der mensen; en zij zullen Hem doden, en ten derden dage zal Hij opgewekt worden' (Matth. 17:22, 23). En daarna heeft Hij nogmaals tot hen gezegd: 'De Zoon des mensen zal (...) overgeleverd worden (...) om Hem te bespotten en te geselen en te kruisigen; en ten derden dage zal Hij weder opstaan' (Matth. 20:18, 19). Hij had dit zo dikwijls voorzegd, dat de overpriesters en Farizeeen na Zijn dood tot Pilatus gekomen zijn, zeggende: 'Heer, wij zijn indachtig, dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan. Beveel dan, dat het graf verzekerd worde tot de derde dag toe' (Matth. 27:63, 64). En ongetwijfeld hebben Zijn discipelen ook aan deze woorden gedacht, want de twee discipelen, die naar Emmaüs gingen, nadat zij vele dingen van Hem gesproken hadden en dat zij hoopten dat Hij was Degene Die Israël verlossen zou, hebben dit als een bijzondere opmerking boven al het andere daarbij gedaan, 'dat het heden de derde dag is, van dat deze dingen geschied zijn' (Luk. 24:21). Wel, dit alles geeft te kennen dat Zijn opstanding ten derden dage, de vervulling van de profeten geweest is, en een zeker bewijs dat Hij waarlijk de Messias was.

3. Omdat dit de bekwaamste tijd was om Zijn vrienden te vertroosten, om Zijn vijanden te beschamen en om de waarheid te bewijzen beide van Zijn mensheid en Zijn Godheid. Hij wilde niet langer wachten, opdat Zijn discipelen door droefheid niet zouden worden verslonden, en Hij wilde niet eerder komen, opdat Zijn vijanden niet zouden voorgeven dat Hij niet gestorven was. De wachters hebben Zijn graf zelfs tot deze tijd toe bewaakt,

maar toen de engelen zich vertoonden en de aarde beefde, zijn zij geworden als doden. Zij liepen weg zo snel zij konden, en met hun boodschap hebben zij alle vijanden van Christus te schande gemaakt. En buiten dat, zoals Christus bestaat uit een Goddelijke en menselijke natuur, zo heeft Hij ten opzichte van Zijn mensheid moeten sterven, en om Zijn dood te bewijzen was het nodig, dat Hij niet voor de derde dag moest opstaan. En ten opzichte van Zijn Godheid was het onmogelijk dat Hij van de dood langer zou gehouden worden dan drie dagen, want omdat Hij geen verderving heeft mogen zien, 'heeft God Hem opgewekt, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzo het niet mogelijk was, dat Hij van dezelve dood zou gehouden worden' (Hand. 2:24).

2. Van de oorzaken van Christus' opstanding.
Waarom is Hij opgestaan? Daarvoor hebben wij deze oorzaken:

1. Opdat Hij Zijn vijanden krachtig zou overtuigen of beschamen. Degenen die Hem gekruisigd hadden, waren geweldig bevreesd voor Zijn opstanding. Zij konden wel tot Pilatus zeggen: 'Heer, wij zijn indachtig, dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan' (Matth. 27:63), en daarom hebben zij hem in alle vriendelijkheid gesmeekt, dat hij bevel zou geven 'dat het graf mocht verzekerd worden tot op de derde dag toe.' Als Hij, Die zij gedood hadden, weer zou opstaan, dan wisten zij wel dat zij allen beschaamd zouden staan, dan zou 'de laatste dwaling (zoals zij zeiden) erger zijn dan de eerste', de hele wereld zou hen aanzien als een vervloekt geslacht, dat zij de Messias zouden doden, dat zij zo Eén zouden kruisigen, Die na Zijn dood en begrafenis weer opstond. Nu dan, om hen te overtuigen of te beschamen, ondanks al hun bekommernis, waken, verzegelen en verzekeren zoveel zij konden, heeft Hij juist op de tijd die Hij hun voorzegd had, de poorten van de dood verbroken en de koperen poorten doen openspringen.

2. Opdat Hij het geloof zou bevestigen van al Zijn navolgers. 'Indien Christus niet opgewekt is, zo is uw geloof ijdel', zegt de apostel (1 Kor. 15:14). Christus' opstanding bevestigt hun geloof beide betreffend Zijn Persoon en betreffend Zijn bediening. betreffend Zijn Persoon: 'Hij is krachtiglijk bewezen te zijn de Zoon van God, naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden' (Rom. 1:4), en betreffend Zijn bediening, dit zegt dat Hij is de beloofde Messias, de grote Profeet, de opperste Hogepriester, de Koning en Zaligmaker van Zijn kerk. De Joden, als zij zagen dat Christus de tempel reinigde en op Messiaanse wijze, dat herstelde wat Hij zag dat in Gods huis verkeerd was, zeiden: 'Wat teken toont gij ons, dat Gij deze dingen doet? Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten. Daarom, als Hij opgestaan was van de doden, werden Zijn discipelen gedachtig dat Hij dit tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift en het woord, dat Jezus gesproken had' (Joh. 2:18, 19, 22). Zoals Christus' opstanding Zijn Middelaarschap bewijst, zo bevestigt die hun geloof, zoals gezegd werd: 'Zij geloofden de Schrift en het woord, dat Jezus gesproken had.' En zo heeft ook Johannes, schrijvende van Zijn opstanding, ons gezegd: 'Deze dingen zijn geschreven, opdat gij gelooft, en dat gij gelovende', enzovoort (Joh. 20:31).

3. Opdat het helder zou blijken dat Hij Gods gerechtigheid voor onze zonden volkomen voldaan had. Zo was het dat God de boete van het verbond op Christus gelegd heeft. Hij heeft Hem gearresteerd en gebracht in de boeien van het graf, en daar is Hij gebleven

totdat de laatste penning betaald was, en opdat het dan te meer zou blijken dat het handschrift was doorgehaald, de gevangene ontslagen en Gods gerechtigheid voldaan, zo is Hij weer uit de doden opgestaan. Enigen willen erover twisten wanneer dit handschrift is doorgehaald, en zij zeggen: Zoals de schuld betaald was, zo was ook het handschrift doorgestreept voor Hij van het kruis genomen werd (alleen denk ik dat zij door het kruis verstaan, de uiterste trap van Christus' vernedering, namelijk Zijn gevangenhouding en dienstbaarheid onder de dood), en zo was het handschrift der wet, dat tegen ons was, Hem daar overgeleverd, en daar heeft Hij het uitgewist en doorgestreept, 'Hij heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende' (Kol. 2:14). Anderen denken dat, zoals tot de volle betaling van een schuld en het opheffen van de last van de schuldenaar twee dingen vereist worden, als eerste het betalen van de schuld en ten tweede het verscheuren en vernietigen van het handschrift, dat zo ook de betaling door Christus' dood gedaan is en het tenietdoen van het handschrift is geschied in Zijn opstanding. Ik zal noch het één noch het ander hiervan verwerpen, maar ik ben ervan verzekerd dat dit buiten alle kijf is, dat Christus opgestaan is, opdat nu volkomen zou blijken dat het handschrift was vernietigd en aan Gods gerechtigheid voldaan.

4. Opdat Hij de zonde zou overwinnen en ten onder brengen, ook de dood en de duivel, en hierom heeft de apostel ter gelegenheid van Christus' opstanding in triomf geroepen: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?' Nu was het de dag dat Hij de gevangenis heeft verbroken, en de sleutelen van de dood en de hel aan Zijn gordel gedragen, dit was de dag dat Hij de overheden en machten heeft uitgetogen, de slang de kop vertreden en die geheel vermorzeld, dat Hij hem overmeesterde, hem zijn hele wapenrusting afnam waarop hij vertrouwde, en zijn roof uitgedeeld heeft. Nu was het de dag dat het razen van de Joden een einde had, dat de dood zijn prikkel verloor, het graf zijn verderving en de hel haar roof. Nu was het de dag van Zijn overwinning over al zijn vijanden. Nu was het dat de fenix voortkwam uit zijn eigen as, dat Jona behouden uit de buik van de walvis is gekomen, dat Davids vervallen tabernakel weer werd opgericht, dat de Zon der gerechtigheid, Die met een wolk bedekt geweest was, weer is opgegaan en veel heerlijker dan ooit tevoren heeft geschenen, dat Simson de stadspoorten heeft genomen en heeft weggedragen, naar deze rekening is Hij ook opgestaan.

5. Opdat Hij de Eersteling zou worden dergenen die ontslapen zijn (1 Kor. 15: 20). Christus wordt in tweeërlei opzicht de Eersteling genoemd:

a. Ten opzichte van de dag van Zijn opstanding. Paulus was een uitnemend uitlegger, het feest zelf heeft hem tot dit woord gebracht, daar de dag van Zijn lijden de dag van het Pascha was, en de apostel daarom kon zeggen: 'Christus is ons Pascha' (1 Kor. 5:7), zo was de dag van Christus' opstanding, de dag der eerstelingen, en kon de apostel daarom zeggen: 'Christus is onze Eersteling' (1 Kor. 15:20). Van dit eerstelingenfeest lezen wij in Leviticus 23: 10, 11. Het was maar hun eerste oogst van hun gewoonste koren, maar de volle oogst van het beste zaad, de tarwe, was niet voor Pinksteren. Nu, op deze dag, de dag na de sabbat, in het begin van hun eerste oogst, als de gave van hun eerstelingen tot de priester gebracht en de Heere voorgesteld werd, is Christus uit de doden opgestaan, en in dit opzicht heeft Paulus Hem genoemd: 'De Eersteling dergenen die ontslapen zijn' van al de heiligen. Hij verrees als eerste op deze dag, want de volle oogst is niet voor de jongste dag, de dag der algemene opstanding.

b. Hij wordt genoemd de Eersteling, ten opzichte van hen die Hij daardoor heiligt, want zoals een handvol van de eerstelingen de hele akker van het gegroeide zaad heiligt, zo heeft Jezus Christus, de Eersteling van de doden, hen allen geheiligd die in de graven lagen, om hen door Zijn kracht te doen verrijzen, zelfs al waren zij nog in het stof des doods. 'lndien Christus niet opgewekt is', zegt de apostel, 'zo zijt gij nog in uw zonden. Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, en is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn' (1 Kor. 15: 17, 20).

6. Opdat Hij, door eerst vernederd te zijn als een dienstknecht en gekruist als een zondaar, zou bewezen worden te zijn, de Zoon van God en verhoogd worden tot een Vorst en Zaligmaker van mensen, en zo zou Zijn Naam verheerlijkt worden door de hele wereld: 'Hij is geworden uit het zaad van David naar het vlees; Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon van God naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden' (Rom. 1:3, 4). Het moest onvermijdelijk volgen dat Hij, zo vernederd zijnde, ook zo moest verhoogd worden. 'Daarom zal lk Hem een deel geven van velen, en Hij zal de machtigen als een roof delen, omdat Hij Zijn ziel uitgestort heeft in de dood' (Jes. 53:12), wat overeenkomt met wat Christus Zelf gezegd heeft: 'Alzo is er geschreven, en alzo moest de Christus lijden, en van de doden opstaan ten derde dage' (Luk. 24: 46). Toen Petrus Christus predikte voor de hogepriester en de raad, die Hem tot de dood veroordeeld hadden, zei hij tot hen: 'De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, Welke gij omgebracht hebt, hangende Hem aan het hout. Deze heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker' (Hand. 5:30, 31). Zo ook Paulus: 'Hij heeft Zichzelven vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is' (Filipp. 2: 8, 9). Het was tot Zijn eigen heerlijkheid en tot die van Zijn Vader, dat Hij uit de doden verrijzen zou: 'God heeft Hem opgewekt uit de doden, en heeft Hem heerlijkheid gegeven' (1 Petr. 1:21), en daarom werd Hij verhoogd, opdat 'alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders' (Filipp. 2: 11). Onder al de redenen van Christus' opstanding moeten wij hierop als op de voornaamste zien, want zoals Hij alles uitgewerkt heeft om Zijns Zelfs wil, zo heeft Hij alle dingen gedaan om Zijn eigen heerlijkheid. 'Christus is uit de doden opgewekt, zegt de apostel, tot de heerlijkheid des Vaders' (Rom. 6:4). Tot de heerlijkheid, of om de heerlijkheid van Hemzelf en van Zijn Vader.

3. Van de wijze van Christus' opstanding.

Hoe is Hij opgewekt? betreffend de manier van Zijn opstanding, kunnen wij die verdelen in deze stukken.

1. Christus is verrezen als een algemeen persoon, Hij stond in onze plaats, en nu Hij is verrezen, zijn wij en is de hele kerk van Christus, samen met Hem en in Hem opgestaan. Wij hebben tevoren opgemerkt dat Christus niet de persoon van de mensen heeft aangenomen, maar alleen de natuur van de mensen in eenheid met de tweede Persoon, opdat Hij zo zou sterven en opstaan. Niet als een bijzonder maar als een algemeen Persoon, opdat Hij Zich als in onze plaats zou vertonen, dat Hij zou zijn als een geestelijk hoofd, als een tweede Adam die al zijn ledematen het leven kon instorten. In dit opzicht maakt de apostel een vergelijking tussen Adam en Christus. Nu, wij weten dat Adam voor zijn val geacht werd als een algemeen hoofdpersoon, die niet in het bijzonder of alleen

zichzelf, maar het hele menselijke geslacht zoals dat uit hem zou voortkomen, vertoonde, zo is Jezus Christus voor ons geacht beide voor, in en na Zijn dood als een algemeen hoofdpersoon, niet levende, niet stervende of verrijzende in het bijzonder of alleen voor Zichzelf, maar als vertonende al de gelovigen in de wereld. Hierom is Adam genoemd de eerste mens en Jezus Christus 'de tweede (laatste) Mens' (1 Kor. 15:47), alsof er in de wereld nooit meer mensen geweest waren of zijn zouden dan alleen deze twee. En waarom? Alsof deze twee, de hele rest van de mensenkinderen tussen zich als aan hun snoer hadden hangen. Adam had alle mensenkinderen die in deze wereld gekomen waren, en worden genoemd: aardse mensen, in zich besloten, en Christus had al Zijn uitverkorenen, van wie de namen in de hemelen geschreven zijn en die daarom hemelse mensen genoemd worden, in Zich besloten, zodat nu alles wat Christus gedaan heeft, bij God geacht is, alsof het door ons en voor ons gedaan was. Christus opstaande, is als ons Hoofd opgestaan en als een algemeen Persoon, en naar Gods schatting zijn wij met Hem en in Hem opgestaan. Zoals onder al de garven op het land één garve was, die in de naam en plaats van al de anderen werd opgeheven en voorgesteld aan de Heere, zo is Christus, daar wij allen dood waren, als de Eersteling uit de doden opgewekt, en door deze daad van Zijn opstanding, zijn al Zijn uitverkorenen van het begin van de wereld tot het einde toe, met Hem en in Hem opgestaan. 'Hij is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn' (1 Kor. 15:20), ondanks dat de heiligen nog slapen, toch zijn zij echter al krachtig met Christus opgewekt, omdat Hij hun Eersteling is. Laat ons hier altijd aan denken, dat Christus als de Eersteling is opgewekt, als de tweede mens, als een Hoofd, als een gewoon Persoon.

2. Dat Christus opgewekt is door Zijn eigen kracht. Hierop zag Hij, zeggende: 'Breek deze tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten' (Joh. 2:19). Hij zegt niet: breekt u en een ander zal hem oprichten, neen, maar: Ik, Ik Zelf zal het doen. Ja, Ik zal het doen door Mijn eigen macht en kracht. Hier is een helder bewijs van Christus' Goddelijke natuur, want niemand heeft dit ooit gedaan of kan dit doen dan God Zelf. Daar zijn er enigen opgewekt voor Christus' menswording, maar niet één door zichzelf, of door zijn eigen macht. God had wel enige kracht meegedeeld aan sommige profeten voor die tijd en gelegenheid, en zo zijn dezen opgewekt. Maar Christus is opgewekt, niet door enige gegeven kracht van anderen, maar door Zijn eigen kracht. De zoon van de weduwe te Zarfath werd door Elia opgewekt en die van de Sunamitische vrouw door Elisa, deze beiden werden opgewekt door anderen, en die anderen hebben hen niet opgewekt door hun eigen macht, maar door een kracht die hen van boven gegeven was. Hierom was het dat, hoewel zij tijdens hun leven anderen opgewekt hebben en zij zelf gestorven zijn, zij zichzelf echter niet hebben kunnen opwekken. Maar Jezus Christus heeft niet alleen in Zijn leven anderen opgewekt, maar toen Hij gestorven was en in Zijn graf lag, door stenen omgeven, door soldaten bewaakt en door de hele duistere bende vastgehouden werd, heeft Hij echter als een Overwinnaar, door Zijn eigen macht Zichzelf weer levendgemaakt: Hij heeft door de sterkte van Zijn eigen arm gewerkt dat alle dingen voor Hem een weg hebben moeten banen: 'lk heb macht hetzelve af te leggen en heb macht hetzelve wederom te nemen' (Joh. 10:18) dezelfde macht om het leven te nemen als af te leggen. Maar hier zou kunnen tegengeworpen worden: 'De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt' (Hand. 5:30), 'Welke God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende.' Op verschillende plaatsen wordt Christus' opstanding aan Zijn Vader toegeschreven, hoe kan dan gezegd worden dat Hij Zichzelf door Zijn eigen kracht opgewekt heeft?

Ik antwoord dat het de waarheid is, dat de Vader Hem heeft opgewekt, en toch strijdt het daar niet tegen, dat Hij Zichzelf opgewekt heeft. 'Zo wat de Vader doet, hetzelve doe Ik ook', zegt Christus (Joh. 5:19). Christus' opstanding is het ondeelbare werk van de heilige Drie-eenheid, het is een algemeen werk van alle drie Personen. De macht van de Vader en de Zoon is één, zodat het van Beiden de waarheid is: de Vader heeft Hem opgewekt en de Zoon heeft Zichzelf opgewekt.

3. Dat Christus opgewekt is met een aardbeving: 'En zie, er geschiedde een grote aardbeving, want een engel des Heeren, neerdalende uit de hemel, kwam toe' (Matth. 28:2). De aarde beefde bij Zijn dood, en nu heeft ze weer gebeefd bij Zijn opstanding, wat duidelijk te zeggen geeft dat ze Zijn lijden niet kon verdragen, noch Zijn opstanding beletten. Zoals men zegt van een leeuw dat hij met zijn brullen zijn leger waarin hij ligt, doet beven, zo was ook deze Leeuw uit Juda's stam machtig Zijn bed (de aarde waar Hij in lag) met Zijn stem of gezicht te doen beven. Zo gauw heeft Hij Zich niet bewogen, of Hij heeft de aarde bewogen, bij Zijn eerste beweging bewoog zich de aarde, en de voorzegging was nu vervuld: 'Beef, gij aarde, voor het aangezicht des Heeren, voor het aangezicht van de God Jakobs' (Ps. 114:7). Het past ons niet de oorzaken van deze aardbeving nieuwsgierig te onderzoeken, voorwaar, de oorzaak ging het bereik van de natuur te boven. Het was niet enige holle wind, uitgelaten uit het binnenste van de aarde, maar het was Christus' opstanding of het neerdalen van de engel, de aarde is van blijdschap opgesprongen dat Christus was opgewekt, of zij heeft gebeefd van vrees dat de mensen Christus' opstanding niet wilden geloven. De evangelist schijnt het op de engel te leggen: 'Want een engel des Heeren daalde neder uit de hemel.' Zeer zeker, de macht van de engelen is zeer groot, zij kunnen alle lichamelijke dingen zelfs in een ogenblik bewegen, zij kunnen een onweer doen opstaan, de aarde en de wateren bewegen, maar al hun macht is aan Gods wil onderworpen: 'Looft de HEERE, Zijn engelen, gij krachtige helden, die Zijn woord doet' (Ps. 103:20). Het was Gods wil dat nu de engel, de posten der aarde zou aangrijpen en doen beven. Geen wonder dan, dat de wachters verschrikt en als doden geworden zijn (Matth. 28:4). En omdat een engel machtig geweest is de aarde en de wachters te doen beven (deze gewapende soldaten, die gesteld waren om het graf te bewaren), wat zal dan Christus Zelf doen als Hij terug zal komen tot het oordeel met vele duizendmaal duizenden engelen! O, hoe verschrikkelijk en vreselijk zal Zijn komst wezen! Zoals bij Christus' opstanding, zo zullen ook bij de laatste opstanding 'aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen' (Matth. 24:7). Christus heeft Zich betoond en zal Zich betonen te zijn, de hoogste Heere van hemel en aarde. Let er op hoe de aarde als onder Zijn voeten bevende, haar onderdanigheid (om zo te spreken) aan Hem heeft willen bewijzen: 'En zie, er geschiedde een grote aardbeving.'

4. Dat Christus opstaande, door de engelen gediend werd: 'Een engel (...) kwam toe en wentelde de steen af van de deur en zat op dezelve' (Matth. 28:2). Christus' macht was in het graf noch in de aarde opgesloten, maar strekte zich uit tot in de hemelen en zijn heirscharen. Hoezeer ook de hogepriester en Farizeeën samen spanden om Hem in de aarde op te sluiten, de steen te verzegelen, een wacht te stellen en alles te verzekeren zoveel zij konden, zo waren echter de engelen des hemels bereid om op Hem te passen als op hun hoogste Heere. Een engel daalde neer, om de steen af te wentelen, niet alsof Christus onmachtig was om Zelf dat te doen. Hij bewoog de aarde, en zou Hij geen steen kunnen oplichten? O ja, maar zo heeft Hij Zijn macht willen betonen, Zijn macht over de sterke engelen. Hij had maar te spreken tot Zijn engel: 'Doe dat, en hij doet het.' Ik vind

wat verschil onder de uitleggers waarom een engel de steen moest afwentelen, enigen menen dat het alleen omwille van de vrouwen geschied is, opdat zij in het graf zouden gaan, het lege graf bezien en zich er zo van verzekeren dat Christus daar niet was, maar opgestaan, als zij zeiden: 'Ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft' (Matth. 28:6). Anderen menen dat het hun schuldige plicht was om Jezus Christus te dienen, om voor Zijn lichaam een weg te banen om uit het graf te komen, zonder enige andere lichamen te doordringen. Mij betreffend, ik houd het met hen, hoewel het niet nodig is de anderen uit te sluiten, want de steen kon afgewenteld worden, opdat Christus zou uitkomen, en opdat de vrouwen zouden overtuigd worden dat Hij was opgestaan. Maar betreffend het gevoelen van degenen, die menen dat de steen niet eerder afgewenteld is dan na de opstanding en dat Christus opgestaan en door de grafsteen zou heengegaan zijn, daarvan is niet de minste zekerheid, zelfs de orde der natuur laat niet toe dat het ene lichaam zou gaan door het andere, zonder verderving of verandering van één van beiden. Wij zeggen dat twee lichamen niet tegelijk op dezelfde tijd, in één en dezelfde plaats kunnen zijn, veel minder dan kan een lichaam tegelijk en op één tijd zijn, in honderd of duizend plaatsen. Het bewijs van de engelen is hier vol van: 'Hij is hier niet, want Hij is opgestaan': Hij is niet in het graf, want Hij is uit het graf opgestaan. Hij kon niet zijn in het graf en buiten het graf op één en dezelfde tijd. Maar het is niet mijn bedoeling bij de tegenstrijdige stukken te blijven staan.

5. Dat Christus is opgestaan, door vele anderen vergezeld zijnde: 'De graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit de graven uitgegaan zijnde na Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad en zijn velen verschenen' (Matth. 27:52, 53). Het kan zijn dat de graven geopend zijn toen Christus in het graf gelegd werd, maar de zielen zijn niet in de dode lichamen gekomen vóór Christus' opstanding, de woorden verklaren dat zij niet uit hun graven zijn uitgegaan vóórdat Christus was opgestaan.

'Christus is het Begin, de Eerstgeborene uit de doden' (Kol. 1: 18). Hoe, de Eerstgeborene? Ik antwoord: beide naar de tijd en naar de werking.
1. Naar de tijd. Hij is de Eerste van alle mensen tot het eeuwige leven opgestaan. Het was de inhoud van Paulus' prediking, dat Christus' lijden moest, en dat Hij de Eerste uit de opstanding der doden zijn zou (Hand. 26:23). Wel is waar, dat Lazarus en enige anderen vóór Christus zijn opgewekt, maar het was tot een sterfelijk leven en om weer opnieuw te sterven. Christus is van allen de Eerste geweest, Die tot het ééuwige leven is opgestaan. Nooit is er iemand in de wereld op deze manier vóór Christus opgestaan.
2. Ten opzichte van de werking. Christus is eerst opgestaan, opdat door Zijn kracht al de anderen zouden opstaan. In Christus' opstanding is een herstellende en levendmakende kracht, en hierin is een groot onderscheid tussen de opstanding van Christus en de opstanding van enig ander mens. Abrahams opstanding, kan de opstanding van Izak of van Jakob niet helpen, maar Christus' opstanding helpt tot de opstanding van allen die in Hem geloofd hebben of geloven zullen. Wordt Christus niet genoemd: 'een levendmakende Geest'? (1 Kor. 15:45) Hoe kan het dan anders, of Hij moet al Zijn leden levend maken! Als een mens in de zee geworpen is en zijn hele lichaam is onder water, dan is er niets dan de zekere dood te verwachten, maar als hij zijn hoofd boven water kan krijgen, dan is er goede hoop op behoud. Nu, Christus is het Hoofd van Zijn kerk, en daarom, als Hij is opgestaan, zullen al Zijn leden op hun tijd moeten volgen. Zo gauw was Christus niet opgestaan, of velen van de lichamen der heiligen zijn opgestaan. Niet alle

doden, maar alleen enigen, om aan te tonen de toekomende opstanding van allen, in de tijd van de opstanding van de hele kerk, die niet eerder zal zijn dan op de grote dag van de opstanding. Er wordt gevraagd wat met deze opwekte lichamen geschied is. Enigen menen dat zij weer zijn gestorven, maar het is waarschijnlijker, naar dat zij zijn opgestaan om de levendmakende kracht van Christus' opstanding te bewijzen, dat zij ook met Christus verheerlijkt zijn; en dat zoals zij met de opgestane Christus opgestaan zijn, zij ook zo met de opvarende Christus in de hemel zijn opgevaren.

6. Dat Christus opgestaan is met een waarachtig, volmaakt, onverderfelijk, krachtig, geestelijk, vaardig en heerlijk lichaam.

a. Hij heeft een waarachtig lichaam gehad, bestaande uit vlees, bloed en beenderen. Daarom sprak Hij tot Zijn discipelen, die meenden dat Hij een geest was: 'Tast Mij aan, en ziet, want een geest heeft geen vlees en benen, gelijk gij ziet dat Ik heb' (Luk. 24:39). Ik weet dat dit lichaam na Zijn opstanding bij gelijkenis een geestelijk lichaam was, maar ondanks dit alles heeft Hij nooit de wezenlijke eigenschappen van een waarachtig lichaam afgelegd, zoals lengte, breedte, zichtbaarheid, plaatselijkheid en dergelijke, Hij heeft die altijd behouden, omdat die behoren tot het wezen van een waarachtig lichaam.

b. Hij had een volmaakt lichaam. Hoezeer Hij was gekerfd, doorboord en gescheurd voor Zijn dood, toch was Hij echter na Zijn opstanding geheel volmaakt. Eusebius verhaalt van één van de kinderen van de Maccabeën, die om de belijdenis van de waarheid gedood werd, dat hij, nadat zijn leden waren afgesneden, gezegd heeft: 'Ik heb dezelve uit de hemel ontvangen, en nu geef ik ze aan de God des hemels, hopende dat ik dezelve zal weder hebben.' Daar ontbrak niet één van Christus' leden, geen been uit Zijn lid, maar alles was volmaakt.

c. Hij had een onverderfelijk, onsterfelijk lichaam. Hierom is Christus ook gestorven en opgestaan, en weer levend geworden (Rom. 14:9), en waarom was Hij weer levend geworden, anders dan om aan te tonen dat Hij was opgestaan om nooit weer te sterven? De apostel drukt het nog duidelijker uit: 'Christus opgewekt zijnde uit de doden, sterft niet meer; de dood heerst niet meer over Hem' (Rom. 6:9). Waarmee Christus' woorden overeenkomen: 'En Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid' (Openb. 1:18). En hierin is het lichaam van Lazarus en van de anderen die Christus opgewekt heeft, van het Zijne onderscheiden, want zij zijn opgewekt en weer gestorven, maar Christus sterft niet meer.

d. Hij had een krachtig lichaam. Luther kon van de verheerlijkte heiligen zeggen dat zij zo'n grote kracht hadden, dat zij de grootste bergen van de wereld als een bal omhoog konden werpen, en Anselmus drukt het op een zelfde manier uit, zeggende dat zij zo'n kracht hebben, dat zij de aarde naar hun believen bewegen kunnen. Hoeveel te meer kon Christus dan die grote aardbeving voortbrengen bij de opstanding van Zijn lichaam. O, wat was het krachtig!

e. Hij had een geestelijk lichaam. Het had geen spijs, drank noch verversing nodig, zoals tevoren. Het is zo, de discipelen 'gaven Hem een stuk van een gebraden vis, en van honingraten. En Hij nam het en at het voor hun ogen' (Luk. 24:42, 43), maar dit deed Hij alleen om hun geloof te versterken, en aan te tonen dat Hij werkelijk en niet in schijn was

opgestaan. Hij at door Zijn kracht, maar niet door gebrek, net zoals de zon het water opdrinkt door haar kracht, maar de aarde door gebrek. Hij at, niet omdat Hij voedsel nodig had, maar om de waarheid van Zijn opstanding te bewijzen. Zoals de heiligen in de hemel niet eten, drinken noch slapen, niet heersen noch dienen, maar de Geest Gods hen Alles in allen is, zo was het met Christus na Zijn opstanding: Hij was vol van de Geest. Hij was onmiddellijk levend gemaakt door de Geest van God Die, in Hem gevloeid zijnde, de afwezigheid van alle andere dingen in Hem vervuld heeft.

f. Hij had een vaardig lichaam. Het kon naar Zijn believen, Zich zowel naar boven als naar beneden bewegen, zoals het is gebleken in de hemelvaart van Zijn lichaam, die niet veroorzaakt is door enig bedwang of door enige geweldige beweging, maar door een eigenschap die met alle verheerlijkte lichamen overeenkomen. Augustinus geeft een verklaring betreffend de verheerlijkte heiligen, dat zij zich zullen bewegen naar welke plaats zij willen en zo gauw zij willen, dat zij zich op en neer zullen bewegen zoals een gedachte, hoeveel te meer kan dit gezegd worden van het lichaam van Christus!

g. Hij had een heerlijk lichaam. Dit bleek in Zijn verandering van gedaante, toen 'Zijn aangezicht blonk als de zon, en Zijn klederen werden wit gelijk het licht' (Matth. 17:2), maar in het bijzonder na Zijn opstanding en hemelvaart: 'Zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en Zijn ogen gelijk een vlam vuurs; en Zijn voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in een oven' (Openb. 1:14, 15). Van de verheerlijkte lichamen van de heiligen, die 'Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig gemaakt zijn' (Filipp. 3:21), wordt gezegd te 'schijnen gelijk sterren' (Dan. 12:3), of 'gelijk de zon' zelf. (Matth. 13:43). O, hoe heerlijk is dan de Zon der gerechtigheid, van Wie al deze zonnen en sterren hun licht ontlenen! Het is zeker dat van Zijn opstanding tot aan Zijn hemelvaart, Zijn lichaam niet zo heerlijk is verschenen aan hen die het gezien hebben. Maar of deze heerlijkheid was uitgesteld en Hij daarmee niet was aangedaan in die veertig dagen van Zijn verblijf op aarde, of dat Hij omwille van Zijn discipelen Zich hierin zover heeft willen schikken en Zijn heerlijkheid inhouden om hen niet te verblinden, en dat Hij daarom soms verschenen is in de gedaante van 'een hovenier' (Joh. 20:15), soms als 'een vreemdeling' (Luk. 24: 18) en soms 'in een andere gedaante' (Mark. 16:12), ook soms in Zijn eigen gedaante, waarin Hij was voor Hij gekruisigd werd (Joh. 20:20, 27), dat is moeilijk te bepalen. Ik denk dat Hij in zeker opzicht de stralen van Zijn heerlijkheid heeft ingehouden, maar ook dat Hij niet eerder in de volheid van de heerlijkheid is getreden, dan na Zijn hemelvaart. Zo verklaren sommigen die woorden van Christus tot Maria: 'Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader', alsof Hij wilde zeggen: stel uw gedachten niet zozeer op Mijn tegenwoordige gelegenheid, want Ik ben nog niet gekomen tot de hoogste top van Mijn verhoging, en Ik zal het niet zijn voordat Ik ben opgevaren tot Mijn Vader.
Hoe wordt ons uit deze opstanding van Christus geleerd, dat Hij de Zoon van God is! Zo zegt Paulus: 'Hij is krachtiglijk bewezen te zijn de Zoon van God, naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden' (Rom. 1:4). Hoe wordt ons geleerd dat Christus de Heere is van alle dingen! 'Want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij beide over doden en levenden heersen zou' (Rom. 14:9). Hoe wordt ons geleerd dat Christus weer opgestaan is omwille van ons, als Eén die stond in de plaats van alle uitverkorenen! 'Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, en is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn' (1 Kor. 15:20). Hoe wordt ons geleerd dat wij door Zijn opstanding gerechtvaardigd zijn! 'Welke overgeleverd

is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking' (Rom. 4:25), ook dat wij door Zijn opstanding wedergeboren zijn, want 'Hij heeft ons wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden (1 Petr. 1:3), en dat wij door Zijn opstanding geheiligd zijn, dat 'gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden' (Rom. 6:4), en ten laatste dage door Zijn opstanding zullen opgewekt worden, want 'indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken' (Rom. 8:11), en dat wij eindelijk door Zijn opstanding zullen zalig worden: want nadat wij zullen opgewekt zijn, kunnen wij niet meer sterven, want wij zullen de engelen gelijk zijn, en wij zullen zijn, 'kinderen Gods, dewijl wij kinderen der opstanding van Christus zijn' (Luk. 20:36).
Tot hiertoe over de stelling: 'Christus is ten derden dage opgewekt.' Nu van de bewijzen.

4. Van de bewijzen van Christus' opstanding.
'Christus, nadat Hij geleden had, heeft Zichzelven levend vertoond, met vele gewisse kentekenen' (Hand. 1:3), en dat was nodig om de mensen te bewegen tot het geloof van zo'n vreemde waarheid. Als wij de oude en nieuwe geschiedenissen, de eerste en laatste tijden gaan onderzoeken, dan zullen we ondervinden dat er nooit een zaak met meer bekommernis, kleingelovigheid en twijfelmoedigheid is aangenomen dan deze waarheid van Christus' opstanding. Maria Magdalena zag Hem het eerst en boodschapte het, maar zij geloofden haar niet (Mark. 16:10). De twee discipelen die naar Emmaüs gingen, zagen het ook en boodschapten het, maar zij werden niet geloofd (Luk. 24:37). Verschillende vrouwen tegelijk hebben Hem gezien, en zijn gekomen en hebben het de apostelen gezegd, maar 'haar woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet' (Luk. 24:11). Zij hebben Hem allen gezien, en zelfs terwijl zij Hem zagen, hebben zij het nog van blijdschap niet geloofd, maar hebben zich verwonderd (Luk. 24:41). En toen de verwondering voorbij was, en al de anderen het slechts die ene boodschapten die er toen bij geval niet was, u weet hoe hij uitvoer: 'Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven' (Joh. 20:25). ln de navolgende tijden heeft de hele wereld haar oren gestopt voor deze boodschap van Christus' opstanding: het was voor de Grieken te Athene een ware bespotting: 'Als zij nu van de opstanding der doden hoorden, spotten sommigen' (Hand. 17: 32). Het was voor Festus, die grote Romein, een ziekte in de hersenen, een loutere razernij: 'Festus zeide met grote stem: Gij raast, Paulus, de grote geleerdheid brengt u tot razernij' (Hand. 26:24). En als wij tot in onze tijden komen, de opstanding van Christus wordt op deze huidige dag door de Joden en atheïsten zozeer tegengesproken als bij geen van de artikelen van het geloof geschiedt. En werkelijk, wij hebben wel toe te zien, want 'indien Christus niet opgewekt is, zo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof' (1 Kor. 15:14); 'Indien Christus niet opgewekt is (...), zo zijt gij nog in uw zonden. Zo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn' (vs. 17, 18). Onder alle leringen van Gods Woord hebben wij wel hartelijk nodig, deze leer vast te houden en wel bedreven te zijn, om deze waarheid van Christus' opstanding voor te staan. Sommigen spreken van een toelating van allerlei leer, en anderen begeren dat de Joden een vrije handel onder ons mogen hebben, dan, meen ik, zal het tijd zijn om in dit stuk goed gewapend te zijn. De algemene belijders van onze tijd, die zwak van oordeel zijn en vurig van geest, hebben in dit stuk goed op te letten, opdat zij niet zoals nu, een afgezonderde niet kunnen antwoorden, de afgezonderde niet veranderen, en een zoeker, schudder en

godslasteraar niet kunnen antwoorden en zij tot hen niet veranderen. En als zij ook niet kunnen antwoorden op de listige redekavelingen van een Jood, dan zullen zij gemakkelijk de Joden toegeven, en Christus en Zijn opstanding verloochenen.

Ik wil niet in verschillen treden, maar zal alleen de hoofdstukken aanwijzen waaruit de bewijzen van deze zaak kunnen genomen worden. Zoals:
1. In het algemeen uit de toestemming van de heidenen, uit het toegeven van de Joden, uit de voorbeeldende onderwijzingen en profetische voorzeggingen.
2. In het bijzonder uit die duidelijke vertoningen, die de omstandigheid en zelfstandigheid bewijzen dat deze Christus weer opgewekt is.

1. De algemene bewijzen zijn genomen:
a. Uit de heidense toestemmingen. Pilatus, die Christus veroordeeld heeft, getuigt in een brief aan de keizer Tiberius dat Christus weer opgestaan is, waarop de raad begeerd heeft dat zij Christus zouden stellen onder het getal van hun goden, wat zij weigerden. Waarop Tiberius zo verstoord is geworden, dat hij aan alle christenen vrijheid gegeven heeft om hun christendom openlijk te belijden. En aan de heidenen heeft Sybilla deze woorden laten schrijven: Hij zal het noodlot van de dood eindigen door een slaap van drie dagen, en dan, uit de doden weer levend wordende, zal Hij de Eerste zijn, Die het begin van de opstanding aan Zijn uitverkorenen vertonen zal, omdat Hij door de overwinning van de dood ons het leven zal toebrengen.

b. Van het toegeven van de Joden. Josephus, de geleerdste onder de laatste Joden, heeft bekend dat, nadat Pilatus Hem op het kruis gedood had, Hij aan de Zijnen op de derde dag weer levend is verschenen, zoals de profeten, door Goddelijke ingevingen, van Hem deze en ook vele andere dingen voorzegd hadden. De Farizeeën en schriftgeleerden, die verbaasd waren over deze onverwachte boodschap van Zijn wederopstanding en daarvan verzekerd werden door de soldaten die zij op wacht gesteld hadden, wisten geen ander middel om dit gerucht te keren, dan slechts te zeggen (zoals alle Joden nog tot op deze huidige dag doen) dat Zijn discipelen 's nachts gekomen waren en Zijn lichaam gestolen hadden toen de krijgsknechten sliepen. O hoe wonderlijk, als zij sliepen, hoe konden zij dan weten dat Zijn discipelen Zijn lichaam gestolen hadden? En als zij niet sliepen, hoe konden zo weinig zwakke vissers, Zijn lichaam onder de bende van de gewapende krijgsknechten wegnemen?

c. Van de voorbeeldende onderwijzingen. Zo was Izaks liggen op het altaar, Jozefs gevangenis, Simsons verbreking van Gaza's poorten, Davids ontkoming uit Sauls handen, Jeremia's verlossing uit de put, de opwekking van het kind van de Sunamitische vrouw, van de zoon van de weduwe te Zarfath, de tempel van Salomo en Jona's opkomen uit de diepte. Duizend van deze voorbeelden kunnen bij elkaar gebracht worden, die zien op dit tegenbeeld: Christus' opstanding.

d. Van de profetische voorzeggingen: 'Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie' (Ps. 16:10). 'Hij zal ons na twee dagen levend maken; op de derde dag zal Hij ons doen verrijzen' (Hos. 6: 2). Hij zal ons doen verrijzen, dat is: als Zijn Zoon met ons verenigd zal zijn, of ons vlees door Zijn Zoon aangenomen zal zijn. 'Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd' (Ps. 2:7, Hand. 13:33). 'Ik lag neder en sliep; ik ontwaakte, want de Heere ondersteunde mij.' Maar

bovenal, hoe duidelijk was Christus' voorzegging zelf, dat 'Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden, en ten derde dage opgewekt worden' (Matth. 16:21).

2. De bijzondere bewijzen zijn uitnemend veel.
a. Zoals de verzekering van de engel: 'Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft' (Matth. 28:6).

b. De grote aardbeving: 'En zie, er geschiedde een grote aardbeving; want een engel des Heeren, nederdalende uit de hemel, kwam toe en wentelde de steen af van de deur' (Matth. 28:2).

c. De verschijningen van de opgewekte lichamen: 'En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit de graven uitgegaan zijnde na Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad en zijn velen verschenen' (Matth. 27:52, 53).

d. De plotselinge vrijmoedigheid van de apostelen. Waar zij kort daarvoor niet uit de deur durfden zien, zijn zij kort daarna de hele wereld door gewandeld en hebben met vrijmoedigheid geleerd dat er 'geen andere naam onder de hemel gegeven was, door Welke de mensen moeten zalig worden, dan de Naam van Jezus Christus' (Hand. 4:12).

e. De martelaars die om deze waarheid geleden hebben.

f. De vijanden die zelfs deze waarheid hebben beleden.

g. De straffen van de Joden, zelfs tot op deze huidige dag, omdat zij deze zaligmakende waarheid niet willen geloven. Een zekere Rabbi Samuël heeft 600 jaren terug een traktaat geschreven op de wijze van een zendbrief aan ene Rabbi Izak, meester van de Joodse synagoge, waarin hij zeer heerlijk de oorzaak van hun zo langdurige gevangenis en uiterste ellendigheid verhandelt. En heeft bewezen dat hen dit vanwege enige zware zonden was overgekomen, en aangetoont dat het dezelfde zonde is waarvan Amos gesproken heeft: 'Om drie overtredingen van Israël, en om vier zal ik dat niet afwenden; omdat zij de rechtvaardigen voor geld verkopen' (Amos 2:6). Jozefs verkoping stelt hij als de eerste zonde, de aanbidding van het kalf in Horeb als de tweede, de mishandeling en doding van Gods profeten als de derde en het verkopen van Jezus Christus stelt hij als de vierde zonde. Om de eerste hebben zij 400 jaren gediend in Egypte, om de tweede hebben zij 40 jaren gewandeld in de woestijn, om de derde waren zij zeventig jaren gevangen te Babel en om de vierde worden zij tot op vandaag gehouden in een jammerlijke gevangenis.

h. Het laatste bewijs waarbij ik in het bijzonder zal stilstaan, is genomen uit Christus' verschillende verschijningen aan anderen na Zijn opstanding. Sommigen tellen die op tot tien malen, anderen tot elf en anderen tot twaalf keren toe, naar het getal van Zijn twaalf apostelen.

a. Hij is aan Maria Magdalena alleen verschenen. Zoals een vrouw het eerste werktuig tot de dood was, zo ook was een vrouw de eerste bode van het leven, zij bracht de eerste

boodschap van Christus' opstanding, wat het zekerste bewijs van des mensen zaligheid was.

b. Hij is verschenen aan al de Maria's tegelijk toen zij van het graf weer naar huis gingen. Niemand heeft ooit Christus oprecht gezocht, of hij kan zich ervan verzekeren dat hij met deze vrouwen Christus zal vinden.

c. Hij is Simon Petrus alleen verschenen (Luk. 24:34). Onder de mannen was hij de eerste aan wie Hij is verschenen. Hij ging als eerste in het graf, en hij zag als eerste Degene Die daaruit was opgestaan. Hij was als eerste geroepen en hij heeft Christus als eerste beleden te zijn de Zoon van God, en daarom is Christus hem het eerst verschenen. De engel belastte de vrouwen dat zij het Zijn discipelen en Petrus zouden zeggen (dat is zoveel als Petrus in het bijzonder) dat Hij was opgestaan en voor hen heen was gegaan naar Galiléa (Mark. 16:7). Hiervan zegt Paulus dat 'Hij is van Céfas gezien, daarna van de twaalven' (1 Kor. 15:5).

d. Hij is die twee discipelen verschenen die naar Emmaüs gingen, de naam van de ene was Kléopas, en het is waarschijnlijk dat de andere Lukas was, die uit beleefdheid zijn eigen naam verzwegen heeft, zegt Theofilactus.

e. Hij is de tien apostelen verschenen toen de deuren gesloten waren. In deze woorden is enig verschil, omdat de evangelist duidelijk zegt dat 'de elf discipelen tezamen vergaderd waren' (Luk. 24:33). 'En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus Zelf in het midden van hen' (vs. 36). Maar Judas had zich al verhangen, Matthias was nog niet geroepen en 'Thomas (...) gezegd Didymus was met hen niet toen Jezus daar kwam' (Joh. 20:24). Hoe kon Hij dan de elf apostelen verschijnen, terwijl er toen in het geheel niet meer elf waren? Sommigen zeggen dat de elf bij elkaar waren toen de twee discipelen kwamen en dat, toen Jezus kwam, Thomas niet bij hen was, maar weggegaan was. En als wij de woorden goed bezien, zullen wij er geen tegenstrijdigheid in vinden. Maar ik moet niet bij tegenstrijdige stukken blijven staan.

f. Hij is alle discipelen verschenen en 'Thomas met hen' (Joh. 20:26). Toen toonde Hij hun Zijn wonden, om het zwakke geloof van Zijn wankelmoedige dienstknechten te versterken. Thomas wilde niet geloven voordat hij gezien had, en daarom toonde Christus hem de wonden in Zijn lichaam, om zo de wonden van Thomas' ongelovige ziel te genezen.

g. Hij heeft Zich geopenbaard aan Petrus, Johannes, Jakobus, Thomas, gezegd Didymus, en twee anderen van Zijn discipelen' (Joh. 21:2) toen zij visten op de Zee van Tiberias, waar Hij de waarheid van Zijn Godheid bewees door het wonderwerk van de visvangst en de waarheid van Zijn mensheid door met hen van de spijze te eten. 'Dit was nu de derde maal, dat Jezus Zijn discipelen geopenbaard is' (vs. 14), namelijk openbaar en plechtig aan allen, of aan het grootste deel van Zijn discipelen.

h. Hij is meer dan vijfhonderd broederen op eenmaal verschenen. Hiervan lezen wij bij geen van de evangelisten, maar de apostel Paulus heeft daarvan melding gemaakt: 'Daarna is Hij gezien van meer dan vijfhonderd broederen op eenmaal, van welken het meerderdeel nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen' (1 Kor. 15:6).

i. Hij is Jakobus, de broeder van de Heere, verschenen, dat is: de eigen neef van Christus naar het vlees. Hij werd genoemd, Jakobus de rechtvaardige, vanwege zijn oprechte en eenvoudige wandel. Hieronymus weet ons te zeggen in zijn boek van de doorluchtige mannen, dat deze Jakobus vóór Christus' dood een belofte gedaan heeft, dat hij geen brood wilde eten voordat Christus weer uit de doden was opgewekt, en Christus Die hem nu verschenen is, heeft gelast dat er brood en spijs op tafel zou gezet worden, en heeft tot Jakobus gezegd: O Mijn broeder, sta nu op en eet, want nu ben Ik weer opgestaan uit de doden. Paulus heeft van deze verschijning aangehaald: 'Daarna is Hij gezien van Jakobus' (1 Kor. 15:7).

j. Hij is de elf discipelen verschenen op de berg Thabor in Galiléa. En dit heeft Mattheüs aangewezen, wanneer Jezus de vrouwen gelastte Zijn broederen te zeggen dat Hij was opgestaan, en dat zij zouden heengaan naar Galiléa, en dat zij Hem aldaar zien zouden, en daarom, op de berg waar Jezus hen bescheiden had, hebben zij Hem gezien en aangebeden (Matth. 28:10, 16, 17).

k. Hij is al Zijn apostelen en discipelen verschenen op de Olijfberg bij Jeruzalem, toen Hij in hun aller tegenwoordigheid naar de hemel is opgevaren. Deze berg heeft Lukas genoemd, verhalende dat na Zijn opstanding de discipelen terug keerden naar Jeruzalem van de berg, die genaamd wordt de Olijfberg (Hand. 1:12). 1. Hij is Paulus op zijn reis naar Damaskus verschenen. Dit is zeker geschied na de veertig dagen van Zijn verblijf op aarde, en ondanks dat verhaalt Paulus die onder Zijn andere verschijningen: 'En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien.'
Ik heb voorgenomen niet van al deze verschijningen in het vervolg te handelen, want van enigen daarvan hebben wij geen zekerheid, noch van de orde, als van de tijd. Maar van de voornaamste en van de leerzaamste zullen wij spreken.

5. Van Christus' verschijning aan Maria Magdalena.
Op de eerste dag zijn verschillende verschijningen voorgevallen, maar ik zal alleen van één of twee daarvan spreken, zoals die door de evangelist Johannes aangehaald zijn.

1. Christus is Maria Magdalena in het bijzonder verschenen: 'Op de eerste dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf, en zag de steen van het graf weggenomen' (Joh. 20:1). Zij kwam als het nog duister was, voor de dag ging zij van huis. En toen zij kwam bij het graf was de zon aan het rijzen, en daar gekomen, vond zij de steen afgewenteld, maar het lichaam van Jezus vond zij niet. Daarop liep zij naar Petrus en Johannes, zeggende tot hen: 'Zij hebben de Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet waar zij Hem gelegd hebben.' Waarop Petrus en Johannes zo snel liepen als zij konden om het te zien en zij zagen in het graf, en het lichaam daar niet vindende, zijn zij dadelijk weer naar huis gegaan. Ondertussen was Maria Magdalena weer teruggekomen, en ondanks dat de discipelen niet wilden wachten, zo had zij zich echter voorgenomen te blijven en de uitkomst te zien. Wij vinden deze verschijning tot onze meerdere verzekering, voorzien en versterkt met alle nodige omstandigheden.
A. Hier is de tijd, wanneer.
B. De plaats, waar.
C. De persoon, aan wie.
D. De manier, hoe Hij is verschenen.

E. Dat, wat op Zijn verschijning gevolgd is.

A. betreffend de tijd wanneer Hij is verschenen: 'Op de eerste dag der week, heel vroeg in de morgen' (Joh. 20:1). Het was de eerste dag van de week, de dag direct na hun sabbat. Bij de volgende verschijning zal ik hiervan wat meer spreken. En het was heel vroeg op de morgen, de verschijning geschiedde vroeg, want Maria zocht Christus zo vroeg dat het nog duister was. Zij ging naar het graf als zij gewoonlijk nog in haar bed zou geweest zijn. Zij zocht Hem vroeg, Die zij hartelijk beminde, om ons een les te geven dat wij Christus bijtijds moeten zoeken, zelfs 'in de dagen onzer jongelingschap' (Pred. 12:1). Dat wij op deze eerste dagen van de week vroeg moeten opstaan om Christus te zoeken. Die Christus niet willen zoeken, voordat zij hebben opgehouden andere dingen te zoeken, die mogen wel vrezen dat zij Christus missen zullen: 'Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden' (Matth. 6:33).

B. De plaats waar Hij is verschenen. Het was in de hof waar Christus begraven was. In een hof heeft Adam als eerste gezondigd, in een hof is Christus als eerste verschenen. In een hof was de dood eerst gedreigd en verdiend, en in een hof is het leven hersteld en ons toegebracht. Christus heeft een hof verkozen tot Zijn graf, opstanding en eerste verschijning, om ons te zeggen waar wij Hem zoeken moeten, als wij Hem zouden verloren hebben: 'Mijn Liefste is afgegaan in Zijn hof, tot de specerijbedden, om te weiden in de hoven en om de leliën te verzamelen' (Hoogl. 6:2), dat is: Jezus Christus wordt gezocht en gevonden in de bijzondere vergaderingen van Zijn volk. Zij zijn Zijn lusthof, waarin verschillende soorten van allerlei bedden van de vernieuwde zielen zijn; daar wandelt Hij, daar weidt Hij, en daar verheugt Hij Zich in de vruchten van de gerechtigheid en de nieuwe gehoorzaamheid die zij Hem toebrengen. O, laat ons Hem daar zoeken, en wij zullen Hem vinden.

C. De persoon aan wie Hij is verschenen. Het was Maria Magdalena, die eertijds een zondig leven geleid had, die niet beter was dan een gewone hoer. Die is hier nu de eerste om haar Zaligmaker te zoeken. Niemand wanhope dan aan Gods goedertierenheid, die maar van de bekering van Maria Magdalena gehoord heeft. Dionysius zegt ons dat zij in haar jeugd los en ongebonden geleefd heeft, en in haar ouderdom zich begeven heeft tot een eenzaam leven. Dat zij zich van alle wereldse vermakelijkheden heeft afgezonderd in het gebergte van Balma, en zich daar dertien jaren lang begeven heeft tot overdenken, vasten en bidden. De schrift verhaalt ons dat haar veel zonden vergeven zijn, want zij heeft veel liefgehad (Luk. 7:47). Haar liefde tot Christus is in deze tijd gebleken: 'En Maria stond buiten bij het graf, wenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf' (Joh. 20:11). Deze schrift mogen wij noemen een minnezang, of zo u wilt: een zang van trappen, elk woord is een stap of trap van groter liefde dan het andere.

1. Maria stond bij het graf. Zij stond bij Christus' graf. Daaruit blijkt haar grote liefde tot Jezus Christus. Velen zouden wel bij Hem hebben willen staan terwijl Hij leefde, maar toen Hij dood was, wilde niemand bij Hem blijven staan. Die wij het meest beminnen, zullen wij wel dienen in hun leven, of wanneer zij sterven hen geleiden naar en leggen in het graf, maar dan zullen wij hen daar verlaten. Alleen Maria Magdalena heeft Christus' graf gekozen tot haar beste kamer en Zijn dood lichaam tot haar meeste troost. Zij heeft de dode geprezen boven de levende, en terwijl zij heeft verloren het licht van de Zon der gerechtigheid, heeft zij begeerd te wonen in de duisternis en schaduw des doods.

2. 'Maar Maria stond.' Alsof er gezegd werd: anderen deden het niet, maar Maria deed het, Petrus en Johannes zijn er geweest en toen zij Jezus niet vonden, zijn ze direct weer weggegaan. Maar Maria niet, zij bleef staan, het weggaan van hen verheerlijkt het stilstaan van Maria. Hoeveel omstandigheden vinden wij in Maria, die haar liefde voor Christus, verheffen boven die van anderen? Vóór hen is zij bij het graf gekomen, om hen de boodschap te brengen is zij naar het graf gegaan, met hen is zij terug gekeerd tot het graf, na hen is zij blijven staan bij het graf. Werkelijk, in Maria was een sterkere toegenegenheid dan in Petrus of Johannes, en deze toegenegenheid hield haar daar zo vast, dat zij zich niet verroeren kon. Wie gaan wilde, die mocht, maar zij wilde niet gaan, zij bleef staan: 'Maar Maria stond buiten.'

3. 'Maria stond buiten bij het graf, wenende.' Dit was een rechtschapen liefde, zie, hoe elk woord een trap van liefde is. Maar Maria stond daar, wenende. Toen Christus bij het graf van Lazarus weende, zeiden de Joden: 'Zie, hoe lief Hij hem had!' (Joh. 11:35, 36). Zouden wij hetzelfde ook hier niet van Maria mogen zeggen: zie, hoe lief zij Hem had! Zelfs langs de wangen vloeide haar liefde neer, zij kan niet aan Jezus denken, Die als verloren was, of zij weende. Zij weende omdat zij Degene verloren had, Die zij beminde. Eerst weende zij, omdat de ziel van Zijn lichaam was gescheiden, nu heeft zij het wegnemen van Zijn lichaam uit het graf beweend. Eerst weende zij, omdat zij Hem niet levend mocht behouden, maar die droefheid had enige vertroosting, omdat zij hoopte dat zij Hem nog dood zou hebben. Maar nu, overdenkende dat Zijn leven weg was en dat zij zelfs Zijn dood lichaam niet kon vinden, och, hoe kon zij anders doen dan wenen, wenen! De laatste dienst die zij Hem kon doen, was Zijn lichaam zalven en Zijn dood beklagen, en met die bedoeling was zij nu tot het graf gekomen. Zoals zij van tevoren Zijn voeten met haar tranen had gewassen, zo heeft zij die weer opnieuw willen uitstorten over Zijn voeten, handen, hoofd, hart en alles. En nu zij zag dat het graf geopend en het lichaam weg was en er niets van Christus overgelaten was waar zij over kon wenen, heeft haar dat nog temeer doen wenen, zij heeft zeer bitterlijk geweend. 'Maar Maria stond daar, wenende.'

4. Als zij dan weende, bukte zij in het graf.' Zij heeft zo geweend, terwijl zij ook meteen gezocht heeft, haar wenen heeft haar het zoeken niet belet, zij zocht en zocht. Tot welk doel? Dat Christus niet in het graf was, hadden haar eigen ogen gezien, de handen van de discipelen hadden het getast, de lege doeken hadden het bevestigd. Petrus en Johannes hadden er tevoren ingezien, ja, 'zij waren in het graf gegaan, en hadden de doeken zien liggen en de zweetdoek, die op Zijn hoofd geweest was, in het bijzonder tezamen gerold' (Joh. 20:6, 7), en ondanks dit alles heeft zijzelf willen binnenstappen en zien. Zij wilde liever haar eigen ogen veroordelen van dwaling, beide haar ogen en handen van bedrog, liever alle getuigenissen wantrouwen, dan dat zij niet naar Hem zou zoeken, Die zij verloren had, zelfs daar, waar Hij door de grootste ijver niet kon gevonden worden. De liefde houdt zich niet vergenoegd met eenmaal te zien. U weet dat onze manier van zoeken is, dat, als wij iets met ernst zoeken, waar wij eenmaal gezocht hebben, wij het daar nog eens zoeken, denkende dat wij niet goed gezocht hebben, maar als wij nog eens zoeken waar wij gezocht hebben, zullen wij het mogelijk vinden. Zo heeft Maria ook gezocht en gedacht dat zij Christus in geen andere plaats kon vinden dan in deze, daarom heeft zij hier nogmaals gezocht, zij kan haar eigen ogen niet geloven, zij wil liever denken dat zij het eerst niet goed gezien heeft, dan dat zij zou ophouden met rond te zien. Als

hartelijk beminde dingen weg en verloren zijn, is het de liefde eigen niet vermoeid te worden van het zoeken, zelfs op dikwijls doorgezochte plaatsen worden voortdurend gezocht op hoop. O, de liefde denkt dat zij nooit genoeg heeft gezien, in het eerste vers heeft zij gezien, 'en zij zag de steen van het graf weggenomen', en nu alweer: 'nederbukkende zag zij in het graf.'

D. betreffend de manier hoe Hij is verschenen, eerst door Zijn engelen en ten tweede door Hemzelf.

1. Daar was een verschijning van engelen: 'En zag twee engelen in witte klederen zitten, één aan het hoofd, en één aan de voeten, daar het lichaam van Jezus gelegen had' (Joh. 20:12, 13). Ik zal hier niet bij stil blijven staan, alleen ter opening van de woorden zal ik deze vragen beantwoorden:
a. Wat deze verschijning van de engelen te zeggen heeft. Ik antwoord dat dit alleen een voorbereiding van Christus' verschijning was. Het verlies van Maria moest met trappen hersteld worden, hoewel zij Christus in het eerst niet zag, zo zag zij echter wel Zijn engelen. Het belieft Christus soms in de verlegenheden van Zijn volk met trappen tot hen te naderen, en niet op eenmaal tegelijk: Hij komt eerst door Zijn engelen: zo was het bij Zijn geboorte, en zo is het geweest bij Zijn opstanding.
b. Wat doen de engelen in een graf, een plaats, bekwamer voor wormen dan voor engelen? Wij lezen niet dat er ooit tevoren engelen in een graf geweest zijn, zij zijn heerlijke schepselen, en is het graf een plaats voor hen? O ja! Sinds Christus in het graf heeft gelegen, is zelfs deze plaats een gelukzalige plaats: 'Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan' (Openb. 14: 13). 'Kostelijk is in de ogen des HEEREN de dood Zijner gunstgenoten' (Ps. 116: 15).
c. Waarom zijn de engelen in het wit? Salomo antwoordt dat het wit een kleur is van vreugde: 'Laat uw klederen te allen tijde wit zijn, en laat op uw hoofd geen olie ontbreken' (Pred. 9:8). Als Christus van gedaante veranderd werd, waren Zijn klederen zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde zo wit maken kan (Mark. 9:3), en de heiligen in de hemelen worden gezegd bekleed te zijn 'met lange witte klederen' (Openb. 7:9). Zo waren de engelen hier ook in het wit, om hun blijdschap aan te tonen over Christus' opstanding uit de doden.
d. Waarom zat de ene aan het hoofd en de andere aan de voeten van de plaats, waar het lichaam van Jezus gelegen had? Sommigen antwoorden: zoals Maria Magdalena Zijn hoofd en voeten gezalfd had, dat zo ook deze engelen, op beide deze plaatsen gezeten hebben, om dit te erkennen. Anderen denken dat het tot vertroosting dient van ons allen. Als wij maar in Christus zijn, zullen wij in het wit naar onze graven gaan, en liggen tussen twee engelen, die zelf onze dode lichamen gezegd worden te bewaren en levend weer zullen brengen op de dag der opstanding.

Maar in deze verschijning zien wij verder een vraag en een antwoord:
1. De engelen vragen Maria: 'Vrouw, wat weent gij?' Mag ik deze woorden wat uitbreiden? Het is alsof zij gezegd hadden: 'O Maria, wat voor reden hebt u voor uw tranen? Als de engelen zich verblijden, past het immers niet dat een vrouw zal wenen! U kon hiervoor uw voeten met een mannelijke kloekmoedigheid wapenen om tussen de zwaarden te lopen, toen u tot het graf bent gekomen, en bent u nu zo bevreesd, dat u uw ogen niet kunt beletten om te wenen? 'O vrouw, wat weent gij?' Als uw Christus hier in Zijn graf was, onder deze steen, zo zouden wij kunnen denken dat uw droefheid over de

dode uw tranen zou uitpersen, maar nu u dit graf bevindt een plaats van levenden te zijn, waarom staat u hier dan te wenen over de dode? Zijn uw tranen liefdestranen zoals uw liefde bekend is, spaar ze dan, zijn het tranen van toorn, dan moeten die hier niet gestort worden waar alle toorn is weggenomen en begraven. Zijn het tranen van droefheid of uit plichtsbesef, die worden tevergeefs besteed waar de dode al weer levend is geworden, en daarom, o vrouw, wat weent u? Zouden onze ogen droog zijn, als zulke oogvloeden voor ons betamelijk waren? Hebben de engelen niet altijd in hun zichtbare verschijningen het onzichtbaar welbehagen van hun Heere vertoond, hun gedaante voegend naar het oogmerk van Zijn genegenheden? Zoals bijvoorbeeld: als God toornig is, zwaaien zij met zwaarden, en als Hij verzoend is, steken zij die in de schede. Als God wil beschermen, vertonen zij zich als krijgsknechten, als Hij wil verschrikken, nemen zij een vreselijke gedaante aan. Als God wil vertroosten, ziet men de blijdschap in hun ogen, zoetheid in hun aangezicht, vriendelijkheid in hun woorden, gunst, genade en beminnelijkheid in hun tegenwoordigheid. Wel, waarom weent u dan, terwijl u ziet dat wij blij zijn? Meent u dat wij onze natuur hebben afgelegd, of dat wij enige van onze plichten vergeten hebben, daar toch onze staat van geen verandering weet, noch van enige mishandeling? Bent u ijveriger in uw liefde, of hebt u nadere opening van Gods eeuwige raad dan wij, die dagelijks voor de troon van Zijn heerlijkheid staan? 'O vrouw, wat weent u?'

2. betreffend haar antwoord: Zij zei tot hem: 'Omdat zij mijn Heere weggenomen hebben, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben' (Joh. 20:13).
Dit was de oorzaak van Maria's tranen:
1. 'Zij hebben mijn Heere weggenomen',
2. 'Ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben', wat wil zeggen: Hij is weg, zonder enige hoop Hem terug te krijgen, want zij (maar ik weet niet wie) hebben Hem weggenomen, maar ik weet niet waarheen, zij hebben Hem gelegd, maar Ik weet niet waar, om daar met Hem te doen, maar ik weet niet wat. O, wat een beklagelijke zaak is dit! Zij weet niet waarheen zij zich wenden zal om enige vertroosting te halen. Haar Heere was weg, Zijn leven was weg, Zijn ziel was weg, Zijn lichaam was weg, ja alles was weg, en zij wist niet waar het gelegd was, en vragen zij haar dan nog: 'Vrouw, wat weent gij?' Wel, hier hebt u de oorzaak: 'Zij hebben mijn Heere weggenomen', dat is: het dode lichaam van mijn Heere, 'en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben.' Als er een klein overblijfsel van Christus verloren is, is dat een zeer beklagelijk verlies. Maria had onlangs de genieting van de hele Christus, zij had Zijn tegenwoordigheid, zij hoorde Zijn woorden, zij zag Zijn Godheid in Zijn wonderwerken en in de uitwerping van zeven duivelen uit haar eigen lichaam, maar nu had zij Christus geheel en al verloren: Zijn tegenwoordigheid was weg, Zijn prediking was weg, Zijn Godheid was weg, Zijn mensheid was weg, Zijn ziel was weg, en het laatste van alles, Zijn lichaam was weg. O, wat een droevig verlies was dit! Maria zou zich nu in het kleinste van Christus verblijd hebben. O, engelen, vul slechts haar armen met het dode lichaam van haar Jezus, en zij zal niet meer wenen. Een enkel straaltje van deze Zon der gerechtigheid zal alle wolken van Maria's droefheid verdrijven.Maar verlaat Christus de Zijnen wel ooit geheel en al? Ik antwoord: niet waarachtig, maar alleen in het gevoel. In de verlating kan een christen naar Zijn eigen gevoel soms niets vinden van Christus, en dit was de staat van Maria Magdalena, of als Christus een ziel inderdaad in waarheid verlaat (want de verlatingen zijn soms daadwerkelijk), zo verlaat Hij toch de Zijnen niet direct en helemaal: — 'De HEERE zal Zijn volk niet verlaten, om Zijns groten Naams wil' (1 Sam. 12:22). De werkingen van Zijn liefde mogen hen onttrokken worden, maar Zijn liefde is altijd dezelfde: het is

'eeuwige liefde' (Jer. 31:3). De werkingen tot het welwezen mogen weggenomen worden, maar Zijn werkingen van liefde die dienen tot het wezen, zullen nooit ophouden: 'Hij zal het goede niet onthouden degenen die in oprechtheid wandelen' (Ps. 84:12). Of Christus mag voor een tijdlang weggaan, maar niet voor eeuwig. 'Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. ln een kleine toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE uw Verlosser' (Jes. 54:7, 8). Christus' belofte aan Zijn discipelen was: 'Ik zal u niet zonder troost, of geen wezen laten; Ik kom weder tot u' (Joh. 14:18). Hoewel Zijn meedogendheid kan ophouden, toch kan die niet uitgeblust worden. Zoals de zon ondergaat om weer op te gaan, en zoals een tedere moeder haar kind neerlegt om het weer op te nemen, zo handelt Christus met de Zijnen, maar het is een droevige zaak als het zo gaat. O, het is een beklagenswaardige zaak Christus helemaal te verliezen, al is het maar naar ons gevoel. Maria, zo jammerlijk te horen klagen: 'Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet, waar zij Hem gelegd hebben', dat zou een steen doen wenen. Mij dunkt, ik hoor haar schreien: 'Och mijn Heere, wat is U overkomen? Voorheen was mijn ziel als een besloten hof, en de Overste van tienduizenden wandelde in de schaduw van de bomen, maar nu is het gevoel weg, mijn liefde is weg en Saron is een woestijn geworden. Voorheen zat ik aan de voeten van mijn Heere en ik ontving dagelijks het woord uit Zijn mond, maar nu verbergt Hij Zich en wil tot mij niet komen. Ik bid, maar Hij hoort niet, ik luister naar Hem, maar Hij spreekt niet, ik roep, maar Hij antwoordt niet. O mijn Heere, had ik U nooit gekend, dan zou ik zonder U hebben kunnen leven, maar dit is mijn rampzaligheid, niet zozeer dat ik zonder U ben, als wel dat ik U verloren heb. Velen zijn wel zonder U, omdat zij U nooit gehad hebben. Bedelaarskinderen stellen er geen rampzaligheid in dat zij geen prinsen zijn, maar wat een droefheid, als vorstenkinderen bedelaars worden! Och mijn Heere, eens had ik U, maar nu mis ik U, ik heb verloren elke titel, stukje en deeltje van U. O apostelen, waar is toch het dode lichaam van mijn Heere? O mijn engel! Zeg mij, hebt Zijn gescheurd, afgesloofd en gekruisigd lichaam gezien? O graf! O dood! Toon mij, is er nog iets van Christus' lichaam (al was het maar wat dode as) bij u bewaard? Nee, nee, alles is weg! Ik hoor niets van wat ik graag zou horen, de dood is stil, het graf is leeg, de engelen zeggen niets wat mij dient, de apostelen zijn gevlucht, 'en zij (ik weet niet wie) hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben.'

2. Hierna is Christus zelf aan haar verschenen, maar eerst onbekend, en daarna als bekend:

a. Als onbekend: 'Zij keerde zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet, dat het Jezus was. Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat weent gij? Wie zoekt gij? Zij, menende dat het de hovenier was', enzovoort (Joh. 20:14, 15). In deze verschijning van Christus, als onbekend, zal ik alleen kennis nemen van Christus' vraag en van Maria's onderzoek. Zijn vraag is in deze woorden: 'Vrouw, wat weent gij? Wie zoekt gij?' 'Wat weent gij?' Ook dit hadden de engelen haar eerst gevraagd, en nu vraagt Christus het nog eens. Zeker, hier steekt iets achter, en wij mogen dit denken, omdat dit de eerste opening van Zijn mond is, het eerste woord dat na Zijn opstanding van Hem is voortgekomen. Sommigen zeggen dat Maria Magdalena hier vertoond heeft de staat van alle mensen vóór deze dag, als wenende de één over het graf van de ander, alsof er geen hoop was, en nu na Zijn opstanding is Christus uitgekomen met: ween niet, vrouw, wat weent gij? Om daarmee te zeggen: er is nu geen reden meer om te wenen, zie, Ik ben opgestaan uit de doden, en ben de Eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.

Maar wij hebben ons te verwonderen over de vraag die Christus Maria gedaan heeft: waarom zij weende? Hoe! Onlangs had zij Hem zien hangen aan een staak, met Zijn hoofd vol doornen, Zijn ogen vol tranen, Zijn oren vol lastering, Zijn mond vol gal, Zijn hele Persoon gescheurd en mismaakt, en vraagt Hij hier: 'Vrouw, wat weent gij?' Nauwelijks drie dagen geleden had zij gezien hoe Zijn armen en benen door geweldige trekkingen werden gepijnigd, Zijn handen en voeten met nagelen doorboord, Zijn zijde en ingewand met een speer doorstoken, Zijn hele lichaam gescheurd door geseling, en helemaal bebloed, en vraagt Hij haar nog: 'Vrouw, wat weent gij?' Zij heeft Hem Zijn ziel aan het kruis zien opgeven, en nu was zij hier om Zijn lichaam te zalven, wat nog haar enige hoop was. Maar Zijn lichaam was weggenomen, deze hoop was weg, en zij was gelaten zonder enige hoop op zichtbare hulp, en toch vraagt Hij haar: 'Vrouw, wat weent gij?' O ja, hoewel het vreemd is, zo is het echter geen vraag zonder reden, zij weent over Zijn dood, terwijl Hij uit de doden was opgestaan, zij was bedroefd dat Hij niet in het graf was, maar hierom had zij meer reden om verblijd te zijn, zij weende, omdat zij niet wist waar Hij lag, terwijl Hij in waarheid nergens meer lag. Hij was levend en tegenwoordig, en sprak nu met haar om haar te troosten, en daarom was het: 'Vrouw, wat weent gij?'

b. 'Wie zoekt gij?' Zij zocht Christus, en Christus vroeg haar: 'Vrouw, wie zoekt gij?' Dit is ook om te verwonderen, als zij Christus zoekt, hoe kan het dat zij Hem niet kent? Of als zij Christus kent, hoe kan het dat zij Hem echter nog zoekt? O Maria, is het mogelijk dat Jezus u is vergeten? Er is niets in u, of het is bezig met Hem: uw oog weent, uw hart klopt, uw tong klaagt, uw lichaam verslapt, uw ziel verflauwt, en ondanks dit alles hebt u Hem nu niet herkend? Wat, zijn uw scherpe ogen zo zwak van gezicht, dat zij voor de zon zijn verduisterd en door het licht verblind? O ja, een wolk van tranen had zich tussen haar en Hem gesteld, en zij kan Hem niet zien. Of het kan zijn dat haar ogen gehouden zijn, dat zij Hem niet gekend heeft (Luk. 24:16), of het kan zijn dat Hij haar 'in een andere gedaante' (Mark. 16:12) is verschenen, zodat Hij een hovenier scheen te zijn waarvoor zij Hem heeft aangezien, maar wat het ook was, 'zij zag Jezus staan; en zij wist niet dat het Jezus was', en daarop zei Jezus tot haar: Vrouw, wat weent gij? Wie zoekt gij?' Daar was een dubbele tegenwoordigheid van Christus: een gekende en een ongekende. De gekende tegenwoordigheid is, als het Christus genadig belieft ons dat te laten weten, en dit is een hemel op aarde. De ongekende tegenwoordigheid is die verborgen tegenwoordigheid, als Christus ons aan de ene kant schijnt te trekken en aan de andere kant te verdrijven. Zo handelde Hij met de Kananese vrouw: Hij scheen haar weg te jagen, maar op datzelfde moment werkte Hij door Zijn Geest een vermeerdering van het geloof in haar, en door dat middel heeft Hij haar tot Zich getrokken. Zo kan een ziel menen dat Christus verloren is, en zoeken en wenen, en wenen en zoeken, maar dat Christus echter tegenwoordig is.

2. betreffend Maria's onderzoek: 'Zij, menende dat het de hovenier was, zeide tot Hem: Heere, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen' (Joh. 20:15). In deze woorden merken wij op:
1. Haar misslag.
2. Haar spreken op haar misslag.

1. Haar misslag. Zij meende dat het de hovenier was. O Maria, had Christus zo lang geleefd, zoveel gedaan en zoveel bloed vergoten, om tot geen hogere achting te komen dan een hovenier? Dit was een grote misslag. Maar enerzijds en ook in een goede zin kan Christus een hovenier genoemd worden. Want: a. Hij is het, Die ons aller zielen als

Hovenier onderhoudt, Die daarin het zaad der gerechtigheid plant, Die ze bewatert met de dauw van de genade en ze vruchtbaar maakt tot het eeuwige leven. b. Hij is het, Die Zijn eigen dood lichaam weer heeft levend gemaakt, en Hij zal ook ons aller graf veranderen in een tuinakker: 'Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont, want Uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen' (Jes. 26: 19). Bovendien is er een verborgenheid in haar misslag. Zoals Adam in de staat der genade en oprechtheid in een hof gesteld was, en het eerste hem opgelegde werk was, een hovenier te zijn, zo was Christus' eerste verschijning in een hof, en Hij heeft Zichzelf vertoond in de gedaante van een hovenier. En zoals de eerste hovenier een vader van de zonde was, een verderf van het menselijk geslacht en een oorzaak van de dood, zo is deze Hovenier het rantsoen voor onze zonde, de oprichter van ons uit de val en de hersteller van ons leven. Enigszins dan, en in een verborgen zin was Christus een Hovenier, maar Maria's misslag bestond daarin, dat zij meende dat Hij alleen de hovenier van die plaats was, en niet de Hovenier van onze zielen. De zielen in de verlating begaan de ene misslag op de andere, hoewel in die misslagen soms enige verborgenheden zijn.

2. Haar spreken op haar misslag: 'Zo gij Hem weggedragen hebt.' Wij kunnen daaruit opmerken:

1. Dat haar woorden tot Christus, niet veel verschillen van het antwoord dat zij gaf aan de engelen, alleen schijnt zij Christus nog wel zo stuurs aan te spreken als zij de engelen deed. Bij hen klaagde zij over anderen: 'Zij hebben mijn Heere weggenomen', maar Christus spreekt zij zo aan, alsof zij Hem de daad ten laste wilde leggen, dat Hij er uitzag als iemand die het graf had opengebroken, die de lijken uit hun rustplaatsen wegdroeg. 'Heere, zo Gij Hem hebt weggedragen.' Maar als het om de liefde gaat, zoals die vreest zonder nood, zo vermoedt ze dikwijls zonder oorzaak, als de liefde aan het verliezen is, wie of wat ons maar ontmoet, heeft het gedaan en heeft het weggenomen.

2. Dat zij iets tot Christus gesproken heeft, waar zij bij de engelen niets van gezegd had. Zij zei niet tot Hem: 'Zeg mij waar Hij is?' maar zij laat die vraag aan Hem Zelf om te beantwoorden: 'Kom, zeg mij waar gij Hem gelegd hebt', wat zeggen wil: u hebt een toegang tot de plaats, en bent medeplichtig aan de wegneming van Christus, mijn Heere.' Och, hoe dwaalt zij, en toch, hoe treft zij de waarheid! Jezus moest haar zeggen, wat Hij met Zichzelf gedaan had. Dit is zeker, Hij heeft het best met Zijn eigen tong kunnen zeggen, wat Hij alleen door Zijn eigen macht heeft kunnen doen.

3. Dat het besluit van haar spreken een ijdele roem en waan was: 'En ik zal Hem wegnemen.' Helaas, arme vrouw, zij had geen kracht genoeg om Hem op te heffen, daar zijn er meer dan één of twee nodig om een lichaam weg te nemen, en aan Christus' lichaam was wel honderd ponden gewichts en andere specerijen. Werkelijk, zij was vergeten dat de vrouwen zwak zijn en dat zijzelf niet meer dan een vrouw was: hoe was het mogelijk dat zij Hem kon wegnemen? Zij kon dat niet doen, maar zij wilde het echter doen. Er is geen voornemen te hard voor de liefde, zij zondert geen plaats uit, zij ziet geen persoon aan, zij spreekt zonder vrees, zij belooft zonder voorwaarde, zij maakt geen uitzondering, alsof niets onmogelijk was wat de liefde ingeeft. De duisternis kon haar niet verschrikken om tot de dag toe te wachten, de wacht kon haar niet doen vrezen om niet te komen tot het graf waar Christus lag. Zij had zich voorgenomen om het zegel open te

breken en de steen weg te doen, ver boven haar macht, en in haar liefde, die nu meer brandde door de verse wond van haar verlies, heeft zij vrijmoedig gesproken: 'Ik zal Hem wegnemen', niet opmerkend of zij het kon doen of niet, liefde wordt niet door redenen, maar door liefde bestuurd. Zij ziet niet aan wat zij kan of moet, maar alleen wat zij voorheeft te doen.

4. Dat zij in al haar spreken het voornaamste woord heeft weggelaten: zij vroeg naar Jezus, maar zij noemde Hem niet eens naar Wie zij vroeg. Tot de engel kon zij zeggen: Zij hebben mijn Heere weggenomen', maar nu spreekt zij tot iemand met het woord van: Hem, 'zo gij Hem hebt weggedragen, zeg mij, waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen.' Hem, maar zij noemt Hem niet eens bij Zijn naam, noch zegt Wie Hij is. Dit is een onduidelijk spreken, maar de eigen taal van de liefde, wil daarmee zeggen: wie kent Hem niet? Wel, de hele wereld behoort Hem te kennen. Hij is het waard om de eigenaar van ieders gedachten te zijn, en geen gedachte in mijn ziel kan beter besteed worden dan aan Hem. En daarom, heer hovenier, wie u ook bent, 'zo gij Hem hebt weggedragen', u weet Wie ik bedoel, u kunt niet onwetend zijn van Hem, Die ik liefheb, er is zo één niet onder de mensenkinderen, zoals de psalmist zegt: 'Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen' (Ps. 45:3), of zoals de bruid spreekt: 'Hij draagt de banier boven tienduizend' (Hoogl. 5:10), en daarom, zeg mij wat nieuws van Hem, van niemand anders dan van Hem, van Hem en alleen van Hem: 'O, zeg mij waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen!' Een ziel, ziek van liefde, meent dat de hele wereld haar liefste kent, en haar daarom behoort te zeggen waar Hij is. De dochters van Jeruzalem kenden Christus niet (Hoogl. 5: 9) en toch zei de bruid: 'Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde.'

b. Christus is haar verschenen als bekend: 'Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkerende, zeide tot Hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester!' (Joh. 20: 16). 'Des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich.' Zij, die zo lang gezocht had zonder te vinden, die geweend had zonder vertroosting, die geroepen had zonder antwoord, haar is Christus nu verschenen, en in deze verschijning is dit onder haar verhandeld:
1. Hij heeft tot haar gezegd: 'Maria!' en
2. Daarop heeft zij weer tot Hem gezegd: 'Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester.'

1. Hij heeft tot haar gezegd: Maria! Het was maar één woord, maar o, wat een leven, wat een geest, wat een verkwikking en levendmaking was er in dit woord! Christus' woord geschiedt met macht. Als Christus' Geest met het Woord samen gaat, wekt het de harten op, maakt de geesten levend en doet wonderen. Och, arme Maria, in welke staat was zij voor Christus haar aansprak: zij liep de hof op en neer met: O, mijn Heere, waar hebben zij mijn Heere gelegd? Maar zo gauw komt Christus niet, en spreekt haar aan door Zijn Geest en met kracht, of haar verstand is verlicht, haar hart is verkwikt en haar ziel is levendig. Merk hier het onderscheid tussen des Heeren Woord, en de Heere sprekende het Woord door Zijn kracht en Zijn Geest. Wij ondervinden soms dat de harten van de gelovigen door het gebruik van de middelen, worden verkwikt, gevoed, verblijd, genezen en vertroost, en soms zijn ze weer dood, ongevoelig, droevig en hard, ja, wat meer is, dezelfde lering die zij de ene keer horen, kan hen bewegen, en een andere keer doet zij dat niet. De reden is omdat zij de ene keer meer het woord des Heeren horen, en een andere keer horen zij de Heere Zelf dat woord spreken. Maria hoorde het woord des Heeren door

de engel: 'Vrouw, wat weent gij?' maar haar tranen bleven vloeien, zij hoorde weer het woord des Heeren door Christus Zelf: 'Vrouw, wat weent gij?' en zij weende maar door, en wilde niet getroost zijn. Maar nu spreekt Christus, en Hij spreekt met macht: 'Maria!' en op dit woord zijn haar tranen opgedroogd, nu zijn er geen tranen meer, of zij komen van blijdschap. Maar let er op, hoe u de krachtige stem van Jezus Christus kunt kennen en onderscheiden. Als zij krachtig is, zal zij gewoonlijk de mens afzonderen, ja, laat het zelfs slechts door Gods dienstknecht gesproken zijn, Christus' stem zal echter in het bijzonder het hart van de mens aanspreken met een wonderlijke majesteit en heerlijkheid, zij zal daarop stoten en daarin schijnen. Neem een nederige, gebroken en bedroefde ziel, zij hoort van een vrije offerande der genade en goedertierenheid in Jezus Christus, maar zij verwerpt de offerande. Zij hoort van Gods dierbare belofte in Christus, maar zij legt alle beloften aan de kant als dingen die in het algemeen gesproken en door mensen toegeëigend zijn, maar als de Heere komt en Zelf in het bijzonder spreekt tot het hart, dan komt Hij al haar tegenwerpingen tegen, zodat de ziel denkt: dit is de Heere en dit gaat mij aan. Zo heeft Maria eerst het woord gehoord van een engel en de stem van Christus: 'Vrouw, wat weent gij?' Het was een gewone stem, geen betere titel werd haar toen gegeven dan vrouw, u weent als een vrouw, en het was nog teveel een vrouw, 'wat weent gij?' Maar nu komt Christus dichterbij en noemt haar Zelf bij haar naam, 'Maria!' O, dit woord kwam waar het hoorde. Hij toonde nu dat Hij haar niet vreemd was, Hij kende haar bij name. Zoals God eens tot Mozes zei: 'Gij hebt genade gevonden in Mijn ogen, en Ik ken u bij name' (Ex. 33:17), zo sprak Christus tot Maria: 'Gij hebt genade gevonden in Mijn ogen, en Ik ken u bij name.' Wel, hoe zou zo'n stem zonder kracht kunnen zijn! O, nu heeft die gewerkt, nu kende zij Christus, wat zij daarvoor niet deed, en dit is met waarheid de juiste weg om Christus te kennen, als wij eerst van Christus gekend zijn. 'En nu, zegt de apostel, als gij God kent, (en daarop verbetert hij zichzelf) ja, veelmeer van God gekend zijt' (Gal. 4: 6), want zolang Hij ons niet kent, zullen wij Hem nooit in waarheid kennen. Nu zijn haar dodige geesten opgewekt die hiervoor nog slaperig waren, en geen wonder dat Hij met één woord haar geesten weer heeft levend gemaakt, Die met één woord de wereld gemaakt heeft, en zelfs in dit woord heeft Hij Zijn almachtige kracht bewezen. De hovenier heeft het zijne gedaan (zo zei eens iemand), makende haar geheel groen en fris in een ogenblik. Zo-even scheen haar lichaam de doodskist van haar hart te zijn, en haar hart de doodskist van haar ziel: en zie hoe snel alles uitwendig en inwendig veranderd is, nu was hier een nieuwe wereld. Christus' opstanding was ook de opstanding van Maria Magdalena, in één ogenblik werd zij weer levend, als was zij opgewekt uit de dood en de droefheid tot een levende en blijde staat.

2. 'Zij zeide tot Hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester.' Zoals zij was weggerukt door Zijn stem, zo nam zij zonder uitstel het woord uit Zijn mond, en op Zijn eerste en enige woord heeft zij maar één ander woord geantwoord: 'Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester.' Het is wonderlijk dat in dit vers maar twee woorden tussen hen beiden zijn voorgevallen, waarvan sommigen deze reden geven, dat een plotselinge blijdschap al haar genegenheden heeft beroerd, en zij niet heeft kunnen verder gaan in zichzelf noch Hem verder heeft laten gaan in Zijn woorden. De liefde zou hebben gesproken, maar de vrees gebood te zwijgen. De hoop bereidt de woorden, maar de twijfel smoort ze in het uitkomen, haar inwendige bedenkingen deden die uitkomen, maar haar stem beefde, haar tong stamelde en haar adem bleef ingehouden. Wel, zo is de staat van degenen die krank zijn van overvloedige, plotselinge blijdschap. Haar blijdschap was zo plotseling, dat er geen woord meer kon gesproken worden, dan 'Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester.'

Plotselinge blijdschap is niet zonder twijfel of beving. Toen Jakob hoorde dat zijn zoon Jozef nog leefde, bezweek zijn hart (Gen. 45: 26), hij was zelfs verbaasd over zo'n goede boodschap. Toen God de Joden herstelde uit hun gevangenis, konden zij daar niet anders van denken dan van een droom (Ps. 126:2). Petrus, door de engel uit de gevangenis verlost zijnde, meende dat het maar een gezicht was (Hand. 12: 9) of een vertoning, en niet de waarheid. Toen Christus, Zijn opstanding aan Zijn discipelen openbaarde, werd er gezegd dat zij het van blijdschap niet geloofden' (Luk. 24:41), hun vrees hield hen als terug en trok de waarheid van hun blijdschap in twijfel. Zoals in de zee na de storm altijd een inwendige werking en wenteling overblijft, zo is het ook in het gemoed van de mensen. Als de vrees verdreven is en de stilte gekomen, blijft er nog altijd een beweging van beving of een zorgvuldige jaloersheid van wat wij genieten. En zo kan de staat van Maria geweest zijn, hoewel zij Christus dadelijk geantwoord heeft op het eerste herkennen van Zijn stem, maar omdat de nieuwigheid zo vreemd was, Zijn Persoon zo veranderd, Zijn tegenwoordigheid zo onverwachts, en er ook zoveel wonderen voorbij haar verbaasde ogen kwamen, heeft zij het als een oproer in haar gedachten gevoeld, haar hoop vermoedde het beste, maar haar vrees dacht dat het te mooi was om waar te zijn. En door al deze tegenwerpingen en antwoorden heen, ziet zij Hem des te beter, maar voor het tegenwoordige kan zij niet meer spreken dan dit ene woord: Rabbouni, dat is gezegd: Meester!'

3. betreffend de gevolgen na Zijn verschijning: 'Jezus zeide tot haar: Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader; maar ga heen tot Mijn broeders, en zeg hen: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God' (Joh. 20:17). In deze woorden kunnen wij een verbod en een gebod opmerken: het verbod is: 'raak Mij niet aan', het gebod: 'maar ga heen tot Mijn broeders, en zeg hun', enzovoort.

1. 'Raak Mij niet aan.' Het schijnt dat Maria nu gevallen was aan Zijn heilige voeten, zij was nu gereed om met haar lippen Zijn eertijds droevige, maar nu zeer heerlijke wonden te kussen. Zo is de natuur van de liefde, dat zij niet alleen verenigd wil worden, maar als het mogelijk was, zou zij van zichzelf veranderd worden in de beminde zaak. Maria was niet vergenoegd dat zij haar Heere zag, noch was het genoeg dat zij haar Heere hoorde, maar zij moest Hem aanraken, Zijn voeten omarmen en die wel duizendmaal kussen. O, hoe heeft zij gehangen en gekleefd aan Zijn voeten, ofwel, hoe gereed is zij geweest om op Hem aan te vallen! Maar dadelijk berispt Hij haar voorbarigheid — 'raak Mij niet aan!' Wat een verborgenheid is dit! Maria, een zondares, heeft Hem aangeraakt, en hoewel zij nu een gelovige was, heeft zij dat niet mogen doen? Eens werd haar toegestaan om Zijn hoofd te zalven, en is zij nu onwaardig om Zijn voeten aan te raken? Wat heeft Christus ermee voor om haar van zo'n begeerde plicht af te houden? Zij had Christus als eerste gezien en Zijn woorden als eerste gehoord na Zijn opstanding, en mocht zij nu het voordeel niet hebben van Zijn eerste omhelzing? Er is iets wonderlijks in deze woorden en dat doet velen daarvoor stilstaan, en er zijn verschillende verklaringen gegeven om het wonder weg te nemen. Ik zal u er daarvan enige voorstellen, maar ik sluit me aan bij het laatste.

Sommigen menen dat Maria niet alleen ondernomen heeft Zijn voeten te kussen, maar dat zij ook de vervulling van de belofte van Christus' Geest begeerd heeft. Deze belofte had Christus aan Zijn discipelen gegeven bij Zijn laatste Avondmaal: 'Ik zal u de Trooster zenden', en zij verwachtte dat dit nu zou geschieden na Zijn opstanding, waarop Christus

antwoordde dat Hij haar toen Zijn Geest niet wilde geven, want Hij was nog niet opgevaren in de hemel, waarvandaan de Geest komen zou. Alsof Hij wilde zeggen: Maria, houd, als bewijs van uw beleefdheid, de handen van Mij af: 'Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader.'

Anderen menen dat het Maria verboden was Hem aan te raken vanwege haar ongelovigheid. Zij had er juist nu, niet de minste gedachte van, dat Christus was opgestaan of dat Hij zou opvaren, en daarom heeft zij niet de minste gunst voor haar handen verdiend, om daarmee te zeggen: raak Mij niet aan, want in uw geloof ben Ik nog niet opgestaan, noch zal Ik opvaren tot Mijn Vader. U klaagt over de mensen: zij hebben mijn Heere weggenomen, u zoekt de levende onder de doden, en daarom bent u niet waard Mij aan te raken of tot Mij te naderen, o, raak Mij niet aan!

Anderen menen dat Christus Maria het aanraken verboden heeft, omdat zij daarop zag als op de duidelijkste versterking van haar geloof, betreffend Christus' opstanding. Er was een vaster en zekerder bewijs van deze zaak dan aanraken en tasten, en de openbaring daarvan zou zijn na Zijn hemelvaart, als de Heilige Geest zou gegeven worden, alsof Hij wilde zeggen: raak Mij niet aan, want Ik wil Mijn opstanding niet voornamelijk bewezen hebben door het oordeel van de zintuigen, maar wacht liever wat, totdat Ik opgevaren ben tot Mijn Vader in de hemel, want dan zal Ik de Heilige Geest zenden, en Hij zal de waarheid en zekerheid van Mijn opstanding veel beter en zekerder bewijzen.

Anderen menen dat dit aanraken verboden was, opdat Christus Zijn welbehagen zou tonen in kuisheid, heiligheid en inwendige zuiverheid. Maria was nu met Christus alleen, en opdat Hij een voorbeeld zou geven van oprechte, zuivere kuisheid, zo heeft Hij haar het aanraken verboden, wat Hij daarna in de tegenwoordigheid van anderen en haar, en ook van andere vrouwen heeft toegelaten, want zo wordt er gezegd: 'En zij tot Hem komende, grepen Zijn voeten en aanbaden Hem' (Matth. 28:9). En de reden bij deze verklaring gevoegd, past heel goed: 'Want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader', wat wil zeggen: tot een voorbeeld van heilige kuisheid, raak Mij nu niet aan, maar hierna in de hemel zal Ik het u toelaten, als mannen en vrouwen zullen zijn als de heilige engelen en niet zullen trouwen noch ten huwelijk gegeven worden. Dan mag u Mij aanraken, dan zullen wij zulke voorbeelden niet nodig hebben zoals nu, dan zal Ik het u niet verbieden, maar tot die tijd, in het bijzonder als u alleen bent, o, raak Mij niet aan.

Anderen menen dat Maria teveel stond op deze tegenwoordige gelegenheid van Jezus Christus. Zij heeft daarop gezien als op de hoogste trap van Zijn verhoging, zij heeft niet meer gelukzaligheid begeerd dan dat zij Christus in dezelfde staat mocht genieten als waarin zij Hem nu zag, en daarop zei Christus: 'Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren', wat wil zeggen: o Maria, zet uw gedachten niet zozeer op Mijn tegenwoordige staat, omdat die niet de hoogste trap van Mijn verhoging is, tot nog toe ben Ik daartoe niet gekomen, noch zal daartoe komen, voordat Ik ben opgevaren.

De trappen van Mijn verhoging zijn: 1. Mijn opstanding. 2. Mijn hemelvaart. 3. Mijn zitten aan Gods rechterhand. Dat alles is nog niet geschied.
Anderen menen dat Maria zich al te gewoon tegenover Christus heeft gedragen, zij heeft op Hem gezien zoals voorheen, zij was niet zo eerbiedig, noch zo beleefd tegenover Christus als zij behoorde te zijn. Zij maakte geen onderscheid tussen Christus' sterfelijke

en heerlijke staat na Zijn opstanding, want Zijn staat was nu zeer veranderd. Hij is in een geheel andere staat opgestaan dan Hij was, want nu had Zijn verderfelijkheid onverderfelijkheid aangedaan, Zijn sterfelijkheid onsterfelijkheid. Hij was gestorven in zwakheid en oneer, maar Hij is opgestaan in kracht en heerlijkheid. En zoals Hij nu in een andere staat is, zo heeft Hij ook een ander doel. Nu zou Hij niet op de aarde blijven, noch hier langer verkeren, maar opvaren naar de hemel, wat wil zeggen: hoewel Ik nog niet ben opgevaren tot Mijn Vader, zo zal Ik echter binnenkort opvaren. Daarom, gedraag u tegenover Mij niet naar de plaats waarin Ik ben, maar naar de plaats die Mij toekomt. En als u wilt neervallen, doe het liever van verre, dan dat het zou lijken dat u met zo'n gemeenzaamheid Mij aan zou raken, daarom, raak Mij niet aan.

Anderen denken dat dit verbod maar voor die tijd was, omdat Hij een groter werk voor haar had. Christus wilde nu Zijn tijd met haar niet verslijten met een vriendelijk onthaal, maar haar met deze boodschap af vaardigen: 'Ga heen tot Mijn broeders', en de volgende reden past bij deze verklaring: 'Want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader', wat wil zeggen: u behoeft u niet zo te haasten om Mij nu aan te raken, want Ik ben nog niet opgevaren, en hoewel Ik zal weggaan, zo ben Ik echter nog niet weg. Op een andere tijd zal dit wel toegelaten worden en u zult dit mogen doen bij een betere gelegenheid, alleen, onthoud u zich nu. En het eerste wat u doet: ga heen tot Mijn broeders, dat zal hen meer goed doen als zij horen van Mijn opstanding dan het u zal doen als u hier blijft staan, Mij aanrakende, vasthoudende en omhelzende, en daarom: 'Raak Mij niet aan.'

Anderen denken dat Christus in deze woorden voorhad haar af te wennen van alle gevoelige aanraking en haar een nieuwe en geestelijke aanraking door de hand des geloofs te leren. En met deze zin komt de reden goed overeen: 'Want Ik ben nog niet opgevaren', of: Ik zal bijna opvaren tot Mijn Vader. Totdat Christus was opgevaren kon zij Hem aanraken met een gevoels aanraken, maar dit zou niet altijd duren, noch kon haar enig goed doen. Maar als zij de geestelijke aanraking wilde leren, die zou geen hemelvaart kunnen beletten, die in de hemel is kan zo aangeraakt worden. Hierom is het dat wij door het opzenden van ons geloof, Christus nog tot op deze dag mogen aanraken, en daar zal kracht van Hem uitgaan. Christus' voornemen was om Maria af te wennen van de vertroosting van Zijn uitwendige tegenwoordigheid, en haar te leren hoe zij Hem door een oprecht en levend geloof moest omhelzen. Hij zou niet lang meer gezien worden in Zijn zichtbare gedaante, omdat Hij binnenkort zou opvaren tot Zijn Vader, en daarom was het voornaamste werk, die aanraking te leren, die zou blijven en haar goeddoen tot de welstand van haar ziel. En ik geloof dat zelfs om deze reden Christus geen enkele keer bij iemand van Zijn discipelen lang heeft willen staan. Hij is alleen verschenen om Zich te openbaren en Zijn opstanding te bewijzen, en om hen dan af te trekken van alle gevoelige en vleselijke aanraking, heeft Hij haastig willen weggaan. Let er op dat Christus de geestelijke aanraking door het geloof boven alle andere aanrakingen gaat verheffen, zo zei Paulus: 'Wij kennen van nu aan niemand naar het vlees, en indien wij ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees' (2 Kor. 5:16). De woorden hebben een dubbele verklaring.

1. 'Van nu aan kennen wij Hem niet meer.' Als wij enige aardse, vleselijke gedachten van Christus gehad hebben, zoals de andere Joden, dat Hij zoals een koning in Israël een aards, tijdelijk koninkrijk beginnen zou, en dat wij allerlei aardse, vleselijke voordelen genieten zouden, zoals eer, rijkdom en macht, zo kennen wij Hem echter nu niet meer, wij hebben al zulke vleselijke inbeeldingen van Zijn Koninkrijk afgesneden.

Of 2. 'Van nu aan kennen wij Hem niet meer', wij zij tegenover Christus niet meer aangedaan met een eenvoudige menselijke, burgerlijke of natuurlijke genegenheid, zoals diegenen Hem hebben toegedragen die voor Zijn opstanding met Hem omgegaan hebben, maar geheel op een Goddelijke en geestelijke manier, die overeenkomt met de staat der heerlijkheid waarin Hij verhoogd is. Paulus' bediening wordt door enige mensen minder geacht, dan die van andere apostelen, omdat hij niet met Christus in het vlees omgegaan heeft. Waarop Paulus antwoordt: Weg met deze vleselijke kennis, 'van nu aan kennen wij niemand naar het vlees', onze weg om met Christus om te gaan, is op een geestelijke wijze, ja, die heeft de zegen en niet de andere: 'Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben' (Joh. 20:29). Van Zijn moeder Maria wordt gezegd dat zij Jezus Christus tweemaal ontvangen heeft, eenmaal in haar lichaam, en dan in haar ziel, de eerste was wel een groter wonder, maar de tweede een grotere weldaad. Geen ervan was een bijzonder voordeel voor haar alleen, maar dit was haar gelukzaligheid, die zij met alle uitverkorenen gemeen heeft, het is het werk van de inwendige mens, dat Gode behaaglijk is. De geestelijke aanraking van Christus door het geloof is in meerder achting bij Christus dan alle andere aanrakingen.

2. 'Maar ga heen tot Mijn broeders, en zeg hen: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God', dit was Christus' bevel. In plaats van Hem aan te raken, heeft zij met een boodschap tot Zijn apostelen moeten gaan, en dit was een grotere weldaad voor hen beiden. Behalve de engelen was Maria Magdalena de eerste die van deze opstanding heeft gepredikt. Zij, uit wie eertijds zeven duivelen waren uitgedreven, had nu de Heilige Geest in zich, zij, die maar een vrouw was, werd nu door Christus tot een apostel gemaakt, een apostelin der apostelen, want tot hen is zij gezonden. En de boodschap die zij moest verkondigen, was Christus' opstanding en hemelvaart, en wat was dit anders dan het Evangelie, ja, de rechte pit van het Evangelie? Dit was de eerste preek die ooit door enig mens betreffend Christus' opstanding gedaan is, en deze daad van haar hebben sommigen betrokken op Eva's zonde: een vrouw was de eerste bode van deze blijdschap voor ons, omdat door de dienst van een vrouw ons eerst de droefheid is toegebracht.
Maar wat wil Hij daarmee zeggen, als Hij spreekt van Zijn hemelvaart, daar wij nog maar stilstaan bij Zijn opstanding? Ik meen dat dit geschiedt om haar misslag te voorkomen, dat zij had kunnen denken: omdat Christus nu opgestaan is, zo zullen wij Zijn gezelschap weer genieten zoals voorheen. Nee, zegt Christus, lk ben niet opgestaan om bij u te blijven, om met u op aarde te verkeren zoals hiervoor. Mijn opstanding is er met betrekking tot Mijn hemelvaart. Zie, de sterren rijzen zo snel niet, of zij klimmen direct omhoog, zo was Christus ook niet opgestaan of Hij was al bezig met Zijn hemelvaart.
Maar waar wil Hij heenvaren? Tot Zijn Vader en onze Vader, tot Zijn God en onze God. Elk woord is een trap of sport van Jakobs ladder, waarmee wij in de hemel kunnen opklimmen. 'Vader' is een Naam van een goede genegenheid: in Hem zijn ingewanden van meedogendheid. O, wat een goedertierenheid is er in een vader, en toch hoe menig vader ontbreekt het aan middelen om zijn goede genegenheid naar zijn kind te uiten, maar daarom wordt 'God' hier aan toegevoegd, om niet te denken dat het Hem aan iets ontbreken zal. O, wat een gezegende boodschap! Dit is de stem van de Vader tot Zijn Zoon: Al het Mijne is Uwe' (Luk. 15:13). Nu, omdat deze Vader ook God is, en omdat alles wat van God is ook het onze is, wat kunnen wij dan meer begeren dan alles wat God heeft, of alles wat God waard is? Maar o, hier is de vraag of deze Vader en God ook de onze is! Dat Hij Christus' Vader en Christus' God is, dat is buiten alle twijfel. Maar dat Zijn Vader ook onze God zou zijn, o, dat is een waar Evangelie. O, wat een Evangelie is

dit dan! 'Ga heen tot Mijn broeders en zeg hen, dat onze betrekkingen en voordelen enerlei zijn, dat zelfs Mijn Vader ook de hunne is, en Mijn God ook de hunne.' Zijn betrekkingen zijn de onze geworden, en de onze zijn weer de Zijne geworden. Het is niet vreemd wat Luther eens gezegd heeft, dat de beste Goddelijkheid bestaat in voornamen: want zoals er in de hemel geen troost is zonder God, en in God geen troost is zonder een Vader, zo is er geen troost in Vader, hemel of God, zonder dat 'onze', om ons alles in eigendom te geven. O blijde boodschap, dat Christus tot Maria gezegd heeft, en Maria tot ons: 'Ik vaar op tot Mijn Vader en Uw Vader, tot Mijn God en uw God!' O, wat hebben wij doffe harten die door deze blijdschap niet méér bewogen zijn! Zodra Christus was opgestaan, was Hij zo zorgzaam om ten eerste aan Maria te verschijnen, en zodra Hij haar verschenen was, heeft Hij haar direct heengezonden naar de anderen: 'Ga heen tot Mijn broeders, en zeg hen'; Hij wilde hebben dat Maria en de andere apostelen bijtijds, in de morgenstond, zouden horen van de zoetheid van Zijn goedertierenheid. Wel, helaas, voor enige dagen waren zij verslagen van zorg en vrees, maar nu heeft Hij hen van blijdschap voorzien, en zo snel zij deze boodschap gehoord hebben, waren zij blij, 'gelijk men zich verblijdt in de oogst, gelijk men verheugd is, wanneer men de buit uitdeelt' (Jes. 9:2). Christus' opstanding was voor hen een reden van onuitsprekelijke blijdschap, en hoe kunnen wij diezelfde blijde boodschap horen en daar niet door bewogen worden! Kom christenen, omdat deze gelegenheid zich ook tot ons uitstrekt en ons ook netzo goed aangaat, laat ons onze harten keren tot deze sleutel: dat, zoals wij over Christus afwezigheid mogen wenen met de wenenden, wij ook zo over Zijn wederkomst van blijdschap mogen opspringen en ons verblijden met de blijden.

6. Van Christus' verschijning aan Zijn tien discipelen.

Sommigen tellen vijf verschijningen op deze dag, maar zoals wij van die vijf de eerste gezien hebben, zo zal ik nu alleen maar de laatste behandelen. 'Als het dan avond was op dezelve eerste dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden en zeide tot hen: Vrede zij ulieden! En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun Zijn handen en Zijn zijde' (Joh. 20:19, 20). In deze woorden hebben wij de verschijning van Christus in al haar omstandigheden. Zoals:

1. Wanneer Hij is verschenen.
2. Waar Hij is verschenen.
3. Aan wie Hij is verschenen.
4. Hoe Hij is verschenen.

1. Zo nodig was het om dit stuk vast te stellen, dat er niet één noodzakelijke omstandigheid moest ontbreken. Eerst is de tijd voorgesteld: 'Als het dan avond was op dezelve eerste dag der week.'

Hoe precies is de evangelist in deze omstandigheid van de tijd! Het was: 'op dezelfde dag 's avonds': en opdat van de dag niets gemist zou worden, het was op 'de avond van dezelve dag, zijnde de eerste dag der week.'

a. Het was dezelfde dag, dat is, dezelfde dag van de opstanding. Hij kon niet lijden dat zij lang zouden blijven twijfelen, de zon mocht niet ondergaan, vóórdat de Zon der gerechtigheid hen was verschenen. Op dezelfde dag dat Hij Petrus was verschenen, de twee discipelen gaande naar Emmaüs, de vrouwen komende tot het graf, en Maria Magdalena, zoals wij verstaan hebben, op dezelfde dag is Hij ook de tien discipelen

verschenen. O, wat een gezegende dag was dit! Het was de dag van Zijn opstanding en de dag van deze verschillende verschijningen.

b. Het was op dezelfde dag 's avonds'. Beide 's morgens, 's middags en 's avonds heeft Christus Zich levend vertoond door vele gewisse kentekenen. Vroeg in de morgen is Hij aan Maria verschenen, en direct daarna aan de drie Maria's die Zijn voeten aanraakten en Hem aanbaden. Omstreeks de middag is Hij Simon Petrus verschenen, in de namiddag is Hij met twee van Zijn discipelen naar het dorpje Emmaüs gewandeld, bijna acht mijlen, te weten zestig stadiën, dat is ongeveer drie en een half uur gaans, en op de avond van diezelfde dag is Hij terug gekeerd van Emmaüs naar Jeruzalem. Op alle tijden van de dag is Christus bereid en bezig om genade voor Zijn volk te bereiden.

c. Het was op dezelfde dag 's avonds, 'zijnde de eerste dag der week', dat is: op één van de sabbatdagen, maar de Griekse woorden zijn een Hebreeuwse manier van spreken, en het is bij de Hebreeën zeer gebruikelijk dat zij door één de eerste te kennen geven, als in Genesis 1:5: 'Toen was het avond geweest, en het was morgen geweest, de ene, dat is, de eerste dag.' En als de Griekse woorden zeggen 'op één van de sabbatten', dan moet het of eigenlijk verstaan worden voor sabbatten, of oneigenlijk voor de gehele week. En deze manier was bij de Joden gebruikelijk, zoals Lukas de woorden van de Farizeeër voorstelt: 'Ik vast tweemaal op de sabbat, dat is per week' (Luk. 18:12), want het is onmogelijk tweemaal op een dag te vasten. En hierom heeft de overzetter het zo weergegeven: 'op de eerste dag der week.' Waarin wij een ontdekking hebben van Zijn goedertierenheid. Christus heeft het niet enige dagen uitgesteld om Zich aan Zijn apostelen te vertonen, ja, Hij heeft het niet enige dagen uitgesteld, maar 'op dezelfde eerste dag.' Toen Jozef zich aan zijn broeders vertoonde, heeft hij dat niet de eerste dag gedaan, en toch heeft hij vriendelijk, ja, heel vriendelijk met hen gehandeld. Maar o, Christus' vriendelijkheid gaat die van Jozef ver te boven, want op de eerste dag der week, op dezelfde dag dat Hij opgestaan was, is Hij hen verschenen.

2. De plaats die in deze woorden is voorgesteld: 'waar de discipelen vergaderd waren.' Maar als wij willen weten waar dit geschied is, dan zegt de evangelist Lukas duidelijk dat het te Jeruzalem is geweest. Maar in welk huis van Jeruzalem het geweest is, is onbekend, alleen, enigen menen dat het geweest is in het huis van één van de discipelen, waarin een opperzaal was. Deze opperzaal was naar de manier van bouwen in die tijd, de wijdste en ruimste plaats van alle andere, ook het meest afgezonderd en vrij van het geraas, en het dichtst bij de hemel, omdat het geen andere plaats boven zich had. Men zegt ook wel dat dit dezelfde plaats geweest is, waar Christus het Pascha heeft gehouden, en stond in het midden van Zijn discipelen, als de deuren gesloten waren, en waar 'na acht dagen Zijn discipelen wederom binnen waren' (Joh. 20:26), en Hij hun weer verschenen is om de ongelovigheid van Thomas weg te nemen, en waarnaar de apostelen gingen toen Christus was opgevaren: 'Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem van de berg, die genaamd wordt de Olijfberg (...). En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, namelijk Petrus en Jakobus en Johannes' en de anderen (Hand. 2:12, 13). Als dit waarheid is, zou het lijken dat deze opperzaal, die eerst door Christus geheiligd is door Zijn instellingen en het houden van het Avondmaal, daarna gebruikt is tot een plaats van gebed en van de heilige vergadering. En dit is zeker, de plaats van deze opperzaal is naderhand afgesloten met een heerlijke kerk, genoemd met de naam van de kerk van Sion,

waarop Hieronymus die plaats van de psalm met vrijmoedigheid heeft toegeëigend: 'De HEERE bemint de poorten van Sion boven alle woningen Jakobs' (Ps. 87:2).
Nu, van deze opperzaal wordt gezegd dat de deuren gesloten waren, en de reden is er aan toegevoegd: 'om de vreze der Joden'. Zij waren opgesloten zoals mensen die door vijanden omsingeld en belegerd waren, en hieruit is de vraag ontstaan: hoe kon Christus binnenkomen 'daar de deuren gesloten waren'? De tekst is duidelijk dat Hij plotseling binnenkwam, en dat zij vanwege Zijn plotselinge tegenwoordigheid (met de deuren gesloten) 'verschrikt en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden, dat zij een geest zagen' (Luk. 24:37). De oudvaders die daarvan spreken, zeggen ons dat Hij is binnengekomen als de deuren gesloten waren, en toch is Hij geen geest geweest, maar Hij had een waarachtig lichaam, bestaande uit vlees en benen. Maar hoe zo'n lichaam, Zijn vaste delen hebbende, in een plaats kon binnenkomen terwijl die plaats afgesloten is? Dat is een grote vraag, maar daarop is een algemeen antwoord: dat het geschied is door een wonderwerk. Zoals Hij door een wonderwerk op de zee heeft gewandeld (Matth. 10:25), zoals Hij door een wonderwerk uit hun gezicht is weggekomen (Luk. 24:31), zo is Hij door een wonderwerk binnengekomen, 'de deuren gesloten zijnde.' Ik weet dat het tegen de natuur van een lichaam is, dat het één zou gaan door het ander, beide lichamen heel blijvende, en het is een regel in de filosofie dat het doordringen van lichamen geheel onmogelijk is. Maar mij betreffend, ik zal Gods almacht niet betwisten. Dit antwoord is voor mij genoeg op alle tegenwerpingen, hetzij van papisten of luthersen, dat het schepsel moet wijken voor Zijn Schepper, en dat de Schepper het niet nodig heeft, te gaan door het schepsel. Christus is binnengekomen als de deuren gesloten waren, door of de deur voor Hem te doen wijken,
zodat de discipelen niet wisten hoe, of dat anders de substantie van de deur veranderde, zodat Zijn lichaam erdoor kon gaan, zonder verderving. Ik weet niet anders dan dat Hij, Die de wateren verstijfd heeft om Zijn lichaam te dragen, ook de deur heeft kunnen verdunnen om een weg voor Zijn lichaam te maken.

3. De personen welke Hij is verschenen, waren Zijn discipelen. Zij die in een binnenkamer opgesloten waren, die niet durfden uitgaan om de vrees voor de Joden, is Hij nu verschenen. In het algemeen is Christus' manier, degenen te verschijnen die vol vrees en droefheid en in de meest zware omstandigheden zijn: 'Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen' (Jes. 43:2). 'Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij' (Ps. 23:4). Hij was met Jozef in de gevangenis, met Jona in de diepte, met Daniël in de leeuwenkuil en met de drie jongelingen in de vurige oven, zodat Nebukadnezar zei: 'Zie, ik zie vier mannen los wandelende in het midden des vuurs (...), en de gedaante des vierden is gelijk eens Zoons der goden' (Dan. 3:25). Zo was Hij ook met Paulus, staande voor Nero, hoewel 'alle mensen mij hebben verlaten, zo heeft toch de Heere Christus mij bijgestaan, en heeft mij bekrachtigd' (2 Tim. 4:16, 17), en willen Zijn verschijningen op deze dag dit ook niet zeggen? Aan Maria, die vol droefheid was, is Christus verschenen. De discipelen, gaande naar Emmaüs, sprekende van al de dingen die geschied waren en droevig zijnde, is Christus verschenen, en al de apostelen, die vreesden voor de Joden en daarom de deuren sloten zodat niemand zou binnenkomen, is Christus verschenen. Het waren Zijn discipelen, Zijn droevig verslagen en vreesachtige discipelen, aan wie Hij is verschenen.

4. De manier hoe Hij is verschenen, bestaat uit deze punten.
1. 'Hij stond in het midden'.

2. 'Hij zeide: Vrede zij ulieden'.
3. 'Hij toonde hen Zijn handen, en Zijn zijde.'

1. 'Hij stond in het midden.' Hierin heeft Hij Zich vertoond als een gemeenschappelijk goed. Dingen die in het midden staan zijn algemeen. Hij stond in het midden als een gemeenschappelijke Zaligmaker, en hierom wordt ons geloof genoemd een algemeen geloof: 'Titus, mijn oprechte zoon naar het gemeen geloof' (Titus 1:3), en onze zaligheid wordt genoemd de algemene zaligheid: 'lk doe alle naarstigheid om u te schrijven van de gemene zaligheid' (Judas 3). En zoals op deze manier de zaligheid gemeenschappelijk is, zo is Christus Jezus ook genoemd een gemeenschappelijke Zaligmaker: 'Zie, ik verkondig u grote blijdschap die al de volken wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus de Heere in de stad Davids' Luk. 2:10, 11). Christus, als Hij zo staat in het midden, geeft te kennen dat Hij niemand verwerpt, maar dat Hij voor allen zorgt. Enigen hebben opgemerkt dat, zolang Christus op aarde geweest is, Hij meestal zo gestaan heeft: bij Zijn geboorte is Hij gevonden in een stal in het midden van de beesten. In Zijn kinderjaren is Hij gevonden in de tempel 'in het midden der leraren' (Luk. 2:46), in Zijn mannelijke jaren heeft Johannes de Doper tot hen gezegd: 'Hij staat midden onder ulieden, Die gij niet kent' (Joh. 1: 26), en van Zichzelf heeft Hij gezegd: 'Ik ben in het midden van u als één die dient' (Luk. 22:27), zelfs in Zijn dood is deze plaats Zijn lot geweest, want zij hebben Hem in het midden tussen twee kwaaddoeners gekruisigd, 'de één ter rechter- en de andere ter linkerzijde' (Luk. 23:33). En nu bij Zijn opstanding vinden we de discipelen weer in het midden van de Joden, en Hem in het midden van Zijn discipelen. Hierna heeft Johannes Hem op het eiland Patmos gezien in de hemel, 'in het midden des troons' (Openb. 7:17), op aarde heeft hij Hem gezien 'in het midden van de zeven gouden kandelaren' (Openb. 1: 13), en op de jongste dag zal Hij ook in het midden zijn van de schapen aan Zijn rechterhand, en van de bokken aan de linkerhand (Matth. 25:33).
Maar ik zie dat er nog meer in te vinden is dat Hij in het midden van hen stond. Want de middelste plaats is Christus' plaats van nature, Hij is de tweede Persoon in de Drie-eenheid, en de middelste plaats is Christus' plaats door Zijn bediening, Hij handelt tussen God en de mens. En de middelste plaats is Christus' plaats ten opzichte van Zijn Persoon, Hij is God-mens, Eén die Zijn deel heeft in beide partijen. Het was de middelste Persoon, Die de Middelaar moest wezen, Die deze bemiddeling tussen God en ons op Zich nam. Wij lezen in de Romeinse geschiedenissen dat, als de Romeinen en Sabijnen met elkaar zouden oorlog voeren, de vrouwen, dochters van de ene en vrouwen van de andere zijde, zich tussenbeiden gesteld hebben en het geschil wegruimden, en door hun tussenkomst, omdat zij aan beide zijden hun eigendom hadden, hebben zij, die daarvoor in de hoogste vijandschap tegenover elkaar stonden, zich daarop verenigd in één lichaam en staat. God en wij waren vijanden, maar Christus stond in het midden, om ons met God te verzoenen en deze vijandschap weg te nemen, en hierom wordt Christus genoemd een Middelaar, een woord dat de schrift eigen is en bij geen wereldse schrijvers wordt gevonden. O, wat een troost is hier, dat wij Jezus Christus zien staan in het midden! Nu kunnen de discipelen Hem aanzien als hun gezegende Vredemaker, hun Middelaar, als Eén die de vijandschap gedood heeft (Ef. 2:16). Niet alleen die vijandschap tussen mensen en mensen, Joden en heidenen, maar ook tussen God en mensen. Dit heeft Hij gedaan door Zijn dood, en nu heeft Hij het door Zijn opstanding bewezen, want zo gaat de apostel daarop verder: 'de vijandschap aan het kruis gedood hebbende, is Hij gekomen en heeft door het Evangelie vrede verkondigd' (vs. 17), en zoals ook hier de evangelist zegt: na

Zijn opstanding 'kwam Jezus en stond in het midden en zeide: Vrede zij ulieden.' Zo ziet u, hoe Hij stond.

2. Wat Hij gezegd heeft, volgt direct daarna: 'Hij zeide: Vrede zij ulieden!' Een zeer toepasselijke groet, want de discipelen waren nu in vrees en beroering, zij hadden geen vrede met God noch met de mensen, noch met hun eigen consciënties, en daarom konden ze geen aangenamer tijding krijgen. Ik meen dat deze vrede op al dit volgende ziet. Zoals:

a. Het zegt dat zij vrede met God hebben. De zonde had scheiding gemaakt tussen God en de mens, nu, deze scheiding had Jezus Christus door Zijn dood weggenomen: 'Zie het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1: 29), Hij heeft die weggenomen in haar verdoemende kracht of in haar scheidende kracht tussen God en de mens. Dit was het grote voornemen van Christus, om te komen om vrede te maken tussen God en de mens. Zijn Vader heeft Hem deze bediening opgelegd en Jezus Christus heeft dit op Zich genomen en uitgevoerd, en nu heeft Hij het Zelf uitgeroepen, en dat als eerste tegen Zijn discipelen: 'Vrede zij ulieden!'

b. Het zegt dat zij vrede hadden met de mensen. Ik weet geen redenen waarom wij de burgerlijke vrede van Christus' wens zouden uitsluiten, vele en verschillende beloften en geboden vinden wij daarvan door het hele Woord Gods verspreid: 'Ook zal Ik vrede geven in het land, dat gij zult te slapen liggen, en niemand zij die verschrikke' (Lev. 26:6). 'Met de stenen des velds zal uw verbond zijn, en het gedierte des velds zal met u bevredigd zijn. En gij zult bevinden dat uw tent in vrede is' (Job 5:23, 24). 'En zoekt de vrede der stad, waarheen Ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot de HEERE, want in haar vrede zult gij vrede hebben' (Jer. 29: 7). 'Jaagt de vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zien zal' (Hebr. 12:14). Altijd was het besluit van het gebed van de eerste kerk, dat de wereld in vrede mocht zijn, en het is zeker dat Christus' gebod is: 'Indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen' (Rom. 12:18).

c. Het spreekt van hun vrede onderling, de één met de ander. Zo is of behoort de staat van de kerk te zijn: Jeruzalem is gebouwd als een stad die wel samengevoegd is, of die wel verenigd is onderling (Ps. 122:3). De apostel spreekt veel van deze vereniging: 'Eén lichaam is het en één Geest (...), één Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in u allen' (Ef. 4:4-6). De kerk is zo'n hof, waarvan de pilaren zelfs vrede zijn, de betimmering van het christendom weet geen andere stof om daarop te werken. Als wij op de kerk zelf zien: er is 'één lichaam', op de ziel ervan: er is 'één Geest', op haar huwelijksgoed: er is 'één hoop', op haar Hoofd: er is 'één Heere', op haar leven: er is 'één geloof, op haar deur: er is 'één doop', op haar Vader: er is 'één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in u allen.' Christus' bevel was eertijds aan Zijn apostelen: 'Hebt zout in uzelven en houdt vrede onder elkander', en als een gezegende werking van deze opdracht (want ik zie hierop als op woorden vol van kracht) hebben Christus' apostelen en de kerk in de eerste tijden een zeer zoete vereniging onderhouden: 'En de menigte van degenen die geloofden, was één hart en één ziel' (Hand. 4:32).

d. Het spreekt van de inwendige vrede, de vrede der consciëntie. De apostelen waren zeer van Christus afgeweken, de één had Hem verraden, de ander had Hem verloochend, en

allen waren zij gevlucht en hadden Hem alleen gelaten te midden van al Zijn vijanden. En toch heeft Hij deze groet tot hen gesproken: 'Vrede zij ulieden.' Ik weet geen betere grond om een arme zondaar te vertroosten dan deze. Het kan zijn dat ook u onbehoorlijk gehandeld hebt met Jezus Christus, dat u Hem aan Zijn plaats gelaten, verloochend en afgezworen hebt. O, bedenk echter dat dit alles Christus' verschijning aan de apostelen niet heeft kunnen verhinderen. Hij kwam onverwacht en stelde hun zielen gerust. Hij wachtte niet totdat zij om Zijn barmhartigheid gesmeekt hadden of om vergeving, maar uit Zijn loutere liefde en vrije genade heeft Hij hen allen vriendelijk aangesproken, Hij heeft de baren gestild en hun onrustige geesten bevredigd, werkende in hen naar Zijn woorden: 'Vrede zij ulieden!' O zoete vrede! Alle wensen zijn hierin opgesloten. Dit kleine woord is een kort begrip van alle goeds, wat konden zij meer hebben dan vrede met God, vrede met zichzelf, en vrede inwendig? Werkelijk, hier moet veel in steken, omdat Christus er zoveel van gehouden heeft: bij Zijn geboorte zongen de engelen: 'Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde!' (Luk. 2:14). Bij Zijn doop heeft de gedaante van een duif over Hem geschenen, en wat was dit anders dan vrede te zeggen? In Zijn leven was de kracht van oprechtheid Zijn hof, en wat was dat anders dan vrede? Vóór Zijn dood heeft Hij de vrede als een legaat aan Zijn kerk vermaakt: 'Vrede laat Ik u, Mijn vrede geef Ik u' (Joh. 14:27). Bij Zijn eerste opstanding was Zijn eerste groet aan de apostelen een wens van vrede: 'Vrede zij ulieden', wat kan ik meer zeggen om ons de vrede te doen beminnen? Alles wat Christus gedaan en geleden heeft, was om de vrede, hiervoor heeft Hij gebeden: 'Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen. Opdat zij allen één zijn: gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn' (Joh. 17:20, 21). Hij heeft daarom geweend: 'Och, of gij ook bekendet in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient!' Hij is gestorven om die te verkrijgen: 'Gij, die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus. Want Hij is onze Vrede' (Ef. 2:14, 15). Hiervan behoeven wij geen ander bewijs of teken dan dat van de profeet Jona, toen de zee raasde en onstuimig was: 'Wat zullen wij u doen (zeiden de zeelieden), opdat de zee stil worde van ons? (...) En hij zeide tot hen: Neemt mij op, en werpt mij in de zee, zo zal de zee stil worden van ulieden' (Jona 1:11, 12). Toen die grote vijandschap tussen God en ons er was, zei God, wat zal Ik doen, opdat Mijn gerechtigheid mag voldaan worden, Mijn toorn verzoend, en dat alles stil mag worden? Wel, neem Mij, zei Christus, en werp Mij in de zee, laat al Uw baren en stormen over Mij gaan, maak Mij tot een zoenofferande en dood Mij, opdat, als Ik gedood ben, het stil mag worden en als Ik verrezen ben, mag uitroepen: 'Vrede zij ulieden!' U hoort wat Hij gezegd heeft.

3. Wat Hij getoond heeft? 'Hij toonde hun Zijn handen en Zijn zijde.' Ik zie dit aan als een waarachtig en dadelijk bewijs van Zijn opstanding. Wij weten dat Thomas gezegd had, dat hij zonder dit niet heeft willen geloven: 'Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven' (Joh. 20:25). Maar hieruit is aanleiding genomen om te vragen of deze wonden en afdrukken van de nagelen en de speer wel met een verheerlijkt lichaam kunnen bestaan, en waarom Christus deze wonden en afdrukken gehouden heeft. Op het eerste, zeggen sommigen met grote vrijmoedigheid: ja, en zij zeggen dat Christus deze afdrukken niet alleen gehouden heeft zolang Hij op aarde geweest is, maar dat Hij, in de hemelen opgevaren zijnde, die nog altijd houdt. Mij betreffend, ik durf zover niet gaan, omdat de schrift hiervan zwijgt, maar als de dag komt dat wij Christus zullen zien van aangezicht tot aangezicht, dan zullen wij de waarheid hiervan verstaan. Maar ik meen dat

Christus' lichaam, toen Hij nog op aarde was, nog niet was overgegaan in die volheid van de heerlijkheid die het nu heeft in de hemel, en daarom heeft Hij toen wel enige littekenen of vlekken kunnen houden, om de waarheid van Zijn opstanding aan Zijn discipelen te bewijzen, die met Zijn staat in de hemelen nu niet overeenkomen. Maar ik verhandel dit als een artikel van het geloof, bij de oude schrijvers worden van beide kanten redenen opgegeven die u kunt nazien.
Betreffend het tweede waarom Christus deze wonden en tekenen gehouden heeft, daarvan worden vele redenen gegeven, hoewel ik het niet met alles eens ben.

1. Enigen menen dat dit littekenen of afdrukken geweest zijn zoals zegetekenen van overwinning. Daar is niets zo aangenaam voor een liefhebber, als de littekens van de wonden te dragen, die hij voor zijn beminde heeft ontvangen. En voor een soldaat is niets heerlijker dan de wonden te tonen, die hij in dienst van het vaderland heeft gekregen. Wat zijn die anders dan zoveel bewijzen van zijn dapperheid en tekenen van zijn overwinning? Dit was het oordeel van Beda: Christus heeft deze littekenen gehouden, niet omdat Hij niet machtig was die te genezen, maar om de heerlijkheid en triomf van Zijn overwinning over de dood en de hel te verbreiden.

2. Anderen menen dat deze littekenen en afdrukken gediend hebben om Christus' luister en schoonheid voor te stellen, zoals in de gesneden of gestikte klederen het onderste zijden kleed des te meer doorschijnt, zo heeft inwendig in Christus' wonden een veel grotere schoonheid geschenen. Aquinas zegt dat zelfs in de plaatsen van Christus' wonden een bijzondere welbetamelijkheid is. En Augustinus denkt dat zelfs de martelaars enige littekens van hun wonden in de heerlijkheid zullen houden, omdat daarin geen lelijkheid, maar waarde bestaat, en behalve een zekere schoonheid, zullen zij in hun lichamen blinken volgens hun deugden waarin zij hebben geschenen.

3. Anderen denken dat Christus deze littekens heeft gehouden om hierdoor voor ons te bidden. Naar aanleiding van deze woorden: 'Wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige' (1 Joh. 2:1), maken zij zelfs deze verklaring, dat God is verzoend door Christus' vertoning aan Hem van de afdrukken en littekens in Zijn menselijke natuur. Christus' wonden zijn als zovele geopende monden, die voor de vierschaar van Zijn Vader om barmhartigheid roepen, zoals Abels bloed riep om wraak.

4. Anderen oordelen dat Christus deze littekenen heeft gehouden om daarmee op de jongste dag, de Joden en alle goddelozen in de wereld te beschamen. Het is Augustinus' oordeel dat, zoals Christus aan Thomas Zijn handen en zijde getoond heeft omdat hij anders niet wilde geloven, Hij zo ook ten laatsten dage, Zijn wonden aan al Zijn vijanden zal tonen, zeggende: 'Kom en zie de Man, Die u gekruist hebt, kom en zie de tekenen van de nagelen en het teken van de speer. Dit zijn de handen en voeten die u aan het hout gespijkerd hebt, dit is de zijde die u doorstoken hebt, door u en voor u was die geopend, maar u hebt daar niet willen inkomen om zalig te worden.' En voor dit gevoel brengen zij deze schriftplaats naar voren: 'Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen' (Openb. 1:7).

5. Allen houden zij het daarvoor dat Christus Zijn littekens gehouden heeft om Zijn ongelovige discipelen te overtuigen van Zijn opstanding. Hierdoor werden zij verzekerd

dat Christus was opgestaan, en dat hetzelfde lichaam van Christus was opgestaan dat tevoren gekruisigd was. Met hen moet ik het ook eens zijn: de littekens van Zijn wonden hebben gediend tot genezing van hun twijfel. Lukas verhaalt dat Christus zo tot Zijn discipelen heeft gesproken: 'Zie Mijn handen en Mijn voeten, want Ik ben het Zelf; tast Mij aan en ziet' (Luk. 24: 36), alsof Hij wilde zeggen: kom, leg uw vingers in de tekenen van de nagelen en steek uw handen in de diepte van deze wonden. Kom en open deze gaten in Mijn handen, open deze wond in Mijn zijde. Ik zal Mijn discipelen omwille van hun geloof niet weigeren wat Ik Mijn vijanden in hun gramschap niet geweigerd heb. Open en voel het zelfs tot de beenderen toe, opdat zo beide, de beenderen en de wonden getuigen mogen dat 'Ik leef, Die dood was, en zie Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:18).
Wat een getuigenissen zijn hier om de wereld van Christus' opstanding te overtuigen! Zeker, dit is een bewijs van Gods goedheid, die met het zwakke geloof van de Zijnen zo wonderlijk twist. In het eerste is Hij aan één van hen verschenen, aan Maria Magdalena, en daarna is Hij aan twee van hen verschenen, zegt Mattheüs: aan Maria Magdalena en de andere Maria (Matth. 28:1), of aan drie, zegt Markus, 'aan Maria Magdalena, Maria, de moeder van Jakobus en Salóme (Mark. 16:1). Maar betreffend deze verschijning is Hij tenminste door tien van hen gezien, en om hun geloof te versterken, heeft niet één belangrijke omstandigheid mogen ontbreken. Hier is tijd, plaats en zijn personen, aan wie Hij is verschenen, en de manier waarop Hij is verschenen: Hij stond in het midden om van allen gezien te worden. Hij heeft hen aangesproken, met hen heeft Hij gegeten en hen getoond Zijn handen en Zijn zijde. O, wat een wonderlijk neerbuigen van Christus! Wat een middelen brengt Hij voortdurend voort om het geloof in ons te verwekken! Zijn wij onwetend, Hij onderwijst ons, dwalen wij, dan brengt Hij ons terecht, zondigen wij, dan bestraft Hij ons, staan wij, dan houdt Hij ons vast, vallen wij, dan helpt Hij ons op, gaan wij, dan leidt Hij ons, komen wij tot Hem, dan is Hij bereid om ons te ontvangen, er wordt niets gedaan door Christus tussen Hem en de Zijnen, of het is een teken van liefde en een een middel om het geloof óf in ons te geven óf in ons te versterken. O, gelooft dan in Christus, geloof dat u deel heeft in de dood en opstanding van Jezus Christus. Bedenk dat deze verschijningen niet alleen omwille van de apostelen geschied zijn, maar als Christus de uwe is, ook omwille van u, opdat u mag geloven en zalig worden. Maar in het volgende hoofdstuk zal ik gelegenheid hebben om hier verder van te spreken.

7. Van Christus' verschijning aan al Zijn apostelen.

Direct na deze verschijning aan de tien apostelen is de verschijning aan al Zijn apostelen gevolgd, met afwezigheid van één van hen: 'En na acht dagen waren Zijn discipelen wederom binnen, en Thomas met hen; en Jezus kwam, als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden! Daarna zeide Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en wees niet ongelovig maar gelovig. En Thomas antwoordde en zeide tot Hem: Mijn Heere en mijn God! Jezus zeide tot hem: Omdat gij Mij gezien hebt, Thomas, zo hebt gij geloofd; zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben' (Joh. 20: 26-29).
In dit hele verhaal hebben wij Christus' verschijning en de vruchten daarvan.
I. In de verschijning hebben wij, zoals hiervoor:
1. De tijd.
2. De plaats.
3. De personen aan wie Hij is verschenen.
4. De manier waarop Hij is verschenen.

1. De tijd: 'En na acht dagen.' Het was op dezelfde dag, zeven nachten na de eerste verschijningen, op de eerste dag van de week, die nu vanwege Zijn opstanding en verschijningen genoemd was de dag des Heeren: 'lk was in de geest op de dag des Heeren' (Openb. 1:10). Dit dient (naar mijn oordeel) in het bijzonder tot achting van de dag des Heeren. De eerste vergadering van de apostelen na Christus' dood, was op de eerste dag van de week, en de tweede kerkelijke vergadering, waarvan wij lezen, was weer op de eerste dag van de week. 'En na acht dagen', een teken dat de dag des Heeren, de sabbat, op de eerste dag is ingesteld, en dat de plechtige vergadering van Gods volk voortaan op de dagen des Heeren zou zijn. Het is een gewone opmerking, dat zaken en personen die genoemd worden van de Heere te zijn, zeer hoog geheiligd en geëerd zijn, bijvoorbeeld: de genade van onze Heere (Rom. 16:32), de Geest des Heeren (2 Kor. 3: 17), de beminde des Heeren (Rom. 16: 8), de heerlijkheid des Heeren (2 Kor. 3: 18), het Woord des Heeren (1 Tim. 6:3), de drinkbeker des Heeren (1 Kor. 11:27). Augustinus zegt ons dat de opstanding van de Heere ons een eeuwige dag beloofd heeft, en dat dit, de dag des Heeren aan ons geheiligd heeft. Deze dag hoort dan immers een heilige en plechtige dag te zijn onder ons christenen. Nu was het dat, zoals door het rijzen van de zon de duisternis verdwijnt, zo ook Christus, de Zon der gerechtigheid, schijnt in de wereld door het licht van Zijn opstanding. En hierom leren wij dat de apostelen deze dag boven alle anderen hebben onderhouden. 'Op de eerste dag der week, als de discipelen bijeengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen' (Hand. 20:7), en: betreffend nu de verzameling, die voor de heiligen geschiedt, gelijk als ik aan de gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij alzo. Op elke eerste dag der week legge een iegelijk van u iets bij zichzelve weg, vergaderende een schat, naar dat hij welvaren verkregen heeft' (1 Kor. 16:1, 2). Liefdesschatten en kerkvergaderingen waren gebruikelijk op de eerste dag van de week, dat is, op de dag des Heeren. Een bewijs dat voor mij genoeg is tegen alle bestrijders van deze heilige waarheid, dat de eerste dag van de week onze christelijke sabbat is. Wel, Christus is op die dag opgestaan en verschillende malen verschenen voor Zijn hemelvaart, en na Zijn hemelvaart heeft Christus op diezelfde dag de Heilige Geest gezonden. Na de zending van de Heilige Geest hebben de apostelen tóen gepredikt, tóen vergaderde de gemeente, tóen werden de liefdesschatten vergaderd en werd des Heeren Avondmaal gehouden. Christus' eerste verschijning was op die dag, en toen die dag geëindigd was, is Hij voor die dag niet weer verschenen want: 'en na acht dagen.'

2. De plaats wordt gezegd 'binnen' te zijn. Mogelijk is het hetzelfde huis geweest, waarin de eerste verschijning geschied is, het huis waar Christus het Pascha in gehouden heeft en des Heeren Avondmaal heeft ingesteld, waarin een grote opperzaal toegerust was voor Christus (Mark. 14:15). In deze opperzaal was direct na Christus' hemelvaart die vermaarde vergadering van alle apostelen, zoals wij gehoord hebben. In deze opperzaal was die andere vermaarde vergadering van al de twaalven, toen de Heilige Geest in vurige tongen op het Pinksterfeest op hen neerdaalde, en als wij de overlevering geloven mogen, zijn in deze opperzaal de zeven diakenen (waarvan Stefanus er één was) verkozen en aangesteld (Hand. 6). In deze opperzaal hebben de apostelen en ouderlingen van de kerk te Jeruzalem dat concilie gehouden, wat het het patroon was van alle concilies, om de vraag te beslechten of de gelovigen uit de heidenen moesten besneden worden (Hand. 15). In deze opperzaal zijn de apostelen dikwijls vergaderd geweest om gebeden en smekingen te doen, ja, 'zij allen waren daar eendrachtelijk vergaderd in het bidden en smeken' (Hand. 1:14), en daarom heeft Cyrillis, toen bisschop van die plaats, die genoemd: de hoofdkerk

van de apostelen. Maar van deze opperzaal en de gesloten deuren hebben wij hiervoor gesproken.

3. De personen waren Zijn tien discipelen, aan wie Hij eerst was verschenen, alleen Thomas was nu met hen en dus was het getal vol, wat het daarvoor niet was: de discipelen waren binnen, en Thomas met hen. En waarom Thomas met hen? Was Thomas niet één van hen? Was niet zowel Thomas een discipel van Christus als de anderen? Ik sta dat toe, maar Thomas is erbij genoemd, omdat hij bij de laatste verschijning niet aanwezig was, en deze verschijning was nu het meest omwille van Thomas. O, de wonderlijke liefde van Christus voor arme zondaren! Merk op hoe in Christus, ingewanden van barmhartigheid voor Zijn verstrooide schapen zijn. Toen de discipelen in gevaar waren, zijn ze weg van Christus gevlucht, maar Hij heeft van hen niet willen vluchten, o nee! Hij heeft hen opgezocht, Hij heeft in het midden van hen gestaan en Hij is met een olijftak van vrede teruggekomen, zeggende: 'Vrede zij ulieden!' Al deze dingen hebben wij hiervoor behandeld, maar hier is wat nieuws, er breekt een nieuwe barmhartigheid over de ongelovige Thomas uit. Christus heeft met levende voorbeelden en sterke redenen bewezen, dat Hij 'het gekrookte riet niet zal verbreken, en de rokende vlaswiek niet zal uitblussen' (Jes. 42:3), dat Hij 'is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was' (Luk. 19:10), dat Hij is gezonden om de gebrokenen van harte te verbinden, om de kranken te genezen, om de verworpenen terug te brengen en de verstrooide schapen te brengen tot de schaapstal. Alleen om deze Thomas is Christus voor de tweede maal verschenen, om zowel hem als de anderen Zijn genade mee te delen, Zijn vrede te laten, en in deze benodigde geloofszaak, te bevestigen dat Hij weer opgestaan was. O Christus' goedertierenheid! 'Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de HEERE over degenen die Hem vrezen' (Ps. 103:13). Hij, Die negenennegentig in de woestijn gelaten heeft, om het verloren schaap te gaan zoeken, heeft Zijn lust getoond om zondaars zalig te maken: 'en niemand uit hen is verloren gegaan' (Joh. 17:12), uit degenen, die Gij Mij gegeven hebt. Niet één van Zijn schapen. Hij mag hen voor een tijd laten ronddolen, zoals deze discipel die een hele week in zijn ongelovigheid bleef, maar er komt een dag des Heeren en dan verschijnt Christus in het midden van de kandelaren: 'De Heere vertraagt de belofte niet (gelijk enigen dat traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen' (2 Petr. 3:9). Vernederde zondaars die aan zichzelf wanhopen, vinden hier vertroosting. Het is hun algemene klacht: Och, mijn zonden! Deze zonden zijn gruwelijk, deze zonden zullen mij in de hel brengen. O, bedenk toch: heeft de Heere niet even grote zondaars vergeven? Bent u een goddeloos mens, denk aan de tollenaar, als u onrein bent, denk aan Maria Magdalena, als u een doodslager bent, denk aan die moordenaar die met Jezus Christus gekruisigd is, als u een godslasteraar bent, let op Paulus, die eerst een wolf was en daarna een herder geworden is. Eerst lood en daarna goud, eerst Saulus en daarna Paulus, als u trouweloos bent, wanhopend en ongelovig, één die Christus de nek heeft toegekeerd, let op Thomas: hij is net zo snel als één van de anderen van Christus gevlucht, en hij is langer van Christus weggebleven na Zijn opstanding dan alle anderen. En hoewel zijn mededisciplen hem zeiden: dat zij 'de Heere gezien hadden, en dat Hij waarlijk van de doden was opgestaan', zo wilde dat echter niet in zijn hoofd, hij wilde dat niet aannemen, maar voer zeer tegen hen uit: 'Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven' (Joh. 20:25). Och, hoe zou toch een zondaar aan Gods barmhartigheid kunnen wanhopen? U zegt: ik ben goddeloos, en God zegt tot u: 'Zo

waarachtig als Ik leef, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen, maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve' (Ezech. 33:11). U zegt: Ik ben ongelovig, ik ben gevangen in de grendelen en boeien van ongelovigheid, zodat ik niet de minste beweging opwaarts naar de hemel kan maken. Wel, zo was Didymus ook, en toch heeft hij barmhartigheid verkregen, en de apostel leert ons: 'God heeft hen allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hen allen zou barmhartig zijn' (Rom. 11:32). Hij versmaadt, verwerpt, noch verstoot iemand, als zij maar ophouden de Heere te versmaden, te verwerpen en te verachten. O, wat een zoet stuk is dit om zondaren te winnen, om de harde harten te bewegen, te doen smelten en ontdooien! De ongelovigheid van deze discipel dient ons tot voordeel en strekt tot versterking van ons geloof als het nog zwak is, zoals zelfs het geloof van alle andere discipelen van Jezus Christus. Was Thomas niet ongelovig geweest, wij hadden nooit zo'n grote bemoediging gehad om in Christus te geloven als wij nu hebben.
Neem het mij niet kwalijk dat ik zoveel woorden gebruik om de zondaars moedig te maken om tot Christus te komen. Ik ben soms graag een Boanerges en soms een Barnabas, een zoon des donders om de harde harten te bewegen, en één van de vertroosting om de bedroefde harten te verkwikken. Alle leraars kunnen van de grote Herder en Opziener van onze zielen leren dat zij in hun bediening acht moeten geven op een ongelovige Thomas. Deze Schrift is ons niet onbekend: 'Degene nu die zwak is in het geloof, neemt aan' (Rom. 14:1); 'Ik ben de zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zou' (1 Kor. 9:22). 'Wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt lankmoedig jegens allen' (1 Thess. 5:14). 'Ontfermt u wel over enigen, onderscheid makende; maar behoudt anderen door vreze, en grijpt hen uit het vuur' (Judas 22:23). 'Broeders, indien ook een mens overvallen ware door enige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid' (Gal. 6:1). 'Een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leren, en die de kwaden kan verdragen; met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan; of God hen te eniger tijd bekering gave' (2 Tim. 2:24, 25). Waarde zielen, wat doen wij een moeite om uw bekering en zaligheid! Hoe bent u in onze harten, in onze gebeden en in onze preken! 'Mijne kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijge' (Gal. 4:19); hoe 'gaarne zal ik de kosten doen, en voor uw zielen ten koste gegeven worden; hoewel ik, u overvloediger beminnende, minder bemind word' (2 Kor. 12:15). Wist ik maar van een Thomas in de grote vergadering van Gods volk, ik zou het een kroon, een eer in mijn bediening achten te zijn, als ik zo'n mens tot het geloof kon bewegen. Christus heeft in deze vergadering in het bijzonder één, boven alle anderen op het oog: als Zijn discipelen binnen waren, en Thomas met hen was, toen kwam Jezus.

4. De manier waarop Hij is verschenen:
a. 'Hij kwam als de deuren gesloten waren'.
b. 'Hij stond in het midden'.
c. 'Hij zeide: Vrede zij ulieden.'
Al deze dingen hebben wij in het voorgaande behandeld. Ik zal nu verder gaan met dat wat deze verschijning in het bijzonder raakt: 'Toen zeide Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig.' In deze verschijning bewijst Hij Zijn opstanding:
1. Met woorden.
2. Met daden.

1. Met woorden. Thomas had gezegd: Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven.' Christus heeft dezelfde woorden herhaald, en daarmee heeft Hij tegelijk een bewijs gegeven van Zijn opstanding, want als Christus geweten heeft wat Thomas gezegd had, dan moest Hij immers leven en opgestaan zijn uit de doden! De doden hebben geen zintuigen, veel minder het gebruik van de rede, en nog minder enige kennis van het gemoed van iemand anders. Maar Christus had Zijn zintuigen, rede, wetenschap en alwetendheid. Let er op, dat hoewel Christus afwezig is naar Zijn lichamelijke tegenwoordigheid, Hij ondanks dat al onze gedachten weet, en, als het nodig is, kan Hij al onze samensprekingen van woord tot woord herhalen, hoe mag dit dan wel alle ongelovigen in de wereld ervan overtuigen dat Christus is opgestaan, dat Hij Die dood geweest is nu leeft, en dat Hij tot in der eeuwigheid leven zal!

2. Hij is verschenen, om daarmee Zijn opstanding uit de doden met daden te bewijzen. Hierin zien wij een daad en een voorwerp.
a. De daad is Thomas' zien en tasten, wat wil zeggen: Thomas, u wilt niet geloven, tenzij u ziet en tast. Nu, dit is tegen de natuur van het geloof, dat niet bestaat uit zien en tasten, maar uit het tegendeel: 'Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet' (Hebr. 11.1). In natuurlijke dingen moet een mens wel eerst hebben ondervonden om dan te geloven, maar in Goddelijke dingen moet hij eerst geloven en dan ondervinden. Maar om uw ongelovigheid te helpen (zegt Christus) ben Ik gewillig om Mij daarnaar te voegen en uw zwakheid tegemoet te komen. Kom, en voel de tekenen van de nagelen en de speer: 'Kom, breng uw vinger hier en zie Mijn handen; en breng uw hand hier en steek ze in Mijn zijde en zijt niet ongelovig, maar gelovig.' Christus heeft medelijden met Zijn kinderen, ondanks dat zij vele gebreken en zwakheden hebben: 'Hij ontfermt Zich over degenen, die Hem vrezen. Want Hij weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn' (Ps. 103:13, 14).
b. Het voorwerp is Christus, gezien en getast. Zijn tekenen en littekens zijn ware getuigenissen van onze verlossing en van Zijn opstanding, zij bewijzen dat de satan is overwonnen, dat de dood en de hel zijn verslonden tot overwinning, dat Hij 'de overheden en machten uitgetogen heeft' (Kol. 2:15) en hiertoe dienen ook deze woorden: Wie is Deze, Die van Edom komt, met besprenkelde klederen van Bozra?' (Jes. 63: 1). Door Edom wordt verstaan de dood, door Bozra (de hoofdstad van Edom) de stad des doods of der hel, waarvan Christus is teruggekeerd door Zijn heerlijke opstanding. Want 'Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten, Gij zult niet toelaten dat Uw Heilige de verderving zie' (Ps. 16:10). Nu zegt de profeet, of een ander: 'Wie is Deze, Die van Edom komt, met besprenkelde klederen van Bozra? Wie is Deze, Die zo komt zegepralen met de sleutels van Edom en Bozra, van de dood en de hel aan Zijn riem? Waarop geantwoord is: 'Ik ben het, Die in gerechtigheid spreek, Die machtig ben te verlossen', dat is zoveel als: Ik ben het, Jezus Christus, Ik, Die rechtvaardig ben in het spreken en machtig in het verlossen, Wiens woord is waarheid, en Wiens werk is verlossing. Ik, ja, Ik ben het. Dit antwoord gegeven zijnde, is er een andere vraag gesteld: 'Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad, en Uw klederen als van één, die in de wijnpers treedt?' Dat is: hier zijn niets dan littekens, wonden en bloed. Als U zo machtig bent om te verlossen, hoe komt het dan dat Uw kleed zo rood is, en besprenkeld of bevlekt met bloed? Waarop Christus antwoordt: 'Ik heb de pers alleen getreden, en Ik heb hen getreden in Mijn toorn.' Ik was getreden en geperst, totdat zelfs het bloed uit Mijn handen, voeten en zijde is gestroomd, zo geperst, dat zij

zelfs de ziel uit Mijn lichaam geperst hebben. 'Zie hier, zie Mijn handen en voeten en Mijne zijde, dat Ik het Zelf ben, Ik Die de wijnpers alleen getreden heb. Maar zoals Ik vertreden werd, zo zal Ik vertreden.' Hij is opgekomen en Hij heeft op hen getreden die op Hem traden. Zijn vijanden van Edom en Bozra zijn nu net zoveel als druiventrossen onder Zijn voeten en Hij treedt daarop zoals op druiven in een vat, totdat Hij het bloed uit haar doet spatten en Zijn hele kleed besprengd wordt, alsof Hij uit een wijnpers was gekomen. Zie hier een dubbel gezicht, Zijn eigen bloed en dat van Zijn vijanden, hier is het bloed van het Lam, Dat geslacht was, en het bloed van de draak die vertreden was. Hier is een heerlijke vertoning van Zijn lijden en opstanding, van Zijn lijden en verblijden. Een andere plaats van deze natuur is: 'En zo iemand tot Hem zegt: Wat zijn deze wonden in Uw handen? zo zal Hij zeggen: Het zijn de wonden waarmede Ik geslagen ben in het huis Mijner liefhebbers' (Zach. 13:6). Ik weet dat sommigen deze woorden in plaats van op Christus, gebracht hebben op de valse profeten, alsof zij, gaande door de kerkelijke tucht, deze wonden ontvangen hadden. Maar anderen betrekken dit op Jezus Christus, van Wie zonder tegenspreken het volgende vers handelt, en van Wie het eerste vers van dit hoofdstuk spreekt en tot Wie de profeet na een lang tussenvoegsel schijnt terug te keren: 'En zo iemand tot Hem zegt (die de geopende Fontein is): Wat zijn deze wonden in Uw handen? of met de zeventigen: In het midden Uwer handen?' Het is een wonder om deze tekenen in Christus' handen te zien, en daarom de vraag: 'Wat zijn deze wonden?' Waarop Christus antwoordt: 'Het zijn de wonden waarmede Ik geslagen ben in het huis Mijner liefhebbers', dat is, in het huis van Mijn beminden, de kinderen Israëls, Mijn broeders naar het vlees, het Joodse volk. Wel, dit zijn de wonden die zij Mij gegeven hebben, en die Ik nu vertoon als tekenen van Mijn overwinning en bewijzen van Mijn opstanding.

II. De vruchten van deze verschijning bestaan uit de belijdenis van Thomas, en Christus' goedkeuring van hem in zekere opzichten.
1. De belijdenis van Thomas: 'En Thomas antwoordde en zeide tot Hem: 'Mijn Heere en mijn God.' Weinig, maar gewichtige woorden!
a. Hij erkent Christus als Heere, in Wiens hand zelfs de sleutelen van de hemel zijn: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28:18).
b. Hij erkent Christus als God. Die hij zag met zijn ogen en tastte met zijn handen, zag hij niet meer aan als een eenvoudig mens, maar als God en als de tweede Persoon in de Godheid.
c. Hij erkent Christus als zijn Heere en zijn God. Deze toe-eigening van Christus is het ware merkteken van het geloof, waardoor het al de weldaden van Christus nader tot zijn eigen ziel brengt. Bij deze dingen zal ik wat langer blijven stilstaan.

a. Hij erkende Christus als Heere. Hoe is Hij een Heere! Ik antwoord:
a. Door Zijn wezen. zoals God een Heere is, zo is ook Christus de Heere: de Vader is Heere, de Zoon is Heere en de Heilige Geest is Heere, en toch zijn er geen drie Heeren, maar één Heere.
b. Door schepping. 'Christus is voor alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem' (Kol. 1:17). Deze zaak is een waarachtig bewijs van Zijn heerschappij. 'Wij hebben maar één Heere Jezus Christus, door Welke alle dingen zijn, en wij door Hem' (1 Kor. 8:6).
c. Door verlossing, zalving, bediening en Middelaarschap, waartoe Hij door Zijn Vader verzegeld was. Daarom zegt de apostel, 'dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft' (Hand. 2:36). Hij is een Heere door Zijn bediening en door de vervulling van Zijn

bediening. Daar Hij gestorven, opgewekt en weer levend geworden is, is Hij een Heere beide van levenden en doden geworden: 'Want daartoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij beide over doden en levenden heersen zou' (Rom. 14:9). En zo is Hij in tweeërlei opzicht een Heere.
1. Een Heere in autoriteit of gezag om te bevelen, wie en wat Hij wil. Hij alleen is Heere, over ons geloof, over onze consciënties en tot Hem alleen moeten wij zeggen: 'Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?' 'Heere, behoud ons, of wij vergaan.'
2. En Hij is een Heere in macht. Hij heeft macht om te vergeven en om te reinigen. Hij heeft macht om rechtvaardig en om heilig te maken. Hij heeft macht om levend te maken en macht om volkomen zalig te maken allen die door Hem tot God komen. Hij heeft macht om Zijn schapen vast te houden en macht om de verklager der broederen uit te werpen. Hij heeft macht om al Zijn vijanden te verslaan en macht om alle dingen aan Zichzelf te onderwerpen, ten opzichte van al deze dingen is Christus één Heere. Het is waar, zeggen de lasteraars, Hij is een Heere door bediening, maar Hij is geen Heere door Zijn Wezen, zoals God een Heere is. Niet? Overzie eens enkele teksten in het Oude Testament waarin van het woord 'Heere' wezenlijk wordt gesproken en wij zullen zien dat dezelfde teksten en titels aan Christus in het Nieuwe Testament zijn toegeëigend. Zoals bijvoorbeeld in Jesaja 6:5, daar zegt de profeet: 'Wee mij, want mijn ogen hebben de Koning, de Heere der heirscharen gezien', nu, dit heeft Johannes op Christus toegepast: 'Dit zeide Jesaja, toen hij Zijn heerlijkheid zag en van Hem sprak.' (Joh. 12:41). 'De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid. Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen' (Ps. 68:18, 19), maar dit heeft de apostel op Christus toegepast: 'Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangengenomen, en heeft de mensen gaven gegeven' (Ef. 4:8). In Psalm 110:1: 'De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten', nu, dit heeft Jezus Christus op Zichzelf toegepast, zeggende, dat David in de geest Hem een Heere genoemd heeft, zeggende: 'De Heere heeft gezegd tot Mijn Heere' (Math. 22:43, 44). Bij Jesaja 40:3: 'Een stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg des HEEREN', maar dit heeft de evangelist op Christus toegepast: 'Deze is Het, van Dewelke gesproken is door Jesaja de profeet, zeggende: de stem des roependen in de woestijn: Bereidt de weg des Heeren.' Geen wonder dan dat Thomas, Christus een Heere heeft genoemd, want beide het Oude en het Nieuwe Testament komen hierin overeen dat Christus een Heere is: een Heere door schepping, een Heere door verlossing, een Heere door bediening, een Heere door Zijn Wezen.

b. Hij erkende Christus zowel God als Heere te zijn: 'Mijn Heere en Mijn God!' Maar hoe is Hij God? Niet alleen door mededeling, gelijkenis of in enige opzichten zoals engelen en mensen goden genoemd worden, maar eenvoudig, volstrekt en wezenlijk zonder enige bepaling. Soms lezen wij in de schrift dat mensen of engelen, goede en kwade, goden zijn genoemd: 'Toen zeide de HEERE tot Mozes: Zie, Ik heb u tot een god gezet over Farao' (Ex. 7:1). 'En gij zult hem (Aron) tot een god zijn' (Ex. 4:16). Zo wordt Nebukadnezar genoemd 'de machtigste', of: de god der heidenen' (Ezech. 31:11), en de satan wordt genoemd 'de god dezer eeuw' (2 Kor. 4:4). Zo worden de overheden goden genoemd: 'De goden zult gij niet vloeken. lk heb wel gezegd: Gij zijt goden' (Ex. 22: 28. Ps.82:6). De engelen worden goden genoemd: 'In de tegenwoordigheid der goden zal ik U psalmzingen' (Ps. 138: 1). Maar in dit alles is een bepaalde of oneigenlijke manier van spreken: Mozes wordt genoemd Farao's god, en Aärons god, niet volstrekt, maar met

betrekking op Farao, en Aron. Nebukadnezar wordt genoemd de god van de heidenen en de satan de god van deze eeuw, niet volstrekt, maar met betrekking tot de heidenen, en deze eeuw. De overheden en de engelen worden genoemd goden, niet volstrekt, maar ten opzichte van enige bediening of uitnemendheid die hen van God is meegedeeld. Alleen Jezus Christus wordt God genoemd zonder enige bepaling, en niet alleen ten opzichte van enige bediening of gelijkenis, maar volstrekt, wezenlijk, eigenlijk, als zijnde van alle eeuwigheid, God uit God, God in Wezen van de Vader vóór alles van de wereld. Wat! Is Christus alleen God, zoals een engel God is? Ik wil hier alle lasteraars uitdagen: Want tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt Mijn zoon, heden heb Ik U gegenereerd?' (Hebr. 1:5), of tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: 'Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid' (vs. 8)?, of tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Gij zijt Mijn Zoon; Mijn eigen Zoon, Mijn eniggeboren Zoon (Rom. 8:32)?, tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Deze is de waarachtige God, de grote God, God boven al te prijzen in der eeuwigheid. Amen (Joh. 3:16, 1 Joh. 5:20, Titus 2:13, Rom. 9:5)? Aan wie van de engelen zijn de Goddelijke eigenschappen gegeven zoals eeuwigheid, onveranderlijkheid, almachtigheid, alwetendheid, alomtegenwoordigheid? Maar dit alles wordt Christus toegeschreven. De eeuwigheid: 'Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan' (Spr. 8:23), de onveranderlijkheid: 'Gij zijt Dezelfde, Uw jaren zullen niet ophouden' (Hebr. 1:12), de almachtigheid: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28: 18), de alwetendheid: 'Hij had niet van node, dat iemand getuigen zou van de mens; want Hij Zelf wist, wat in de mens was' (Joh. 2:25), de alomtegenwoordigheid: 'Zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld' (Matth. 28:20). Mannen, broeders en vaders, ik ben gedrongen om deze verantwoording voor Christus' Godheid te doen, vanwege de lastering van de Arianen, Fotinianen, Eunomianen, die nu uit de hel weer zijn opgehaald. O, wie zou gedacht hebben dat dit gebroedsel van mensen onder ons in dit eiland een plaats zou vinden, waar het Evangelie al zoveel jaren zo heerlijk heeft geschenen? Wij bevestigen dat Christus God is en dat Christus de Heere is, wij zeggen met Thomas: 'Mijn Heere en Mijn God! Nee, zeggen de lasteraars: Christus is God en Christus is een Heere, zoals de overheden en engelen goden en heren genoemd worden. Ik hoop dat ik het verschil tussen Christus en hen genoeg heb aangewezen, waarom ik dan besluit met de apostel: 'Hoewel er ook zijn, die goden genaamd worden, hetzij in de hemel, hetzij op aarde (zoals er vele goden en vele heren zijn), nochtans hebben wij maar één God, de Vader, uit Welken alle dingen zijn en wij tot Hem; en maar één Heere, Jezus Christus, door Welken alle dingen zijn en wij door Hem' (1 Kor. 8:5, 6).

c. Hij heeft Christus erkend voor zijn Heere en zijn God: 'En Thomas antwoordde en zeide tot Hem: Mijn Heere, en Mijn God!' Hier is zijn geloof doorgebroken. Door de dingen die gezien en getast worden, is hij opgewekt, om te geloven de dingen die niet gezien noch getast worden. Hij ziet de tekenen en littekens aan Christus' mensheid, en nu gelooft hij dat Christus God is, ja, dat Christus zijn God is: 'Mijn Heere en Mijn God!' Merk hier op dat het geloof van de ziel, eigendom geeft aan God en Christus. Zoals God enigen liefheeft met een bijzondere liefde, zo ziet het geloof de bijzondere liefde van God en Christus door een bijzondere toe-eigening: 'Mijn Heere en mijn God en mijn Christus!' Het geloof is een toe-eigenende, toepassende en verenigende genade. In de werkingen van het geloof in God, of in Christus als God, kunnen wij deze trappen opmerken:
1. Het ziet God in Zijn heerlijkheid en majesteit, in Zijn grootheid en goedertierenheid en alle andere eigenschappen. Het ziet God als de oneindige Fontein van alle goed en het

overdenkt wat een oneindig verschrikkelijke zaak het zou zijn, van deze God gescheiden te zijn. Het ziet God en dit zien maakt een diepe indruk, zelfs in deze ziel. De liefde van deze God is meer voor de ziel dan de hele wereld, en het minste misnoegen van deze God maakt een grotere ontsteltenis voor zo'n ziel dan alle ellendigheden, die alle schepselen onder de hemel machtig zijn haar aan te doen.

2. Het ontdekt de dadelijkheid van deze heerlijkheid en majesteit, van deze grootheid en goedheid van God. Voor het geloof in een ziel geplant is, kan zij door het gebruik van de rede tot een groot begrip van God en Christus komen, maar het ziet om zo te spreken op God en Christus als op wetenschappen, kennis en inbeeldingen. Maar alleen het geloof overtuigt de ziel geheel van de zekerheid en waarheid van deze dingen. Waar een waar geloof is, daar zijn de dingen die wij geloven zekerder voor ons, dan de dingen die wij zien, tasten of doen. Het geloof grijpt God en Christus zo vast aan, dat het lichaam en ziel, ja, alle dingen voor Hem zou willen opofferen, en al valt de opoffering van dat alles nu hard, zij is niets in vergelijking met het verlies van het eeuwig, zalig leven.

3. Het maakt de ziel bekwaam om zich op God en Christus te werpen, vanwege al het goede en alle gelukzaligheid die zij ooit verwacht. Ach, zegt de ziel, ik heb hiervóór gestaan op de wereldse dingen, ik zag die alleen aan als ware en zekere goederen die ik had te genieten. Maar nu ondervind ik dat het ijdele dingen zijn, bedrieglijke dingen, niet meer dan Egyptische rietstokken, ijdelheid der ijdelheden, en dat er niets werkelijks, zekers en heerlijks is buiten God en Christus. Daarom zal ik op Hem rusten, en op niemand dan op Hem. God is alleen het algenoegzame goed, Christus alleen is de Rotssteen, Die nooit zal wankelen, op Hem zal ik mij wentelen, aan Hem zal ik alles volkomen overgeven, op Hem zal ik betrouwen met alles wat ik ben, en Hem zal ik alles in der eeuwigheid bevelen.

4. Zoals het geloof alle dingen werpt op God in Christus, zo eigent het zichzelf alle dingen toe die van God en van Christus zijn: 'Ik ben mijns Liefsten, en mijn Liefste is mijn' (Hoogl. 6:3). Daar is een onderling eigendom tussen Christus en de kerk en tussen Christus en de ziel. Christus heeft eigendom aan mij, en ik heb bijzonder eigendom aan Christus. Christus is mijne, zoals niemand in de wereld de mijne is: 'Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op aarde!' (Ps. 73:24). Christus is mijne en 'mijne' op een bijzondere wijze. Daar is een bijzonder eigendom: 'Mijn Heere en mijn God!' O, wat een uitnemendheid van het geloof, deze trap gaat boven alle anderen. Het is een gewenste zaak om een waar gezicht van God te hebben, daarin is een grote kracht, maar God te zien in Zijn heerlijkheid, majesteit, grootheid en goedheid als mijn God, alle eigenschappen van God te zien als die dingen waarin mijn ziel deel heeft, Christus te zien komen van de Vader omwille van mij, om mijn Verlosser te zijn. Christus te zien in Wie al de volheid woont, in Wie de schatten van alle rijkdommen van God zijn, niet alleen zoals Christus sterft als mens, maar ook hoe Hij opstaat als God om mij en om mijn zaligheid. Christus te zien, en dan Christus aan te grijpen en te zeggen: 'Mijn Heere en mijn God!' O, dit is de werking van het dierbaar geloof, en hiertoe was Thomas nu gekomen in zijn belijdenis: 'Mijn Heere en mijn God.'

2. Hierop volgt Christus' goedkeuring en verbetering: 'Jezus zeide tot Hem: omdat gij Mij gezien hebt, Thomas, zo hebt gij geloofd; zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben.' Als eerste heeft Christus het geloof van Thomas

geprezen, 'omdat gij Mij gezien hebt, zo hebt gij geloofd', dat is: u ziet Mij als mens, maar als u opmerkt hoe Ik uit de doden ben opgestaan, gelooft u in Mij als God. Ik prijs uw geloof, maar het is een zwak geloof ten opzichte van zijn beginsel, maar om het te verbeteren: Ik spreek hen zalig uit alle geslachten, die, als Ik weggegaan zal zijn ten opzichte van Mijn lichamelijke tegenwoordigheid toch in Mij geloven zullen. Zalig zijn zij die niet zullen gezien hebben.' Ik vrees dat u verdrietig zult worden, daarom zal ik deze verschijning niet verder uitbreiden.

8. Van Christus' verschijning aan enigen van Zijn apostelen aan de zee van Tiberias.

Johannes heeft maar van één verschijning meer gewag gemaakt: 'Na dezen openbaarde Jezus Zichzelve wederom de discipelen aan de Zee van Tiberias. En Hij openbaarde Zich aldus' (Joh. 21: 1). In deze verschijning heeft de evangelist eenzelfde orde gebruikt als in de voorgaande, zo wordt ook hier voorgesteld de tijd wanneer, de plaats waar, de personen aan wie, en de manier waarop Hij is verschenen. Niet één van deze omstandigheden mocht ontbreken om de helderheid en waarheid van Zijn opstanding te bewijzen.

1. De tijd: 'na dezen.' Na de drie eerste verschijningen komt Hij tot een vierde en besluit daarmee, waarbij Hij ook melding maakt van zichzelf en waarmee hij het hele boek afgesloten heeft: 'Deze is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen geschreven heeft; en wij weten, dat zijn getuigenis waarachtig is' (vs. 24).
2. De plaats was 'aan de Zee van Tiberias', of aan het meer Gennésaret, de plaats waar Hij hen geroepen had tot het apostelschap, daar is Hij nu deze apostelen verschenen. Eerst zijn zij vissers geweest en nu zijn ze in hun beroep bezig op de zee, terwijl Christus op de oever staat.
3. De personen waaraan Hij is verschenen, waren Zijn discipelen, van wie de namen staan in het volgende vers. Alle verschijningen van Christus waren aan Zijn discipelen. Wij lezen niet dat Hij na Zijn opstanding Zich ooit aan iemand anders vertoond heeft dan aan Zijn navolgers. Hij heeft Zichzelf in het openbaar vertoond. 'Niet al de volke, maar de getuigen, die van God tevoren verkoren waren, ons namelijk die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de doden opgestaan was' (Hand. 10:41). Vreemdelingen van Christus mogen geen getuigen zijn van Christus' opstanding en dit bedoelde Hij, toen Hij zei: 'Nog een kleine tijd en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien' (Joh. 14:19).
4. De manier van Zijn verschijning: 'Hij openbaarde Zich aldus.'

1. 'Hij openbaarde Zich', zo wordt in dit vers tweemaal verhaald: 'Na dezen openbaarde Jezus Zichzelve wederom de discipelen aan de Zee van Tiberias. En Hij openbaarde Zich aldus.' Christus was nu niet te zien noch te kennen voor het oog van het lichaam (want Zijn lichaam was onsterfelijk), tenzij dat Hij door toelating Zich hiertoe gevoegd heeft. Ik loochen niet dat alle verheerlijkte lichamen altijd dadelijk worden gezien door lichamen die verheerlijkt zijn. Maar door sterfelijke mensen, die nog in dit tranendal zijn, kunnen deze heerlijke schepselen niet dadelijk gezien worden, zonder bijzondere Goddelijke toelating. Zoals de lucht te fijn is om gezien te worden of zoals de zon te heerlijk is voor een zwak oog om aanschouwd te worden, zo zijn de verheerlijkte lichamen te fijn en te blinkend om door een sterfelijk oog gezien te worden. Onze Zaligmaker zegt dat de lichamen der heiligen blinken gelijk de zon in het Koninkrijk huns Vaders (Matth. 13:43), en dat zij de engelen gelijk zijn (Matth. 22:30). De apostel leert ons dat hun lichamen geestelijke lichamen zijn: 'er is een natuurlijk lichaam, en daar is een geestelijk lichaam'

(1 Kor. 15:44). Nu, geestelijke dingen kunnen wij niet zien zonder toelating. Hierom is het, dat bij Zijn verschijning aan de twee discipelen bij Emmaüs gezegd wordt dat 'hun ogen geopend werden, en zij kenden Hem, en Hij kwam weg uit hun gezicht' (Luk. 24: 31). Merk op: eerst 'werden hun ogen geopend.' Wel, zonder twijfel zijn hun ogen tevoren open geweest, zij hebben niet met Hem gewandeld, gesproken, gezeten en gegeten, of hun ogen zijn toen open geweest, maar zij zijn nu op een andere manier geopend. Zoals van Elisa's dienstknecht gezegd wordt, op het gebed van Elisa: 'De HEERE opende de ogen van de jongen, dat hij zag; en zie, de berg was vol vurige paarden en wagenen rondom Elisa' (2 Kon. 6:17). Op een dergelijke manier zijn hun ogen geopend 'dat zij Jezus kenden.'

3. 'Hij kwam weg uit hun gezicht', op een vreemde en ongewone manier hebben zij hun gezicht verloren, en zij konden niet zeggen wat hen was overkomen. In een ogenblik was Hij onzichtbaar voor hen, van wie Hij de ogen had geopend. Dit toont duidelijk aan, dat de verheerlijkte lichamen, voor zoveel zij dik en stoffelijk zijn, door de sterfelijke mensen kunnen gezien worden, maar zolang zij geestelijk zijn, kunnen zij zonder toelating niet feitelijk gezien worden. Christus is verschenen (zegt Demascenus) niet uit noodzaak, maar door Zijn eigen vrije wil, niet door de wet van de natuur, maar bij wijze van toelating. Het was louter Zijn vrije toelating dat Hij Zich te eniger tijd aan Zijn discipelen vertoond heeft.

4. 'Hij openbaarde Zich aldus: Er waren tezamen Simon Petrus en Thomas, gezegd Didymus', enzovoort (Joh. 21: 1-4). ln het hele verhaal kunnen wij opmerken:

1. De gelegenheid, en
2. De verschijning.

1. In de gelegenheid hebben wij een beraadslaging tussen de apostelen wat zij doen zouden, en het besluit was dat zij zouden gaan vissen. Zij deden zo, maar het was tevergeefs, want zij visten de hele nacht en vingen niets (vs. 3).

2. In de verschijning: Christus was hen onbekend: 'Jezus stond op de oever; doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was' (vs. 4). Bij deze gelegenheid vinden wij dat Jezus heeft gesproken en daarop een wonderwerk heeft gedaan. Hij gelastte hun 'het net aan de rechterzijde van het schip te werpen', en dan op te trekken, maar 'zij konden hetzelve niet meer trekken, vanwege de menigte der vissen' (vs. 6). Hierop werd Christus hen bekend: 'De discipel dan, welke Jezus liefhad, zeide tot Petrus: Het is de Heere!' (vs. 7). Door deze uitroep zijn alle discipelen gaande gemaakt. Petrus heeft zichzelf in de zee geworpen. De andere discipelen kwamen met een scheepje aan land en daar hebben zij het middagmaal gehouden en met Jezus gesproken, dat is het einde van de geschiedenis en zo eindigt dit boek van onze evangelist Johannes. Tot hiertoe hebben wij het voorwerp voorgesteld, nu zullen wij u verder aantonen hoe wij in dit opzicht op Jezus moeten zien.

HOOFDSTUK 2

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid op Zich heeft genomen in Zijn opstanding.

Opdat wij in alles op Jezus zien mogen, laat ons Jezus kennen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in Zijn opstanding en gedurende de tijd van Zijn verblijf op aarde, na Zijn opstanding. Dit is het waard om te weten, want daaraan hangt onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid. 'Want indien Christus niet opgewekt is, zo zijn wij nog in onze zonden; ons geloof is ijdel en onze hoop is tevergeefs'. Slechte hoop zouden wij hebben, zowel van de hemel als van de opstanding, als Christus niet opgewekt is. Wij, die in Christus geloven, zouden de ellendigste zijn van alle mensen, als Hij, in Wie wij geloven, niet weer is opgestaan. O mijn ziel, leer dit terdege. Velen nemen dit zo in het algemeen op en lopen over dit artikel van het geloof heen, 'ten derde dage is Hij opgestaan van de doden', maar waar zouden zij te zoeken zijn, die dit in het bijzonder zouden verstaan, wat de tijd, het doel, de wijze of de zekerheid aangaat? Ik beroep mij op uzelf: zijn u niet al verschillende openbaringen gegeven waarvan u tevoren niet geweten hebt? En als u dit stuk maar wilde onderzoeken, hoeveel zouden u er nog meer voorkomen? ln het bijzonder, hoeveel zou u wel niet voorkomen tot uw eigen voordeel? Het is niet genoeg om van Christus' opstanding te weten zolang u dat niet voor uzelf weet. Laat het zo zijn, dat u dit verstaat dat Christus weer opgestaan is, maar wat gaat mij dit aan? De zaligmakende kennis gaat altijd vergezeld van een bijzondere toe-eigening: indien Christus mijn Hoofd is, zo heeft Hij niet kunnen opstaan, of ik ben mét Hem en ín Hem opgestaan. En dus, mijn ziel, zie op Christus, en onderzoek zo in het bijzonder elk stuk van Christus' opstanding. Kom, onderzoek wanneer Hij is opgestaan, leer de bewijzen die Christus' opstanding zeker en vast stellen, onderzoek al de verschijningen van Jezus Christus. O, wat zijn dit aangename studies! Als u met degenen geweest was aan wie Jezus verschenen is, zou uw hart niet opgesprongen zijn van vreugde? Kom, leer dit voor uzelf, want de weldaad van deze verschijningen strekt zich ook tot u uit. De vrucht van Christus' opstanding is voor u, ja, zowel voor u als voor hen: merk dit op voor uzelf.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft voltooid in Zijn opstanding. Het is niet genoeg dat wij de nodige zaligmakende waarheid weten, maar wij moeten die ons ook nuttig maken en de kracht daaruit trekken tot voedsel en verkwikking van onze arme zielen. Zoals een mens in één uur een hoeveelheid voedsel kan kauwen en in zijn maag ontvangen kan, waar hij tenminste zeven of acht uren voor nodig heeft om dit te verteren, zo kan een mens in één uur meer leerstukken in zijn verstand bevatten dan hij bekwaam is in vele uren te verteren. Wat voor goeds deze mensen, die van geen overdenken weten, uit preken of leringen zouden verkrijgen, kan ik niet zien! Velen hebben opgemerkt dat dit de reden is waarom zo menige preek onder ons tevergeefs wordt gehouden, waarom de toehoorders die van de ene preek naar de andere lopen en van lezen en horen niet vermoeid worden, toch zulke flauwe en dode zielen hebben, namelijk dat zij niet aan het overdenken willen. En daarom heeft God Jozua gelast niet alleen de wet te lezen, maar ook te overdenken en daar altijd mee bezig te zijn: 'Dat het boek dezer wet niet wijke van uw mond, maar overleg het dag en nacht' (Joz. 1:8). Wel, dit is de plicht waarop ik nu aandring. Als u deze dingen weet, overdenk,

herkauw, overpeins en overleg die voortdurend. En omdat dit werk een verwijding van het hart en de geest vereist, zo neem het in delen en overdenk elk van die in het bijzonder.

1. Overdenk de tijd wanneer Christus opgestaan is. Zoals Christus drie dagen gehad heeft en niet meer, zo moet ook u die drie dagen hebben. De eerste werd genoemd de dag der voorbereiding, de tweede was de sabbat en de derde dag was de dag der opstanding. Zo is uw eerste dag een dag van voorbereiding, een dag van lijden, waarin u moet strijden en worstelen tegen de zonde en de satan, waarin u al hun bittere pijlen moet verdragen, totdat u sterft en de geest geeft. Uw tweede dag is uw rustdag, waarop uw lichaam in het graf moet liggen en uw vlees moet rusten in hope, waarop u zult ingaan in de vrede en rusten op uw slaapstede (Jes. 57:2), totdat de bazuin zal blazen en u aanzeggen: 'Sta op, en kom ten oordeel!' En uw derde dag is de dag van de opstanding tot heerlijkheid, het is de eerste dag van de week of het eerste begin van een wereld zonder einde. Overdenk zo de tijd van Christus' opstanding, en daaruit kunt u enige nuttigheid trekken tot versterking van uw ziel.

2. Overdenk de reden waarom Christus is opgestaan. Was het niet om de Joden te beschamen? Zij konden het niet verdragen dat zij van Christus' opstanding hoorden, en daarom, toen Petrus en de andere apostelen daarvan predikten, 'berstte hun het hart, en zij hielden raad om hen te doden' (Hand. 5:33). Het is hun algemeen zeggen: 'Wij willen niet dat Deze over ons heerse.' Die Christus dagelijks met hun zonden kruisigen, kunnen zonder verschrikking niet denken aan Zijn verhoging, hun hart barst, omdat Christus is opgestaan als hun Rechter. Nogmaals, was het niet om het geloof van Christus' navolgers te versterken? Zolang Hij nog niet was opgestaan, was hun geloof zwak, zwak in kennis, zwak in toestemming, zwak in vertrouwen, zwak in verzekering. Veel had Christus aan hen te doen, meerdere malen had Hij hen berispt: 'Gij kleingelovigen, waarom hebt gij gevreesd?' Maar nadat Hij Zich door verschillende onfeilbare tekenen levend vertoond had, konden zij uitroepen: 'Mijn Heere en mijn God!' En dan, was het niet tot een bewijs dat Hij volkomen voor al onze schulden betaald heeft? De apostel leert ons dat Christus onze Borg was (Hebr. 7: 22), Die met Zijn dood was gearresteerd en in de gevangenis geleid, waar Hij niet uit kon komen voordat alles betaald was. Daarom, te horen dat Christus is opgestaan en dat Hij de boeien van het graf heeft gebroken, dat is een duidelijk bewijs dat God is voldaan en dat Christus door God Zelf ontslagen is. O, wat een borsten van vertroosting zijn hier! En ook, was het niet om de dood, de zonde en de duivel te overwinnen? Nu heeft Hij de dood zijn prikkel ontnomen en de hel haar overwinning. Nu heeft Hij het handschrift dat tegen ons was, uitgewist, en heeft het aan Zijn kruis genageld. Nu heeft Hij de overheden en machten uitgetogen en draagt Hij de sleutelen van dood en hel aan Zijn eigen gordel. Nu is Hij uit het graf gekomen als een machtig Overwinnaar, om te zeggen zoals Debora in haar lofzang: 'Vertreed, o mijn ziel, de sterken' (Richt. 5:21). En ook, was het niet om de Eersteling te worden van degenen die ontslapen zijn? Christus is de Eerste geweest, Die weer uit het graf is opgestaan om niet meer te sterven. En uit kracht van Zijn opstanding (omdat Hij de Eersteling is) moeten alle uitverkorenen weer opstaan: 'Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden. Maar een iegelijk in zijn orde; de Eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in Zijn toekomst' (1 Kor. 15:22, 23). Iemand zou met verwondering kunnen zeggen: kan de opstanding van Eén, Die nu al zeventienhonderd jaar geleden geschied is, de oorzaak van onze opstanding zijn? Ja, net als de dood van één, die vijfduizend en achthonderd jaren geleden geschied is, de oorzaak

is van onze dood. Adam en Christus waren twee hoofden, twee wortels, twee eerstelingen, ieder van hen ten opzichte van de zijnen, waarvoor hij stond. En nu, o mijn ziel, mag u met Job zeggen: 'Ik weet, mijn Verlosser leeft en Hij zal de laatste over het stof opstaan: Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde' (Job 19:25, 27). Omdat Christus leeft, zal ik ook moeten leven, aangezien Hij is opgestaan, zal ik ook, nadat de wormen mijn huid doorknaagd zullen hebben, uit mijn vlees God aanschouwen (vs. 26). Nogmaals, was het niet tot een bewijs dat Hij de Zoon van God is? En was het niet dat Hij zou verhoogd en verheerlijkt worden? Dit is de voornaamste reden boven alle anderen. Let hierop! O, geef Hem eer en roem om Zijn opstanding! Overdenk en peins zo op deze zaak, dat u Zijn Naam alle eer en heerlijkheid toeschrijft. Wat, is Hij opgewekt uit de doden? Heeft God 'Hem uitermate verhoogd, en Hem een Naam gegeven welke boven alle naam is' (Filipp. 2:9). O, laat dan 'alle tong belijden, dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid Gods des Vaders.'

3. Overdenk de manier van Christus' opstanding.
a. Hij is opgestaan als een algemeen Persoon, in welk opzicht Zijn opstanding niet minder ons aangaat dan Hemzelf. Wij moeten niet denken dat Christus' opstanding niet meer zou zijn dan die van Lazarus. Zijn opstanding was ons aller opstanding, in naam van ons allen, Hij heeft in Zich een verzadigende kracht om ons aller opstanding voort te brengen. O, het voordeel van deze gemeenschap met Christus' opstanding, als ik dit werkelijk geloof, dan kan ik ook niet anders dan geloven 'de opstanding mijns lichaams en het eeuwige leven!' Jezus Christus heeft het werk begonnen, en hoewel ik uit mijzelf geen recht heb op de hemel of de heerlijkheid, zo heb ik toch in Christus mijn Hoofd zo'n groot recht daarop als enig erfgenaam op zijn land kan hebben.
b. Hij is opgestaan door Zijn eigen kracht, en dat heeft geen ander dan Jezus Christus gedaan. Vanaf het begin van de wereld was het nooit gehoord dat een dode zichzelf zou opwekken. Het enige voorbeeld hebben wij, dat het lichaam van een dode een andere dode heeft opgewekt: 'Zij wierpen de man in het graf van Elisa, en toen de man daarin kwam en het gebeente van Elisa aanroerde, werd hij levend en rees op zijn voeten' (2 Kon. 13:21). De dode Elisa wekte een man op, maar de dode Elisa heeft zichzelf niet uit het graf kunnen doen opstaan. Alleen Christus heeft Zichzelf opgewekt en tegelijk met Zich vele anderen. Hier was een bewijs van Zijn Godheid: 'Ik heb macht Mijn leven af te leggen en heb macht hetzelve wederom te nemen' (Joh. 10:18) Hoe kunnen wij beter dan Hem ons leven toebetrouwen, Die de Opstanding en het Leven is, en van Wie gezegd wordt: 'Die in Hem gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven.' O mijn ziel, Hij was machtig Zichzelf op te wekken, veelmeer zal Hij de macht hebben om u op te wekken, alleen, geloof en u zult eeuwig leven.
c. Hij is opgestaan met een aardbeving. O, Christus' macht is in alle plaatsen! 'Wat was u, o aarde, dat gij opsprongt gelijk een ram?' Was het nieuwe graf niet gehouwen uit een rots, en was er niet een grote steen gewenteld voor de deur van het graf? De grond, waar Hij lag was vast en hard, en 'zal een rots versteld worden uit haar plaats?' (Job 18: 4). Ja, 'de Heere regeert, de aarde bewege zich' (Ps. 99:1). O, wat een stenen hart is het mijne! Hoeveel harder is het dan die rots. Het wordt niet bewogen noch vertederd door de tegenwoordigheid van God, de tegenwoordigheid van de God Jakobs! De zon (zegt men) is 's morgens opgesprongen bij Zijn opstanding, de aarde (weet ik) heeft toen gebeefd, maar mijn hart is toch niet bewogen door deze nieuwe boodschap, ik voel dat het niet opspringt van vreugde, noch beeft van vrees. O mijn ziel, overdenk dit met ernst. Overdenk in welke staat u geweest zou zijn, als u geweest was bij deze soldaten die

Christus bewaakt hebben. Laat deze aardbeving u zo voor de geest staan, alsof uzelf de aarde onder u voelde beven.
d. Een engel heeft Hem gediend bij Zijn opstanding: 'Een engel des Heeren, nederdalende uit de hemel, kwam toe en wentelde de steen af van de deur en zat op dezelve' (Matth. 28:2). Engelen zijn de eerste bedienaars geweest van het Evangelie, de eerste predikers van Christus' opstanding. Zij hebben meer van Christus gepredikt dan alle profeten. Zij zeiden als eerste tot de vrouwen dat Christus was opgestaan (Luk. 24:6), en zij hebben de eerste dienst aan Christus bewezen bij Zijn opstanding, door de steen van de deur van het graf af te wentelen. O mijn ziel, was u maar zoals deze gezegende engelen! Hoe komt het dat zij zo ijverig zijn in de dienst van God en dat u zo ver bij hen achterblijft? U hoopt dat u eens de engelen zal gelijk zijn, en bent u hen nu zo ver achterop? Wat, hen gelijk te zijn in beloning, en minder dan zij in dienstbaarheid? Hier is een aandachtspunt om uw traagheid te bestraffen en u tot uw plicht op te wekken.
e. Velen van de lichamen van de heiligen zijn uit hun graven opgestaan bij Zijn opstanding. Zoals de engelen Hem hebben gediend, zo hebben de heiligen op Hem gewacht. In deze overdenking hoeft u zich niet te kwellen of David, Mozes, Job, Abraham, Izak en Jakob, één van die heiligen geweest is, zoals sommigen om zekere redenen menen. Het is een betere overdenking, dat wij ze aanzien als een vrucht van Christus' opstanding en als een onderpand van de uwe. De kracht van de opstanding van Christus is direct gebleken en zij zal veel heerlijker blijken op de algemene dag van de opstanding. Zo zeker als deze heiligen met Hem opgestaan en in de heilige stad gegaan en velen verschenen zijn, zo zeker zal ook uw lichaam op de laatste dag opstaan, en (als u maar heilig bent) het zal met Hem ingaan in het hemelse Jeruzalem en verschijnen voor God en voor Zijn Zoon, Jezus Christus in heerlijkheid.
f. Christus is opgestaan met een waarachtig en volkomen lichaam, met een onverderfelijk en krachtig lichaam, met een geestelijk en waardig lichaam, en ook met een heerlijk lichaam, schoner blinkende dan de zon in haar beste heerlijkheid. Op deze dingen kan de ziel zich wat toeleggen. O, dit is een waardig, gezegend en zielsverrukkend onderwerp om over na te denken, en nog meer, als wij die gelijkvormigheid overdenken, die wij geloven: 'Wij verwachten de Zaligmaker, zegt de apostel, namelijk de Heere Jezus Christus, Die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelve gelijkvormig worde aan Zijn heerlijk lichaam' (Filipp. 3:20b, 21). O mijn ziel, dat deze aarde van u zal deel hebben aan zo'n heerlijkheid, dat dit lichaam van u, van stof en aarde, in de hemel zal schijnen zoals dat schone lofwerk aan het firmament, dat dit lichaam dat in het stof zal verrotten en erger zal worden dan een dood kreng, weer zal opstaan en blinken zoals dat heerlijke lichaam van onze Zaligmaker op de berg Tabor! Werkelijk, u bent aan Christus' opstanding veel verschuldigd. Och, overdenk dit, totdat u de invloeïng voelt en komt tot de zekerheid van deze heerlijke verandering!

4. Overdenk de verschillende verschijningen van Jezus Christus, bijzonder die de evangelist Johannes heeft beschreven.
1. Overdenk Zijn verschijning aan Maria Magdalena. O, wat een droefheid voor de verschijning! Wat een blijdschap na de verschijning!

a. Van tevoren wist zij niet anders, of de één of ander had haar Heere weggenomen. Dit waren al de woorden die eruit kwamen voor Hij was verschenen: 'Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben.' Zo sprak zij ook tot Petrus en Johannes, en als haar twee engelen verschenen in witte klederen, haar vragende: 'Vrouw,

wat weent gij?' gaf zij hen hetzelfde antwoord: 'Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben.' Een ziel in de verlating weet niet anders te doen dan te wenen en te klagen: 'Och, mijn Heere is weg, ik heb mijn Heere verloren, mijn God, mijn Jezus, mijn Koning!' Denk, o mijn ziel, in dit gepeins, alsof u in Maria's plaats was geweest. Was het niet een droevige zaak toen de engelen van de hemel haar niet konden vertroosten? Denk dat een zoon der vertroosting bij zo iemand had gestaan en haar had toegesproken: 'O Maria, houd uw droefheid in, verkwik uw hart met dit gezegende gezicht: u hebt er maar één gezocht en u hebt er twee gevonden. Een dood lichaam was uw boodschap en u bent gekomen aan twee levende. U weende om één mens en uw tranen hebben twee engelen verkregen. Let er goed op, de engelen zoeken u te spreken, misschien hebben zij u een gewenste boodschap te zeggen van uw Heere. Bedenk wie zij zijn, waar zij zitten, vanwaar zij komen en tot wie zij spreken: zij zijn engelen des vredes, die nooit gezonden worden zonder oorzaak, noch gezien worden zonder genade. Zij zitten in het graf, een teken dat zij niet vreemd zijn van uw verlies, zij zijn gekomen uit de hemel vanwaar alle goede tijdingen komen. Zij spreken u aan, alsof zij een bijzondere boodschap met u te verhandelen hebben. Maar nee, nee, deze opbeuring was tevergeefs, geen mens noch engel kon haar goed doen of haar droevige ziel vertroosten: Christus Zelf moest daarvoor verschijnen, of zij riep: u bent allen ellendige vertroosters. Ach, hoe klein is het licht dat een ster kan geven als de zon onder is, het is een droevige verandering, de kruimpjes te gaan opzoeken als het brood des levens verloren is. Och, wat kunnen deze engelen doen? Zij kunnen mij niet wijs maken dat mijn Meester niet verloren is, want mijn eigen ogen zullen hen weerleggen, zij kunnen mij niet eens zeggen waar Hij is te vinden, want zij zouden Hem zelf gaan dienen, als zij wisten waar Hij was. Ik mag denken dat zij niet weten waar Hij is, en daarom zijn zij gekomen naar de plaats waar Hij het laatst geweest is, om het graf tot hun hemel te maken en de gedachtenis aan Zijn tegenwoordigheid tot een oorzaak van hun blijdschap, ach, wat doen de engelen hier? Ik ben niet gekomen om hen te zien, noch begerig om hen te horen. Ik ben niet gekomen om de engelen, maar om de Schepper van de engelen te zien, Wie ik meer schuldig ben dan enig mens of engel.

b. Nadat Hij was verschenen, was zij vol blijdschap, want het geschiedde, toen er niets was wat dit arme schepsel kon voldoen of vertroosten, dat Jezus Zelf is verschenen. In het eerst was Hij onbekend, zij zag Hem aan voor de hovenier van die plaats, maar na een weinig tijd liet Hij een geluid horen, waardoor beide haar oren en ogen geopend zijn: 'Jezus zeide tot haar: Maria!' Dit was het zoetste geluid dat zij ooit gehoord had, vele malen was zij met die naam genoemd, maar nooit had zij zo'n krachtige, inwendig werkende en gevoelige stem gehoord als nu: hierdoor werd de wolk verdreven en de Zon der gerechtigheid brak door. Dit ene woord Maria verlichtte haar ogen, droogde haar tranen, verkwikte haar hart en maakte haar als dode geest weer levend. Christus' ene woord werkte zo'n krachtige verandering in haar door haar naam slechts te noemen, alsof zij helemaal vernieuwd was. Hierdoor was het dat zij, zo verrukt door Zijn stem, geen uitstel kon geven en Hem de woorden uit Zijn mond heeft genomen en op Zijn eerste en enige woord Maria geantwoord heeft: 'Rabbouni, hetwelk is gezegd: Meester!' wat wil zeggen: Meester, bent U het? Met veel tranen heb ik U gezocht en bent U onverwachts zo dichtbij? Uw afwezigheid was mij een hel, maar Uw tegenwoordigheid is niet minder dan een hemel. Och, hoe is mijn ziel verrukt door Uw geluid! Als het kind opsprong in de buik van Elizabet, slechts bij het horen van de groet van Maria, hoe kan mijn hart anders dan opspringen op Uw groet. Ik voel dat ik geheel buiten mijzelf ben. In plaats van een

droevig hart en een ontroerde geest voel ik nu een zoete en liefelijke stilte in het gemoed: U bent mijn troost en zielsverkwikking: 'Wien heb ik nevens U in de hemel? En wie zou ik op aarde begeren nevens U?' Maar toch ben ik nog niet vergenoegd, het is niet alleen de genieting van U, maar de vereniging met U, waarnaar mijn ziel verlangt. Niet Uw tegenwoordigheid alleen, maar Uw omhelzingen, of mijn omhelzingen van U kunnen mij voldoen. Kom dan en laat mij toe, o mijn Heere, mijn God, dat ik mag komen tot de handeling van mijn hoogste vermaak, dat ik mag vallen aan Uw heilige voeten en die wassen met de tranen van mijn blijdschap. O, mijn Jezus! Ik kan niet anders met u leven dan zoals de bruid met U leeft. Nu ik U gevonden heb, Die mijn ziel zo hartelijk liefheeft, nu zal ik U vasthouden en U niet laten gaan (Hoogl. 3:4).
Ik vind in al de Goddelijke boeken geen ziel die door droefheid méér verslagen en door blijdschap méér was opgebeurd dan deze. O, overdenk dit! Als Christus weg is, dan is alles nacht, maar als Christus verschijnt, verandert alles weer in een heldere dag. Er is geen droefheid zoals deze, die het gevolg is van Christus' verlies, en daarom wordt zij in de hel aangemerkt als de zwaarste pijn. Hierin is het de grootste pijniging (zeggen de godgeleerden) God en Jezus Christus te verliezen, of al die vlammende geselingen, het onuitblusselijk vuur, de niet te verdragen kou en de afgrijselijke stank te lijden. En aan de andere kant is er in de hemel geen blijdschap zoals deze, die Christus' tegenwoordigheid voelt; 'Verzadiging van vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uwe rechterhand, eeuwiglijk (Ps. 16:11). Liever was ik in de hel met Christus (zegt iemand) dan in de hemel zonder Christus. Dit is de ware hoogte van hemelse blijdschap, het wezen van de heerlijkheid, de hoogste gelukzaligheid van de heiligen. O mijn ziel, zoek met Maria, ja, zoek en ween, ween en zoek, en rust niet totdat Christus is verschenen. Als u zich maar bezighoudt met het gebruik van de middelen, dan zal Hij vroeg of laat verschijnen. Al zou u nooit een blijde dag hebben op aarde, een gezicht op Christus in de hemel zal alles goed maken. Voorwaar, als u de blijdschap van Christus' tegenwoordigheid zou kennen, u zou door dood en hel lopen om tot Christus te komen. Paulus' woord was: 'Ik heb begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste' (Filipp. 1:23), hij achtte de dood niet als hij maar tot Christus mocht gaan, want dat was beter dan het leven zelf.

2. Overdenk deze verschijning aan de tien discipelen: 'Als de deuren gesloten waren (...) om de vreze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden' (Joh. 20:19). Voor Zijn verschijning had droefheid en vrees hun hart helemaal ingenomen, soms wandelden zij eens naar buiten en waren bedroefd, en soms hielden zij zich binnen en sloten de deuren toe, zijnde vol vrees. In zo'n staat komt Jezus Christus (als Die weet wat de beste tijd en gelegenheid voor genade en vertroosting is) en staat in het midden van hun vergadering. Hij kwam binnen, zij wisten niet hoe, en net binnen, groet Hij hen: 'Vrede zij ulieden!'
Dit was de eerste van al Zijn wensen. Zodra Hij was opgestaan, heeft Hij al Zijn apostelen vrede gewenst, zodra Hij bij hen kwam, hebben deze woorden Zijn lippen geopend, dit waren de eerste woorden op de eerste dag. Een zeker teken dat in het hart van Jezus Christus vrede was, of het nu bij ons vrede of oorlog is. Er is een samenwerkingsverband waar Christus Koning is en daar is vrede, ja, niets dan vrede, kom, zit, beproef en onderzoek uzelf, o mijn ziel, bent u een lidmaat van dit lichaam? Een onderdaan van dit Koninkrijk? Heeft de invloed van Christus' vrede (gewerkt en bewezen bij Zijn opstanding) enige kracht op u? Hebt u vrede met God? en vrede van binnen en van buiten? Voelt u de kostelijke olie, die op het hoofd van Aäron is uitgestort en is

neergedaald tot de zoom van zijn klederen? Voelt u de dauw van Hermon en de dauw die neerdaalt op de bergen van Sion, druipen op uw hart? Verzekert de Geest u ervan dat Christus, de Vredevorst, vrede en verzoening tussen u en God gemaakt heeft, tussen de Koning en u, een rebel, tegen Zijn kroon en waardigheid? 'Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten desgenen, die de vrede boodschapt, die het goede boodschapt' (Jes. 52:7), dat u een burger bent van dat Jeruzalem, waar God Koning is, en Christus de Vredevorst, waar alle gebouwen wel samengevoegd zijn, als een stad die inwendig met zichzelf wel verenigd is (Ps. 122:3).

3. Overdenk deze verschijning aan alle apostelen, als zij bijeen vergaderd waren en Thomas met hen. De gelegenheid van deze verschijning was de ongelovigheid van Thomas. Hij zei: 'Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen, en mijn vinger steek in het teken der nagelen, en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven' (Joh. 20:25). Maar daarop zei Jezus tot Thomas: 'Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig' (vs. 27). Mij dunkt, ik zie de vinger van Thomas in Christus' doorboorde handen en de hand van Thomas in Christus' doorstoken zijde. Hier is een krachtig bewijs om mijn ziel te overtuigen dat Christus uit de doden is opgestaan. Wel zie, dit is dezelfde Christus Die gekruisigd was, dezelfde Christus van Wie de handen met nagelen waren doorboord en van Wie het hart met een speer was doorstoken. Hoewel de wonden zijn genezen voor het gevoel van de pijn, zo zijn toch de tekenen, de gaten en kloven zo duidelijk als ooit, het gat in Zijn hand is nog zo groot, dat Thomas niet alleen zijn vingers daarop, maar ook daarin kan leggen, en de kloof in Zijn zijde is nog zo groot, dat Thomas zijn hele hand daar kon insteken, en met zijn vinger dat hart raken, dat stromen bloed heeft gegeven tot mijn zaligheid. Wees in dit gepeins niet te nieuwsgierig of de tekenen van de nagelen alleen zolang gebleven zijn, totdat Christus het geloof van Zijn discipelen versterkt heeft, of dat Hij die altijd gehouden heeft tot enig ander gebruik. Het is een betere overdenking als u erop ziet tot versterking van uw eigen geloof. Is er al niet veel teveel van Thomas' ongelovigheid in uw boezem? Wordt u soms ook niet enige twijfelingen gewaar betreffend Christus' opstanding of twijfelt u op zijn minst nooit of Christus' opstanding ook u aangaat? Is de satan niet bezig met zijn verzoeking? Is uw consciëntie niet ontsteld over uw zonden, en in het bijzonder over de zonde van uw ongelovigheid? Als het zo is (en ik weet niet beter of het is zo met u en met de besten van de heiligen) kom dan, en breng uw vinger hier, en zie Christus' handen, en breng uw hand hier, en steek ze in Zijn zijde. Ik wil zeggen: kom met de hand van het geloof, houd u vast aan Christus, ja, verberg uzelf in de holen van de rots: 'Wordt gelijk een duive, die in de doorgangen van de mond eens hols nestelt' (Jer. 48:28). Als een duif wil bewaard worden voor de verscheurende vogels, of voor de strikken van de vogelvangers, vliegt zij in een hol in de rots, en zo heeft Christus Zijn bruid ook genodigd: 'Mijne duive, zijnde in de kloven der steenrots, in het verborgene ener steile plaats, toon Mij uw gedaante, doe Mij uw stem horen' (Hoogl. 2:14). In de klove der steenrots ben ik behouden (zegt Bernardus), daar sta ik vast, daar zal ik geen prooi van satan worden. Van een zeker martelaar wordt verhaald dat hij, schrijvende aan zijn vrouw waar zij hem zou vinden als hij uit zijn huis gevlucht was, gezegd heeft: o mijn liefste, als u mij begeert te zien, zoek mij in Christus' zijde, in de klove van de rots, in het hol van Zijn wonden, want daar heb ik mijn nest gemaakt, daar zal ik wonen, daar zult u mij vinden en nergens anders dan daar. O mijn ziel, dat u Christus' wonden zo wilde gebruiken! Zijn ze niet als de vrijsteden waarheen u kunt vluchten en zult leven? Niets is krachtiger om de wonden van de consciëntie te genezen

dan dikwijls en aandachtig te denken aan Christus' wonden. Kom, wees niet ongelovig, maar gelovig: deze gedenktekenen van Christus' opstanding dienen tot versterking van uw geloof. Als u ze goed beziet en behandeld, zullen ze uw consciëntie geruststellen, de vurige pijlen van satan uitblussen en uw geloof vermeerderen, totdat u de zekerheid hebt, en met Thomas zegt: 'Mijn Heere en mijn God!' Ik mag beroerd worden, maar ik zal niet overstelpt worden, omdat ik gedenken zal aan de tekenen van de nagelen en van de speer in de handen en in de zijde van Jezus Christus.

4. Overdenk Zijn verschijning aan de zeven discipelen op de Zee van Tiberias. Eerst is Christus verschenen en heeft een wonderwerk gedaan. Hij heeft Zich geopenbaard de Heere, zowel van de zee als van het land te zijn. Op Zijn Woord is een menigte van vissen naar het net gekomen en zijn door de apostelen gevangen, en dit wonderwerk is niet zonder verborgenheid: 'Het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan een net, geworpen in de zee (...) hetwelk, wanneer het vol geworden is, de vissers aan de oever optrekken' (Matth. 13:47, 48). Wat is de Goddelijke handeling in ons anders dan een geestelijke visvangst? De wereld is een zee, de zielen zwemmen zoals vissen naar hun believen in deze diepte, en door het net van de gezonde leer worden sommigen opgetrokken aan de oever van de genade en de heerlijkheid. Op dit wonderwerk zei de discipel, die Jezus liefhad, tot Petrus: 'Het is de Heere.' O mijn ziel, bepeins de verborgenheid van deze openbaring, als ooit enige ziel bekeerd en tot Christus terug gebracht is, het is de Heere. Maar och, waar is Christus heen gegaan dat wij Zijn bekerende tegenwoordigheid zolang gemist hebben! O, om een enige verschijning van Jezus Christus, tot zolang toe mogen wij onze zielen uitpreken, en zijn echter niet nader. Wij mogen doen wat wij kunnen, de zielen willen naar de hel als de Heere haar gevangenis niet verbreekt. Gods dienstknechten kunnen niet meer dan zeggen: zo en zo kan een mens zalig worden, en zo zal een mens verdoemd worden: 'Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien' (Joh. 3:36), maar als zij alles gezegd hebben wat zij kunnen, dan moet toch alleen God de zegen geven. Och, wat is de prediking zonder Christus' tegenwoordigheid! Iemand, die hoorde hoe grote daden Scanderbags zwaard gedaan had, heeft erom gezonden, en toen hij het zag, zei hij: Is dit het zwaard dat zulke grote daden gedaan heeft? Wat is dit zwaard meer dan enig ander zwaard? O, zei Scanderbag, ik heb u mijn zwaard gezonden, maar niet mijn arm die het gehanteerd heeft. Zo mogen de dienaars het zwaard van de Geest, Gods Woord, gebruiken, maar als de arm van de Geest niet met hen is, zo zullen zij het iedere sabbat zwaaien met weinig voordeel. Als alles gedaan is, als er ooit iets goeds gedaan is: het is de Heere. Zo gauw merkte Johannes het wonderwerk niet op dat een menigte van vissen was gevangen en opgehaald, of hij sprak tot Petrus van een gezegende openbaring: 'Het is de Heere.' Op deze openbaring heeft Petrus zichzelf in de zee geworpen. O, de brandende liefde die hij Christus heeft toegedragen! Zo gauw hij maar hoorde van Zijn Heere, heeft hij door vuur en water willen lopen om tot Hem te komen. Zo waarachtig zijn die woorden van de bruid: 'Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen; ja, de rivieren zouden ze niet verdrinken: al gaf iemand al het goed van zijn huis voor deze liefde, men zou hem ten enenmale verachten' (Hoogl. 8:7). Als ik Christus liefheb, dan kan ik niet anders dan naar Christus' gemeenschap en gezelschap verlangen. Waar U zult zijn, o mijn Heere Jezus, geef mij niet meerd gelukzaligheid dan dat ik met U mag zijn, als het is op aarde, ik zal dag en nacht arbeiden om bij U te komen, als het is op de zee, ik zal met Petrus tot U zwemmen. Als het is rijdende in een triomf, ik zal u 'Hosanna' toezingen. Maar als het is in de heerlijkheid, hoe gelukzalig zal ik zijn in het aanschouwen van U? Christus'

verschijningen zijn verrukkende gezichten, al staat Hij maar op de oever, Petrus zal zichzelf overboord werpen om tot Christus te komen. Wel, nu staat hij op de tinne van de hemel, de banier opstekende en wenkende met Zijn hand, en roepende mij toe in Zijn woord: 'Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom!' (Hoogl. 2:10). O, haast u mijn ziel! Zie in elke plicht uit naar een andere verschijning van Jezus Christus, als u komt om te horen, zeg: overwin, Heere, door deze preek, en als u komt om te bidden, zeg: laat mij overwinnen, Heere, door dit gebed tot mijn Zaligmaker. Geen vuur noch water, vloeden noch winden, dood noch leven, machten noch overheden, hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel moet uw toegang tot Christus beletten of uw ziel van Christus scheiden. 'Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen. Houd in gedachtenis, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, Welke is uit de zade Davids, naar mijn Evangelie' (2 Tim. 2:7, 8). Dat Christus uit de doden is opgewekt, is een evangelische leer, maar o, houd dat in gedachtenis: overdenk dat, en de Heere geve u verstand in alle dingen.

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

Laat ons naar Jezus verlangen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid heeft uitgevoerd in Zijn opstanding. Wat verlangen is, hebben wij hiervoor gezegd. Sommigen noemen het de vleugelen van de ziel, waardoor zij bewogen en overgebracht wordt tot de dingen die zij verwacht, om zichzelf daarmee te versterken en te voldoen.

Maar wat is er in Christus' opstanding dat onze zielen kan bewegen om het te begeren?

Ik antwoord:

1. Er is iets in hetzelf, en
2. Er is iets met betrekking tot ons.

1. Daar is iets in hetzelf. Hadden wij maar een gezicht van de heerlijkheid, waardigheid en uitnemendheid van Christus, zoals Hij uit de doden is opgewekt, het zou ons brengen tot deze hemelse beweging, wij zouden 'vliegen als een arend, zich spoedende om te eten' Hab. 1:8). Het voorwerp van de begeerte is goed, maar hoe heerlijker en uitnemender iets is, des te ernstiger en vuriger behoren onze begeerten ook te wezen. Christus, zoals Hij is opgewekt uit de doden, is een zeer heerlijk Voorwerp. Christus' opstanding is Christus' verheerlijking. Ja, Zijn verheerlijking is begonnen met Zijn gezegende opstanding. Nu was het dat 'God Hem uitermate verhoogd heeft, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen Naam is' enzovoort (Filipp. 2:9), en hoe begeerlijk is Hij in dit opzicht!

2. Daar is iets met betrekking tot ons. Zoals:

1. 'Hij is opgewekt tot onze rechtvaardigmaking' (Rom. 4:25). Ik moet erkennen dat Christus' dood en niet Zijn opstanding de verdienende oorzaak is van onze rechtvaardigmaking, maar aan de andere kant: Christus' opstanding en niet Zijn dood is de toe-eigening van onze rechtvaardigmaking. Zoals een stempel het goud geen deugd noch stof van dadelijke waardigheid toebrengt, maar alleen zijn dadelijke waardigheid die het tevoren had ons wordt toegepast en onder ons gangbaar is, zo was de opstanding van Christus weliswaar geen deel van die prijs der voldoening die Christus aan God gegeven heeft, maar toch eigent zij ons alle verdiensten van Christus toe, en maakt dat die krachtig zijn voor Zijn lidmaten. Ik weet dat sommigen nog verder gaan: Lucius, een geleerd schrijver, zegt dat de rechtvaardigmaking daarom aan Christus' opstanding wordt toegeschreven, omdat die de volmaaktste en laatste daad is van Christus' dadelijke gehoorzaamheid, en hieruit besluit hij dat de vergeving van zonden wordt toegeschreven

aan Zijn lijdelijke gehoorzaamheid en de rechtvaardigmaking of de toerekening van de rechtvaardigmaking van Zijn dadelijke gehoorzaamheid. Goodwin, niet minder dan Lucius, zegt dat de rechtvaardigmaking op Christus' opstanding gesteld is, meer in de zin van: 'Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is' (Rom. 8:34). Niet slechts, dat de stof van onze rechtvaardigmaking alleen Christus' gehoorzaamheid en dood is, maar de vorm van onze rechtvaardigmaking, of de daad om ons rechtvaardig te verklaren door deze gehoorzaamheid en dood, hangt aan Christus' opstanding. Want toen was het dat Christus Zelf gerechtvaardigd werd, en toen werd Hij gerechtvaardigd als een algemeen Persoon, ons in die Persoon vertonende, zodat wij toen werden gerechtvaardigd met Hem en in Hem, en wij worden gezegd 'met Hem opgewekt te zijn, en met Hem te zitten in de hemelse plaatsen.' Burgers, een verstandig man, zegt dat onze rechtvaardigmaking aan Christus' opstanding wordt toegeschreven als een voorrecht dat vloeit uit de werkende oorzaak daarvan. In waarheid, Christus' dood is de verdienende oorzaak van onze rechtvaardigmaking, maar Christus opstanding (zegt hij) is in zekere zin de werkende oorzaak, omdat door Zijn opstanding de Geest van God ons bekwaam gemaakt heeft tot de rechtvaardigmaking en die toen aan ons besteed heeft. Ik weet dat er enig verschil is tussen deze waardige mannen, maar hierin komen zij allen overeen dat Christus' opstanding tot onze rechtvaardigmaking is, en dat door Christus' opstanding alle verdiensten door Zijn dood ons zijn toegeëigend. Zoals tot de verlossing van de mensen een prijs en rantsoen door Christus betaald moest worden, zo was het ook nodig dat de vrucht, werking en weldaad van Christus' verlossing moest worden toegeëigend en toegebracht. Nu, dit werk van toeëigening en dadelijke toebrenging van de vrucht van de dood van Christus, is aangevangen op de dag van de opstanding, maar was toen nog niet voleindigd en voltrokken: want tot het volbrengen ervan was Christus hemelvaart, de zending van de Heilige Geest, de apostolische prediking van het evangelie onder joden en heidenen, de schenking van de Goddelijke genade en Christus' voorbidding aan de rechterhand van God, volkomen nodig. O, weldaad van Christus' opstanding tot onze rechtvaardigmaking, 'indien Christus niet opgewekt is,zo is uw geloof tevergeefs, zo zijt gij nog in uw zonden', (1 Kor.15: 17). Hoewel de vergeving van zonden (wat een deel is van onze rechtvaardigmaking) door Christus' dood was verkregen, toch kon die ons niet worden toegeëigend of de onze gemaakt worden zonder Christus' opstanding: en o, hoe begeerlijk is die in dit opzicht.

2. Hij is opgewekt tot onze heiligmaking. Zo leert de apostel: 'Hij heeft ons levend gemaakt met Christus, en heeft ons mede opgewekt', (Ef.2: 5,6). Onze eerste opstanding komt uit Christus opstanding. Als u wilt weten hoe u, die blind was van hart, onbesneden van geest, geheel vervreemd van het leven met God, nu verlicht bent in de Heere, genegen tot hemelse dingen en wandelt in rechtvaardigheid? Het komt van die gezegende opstanding van Jezus Christus: wij zijn met Christus levend gemaakt, het is Christus opstanding die onze zielen heeft opgewekt die geheel dood waren, met zo'n opstanding, dat zij in eeuwigheid niet meer zullen sterven. Hierom zegt de apostel: 'Houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus, onze Heere' (Rom. 6:11). Wij zijn der zonde dood en leven Gode door de dood en opstanding van Jezus Christus, wij mogen dit zo zien voor onszelf, dat als wij in Christus zijn, er van Christus een kracht uitgaat, een krachtige werking van Christus door Zijn Geest in onze harten. En dit is zo'n werking, dat die ons Christus in Zijn dood en in Zijn opstanding zal gelijkvormig maken. Wel, houd het daarvoor, zegt de apostel, ga niet door te gissen, zeggen: ik hoop dat het met mij beter zal zijn als het geweest is. O neen, maar houd het

daarvoor, besluit en maak de rekening op: ik moet Gode leven, ik moet leven het leven der genade, want Christus is opgewekt. Tot dat doel heeft hij ook eerder gezegd: 'Gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo moeten wij ook in nieuwigheid des levens wandelen' (Rom. 6: 4). Christus is weer opgestaan tot een nieuw leven, en hierin is Zijn opstanding onderscheiden van de opstanding van anderen die door Hem opgewekt zijn, zoals van Lazarus, Jaïrus' dochter en de zoon van de weduwe te Naïn, want die zijn maar opgewekt tot hetzelfde leven dat zij daarvoor geleefd hebben, maar Jezus Christus is opgewekt tot een nieuw leven. En volgens dit voorbeeld moeten wij in nieuwigheid des levens wandelen. Dit is het doel van Christus' opstanding: dat wij nieuwe schepselen zijn zullen tot een nieuw leven, nieuwe beginselen en een nieuwe wandeling. Hij is opgewekt tot nze heiligmaking.

3. Hij is opgewekt tot onze opstanding ten eeuwigen leven. Christus is beide het voorbeeld, het onderpand en de oorzaak van de opstanding van onze lichamen: 'Want dewijl de dood door een mens is, zo is ook de opstanding der doden door een Mens. Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden' (1 Kor. 15: 21, 22). Van Christus vloeit er een kracht op Zijn heiligen, waardoor zij zullen opgewekt worden op de laatste dag, zoals er een kracht vloeit van het hoofd op de leden of van de wortel tot de takken, zo zullen allen die van Christus zijn door Christus opgewekt worden. Maar alle goddelozen in de wereld, zullen weer worden opgewekt door de kracht van Christus als Rechter, want 'allen die in de graven zijn, zullen Zijn stem horen en zullen uitgaan', maar met dit onderscheid: 'Die het goede gedaan hebben, tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis' (Joh. 5: 28, 29). In dit opzicht zullen de heiligen een bijzondere opstanding hebben, en daarom worden zij genoemd: 'kinderen der opstanding' (Luk. 20:36), omdat zij 'een betere opstanding verkrijgen zouden' (Hebr. 11:35), zoals de apostel heeft gesproken. Is Christus' opstanding zelf in dit opzicht niet zeer begeerlijk? Als wij zouden denken: deze onze lichamen zijn stof, en zullen nooit weer uit hun stof opstaan, zou ons dat moedeloos kunnen maken, maar hier is onze hoop: Christus is opgewekt, en daarom moeten wij ook opstaan. Het is het bewijs van de apostel zelf, tegen degenen die het daarvoor hielden dat er geen opstanding der doden is. Hoe! zegt de apostel: 'Indien er geen opstanding der doden is, zo is Christus ook niet opgewekt. Want indien de doden niet opgewekt worden, zo is ook Christus niet opgewekt. Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, en is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn' (1 Kor. 15:13, 16, 20). Hij bewijst duidelijk dat Christus' opstanding de voorname werkende oorzaak van de opstanding van de rechtvaardigen is: 'Ik ben de Opstanding en het Leven' (Joh. 11:25), zegt Christus, dat is: Ik ben de Auteur en Werker van de opstanding tot het leven. 'Gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, alzo maakt ook de Zoon levend, die Hij wil' (Joh. 5:21), en hierom wordt Christus genoemd een levendmakende Geest. Christus is het Hoofd en de Stam van alle uitverkorenen, Christus is de Werkmeester, de Bezorger en Toebrenger van het leven aan Zijn gehele afkomst, door de uitdeling van Zijn Geest. Christus is een levendmakende Geest (1 Kor. 15:45), Die de dode zielen en de dode lichamen levend maakt, de Auteur zowel van de eerste als van de tweede opstanding. En is dit niet begeerlijk?

4. Hij is opgewekt tot de verzekering van onze rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid. Daarom gebruikt de apostel deze reden om Christus' opstanding te bewijzen: 'Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn' (Hand. 13:34). Wij zouden

van geen weldadigheden Gods hebben kunnen verzekerd zijn, als Christus niet van de doden was opgewekt. Maar nu zijn wij van alle verzekerd: nu Zijn werk der verlossing voleindigd is, is de weldadigheid die daaraan hangt vast gemaakt, en (zoals de apostel spreekt) '..vast zij al de zade' (Rom. 4:16).
Mij dunkt dat slechts één gedachte aan dit voorwerp ten opzichte daarvan, en ook ten opzichte van ons, ons behoorde te stellen in een verlangende staat. Of is het geen begeerlijke zaak de Koning te zien in Zijn schoonheid? Waren de dochters van Sion niet blijde, de koning Salomo te zien met de kroon, waarmede hem zijn moeder kroonde op de dag zijner bruiloft (Hoogl. 3:11)? Als Christus mens geworden was, en in Zijn menselijke zwakheid de begeerte was van de volkeren, hoeveel te meer is de verhoogde Christus dat in Zijn heerlijkheid! Heeft Augustinus grotelijks gewenst dat hij Christus had mogen zien in het vlees, hoe kunnen wij anders dan wensen om Christus te mogen zien zoals Hij is opgewekt uit de doden. 'Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk' (Hoogl. 5:16): begeerlijk in de buik van Zijn moeder, begeerlijk in de kribbe, begeerlijk aan het kruis, zelfs toen Hij veracht en onder de moordenaars gesteld was. Begeerlijk in Zijn opstanding, geheel en al begeerlijk, ja, bovenal begeerlijk als Hij is opgewekt, verhoogd, verheerlijkt. In deze overdenking kunnen wij nog niet het duizendste deel van de waarde en de niet te vergelijken uitnemendheid van Jezus Christus bereiken. O, als Christus' opstanding op zich onze begeerten niet kan gaande maken, is die niet begeerlijk met betrekking tot ons? Hij zal opgewekt worden tot onze rechtvaardigmaking, door de kracht van Zijn opstanding zal uw ziel rechtvaardig verschijnen voor de troon van Gods oordeel! O, wat een verrukkend woord is dit, wat een triomferende uitdaging: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is' (Rom. 8:33, 34). O, de prikkels die menig mens voelt, en doet zeggen: hoe zal ik het maken als ik moet sterven en in het stof neerdalen? Zal de Heere niet het één of ander tegen mij hebben op de dag des oordeels! Welnee, arme ziel, als u in Christus bent, Hij is het Die gestorven is, ja, wat meer is, Die opgewekt is tot uw rechtvaardigmaking. Door Zijn opstanding heeft Hij alle rekeningen vereffend, wie zal u dan willen verdoemen? Geen zonde, Christus heeft die weggenomen, geen wet, Christus heeft die voor ons volbracht, geen satan, want als de Rechter ons vrijspreekt, wat kan de stokbewaarder doen! O mijn ziel, dat uw deel mag wezen met hen, die recht en eigendom hebben op deze gezegende opstanding van Jezus Christus! Maar u zegt alweer: wat kan mij dat helpen dat ik gerechtvaardigd ben in Christus als mijn hart echter nog onheilig en Christus ongehoorzaam blijft? Het is waar, u vindt in uzelf een ellendige en zondige natuur, die strijdt tegen de heiligheid en u dagelijks gevangen neemt, maar houd in gedachten dat Christus gestorven is. Ja, veel meer, dat Hij opgewekt is, en door de kracht van Zijn opstanding heeft Hij u een nieuwe natuur gegeven, een andere natuur, die u doet worstelen tegen de zonde, en op Zijn tijd zal Hij alle zonde ten onderbrengen. Maar u zegt verder: wat baat het dat ik ben gerechtvaardigd en geheiligd, als ik na de dood niet weer zal opstaan tot het leven? Wel mijn ziel, vrees niet, want omdat Christus opgestaan is, zo zult u ook opstaan, en dat tot het eeuwige leven: 'Ik ben de Opstanding en het Leven'. Niet alleen de opstanding, maar ook het leven is oorspronkelijk in Hem, zoals water in een fontein, en van Hem vloeit het neer op ons 'omdat Ik leef zult gij ook leven' (Joh. 14:19). Maar u zegt nog eens: Och, was ik hier maar van verzekerd, allerlei twijfelingen komen mij dag aan dag voor! lk beken dat ik soms wel enige versterkende hoop van mijn opstanding, heiligmaking en zaligheid heb, maar dan word ik weer gedrongen om uit te roepen: Heere, waarom verstoot Gij mijn ziel, en verbergt Uw aanschijn voor mij?

Overdenk het doel van de opstanding van Christus. Was het niet om u te geven de gewisse weldadigheden Davids? Was het niet tot toe-eigening van Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid, en die nader tot uw ziel te brengen? Was het niet om uw geloof te bevestigen en te versterken? Anders was het tevergeefs (1 Kor. 15:17). Christus' Persoon, en om de voordelen van Christus, zoals Hij is opgewekt uit de doden. Mijn ziel, mocht u in uw begeerte vliegen naar Christus! O, dat uw bewegingen zo snel waren als van een arend, die zich haast om te eten! O, mocht u Hem gevoelig kennen en de kracht van Zijn opstanding! Dat u een voornemen had om uw ogen niet te laten slapen, noch uw oogleden te doen sluimeren, totdat u kon zeggen: Christus' opstanding is de mijne! Heere, hoe lang zal ik nog verlangen naar wereldse ijdelheden, beuzelingen, vermakelijkheden, nuttigheden en vergenoegingen? Dat ik, zoals sommige zwangere vrouwen, nog zal verlangen naar een deel lompen, as, kolen en andere ware verfoeilijke spijzen, en dat ik niet zal gevoelen een verlangen, een begeerte, honger en dorst naar Christus' opstanding, om daarmee gevoed en verkwikt te worden! Kom, hier is een gezegend Voorwerp, hier zijn lieflijke lekkernijen, wek uw begeerte op, 'zuig en word verzadigd; drink, ja, drink overvloedig, o mijn Liefste!'

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in Zijn opstanding. Alleen weet, dat ik niet zo'n losse, twijfelende en onvaste hoop bedoel. O nee, maar laat ons vast, zeker en krachtig hopen. Laat ons komen tot die 'volle zekerheid der hoop', dat wij getroost en met vertrouwen mogen besluiten: Christus' opstanding is de mijne. Och, dat ons besluit niet te haastig, maar op goede gronden geschiede, zo kunnen wij de zekerheid, vastheid en wezenlijkheid van onze hoop op Christus' opstanding, bij deze volgende kentekenen onderzoeken.

1. Als Christus' opstanding mij aangaat, dan ook Christus' dood. De vruchten of werkingen van Christus' dood en opstanding kunnen niet gescheiden worden: 'Indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding' (Rom. 6: 5). De doding en levendmaking zijn tweelingen van één en dezelfde Geest; 'Wijkt af van het kwade, en doe het goede' (Ps. 34:15). 'Laat af van kwaad te doen. Leert goed doen' (Jes. 1: 16, 17). Velen menen dat zij deel hebben in de eerste opstanding, maar kunnen zij wel bewijzen dat zij aan de zonde dood zijn? Zoals er geen opstanding kan zijn voordat de mens gestorven is, zo kan er ook geen opstanding zijn tot nieuwigheid des levens, of daar moet een scheiding zijn tussen de ziel en het lichaam van de zonde. Hoe! Zal een mens de zonde nog aanhangen, met de zonde nog getrouwd zijn, ja, zal een mens die nog begeren, liefhebben en daarin leven, en echter zeggen of zich laten voorstaan dat Christus' opstanding hem aangaat? O, bedrieg uzelf niet, God laat Zich niet bespotten! Kom, onderzoek, beproef u, hebt u enig deel aan Christus' lijden? Kent u de gemeenschap van Zijn lijden? Bent u Zijn dood gelijkvormig gemaakt zoals Hij voor de zonden gestorven is, dat ook u zo aan de zonde dood bent? Kunt u hierin bestaan, overzie de merktekenen in Zijn lijden en sterven voorgesteld, die leer en de toename van onze doding, of van onze dood aan de zonde, hiervoor aangewezen.

2. Als Christus' opstanding de mijne is, dan is ook Christus' Geest de mijne, ja, dan ben ook ik door Christus' Geest levend gemaakt. 'Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe. En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt

heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken (en ik mag daarbij voegen: uw onsterfelijke zielen) door Zijn Geest, Die in u woont' (Rom. 8:9, 11). Christus' Geest (als Christus' opstanding de onze is) zal dezelfde kracht en werking hebben in onze zielen, die Hij gehad heeft in Christus' lichaam. Zoals Hij het ene heeft opgewekt, zo zal Hij ook het andere opwekken, zoals Hij het ene heeft levend gemaakt, zo zal Hij ook het andere levend maken.

Maar hier zal de vraag zijn: hoe wij kunnen weten of wij deze levendmakende Geest verkregen hebben? Velen eigenen zich de Geest toe, en nooit meer dan in deze dagen, maar hoe kunnen wij verzekerd zijn dat wij de Geest hebben? Ik antwoord:
a. De Geest is een Geest van verlichting. Hier is het begin van Zijn werk: Hij begint met het licht. Zoals in de schepping het licht de eerste van Gods werken was! 'God zeide: Daar zij licht, en daar werd licht' (Gen. 1:3), zo is ook het eerste werk in deze nieuwe schepping het licht: 'God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus' (2 Kor. 4:6). Hierom wordt de staat van de natuur genoemd: duisternis en de staat van de genade: licht: 'Gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere' (Ef. 5:8). Hij heeft u uit de duisternis geroepen tot Zijn wonderbaar licht (1 Petr. 2:9). Daar is licht in het gemoed en licht in het hart van degenen die Christus' Geest hebben, daar is een beschouwende en een werkzame kennis, niet alleen om de waarheid te kennen, maar ook om die te beminnen, te geloven en te omhelzen. O mijn ziel, wilt u weten of Christus' Geest de uwe is, overdenk dan, en zie of er ook iets van dit nieuwe licht van Jezus Christus in uw hart heeft geschenen. Let op, en bedrieg uzelf niet, u kunt grote kennis, wijsheid en verstand hebben, en toch naar de hel gaan. Maar dit licht is een licht, schijnende in uw hart, dit licht is een Christus ontdekkend licht, dit licht is een zonde ontdekkend licht, dit licht zal u doen ondervinden uw geveinsdheid, dodigheid en onkunde in geestelijke plichten. Als u dit licht niet hebt, bent u zeer dicht bij de helse brand. De duisternis is één van de eigenschappen van de hel, en zonder dit licht wil de inwendige duisternis naar de buitenste duisternis toe, waar niets dan wening, kerming en knersing der tanden zal zijn.

b. Deze levendmakende Geest is de Geest van het geloof. Zoals hij Christus ontdekt, zo neigt hij het hart van de mensen om zich met Christus te verenigen op zulke Evangelievoorwaarden als Hij voorstelt. Ik weet dat het geloof zijn trappen en maten heeft, maar de minste mate van het geloof verlangt, jaagt en hijgt naar de Heere Jezus, en zo gauw heeft de ziel het nieuwe licht van Christus' Geest niet ontvangen, of dit licht is dadelijk en direct zeer gaande om Jezus Christus. O, het begeert Christus boven alle begeerlijkheden. Ik weet geen kenteken dat zo onbedrieglijk is als dit. Lees de hele Bijbel door, en waar ooit enige ontdekkingen tot zaligheid van zielen geweest zijn, daar zijn de inwendige begeerten en zielsverlangens naar Jezus Christus, altijd op gevolgd. Toen Paulus predikte van Christus' opstanding, waren er enigen die zo'n leer belachten en bespotten, maar anderen (van wie de Heere het hart geraakt had) waren er zeer mee ingenomen, zeggende: 'Wij zullen u weer hiervan horen' (Hand. 17:32, 34). Ja, deze zelfde preek heeft op sommigen zo ingewerkt, dat zij 'geloofd hebben, onder welke ook was Dionysius de Areopagiet, en een vrouw met name Dámaris, en anderen met dezelve.' En toen hij te Antiochië een andere preek gedaan heeft over hetzelfde onderwerp, werden de Joden zeer verstoord, maar de heidenen waren er zo mee ingenomen, dat zij Paulus baden dat op de volgende sabbat hen dezelfde woorden (dezelfde opstandingspreek) zouden

gesproken worden' (Hand. 13:42). Hun harten verlangden zo naar de Christus, Die Paulus had gepredikt dat, wanneer 'de synagoge gescheiden was, volgden velen van de Joden en van de godsdienstige Jodengenoten Paulus en Barnabas (...). En op de volgende sabbat kwam bijna de gehele stad samen, om het Woord Gods te horen' (vs. 43, 44). O mijn ziel, hoort u deze preken van Christus' opstanding? Hoort u de zoete Evangeliepreken? Hoort u van de vrije genade en offerande van Christus, met al haar heerlijkheid en uitnemendheid voor de arme zondaars, voor de boosaardige, verloren en verdorven zielen? En wordt u daardoor niet bewogen? Kunt u over preken zoals deze zijn heen leven, en voelt u geen opwekkingen in het hart, noch bewegingen, werkingen, verlangen en begeerten in uw ziel? O, let op! Dit is een gevaarlijke staat, maar daar tegenover, als u in uw hart zegt: Och, mocht ik deze preek nog eens horen! O, zoetheid en kracht van Christus' opstanding! Ik had niet gedacht dat zulke zoete honing uit deze rots zou hebben gedropen. O, gezegende beginselen en uitspruitingen van genade, die ik in mijn ziel door deze overdenking gevoeld heb! O, begeerte en verkwikking! O, verlangen! O, vertroostingen van Christus' opstanding! O, trekking van de Geest, die mijn hart neigt om Jezus Christus te ontvangen, om mij met Hem te verenigen, op Hem te rusten en mijzelf aan Hem over te geven! Wel, deze Geest van het geloof, overtuigt u dat u recht en deel hebt aan de levendmakende Geest.

c. Uw levendmakende Geest is een Geest van heiligmaking. Zodanig was de Geest, door Wie Christus is opgewekt: 'Hij is krachtelijk bewezen te zijn de Zoon van God naar de Geest der heiligmaking, uit de opstanding der doden' (Rom. 1:4). Dezelfde Geest, Die Jezus Christus heeft opgewekt, was die Goddelijke Geest, Die Zijn menselijke natuur geheiligd heeft, waar Hij in woonde. En zo is deze levendmakende Geest voor allen waar Hij in woont. Het is een Geest van heiligmaking, en Hij werkt heiligheid, door het hart te veranderen en het om te buigen van de zonde tot heiligheid. 'Indien iemand in Christus is, zie, het is alles nieuw geworden' (2 Kor. 5: 17), dat is: als een gelovige eens, door de daad van het geloof is overgegaan tot Christus, dan komt er dadelijk van Christus' Geest een werkende kracht in de ziel, die de gedaante van de hele mens verandert. Hij is dan niet meer dezelfde die hij was. Hij is veranderd in zijn gezelschap, in zijn woorden, in zijn werken, hij is veranderd in zijn natuur, oordeel, wil en genegenheden, hij is meestal geheiligd in zijn ziel, lichaam en geest. O mijn ziel, beproef uzelf bij dit kenteken. Ondervind u zo'n inwendige verandering in uw ziel gewerkt? Ondervind u de wet van God, een wet van heiligheid, in uw hart geschreven? Ondervind u een wet in u die strijdt tegen de wet van de zonde, die de dingen, die heilig en goed zijn met macht beveelt, zodat u met de apostel kunt zeggen: 'Ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens; en ikzelf dien met het gemoed de wet Gods' (Rom. 7:22, 26)? Is dit zo, het is werkelijk niet anders dan 'de wet des Geestes des levens in Christus Jezus' (Rom. 8:2), of de wet van deze levendmakende Geest, door Christus aan uw ziel gegeven.

3. Als Christus' opstanding de mijne is, dan ben ik met 'Hem één plant geworden in de gelijkmaking Zijner opstanding' (Rom. 6:5), dan ben ik Christus gelijkvormig in Zijn opstanding. Maar als wij willen weten waaruit deze gelijkvormigheid bestaat: de apostel zegt ons, dat 'gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden' (Rom.6: 4). Onze doding is een afbeelding van Christus' dood, en onze levendmaking is een afbeelding van Christus' opstanding. Over onze grond van de hoop, betreffend ons deel in Christus' opstanding, zal ik deze vragen voorstellen:

A. Of onze zielen inderdaad in waarheid zijn levend gemaakt.
B. Of wij wassen en groeien in onze levendmaking. betreffend het eerste, de waarheid en zekerheid van onze levendmaking zal blijken uit deze regels:

A. De ware levendmaking is algemeen, ten opzichte van ons en ten opzichte van de genade.
a. Ten opzichte van ons is ze doorgaans verspreid door de gehele mens: 'De God des vredes Zelf (zegt de apostel) heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus' (1 Thess. 5: 23).
b. Ten opzichte van de genade, zij is enkel in genade. Ik weet dat er gevraagd wordt of alle genaden zo samen gevoegd en geschakeld zijn, dat zij niet gescheiden kunnen worden. Maar ik meen dat er goed geantwoord is, dat zij ten opzichte van hebbelijkheid niet gescheiden kunnen worden. Enige genaden zijn meer geworteld dan andere, zoals geloof en liefde, en daarom openbaren zij zich eerder. Maar zoals een mens eerst het leven van een plant leeft, en dan van het gevoel, en dan van de reden, hoewel dit alles van oorsprong in hem is, zo is het ook met de genade. De ondervinding leert ons dat sommige christenen uitsteken in deze genaden en sommigen in andere. Dezen hebben grotere liefde, anderen meer kennis, anderen meer lijdzaamheid en anderen meer zelfverloochening, maar allen die waarachtig christenen zijn, hebben deze genade in de één of andere mate, of tenminste hebben zij die in hebbelijkheid, hoewel niet dadelijk. Als de levendmaking oprecht is, dan is er het hele werk van de genade beide in het hart en in het leven. Zoals het licht door de lucht stroomt in de hele hemel boven ons, zo loopt en verspreidt zich het hele werk van de genade, door de gehele mens, ziel, lichaam en geest. O mijn ziel, laat u dit de verschillende gestalten of temperingen van de genade leren. U vindt wel deze of die genade, dit of dat beeld van Christus duidelijk in uw hart gedrukt, maar u kunt deze en die genade niet vinden? Vrees in deze staat niet, want als u in waarheid en oprechtheid maar een enige genade hebt, zo hebt u de hele ketting van genade. Maar om te spreken van enige genaden in het bijzonder.

2. De ware levendmaking is een nieuw leven, die werkt vanuit een nieuw beginsel van het geloof. 'Hetgeen ik nu in het vlees leef, dat leef ik door het geloof des Zoons van God' (Gal. 2:20). Dit zijn de woorden van een mens die door de wet gedreven werd tot Christus. Paulus, ziende dat hij dood was door de wet, spreekt van een betere huishouding, de wet vond hem dood en liet hem dood, 'niettemin leef ik', zegt Paulus. Hoe verstaat hij dit? Een natuurlijk leven? Wel, zo heeft hij hiervoor toch al geleefd. Nee, nee, het is een beter dan een natuurlijk leven. Dit leven kan een ziel, door de wet vervolgd, niet vergenoegen. Zelfs de heidenen en ongelovigen hebben zo'n leven, en in dit opzicht zijn zij toch zo gelukkig als de besten van de gelovigen. Paulus' leven is een geestelijk leven, en de oorsprong van zijn leven is de Zoon van God. Jezus Christus is wezenlijk, oorspronkelijk en in de grond het leven zelf. En door Zijn menswording, lijden en opstanding is Hij het leven voor Zijn heiligen: zij leven bij Hem, in Hem, om Hem en door Hem. Hij is het hart en de lever van hun geestelijke leven. Maar zoals van het hart en de lever de zenuwen en aderen komen tot onderhouding van het leven en die het bloed afleiden door het hele lichaam, zo is er ook van Christus een afleiding om dit leven tot ons te brengen, en dat is door het geloof: 'Ik leef door het geloof des Zoons Gods.' O mijn ziel, leeft u dit leven uit het geloof in de Zoon van God? Kunt u Christus in elke staat en bij elke gelegenheid gebruiken? Zoals bijvoorbeeld in het bijzonder in uw roeping. Ziet u op

tot Christus om wijsheid, voorspoed, zegening of bekwaamheid? Kunt u zeggen: ik heb tegenspoed, maar toch zal ik tot Christus gaan, Hij heeft mij hier gesteld, en Hij zal mij ook bekwaam maken? In het stuk van de voorzienigheid: kunt u tot Christus lopen en Hem aanhangen in alle behoeften? Kunt u zeggen: ontbreekt het mij aan middelen, God zal middelen geven, Hij gebiedt alle middelen en Hij kan in een ogenblik doen wat Hij wil? In het stuk van bescherming: kunt u zien op Jezus als op uw Schild en Beschermer? Kunt u zich te binnen brengen het woord van God tot Abraham gesproken: 'Vrees niet, Abraham, want Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot' (Gen. 15:1)? In het stuk van uw kinderen: gaat u dan tot Christus, zeggende: zijn mijn kinderen niet Uw kinderen, en zult U de Uwen niet verzorgen? Het is zeker, u moet doen wat u kunt, maar betreffend het overige, wanhoop niet, leg uw last op Hem, Die u geboden heeft, dat u in geen ding bezorgd zult zijn, maar dat u uw begeerten in alles, door bidden en smeken, zult bekendmaken bij God (Filipp. 4:6). 'Wanneer mijn vader en mijn moeder mij hebben verlaten, zal de Heere mij aannemen', zegt David (Ps. 27:10). Hij is de vaderlozen een Vader: Hij heeft borsten voor hen gegeven, voor zij het licht gezien hebben, en waarom zou Hij dan niet zorgen en medelijden hebben met uw kinderen? Wanneer het u welgaat, kunt u dan Christus' liefde in die staat bemerken? Kunt u Hem op de eerste plaats stellen, alles ontvangende en alles inschikkende als van Hem komende? Wordt uw voorspoed verzoet doordat u weet en gelooft dat uw zonden u vergeven zijn? Anderszijds, wat kan uw goud en uw zilver u baten, zolang als uw verzoening niet verzegeld is in het bloed van Jezus Christus? Wanneer een gevangene, die tot de dood veroordeeld is, alles in overvloed zou hebben, wat zou hem dan helpen als zijn verzoening niet was verzegeld? Het leven uit het geloof verzoet de voorspoed. Waar zijn betere christenen dan die weten dat zij deze dingen genieten in Gods gunst en zegeningen? Het geloof ziet Gods liefde in alles en is zo overvloedig dankbaar, het geloof maakt dat een mens eet, drinkt, slaapt, en alles doet in Christus. Zoals het Christus veel gekost heeft om voor ons de vrijheid tot de schepselen te verkrijgen, zo stelt het geloof Christus altijd in de eerste plaats. Het ontvangt alle dingen als van Hem komende, het doet alle dingen tot Zijn eer terug keren. Beveelt u in het stuk van verachting, uw eer aan Jezus Christus? Ziet u op Jezus, en begeert u verder geen goede naam, aanzien en eer, dan die Christus u zal toebrengen? Of in de zaak van de dood: geeft u uw ziel met Stefanus over aan Christus? Kunt u de dood overwonnen zien in Christus' opstanding? Kunt u door de dood heenzien, kunt u over alle dingen tussen u en de heerlijkheid heenzien? O, zoetheid van dit leven uit het geloof in Jezus Christus! Als u weet wat dit te zeggen heeft, kunt u uzelf van uw levendmaking verzekerd houden.

3. De ware levendmaking is een nieuw leven, dat werkt uit een nieuw beginsel van de hoop op de heerlijkheid: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid, ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden; tot een onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u' (1 Petr. 1: 3, 4). Door Christus' opstanding hebben wij een levende hoop op onze opstanding tot de heerlijkheid. Is Christus niet ons Hoofd? En als Hij opgewekt is tot heerlijkheid, zullen Zijn leden Hem niet volgen? Werkelijk, daar is maar één leven, één Geest, één heerlijkheid van Christus en Zijn leden. 'Ik heb hen de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt', zegt Christus (Joh. 17:22).
Een levende ziel heeft een levende hoop van de heerlijkheid op zekere gronden.

a. Op de beloften van de heerlijkheid in het Woord voorgesteld. Op deze beloften maakt de hoop zich vast: omdat Christus het beloofd heeft, hoe kan ik anders dan een levende hoop vasthouden?

b. Op de eerstelingen des Geestes. Er is nu en dan een voorsmaak van de heerlijkheid, hemelse druppels op de zielen uitgestort, waaruit zij vrijmoedig besluit: omdat ik het onderpand en de eerstelingen heb, zal Jezus Christus mij zeker op Zijn tijd de volle oogst geven.

c. Op Christus' opstanding tot heerlijkheid, want Hij is opgestaan als een algemeen Persoon, en Hij is ten hemel opgevaren als een algemeen Persoon, waarop de hoop levend is, zeggende: hoe zou ik twijfelen of wanhopen, aangezien 'ik mede levend gemaakt ben met Christus, en met Christus opgewekt en met Christus Jezus gezet ben in de hemel' (Ef. 2:5, 7)? Beproef u, o mijn ziel, bij dit kenteken: leeft u in de hoop van uw heerlijkheid? Springt uw hart op, en verblijdt het zich inwendig over de gedachten van uw hemelse erfenis? De wateren van een levende fontein zien wij springen en flonkeren, zo is het ook als uw hoop levend is, dan zult u levende vreugde, levende woorden en levende vermakingen hebben. Te midden van al uw verdrukkingen zult u zeggen: die zullen niet eeuwig duren, ik zal zelf aanstonds scheiden, de heerlijkheid zal eindelijk komen. O, zoetheid van dit leven in hoop! Als u deze opwekkingen voelt, is het een bewijs van uw levendmaking.

4. De ware levendmaking doet al haar plichten uit een nieuw beginsel van liefde voor Christus. De mensen die door Jezus Christus niet zijn levend gemaakt, kunnen vele dingen doen en ver komen in de uitwendige godsdienst, ja, zij kunnen veel lijden. Maar toch, zonder liefde tot Christus is alles ijdel, alles komt tot niet: 'Al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak (...), en al ware het, dat ik de gaven der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap (...), en al ware het, dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven' (1 Kor. 13:1-3). Al het andere kan komen van het vlees, om het vlees en tot vleselijke doelen. Maar een oprechte evangelische liefde is van Christus en strekt zich uit tot de heerlijkheid van Christus, 'want de liefde is uit God, 'en een iegelijk die liefheeft, is uit God geboren en kent God' (1 Joh. 4:7). Maar hoe zullen wij weten dat al onze werken uit liefde tot Jezus Christus zijn? Ik antwoord:

a. Als wij werken naar de regel van Christus: 'Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden. Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die Mij liefheeft. Zo iemand Mij liefheeft, die zal Mijn woord bewaren' (Joh. 14:15, 21, 23). Die Christus liefheeft, die zal zien op elk werk, op elke dienst, op elke volbrenging van zijn plicht, of het geschiedt naar de regel van Christus, en dan gaat hij daarmee verder.

b. Als wij werken tot Christus' eer. Wij kunnen bidden, horen, preken, en dat meer doen voor onszelf dan voor de eer van Jezus Christus. Toen Christus wonderwerken deed en Zijn navolgers verzadigde, riep alles om Jezus, daar was niemand zoals Jezus. Maar toen Christus eerlijk met hen handelde, zei Hij: 'Gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt' (Joh. 6: 26). Als Hij hen de oprechtheid wilde inplanten en hen wilde voorbereiden tot lijden, 'van toen af

gingen velen Zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hem' (vs. 66). Het is niets nieuws dat mensen afvallen wanneer zij hun oogmerk niet bereiken, maar alleen zij, die Christus liefhebben, zien niet naar deze uitwendige dingen, met het oog op de eer van Jezus Christus. En hierom is het dat zij in al hun werken, het oogmerk van de Vader in het bevorderen van de eer van Zijn Zoon opnemen, wat het hen ook zou kosten. O mijn ziel, eigen dit uzelf toe. Als u het leven uit liefde leeft, als u in al uw werken, plichten en diensten bent ingenomen met een beginsel van de liefde tot Jezus Christus, is het een zeker teken van uw levendmaking.

B. Wat aangaat de tweede vraag: of wij groeien en toenemen in onze levendmaking. Dat zullen wij zo doen blijken:
1. Wij groeien als wij opgeleid worden tot de oefening van nieuwe genaden. Dit noemt de apostel een toebrengen van de ene genade tot de andere: 'Voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid, en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen' (2 Petr. 1:5-7). In het begin oefent een christen niet alle deugden en genaden. Hoewel al de genaden in hem hebbelijk kunnen geplant zijn, zo is echter de oefening hiervan niet allemaal tegelijk, maar met trappen. Zo spreekt de kerk tot Christus: 'Aan onze deuren zijn allerlei edele vruchten, nieuwe en oude; o mijn Liefste, die heb ik voor U weggelegd' (Hoogl. 7:13). Zij heeft allerlei vruchten die zij voor Christus bewaard heeft, 'nieuwe en oude', zij heeft zowel jonge bekeerde en wat meer gewortelde belijders, als anderen, of zij heeft nieuwe en oude genaden, als anderen. Zij voegt genade bij genade, zij was opgeleid van de oefening van de ene genade naar een andere, nieuwe genade. Zoals de goddelozen van de ene zonde tot de andere gaan, en zo erger en erger worden, zo worden ook de godzaligen opgeleid van de ene genade tot de andere, en zo groeien zij, 'wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop' (Rom. 5:3, 4).

2. Wij groeien als wij zien, dat er nieuwe trappen aan dezelfde genade zijn toegevoegd. Bijvoorbeeld: als de liefde vuriger wordt, als de kennis overvloediger wordt en de geestelijke dingen beter begrijpt. Als het geloof van mensen dieper gaat, door zichzelf op Christus te werpen, tot het vinden van de zoetheid in Christus, en zo tot de volle verzekerdheid van het geloof. Als de Goddelijke droefheid dieper gaat, in berouw te hebben over de zonde, zoals het strijden tegen Gods heiligheid, tot berouw hierover, omdat zij strijdt tegen Degene die ons liefheeft, wat in het algemeen volgt op de verzekerdheid. Als de gehoorzaamheid haar grenzen verlegd, en wij meer en meer overvloedig worden in het werk des Heeren. 'lk weet uw werken', zei Christus tot de gemeente van Thyatira, 'en liefde en dienst en uw werken, en dat de laatste meer zijn dan de eerste.'

3. Wij groeien als de vruchten en plichten die wij volbrengen, rijper, geestelijker en meer tot Christus' eer worden. Het kan zijn dat wij niet méér bidden, niet langer dan wij hiervoor deden, het kan zijn dat onze gebeden niet meer verstand of geheugen hebben dan eerst, maar dat zij toch smakelijker zijn, geestelijker en meer tot Christus' eer dan eerst. Nu, wij moeten weten dat een kort gebed, opgesteld in geloof, met een gebroken hart en ziende op Christus' leer, de wasdom van de genade meer bevorderend is dan gebeden van een hele dag, al zijn zij nog zo welsprekend, zonder zulke hoedanigheden. In elke plicht moeten wij letten op het einde en doelwit, want als wij onszelf onwaardig maken door het

voelen van onze eigen boosheid, leegheid en onbekwaamheid, en als wij zien op Gods eer, macht, prijs en heerlijkheid, is het een goed teken van groei. Wij noemen dit het geestelijke deel van de plicht, omdat het komt van God, door God en tot God.

4. Wij groeien als wij meer geworteld zijn in Christus. Zo beschrijft de apostel het: Alleszins opwassen in Hem' (Ef. 4:15). Zo spreekt de schrift. De groei van de genade wordt in het algemeen uitgedrukt door het opwassen in Christus: 'Maar wast op in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus' (2 Petr. 3:18). Net alsof het opwassen in de genade zonder Hem niets was, zoals het ook werkelijk niets is. De filosofen, burgerlijke mensen en anderen mogen opwassen in deugden, maar niet in Christus. Kom dan, en laat ons onderzoeken en beproeven of wij in Christus meer geworteld zijn. Als bomen net geplant zijn, hebben ze geen diepe wortels in de aarde, men kan ze met de hand uittrekken, maar als de boom in de hoogte opgeschoten is, dan maakt hij zijn wortels ook dieper en dieper in de aarde, en hij is met geen kracht te bewegen. Zo is het met ons ook, wij hebben betreffend de trappen, zo'n vaste en nauwe vereniging met Christus niet in de eerste verenigin, maar hoe langer wij in Hem leven, zoals goede bomen, die zich voor het oog van alle mensen uitspreiden en vruchten van gerechtigheid voortbrengen, des te meer zullen wij neerwaarts wortelen door een sterker geloof en vaster vertrouwen. Onze vereniging komt overeen met dat wat ons verenigt, nu, in het eerste is het geloof maar zwak, zoals een rokende vlaswiek en een arm gekrookt rietje, maar als het geloof de geest uit Christus trekt, hoe meer het geoefend wordt, des te sterker wordt het. Net als bij jonge kinderen, hun kracht is in het eerst zwak, maar hoe meer zij gevoed en geoefend worden, hoe meer zich ook de krachten in al hun werkingen vermeerderen. Eens was Petrus' geloof zo zwak, dat hij zich om de stem van een dienstmaagd ontzette , maar nadat hij een tijdlang in Christus gewandeld had, was hij zo geworteld, dat geen dreigementen, geselingen, gevangenissen, verschijningen voor de groten en machtigen, of enig ander ding hem kon bewegen. U zou kunnen tegenwerpen: als wij in het eerst niet geworteld zijn in Christus, kan een zwak geloof gemakkelijk overwonnen worden, en wij kunnen wegvallen. Het is waar, als wij niet op enige wijze geworteld zijn, maar dat zijn wij bij onze eerste inplanting in Christus door het geloof. Alleen, dit waar ik nu van spreek, is een hogere graad van worteling die niet alleen het uitvallen uitsluit, maar zelfs de schudding en waggeling in een grotere mate. Zeker, iedere gelovige is zo niet gesteld: nee, nee, zo is alleen de staat van hen die lang in Christus gewandeld hebben, die groot geworden zijn in genade, heiligheid en levendmaking.
O mijn ziel, beproef nu de wasdom van uw levendmaking bij deze weinige kentekenen. Bent u opgeleid tot de oefening van nieuwe genaden? Is uw liefde vuriger, uw geloof sterker? Zijn al uw takken meer geladen en vervuld met vruchten van gerechtigheid? Zijn al uw plichten geestelijker? Zijn al uw voornemens meer aangewakkerd om te zien op God, om Hem te heiligen en uzelf te verkleinen? Bent u meer geworteld in Christus? Hebt u in al uw plichten, genaden en genadige handelingen geleerd aanhoudend te zeggen: 'Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij'? Doet u dat opdat Christus meer en meer gestalte krijgt in al uw handelingen? Kent u en bemint u Christus meer en meer? Och, wanneer is een eerzuchtig hoveling vermoeid van het genieten van de gunst van zijn vorst? Wanneer is een wereldling vermoeid de wereld tot zich te laten? Wat, mijn ziel! Zou u dan vermoeid zijn om uzelf door geloof en toegenegenheid bij Christus in te dringen? Kom, beproef en onderzoek u, het kan zijn dat kleine winden u in het eerst bewogen hebben, maar nu is dit ongevoelig, u weet hoe uw wortel dieper en dieper in Christus geworden is, en u wordt nu niet zo gemakkelijk met alle winden bewogen. Dit is

zeker, uw hoop is op een goede grond, u hebt deel aan Christus' opstanding, die is de uwe, ja, de uwe.

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in Zijn opstanding. Dit is een hoofdartikel van ons geloof: 'ten derde dage opgestaan uit de doden', en dit stel ik nu voor als een voorwerp van ons geloof. O, laat ons dat geloven, laat ons ons deel daarin geloven. En tot dat doel, laat ons op Jezus zien als een gemeenschappelijk Persoon. Hoe wij Hem ook beschouwen, het is in onze plaats, en in dat opzicht moeten wij onszelf achten als Zijn deelgenoten. Vreesachtige zielen zouden hier kunnen tegenwerpen: Is het mogelijk dat Christus opgewekt is, en dat ik zal opgewekt worden met Hem en in Hem? Is het mogelijk dat Christus gestorven is als een algemeen Persoon voor mijn zonden, dat Christus opgewekt is en dat Hij voor Zijn opstanding gerechtvaardigd is als een algemeen Persoon in mijn plaats? O, de verborgenheid van deze verlossing! 'Buiten alle twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in de Geest' (1 Tim. 3:16). Het is een verborgenheid buiten mijn bereik, dat Christus, Die God is in het vlees, heeft moeten gerechtvaardigd worden in de Geest, tot onze rechtvaardigmaking. Dat Christus in mijn plaats heeft moeten sterven als een verdoemelijk mens en dat Hij, na Zijn werk volbracht te hebben in mijn plaats, weer opgewekt moest worden als een rechtvaardig Persoon. Deze dingen zijn ondoorgrondelijk en gaan het geloof te boven. Och, wat zal ik doen? Ik vind dat het een moeilijke, ja, werkelijk een moeilijke zaak is om dit te geloven.

O, kleingelovige zielen: werp uw vertrouwen niet weg. 'Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?' (Luk. 24:26). Was niet de voldoening en rechtvaardigmaking, de betaling van de schuld en het opheffen van de last van de dienstbaarheid geëist van Hem, en dat omwille van ons? O, geloof toch, en om u daartoe te bewegen, zal ik voorstellen:

A. Enige besturingen en

B. Enige bemoedigingen voor het geloof.

A. betreffend de besturingen van het geloof met betrekking tot Christus' opstanding, let ik in het bijzondere op deze dingen:

1. Het geloof moet direct tot Christus gaan.
2. Het geloof moet gaan tot Christus als tot God in het vlees.
3. Het geloof moet gaan tot Christus als tot God in het vlees, geworden onder de wet.
4. Het geloof moet gaan tot Christus niet alleen als geworden onder het besturende deel van de wet des levens, maar ook onder het straffende deel door Zijn dood, wat hiervoor is behandeld.
5. Het geloof moet gaan tot Christus als tot God in het vlees, geworden onder het besturende en straffende deel van de wet, en als opgewekt door de Geest. 'Hij is wel gedood in het vlees (zegt Petrus), maar levend gemaakt door de Geest' (1 Petr. 3:18). En hiermee moet de weg en de orde van ons geloof overeenkomen. Zoals wij gezien hebben op Jezus als gedood in het vlees, moeten wij doorgaan om op Hem te zien zoals Hij is opgewekt door de Geest: 'lndien Christus niet opgewekt of levend gemaakt is (zegt de apostel), zo is uw geloof tevergeefs' (1 Kor. 15:17), dat is: in Christus te geloven alleen ten opzichte van Zijn geboorte, leven, dood en niet verder te gaan, dat is maar een ijdel geloof. Schort dan uw geloof op tot deze hoogte, dat Christus, nadat Hij is gestorven, uit de doden opgewekt is. Hierom hebben alle preken van de apostelen, Christus niet alleen

voorgesteld als gekruisigd, maar ook als opgewekt. ln die eerste preek na de uitstorting van de Heilige Geest, zei Petrus tot de Joden: 'Gij hebt Christus aan het kruis gehecht en gedood. Welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzo het niet mogelijk was, dat Hij van dezelve dood zou gehouden worden' (Hand. 2: 23, 24). In de volgende preek zei Petrus weer tot hen: 'En de Vorst des levens hebt gij gedood', en dan volgt daarop: 'Welken God opgewekt heeft uit de doden, waarvan wij getuigen zijn' (Hand. 3:15). In de volgende preek aan hen: 'Zo zij u allen kennelijk en het ganse volk Israël, dat door de Naam van Jezus Christus de Nazarener, Die gij gekruist hebt, Welken God van de doden heeft opgewekt, door Hem, zeg ik, staat deze hier voor u gezond' (Hand. 4:10). En in de volgende preek: 'De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, Welken gij omgebracht hebt, hangende Hem aan het hout' (Hand. 5:30). En zoals hij gepredikt heeft voor de Joden, zo heeft hij ook in de eerste preek tot de heidenen gezegd: 'Wij zijn getuigen van al hetgeen Hij gedaan heeft, beide in het Joodse land en te Jeruzalem; Welken zij gedood hebben, Hem hangende aan een hout. Dezen heeft God opgewekt ten derde dage, en gegeven, dat Hij openbaar zou worden' (Hand. 10:39, 40). En zoals Petrus gepredikt heeft, zo heeft ook Paulus, in zijn eerste preek te Antiochië, tot hen gesproken van de Joden die Jezus gekruisigd hebben, en daarop volgde: 'Maar God heeft Hem uit de doden opgewekt' (Hand. 13:30). En dat Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, zo dat Hij niet meer tot verderving zal keren, heeft Hij hier zo gezegd: Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn, en: 'Gij zult Uw Heilige niet overgeven om verderving te zien' (vs. 34, 35). En hierna is Paulus, naar zijn gewoonte te Thessalonica, in de synagoge gegaan en heeft drie sabbatten lang met hen gehandeld uit de Schriften, hen die openende en voor ogen stellende, 'dat de Christus moest lijden en opstaan uit de doden' (Hand. 17:2, 3). Dit was de manier van preken van de apostelen. Zij verhaalden hen een geschiedenis (ik spreek met eerbied) van ene Jezus Christus, Die het Woord Gods was, Die mens was geworden, hoe Die te Jeruzalem gekruisigd was, hoe Hij uit de doden opgewekt was, en dit alles op een geheel eenvoudige, geestelijke orde en wijze. En als zij van deze heilige waarheid spraken, is de Geest op het volk gekomen en zij geloofden, en het geloof werd in hen gewerkt. Het geloof wordt niet gewerkt door redeneringen, maar door de Geest van God, Die komt in de zielen van de mensen door de betrekking of voorstelling van Jezus Christus aan de ziel. En hier heeft onze Heere Zelf op gewezen: 'Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Joh. 3:14, 15).

Als het volk gebeten was, had God verordineerd dat zelfs het aanschouwen van de koperen slang hen zou helpen (hoewel wij niet weten hoe), die gekwetst en gestoken waren door vurige slangen. Zo heeft ook God in Zijn heilige wijsheid verordineert dat de openbaring van Jezus Christus als gekruist en opgewekt, als vernederd en verhoogd, het middel tot het geloof zou zijn. Kom dan, en laat ons de opgewekte Christus voorstellen, niet alleen de gekruisigde Christus, maar ook de opgewekte Christus is het Voorwerp van het geloof, en in dit opzicht moeten wij zien op Jezus.

6. Het geloof, dat tot Christus gaat, als opgewekt uit de doden of als levend gemaakt door de Geest, moet voornamelijk en meest zien op het doel en voornemen van Christus in Zijn opstanding. Zelfs de duivelen kunnen het verhaal van Christus' opstanding geloven, 'zij geloven het ook en zij sidderen' (Jak. 2:19), maar de heiligen en het volk van God moeten zien op Christus' bedoeling, waarom Hij uit de doden is opgewekt. Nu, deze doeleinden zijn of belangrijke of ondergeschikte.

a. Het hoogste doel was Gods heerlijkheid en dit was de bedoeling van Christus' gebed: 'Vader, de ure is gekomen; verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijke' (Joh. 17: 1), waarmee de apostel instemt: 'Hij is opgewekt tot heerlijkheid des Vaders' (Rom. 6:4).
b. De ondergeschikte doeleinden zijn onderscheiden:

a. Opdat Hij de slang de kop zou vermorzelen.

b. Opdat Hij de werken van de duivel zou verbreken.

c. Dat Hij de Eersteling zou zijn van degenen die ontslapen zijn.

d. Dat Hij ons geloof daarvan zou verzekeren dat Hij de Heere is en dat Hij machtig is om weg te nemen, wat wij Hem aangedaan hebben, tegen die dag.

e. Dat Hij zou gerechtvaardigd worden in de Geest. Zoals Hij in het lichaam door de Geest gegenereerd is, door de Geest geleid is en Zichzelf heeft opgeofferd door de eeuwige Geest, zo is Hij door de Geest uit de doden opgewekt, en gerechtvaardigd in de Geest bij Zijn opstanding. Christus stond onder grotere beschuldiging dan waaronder ooit enig mens gestaan heeft. Hij stond in het openbaar belast met de schuld van een wereld van zonden, en als Hij niet door de Geest was gerechtvaardigd geweest, zou Hij altijd onder de smet van al die zonden gebleven zijn en schuldig geweest zijn aan de straf van allen. Daarom is Hij opgewekt uit de kracht van de dood, opdat Hij zou voorgesteld worden als een rechtvaardig persoon.

f. Dat Hij ons zou rechtvaardigen in Zijn rechtvaardiging. Waar Hij gerechtvaardigd is, zijn alle uitverkorenen in waarheid en dadelijk in Hem gerechtvaardigd, die daad van God, die over Hem gegaan is, is opgenomen in de naam van al Zijn heiligen: wat voor weldaad of voordeel God ons toedenkt, die besteedt Hij als eerste en geheel aan Christus, dus heeft God, om ons te heiligen, eerst Christus geheiligd, en om ons te rechtvaardigen, heeft God eerst Christus gerechtvaardigd. Zo ook, wat voor weldaden of voordelen Hij aan Christus besteed heeft, Die heeft Hij niet voor Zichzelf aan Hem besteed, maar in zoverre Hij een gemeenschappelijk Persoon was en Eén, Die ons vertegenwoordigde. Zo is Christus in onze plaats geheiligd: 'Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid' (Joh. 17: 19): en zo is Christus ook in onze plaats gerechtvaardigd: 'Zo dan, gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, alzo ook door één rechtvaardigheid komt de genade over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens' (Rom. 5:18).

g. Dat Hij ons zou wederbaren en ons vernieuwen door Zijn opstanding: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden' (1 Petr. 1:3). En dit doet Hij in tweeërlei opzicht: a. als ons voorbeeld: 'Gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is, dat ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus onzen Heere' (Rom. 6: 4, 11). b. als de werkende

oorzaak ervan: 'Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft Hij ons levend gemaakt met Christus' (Ef. 2:5). U bent met Hem opgewekt, 'door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft' (Kol. 2:12). O, de kracht van Christus' opstanding in dit opzicht! Als wij een mens zouden zien die uit de doden opgewekt is, hoe zouden wij ons over zo'n wonderlijke kracht verwonderen. Maar de opwekking van één enige dode ziel is een groter werk dan het opwekken van een heel kerkhof vol dode lichamen.

h. Dat Hij ons zou heiligen, wat onmiddelijk op het voorgaande volgt : 'Maar stelt uzelve Gode als uit de doden levend geworden zijnde, en stelt uw leden Gode tot wapenen der gerechtigheid' (Rom. 6: 13). In onze wedergeboorte zijn wij met Christus opgewekt en het is de redenering van de apostel: 'Indien gij met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn (...). Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn' (Kol. 3:1, 2). Wij stellen gewoonlijk de heiligmaking in twee delen voor, te weten de afsterving en de levendmaking. Nu, zoals Christus' dood een bijzondere invloed heeft op onze doding, zo heeft Christus' opstanding ook een bijzondere invloed op onze levendmaking. 'Hij heeft ons met Christus levend gemaakt, en heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus' (Ef. 2: 5, 6). O mijn ziel, let op dit grote oogmerk van Christus in Zijn opstanding, en als u enig geloof hebt, zo stel het te werk om dit naar uw ziel toe te halen. Maar hier is de vraag: Wat zal ik met mijn geloof doen? Of hoe zal ik ermee te werk gaan om de kracht van Christus' opstanding tot mij te trekken tot mijn levendmaking? Ik antwoord:

1. Ga tot de Fontein, zie op de opstanding van Jezus Christus. In deze ene daad zijn deze bijzondere stukken inbegrepen.

a. Dat ik uit mijzelf tot iets anders moet gaan. Dit is de plicht die op het werk van de genade ligt, om onze hoogmoed ten onder te houden, dat het geloof alle goederen van de ziel ziet in een buitenaards beginsel, in de fontein van Jezus Christus. Ach, als deze levendmaking in mij was of in mijn macht stond, wat een opgeblazenheid en verheffing zou ik ten eerste in mijn gemoed voeden? God heeft het daarom in een ander gesteld, om mijzelf laag te houden en het buiten mijzelf te zoeken, waar het is.

b. Dat ik geheel gewillig en blij, alles wat ik ben, aan Jezus Christus moet toeschrijven en aan de krachtige werking van Zijn genade: 'Ik leef, doch niet ik, maar Christus leeft in mij' (Gal. 2:20). 'Door de genade Gods ben ik wat ik ben; en (...) ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods, die met mij is' (1 Kor. 15:10). Het leven der genade vloeit alleen uit het leven en uit de opstanding van Jezus Christus, en zoals ik daarom mijzelf moet verloochenen, zo moet ik alles aan Hem toeschrijven, van Wie het komt.

c. lk moet aan Zijn voeten liggen met een nederige verwachting van Hem en steunen op Hem en op Hem alleen, in het bidden om genade. Dit was de oefening van de apostel: Och, dat ik in Hem mocht gevonden worden! Och, dat ik Hem mocht kennen en de kracht van Zijn opstanding! Och, mocht ik door een middel geraken tot de wederopstanding der doden! Hij lag aan Christus' voeten met een nederige verwachting om de kracht van Christus' opstanding te voelen, om hem eerst op te wekken uit de dood van de zonde tot het leven van de genade en daarna uit de natuurlijke dood tot de opstanding der heerlijkheid.

2. Leg aan deze Fontein de mond van uw geloof. Het is niet genoeg al de schatten van de genade te hebben, alles wat Christus voor u gedaan heeft voor u te leggen, maar u moet uw geloof op dat Voorwerp te werk stellen. O, ga dan tot Christus' opstanding en geloof. Maak een bijzondere toe-eigening aan uw ziel van deze heerlijke werkingen van de opstanding van Christus. Zeg: Heere, U bent gestorven, opdat ik der zonde sterven zou en U bent opgewekt uit de doden, opdat ik zou opgewekt worden tot nieuwigheid des levens. Kom, Heere, en maak mijn stervende vonken levend, geef dat ik mij aan Christus' opstanding mag houden, daarop rusten en mij daarmee verenigen. Ik zie dat ik zonder geloof in niets ter wereld beter geworden ben door Christus' opstanding, maar U hebt mij gelast: 'Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen' (Ps. 81:11). Wel, Heere! 'Ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp' (Mark. 9:24). Dit geloof is nodig zowel tot onze levendmaking als tot Christus Zelf. Christus is de Fontein des levens, maar het geloof is het middel des levens. De macht en oorsprong van het leven is geheel aan Christus voorbehouden, maar het geloof is de wortel en band van onze zijde waardoor wij aan Christus en in Christus' leven verbonden worden. Zo spreekt Christus Zelf: 'Ik ben de Opstanding en het Leven.' ls dit alles? Nee, maar: 'Die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven' (Joh. 11:25). 'Ik ben het Brood des levens.' Is dit alles? Nee, maar 'Die tot Mij komt zal geenszins hongeren en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten' (Joh. 6:35).

3. Zuig en word verzadigd, zuig en verlustig u (Jes. 66:11). Christus' opstanding is een borst vol vertroosting, hierin is een volheid van leven en heerlijkheid en daarom moeten wij niet weinig, maar veel geloven. Het woord 'zuigen' is zoveel als: van Christus eisen, met kracht van Christus trekken. Hoe meer wij ons geloof oefenen, zoveel temeer hebben wij van Jezus Christus en van de levendmaking. In Christus' opstanding is een ondoorgrondelijke diepte, laat de ziel zoveel hebben als haar smalle hand kan bevatten, de hele Christus is te groot om in menselijke armen gesloten te worden. Maar hoe langer de arm van ons geloof is, zoveel temeer zullen wij van Hem grijpen, en daarom: zuig en haal en trek hard. Daarom:

a. Bid om vermeerdering van het geloof, klaag bij Christus over de kortheid van uw arm, zeg Hem dat u niet kunt geloven wanneer u wilt, dat u niet zoveel van Christus in uw ziel kunt krijgen als u begeert, dat uw levendmaking maar sober en slecht is. O, als Christus een ziel hoort klagen over haar kleinheid in het geloof en in de genade, dan is Hij gereed om Zijn volheid uit te laten, ja, genade voor genade.

b. Oefen uw geloof in Christus' opstanding op mannelijke wijze, om een meerdere trap van levendmaking, werking en levende bekwaamheid van genade. Christus is een altijd vloeiende Fontein, en Hij wil dat de gelovigen rijkelijk uit Hem zullen ontvangen al wat in Hem is. Hij kan niet dulden dat iemand zich zou vergenoegen met zijn tegenwoordige staat van genade. Christus is geen rivier die het ontbreekt, of een kanaal dat verdroogd is, Christus is niet zoals water in een gracht, dat geen levende fontein heeft om die te vullen. O nee, Christus is de Fontein des levens, Hij is het eerste voorschrift van het leven die God ooit heeft ingesteld. Ik weet dat er andere voornemens van Christus' instelling zijn, maar als u bij de Fontein wilt leven en daar drinken, ja, rijkelijk drinken naar de overvloedigheid van deze Fontein, o, wat een leven en opwas van het leven zal er in u

komen! O, de kracht van de opstanding van Christus, die (door de ontmoeting en hulp van Christus' Geest) in uw ziel zal vloeien tot uw levendmaking.

B. Verder tot bemoediging van ons geloof om in Christus' opstanding te geloven.

1. Denk aan de uitnemendheid van dit Voorwerp. Een zien van Christus in Zijn schoonheid en heerlijkheid zal een ziel verrukken en haar trekken om Christus na te lopen. Een wijs koopman zal een parel niet verkopen, voordat hij weet dat die een hoge prijs geeft: grote dingen worden ijverig gezocht. Een opgewekte Christus en een verheerlijkte Christus is een uitnemend Voorwerp. O, wie zou niet alles verkopen om deze Parel te kopen? Wie zou niet geloven?

2. Denk aan de kracht, deugd en invloeïng van dit Voorwerp in die hele gouden keten van voordelen: 'Indien Christus niet opgewekt is (...), zo zijt gij nog in uw zonden. Zo zijn dan ook verloren, die in Christus ontslapen zijn' (1 Kor. 15:17, 18). Uit Christus' opstanding vloeien al deze voordelen, zelfs van de rechtvaardigmaking tot de zaligmaking. Het eerste is duidelijk, daarom ook al de andere.

3. Bedenk dat Christus' opstanding en de werkingen ervan ons geheel niet baten, tenzij wij geloven. Het geloof is het, dat de bijzondere zoetheid en vertroostingen van Christus' opstanding tot ons brengt in onze zielen, het geloof stelt ons in het dadelijke bezit van Christus' opstanding. Alles wat Christus ook voor ons is voor het geloof, zal ons echter metterdaad geen goed doen, voordat wij geloven. Het geloof grijpt alles wat Christus voor ons gedaan heeft aan, en geeft ons een dadelijke genieting. O, laat toch het werk in ons niet blijven steken! Wat, is Christus uit de doden opgewekt, en zullen wij op Christus niet zien en ons Hem niet toe-eigenen door het geloof? De apostel zegt ons, dat 'die God niet gelooft, heeft Hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis, die God getuigd heeft van Zijn Zoon' (1 Joh. 5:10). Het ongeloof houd God voor een leugenaar in alles wat Hij voor ons gedaan heeft. O, wacht u daarvoor! Wat zijn wij zonder geloof beter geworden door Christus' opstanding?

4. Denk aan de genegenheden, aanbiedingen en verschijningen van Christus die Hij, nadat Hij opgewekt is, aan onze zielen gedaan heeft. Toen Hij eerst opgestaan was, heeft Hij (om het geloof van Zijn discipelen te versterken) Zichzelf aangeboden en is verschenen aan Maria Magdalena, aan de andere vrouwen, aan Petrus, Thomas en al de anderen, en deze verschijningen zijn tot dit doel geschied, dat zij zouden geloven: 'Deze zijn geschreven, opdat gij gelooft' (Joh. 20:31). Op dezelfde wijze biedt Christus Zichzelf aan op deze dag, in het Evangelie der genade, en door Zijn Geest verschijnt Hij aan onze zielen. Mij dunkt, wij moesten geen preek van Christus' opstanding horen, of wij behoorden ons in te beelden dat wij Hem zien: 'Wiens hoofd en haar is wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en Zijn ogen gelijk een vlam vuurs; en Zijn voeten zijn blinkend koper gelijk en gloeien als in een oven; en Zijn stem als een stem van vele wateren' (Openb. 1:14, 15). Of als wij door de glans van Zijn heerlijkheid verblind zijn, mij dunkt, dan behoren wij ten minste naar Zijn stem te luisteren, alsof Hij zei: 'Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen' (vs. 17, 18), waarmee Hij zeggen wil: Kom, werp uw zielen op Mij. Ik ben het Die voor u de zonde, de dood en de hel heb overwonnen. Ik ben het Die de slang de kop heb vermorzeld, Die de prikkel des doods heb weggenomen, Die het handschrift

dat tegen u was, heb uitgewist, Die in Mijn handen een algemene kwijtschelding en vergeving van uw zonden heb, kom, neem het, neem Mij en neem alles met Mij. Zie, uw naam staat geschreven in de kwijtschelding die Ik u aanbied. Neem het afschrift daarvan in uw eigen hart, alleen geloof in Hem, Die is opgewekt tot uw rechtvaardigmaking. O mijn ziel, wat zegt u op deze stille en zoete stem van Christus? Zal Hij, de Zaligmaker van mensen en de heerlijkheid van de engelen begeren dat u zult geloven, en wilt u daar niet 'amen' op zeggen? Och, hoe moet ik u berispen vanwege uw ongelovigheid!
Wat een oneer wordt daarmee op Christus geworpen? Hij heeft alles goed gedaan, de toorn heeft Hij verzoend, de wet volbracht en God heeft Hem ontslagen en rechtvaardig verklaard, zeggende dat Hij voldaan is. Hij heeft niet meer te eisen, maar u zegt door uw ongelovigheid dat Christus niets gedaan heeft. Een ongelovige zegt dat Christus niet gestorven is, of ten minste, dat Hij niet uit de doden opgewekt is, een ongelovige zegt dat de rechtvaardigheid niet is voldaan, dat er geen rechtvaardigmaking is verkregen, dat Gods toorn nu zo gereed is om ons te verderven als ooit tevoren. O, moet Christus dan weer in ons hart gekruisigd worden door ongelovigheid? Kom, ontvang Christus op Zijn aanbieding, omhels Hem met beide armen.

6. Van Jezus te beminnen in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in Zijn opstanding. Dit is zeker, als wij op Christus hopen en in Hem geloven, kunnen wij niet anders dan Hem beminnen. Als Christus' opstanding onze rechtvaardigmaking, en zo de grond van onze hoop en van ons geloof is, hoe kunnen wij dan anders dan Hem beminnen, Die zulke grote dingen voor ons gedaan heeft? Zij, aan wie veel vergeven was, heeft veel liefgehad, en als wij door de kracht van Christus' opstanding van al onze zonden gerechtvaardigd zijn, hoe zouden wij Hem dan niet méér beminnen? Maar om enige liefdekoorden te stellen, om onze liefde daarmee in dit opzicht te trekken, laat ons dit bedenken.
Liefde is een beweging van honger, waardoor het gemoed zich verenigt met wat het oordeelt goed voor zich te zijn. U zegt dat Christus niet bij ons is, hoe zullen dan onze zielen met Hem verenigd worden? Maar als wij denken dat de voorwerpen, hoewel die niet tegenwoordig zijn, verenigd kunnen worden met de krachten door zowel hun gedaanten en verbeeldingen, als door hun wezen zelf, zo kan van ons ook gezegd worden dat wij Christus, zoals Hij opgewekt is, werkelijk beminnen, hoewel Hij niet bij ons is. Kom dan, verwek uw honger, breng uw zinnen de inbeelding van Christus, zoals Hij opgewekt is, te binnen. Vertoon aan Hem de genegenheid van uw liefde, zelfs in zo'n gedaante als waarin Hij zijn discipelen is verschenen. Zoals het starogen op de stoffelijke schoonheid van het vlees, het vuur van de vleselijke liefde ontsteekt, zo zal het zien op Christus' handelingen in Zijn opstanding, deze geestelijke liefde in onze zielen ontsteken. Nader dan en aanschouw Hem. 'Mijn Liefste is blank en rood, Hij draagt de banier boven tienduizend. Zijn hoofd is van het fijnste goud, van het dichtste goud; Zijn haarlokken zijn gekruld, zwart als een raaf; Zijn ogen zijn als der duiven bij de waterstromen, met melk gewassen, staande als in kasjes der ringen. Zijn wangen zijn als een bed van specerijen, als welriekende torentjes' (Hoogl. 5:10-13). Zo zou ik van boven tot beneden kunnen gaan, maar mocht u niet alleen Zijn heerlijkheid en schoonheid in Zijn opstanding zien, maar ook Zijn stem horen! Of spreekt Hij niet tot u, zoals Hij eerder gedaan heeft tot Maria, tot Thomas, tot Petrus en tot de twaalven? Zoals de engel eens zei tot de vrouwen: 'Gedenkt, hoe Hij tot u gesproken heeft, als Hij nog in Galiléa was' (Luk. 24:6), zo zeg ik

tot u: Gedenk hoe Hij gesproken heeft als Hij nog op aarde was. Werkelijk, Zijn lippen waren als leliën, druipende van vloeiende mirre.

1. In Zijn verschijning aan Maria, zei Hij tot haar: 'Vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij?' Waren dit geen zoete woorden? Hebt u niet een dergelijke verschijning, hebt u niet dit soort zoete woorden van Jezus Christus gehoord? Hoe menigmaal heeft uw hart geweend, gezucht en geklaagd: Och, waar is Hij, Die mijn ziel liefheeft? 'Ik bezweer u, gij dochteren van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde' (Hoogl. 5:8), en hebt u toen Christus niet gezien op de berg? Was uw uiterste nood niet de tijd van Christus om u goed te doen? Heeft Hij u geen vertroostingen toegesproken met deze woorden: Lieve ziel, wat weent u? Wie zoekt u? Wat wilt u dat Ik u kan geven, en wat ontbreekt u dat Ik niet kan geven? Is er iets in de hemel en op aarde dat gelukzalig kan maken, het is immers alles uwe. Begeert u vergeving van zonden? U zult ze hebben, Ik vergeef u gewillig alle schulden. Wilt u Mijzelf hebben? Wel, ziedaar, Ik ben de uwe, uw Vriend, uw Heere, uw Man, uw Hoofd, uw God! Zijn dit niet de levendmakende woorden van uw Heere? Zijn dit geen verzachtende, genezende, verrukkende en levendmakende handelingen van Christus' liefde?

2. In Zijn verschijning aan de tien 'kwam Jezus en stond in het midden en zeide tot hen: Vrede zij ulieden!' (Joh. 20:19). Ziehier nog meer liefdeswoorden. In het midden van hun beroering stond Christus in het midden, sprekende van vrede tot hun zielen. Heeft Christus niet net zo aan u gedaan? Bent u zo niet een lange tijd met beroeringen bezet geweest, dat u niet geweten hebt waarheen u zich zou wenden? Hebt u de tegenspraak van mensen en de lasteringen van Rabsaké niet geproefd? Hebt u niet vele malen uw deuren achter u gesloten uit vrees voor zulke Joden, en is Christus niet toen, ja toen, tot uw geest gekomen met een olijftak van vrede, zeggende tot uw onrustige ziel: vrede, en wees stil? Heeft Hij geen wonderen gedaan aan de zee van uw beroerde gedachten? Heeft Hij geen stilte gegeven? En wat meer is, heeft Hij u niet vervuld met blijdschap in het geloof? En heeft Hij u met uw gebeden en klachten niet weggezonden met een hemels deel in uw ziel, zodat u onvermijdelijk moest besluiten: 'Werkelijk, dit is de vrede van God, die alle verstand te boven gaat?'

3. In Zijn verschijning aan de elven, zei Jezus tot Thomas: 'Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig (Joh. 20:27), O, die zoete vernederende woorden: hoe ver, hoe laag bukt Jezus Zich om de zielen op te nemen? O mijn ziel, zijn dit niet dezelfde handelingen van Christus als met u? Hij, Die Thomas riep om tot Hem te naderen, luister hoe Hij ook u toeroept: Kom nader, arme, vreesachtige, wankelende en dwalende ziel, kom, zie de Heere uw Zaligmaker, en wees niet ongelovig, maar gelovig, vrede zij u, vrees niet, Ik ben het! Hij, Die in de dagen van Zijn vernedering allen riep die voorbijgingen, om Zijn droefheid te aanschouwen, roept nu ook u, op de dag van Zijn verhoging, om Zijn heerlijkheid te aanschouwen. Aanschouw Hem terdege, kent u Hem niet? Wel, Zijn handen waren doorboord, Zijn hoofd, Zijn zijde en Zijn hart waren doorstoken met de prikkels van uw zonde, en deze tekenen heeft Hij zelfs na Zijn opstanding gehouden, opdat u Hem hieraan altijd zou herkennen. Staat de toegang tot Zijn hart niet nog open? Als u Hem niet herkent aan Zijn gezicht, stem en handen, als u Hem niet kent aan Zijn tranen en bloedig zweet, zie maar nader: u zult Hem kennen aan Zijn hart, dat gebroken

en genezen hart is Zijn hart. Dat uit de doden opgewekte hart is het Zijne, dat zielsontfermende, smeltende hart is het Zijne, zonder twijfel is het geen ander dan het Zijne, liefde en medelijden zijn Zijn ware kentekenen. ls hier niet voedsel genoeg voor onze liefde? Rukt dit hart van Christus uw hart niet weg, alsof het met kracht uit uw borst wordt gehaald? Kunt u het verhaal van de liefde wel in eenmaal verder overlezen? Wordt uw kloppend hart hier niet opgehouden om zich te ontlasten? Zo niet, ga verder, want het veld van de liefde is groot.

4. In Zijn verschijning aan de zeven, zei Jezus tot Simon Petrus: 'Simon, Jona's zoon, hebt gij Mij liever dan dezen? (...) Hij zeide wederom tot hem ten tweeden male: Simon, Jona's zoon, hebt gij Mij lief? (...) Hij zeide tot hem ten derden male: Simon, Jona's zoon, hebt gij Mij lief?' (Joh. 21:15-17). O, de liefde van Christus, om de liefde van de mensen tot Hem op te wekken! Hoe dikwijls, o mijn ziel, is Christus aan uw deur gekomen en heeft aangeklopt om binnen gelaten te worden! Hoevele malen heeft Hij gesmeekt om liefde, gebedeld om liefde, en u weer gevraagd: o ziel, hebt u Mij liever dan deze? Kom, zeg Mij, hebt u Mij lief, hebt u Mij lief, hebt u Mij lief? Kom, wilt u Mij aannemen voor uw Heere? Wilt u zich in Mij vermaken als in uw schat, uw gelukzaligheid, uw alles? O foei, zal de opgewekte Christus, de verheerlijkte Christus zo klagen, smeken en roepen, en wilt u met Petrus niet antwoorden: Ja, Heere, U weet dat ik U liefheb.' Ja, Heere, U weet alle dingen, U weet dat ik U liefheb. Ja, vermoeit het u niet dat Christus u ten derden male om uw liefde gevraagd heeft en bent u niet beschaamd over uw botheid en gedrongen te zeggen: O, mijn gezegende Heere, ik ben al te hoogmoedig en trots geweest, maar Uw vrije genade en onverdiende liefde heeft alle hovaardij uit mij verdreven, zodat ik nu neerval voor Uw voetbank en mijzelf voor U ter aarde werp. In het eerst hoorde ik met verwondering de leraars zoveel van Christus spreken en ik was vrijmoedig om Uw vrienden te vragen: Wat is uw Liefste meer dan een ander? Maar nu ben ik verwonderd dat ik zo lang zonder U kan zijn. Zeker, Heere, ik ben de Uwe, alleen de Uwe, eeuwig de Uwe. Al wat ik ben is tot Uw dienst en al wat ik heb staat onder Uw besturing, gebied daarover en over mij naar Uw believen.

Ik zou zo kunnen verder gaan om andere plaatsen en andere verschijningen te overdenken, maar zijn deze niet genoeg om uw liefde te trekken? O, wat een liefde was dit, wat een nederigheid was dit, dat Christus na Zijn opstanding, de tijd van veertig dagen met de mensen heeft willen verkeren! Waardig was Hij, na zoveel droefheid, lijden, verachtingen, na zo'n wrede, schandelijke en bittere dood, om dadelijk in triomf in Zijn heerlijkheid op te varen. En tot versterking van het geloof van Zijn discipelen had Hij de engelen kunnen gelasten over Zijn opstanding te preken. Och nee, Hijzelf heeft in Zijn eigen Persoon willen vertoeven. Hijzelf heeft door verschillende, onbedrieglijke bewijzen willen vaststellen dat Hij weer was opgestaan. Hijzelf heeft door Zijn eigen voorbeeld, ons de les van liefde, zachtmoedigheid en lijdzaamheid willen leren, in het verwachten van de beloning na het lijden.
Mij dunkt, dat de minste van deze plaatsen onze harten van liefde behoort te doen ontvlammen. Wij beminnen de aarde en de aardse dingen, wij wroeten in de aderen van de aarde om deze klei; maar 'indien gij dan met Christus opgewekt zijt (...), zo bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn' (Kol. 3: 1, 2). Och, was Christus' liefde maar zo in ons, als de liefde tot de wereld in die boze wereldlingen. Die zou ons deze wereld geheel doen verachten, die zou ons die doen vergeten, zoals de liefde tot de wereld, de mens zijn God doet vergeten. Ja, die zou zo sterk, zo brandend en zo geworteld

zijn in onze zielen, dat wij niet bekwaam zouden zijn om ongehinderd aan iets anders te willen denken dan aan Christus Jezus. Geen verachting zouden wij vrezen, geen misnoegen of verwijten van mensen zouden wij achten, geen dood zouden wij vrezen, geen graf, geen hel, geen duivelen, maar wij zouden triomferen en zingen: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus' (1 Kor. 15:55, 57).

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus ons verblijden zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in Zijn opstanding. Dit is de grote Evangelieplicht, dat wij ons in de Heere moeten verblijden, en wederom verblijden (Filipp. 4:4), ja, altijd verblijden (1 Thess. 5:16). De staat van een christen is een vrolijke en troostvolle staat, Sions kinderen hebben de meeste oorzaak tot blijdschap: 'Zing vrolijk, gij dochter Sions, juich, Israël; wees blijde en spring op van vreugde van ganser harte, gij dochter Jeruzalems' (Zef. 3:14). En waarom toch? Duizend redenen zouden kunnen gegeven worden, maar hier is er één, één van de eerste: 'Christus is opgewekt uit de doden, en is de Eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn' (1 Kor. 15:20). Het verhaal van Christus' opstanding is te allen tijde een middel van blijdschap in God geweest.

Iemand zou kunnen zeggen: wat gaat mij Christus' opstanding aan? Het is zo, als u geen deel hebt in Christus, dan gaat Christus' opstanding u niets aan, maar als Christus de uwe is, dan bent u met Hem en in Hem opgewekt: dan is het alles in uw naam en voor u geschiedt wat Hij gedaan heeft.

Anderen zouden kunnen tegenwerpen: aangenomen dat Christus' opstanding de mijne is, maar wat ben ik daar beter van geworden? Hoe? Vloeien niet alle voorrechten van Christus zowel uit de kracht van Zijn opstanding als uit Zijn dood? Zeg mij, hoe is uw staat? Hoe kan de staat van uw ziel zijn, waarin u geen zoetheid van Christus' opstanding zou kunnen trekken?

1. Is uw consciëntie ontsteld over uw zonde: de apostel zegt u, dat de vraag van een goede consciëntie tot God is, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden (1 Petr. 3:21).

2. Schrikt u voor de verdoemenis: de apostel zegt u dat 'Hij overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking' (Rom. 4:25).

3. Twijfelt u aan uw wedergeboorte: de apostel zegt dat 'Hij ons heeft wedergeboren, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden' (1 Petr. 1:3).

4. Wordt u overal benauwd, vervolgd en gekweld: de apostel zegt u waarin dan uw vertrouwen bestaat, uw troost en moed, te weten in Christus' leven, in Christus' opstanding: 'Wij dragen altijd de doding van de Heere Jezus in het lichaam om, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zou geopenbaard worden. Want wij die leven, worden altijd in de dood overgegeven om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden' (2 Kor. 4:10, 11). En zo verklaard Beza deze volgende woorden: 'Wetende, dat Hij, Die de Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken' (vs. 14), dat is: tot een burgerlijke opstanding uit onze kwellingen. Paulus werd gevangen en ten dele gemarteld, maar door de kracht van de opstanding van Christus voorzag hij zijn verlossing. En deze verklaring stelt Beza vast op de volgende en

voorgaande woorden, waarin Paulus Zijn vervolging vergelijkt bij de dood en zijn verlossing ervan bij het leven, zoals hij voorheen ook gedaan heeft in hoofdstuk 1:9, 10.

5. Vreest u voor afvallen of wegvallen: wel, bedenk dat de onveranderlijke kracht en duurzaamheid van het nieuwe verbond door de opstanding van Jezus Christus is verzekerd. 'Ik zal met u een eeuwig verbond maken en u geven de gewisse weldadigheden Davids' (Jes. 55: 3), wat de apostel toegepast heeft op Christus' opstanding, als op grond van dit zekere verbond, 'en dat Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, alzo dat Hij niet meer zal tot verderving keren, heeft Hij aldus gezegd: Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn' (Hand. 13:34).

6. Schrikt u voor de dood, voor de hel en voor het geweld van het graf: wel, gedenk nu dat Christus uit de doden is opgewekt, en door Zijn opstanding is de dood verslonden tot overwinning, zodat u nu mag zingen: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus' (1 Kor. 15:55, 57). Christus' stem is: 'Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan; waakt op en juicht, gij, die in het stof woont, want uw dauw zal zijn als een dauw der moeskruiden, en het land zal de overledenen uitwerpen' (Jes. 26: 19). David was zo verblijd over Zijn opstanding, dat hij uitriep: 'Daarom is Mijn hart verblijd en Mijn eer verheugt zich; ook zal Mijn vlees zeker wonen. Want Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie' (Ps. 16:9, 10). Maar in het bijzonder was Job hiermee zo uitnemend verblijd, dat hij tot deze verrukkingen is uitgebarsten: 'Och, of nu mijn woorden toch opgeschreven wierden! Och, of zij in een boek ook wierden opgetekend! Dat zij met een ijzeren griffie en lood voor eeuwig in een rots gehouwen wierden! Want ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan; en als zij na mijn huid dit doorknaagt zullen hebben, zal ik uit mijn vlees God aanschouwen; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde: mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot' (Job 19:23-27). Niemand heeft na Christus duidelijker gesproken van Christus en Zijn eigen opstanding, dan Job vóór Christus gedaan heeft. Let hierop, o mijn ziel, op Jobs wens en op de stof van zijn wens. Zijn wens was dat zekere woorden, die voor hem hartversterkende woorden waren geweest, tot een gedachtenis mochten overblijven, en deze wens had drie wensen in zich.

1. Dat ze zouden opgeschreven worden.

2. Dat zij in een boek zouden gesteld worden, dat ze als openbare brieven, rechtshandelingen of als andere geloofwaardige zaken zouden aangetekend worden.

3. Dat ze in steen zouden gehouwen worden, in de hardste steen, in een rots. Documenten kunnen lang mee gaan, maar door de tijd kunnen ze verslijten, en hij begeerde dat deze woorden eeuwig duren zouden. 'Och, dat ze voor eeuwig in een rots gehouwen wierden!' Men zegt dat Mozes en Job in dezelfde tijd geleefd hebben, maar Mozes heeft de wet op steen geschreven, en daar deze woorden het Evangelie waren, zo was er geen reden dat de wet zou staan op stenen tafelen en het Evangelie op papieren bladen, nee, nee, het behoorde zo te zijn dat het één net zo sterk en duurzaam zou zijn als het ander: 'Och, dat mijn woorden toch opgeschreven wierden! Och, of zij in een boek ook wierden ingetekend', enzovoort.

De gewenste zaak of de woorden die hij begeerde opgeschreven te hebben, zijn deze: 'Ik weet mijn Verlosser leeft, en dat ik weder leven zal.' Hier is eerst zijn Verlosser en Zijn opstanding en zijn eigen opstanding en aanschouwen van God. O, dit was de stof van zijn blijdschap: zijn Verlosser moest weer opstaan, en hij moest ook opstaan en zijn Verlosser zien. Het was een stuk dat Job zeer verrukte en verkwikte, en daarom heeft hij dezelfde zaak nogmaals herhaald: 'Ik zal God aanschouwen en ik zal Hem voor mijzelve aanschouwen; en ik zal Hem met mijn ogen zien en niet een vreemde.' zoals Christus van Abraham zei: 'Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij Mijn dag zien zou; en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest' (Joh. 8: 56). Dit blijkt ook van Zijn dienstknecht Job, hij heeft Christus' dag gezien, beide Zijn eerste en Zijn laatste dag, en hij was verheugd en verblijd.

Weg, weg met alle onrustige, twijfelachtige en benauwde gedachten! Overdenk wat een blijdschap er eertijds geweest is over het voorzien van Christus' opstanding, maar in het bijzonder, wat een blijdschap is er de hele wereld door geweest toen Hij weer uit de doden is opgewekt. Toen zijn de engelen uit de hemel gekomen en in witte klederen verschenen, toen is de zon van blijdschap opgesprongen (zoals verhaald wordt), of zij heeft vroeger en meer helder geschenen dan ooit tevoren. Ik ben verzekerd dat de discipelen zich zeer verblijdden, toen zij de Heere zagen, ja, zo blij, dat zij het van blijdschap niet geloofden (Luk. 24:41). Het is het opmerken waard dat wij zien hoe alle oude heiligen met deze nieuwe tijding zijn ingenomen geweest, en daarom zelfs met de dag waarop Christus is opgestaan. Sommigen noemen die: de eerste dag van vreugde en blijdschap, en om de blijdschap die op die dag is voorgevallen, hebben de apostelen (zeggen ze) de eerste dag van de week geheiligd ter ere en tot deze dienst van Jezus Christus. Augustinus heeft de woorden van de psalm op deze dag toegepast: 'Dit is de dag, die de HEERE gemaakt heeft, laat ons op dezelve ons verheugen en verblijd zijn' (Ps. 118:24). Ignatius, die in de tijden van de apostelen geleefd heeft en Johannes' discipel geweest is, heeft hem genoemd: de koning, de prins, omdat die dag uitstak boven de andere weekdagen. Chrysostomus noemt hem: een koninklijke dag, en Gregorius van Nazianze (in Orationes, 42) zegt, dat hij hoger is dan de hoogste en met verwondering wonderlijk boven de andere dagen. Dit is zeker, de dag des Heeren was bij de oude kerk in hoge achting en de voornaamste beweegreden was die van Christus' opstanding uit de doden. O, dat wij op deze dagen ons in de Heere konden verblijden. Iemand heeft opgemerkt dat vele christenen zien, op de verbreking des harten en op de veelvoudige droefheid en wening over de zonde, alsof dit het voornaamste was dat God behaagt en dat Hij van ons eist, en daarom richten zij al hun arbeid daarheen. Zij zijn te allen tijd doende om hun hart nog meer te verbreken en zij menen dat geen preek, geen gebed, geen overpeinzing hen beter doet, dan die waardoor zij geholpen worden tot droefheid of tot wenen. Maar, o christenen, merk op en overdenk (zegt mijn schrijver) dat al uw droefheden maar voorbereidingen zijn tot uw vreugde, en

dat er een hoger en zoeter werk is waartoe God u geroepen heeft en waarin u uw sterkte en tijd zult doorbrengen. 'Verlustig u in de HEERE, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten' (Ps. 37:4). Meen niet dat uw harten ooit wel gesteld zijn, voordat zij zich in de Heere verlustigen. Als u neerknielt om te bidden, arbeid om te bidden, arbeid dan om God zo te begrijpen en zo met Hem te spreken, dat Hij uw lust mag zijn. Doe zo ook in het horen, lezen, overdenken en in het eten en drinken van Christus' vlees en bloed in Zijn Avondmaal. Gebruik in het bijzonder de goede gelegenheid van een dag des Heeren, waarop u zich helemaal met aandacht tot dit werk kunt begeven. O, besteed wat meer van

deze dag tot geestelijke blijdschap, in het bijzonder tot de overdenking van Christus' opstanding (ja, ook van het hele werk van de verlossing), of anders zult u aan de instelling des Heeren niet voldoen.

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
Laat ons Jezus aanroepen, dat is te zeggen:

1. Laat ons bidden dat Christus' opstanding de onze mag zijn, en dat wij meer en meer daarvan mogen verzekerd zijn. Laat ons met de apostel zeggen: 'Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding' (Filipp. 3:10). Och, mocht ik de werking van die kracht in mijn ziel voelen, die in Christus' opwekking uit de doden betoond is! Och, dat de Geest van de heiligmaking, Die Christus heeft levend gemaakt, door dezelfde heerlijke kracht in mijn arme ziel wilde werken: heiligmaking, geloof, liefde en alle andere genade! O, dat Christus' dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid door Zijn opstanding mij werd toegeëigend! O, dat Hij voor mij een Heere en Vorst des levens was, dat Hij de dood in mij mocht overwinnen, dat Hij mij mocht wederbaren, opwekken, vernieuwen en herstellen, door de kracht van de godzaligheid om Hem gelijkvormig te worden! O, dat alle kracht, deugd, voordelen en invloeïng van Christus' opstanding mij werden toegebracht en dat ik de werking ervan dagelijks meer en meer in mij voelde!

2. Laat ons God danken voor Christus' opstanding en voor alle voordelen uit Christus' opstanding die in onze zielen vloeit: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden' (1 Petr. 1:3). Christus is opgestaan en door Zijn opstanding heeft Hij onze zielen gerechtvaardigd, geheiligd en opgewekt, en daarom: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus.' Dit is zeker, God eist van ons een duizend, duizendvoudig 'halleluja', en dat wij Hem zullen loven op een duizendsnarig instrument. Hier is stof genoeg, de Heere wil een groot vuur in ons aller hart ontsteken om al onze lusten uit te branden en om onze harten te doen branden van liefde tot Jezus Christus. Kunnen wij Hem wel teveel loven voor alles wat Hij voor ons gedaan heeft? Worden alle schepselen van God niet opgeroepen om zich met ons te verblijden en om God te loven voor onze verlossing? 'Zingt met vreugde, gij hemelen, want de HEERE heeft het gedaan; juicht, gij benedenste delen der aarde; gij bergen, maakt een groot gedreun met vreugdezang, gij bossen en alle geboomte daarin; want de HEERE heeft Jakob verlost en Zich heerlijk gemaakt in Israël' (Jes. 44:23). Dit zal in de hemel ons werk wezen, en ik geloof dat wij (als wij nog op aarde zijn) nooit méér in de hemel zijn dan wanneer wij ons bezighouden met God te loven en te prijzen om Jezus' wil. Kom dan, en laat ons God loven om Jezus en in het bijzonder op deze dag, die daarom de dag des Heeren genoemd wordt vanwege de opstanding van Jezus Christus. Het is Gods doel om Christus te verheerlijken in onze verlossing, net zo goed of nog meer, dat Hij Zichzelf verheerlijkt heeft in onze schepping, en daarom heeft Hij gewild dat de sabbat veranderde van de laatste dag van de week in de eerste dag, opdat die zou doorgebracht worden als een wekelijkse dag van prijzing en dankzegging voor het heerlijke werk van de verlossing. Opdat de liefde niet alleen met gelijke verwondering naast de macht zou opgemerkt worden, maar die ook te boven zou gaan. Het is het gevoelen van een godzalige geleerde dat wij de goede gelegenheid van des Heeren dag moeten besteden, om ons geheel tot Zijn werk te heiligen. En hij raadt de dienaars en anderen aan dat zij meer van deze dag zullen besteden tot prijzing en dankzegging, en

korter zijn in hun belijdenissen en klachten. Dat dit de hoofdplicht zou zijn van hun plechtige vergaderingen op deze dagen, om de grote lof van hun Verlosser uit te galmen en om hier de lof van God en het Lam te beginnen, wat zij in de hemel eeuwig zullen volbrengen. Dat ze wat meer van deze dagen wilden besteden aan psalmen en lofzangen tot hun Verlosser, en dat er enige lofzangen en psalmen mochten gemaakt worden, die passen bij de staat van de evangelische kerk en godsdienst, om de Verlosser te loven, Die in het vlees is gekomen, omdat het werk der genade nu zo duidelijk is verklaard. O, dat deze besturingen maar in het werk werden gesteld! O, dat onze kerken en huisgezinnen onze straten deden weergalmen van onze lofzangen! Och, dat dit de lust was van elke plicht op deze dagen! Nu, 'geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.'

9. Van de gelijkvormigheid met Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus gelijkvormig worden ten opzichte van Zijn opstanding. In dit stuk zal ik deze vragen onderzoeken:
1. Waarin wij Hem moeten gelijkvormig worden.
2. Hoe deze gelijkvormigheid tot stand gebracht wordt.
3. Wat de middelen van deze gelijkvormigheid zijn van onze kant.

1. Waarin wij Hem moeten gelijkvormig worden? lk antwoord met één woord: in onze levendmaking. Daar is een gelijkheid in onze levendmaking met Christus' opstanding, en als wij willen weten waarin die in het bijzonder bestaat, dan is het antwoord van de apostel duidelijk: 'Gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, dat alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden' (Rom. 6:4). Christus' opstanding was tot nieuwigheid des levens, het was een nieuw leven, onderscheiden van Zijn voorgaande leven. En zo is onze levendmaking ook een nieuw leven, een leven uit een nieuw beginsel, in nieuwe werken, in een nieuwe staat, in een nieuwe betrekking, van nieuwe inkomsten en van een nieuwe soort of wijze.

1. Het is een leven uit een nieuw beginsel. Vóór de levendmaking was ons beginsel vlees, de wereld of de duivel: 'In welke gij eertijds gewandeld hebt naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid' (Ef. 2:2), maar nu hebben wij een nieuw beginsel, de Geest der heiligheid of der heiligmaking, de Geest Gods, ja, dezelfde Geest, Die in Christus' menselijke natuur woonde en Hem heeft opgewekt: Indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont...' (Rom. 8:11). Het is een inwonende Geest, en zoals de ziel in het lichaam woont, zo woont de Heilige Geest in de ziel van een wedergeboren mens, en doet hem ademen, werken en leven. Dit is het nieuwe beginsel dat God in ons stelt na de levendmaking.

2. Het is een leven in nieuwe werkingen. Zoals ons beginsel is, zo zijn ook onze werkingen: 'Die naar het vlees zijn, bedenken wat des vleses is, maar die naar de Geest zijn, bedenken wat des Geestes is' (Rom. 8:5). Sommige mensen, die het goede voorstel horen, beminnen die, zij voelen hun ziel met grote ijver daarop aandringen, daar is iets in hen wat met het voorgestelde overeenkomt, maar als zij horen van de Goddelijke liefde en

van de rijkdommen van de genade, dan is hun ziel stil, onbeweeglijk en dood, daar is geen trekken naar die dingen. Maar aan de andere kant, die levend gemaakt zijn, stellen naar hun beginsel min of meer hun kracht in het werk. Als zij horen van de heerlijke dingen van het Evangelie, voelen zij inwendige werkingen (behalve als zij onder de verzoeking zijn), zij voelen dat hun ziel gaande gemaakt wordt om zich met de goedheid van de voorgestelde dingen te verenigen: 'Dezen bedenken wat des Geestes is', dat is: zij peinzen, malen en overdenken deze dingen. Zij beminnen ze, zij hebben er lust in, zij verzorgen en zoeken die met kracht. Zij leven door de Geest (Gal. 5:25), zij wandelen naar de Geest, zij worden door de Geest geleid' (Rom. 8:1, 14), zij dienen in nieuwigheid des Geestes (Rom. 7: 6). Hoe kunnen wij onze levendmaking beproeven, zelfs uit de werking van deze inwendige beginselen! Hoe beminnen wij wat des Geestes is? Ondervinden wij dat de hemelse en geestelijke dingen zoet, smakelijk en bovenal behaaglijk zijn? ls de sabbat ons vermaak? Verlangen wij daarnaar, voor hij komt, en verblijden wij ons erin als hij gekomen is? Heiligen wij hem de Heere, Die te eren is? (Jes. 58:13, Ps. 42:4). Komen wij tot de openbare en bijzondere oefeningen van de godsdienst met vermaak, met blijdschap, zoals tot een feest? Wat is dit anders dan een leven uit God? Maar als deze dingen onsmakelijk en onvermakelijk zijn: als de sabbat een last is, als de heilige oefeningen walgelijk en moeilijk zijn, als wij in het aanhoren van het Woord droevig en slaperig zijn, en wij geen smaak noch reuk vinden in Christus' balsem, als wij geen uitgaan van de ziel in de werkzaamheid tot de voorgestelde dingen hebben, o, laat ons onszelf dan niet bedriegen: wij hebben geen goed bewijs van onze levendmaking.

3. Het is een leven in een nieuwe staat. Vóór onze levendmaking zijn wij in een onrechtvaardige staat, de zonden zijn niet vergeven, wij zijn niet verzoend: 'En dit waart gij sommigen (zegt de apostel tot zijn Korinthiërs), maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest onzes Gods' (1 Kor. 6:11). Deze rechtvaardigmaking betekent een staat en is algemeen en onveranderlijk. Ik weet dat de arminianen zo'n staat ontkennen, want zoals naar hun leer geen mens volkomen uitverkoren kan zijn vóór hij sterft, zo is hij ook niet volkomen gerechtvaardigd. Want (zeggen zij) hij kan in zulke zonden vallen dat hij, hoewel hij eerst gerechtvaardigd was, dan toch kan verdoemd worden. Ja, vandaag kan hij gerechtvaardigd worden en morgen weer uit die staat verstoten worden. Maar hiertegen houden wij staande dat degenen, die eens gerechtvaardigd zijn, nooit weer uit Gods gunst worden verstoten. Zoals Christus, eenmaal gestorven is, en weer opgewekt is om nooit meer te sterven, zo is het ook met een rechtvaardig mens: eenmaal met God verenigd zijnde door Jezus Christus, moet hij van die tijd af namelijk net zo onvermijdelijk leven als Christus Zelf, door Wie hij leeft. Er is een onsterflijke en onafscheidelijke vereniging tussen Christus, het Hoofd, en een ieder gelovige. Onze rechtvaardigmaking hangt niet af van onze eigen kracht, maar die is op Christus Zelf gebouwd, Die gisteren en heden Dezelfde is en in der eeuwigheid. En hierom is het dat een gerechtvaardigd mens niet meer kan ophouden te leven in deze staat van rechtvaardigmaking, dan Christus kan ophouden te leven in de hemel.
4. Het is een leven in nieuwe betrekkingen: dit volgt onmiddellijk op onze staat. Als wij eenmaal gerechtvaardigd zijn, behoren wij tot God en Christus en het verbond der genade.

1. Tot God. Voor wij werden levend gemaakt, stonden wij met God in een moeilijk conflict: God was onze vijand en wij Zijn vijanden, 'In die tijd waart (...) gij zonder God in de wereld. Maar nu in Christus Jezus, zijt gij, die eertijds verre waart, nabij geworden

door het bloed van Christus' (Ef. 2:12, 13). God, Die toen vreemd was, staat nu in een nadere betrekking. Hij is een Vriend, een Vader en algenoegzame God voor ons.

2. Wij zijn ondergeschikt aan Christus. Vóór de levendmaking waren wij een onchristelijk volk: 'In die tijd waart gij zonder Christus' (Ef. 2:12), maar nu zijn wij met Christus verenigd en, wat meer is, nu kunnen wij Christus gebruiken bij de Vader. O, wat een troostvolle betrekking! Een ontroerde ziel ziet op haar zonden en die drijven haar weg van God: 'Wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?' Maar dan komt de Heere Jezus en neemt haar bij de hand en brengt haar bij Zijn Vader, en zegt: Kom, ziel, kom mee met Mij en Ik zal u tot de Vader brengen, wilt u Mij gebruiken? Het zijn de woorden van de apostel, dat wij 'door Hem hebben de toegang door één Geest tot de Vader' (Efez. 2:18). Van nature zijn wij van God gescheiden en als Hij Zich vertoond, is Hij vreselijk voor ons, 'Uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en tussen uw God, en uw zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort' (Jes. 59:2). Maar in Christus kunnen wij met vrijmoedigheid tot Hem naderen, omdat Christus onze zonden heeft weggenomen die de scheidspalen waren: 'In Christus hebben wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem' (Ef. 3:12). Hier is het onderscheid tussen een mens die betrekking tot Christus heeft, en één die geheel vreemd van Hem is. De vreemde weet niet tot God te gaan, God staat als Rechter en Hij is een misdadiger, de wet is zijn aanklager, de zonde zijn verrader, en wat is het gevolg? 'Opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij' (Rom. 3:19). Maar hij, die betrekking tot Christus heeft, neemt Christus bij de hand, en zo gaat hij met vrijmoedigheid en vertrouwen en bepleit zijn rechtvaardigheid voor Zijn Vader: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt; wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is' (Rom. 8:33, 34). In de ware stof en oorzaak van de rechtvaardigmaking, waarin geen mens kan bestaan of durft verschijnen of zijn aangezicht opheffen, daarin komt een christen met Christus, zijn Voorspreker; hij durft te verschijnen, zijn zaken te bepleiten en te bestaan voor de ondervragingen van God Zelf, ja, hij durft God Zelf vragen (met nederigheid en eerbiedigheid) wat Hij hem ten laste heeft te leggen, wat Hij meer begeren en eisen kan in gerechtigheid tot voldoening, dan zijn Borg voor hem gedaan heeft?

3. Wij behoren tot het verbond der genade. Voor onze levendmaking waren wij zonder betrekking: 'In die tijd waart gij zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls, en vreemdelingen van de verbonden der belofte' (Ef. 2:12). Maar nu is het verbond voor ons, die fontein, die bundel van beloften, is voor ons: God is onze God en wij zijn Zijn volk. O, de gelukzaligheid van dit voorrecht! 'Welgelukzalig is het volk, wien het alzo gaat; welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is' (Ps. 144: 15). Het verbond wordt gehouden voor alle gelukzaligheid. Het bevat alle zegeningen in zich, zowel in de hemel als onder de hemel. Zoals een mens van iets, wat hij in zijn bezitting heeft, kan zeggen: dit is het mijne, zo kunnen degenen die met God in het verbond zijn, zeggen: Hij is de mijne, ik heb God Zelf in mijn bezit. Hoe kunnen wij onze levendmaking beproeven, zelfs uit deze gemeenschap die wij hebben met God, met Christus en met het verbond der genade! O christenen, zie maar in uw eigen hart, hebt u in uw toenaderingen tot God niet enige opwekking of werkingen van Gods Geest gevoeld, om te besluiten de vergeving van uw zonden? Heeft Christus u niet bij de hand genomen en geleid tot Zijn Vader? Het kan zijn dat uw eigen zonden u vreesachtig maken, maar de ontdekking van Jezus, Die uw

rechtvaardigheid is, maakt u vrijmoedig om tot God te gaan. U voelt de vrijmoedigheid op deze grond inkomen, omdat al uw toenaderen en trekken tot God, op Jezus gevestigd is. Is God niet met u in een huwelijk getreden? Heeft God Zichzelf niet door Zijn Heilige Geest op de wijze van een verbond in uw harten ingelaten? Heeft Hij soms niet aan uw zielen verzekerd: u bent de Mijne? En hebben uw zielen niet een weergalm tot God doen weerkeren: U bent de mijne? De waarheid van dit alles zou veel meer blijken als de christenen maar dagelijks wilden letten op de bewegingen van hun eigen harten. Want zoals één, die de geest van satan heeft gevoeld, waar hij hem altijd voorstuwt en aanlokt tot het kwaad, zo zal ook hij, die de Geest van God heeft, meestal, of toch dikwijls, gewaarworden dat Hij is doende en aanporrende in het hart, tot verbetering van de hele mens. De Heilige Geest is niet leeg, maar Hij heerst en regeert, en houdt Zijn heerschappij in ons en over ons staande, in spijt van de macht van satan en in het bijzonder de samenspanning van des mensen eigen vlees.

5. Het is een leven van nieuwe inkomst. Ik versta van een zalige inkomst, zoals van genade, macht, licht, enzovoort. Vóór de levendmaking hadden wij zulke inkomsten niet. Een mens mag voor zijn bekering horen, bidden en alle plichten doen, maar helaas, hij voelt geen zoetheid, geen kracht, geen gemeenschap met Christus. Als ik zo iemand mag aanspreken: ik smeek u, zeg mij: u hebt dikwijls gebeden, wat hebt u verkregen? Welke inkomsten zijn er geweest? Als u eerlijk wilt antwoorden, kunt u niet anders zeggen dan: Ik ging bidden en ik was vergenoegd dat ik gebeden had. Ik heb nooit gemerkt of ik enige kracht of sterkte, enige doding of levendmaking verkregen heb. Ik heb nooit enig levend werk van God in mijn ziel ondervonden, hetzij in of na het bidden. Of u bent hier dikwijls geweest om Gods Woord te horen, wat hebt u daardoor verkregen? Welke inkomsten zijn er gebleken? Wel, werkelijk niets, het mag een weinig meer kennis zijn, maar niet dat ik van enig zaligmakend werk van God kan speken. Die en gene, die met mij zitten op dezelfde plaats, voelden vele Goddelijke opwekkingen, o, wat een vermurwingen, verkwikkingen en vermaningen van de Geest hadden zij! Het Woord was voor hen zoals honing en honingzeem, maar voor mij was het zoals droog brood, ik vond geen zoetheid, geen kracht, niets. Of u hebt de Bijbel dikwijls doorgelezen, en u hebt deze en die belofte opgemerkt, maar o, welk voordeel is er gedaan? Werkelijk, niets. Ik ben verwonderd over die heiligen die weten te spreken van zoveel zoetheid, troost en zielsverrukkingen, dat zij met zulke blijdschap uit deze Heilsfontein water scheppen en dat ik geen blijdschap, geen verkwikking, niets gewaar word. Och arme ziel, u bent in een droevige staat, u bent nog niet levend gemaakt, het leven Gods is nog niet in u. Na de levendmaking zult u in het gebruik van de middelen (ten minste soms, zo niet dikwijls) Gods gezegende inkomsten gewaarworden. In het gebed zult u Gods inblazende Geest voelen, uzelf opbeuren, duidelijk aanwijzen dat er een andere kracht is dan de hunne, die u niet alleen boven anderen, maar ook boven uzelf verheft. In het aanhoren van het Woord zult u de vensters van de hemel wijd open zien staan en allerlei geestelijke vertroostingen over u uitgestort krijgen. U zult horen dat de schatten en rijkdommen van de eeuwige heerlijkheid en onsterfelijkheid zijn ontsloten en geopend, zodat u zich zult kunnen wentelen in het midden van bergen van hemelse parels en gouden vermakelijkheden en vreugden, die geen ander hart kan begrijpen dan dat zich afgewend heeft van alle wereldse vermakelijkheden. 'Gelijk geschreven is: Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen; dergenen die het goede verkondigen (Rom. 10:15). In de overdenkingen van de beloften, of Goddelijke liefde, zult u verzachtingen, verkwikkingen, bemoedigingen vinden, die uw hart vervullen met blijdschap en roem, en uw mond met lofprijzingen en vreugdegezangen. O, wat een springaders van het leven zijn de beloften voor een levend

mens, voor een opgewekte ziel! Wat een voedsel, wat een sterkte, wat een leven geeft één gedachte van Christus, van de hemel en van Gods liefde aan een geestelijk mens! Terwijl al deze heerlijke dingen van het Evangelie voor een natuurlijk mens niet méér zijn dan verwelkte bloemen, een verzegeld boek, een droge en lege put, hij heeft daar geen voordeel van.

6. Het is een leven van een andere soort of wijze. Vóór onze levendmaking was ons leven alleen maar dood, omdat wijzelf alleen maar dood waren in zonden, zelfs toen wij leefden: 'Die haar wellust volgt, die is levende gestorven', en: 'Gij waart dood in de misdaden en in de voorhuid uws vleses' (1 Tim. 5:6, Kol. 2:13). Maar ná de opwekking leven wij. Hoe leven? Ja, een geestelijk leven: 'Ik leef door het geloof des Zoons Gods' (Gal. 2:20), een hemels leven: 'Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus' (Filipp. 3:20), een onsterfelijk leven: 'Christus, opgewekt zijnde uit de doden, sterft niet meer, de dood heerst niet meer over Hem. Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus onze Heere' (Rom. 6: 9, 11). U weet wat Christus zeggen wil:

'Een iegelijk die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid' (Joh. 11:26), hij zal in der eeuwigheid de geestelijke dood niet sterven, hij zal niet komen onder de heerschappij van de zonde. Nooit zal hij geheel uit de genade vervallen, dat onverderfelijk zaad, waardoor hij is wedergeboren, zal altijd in hem blijven: 'lndien Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonden wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil' (Rom. 8:10). Het lichaam is de lichamelijke dood wel onderworpen vanwege de overblijfselen van de zonde, maar de geest is leven. Zelfs dat kleine sprankje van de genade, is vanwege de allervolmaaktste toegerekende rechtvaardigheid van Christus, het leven hier, en zal zijn het leven hierna, ja, in eeuwigheid. En hierin komt onze levendmaking overeen met Christus' opstanding, zodat, 'gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders (opgewekt tot een nieuw leven), alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden' (Rom. 6:4). betreffend de tweede vraag: hoe deze levendmaking of gelijkvormigheid tot stand gebracht wordt, zal ik alleen antwoorden op de staat. Zo wordt onze levendmaking in het algemeen tot stand gebracht op deze wijze:

1. In het verstand.
2. In de wil.

1. Het verstand ontvangt de waarheid en zekerheid van de getuigenis van het Evangelie: 'In Hetzelve was het Leven, en het Leven was het Licht der mensen' (Joh 1:4). Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten' (Joh. 6:35). 'Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven' (Joh. 11:25). 'Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven' (Joh.14:6). 'En dit is de getuigenis, namelijk dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en ditzelve leven is in Zijn Zoon. Die de Zoon heeft, die heeft het leven; die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet' (1 Joh. 5:11, 12).

2. Verlicht geworden zijnde, besluit het verstand daaruit als voor de mens zelf, dat het voor hem door de hulp van de Heilige Geest, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, mogelijk is, dit leven te verkrijgen. Anderen hebben het verkregen, en waarom u niet? 'U heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden' (Ef. 2:1). Hier is een voorbeeld van een zonden-zieke ziel: 'In welke gij eertijds gewandeld

hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid' (vs. 2). Zo stond het met die van Efeze, maar waren zij het alleen? Nee, nee, u en wij ook: 'Onder dewelke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleses, doende de wil des vleses en der gedachten; en wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen. Maar God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons lief gehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus (...). Opdat Hij zou betonen in de toekomende eeuwen de uitnemende rijkdom Zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus' (vs. 3, 4, 5, 7). Christus' handelingen met sommigen zijn zoals opgehangen vaandels en voorbeelden van goedertierenheid, om dit anderen te zeggen en hen toe te roepen. Waaruit verstand besluit: het is mogelijk voor een dode ziel, ja, voor mijn dode ziel, dat ik zal leven, anderen hebben geleefd, en waarom ik niet? Ik vind in deze schriften, ja, zelfs in deze voorbeelden, een geopende deur van hoop voor mijzelf. Wel: 'Heere, indien gij wilt, Gij kunt mij reinigen' (Matth. 8:2), ja: 'Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden' (Matth. 9:21). Als U maar belieft te zeggen: 'Gij dorre beenderen, hoort des HEEREN woord' (Ezech. 37: 4, 5), dan zal de geest in mij komen en ik zal levend worden. Dit is zeker, omdat Christus uit de doden is opgewekt, is het niet onmogelijk, dan kan ook ik opgewekt worden. Als anderen door de kracht van Christus' opstanding opgewekt zijn, waarom ik niet? Hoewel dit gering of niets zou mogen schijnen, toch, als we opmerken hoe de ziel zich in een droevige, duistere en mistroostige staat bevindt, onder een zware ontsteltheid over de zonde en de toorn, vol van beschaamdheid, verwarring, wanhoop, struikelende en zinkende verschrikkingen, zal zij bevinden dat dit nogal iets is, ja, zij zal hierop zien als op een heerlijk werk, om de morgenster door zo'n dikke duisternis te ontdekken. Het leven is zo'n dal en schaduw van de dood.

3. Nu het verstand de stralen van het geloof wat heerlijker ziet blinken, verenigt het zich in alle vrijmoedigheid met deze waarheid, dat het de wil van de Heere is dat hij zal komen en leven en geloven, en zich houden aan Christus. Het neemt de bijzondere voornemens van goedertierenheid voor zichzelf aan, en doet de ziel er dadelijk mee beginnen, dat God hem in het bijzonder roept en gelast te komen tot Christus, de Fontein des levens, om leven. Nu neemt het verstand in het bijzonder voor zichzelf, de algemene Evangelieroepingen aan. De Heere spreekt tot mijn arme, benauwde ziel, wanneer Hij zegt: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28). 'Ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten' (Ef. 5:14). Werkelijk, dit is een groot werk, als een ziel door de Heere ingelaten is, en in haar toenadering tot Christus werkt, in de kracht van de bijzondere roeping van God.

2. En nu, het antwoord op deze roeping wordt in de vernieuwde wil zo gewerkt.

1. De wil eist al zijn vertrouwen en roept het af van alle andere gronden, om het helemaal op Christus te stellen, en dit bestaat in een vrijwillige verloochening van alle andere helpers, uitgenomen Jezus Christus alleen. Nu zegt de ziel tot de afgoden: Assur zal ons niet behouden, wij zullen niet rijden op paarden, en tot het werk onzer handen niet meer zeggen: Gij zijt onze god' (Hos. 14:4). Niet alleen kán hij niet, maar hij zál ons niet behouden. Nu, zoals de ziel onvoldaan is in het oordeel, om op iets anders dan op Christus alleen te rusten, zo is het hart en de wil ongenegen tot alle andere helpers, uitgenomen Christus alleen. Nu ontzegt zij haar eigen gerechtigheid en waarheid, niet alleen vanwege

haar onbekwaamheid om te behouden, maar voornamelijk omdat haar heerlijkheid verslonden is in die onvergetelijke uitnemendheid, die de ziel op de weg des levens en door de behoudenis door Jezus Christus opdoet. Zij gaat het vertrouwen van alle andere voorwerpen afwerpen.

2. Hierop volgt een gewillige en blijde ontvangst van Christus, en een overgave van onszelf aan Zijn dadelijke besturing, om ons te verkwikken en te behouden op Zijn wegen. Hieruit bestaat een groot deel van het antwoord van het geloof op Christus' roeping. Want als het geloof in Christus' handen het leven en de behoudenis ziet, bedenkt hij dat het verder op Christus' wijze wordt gegeven, en zo bestaat het geloven niet alleen in een toestemmen, maar ook in een toelating van het hart, dat Christus ons op Zijn wegen zal behouden, dit wordt genoemd een aannemen van Christus: 'Zovelen Hem aangenomen hebben, Die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden' (Joh. 1:12). Velen zouden wel door Christus willen behouden worden, maar zij blijven hangen en haperen betreffend Christus' orde, zij willen niet tot de gelukzaligheid gaan door de heiligheid, ook willen zij Hem niet aanroepen als hun Koning en Heere, om toe te staan dat Hij hen voorgesteld wordt als een Zaligmaker. O, maar als Christus, 'staande aan de deur en kloppende' (Openb. 3:20) binnengelaten is, dan heeft de bewilliging het huwelijk gemaakt, de deur is geopend en zal nooit weer gesloten worden.

3. Verder volgt hierop het rusten en steunen van de ziel, haar vertrouwen op en aankleven van Jezus Christus. Dit is het einde van het hele werk van het geloof tot de rechtvaardigmaking. Deze verschillende uitdrukkingen die in de Schrift voorkomen: 'onze weg en onszelf Gode te bevelen', 'onze zorg op de Heere te werpen', 'ons op Hem te wentelen', 'op Hem vertrouwen', 'op Zijn goedertierenheid te hopen', enzovoort, sluiten het geloof op in dit vertrouwen en aankleven, niet zonder enige vermenging van vertrouwen en voorgenomen rusten op Jezus Christus. Een helder aanschouwen van God in Christus en van Christus in de beloften, vertoont zo'n menigte en volheid van bewijzen om te hopen en te vertrouwen, dat het hart vastbesloten is en zich zo heeft voorgenomen, dat wij onszelf bevelen en onze zielen overgeven aan Christus (1 Petr. 4:19), 'Ik weet, Wie ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag' (2 Tim. 1:12).

4. Het besluit van alles is, dat dezelfde vereniging die de ziel in het geloof met Jezus Christus rechtvaardigt, niet vruchteloos is tot deze werking om leven en kracht van Jezus Christus over te brengen tot genade en heiligmaking. Want die vereniging, waardoor zij dan Christus komt te genieten, is zo'n vereniging, die vruchtbaar is om een levendmakende kracht en beginsel in het hart voort te brengen. En dit is, wat wij in het algemeen willen zeggen, wat het zaligmakende geloof werkt. Dat geloof, dat geen heiligmaking werkt, wat is dat anders dan een dood geloof? 'Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzo is ook het geloof zonder de werken dood' (Jak. 2:26). Rechtvaardigmaking en heiligmaking zijn tweelingen van één dracht, en hierom is het dat de levendmaking (die een deel van de heiligmaking is) op één en dezelfde wijze in de ziel gewerkt is. Zoals:
1. Het verstand is verlicht.
2. De wil is veranderd.
3. Alle genegenheden zijn vernieuwd.

4. Nu het binnenste opgewekt is, volgt het de vernieuwing van het lichaam met uitwendige werkingen, leven en wandel.
En nu heeft Christus' woord in geestelijke zin zijn vervulling: 'De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Joh. 5:25). Nu is de ziel levend gemaakt, nu begint zij het leven Gods te leven, nu voelt zij de kracht van Christus' opstanding en is die gelijkvormig gemaakt. En direct hierop is blijdschap geworden in de hemelen bij de engelen, en God Zelf heeft daarin een welbehagen: 'Want deze mijn Zoon was dood en is weder levend geworden; en Hij was verloren en is gevonden!' (Luk. 15:24).
Zo is de staat van de levendmaking tot stand gebracht. Ik weet dat het in alle mensen niet geschiedt op eenzelfde wijze. Naargelang de omstandigheden is Gods orde verschillend, en wij kunnen de heilige Israëls geen wetten stellen. Ik heb hier over weleer begeerd de gedachten van anderen te mogen hebben, die ik voor zulken aanzag, dat ze buitengewone gemeenschap met Gods Geest hadden, en van één van hen heb ik dit antwoord ontvangen: Ik moet bekennen dat ik in al mijn beschouwingen in de godgeleerdheid in de geschriften van mensen, nergens minder voldaan ben dan in het werk van een heldere en onderscheiden uitdrukking betreffende de wedergeboorte, en toch is zij van zo'n groot gewicht, dat de grote poorten van de hemel, daarop, als op haar scharnieren draaien. Dat de Heere ons verder wil verlichten, want wij kennen maar ten dele en profeteren maar ten dele. betreffend de derde vraag: wat de middelen van deze gelijkvormigheid zijn of van deze levendmaking, die wij aan onze kant moeten gebruiken, daarvan zal ik antwoorden beide over de staat en de wasdom van onze levendmaking.

1. Wacht en let op God in de bediening van Zijn Woord, dit is het middel waardoor Christus in het algemeen deze levendmaking gaat werken. Door dit middel werden die dode beenderen in Ezechiëls profetie levend gemaakt, te weten: door het profeteren van de profeet daarover: 'Toen zeide Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen en zeg tot hen: Gij dorre beenderen, hoort des HEEREN woord' (Ezech. 37:4). En door dit middel worden ook de dode zielen levend gemaakt. De bediening van het Woord is de bazuin van Jezus Christus. Als die gaat, wie weet of hij de doden niet zal levend maken! Luister daarom naar Gods Woord.

2. Werk uw geloof op de Heere Jezus als tot rechtvaardigmaking. Zoals de helderheid en vastheid van onze zielen is om onszelf vast te zetten op Christus tot rechtvaardigmaking, zo zal ook onze levendmaking en de voorspoedige voortgang in het werk van de heiligmaking zijn: omdat Maria's zonden, die vele waren, haar waren vergeven, daarom heeft zij veel liefgehad, want die weinig vergeven wordt, die heeft weinig lief (Luk. 7:47). Menige ziel verliest veel van de levendmaking door gebrek aan helderheid in haar rechtvaardigmaking, of door gebrek aan vastheid en sterkere mate in de werking van het geloof. O, wat een leven zou er voortkomen tot heiligmaking, wat een werken, verbinding, volbrengen van de wet der liefde, vergelding en dankbaarheid zou er zijn bij een helder gezicht, dat wij met God verzoend zijn en dat wij zijn opgenomen in de rol van de eeuwige liefde!

3. Achtervolg alle voorschriften en alle plichten betreffend de verschijningen van de Zoon van God. Bid veel, hoor, lees, zoek het gezelschap van de heiligen, levende in de volheid van de sacramenten, verkeer veel in het verborgen met God, peins, beklaag u, beproef en onderzoek u. En (wat een heerlijk werk is) wees veel werkzaam in het wachten, horen en

luisteren naar de bewegingen, werkingen en aanwijzingen van Gods Geest. Let voortdurend op Gods handelingen, zin en taal in al Zijn verborgen voorstellingen met de ziel. Dit is zeker, het leven zal overvloedig van God toegebracht worden aan hen die in deze paden wandelt: 'Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis wonen,' mag David wel zeggen (Ps. 84:5), omdat in 'onzes Vaders huis overvloed van brood is', terwijl de verkwister, daaruit gegaan zijnde, draf eet en Efraïm zich met wind weidt, en de oostenwind najaagt (Hos. 12:2). O geest van het gebed, overdenking, enzovoort. O geest, die zelfs in de gemeenschap met God wordt verslonden! 'Gij ontmoet de vrolijke en die gerechtigheid doet, degenen die Uwer gedenken op Uw wegen' (Jes. 64:5).

4. Zie veel op Christus Die is opgestaan, op Christus Die verheerlijkt is. Christus' opstanding was het begin van Zijn heerlijkheid, en hier is inbegrepen beide de heerlijkheid, die de begeerten naar Christus trekt, en de genade en kracht, die het geloof in haar aankleving versterkt: 'Zij hebben op Hem gezien, en zijn verlicht' (Ps. 34:6). 'Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit. Zie, gelijk de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; alzo zijn onze ogen op de HEERE onze God' (Ps. 123:1, 2). Van Mozes wordt getuigd dat hij de verdrukkingen heeft verdragen, 'als ziende de Onzienlijke' (Hebr. 11:27). Och, konden wij onze harten in een voortdurend aanschouwen en gelovig overdenken van Christus' heerlijkheid houden, werkelijk, onze zielen zouden al enige Goddelijke stralen van de berg met zich mee brengen: 'Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelve beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid' (2 Kor. 3:18). Zelfs het aanschouwen van Christus heeft een geweldige gelijkvormigmakende kracht, om de indrukken van de heerlijkheid op onze geest neer te laten.

5. Zie op onze persoonlijke levendmaking, die onafscheidelijk geschakeld aan en onbeweeglijk gegrond is op de opstanding van Christus, wij kunnen hiervan maar een gezicht door het geloof hebben, het is niet uit te spreken hoe moedig en spoedig de ziel zal worstelen in de twistzaak des Heeren tegen de duivel en ons eigen bedrieglijke hart. Met welke kracht konden Jozua, Gideon en anderen opgaan, die versterkt waren met een belofte, en waar hun geest door vertrouwen op bevestigd was! Hoe nuttig zal een belofte zijn bij deze gelegenheid, en, meer dan elke andere, het leven en de opstanding van Jezus Christus. Als wij vast en zeker hierop kunnen rusten, dat er een onafscheidelijke vereniging is tussen Christus' opstanding en onze persoonlijke heiligheid en standvastigheid tot het einde! Och, dat ik mijn geloof wat meer kon doen werken op Christus' opstanding, zodat ik eindelijk door Gods verlichting zou zien, dat die in het bijzonder een beginsel van mijn levendmaking is! Wat zou dit een gezegend middel zijn.

6. Wandel zo, zoals wij Jezus Christus tot een voorbeeld hebben. Dit voorbeeld van Christus, hoewel het zo voor ons niet is zoals voor de socinianen, helpt echter veel tot onze levendmaking. Wie zou ontkennen dat de werking volgens een voorbeeld zeer bevorderlijk is? Kom dan, en als wij een Goddelijk leven willen leiden, laat ons leven zoals Christus na Zijn opstanding gedaan heeft. Maar hoe wordt dat gedaan?

1. Zie toe, dat wij niet meer tot het graf terug keren, wacht u in alles voor het terug keren tot onze vorige staat. U zou zeggen: waartoe dient deze waarschuwing? Heeft Christus niet gezegd: 'Die leeft en in Mij gelooft, zal in der eeuwigheid niet sterven?' of niet

uitvallen? Ik antwoord: het is zo dat zij nooit helemaal en tot het einde toe zullen vervallen, maar zij kunnen zwaar en verschrikkelijk vallen. Zij kunnen die sterkte en kracht verliezen, dat gevoel dat zij eens gehad hebben, zo dicht aan het graf raken, dat zij beide door zichzelf en door anderen gerekend worden 'met degenen die in de kuil nederdalen', afgezonderd onder de doden, zoals Heman van zichzelf getuigd heeft (Ps. 88:5). De apostel zegt iets wat een christenmens zou doen schrikken, hij zegt van enigen die eens verlicht geweest zijn (door het Woord), en de hemelse gaven gesmaakt hebben (enige flikkering van inwendige vreugde en vrede), en des Heiligen Geestes zijn deelachtig geworden (de algemene gaven en genaden van de Geest), en gesmaakt hebben het goede Woord Gods (hebben enige smaak gevonden in de zoete en zaligmakende beloften van het Evangelie), en de krachten der toekomende eeuw (zij hebben enige verrukkende begrippen gehad van de vreugde en heerlijkheid des hemels), en nochtans afvallig worden (door een gehele afval), christenen, hoe ver gaat dit (Hebr. 6:4-6)! Ik weet dat dit alleen tot hen gezegd is, die de naam hebben dat zij leven, en meer niet. Maar zeker waarschuwt het ons allen, om niet te naderen tot de helling, tot de kant van het graf. En laat ons geen één zonde de toegang geven, om daarin te leven of daarin verder te gaan.

2. Laat ons onze opstanding doen blijken. Christus, toen Hij opgestaan was, heeft Zich levend vertoond door vele gewisse kentekenen. Laat ons zo ook onze opstanding door vele onbedrieglijke tekenen bewijzen, dat is: 'Stelt uzelven Gode, als uit de doden levend geworden zijnde' (Rom. 6:13). Laat ons wandelen als mensen van een andere wereld: 'lndien gij met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods' (Kol. 3:1). Laat ons God dienen in heiligheid en gerechtigheid, al de dagen van ons leven, werkelijk, dit is het doel waarom wij verlost zijn uit de handen van onze vijanden, zonde, dood en hel. 'Gij waart eertijds duisternis (in de tijd van uw verblijf in het graf der zonde), maar nu (opgewekt zijnde) zijt gij licht in de Heere; wandelt als kinderen des lichts' (Ef. 5:8). Wandelt, dat is: bestuur uzelf in de werken Gods: 'Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op' (Jes. 60:1). Wanneer God de Zon der gerechtigheid laat opgaan, is het de bekwame tijd om ons te begeven tot het werk van onze ziel. Wij zien dat de nacht bestemd is voor de rust, en dat God, Die alle dingen naar Zijn wil bestuurd, daarom een gordijn van duisternis voor ons getrokken heeft, om ons zo, vriendelijk te doen rusten, zoals een moeder, die haar kind wil doen slapen, een kleed over zijn gezicht werpt en het licht overal verbergt. Maar als de natuurlijke zon verrijst, dan gaan de mensen uit naar hun arbeid. Zo ook wij, hoewel wij in de duisternis van de nacht, in de zonde geslapen hebben, moeten wij onszelf nu opwekken, aangezien de Zon van de geestelijke wereld over ons is opgegaan.
Maar als alles gedaan is, laat ons dan echter niet denken dat onze levendmaking in dit leven geheel volkomen zal zijn. Zoals het is met onze afsterving, die op zijn best maar een gebrekkig werk is, zo is het ook met onze levendmaking. Zij is maar met trappen en wordt niet volmaakt, voordat de genade door de heerlijkheid is verslonden. Alleen, laat ons altijd blijven bij het gebruik van de middelen, en laat ons pogen om de nieuwe mens meer en meer te vernieuwen, door de ene genade bij de andere te doen, 'bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid', (2 Petr. 1:5, 6), totdat wij de heiligmaking volbrengen in de vreze Gods, totdat wij op die volkomen dag met de heiligen in de heerlijkheid zullen blinken.

Tot hiertoe hebben wij op Jezus gezien als onze Jezus in Zijn opstanding, en zolang Hij op aarde is gebleven. Hierop volgend zullen wij op Jezus zien zoals Hij het grote werk van onze zaligheid heeft uitgevoerd in Zijn hemelvaart, in Zijn zitten aan de rechterhand Gods, en Zijn zending van de Heilige Geest.

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

VIERDE DEEL

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN HEMELVAART, ZITTEN TER RECHTERHAND GODS EN ZENDING ZIJNS GEESTES

'De Heere dan, nadat Hij tot hen gesproken had, is opgenomen in de hemel en is gezeten aan de rechterhand Gods.' (Markus 16:19)

'Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zone Gods, zo laat ons deze belijdenis vasthouden.' (Hebreeën 4:14)

'De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanigen Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen. Een Bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welke de Heere heeft opgericht, en geen mens.' (Hebreeën 8:1, 2)

'Daarom zegt Hij: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft de mensen gaven gegeven.' — 'Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen om bij U te wonen, o HEERE God!' (Efeze 4:8, Ps. 68:19)

'En als de dag van het pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtelijk bijeen. En er geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, gelijk als van een geweldige gedreven wind, en vervulde het gehele huis, waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken.' (Handelingen 2:1-4)

'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God.' (Hebreeën 12:2)

En wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.' (2 Korinthe 3:18)

HOOFDSTUK 1

1. Van Christus' hemelvaart en de wijze waarop zij geschiedde.

Tot hiertoe hebben wij Jezus gevolgd in dat wat Hij voor ons gedaan heeft, 'tot op de dag in welke Hij opgenomen is' (Hand. 1:2). Wat nu onmiddellijk volgt, is Zijn hemelvaart, Zijn zitten aan de rechterhand Gods en de zending van Zijn Geest. Als ik dit vervolg, zal ik, zoals in het voorgaande, eerst het voorwerp voorstellen, en dan ten tweede u besturen hoe u daarop moet zien.

Het voorwerp is drieledig.

I. Hij is opgevaren in de hemel.

II. Hij is gezeten aan de rechterhand Gods.

Ill. Hij heeft de Heilige Geest gezonden.

I. betreffend Christus' hemelvaart, dit was een heerlijk werk en bevat een groot aandeel in zich van de zaligheid van onze zielen. In deze behandeling zal ik bewijzen:

A. Dat Hij is opgevaren.

B. Hoe Hij is opgevaren.

C. Waarheen Hij is opgevaren.

D. Waarom Hij is opgevaren.

A. Dat Hij is opgevaren.

1. De voorbeelden hebben dat afgeschaduwd: 'En de HEERE zeide tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn, zij zal niet geopend worden (...). De vorst, de vorst, die zal in dezelve zitten om brood te eten voor het aangezicht des HEEREN: door de weg van het voorhuis der poort zal hij ingaan en door de weg van hetzelve zal hij uitgaan' (Ezech. 44: 2, 3). Zoals de poort van het heilige der heiligen voor een ieder gesloten was, uitgezonderd voor de hogepriester, zodat niemand er door in kon gaan door zijn eigen kracht en werking dan alleen onze Vorst en grote Hogepriester, de Heere Jezus Christus. Hij heeft die in der waarheid voor ons geopend, en is in onze plaats en voor ons daarin ingegaan: 'Waar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizédek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid' (Hebr. 6:20).

2. De profeten hebben het voorheen gezien. 'Verder zag ik in de nachtgezichten, en zie, er kwam Eén met de wolken des hemels, als eens mensen Zoon, en Hij kwam tot de Oude van dagen, en zij deden Hem voor Dezelve naderen. En Hem werd gegeven heerschappij en eer en het Koninkrijk' (Dan. 7:13, 14).

3. De evangelisten hebben het beschreven: 'Hij is opgenomen in de hemel' (Mark. 16:19). 'Hij werd opgenomen in de hemel' (Luk. 24:51).

4. De elf apostelen hebben het getuigd: zij zagen het, dat Hij werd opgenomen, en 'een wolk nam Hem weg voor hun ogen' (Hand. 1:9).

5. De heilige engelen hebben het verklaard: 'En alzo zij hun ogen naar de hemel hielden, terwijl Hij heenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding; welke ook zeiden: Gij Galilese mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u

opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren' (vs. 10, 11).

6. De gezegende apostelen hebben het in hun verschillende zendbrieven versterkt en bevestigd: 'Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangengenomen, en heeft de mensen gaven gegeven. Die nedergedaald is, is Dezelfde ook Die opgevaren is, verre boven al de hemelen' (Ef. 4:8, 10). 'Welke is aan de rechterhand Gods, opgevaren ten hemel, de engelen en machten en krachten Hem onderdanig gemaakt zijnde' (1 Petr. 3:22).

B. Hoe Hij is opgevaren. De wijze van Zijn hemelvaart is in deze zaken voorgesteld.

1. Hij is opgevaren, terwijl Hij Zijn apostelen zegende: 'Het geschiedde als Hij hen zegende, dat Hij van hen scheidde, en werd opgenomen in de hemel' (Luk. 24:51). Het is een bijzondere troost voor Christus' dienaars, dat, hoewel de wereld hen haat, Christus hen zegent. Ja, Hij heeft Zijn scheiden met hen gedeeld bij wijze van zegening. Zoals Jakob, toen hij de wereld verliet, zijn zonen gezegend heeft, zo heeft ook Christus, uit de wereld scheidende, Zijn apostelen gezegend en al Zijn getrouwe dienaars tot het einde der wereld. Anderen voegen eraan toe dat in deze apostelen niet alleen de dienaren, maar ook alle uitverkorenen tot aan het einde der wereld gezegend zijn. De apostelen werden toen aangemerkt als algemene personen, die deze zegening voor ons allen ontvingen, en zo worden deze woorden die toen uitgesproken zijn, verklaard: 'Zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld' (Matth. 28:20). Dit was het laatste werk dat Christus op aarde gedaan heeft, om aan te tonen dat Hij ons door Zijn dood verlost heeft van de vloek van de wet, en dat Hij nu opvarende in de hemel machtig is 'ons te zegenen met alle geestelijke zegeningen in de hemel' (Ef. 1:3).

2. Hij is zichtbaar opgevaren ten aanschouwen van de apostelen: 'Zij zagen, dat Hij werd opgenomen' (Hand. 1:9). Hij is niet haastig van hen weggerukt zoals Elia, noch in het verborgen en bedekt weggenomen zoals Henoch, maar in de tegenwoordigheid van hen allen, zowel apostelen als discipelen, is Hij opgevaren in de hemel. Maar waarom niet voor de ogen van alle Joden, zodat zij konden weten dat Hij was opgestaan en in de hemel opgevaren? Zeker, dit was het doel, dat God liever wilde dat de hoofdstukken van het geloof zouden geleerd worden door horen dan door zien. Hoewel Christus' eigen discipelen geleerd waren door zien, om zo anderen des te beter te leren die niet zien zouden, zo is echter het gewone middel om tot het geloof te komen, het gehoor: 'Hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben? (...) Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor uit het Woord Gods.' En betreffend de Joden, zegt de apostel: 'Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de gehele aarde uitgegaan, en hun woorden tot de einden der wereld' (Rom. 10:14, 17, 18) .

3. Hij is voornamelijk opgevaren door de almachtige kracht van Zijn Godheid. Zo is nooit iemand, behalve Jezus Christus, in de hemel opgevaren, want hoewel Henoch en Elia in de hemel zijn opgenomen, zo was het toch niet door hun eigen macht of door henzelf, maar zij zijn door Gods kracht opgevaren en door de hulp en de dienst van engelen: 'Er was een vurige wagen met vurige paarden (...). Alzo voer Elia met een onweder ten hemel' (2 Kon. 2:11).

4. Hij is opgevaren in een wolk: 'Hij werd opgenomen, daar zij het zagen, en een wolk nam Hem weg van hun ogen' (Hand. 1:9), waarmee Hij bewezen heeft dat Hij een Heere is van alle schepselen. Hij had al op de aarde gestreden, op de zee gewandeld, de hel of het graf overwonnen en nu hebben de wolken Hem opgenomen. En de hemelen zijn geopend en hebben een weg gebaand voor de Koning der heerlijkheid om daar in te gaan. Christus Die zal terugkomen, wordt gezegd te zullen komen 'op de wolken des hemels, met grote kracht en heerlijkheid' (Matth. 24:30). 'Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels,' (Matth. 26:64). Wat door de getuigenis van de engel bevestigd wordt: 'Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren' (Hand. 1:11). In de wolken is Hij opgevaren, op de wolken zal Hij terugkomen.

5. Hij is opgevaren met het geluid van de bazuin, op aarde werd niet gezongen 'hosanna', maar in de hemel het 'halleluja'. Dan zegt de psalmist: 'God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin' (Ps. 47:6). Dit is zeker, in de hemel is over Christus' hemelvaart grote vreugde geweest. Zelfs de engelen hebben Hem daar met lofzangen en zegeliederen verwelkomd.

6. Hij is opgevaren in triomf, zoals een Romeins overwinnaar in het capitolium opging, of zoals David na zijn overwinning tot Sion opging. Maar wij lezen van twee triomfdaden in Christus' hemelvaart, waarvan de eerste de leiding van Zijn gevangenen is, en de tweede de uitdeling van Zijn gaven.

1. De apostel en de psalmist hebben die beide samengesteld: 'Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangengenomen en heeft de mensen gaven gegeven' (Ps. 68:19, Ef. 4:8). Hij heeft die gevankelijk gevoerd, die ons gevangen hield. De dood werd gevangen gelegd zonder prikkel, de hel werd gevangen gelegd als één die zijn overwinning had verloren, de wet werd gevangen gelegd zoals die gescheurd en gehecht was aan het kruis, als een vaandel. De vermorzelde slangenkop werd voor Hem in triomf heengedragen, zoals Goliaths hoofd voor David toen hij van de overwinning terug keerde, en dit was Zijn eerste triomfdaad.
2. Hij heeft de mens gaven gegeven, dit waren de van wijn vloeiende fonteinen, het uitwerpen van nieuwe penningen, of de uitsluiting van Christus' triomf in Zijn hemelvaart. Wat dit voor gaven zijn, daarvan zullen wij spreken bij Zijn zending van de Heilige Geest. Dit voor het tegenwoordige.

2. Van de plaats waarheen Christus is opgevaren.
Waar Hij heengevaren is, het Evangelie zegt ons: 'in de hemel.' Alleen Paulus zegt dat 'Hij is opgevaren ver boven alle hemelen' (Ef. 4:10). Maar de zin is dat Hij gegaan is boven alle zichtbare hemelen, in die hemelse woningen waar de engelen en de zielen van de rechtvaardigen hun plaats hebben. Of als ook de hoogste hemelen daarin begrepen zijn, zie ik er geen ongerijmdheid in. De hoogste hemelen noemen wij in het algemeen het Koninkrijk der hemelen, dat is óf een stoffelijke óf een geestelijke hemel. Wat de stoffelijke hemel aangaat, daarvan kan enigszins gezegd worden dat Hij daarboven is opgevaren, beide ten opzichte van Zijn lichaam, omdat het lichaam van Christus veel heerlijker is dan enige stoffelijke hemel, en ook ten opzichte van Zijn ziel, omdat de ziel van Christus veel heerlijker is dan alle dingen. En wat aangaat de geestelijke hemel, dat is:

alle engelen of hemelse volmaaktheden. Hij wordt gezegd boven die allen opgevaren te zijn, beide ten opzichte van Zijn vernedering, omdat Hij Zichzelf dieper vernietigd heeft dan alle dingen, en daarom is Hij het waard om boven alle dingen verhoogd te worden. En ten opzichte van Zijn volmaaktheid, omdat Christus' menselijke natuur veel uitnemender is dan enig schepsel, daar Hij met de Godheid verenigd is door een persoonlijke vereniging. Enigen verstaan deze plaats van Christus' opvaren boven alle hemelen, niet zozeer van een plaatselijke beweging, dan wel van een geestelijke verandering van Zijn Persoon. Zoals de aarde, verhoogd zijnde tot een vlam, haar plaats, maar ook haar vorm en haar gedaante verandert, zo was ook de Persoon van onze Zaligmaker opgewekt tot een hoogheid en heerlijkheid, die zeer verschillend was van en te boven gaat ieder beeld van zienlijke of onzienlijke dingen in deze schepping. Zo is het bekwaam uitgedrukt: 'Hij is hoger dan de hemelen geworden' (Hebr. 7:26). Hij is verhoogd tot een luister, uitgebreid tot een ruimte en omvang boven de heerlijkste en buiten de ruimste hemelen. Hij gaat alles te boven in de geestelijkheid van Zijn hemelvaart. Maar ik zal hier niet langer stil bij blijven staan.

3. Van de redenen waarom Hij is opgevaren.
Waarom Hij opgevaren is, daarvan zijn dit de redenen:

1. Aan Christus' zijde, dat Hij door Zijn lijden zou overgaan tot de heerlijkheid: 'Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?' (Luk. 24:26). Ik zal niet in het verschil treden, of Christus voor Zichzelf iets verdiend heeft. Dit is buiten twijfel, dat Hij door Zijn lijden (ik zal niet zeggen) eigenlijk verdiend heeft, maar de heerlijkheid verkregen heeft, omdat Hij Zichzelf zozeer vernederd heeft. God heeft Hem verhoogd boven het graf door Zijn opstanding, boven de aarde door Zijn hemelvaart en boven de hemelen, door Hem aan Zijn rechterhand te zetten. Hij is opgevaren, opdat alle voorzeggingen daarover zouden vervuld worden. 'Gij zijt opgevaren in de hoogte' (Ps. 68:19). 'En Zijn voeten zullen te dien dage staan op de Olijfberg, die voor Jeruzalem ligt, tegen het oosten' (Zach. 14:4). De voorbeelden hiervan waren Henochs opneming, Elia's opvaart, Simsons wegdragen van de poorten van Gaza op de hoogte van de berg en het ingaan van de hogepriesters in het heilige der heiligen. 'Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zone Gods...' (Hebr. 4:14). Wel, al deze voorbeelden, schaduwen en voorzeggingen moesten onvermijdelijk vervuld worden, en daarom was het aan Zijn zijde nodig dat Christus moest opvaren en in de hemel ingaan.

2. De redenen aan onze zijde zijn deze.

1. Opdat Hij in onze plaats zou triomferen over de zonde, de dood en de hel. In Zijn opstanding heeft Hij overwonnen, maar in Zijn hemelvaart heeft Hij getriomfeerd. Nu was het dat Hij de zonde, de dood en de duivel aan de raderen van Zijn wagen gevoerd heeft als in een triomf. En dit wil de psalmist en de apostel zeggen: 'Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangengenomen' (Ef. 4: 8). Hij heeft al onze vijanden overwonnen en daarover getriomfeerd. Hij heeft de wereld overwonnen, de duivel gebonden, de hel beroofd, de zonde verzwakt, de dood tenietgedaan, en nu heeft Hij een openbare zegevertoning aan hen gemaakt in Zijn eigen Persoon. Hij heeft de gevangenen gebonden gevoerd aan Zijn wagen, naar de manier van de Romeinse triomfen als de overwinnaar opging in het capitolium. Dit is hetzelfde wat de apostel op een andere plaats

noemt: 'De overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelve over hen getriomfeerd.' Het is een duidelijke betrekking op de manier van triomferen onder de Romeinen na hun overwinningen. Als eerste hebben zij de vijand op de plaats beroofd voor zij uit het veld gegaan zijn, en dit heeft Christus aan het kruis gedaan. En toen hebben zij een openlijke triomfvertoning gemaakt, rijdende door de straten met de grootste statie, al hun roof werd voor hen heen gedragen, de koning en de edelen die door hen gevangen genomen waren, werden aan hun wagens gebonden meegevoerd. Dit heeft Christus gedaan bij Zijn hemelvaart, toen heeft Hij in het openbaar getriomfeerd over Zijn eigen macht en sterkte. Andere overwinnaars hebben zo niet gedaan, zij hebben niet in zichzelf en door zichzelf overwonnen, maar Jezus Christus heeft door Zichzelf overwonnen, en daarom heeft Hij ook over Zichzelf getriomfeerd. En ondanks dat Hij getriomfeerd heeft over Zichzelf, zo was het toch niet voor Hem alleen, maar ook voor ons, waardoor de apostel in Zijn triomf heeft doen zegepralen: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet. Maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onze Heere Jezus Christus' (1 Kor. 15:55-57). Als ik kon uitspreken, wat ik denk dat deze overwinning van Christus is, ik zou geloven dat het die eer is, die Hem na Zijn opstanding gegeven is door de bekering van de vijanden, door de verbaasdheid van de wereld, door de verwondering van de engelen en in het bijzonder door het zitten aan de rechterhand van de Majesteit in de hoogte, want daar is het meeste inbegrepen, beide Zijn verhoging en Zijn triomf over al Zijn vijanden.

2. Opdat Hij ons de weg zou wijzen en voor ons de poorten van de heerlijkheid zou openen. Is er verschil of de poorten van de hemel ooit voor iemand geopend zijn vóór Christus' hemelvaart? Christus zegt ons: 'ln het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben; Ik ga heen om u plaats te bereiden. En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben' (Joh. 14:2, 3). Sommigen willen hieruit besluiten dat er verschillende andere vertrekken en plaatsen of staten der heerlijkheid zijn, en dat er echter maar één plaats is, waarin alle heiligen eindelijk zullen samenkomen die toen voor hen nog niet bereid was, en waarin niemand was ingegaan voordat de ingang van onze Heere die bereid had. Nogmaals, de apostel zegt ons, dat de vaders de belofte niet verkregen hebben: 'Alzo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden' (Hebr. 11:40). Waaruit sommigen besluiten dat hun staat na de dood onvolmaakt was, en dat zij zich ophielden in een andere plaats aan deze zijde van de hemel, die genoemd was het paradijs of Abrahams schoot, en daar zou Christus ook heengegaan zijn toen Hij stierf en vergezeld werd door de moordenaar. Mij betreffend, ik ben het niet met hen eens, die menen dat alle zielen van de heiligen in het paradijs overgaan, waar zij zullen blijven tot op de jongste dag, en dan en niet eerder overgaan in die hemel, die genoemd wordt de derde hemel of het Koninkrijk der hemelen. Het is zo dat enigen van de ouden, de hemel en de plaats waarin de zielen direct worden opgenomen, tot verschillende plaatsen maken, beide zalig, maar zeer verschillend in trappen. Ja, één van de hedendaagse schrijvers is zeer gewaagd, en zegt, dat geen ziel in de heerlijkheid kon ingaan, voordat Christus was ingegaan, door Wie wij de ingang hopen te hebben. En daartoe wijst hij op Johannes 14:2, 3 en Hebreeën 11:40. Maar ik zie geen bewijs waarom de zielen van de heiligen uit de hemel zouden buitengesloten zijn, vóór of na Christus. betreffend de woorden in Johannes 14:2, Christus zegt: 'In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen', niet verschillende andere woningen, of verschillende staten.

En wat aangaat de aangehaalde vaders in Hebreeën 11:40. Het is waar, zij zullen zonder ons niet volmaakt worden, en wij zullen zonder hen niet volmaakt worden in zeker opzicht, vóór de dag des oordeels. Maar onze volmaaktheid is er niet ten opzichte van een heerlijke plaats, maar ten opzichte van die volmaaktheid, waarvan alle gelovigen deelgenoten zullen worden, zowel naar het lichaam als naar de ziel, naar de opstanding der rechtvaardigen. Tot zover sta ik toe, dat nooit enige ziel in de hemel is ingegaan, dan door de kracht van Christus' opvaren, en dat nooit ziel en lichaam tegelijk (uitgenomen Christus' voorbeelden) in de hemel zijn opgenomen, voordat Christus Zelf deze poorten had geopend en de weg gebaand, en in dit opzicht wordt Hij genoemd: de Voorloper Zijns volks (Hebr. 6:20).

3. Opdat Hij ons zou verzekeren dat Hij nu door al Zijn bedieningen gegaan was, die Hij hier op aarde tot onze verlossing had te volbrengen. 'Die ingegaan is in Zijn rust, heeft zelf ook van zijn werken gerust, gelijk God van de Zijne' (Hebr. 4:10). Eerst moet Hij Zijn bedieningen uitvoeren en dan in Zijn ruste ingaan: 'Hoewel Hij de Zoon was', en daar de erfenis Zijn eigen was, 'nochtans heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden; en geheiligd zijnde, is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden' (Hebr. 4:8, 9). Dit was de reden die Christus gebruikte wanneer Hij bad om weer verheerlijkt te worden bij Zijn Vader: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij mij gegeven hebt om te doen. En nu verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelve met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was' (Joh. 17:4, 5). Dit was de orde van de opdracht van Christus' bediening: Zijn eerste werk was een werk van bediening en een dienst in de bediening van de gehoorzaamheid en het lijden voor Zijn kerk. En daarnaast was Zijn werk, een werk van macht en majesteit in de bescherming en verhoging van Zijn kerk. En deze orde was noodzakelijk.
1. Ten opzichte van Gods besluit, die het zo van tevoren bepaald had (Hand. 2:23, 24).
2. Ten opzichte van Gods gerechtigheid, die eerst moest voldaan worden door gehoorzaamheid, voor Hij kon ingaan in de heerlijkheid (Luk. 24:26).
3. Ten opzichte van Christus' oneindige Persoon, Die omdat Hij Gode evengelijk was, niet kon verhoogd worden zonder enige voorgaande nederdaling en vernedering. 'Nu dit: Hij is opgevaren; wat is het, dan dat Hij ook eerst is nedergedaald in de nederste delen der aarde?' (Ef. 4:9).
4. Ten opzichte van ons bewijs en onze verzekering. Dit is het teken dat Christus het werk van onze verlossing op aarde beëindigd heeft: eerst moest Hij dat doen als onze Borg, en daarna opvaren als ons Hoofd en Voorspreker, als de Eersteling, de Kapitein, de Vorst des Levens, de Oorzaak van de zaligheid, de Voorloper van Zijn volk.

4. Opdat Hij de wereld van de gelovigen, volkomen zou overtuigen van haar volmaakte rechtvaardigmaking: 'De Geest gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel: van zonde, omdat zij in Mij niet geloven; en van gerechtigheid, omdat ik tot Mijn Vader heenga, en gij zult Mij niet meer zien' (Joh. 16:8-10). Als Christus alle gerechtigheid niet volbracht had, had Hij de hemel niet in kunnen gaan noch daar blijven. Werkelijk, God zou Hem weer naar beneden hebben gezonden om het overige te volbrengen en de discipelen zouden Hem met schande weer naar beneden gezonden zien hebben. Maar Zijn hemelvaart roept in het openbaar uit:
1. Dat Hij het werk, dat Hij hier voor ons te doen had, volkomen ten einde heeft gebracht. Dat er in deze wereld voor ons niets meer te doen is, maar dat daarin het voldoeningswerk tot de rechtvaardigmaking volbracht is.

2. Dat God met Jezus Christus wel voldaan was en met dat wat Hij gedaan en geleden had voor ons. Ja, God was zo bovenmate met Hem ingenomen en met Zijn offerande na Zijn lijden, dat Hij Hem niet langer dan veertig dagen op aarde heeft willen laten blijven. Hij kon niet zonder Hem zijn in de hemel, maar Hij heeft Hem opgenomen in de heerlijkheid en heeft Hem een Naam gegeven boven alle naam.
3. Dat wij met Hem ons aandeel in de hemel hebben. Hij is niet opgevaren als een bijzonder persoon, maar met kracht en op een geestelijke wijze heeft Hij alle uitverkorenen met Zich genomen in de heerlijkheid. Of hoe zou anders de Geest door Zijn hemelvaart de wereld overtuigen van gerechtigheid? Of hoe zou anders de Zoon van God door Zijn hemelvaart Zijn Vader overtuigen van Zijn gerechtigheid? Het is mij alsof Jezus Christus zoals Hij de hemel ingegaan is, als een vrijmoedig schuldenaar naar de betaling in het hof komt, en vraagt wie Hem iets ten laste kan leggen. Het is alles betaald, laat de wet haar vloek wegdoen. Zoals Christus in de hemel is ingegaan, schijnt Hij de gerechtigheid zo uit te dagen: maak plaats voor Mij en de Mijnen, wie zou het beletten? Heeft de wet iets te zeggen over deze arme zielen voor wie Ik gestorven ben? Kan iemand in de hemel iets tegen hen inbrengen? Hier ben Ik, om dat voor hen te verantwoorden. Het schijnt mij toe alsof er een stilzwijgen werd in de hemel (zoals Johannes spreekt) bij deze woorden (Openb. 8:1). Alleen de goedertierenheid was verheugd, de gerechtigheid gaf de kwijtschelding over en God zette Christus aan Zijn rechterhand.
4. Dat Hij een nieuw voornemen had om dat in de hemel voor ons uit te werken. Hij is in de heerlijkheid opgenomen om geheel heerlijk het tweede deel van onze rechtvaardigmaking voor ons uit te werken. Ik bedoel om die toe te passen en ons Zijn Geest te zenden, om ons daarvan te overtuigen. Het ene deel heeft Hij in het vlees gedaan in de gedaante van een bedelaar, gekleed in slechte klederen, maar nu is Hij gegaan om de plaats van een vorst te bekleden, in de klederen der heerlijkheid, en dit alles om onze zaligheid op het allerrijkst te bestellen. Drie grote dingen doet Christus nu voor ons in de heerlijkheid. Ten eerste is Hij in de plaats van een Voorspreker voor ons: 'Hij leeft altijd om voor ons te bidden' (Hebr. 7:25). Hij smeekt voortdurend om gunst en liefde voor ons. Hij houdt Zich daar op om alle twist te beletten, die tegen ons ingebracht wordt door de duivel of de wet. Ja, Hij is daar om nieuwe vergeving te verkrijgen voor nieuwe zonden. Ten tweede, Hij is de grote Verzorger en Besteller voor ons, Hij legt een grote voorraad en overvloed van heerlijkheid voor ons weg, voor de tijd dat wij daar komen: 'In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen (...); Ik ga heen om u plaats te bereiden' (Joh. 14: 2). Jezus Christus is voor ons heengegaan om Gods hart voor ons te openen, en nu haalt Hij daaruit een rijkdom van liefde van God, Zijn Vader, en legt die weg als een bewaarplaats voor ons, wat de apostel deed zeggen: 'Mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddruft, in heerlijkheid, door Christus Jezus' (Filipp. 4:19). Ten derde, Hij zendt ons Zijn Geest om ons te overtuigen dat Christus' gerechtigheid de onze is. Zeker, het middel om die te verwerven, was Christus' leven en dood, maar het middel om deze gerechtigheid toe te passen, waren de volgende werken van Christus: Zijn opstanding, hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods en voorbidding. Door Zijn dood heeft Hij de gerechtigheid voor ons verkregen, maar de hemelvaart heeft die ons toegeëigend. Nu was het dat Hij ons op een bijzondere wijze van de gerechtigheid overtuigde, omdat Hij is heengegaan tot Zijn Vader, en wij Hem niet meer zien zullen.

5. Opdat Hij Zijn Koninkrijk over ons zou aannemen op de plaats die daarvoor bestemd is. Zie, zoals de koningen gekroond worden in de voornaamste steden van hun koninkrijk en zij hun zitplaatsen daar in hun paleizen nemen, zo was het behoorlijk dat onze Zaligmaker

zou gekroond worden in de hemel, en daar Zijn zitplaats zou nemen aan Gods rechterhand, wat direct op Zijn hemelvaart volgt, waartoe wij nu zullen overgaan.

4. Van Gods rechterhand en van Christus' zitten daaraan.

Betreffend Christus' zitten aan Gods rechterhand, als een gevolg van Zijn hemelvaart, zal ik onderzoeken:
A. Wat Gods rechterhand is.
B. Wat het zitten daaraan is.
C. Naar welke natuur Christus daar zit.
D. Waarom Hij zit aan de rechterhand van God, Zijn Vader in heerlijkheid.

A. Wat is deze rechterhand van God? Ik antwoord:
1. Ontkennenderwijs. Het is niet een lichamelijke rechterhand van God en zoals wij eigenlijk spreken, God heeft geen rechter- noch linkerhand, want God heeft geen lichaam, maar Hij is een Geest, of een geestelijke zelfstandigheid.
2. Bevestigenderwijs. Gods rechterhand is de majesteit, waardigheid, heerschappij, macht en heerlijkheid van God. 'De rechterhand des HEEREN is verhoogd; de rechterhand des HEEREN doet krachtige daden' (Ps. 118:16). 'O HEERE, Uw rechterhand is verheerlijkt geworden in macht; Uw rechterhand, o HEERE, heeft de vijand verbroken' (Ex. 15:6). 'Gij hebt een arm met macht; Uw hand is sterk, Uw rechterhand is hoog' (Ps. 89:14). 'Ook heeft Mijn hand de aarde gegrond, en Mijn rechterhand heeft de hemelen met de palm afgemeten' (Jes. 48:13). Ik weet dat enigen van onze godgeleerden deze rechterhand van God wat lager stellen dan Gods eigen macht, maar anderen spreken daarvan als dat die in alles gelijk is, en ik weet dat hier geen ongerijmdheden uit volgen.

B. Wat is het zitten aan Gods rechterhand? Ik antwoord: het is niet enig lichamelijk zitten aan Gods rechterhand, zoals enigen Hem voorstellen als zou Hij zitten op een troon met een gouden kroon op Zijn hoofd. Alsof Hij in de hemel in geen andere gestalte zou zijn dan voortdurend te zitten, wat Stefanus tegenspreekt, als hij zegt: 'Zie, ik zie de hemelen geopend, en de Zoon des mensen, staande ter rechterhand Gods' (Hand. 7:56). De woorden 'zitten' en 'staan' zijn beide overdrachtelijke woorden, ontleend aan de gewoonte van koningen, die hén aan hun rechterhand zetten die zij eren en die zij de macht van de heerschappij opdragen. Maar in het bijzonder, in dit zitten aan Gods rechterhand zijn twee dingen inbegrepen:
1. Zijn heerlijke verhoging.
2. De dadelijke bediening van Zijn Koninkrijk.

1. Christus is verhoogd: 'Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd, en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven allen naam is, opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie' (Filipp. 2:9). Dit zitten is de hoogste waardigheid en heerlijkheid die Christus na Zijn hemelvaart van de Vader gegeven is. Dit zitten is de uitnemendste verhoging van de Middelaar in Zijn Koninkrijk der heerlijkheid. Maar hoe is Christus verhoogd? lk antwoord:

a. Ten opzichte van Zijne Goddelijke natuur, niet zakelijk of in Zichzelf. Onmogelijk was het dat de Goddelijke natuur enige inwendige voordelen of heerlijkheid zou ontvangen, omdat alle volheid van de heerlijkheid wezenlijk hiertoe behoort. Maar door verklaring of bij wijze van openbaring was het, dat Zijn Godheid in de tijd van Zijn vernedering bedekt

lag en overschaduwd, zoals het licht van een kaars in een duistere en afgesloten lantaarn verborgen is. Maar nu is in Zijn zitten aan de rechterhand van Zijn Vader die Godheid en heerlijkheid, die Hij altijd bij Zijn Vader gehad had, vertoond en bewezen.'Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon van God, beide door Zijn opstanding en door Zijn zitten aan de rechterhand Gods.'

b. Ten opzichte van Zijn menselijke natuur. Maar dit moeten wij juist opvatten, want ik zou niet kunnen denken dat Christus' menselijke natuur iets verhoogd was ten opzichte van de genade van de persoonlijke vereniging, of ten opzichte van de hebbelijke volmaaktheden van Zijn menselijke ziel, omdat Hij dit alles vanaf het begin gehad heeft. Maar ten opzichte van die ontbering van de stralen van de Godheid en de Goddelijke heerlijkheid en de inbinding van dat gevoel, die zoetheid en van de gevoelige werkingen van de gelukzalige invloeden, in de tijd van de vernedering. In deze opzichten is Christus verhoogd in Zijn menselijke natuur en is die alle heerlijkheid van de Godheid meegedeeld, die het enigszins machtig was te ontvangen. Er was een tijd dat de bediening, die Christus voor ons had aangenomen, Hem gemaakt heeft tot een Man van smarten. Maar toen deze bediening geëindigd was, is Hij vervuld met oneindige heerlijkheid, die Hij vóór het zitten aan de rechterhand Gods niet had. Er was een tijd, dat de natuurlijke gevolgen en invloeïngen van de heerlijkheid van Christus in die persoonlijke vereniging was gestopt en verhinderd door een bijzondere opdracht tot de uitwerking van onze zaligheid. Maar toen dat wonderlijke beletsel eenmaal weggenomen was en het werk van onze verlossing ten volle volbracht was, is Hij verhoogd boven de bekwaamheid of het begrip van alle engelen in de hemel: 'Tot welken der engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand' (Hebr. 1:13). In dit opzicht wordt er gezegd dat God Hem uitermate verhoogd heeft. Hij was verhoogd in Zijn opstanding en hemelvaart, maar nooit zo hoog als door Zijn zitten aan Gods rechterhand. In Zijn opstanding was Hij met Jona verhoogd van de onderste delen tot de hoogste delen van de aarde, in Zijn hemelvaart was Hij verhoogd met Elia boven de wolken, boven de sterren en boven de hemelen. Maar door Zijn zitten aan Gods rechterhand is Hij verhoogd tot de hoogste plaats in de hemel, zelfs aan de rechterhand Gods: 'Die opgevaren is ver boven al de hemelen, opdat Hij alle dingen vervullen zou' (Ef. 4:10).

2. Christus heerst of bedient dadelijk Zijn heerlijk Koninkrijk, en dit is het voornaamste deel van Christus' zitten aan Gods rechterhand. Zo zegt de psalmist: 'De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten. De HEERE zal de scepter Uwer sterkte zenden uit Sion, zeggende: Heers in het midden Uwer vijanden' (Ps. 110:1, 2). De apostel gaat nog verder: 'Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel, ver boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende; en heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen, en heeft Hem der gemeente gegeven tot een Hoofd boven alle dingen; welke Zijn lichaam is, en de vervulling Desgenen, Die alles in allen vervult' (Ef. 1:20-23). Enigen beschrijven dit zitten aan Gods rechterhand als één en dezelfde te zijn met Zijn heerschappij, in gelijke macht en heerlijkheid met de Vader. Maar de Zoon heeft altijd zo geheerst, en de Heilige Geest heeft altijd zo geheerst, Die toch in de schrift niet gezegd wordt te zitten aan de rechterhand van de Vader. Ik geloof toch dat er iets is in dat zitten of heersen van Christus, wat het onderscheidt van die heersende macht en heerlijkheid van de Vader en

de Zoon als God, en van de Heilige Geest. Als wij begeren te weten wat dit is, ik noem het een dadelijke bediening van Zijn Koninkrijk of een onmiddellijke uitvoering van Zijn macht en heerlijkheid over alle schepselen als Middelaar. Er is een natuurlijk en een bestellend Koninkrijk van Jezus Christus. betreffend het eerste, de Vader heerst onmiddellijk door de Zoon, door de Heilige Geest heerst de Vader niet onmiddellijk, maar door de Zoon. Dezelfde orde moet worden gehouden in hun macht, die in de Personen is: de Vader heerst niet door Zichzelf maar van Zichzelf, omdat Hij van niemand is, de Zoon heerst door Zichzelf, niet van Zichzelf, omdat Hij van de Vader is gegenereerd, de Heilige Geest heerst niet door Zichzelf, maar van de Vader en van de Zoon, van Wie Hij uitgaat. En zoals in het natuurlijke, zo ook in het geestelijke Koninkrijk, heerst de Vader onmiddellijk door de Zoon als Middelaar, en hierom is het dat alleen van de Zoon als Middelaar gezegd wordt te zitten aan Gods rechterhand, omdat het recht van dadelijke bediening of onmiddellijke uitvoering van de hoogste macht, de Zoon in het bijzonder eigen is, als Middelaar tussen God en de mensen. En dit heeft Christus doen zeggen: 'De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven', als Middelaar. U zou kunnen tegenwerpen: Christus was de Middelaar direct na Zijn menswording, maar Hij heeft toen niet dadelijk Zijn Koninkrijk bediend. Ik antwoord: het is waar, Christus heeft door een vrijwillige opdracht Zichzelf voor een tijdlang ontzien, en het recht van dadelijke bediening van Zijn Koninkrijk ter zijde gelegd. Maar direct na Zijn hemelvaart heeft de Vader het door een vrijwillige opdracht aan Zijn Zoon weer overgegeven. Kom nu, zegt de Vader, en neemt U de macht over alle schepselen, tot die tijd dat alle dingen U zullen onderworpen zijn. Dit recht heeft de Eén verlaten in de tijd van Zijn vernedering, en dit recht heeft de Ander opgedragen in de tijd van de verhoging van Zijn Zoon.

5. Van de twee naturen waarin Christus zit aan de rechterhand Gods.
Naar welke natuur wordt Christus gezegd te zitten aan de rechterhand Gods? Ik antwoord: naar beide naturen.

1. Als eerste zit Hij aan Gods rechterhand als God, hierdoor is Zijn Godheid bewezen, en Zijn Koninkrijk is zo, dat het voor geen eenvoudig schepsel mogelijk is om het te bedienen: 'De HEERE heeft tot Mijn Heere gesproken (zegt David): Zit aan Mijn rechterhand.' De Heere heeft tot mijn Heere gesproken, dat is: God heeft gesproken tot Christus, maar Christus was Davids Heere niet als een eenvoudig mens, maar als God.

2. Hij zit aan Gods rechterhand ook als mens. Hierdoor is Zijn mensheid verhoogd en is Christus als mens macht gegeven: 'En heeft Hem macht gegeven ook gericht te houden, omdat Hij des mensen Zoon is' (Joh. 5: 27). In de bediening van Zijn Koninkrijk gaat Christus' mensheid ook samen als een werktuig, werkende met Zijn Godheid. Hierom wordt dit zitten aan Gods rechterhand, Christus werkelijk en eigenlijk toegeëigend, en niet alleen als de ene natuur van Christus, hetzij de Goddelijke of de menselijke. Of het wordt Christus, toegeëigend als Middelaar, in welk opzicht Hij genoemd wordt een Hogepriester: 'Wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen' (Hebr. 8:1). En in welk opzicht Hij geheten wordt een Vorst: 'Deze heeft God door Zijn rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker' (Hand. 5:31). Maar Christus is niet een Priester en een Vorst alleen naar één natuur, hetzij Goddelijk of menselijk. Ik ontken niet dat Christus een natuurlijk Koninkrijk heeft met de Vader, als God, vóór de grondlegging der wereld, maar dit Koninkrijk als God-mens heeft Christus niet gehad voor Zijn hemelvaart. Zodat Christus dus zit aan de rechterhand Gods

door een daad van de Middelaar, die Hij uitvoert naar beide naturen, het Woord doende wat van het Woord is, en het vlees wat van het vlees is. Christus is Middelaar als God en mens, en de heerlijkheid is Hem toegekomen als God en mens. En levende in Zijn heerlijkheid regeert en bestuurt Hij Zijn kerk, als God en mens: in Zijn menselijke natuur is Hij werkelijk alleen opgevaren in de hemel, maar Hij zit aan de rechterhand van God als Middelaar ten opzichte van Zijn beide naturen. De lutheranen eigenen dit zitten aan Gods rechterhand alleen aan Christus' menselijke natuur toe. Zij zeggen: dit zitten is niets anders dan een verhoging van Zijn menselijke natuur tot een volkomen en vrij gebruik van enige van de Goddelijke eigenschappen, zoals de almacht, alwetendheid en alomtegenwoordigheid. De grond van deze dwaling is, dat zij menen dat op de vereniging van de twee naturen in Christus, een dadelijke mededeling van de Goddelijke eigenschappen volgt, zodat de menselijke natuur werkelijk almachtig, alwetend en alomtegenwoordig gemaakt is. Niet door enige vermenging van de eigenschappen, noch ook door enige eenvoudige gemeenschap of samenloop ervan tot enerlei werking, elke natuur het hare doende met de gemeenschap van de andere (dit staan wij toe), maar door een dadelijke mededeling, waardoor de Goddelijke eigenschappen, zo de eigenschappen van de menselijke natuur worden, dat de menselijke natuur daardoor niet minder kan werken dan de Goddelijke natuur zelf tot haar volmaking. Tegen dit gevoelen hebben wij deze redenen:

1. De vereniging van de menselijke.
2. Als een ware en Goddelijke deel heeft in de eigenschappen van de Goddelijke, als zij maakt dat de dadelijke mededeling van de Goddelijke eigenschappen zou volgen, zo zou het onvermijdelijk moeten zijn van alle eigenschappen, zoals van de eeuwigheid en oneindigheid, aangezien die het Goddelijke Wezen zijn, dat geenszins gedeeld kan worden.
3. Oneindige volmaaktheden kunnen geen eindige naturen volmaken, evenmin als redelijke volmaaktheden de onredelijke schepselen kunnen volmaken.
4. Waartoe zouden de geschapen gaven dienen, die Christus bovenmate heeft ontvangen, wanneer nu veel heerlijker eigenschappen in Jezus Christus zouden zijn gekomen en Hem zouden meegedeeld zijn? Nog meer andere redenen worden gegeven, maar ik wacht mij om twiststukken te behandelen.

6. Van de redenen waarom Christus zit aan de rechterhand Gods.

Waarom zit Christus aan de rechterhand van God, Zijn Vader in heerlijkheid? Ik antwoord:

1. Van Christus' zijde, opdat Hij zou ontvangen de macht en heerschappij over alle schepselen: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28: 18). Hij spreekt daarvan als gedaan, omdat het direct zou volbracht worden. Met het zitten aan de rechterhand van God heeft Christus een heersende macht verkregen over alle schepselen. Dat Hij over de engelen macht heeft is duidelijk, beide uit de eerbied die zij Hem bewijzen en uit hun gehoorzaamheid aan Hem: in de Naam van Jezus moet alle knie zich buigen. Goede engelen en kwade engelen moeten aan Jezus Christus tekenen van onderdanigheid bewijzen. Als de heiligen de engelen zullen oordelen, hoeveel te meer Christus! O, wat een macht heeft Christus zelfs op deze wijze! En wat de machten en overheden op aarde aangaat, die ontvangen allen hun macht van Christus en staan tot Zijn believen. Het is Jezus Christus, van Wie gezegd wordt: 'Met heerlijkheid en eer hebt Gij

Hem gekroond (...). Alle dingen hebt Gij onder Zijn voeten onderworpen' (Hebr. 2:7, 8). En hierom is het dat de apostel, als hij spreekt van het zitten van Christus aan de rechterhand van God, ons zegt dat Hij is verre boven alle overheid en macht op aarde, en kracht en heerschappij in de hemel (Ef. 1:21). Ja, dat 'de engelen en machten en krachten Hem onderdanig gemaakt zijn' (1 Petr. 3:22).

2. Van onze zijde kunnen vele redenen gegeven worden. Zoals:

1. Opdat Hij het Hoofd zou zijn van Zijn gemeente. Ik versta niet een hoofd in een ruimere zin, zoals iemand enigszins is over een ander, want zo is Christus het Hoofd van de engelen en God is het Hoofd van Christus — hiervan hebben wij hiervóór gesproken — maar in een engere zin. Zoals iemand, die op een nauwe en mededeelbare wijze met een ander is verenigd: zoals het hoofd verenigd is met het lichaam en de leden, zo is Christus het Hoofd van Zijn gemeente. Zie, zoals een koning een meer innerlijk en beminnelijker heerschappij heeft over de koningin dan over enigen van zijn onderdanen, zo is het hier met Christus, onze Koning. Hij is veel lichter bewogen en veel hartelijker genegen naar Zijn bruid en koningin, de gemeente van God, dan tegen iemand anders, wie hij ook zou zijn. En hierom zit Hij aan Gods rechterhand, opdat de volheid van de genade en heerlijkheid die Hij in Zichzelf heeft, des te bekwamer zou zijn om mee te delen aan Zijn gemeente, zoals die de leden zijn van Zijn lichaam, zodat Hij hun zou geven Zijn genade hier, en de heerlijkheid hierna, wanneer Hij Zijn Koninkrijk aan Zijn Vader zal overgeven en alles in allen zijn.

2. Opdat Hij zou zijn het Voorwerp van Goddelijke aanbidding. Zo was in het bijzonder gezegd en wordt het volbracht 'dat alle engelen Gods Hem aanbidden' (Hebr. 1:6), en 'opdat zij allen de Zoon eren, gelijk zij de Vader eren' (Joh. 5:23). Na het zitten van Christus, heeft Stefanus, de ogen naar de hemel houdende, de heerlijkheid van God gezien, en Jezus staande ter rechterhand Gods. En toen heeft Hij aangebeden, 'aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijn geest' (Hand. 7:59). Het is zeker dat de grond van deze Goddelijke aanbidding de vereniging is van de twee naturen van Christus, en daarom hebben de wijzen Hem aangebeden bij Zijn geboorte, en zo gauw Hij maar gekomen is in de wereld, hebben de engelen Gods Hem aangebeden (Hebr. 1:6). Maar omdat door Zijn zitten aan de rechterhand van God, de Goddelijke natuur geopenbaard is, en de menselijke natuur verhoogd tot die waarde en heerlijkheid, die zij tevoren nooit gehad had, daarom is nu in het bijzonder en van toen af de eer en waardigheid van de aanbidding aan Hem meegedeeld als God en mens. Daarom stellen de godgeleerden dit in het algemeen voor, als een zaak van Christus' zitten aan Gods rechterhand, namelijk Christus, God en mens, het Voorwerp van de Goddelijke aanbidding. O, het is een grote zaak, en wonderlijk en vol van verwondering, dat de mens Christus hierboven zit aan de rechterhand Gods, en wordt aangebeden door de engelen en aartsengelen. De genade van de vereniging was al tevoren aan Jezus gegeven, en zo is Hij al voor Zijn lijden aangebeden, maar nadat Hij 'Zichzelf vernederd had, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises. Daarom heeft Hem ook God uitermate verhoogd en heeft Hem een Naam gegeven, welke boven alle naam is, opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid Gods des Vaders' (Filipp. 2:8-11). Hij was hiervoor een Heere, omdat Hij de Zoon van God is, maar nu is Hij weer een Heere door de kracht van Zijn vernedering

en het zitten aan Gods rechterhand. Kwel uzelf niet met de tegenwerping van degenen die zeggen: als Christus als God en mens moet aangebeden worden, dat dan de menselijke natuur wordt aangebeden. Een persoon die aangebeden wordt is mens, maar de mensheid zelf is niet het voorwerp zelf van de aanbidding. Er is onderscheid tussen de samengevoegde en afgescheidene: hoewel de mens Christus God is, zo is toch Zijn mensheid niet God, en moet als gevolg daarvan niet aangebeden worden met die aanbidding die eigen en wezenlijk Goddelijk is. Voorwaar, als de aanbidding past bij Christus' mensheid, dan kan Zijn mensheid ons helpen en behouden, maar Christus' mensheid kan ons niet helpen en behouden, omdat de menselijke natuur van Christus geen zelfstandig of persoonlijk wezen is.

3. Opdat Hij zou bidden voor Zijn heiligen. 'De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen, een Bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welke de Heere heeft opgericht, en geen mens' (Hebr. 8:1, 2). Hij is gezeten aan de rechterhand van God als een Hogepriester of Bedienaar om voor ons te bidden: 'Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelven, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons' (Hebr. 9:24). Deze verschijning is een manier van spreken, ontleend aan de gewoonte in de menselijke strafhoven. Want zoals daar de aanklager of hij die verantwoording eist, binnengeroepen is, en de advocaat in hun naam verschijnt, zo hebben ook wij, als wij gedaagd zijn door de gerechtigheid van God om de klachten te verantwoorden die zij tegen ons inbrengt, 'een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige' (1 Joh. 2:1), en Hij staat op en verschijnt voor ons. Of het kan zijn dat deze verschijning is ten opzichte van de manier van de hogepriesters onder de wet. Want zoals zij de allerheiligste plaats binnengingen met de namen van de kinderen Israëls geschreven op kostelijke stenen, tot een gedachtenis om aan hen te gedenken in hun gebeden bij God (Ex. 28:9-12), zo heeft ook Jezus Christus, opgevaren in de hemel, bij Zijn Vader de namen van al Zijn uitverkorenen voorgesteld en gedenkt Hij aan hen in Zijn voorbiddingen bij Zijn Vader. Dit is zeker, Christus is niet ingegaan in de hemel en verhoogd aan de rechterhand van Zijn Vader om alleen voor Zichzelf in eeuwige vreugde te leven, maar ook om de zaligheid voor Zijn heiligen te bevorderen. Het is tot een heerlijk doel en ten beste van Zijn gemeente, dat Hij zit aan de rechterhand van Zijn Vader, want daardoor regeert en beschermt Hij Zijn volk en Hij volbrengt voortdurend de bediening van Zijn Priesterschap, door Zichzelf en Zijn offerande, en de oneindige verdiensten van die offerande, te vertonen voor de ogen van Zijn Vader, omwille van hen.

4. Opdat de ware gelovigen zeker zouden hopen dat zij door de kracht van het zitten van Christus, zelf zullen zitten in het Koninkrijk der heerlijkheid. Het is zeker dat Christus en alleen Christus Zijn zitplaats heeft aan de rechterhand van God: 'Tot welken der engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand?' (Hebr. 1:13). Het is een voorrecht boven alle schepselen, maar toch is iets dergelijks aan de heiligen gegeven. 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon.' Daar is een gelijkmatigheid, maar met enige ongelijkheid: wij zullen zitten op Christus' troon, zoals Hij zit op de troon van Zijn Vader. Christus alleen zit aan de rechterhand van God, maar de heiligen zullen zitten aan Christus' rechterhand. Zo spreekt ook de psalmist: 'De koningin staat aan Uw rechterhand, in het fijnste goud van Ofir' (Ps. 45:10). Dit is genoeg om de geest van de heiligen te verheffen, hoe behoorden zij te

treden op de aarde en de wereld te verachten, bedenkende dat er een dag zal komen, dat zij de wereld oordelen zullen! 'Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?' (1 Kor. 6:2). Ja, te overdenken dat er eens een dag zal komen, dat zij met Christus heersen zullen: 'Indien wij (met Hem) verdragen, wij zullen ook met Hem heersen' (2 Tim. 2:12). Zoals Christus in de hemel zit, is Hij een waar voorbeeld voor ons. Christus' Persoon is dat grote model en ontwerp van alles wat met Zijn lichaam, de heiligen zal gedaan worden. Daarom wordt Hij gezegd, de Leidsman van onze zaligheid, onze Voorloper in de heerlijkheid te zijn. Hij heeft eerst de wolken doorbroken, Hij verschijnt eerst voor God, Hij zit eerst neer en is eerst verheerlijkt, en dan zullen wij volgen. Christus draagt de kroon in de hemel als onze Koning en Hij is met God verenigd en getrouwd als onze Middelaar.
Daar is nog een andere grond van hoop, niet alleen zullen wij met Christus zitten in Zijn heerlijkheid, maar wij zitten zelfs nu met Hem in de heerlijkheid. Christus is niet alleen de hemel ingegaan om plaats voor ons te bereiden, maar Hij zit in de hemel in onze plaats, en God ziet Hem aan als dat grote beeld van dat hele lichaam, waarvan Hij het hoofd is, en Hij verlustigt Zich, ziende hen allen verheerlijkt als in Zijn Zoon. Hierom worden de gelovigen gezegd zelfs al tegenwoordig met Christus te zitten: 'Hij heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus' (Ef. 2:6). Christus is nu in onze natuur verhoogd, dit is die wonderlijke zaak waarover Chrysostomus verbaasd stond, dat diezelfde natuur, waarvan God zei: 'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren', nu zal zitten in de hemel aan Gods rechterhand. Maar niet alleen in de menselijke natuur, maar Christus zit daar in Zijn Persoon als een algemeen persoon in onze plaats: Hij is in Zijn troon, en wij zitten met Hem in de hemelse plaatsen. O, wat een gronden en pilaren van hoop ontstaan hieruit!

5. Opdat Hij Zijn gemeente zou beschermen tegen haar vijanden en eindelijk al haar vijanden tenietdoen. Zo is de macht van het zitten van Christus, dat Hij daardoor Zijn gelovigen staande houdt in het midden van hun vijanden, zodat de poorten der hel hen niet zullen overweldigen. Het is zo dat zij vele malen behandeld worden zoals schapen onder de wolven, maar Christus bestuurt het zo, dat het bloed van de martelaren veelal het zaad van de kerk wordt. Hierdoor staat Zijn kerk zoals een boom des te vaster en schijnt zoals een fakkel door het schudden des te heerlijker. En betreffend de vijanden van Zijn kerk, daar zal voor hen een afrekening komen: 'Die in de hemel woont, zal lachen; de Heere zal hen bespotten. Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn en in Zijn grimmigheid zal Hij hen verschrikken' (Ps. 2:4, 5). Ondertussen kwelt en pijnigt Hij hen met de scepter van Zijn Woord en eindelijk zal Hij hen allen onder Zijn voeten werpen: 'De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten' (Ps. 110:1). 'Want Hij moet als Koning heersen, totdat Hij al de vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben' (1 Kor. 15:25). Dat Christus' vijanden tot Zijn voetbank zullen gemaakt worden, betekent de uiterste schaamte en schande die zij eeuwig zullen moeten lijden. Bij menselijke overwinningen vertrekt de overwonnen partij menigmaal op eervolle voorwaarden, of in het ergste geval, als zij gevangen gevoerd worden, gaan zij zoals mensen. Maar tot een voetbank van de overwinnaars gemaakt worden, om daarop te treden, dat is de uiterste schande, en zoals het schandelijk is, zo betekent het ook de last die de goddelozen zullen dragen. De voetbank draagt de last van het lichaam, zo zullen Christus' vijanden ook de last van Zijn verschrikkelijke en eeuwige toorn dragen. Zij zullen zo'n last moeten dragen, dat zij zullen wensen die te verwisselen tegen de last van bergen en steenrotsen. Liever zouden zij leven onder de last van het zwaarste schepsel ter wereld, dan onder de toorn van Hem, Die op de troon zit. En boven

alles betekent het een gelijke en rechtvaardige vergelding aan de goddelozen. De Heere beschikt dikwijls even gelijke straffen, naar de hoedanigheid en mate van de bedreven zonden. Hij, die op aarde de kruimeltjes brood geweigerd had, kon in de hel niet aan één druppel water komen. En zo zal Christus ten laatste dage met Zijn vijanden handelen. Hier treden zij op Christus in Zijn Woord, in Zijn wegen, in Zijn lidmaten, 'zij doen de heiligen voor hen nederbuigen, dat zij over hen gaan, ja, zij hebben hun rug nedergelegd als aarde, en als een straat degenen die daarover gaan' (Jes. 51:23), 'zij vertreden de Zoon van God en het bloed des Testaments' (Hebr. 10:29), zij 'vertreden Uw heiligdom' (Jes. 63:18), zij maken de Zoon van God openlijk te schande (Hebr. 6:6), en daarom zal hun eigen mate terugkeren in hun eigen boezem, zij zullen gedwongen worden om met Adoni-Bézek te belijden: 'Gelijk als ik gedaan heb, alzo heeft mij God vergolden' (Richt. 1:7). Ja, dit zullen zij moeten lijden van de minste van de leden van Christus, op wie zij hier getreden hebben. De heiligen zullen zijn als getuigen en bijzitters van Christus om de goddelozen te oordelen, zowel mensen als engelen, en zullen hen vertreden onder hun voeten. 'Zij zullen gevankelijk houden degenen die hen gevangen hielden, en zij zullen heersen over hun drijvers' (Jes. 14:2), al hun verachters zullen zich moeten buigen voor hun voeten.

6. Opdat Hij de Heilige Geest zou zenden, zei Christus hierom tot Zijn discipelen, toen Hij nog bij hen op aarde was, dat Hij moest opvaren in de hemel en aldaar heersen. 'Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden' (Joh. 16:7). Christus is nu in de hemel en zit aan Gods rechterhand, opdat Hij ons Zijn Geest zou zenden, door Wiens krachtige werking wij de hemel zoeken en de hemelse dingen, waar Christus nu is, zittende aan de rechterhand van God. Maar dit zal ik breder behandelen, omdat dit ons volgende onderwerp is.

7. Van de tijd, wanneer de Heilige Geest is gezonden.

Van de zending van de Heilige Geest. Zo gauw was Christus niet gezet aan Gods rechterhand, of Hij zond Zijn Heilige Geest naar beneden. Onder de ouden was het een gebruik, dat zij in dagen van grote blijdschap en op feestdagen geschenken gaven en vereringen uitdeelden onder de mensen. Toen Jeruzalems muren gebouwd zijn, wordt verhaald dat al het volk is heengegaan 'om te eten en om te drinken, en om delen te zenden' (Neh. 8:13), en op het feest van Purim 'maakten zij dagen der maaltijden en der vreugde, en der zending van delen aan elkander, en der gaven aan de armen' (Esther 9: 22). Zo deed ook Christus in de dagen van Zijn Majesteit en huldiging, in die grote en heerlijke triomf: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangengenomen, en heeft de mensen gaven gegeven.'
Betreffend deze zending van de Geest, of deze gaven van Christus aan Zijn gemeente, zal ik van de vervulling handelen, zoals dit zich in deze woorden voordoet: 'En als de dag van het pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtelijk bijeen. En er geschiedde haastelijk uit de hemel een geluid, gelijk als van een geweldige gedreven wind, en vervulde het gehele huis, waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen. En zij werden allen vervuld met de Heilige Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken' (Hand. 2:1-4). In deze woorden zullen wij in het bijzonder deze stukken opmerken: de tijd wanneer, over welke personen, op welke manier, naar welke mate, en de redenen waarom de Heilige Geest gezonden is.

1. De tijd, wanneer de Heilige Geest is gezonden. Er wordt gezegd: als de dag van het pinksterfeest vervuld werd. Dit was een feestdag van de Joden, ontleend aan de Griekse naam: van vijftig dagen, omdat het altijd gehouden werd op de vijftigste dag na de tweede paasdag. Wij vinden in de schrift in het bijzonder, gedenkwaardige dingen met het getal van vijftig voorgesteld, zoals vijftig dagen van Israëls uitgang uit Egypte tot de dag van de wetgeving. En in het vijftigste jaar was het grote feest van het jubeljaar, dit was de tijd van kwijtschelding van de schuld en van herstelling van de mensen in hun eerste staat. En vijftig dagen waren de juiste bestemde tijd tot de oogst van de Joden, die bepaald werden door twee vermaarde dagen, waarvan de eerste het begin en de tweede het einde was. Het begin was de tweede van het pascha, het einde was de vijftigste dag, daarna genoemd pinkster. In het begin hebben zij een garf van de eerstelingen van hun oogst geofferd (Lev. 23:10), op het pinksterfeest hebben zij twee beweegbroden geofferd (vs. 17). Als de garf geofferd was, waren alle vruchten op het hele veld geheiligd, en als de twee broden geofferd waren, was het een teken dat de oogst beëindigd en gedaan was. En zoals wij zien dat er vijftig dagen waren tussen pascha en pinkster, zo waren er ook vijftig dagen tussen Christus' opstanding en de zending van de Heilige Geest. Wat is hiervan anders de bedoeling geweest, dan om aan te tonen de eenheid en overeenkomst met deze heerlijke dingen? Op de pinksterdag (vijftig dagen na het paasfeest) zijn de kinderen Israëls gekomen tot de berg Sinaï en hebben daar hun wet ontvangen, deze gedenkwaardige dag werd daarom onder hen het feest der wet genoemd. Zo is op dezelfde dag die voorzegging vervuld: 'Uit Jeruzalem' (Jes. 2:3). Nu was de verkondiging van het Evangelie door Jakobus genoemd de koninklijke wet (Jak. 2:8), als zijnde door Christus onze Koning gegeven en geschreven in de harten van Zijn dienstknechten door de Heilige Geest. Het schijnt af te beelden dat grote verschil tussen de Wet en het Evangelie, want de Wet is gegeven met verschrikking, in donder en bliksem, die de zonde ontdekt, de toorn verkondigt en de consciëntie verschrikt. Maar het Evangelie is gegeven zonder verschrikking, daar was nu geen bliksem en donder, nee, de Heilige Geest daalt neer uit de hemel met genade en gaven, en met grote blijdschap gaat Hij zitten op de hoofden en in de harten van Zijn heiligen.

2. In dat jubeljaar, of in het vijftigste jaar, was er een groot feest, waarbij sommigen hebben opgemerkt dat de Latijnen hun woord 'Jubilo' daarvan gemaakt hebben: een vreugdezang opheffen, hoewel het woord komt van het Hebreeuwse 'jubel', wat een ramshoorn was, want toen bliezen zij op een ramshoorn, zoals zij, als het volk geroepen werd tot de vergadering, bliezen op zilveren trompetten. Dit feest had verschillende nuttigheden: a. Het was tot een algemene vrijlating van de dienstknechten. b. Tot teruggave aan hun eerste eigenaars, van de landen die zij verkocht hadden. c. Tot onderhouding van een juiste chronologie of tijdrekening. Want zoals de Grieken rekenden bij hun Olympiaden en de Latijnen bij hun Lustra, zo rekenden de Hebreeën bij hun jubeljaren. Dit komt wel overeen met de verkondiging van het Evangelie, wat een genadewerk is van Gods allergenadigste en algemene vrije vergeving van alle zonden en alle zondaren in de wereld. Nu was het geluid van het Evangelie aan allen bekendgemaakt: Alle volken dergenen die onder de hemel zijn' (Hand. 2:5), nu was het dat geestelijk jubeljaar van de christenen onder Christus, nu was de vrijlating uitgeroepen, die de vrijlating van het jubeljaar ver te boven gaat, zoals het jubeljaar de vrijlating na zeven jaren te boven ging, dat is: niet alleen tot zevenmaal, maar tot zeventigmaal zeven maal (Matth. 18:22). Op de dag van het pinksterfeest hebben zij twee beweegbroden

geofferd, die werden genoemd de eerstelingen de Heere (Lev. 23:17, 20). Evenzo hebben de apostelen op dezelfde dag (omdat de Heere des oogstes het zo bestuurde) door de hulp en krachtige werking van de Heilige Geest de eerstelingen van hun oogst de Heere geofferd: 'En er werden op die dag tot hen toegedaan omtrent drieduizend zielen' (Hand. 2: 41). Wij zien dat de omstandigheid van de tijd daar behoorlijk gewicht in heeft en dat het zeer opmerkelijk is dat, op de dag dat het pinksterfeest vervuld was, de Heilige Geest gekomen is.

8. Van de personen tot wie de Heilige Geest is gezonden.

De personen tot wie de Heilige Geest gezonden is, daarvan wordt gezegd: 'Zij waren allen eendrachtelijk bijeen' (Hand. 2:1). Wie zij geweest zijn, is hier niet uitgedrukt, maar uit het eerste hoofdstuk kunnen wij afleiden dat het de twaalf apostelen waren, samen met Jozef genaamd Barsabas, met de vrouwen, en Maria, de moeder van Jezus, en met Zijn broederen' (Hand. 1:13, 14, 23), deze allen waren eendrachtelijk gebleven in een plaats, want zo had Christus geboden, 'dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij (zei Hij) van Mij gehoord hebt' (Hand. 1:4). Van deze beloften lezen wij in de evangelisten: 'Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, Die Ik u zenden zal van de Vader, namelijk de Geest der waarheid, Die van de Vader uitgaat, Die zal van Mij getuigen' (Joh. 15:26). 'En zie, Ik zend de belofte Mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte' (Luk. 24:49). Het was de hoofdbelofte van het Oude Testament dat Christus onze menselijke natuur zou deelachtig worden, en het is de hoofdbelofte van het Nieuwe Testament dat wij Zijn Goddelijke natuur zullen deelachtig worden: Hij is gekleed met ons vlees naar de eerste belofte, en wij zijn aangedaan met Zijn Geest naar de laatste belofte. Naar de belofte hadden de apostelen en anderen lang gewacht en tot deze vervulling waren zij nu voorbereid en toegerust. Zij hadden daarop gewacht van de dag van de hemelvaart tot op het pinksterfeest. Zelfs op het punt van Zijn hemelvaart heeft Hij tot hen gezegd dat Hij de Heilige Geest zenden zou, en daarom hebben zij gedurig gebeden tot die ure toe, op dit bevel hebben zij gewacht, totdat de dag van het pinksterfeest vervuld werd — 'Wie gelooft, die zal niet haasten' (Jes. 28:16). Voorwaar, wachten is een christenplicht: 'Want het gezicht zal nog tot een bestemde tijd zijn, dan zal Hij het op het einde voortbrengen, en niet liegen: zo Hij vertoeft, verbeid Hem, want Hij zal gewisselijk komen, Hij zal niet achterblijven' (Hab. 2:3). Wel mogen wij wachten en wachten op Hem, en daarbij opmerken hoe God en Christus gewacht hebben op ons en op onze bekering, en in het bijzonder overdenken dat de Trooster zal komen, en dat Die, gekomen zijnde, Hij bij ons zal blijven in der eeuwigheid (Joh. 14:16). Zoals zij gewacht hebben op de Geest, zo waren zij behoorlijk geschikt om de Geest te ontvangen, want 'zij waren allen eendrachtelijk bijeen', in een plaats. Let hier op de hoedanigheden van de personen: 'Zij waren allen eendrachtig' enzovoort. Aan hen die eendrachtig waren, is de Geest gegeven, waar niets is dan tweedracht, twist, verdeeldheid en onenigheid, daar is Gods Geest niet, want de Geest is de Werkmeester van eendracht, vrede, eenheid en vriendschap. Hij is de ware wezenlijke eenheid, liefde en liefdesband van de twee Personen, de Vader en de Zoon: ja, van God met God. En Hij is gezonden om de vereniging, liefde en liefdesband van de twee verenigde naturen in Christus te zijn, ja, van God met de mens. En zouden wij kunnen denken dat de wezenlijke eenheid ergens anders zal komen dan waar eenheid is? Kan de Geest van eenheid wel komen of blijven anders dan waar de eenheid van de Geest is? Zeker, daar is geen hoedanigheid die ons eigenlijker, meer in het bijzonder, waarachtiger en zekerder de Geest doet ontmoeten, dan

die hoedanigheid in ons die het meest met Zijn natuur en wezen overeenkomt. En dat is eenheid, liefde en eendracht. Zijn wij verwonderd dat de Geest Zich zo weinig in ons beweegt? Ach, wij zijn niet allen eendrachtig, zelfs het eerste stuk ontbreekt ons om ons de komst van de Heilige Geest te doen ontmoeten. Wij zien dat de personen, tot wie de Geest is gezonden 'eendrachtig bijeen waren in een plaats.'

9. Van de wijze waarop de Heilige Geest is gezonden.

Van de manier waarop Hij is gezonden of hoe Hij op de apostelen gekomen is, daarvan staan ons deze stukken op te merken:

1. Hij kwam haastig: wat te kennen geeft, of de Majesteit van het wonderwerk, het is heerlijk wat haastig wordt gedaan, of de waarheid van het wonderwerk: geen bedrog of list kon daarin plaats hebben, omdat zijn beweging zo haastig was, of het oogmerk van het wonderwerk, wat was om diegenen op te wekken en te bewegen, die het overkwam. Want in het algemeen verschrikken haastige dingen ons en doen ons daarop zien. Wij kunnen hieruit leren dat wij zulke bewegingen van de Geest ontvangen, die soms haastig komen en wij niet weten hoe. Ik weet dat geen mens onder ons christenen, leeft, die niet soms opwekkingen, bewegingen en aanblazingen van Gods Geest voelt. Och, dat de mensen zich ervoor wilden wachten om de tegenwoordige bewegingen te verachten! Och, dat de mensen de wind wilden waarnemen terwijl hij blaast, en het water als het bewogen wordt, want wij weten niet wanneer hij en of hij wel ooit weer zal blazen.

2. Hij kwam uit de hemel. De plaats schijnt hier de gave aan te prijzen, zoals uit de aarde aardse dingen opkomen, zo komen uit de hemel hemelse, geestelijke en eeuwige dingen. En dit is een teken om de geesten te onderscheiden: 'Geliefden, gelooft niet een iegelijk geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn' (1 Joh.4:1). Als onze bewegingen uit de hemel komen, als wij onze gronden daarvandaan halen, van de hemel, van de godsdienst, van de heiligheid, het is Gods Geest. Of als wij daardoor naar de hemel getrokken worden, als het ons hemelsgezind maakt, ons speent van de wereld, als het onze genegenheden verheft en stelt op hemelse dingen en als het onze wandel schikt en stuurt naar de hemel, zo kunnen wij besluiten dat de bewegingen niet van beneden zijn, maar van boven. Och, dat de mensen voortdurend acht gaven en luisterden naar de bewegingen, werkingen, aanwijzingen en aanduidingen van de Geest, die uit de hemel komen. Dit is zeker, die Geest is van God, Die uit de hemel neerdaalt en Die zal onze ziel opheffen naar de hemel.

3. Hij kwam uit de hemel als een wind. De vergelijking is zeer juist. Van alle lichamelijke dingen is de wind het minst lichamelijk, hij is onzienlijk en komt het dichtst bij de natuur van een geest, hij is snel en werkt als een geest. Maar in het bijzonder wordt de Heilige Geest vergeleken bij een wind ten opzichte van Zijn onweerstaanbare werkingen, zoals er niets is wat de wind kan tegenstaan, hij gaat en blaast waarheen en zo dikwijls hij wil. Zo kan er ook niets de Geest van God tegenstaan, maar Hij heeft voorgenomen krachtig te werken. Ik wil niet zeggen of het hart van de mensen de werking van de Geest kan weerstaan en enigsinds of in enige trappen verwerpen. Stefanus zei tot de Joden dat zij altijd de Heilige Geest wederstonden (Hand. 7:51), en de apostel spreekt van krachtige beletselen, en van 'alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God' (2 Kor. 10:5). Zo is er een natuurlijke strijd tegen een aanhoudende vijandschap en dadelijk wederstaan van Gods Geest door onze geest. Wij moeten dan onderscheid maken tussen een

overweldigende tegenstand en één die met trappen geschiedt. De Geest werkt in de bekering zo, dat Hij de overweldigende tegenstand wegneemt, maar niet die van de trappen. Een mens is vóór zijn bekering moeilijk en vol van lasteringen en vooroordelen, hij is onwillig om zalig te worden. Hij kan de waarheid niet verdragen, hij doet wat hij kan om de goede bewegingen te smoren. Maar als hij behoort tot de verkiezing der genade, dan zal God eindelijk zijn hart overmeesteren en hem van onwillig, gewillig maken. Hij zal door Zijn almacht de wil overbuigen en veranderen en op zijn ziel werken door Zijn almachtige kracht, krachtig, onoverwinnelijk en onweerstaanbaar. Nogmaals: de Heilige Geest wordt vergeleken bij de wind ten opzichte van Zijn vrije werking: 'De wind blaast waarheen hij wil', zegt Christus (Joh. 3:8), en zo blaast ook de Geest waarheen Hij wil. Wie kan enige reden geven waarom de Geest Jakob zo liefelijk heeft aangeblazen, en niet Ezau, of Petrus en niet Judas? Is het niet de vrije genade en het welbehagen van God? En spruit het niet uit de enkele vrijheid en loutere soevereiniteit van Zijn eigen werking alleen? 'Omdat het u gegeven is de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven' (Matth. 13:11), en: 'Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U' (Matth. 11:25, 26). Deze en dergelijke plaatsen zijn als zovele hamers om al die leerstukken van de vrije wil en van de macht van mensen in bovennatuurlijke dingen te vermorzelen. De genade heeft geen voordeel van mensenwerk, de vrije wil kan zich werkelijk doen bewegen en lopen, maar zal het zijn tot het goede, dan moet hij worden bewogen, gedreven en aangeblazen door Gods vrije genade. De geest blaast waarheen Hij wil.

4. Hij kwam 'gelijk een geweldige gedreven wind.' Zoals de wind soms van zo'n kracht is, dat hij bergen en steenrotsen scheurt en klieft, bomen omrukt en gebouwen omver blaast, zo zijn ook de werkingen van de Heilige Geest. Hij breekt alles voor Zich af, Hij neemt verschillende hoge gedachten gevangen. Hij overwint de wereld, beginnende van Jeruzalem en Zich verspreidende over de hele aarde. Hij is machtig in Zijn werkingen, en doet de dapperste en moedigste mensen schudden en beven, en vermorzeld zelfs stenen harten. Zeker, onze woorden zonder deze Geest zijn maar een slappe wind. Wij kunnen ons leven verteren en echter geen zielen vermurwen, maar als de Geest blaast, dan maakt Hij de consciënties van de kloekmoedigste machten verbaasd en verdrijft onze zonden, zoals de wind de sprinkhanen verdreef die het land van Egypte bedekten. Daar is een gelijkheid tussen deze geweldige wind en de werkingen van de Geest. De Geest komt eerst als een Geest van dienstbaarheid en dan als een Geest van aanneming tot kinderen. De Geest van dienstbaarheid is als een geweldige wind die verschrikt, om aan te tonen dat wij Gods genade niet kunnen ontvangen voordat de poort is geopend door vrees en vernedering. Anderen zeggen dat het sterke gebruik van deze wind aanwijst, hoe de apostelen zo, zonder tegenstand zouden doorgaan in de prediking van het Evangelie van Jezus Christus. Zij hadden opdracht om over de hele wereld te gaan en al de volkeren te onderwijzen. En hen was beloofd dat, ondanks dat velen hen zouden weerstaan, de poorten der hel hen toch niet zouden overweldigen, dat de Geest hen altijd zou geleiden, en dat Hij in hen en zij in Hem zoals een geweldig gedreven wind, met kracht zouden overweldigen.

5. 'Hij vervulde het gehele huis, waar zij zaten' (Hand. 2:2). Niemand was daar, die niet met de Heilige Geest werd vervuld, in deze plaats was een vergadering van heiligen. Alle

mannen en vrouwen (honderd en twintig, zoals enigen menen) werden in deze plaats bezocht uit de hoogte, want de Heilige Geest kwam op hen en bleef in hen. Wel mag David zeggen: 'Welgelukzalig zijn zij, die in Uw huis wonen (...); ik koos liever aan de dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid' (Ps. 84:5, 11). Die in dit huis bleven, waren onder de belofte dat de Heilige Geest komen zou, en nu werd de belofte aan hen vervuld, want Hij vervulde het hele huis waar zij zaten. Ik zeg: waar zij zaten, om aan te duiden, dat geen van al de andere huizen in Jeruzalem deze geweldig gedreven wind gevoeld heeft. Daar was geen vergadering van heiligen in enige hoek van de stad dan alleen in dit huis, of als er enige andere vergadering geweest zou zijn, heeft deze Geest op geen van die geblazen waar deze mensen niet geweest zijn. Dat, en alleen dat huis vervulde Hij, waar zij zaten. In dit blazen op juist deze plaats, is een ware eigenschap van de Heilige Geest: 'De wind blaast waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet, vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is' (Joh. 3:8). De Geest blaast waarheen Hij wil, en op wie Hij wil, en zij zullen het genoeg gewaar worden en anderen bij hen, helemaal niet. Hebben wij de ondervinding hiervan soms niet in onze eigen vergaderingen? Een geluid wordt er gehoord, een wind blaast er, en het kan zijn dat maar één of twee het geluid horen en het blazen inwendig voelen tot hun zaligheid. Het kan zijn dat de ene hier, de andere daar de Geest voelt en daardoor gevoelig wordt bewogen en geraakt, maar twintig aan deze en veertig aan de andere zijde van hem, blijven stil zitten en gaan weg, niet méér bewogen dan toen zij in Gods tegenwoordigheid kwamen. Och, dat deze Geest des Heeren dagelijks en voortdurend beliefde te komen in onze vergaderingen! Och, dat Hij deze en gene wilde aanblazen! Och, dat Hij alle zielen in de vergadering met de hemelse aanblazing wilde vervullen! Kom, o Heilige Geest! 'Ontwaak, Noordenwind, en kom, gij Zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien' (Hoogl. 4:16).

6. Hij kwam neer in de gedaante van tongen. Iemand zei terecht: deze wind bracht tongen, ja, een hele plasregen van tongen. De apostelen werden niet alleen tot hun eigen voordeel aangeblazen, maar hen werden gaven gegeven om deze weldaad ook aan anderen mee te delen. Maar waarom is de Heilige Geest verschenen in de gedaante van tongen? Ik antwoord: a. De tong is een teken van het uitgaan van de Heilige Geest, van het Woord van de Vader. Zoals de tong de nauwste gemeenschap met het woord heeft, en bewogen wordt door het woord van het hart, om dat uit te drukken door het geluid van de stem, zo heeft ook de Heilige Geest de nauwste gemeenschap die er kan zijn met het Woord van God. Hij is de uitdrukker van Zijn stem en de spreker van Zijn wil. b. De tong is het enige werktuig van de wetenschap, die het van de ene mens naar de andere overbrengt. Hoewel de ziel de fontein is waaruit alle wijsheid voortkomt, zo is toch de tong de pijp en het kanaal waardoor deze wijsheid en wetenschap worden meegedeeld en overgebracht van de ene tot de andere. Zo is ook de Heilige Geest de enige Werkmeester en Leraar van alle waarheid: hoewel Christus de Wijsheid Gods is, zo is de Heilige Geest echter een Leermeester van deze wijsheid aan de mensen, en hierom is het dat de Heilige Geest verschenen is in de gedaante van tongen.

Maar niet slechts in de gedaante van tongen, maar met deze hoedanigheden.
a. Het waren verdeelde tongen, om aan te duiden, dat de apostelen zouden spreken in verschillende talen. Zouden de heidenen worden geroepen, dan moesten zij onvermijdelijk een tong der heidenen hebben om hen daarmee te roepen. Als zij schuldenaars waren niet

alleen de Joden, maar ook de Grieken, en zelfs de barbaren (Rom. 1:14), dan moesten zij een tong hebben niet alleen van de Joden, maar ook van de Grieken en barbaren, om deze schuld te betalen en zich te ontlasten van deze plicht, om 'heen te gaan en te onderwijzen al de volken' (Matth. 28:19). Dit is zeker, deze gave was hen tot uitbreiding van het Evangelie gegeven, en dat overal. De tongen waren verdeeld, opdat de apostelen alle talen zouden spreken en dat alle volkeren in de wereld, waarheen zij ook zouden komen, hen zouden horen en hen zouden verstaan, sprekende in hun eigen talen.

b. Het waren vurige tongen, om aan te wijzen dat er in hun spreken kracht en ijver zou zijn. De wereld was zo overstelpt met onwetendheid en dwaling, dat het nodig was dat de lippen van de apostelen aangeraakt werden met een kool van het altaar. Tongen van vlees en woorden van lucht zouden tot de zaak niet dienen, maar hun tongen moesten aangedaan worden met vuur en de Geest des levens moest gegeven worden in de woorden, die zij zouden spreken. Met zo'n tong heeft Christus Zelf gesproken, toen zij van Hem zeiden: was ons hart niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op de weg...?' (Luk. 24:32). Met zo'n tong heeft Petrus op deze tijd gesproken, daar viel zoiets als vuur van hem in hun harten, toen zij verslagen werden in het hart, en zeiden: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?' (Hand. 2:37). Och, dat wij, dienaars, deze vurige tongen hadden! O, dat de Geest Zijn levenskolen mocht leggen in onze woorden! Och, dat onze preken verwarmende preken waren! Hebben wij niet te vrezen dat de Geest weg is, omdat het volk zo dood is, en dat wij zo weinig levend zijn in onze bediening? Van Luther wordt verhaald dat toen hij iemand wat flauwtjes hoorde preken, gezegd heeft: koud, koud, dit is een koude preek, hier is helemaal geen warmte te halen. O, als de Geest komt, dan komt Hij met een vurige tong, in plaats van woorden zullen vurige spranken van ons, vallen in de harten van de toehoorders.

c. De verdeelde vurige tongen zaten op een ieder van hen om hun bestendigheid en volharding aan te duiden, zij hebben niet slechts gelegen en aangeraakt, en zijn zo weer vergaan zoals zomervogels, maar zij zaten, zij bleven stil en voortdurend zonder beroering en verschrikking. Dit was het persoonlijke teken waaruit Johannes de Doper wist dat Jezus de Christus was: 'Op Welke gij de Geest zult zien nederdalen, en op Hem blijven, Deze is het, Die met de Heilige Geest doopt' (Joh. 1: 33). Niet alleen het neerdalen van de Geest, maar het blijven van de Geest op Hem was het teken. De Geest van God is een vaste Geest (Ps. 51:12), Hij blijft in de ziel van wie Hij gegeven is, en daarom getuigt de psalmist dat ook die grote zaak van Christus tot dit doel is geweest, dat de Geest onder ons zou wonen: 'Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen om bij U te wonen, o HEERE God!' (Ps. 68:19). Niet dat Hij alleen voor een nacht zou komen en overnachten, zoals een reizend man in een herberg komt, en dan 's morgens weer vertrekt, nee, maar opdat Hij Zijn zitplaats zou hebben en onder hen wonen. Ik weet dat erover getwist wordt, of men de Heilige Geest kan verliezen. Maar zeker, de uitverkorenen verliezen Hem nooit helemaal en tot het einde toe. Alleen durf ik niets anders te zeggen, of voor zoveel het enige gaven aangaat, kunnen de uitverkorenen Hem zelfs verliezen. David heeft ná zijn zonden moeten uitroepen: 'Verwerp mij niet van Uw aangezicht, en neem Uw Heilige Geest niet van mij. Geef mij weder de vreugde Uws heils; en de vrijmoedige geest ondersteune mij' (Ps. 51:13, 14). Wij zien dat ten opzichte van sommige gaven, de wedergeborenen de Geest soms verliezen, maar dat de gelovige géén overblijfselen zouden houden van de Geest, ook in hun grootste afwijkingen, dat kan ik niet denken. Johannes leert ons uitdrukkelijk: 'Een iegelijk, die uit God geboren is, die doet de zonde niet (de zonde tot de dood), want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet

zondigen, want hij is uit God geboren' (1 Joh. 3:9). David heeft in zijn val de vreugde zijns harten, de zuiverheid van zijn consciëntie en verschillende andere gaven verloren, waarvan hij om herstelling heeft gebeden, maar hij heeft de Heilige Geest niet helemaal verloren, want als dat zo was, hoe zou hij dan hebben kunnen bidden: 'Verwerp mij niet van Uw aangezicht en neem Uw Heilige Geest niet van mij'? En zo heb ik de manier van de zending van de Geest verhandeld.

10. Van de mate waarin de Heilige Geest nu was gegeven.

In welke mate of hoeveel van de Geest was nu gegeven? Deze vraag is nodig, omdat wij de zending van de Heilige Geest ná Christus' hemelvaart inbrengen, alsof de Heilige Geest voor die tijd niet was gegeven.

Dat dit de tijd van de komst van de Heilige Geest was, is helder, maar dat de Heilige Geest vóór die tijd niet zou gegeven zijn, kunnen wij niet zeggen. Zeker, de profeten hebben door Hem gesproken, en de apostelen hadden Hem. Niet alleen toen zij voor het eerst werden geroepen, maar meer volkomen toen Hij 'op hen blies, en tot hen zei: Ontvangt de Heilige Geest' (Joh. 20:22). Zodat, als u arbeidt om deze dingen te verenigen, ik geen betere weg weet dan dat wij het leggen op de trap of de mate van de zending van de Geest. Ik weet dat enigen verder gaan, om het zo te verenigen, dat de Heilige Geest tevoren in het verborgen gegeven was door de genade, maar dat Hij nu werd gegeven in een zichtbare gedaante met macht. Anderen op deze wijze, dat de Heilige Geest tevoren gegeven is ten opzichte van de genade en de bedienende gaven, maar nu ten opzichte van de kracht of geestelijke bekwaamheid om wonderen te doen en om te spreken. Maar wij zien dat de profeten en apostelen hiervóór niet alleen genade en bedienende gaven gehad hebben, maar ook een wonderdoende kracht, zelfs de geest van krachtige en buitengewone werkingen. Alleen was het onderscheid hierin, dat de Geest hiervóór op hen besprengd was geweest, maar nu over hen uitgegoten, hiervóór waren zij maar een weinig aangeblazen en verkoeld met een kleine blazing, maar nu werden zij allen aangeblazen door een geweldige wind. Zonder twijfel is er onderscheid in de zending van de Geest, wat enigen voornamelijk hebben voorgesteld in deze drie dingen. Zoals:

1. In de manier van de zending van de Geest. Tot de oude kerk kwam de Geest in het algemeen in dromen, gezichten, in een zacht en stil geluid of op een verborgen manier, maar nu is Hij gekomen met macht, in het openbaar en met vertoning, en daarom wordt Hij genoemd: 'De Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis' (Ef. 1:17). Bij de verschijning van God aan Elia wordt gezegd: 'En zie, de HEERE ging voorbij, en een grote en sterke wind, scheurende de bergen en brekende de steenrotsen voor de HEERE heen; doch de HEERE was in de wind niet; en na deze wind een aardbeving; de HEERE was ook in de aardbeving niet; en na de aardbeving een vuur; de HEERE was ook in het vuur niet; en na het vuur het suizen van een zachte stilte. En het geschiedde als Elia dat hoorde, dat hij zijn aangezicht bewond met zijn mantel', als wetende dat de Heere daarin tegenwoordig was (1 Kon. 19:11, 12). De Geest kwam vanouds niet anders dan in een gezicht of droom, of in een stil zacht geluid, maar nu is Hij gekomen in een geweldig gedreven wind, in vurige tongen, in een aardbeving, zo hevig, dat de plaats zich bewoog: 'En als zij gebeden hadden, werd de plaats, in welke zij vergaderd waren, bewogen; en zij werden allen vervuld met de Heiligen Geest' (Hand. 4:31). De Geest beliefde nu te komen in zulke verschijningen, die in zich een ontdekkende eigenschap hebben, die niet verborgen kan blijven.

2. Een ander onderscheid is er ten opzichte van het onderwerp, tot wie Hij is gezonden. Hiervoor kwam Hij alleen in de besloten hof van de Joden, maar ná Christus' hemelvaart is de Geest uitgegoten over alle vlees. Elk gelovige is nu het Israël van God, een ieder christen is een tempel van de Heilige Geest. Nu, ontvangen wij ook de Heilige Geest of anders staat het er slecht voor met ons: 'Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, Die komt Hem niet toe' (Rom. 8:9). Op de preek van Petrus voor Cornelius wordt er getuigd, dat 'de Heilige Geest viel op allen, die het Woord hoorden. En de gelovigen die uit de besnijdenis waren, zovelen als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich, dat de gave des Heiligen Geestes ook op de heidenen uitgestort werd' (Hand. 10: 44, 45). Het was in het eerst iets wonderlijks, zelfs voor de apostelen, maar in deze preek heeft Petrus bekend: 'lk verneem in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is; maar in allen volke is, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam' (Hand. 10:34, 35). Let op: 'in alle volken', — 'op alle vlees zal Ik Mijn Geest uitstorten.'

3. Nog is er onderscheid in de mate van Zijn zending. ln het eerst was Hij maar gezonden met droppelen en zoals de dauw, maar nu is Hij uitgestort in een plasregen en in overvloed. De Heilige Geest (zegt Paulus) is rijkelijk over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker (Titus 3:6). Zoals er trappen in de wind zijn, een koel briesje, een wind en een storm, zo kunnen wij ook de trappen in de Geest niet ontkennen. De apostelen hebben bij de opstanding van Christus de Geest ontvangen, maar nu zijn zij vervuld met de Geest, toen was het maar een koel briesje, maar nu was het een geweldige wind. En in der waarheid, nooit is de Geest in zo'n mate aan de mensen gegeven, als in deze tijd. De vaders vóór hen, en wij en onze vaders ná hen, hebben maar (om zo te spreken) een vonk van de Geest vergeleken bij hun efa. Zo'n pinksterfeest als dit was er nooit, niet ervoor noch erná. Het was Christus' kroondag, de dag van Zijn zitten op Zijn troon toen Hij deze gave aan de mensen heeft gegeven, en daarom is op die dag alle heerlijkheid vertoond boven alle andere dagen.

11. Van de redenen waarom de Heilige Geest is gezonden.

De redenen waarom de Heilige Geest is gezonden, zijn verschillend.

1. Opdat alle voorzeggingen betreffend deze zending zouden vervuld worden. Jesaja spreekt van een tijd wanneer 'over ons uitgegoten worde de Geest uit de hoogte; dan zal de woestijn tot een vruchtbaar veld worden' (Jes. 32:15). En Zacharia heeft voorzegd: 'Over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden' (Zach. 12:10). En Joël heeft nog duidelijker voorzegd: 'Daarna zal het geschieden, dat Ik Mijn Geest zal uitgieten over alle vlees; en uw zonen en uw dochteren zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien. Ja, ook over de dienstknechten en over de dienstmaagden zal Ik in die dagen Mijn Geest uitgieten en zij zullen profeteren' (Joël 2:28, 29). Zelfs deze voorzegging heeft Petrus ingebracht in zijn eerste preek na de zending van de Geest (Hand. 2:11, 17), waarin wij lezen van tweeërlei uitgieting van de Geest, één op hun zonen en de andere op hun dienstknechten, de eerste gaat alleen de Joden aan, die zouden voorzeggingen hebben, gezichten en dromen, naar de oude manier bij de Joden. Maar de laatste gaat ons aan, wij zijn niet van hun zonen, maar van zijn dienstknechten, waaronder de gezichten en dromen ophouden. En daarom, als iemand nu op deze gezichten en dromen zou willen staan, zo zeg ik met Jeremia: 'De profeet bij welke een droom is, die vertelle de droom; en bij welke Mijn woord is, die spreke Mijn woord waarachtiglijk; wat

heeft het stro met het koren te doen?' (Jer. 23:28). Maar van alle voorzeggingen betreffende de zending van de Heilige Geest, heeft in het bijzonder onze Zaligmaker, de duidelijkste aangegeven. Twee grote voorzeggingen vinden wij in de Bijbel: de ene is uit het Oude, en de andere uit het Nieuwe Testament. Die uit het Oude Testament was vóór Christus' komst, en die uit het Nieuwe was vóór de komst van de Heilige Geest. En hierom zeggen wij dat Christus' komst, de vervulling van de wet is geweest, en de komst van de Heilige Geest, de vervulling van het Evangelie. Laat ons in dit opzicht onderzoeken en bezielen deze voorzeggingen van Christus, de grote Profeet in het Nieuwe Testament: 'Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid' (Joh. 14:16, 17). 'Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn Die Ik u zenden zal van de Vader, namelijk de Geest der waarheid, Die van de Vader uitgaat, Die zal van Mij getuigen' (Joh. 15:25). 'En ziet, Ik zend de belofte Mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte' (Luk. 24:49). 'Het is u nut dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden' (Joh. 16:7). Het was nodig dat al deze voorzeggingen en beloften moesten vervuld worden, en daarom is de Heilige Geest tot ons gezonden.

2. Opdat de heilige apostelen zouden voorzien worden met gaven en genadegaven, gedienstig tot hun staat, gelegenheid en plaats. Tot dat doel was de Heilige Geest zo gauw niet gezonden, of 'zij werden allen vervuld met de Heilige Geest en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hen gaf uit te spreken' (Hand. 2:4). Zij werden vervuld met de Heilige Geest, niet dat zij voorheen zonder waren, maar nu werden zij meer vervuld met de Geest dan ooit tevoren, en zij spraken met andere talen, andere dan zij ooit geleerd hadden. Het is waarschijnlijk dat zij tot deze tijd geen andere dan de Syrische taal gekend hebben, maar nu in één ogenblik konden zij Grieks, Latijn, Arabisch, Perzisch, Partisch, en wat niet al spreken! Gods wijsheid en goedertierenheid kan hier wel in gezien worden, dat het middel van de verschillende talen, die de oorzaak geweest zijn van Babels verwoesting, hetzelfde middel moet zijn en aan de apostelen gegeven worden, om Sions opbouw uit te werken. Dat voor de vloek als die weggenomen is, een zegening in de plaats komt. Dat de verwarring van de talen, verenigd wordt tot Gods heerlijkheid, dit zou dan het gevolg van de tongen zijn, dat er geen spraak of taal op aarde zou zijn, of Zijn roem, heerlijkheid en Evangelie zou onder hen gehoord worden. En hierin is nog veel meer op te merken, dat zij hebben gesproken met andere talen, 'zoals de Geest hun gaf uit te spreken.' Het woord 'uitspreken' is in de oorspronkelijke taal zoveel als spreken van wijze en gewichtige spreuken, nu, dergelijke spreuken heeft de Geest hen gegeven uit te spreken: de grote werken Gods, zoals in vers 11 staat. Zij hebben gesproken van die bijzondere weldaden, die God door de dood van Zijn Zoon aan de wereld heeft bewezen. Zij hebben gesproken van het werk van onze verlossing, van Christus' verdiensten, van de heerlijkheid en rijkdommen van Zijn genade, van de eer, die wij aan Zijn Naam schuldig zijn vanwege al Zijn goedertierenheden. Anderen voegen eraan toe dat zij hebben gesproken van de wonderlijke werken van de Drie-enigheid, zoals van onze schepping, verlossing en heiligmaking, en wat in het algemeen behoort tot des mensen zaligheid. Hun woorden zijn geen bottigheden van hun eigen hersenen geweest, geen eenvoudige, geringe en algemene stof, maar grote en hoge zaken of Godsspraken, 'zoals de Geest hun gaf uit te spreken.' Maar deze redenen zijn veraf ten opzichte van ons.

3. Opdat Hij de harten van alle gelovigen zou vervullen en maken tot tempelen en woningen van de Heilige Geest. 'Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is, Die gij van God hebt, en dat gij uws zelfs niet zijt?' (1 Kor. 6:19). Hier wordt gezegd dat, ná de geweldige gedreven wind en verdeelde vurige tongen, 'zij allen vervuld werden met de Heilige Geest en begonnen te spreken met andere talen' (Hand. 2:4). Eerst werden zij vervuld met de Heilige Geest, en daarop hebben zij gesproken met andere talen. De Geest Gods begint inwendig en werkt uitwendig: eerst verandert Hij het hart, voor Hij de spraak verandert, eerst werkt Hij op de geest en dan op de uitspraak. Dit was het eerste werk van de Geest: 'Hij heeft hen vervuld', en dus moeten tot de dagelijkse bediening diegenen besteld worden, die vol van de Heilige Geest zijn. Van Stefanus wordt gezegd, dat hij vol was van de Heilige Geest, en Barnabas werd genoemd: 'een goed man en vol des Heiligen Geestes.' De Heilige Geest wordt in het algemeen gezegd de gelovigen te vervullen, maar of dit de persoon van de Heilige Geest is of de indrukken van de Heilige Geest, is een zeer groot verschil. Wat mij aangaat, ik houd het met hen die zeggen, niet alleen de indrukken van de Geest, de hoedanigheden van heiligheid, de gaven en genade van de Heilige Geest, of zoals enigen menen, hebbelijke genade op een bijzondere wijze, maar dat de Heilige Geest Zelf vervult, woont en heerst in de harten van alle wedergeboren mensen. En dit dunkt mij duidelijk te zijn:
1. Uit de Schrift.
2. Uit de bewijsredenen.

1. De Schriftplaatsen zijn deze: 'Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit Zijn buik vloeien. En dit zeide Hij van de Geest, Dewelken ontvangen zouden, die in Hem geloven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was' (Joh. 7: 38, 39). betreffend de woorden: 'Uit zijn buik zullen stromen des levenden waters vloeien', door het levende water wordt verstaan de genade, door de stromen des levenden waters, de veelvoudige genade van de Geest, door het vloeien van deze stromen, de overvloeïng en mededeling van deze genade van de ene tot de andere, en door de buik waaruit deze stromen zouden vloeien wordt verstaan, het hart, aangedaan en vervuld met de Heilige Geest. Nu, de springader en de rivieren, de fonteinen en stromen zijn verschillende dingen en moeten onderscheiden worden, het één is de oorzaak en het ander het gewerkte, het één is de boom en het ander de vrucht: de Heilige Geest, vervullende de harten van de gelovigen, is de Oorsprong en de Fontein waaruit al deze stromen van levend water vloeien, en daarom zegt de evangelist uitdrukkelijk: 'Dit zeide Hij van de Geest, Welken ontvangen zouden, die in Hem geloven.' Van welke Geest? Van de Heilige Geest, Die in volle mate 'nog niet gegeven was, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.' Het is dezelfde Geest, Die de gelovigen ontvangen, waaruit al deze stromen van levend water vloeien, maar deze stromen vloeien niet van de hebbelijke genade, noch van enige van de genaden van de Heilige Geest, maar van de Heilige Geest Zelf.
Nogmaals: 'Wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden, — en toekomende dingen zal Hij u verkondigen' (Joh. 16:13). Nu, het hebbelijke van de genade kan niet leiden noch leren, of de mens toekomende dingen verkondigen. Het hebbelijke van de genade kan niet spreken noch horen, zoals daar geschreven is: 'Hij zal van Zichzelve niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken.' Dit kan geen ander zijn dan de Geest in Zijn eigen Persoon, Die is de Trooster, Die hoort, spreekt, in alle waarheid leidt en ons de toekomende dingen verkondigt.

Verder: 'de liefde Gods is uitgestort in onze harten, door de Heilige Geest, Die ons is gegeven' (Rom. 5:5). Behalve de genade van de Geest, die de liefde Gods is, wordt de Heilige Geest of de Geest Zelf gezegd ons gegeven te zijn. En: 'Gijlieden zijt niet in het vlees, maar in de Geest, zo anders de Geest Gods in u woont' (Rom. 8:9). Hier is een helder onderscheid bij de nieuwe mens, tussen ons 'zijn in de Geest' en 'het wonen van de Geest in ons': 'Maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft (dat is diezelfde Heilige Geest, Die in ons Hoofd en Zaligmaker Jezus Christus woont), die komt Hem niet toe. — En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont' (vs. 9, 11). Deze Geest kan niet verstaan worden van de hebbelijke genade, want de hebbelijke genade heeft Jezus niet opgewekt uit de doden; neen, het was dezelfde Geest Die in Christus gewoond heeft, en Die woont ook in ons.
Nogmaals: 'Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?' (1 Kor. 3:16). 'Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is?' (1 Kor. 6:19). Maar genaden en gaven worden eigenlijk niet gezegd in tempelen te wonen, dit ziet meer op personen dan op hoedanigheden, en daarom wordt het verstaan van de Heilige Geest Zelf: 'Gij zijt de tempel des levenden Gods', gewisselijk, de genade is niet de levende God; 'maar gij zijt de tempel des levenden Gods; gelijkerwijs God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en Ik zal onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn, en zij zullen Mij een volk zijn' (2 Kor. 6:16).

2. De redenen om dit te bevestigen, zijn deze:
1. De Heilige Geest wordt werkingen toegeschreven, zoals Hij ons is gegeven, of in ons woont: 'De Geest gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde' (Joh. 16:8). En: 'Wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden' (vs. 13). 'Gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn' (Rom. 8:15, 16). Deze werkingen worden in het algemeen de Heilige Geest toegeschreven, ik bedoel die Heilige Geest, Die wij ontvangen en Die in ons woont, Die overtuigt, Die leidt, Die helpt, Die doet voelen, Die getuigt: maar de werkingen worden gedaan door personen en niet door hoedanigheden. De hebbelijke genade kan niet overtuigen of leiden of leren of onze zwakheden helpen, dit zijn de werkingen van de Geest Zelf in Zijn eigen Persoon.

2. De Geest Zelf is de band van onze geestelijke vereniging met Jezus Christus, en daarom is het de Geest Zelf Die in ons woont. Zie, het is zoals in ons lichaam: daar is het hoofd en de leden, en zij allen zijn tot één natuurlijk lichaam, omdat zij door één en dezelfde ziel levend worden gemaakt en bewogen. Zo is het met het geestelijk lichaam: Christus is het hoofd en wij zijn Zijn leden, en toch zijn wij samen één geestelijk lichaam, omdat dezelfde Geest in ons woont. En hierom wordt gezegd dat Christus in ons woont door Zijn Geest: 'Of kent gij uzelve niet, dat Jezus Christus in u is? Tenzij dat gij enigszins verwerpelijk zijt' (2 Kor. 13:5). 'Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem' (Joh. 6:56). 'Ik leef', zegt Paulus, 'doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij' (Gal. 2:20). Hoe in mij? Niet lichamelijk, zoals in die zin: 'Welke de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen' (Hand. 3: 21), maar geestelijk, naar de getuigenis van de apostel: 'En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten' (Gal. 4:6). Dit is de verborgenheid die de heidenen moeten weten, de heerlijke verborgenheid, ja, de rijke en heerlijke verborgenheid. De

apostel geeft die al deze bijnamen: 'Welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid' (Kol. 1:27).

3. Zoals de satan zijn zitplaats neemt in de goddelozen, en hen bewerkt tot allerlei zonde en gevangen houdt tot zijn wil, zo komt de Geest van God hem uit de bezitting verdrijven, en woont in ons, om ons te leiden in alle waarheid, ons te vervullen met alle genade en ons te buigen tot alle heilige gehoorzaamheid. Daar wordt een weinig over getwist, of de mens, als hij blijft in de staat van ongelovigheid, dat die sterkgewapende satan de bezitting houdt en in hen woont, hoewel niet op zo'n grove en gevoelige manier als in de bezetene, maar onzichtbaar en geestelijk, en regeert en heerst in hen, en hen maakt tot zijn slaven naar zijn wil. En zo ook om diezelfde reden, als een sterkere komt dan hij, ja, de goede Geest van God, Die werpt hem uit, neemt de bezitting en woont, heerst en regeert in onze zielen en lichamen.

4. Als de Geest Zelf niet in ons woonde, hoe zouden er dan drie kunnen zijn die getuigen? De apostel leert ons: 'En drie zijn er die getuigen op de aarde (of in onze harten) de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één' (1 Joh. 5:8). Nu, door water wordt verstaan de heiligmaking, onze heiligmaking getuigt met ons dat wij kinderen van God zijn, en deze heiligmaking bestaat of in de hebbelijkheid van de genade, of in de werkingen van de genade. Als dan de Geest van Christus in de gelovigen niet anders was dan de genade, dan zou het al één zijn met de getuigenis van het water, maar er zijn drie, die getuigen: de getuigenis van de Geest, het bloed en het water, niet alleen rechtvaardigmaking en heiligmaking die maar twee getuigen zijn, maar de Geest wordt erbij gevoegd, en Die getuigt ook in onze harten dat wij kinderen Gods zijn, en dat Jezus Christus de Zoon van God is. Christenen, denk niet dat ik verdrietig ben van deze bewijzen, dit zijn geen beschouwende, wetenschappelijke stukken die niet strekken tot stichting, maar zij dragen heerlijke vruchten. Alleen wat de wijze van de inwoning van de Geest in ons aangaat, die is moeilijk om te begrijpen. Het is zeker dat Hij niet in ons woont zoals in Christus, te weten: 'lichamelijk' (Kol. 2: 9), 'niet met mate' (Joh. 3:34), 'oorspronkelijk' (Kol. 1:17). De Geest is in Christus zoals het licht in de zon, maar de Geest is in ons zoals het licht in de lucht. Ook durf ik niet te zeggen, dat de Geest meer in ons is naar Zijn Wezen dan in enige andere mensen of schepselen, want Zijn Wezen is ondeelbaar en overal tegenwoordig. Maar dit zeg ik, dat de Geest in de gelovige, boven alle anderen is.

a. Ten opzichte van het verbond, de gelovigen hebben de Geest door Gods vrije genade en verbond: 'Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u' (Ezech. 36:37, 44), zegt God in het verbond, wat niet alleen verstaan moet worden van de giften en genaden van Zijn Geest, maar ook van de Geest Zelf.

b. Ten opzichte van de innerlijke vriendschap en nadere kennis, de Geest is in de gelovigen een gast of inwoner, Hij vertroost, bestuurd, regeert, versterkt en verheugd hen. In welk opzicht gezegd wordt dat zij Zijn huizen en tempelen zijn waarin Hij woont, terwijl daar tegenover, de wereldlingen en ongelovigen bij al deze dingen enkel vreemdelingen voor Hem zijn: 'Welke de wereld niet kan ontvangen; want zij ziet Hem niet en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn' (Joh. 14:17).

c. Ten opzichte van de kracht en werking: de Geest werkt krachtig in Zijn gelovigen. Hij verkiest hen tot Zijn eigen volk. Hij bezit hen als door Zijn eigen recht. Hij regeert in hun

harten als in de hoofdplaats van Zijn Koninkrijk. Hij zuivert en reinigt hen van hun zonden. Hij vervult hen met Zijn zaligmakende genade. Hij leidt en bestuurt hen in wegen van heiligheid, en verlaat hen niet, totdat Hij ze gebracht heeft in Zijn Koninkrijk.
d. Ten opzichte van de vereniging. Het was een oude heidense dwaling, dat de ziel na de dood in het lichaam blijft, hoewel deze mening, ofschoon die vals is omdat het Gods Woord tegenspreekt, zelf niet strijdt tegen de rede. Want de ziel kan haar plaatselijk wezen in het lichaam hebben en echter het lichaam geen leven geven, want het is niet het leven van de ziel in het lichaam, maar het wezen dat verenigd met het lichaam, het lichaam doet leven. Zo is het niet het plaatselijk wezen van de Geest met de ziel, maar als het met de ziel geestelijk verenigd is, geeft Hij haar het geestelijk leven. Nu, in al deze opzichten is de Geest in de gelovigen boven alle anderen. lk weet de tegenwerpingen, zoals:

1. Als de Geest met de ziel van de gelovigen verenigd is en één is met Hem, dan kan een gelovige zeggen: Ik ben de Geest, of: ik ben God gelijk, ten opzichte van de Geest in mij, hoewel niet zoals Petrus, Thomas, enzovoort.
Maar ik antwoord: dit klopt niet, want als de Geest dadelijk met de geest van een gelovige verenigd is, kan hij met de apostel zeggen: 'Die de Heere aanhangt, is één geest met Hem' (1 Kor. 6:17), of heeft één Geest. Maar deze vereniging is: a. een vrijwillige daad en niet een natuurlijke daad, en in dit opzicht mag de Geest Zich met de ziel zo verenigen als het Hem belieft, en niet verder. En zeker, zover heeft het Hem niet beliefd, Zich met een gelovige te verenigen, zodat de gelovige zelf zou zeggen: Ik ben de Geest, of: Ik ben God gelijk ten opzichte van de Geest. Want dan zou een gelovige met Goddelijke aanbidding mogen aangebeden worden. b. Deze vereniging is bij wijze van toe-eigening, en niet bij wijze van vermenging. Als een hoop tarwe en een steen samengevoegd worden, is er een vereniging, zij maken slechts één hoop, maar de tarwe kan niet zeggen: ik ben een steen, noch de steen kan zeggen: ik ben tarwe, omdat deze vereniging maar is bij wijze van toe-eigening. Maar als wijn en water met elkaar verenigd zijn, dan kan elk deel zeggen: ik ben water en ik ben wijn, omdat deze vereniging niet slechts door toe-eigening is, maar door vermenging. Daar is zeker een grote vereniging tussen de Geest en een gelovige ziel, toch kan de gelovige niet zelf zeggen: ik ben de Geest, of: ik ben God gelijk, omdat haar vereniging alleen is door toe-eigening en niet door vermenging.

2. Tegenwerping. Evenmin was de vereniging van Christus als God, met onze natuur als mens, een vereniging door vermenging, en toch kon Hij zeggen: Ik ben God, en: Ik ben mens. Maar ik antwoord: Christus' vereniging was niet alleen geestelijk of verborgen, maar zelfstandig of persoonlijk. En hoewel er in dat opzicht geen vermenging was, zo was er toch een zodanige vereniging, die er in de hele wereld niet was. De vereniging van onze zielen met Christus' Geest gaat zeer ver, inderdaad zo ver, dat wij ze niet zouden kunnen uitspreken, al hadden wij de tongen, hoofden en harten van mensen en engelen. En toch schiet dat tekort bij die vereniging, die er is tussen de Tweede Persoon in de Drie-eenheid, en de ziel en het lichaam van Christus. Zijn vereniging was persoonlijk, maar zo is de onze niet. Een gelovige is een persoon, voor hij met de Geest van Christus verenigd is. Maar Christus' ziel en lichaam waren geen persoon voor zij verenigd waren met de Godheid. Laat ons dan zover gaan als wij kunnen, en ik zal enigzins toestaan dat onze vereniging met de Geest een waarachtige, dadelijke, wezenlijke, geestelijke, onzienlijke, verborgen, innerlijke vereniging is. Toch is het geen persoonlijke of zelfstandige vereniging, de Geest neemt niet de ziel of het lichaam van een gelovige aan, zoals de

Tweede Persoon, Christus, ziel en lichaam heeft aangenomen. Weg, weg met deze bedriegerijen en lasteringen waarmee tegenwoordig al veel teveel onbetrouwbare zielen zijn besmet!

4. Opdat de Heilige Geest door Zijn bediening de mensen zou voorzien van gaven. Zo gauw heeft Hij Zijn Persoon niet, of Hij vervult ons direct met Zijn gevolg. Nu, de gaven van de Geest zijn tweeërlei: enige zijn de goeden en kwaden gemeenschappelijk, andere zijn de uitverkorenen alleen eigen. Deze algemene gaven zijn ook weer tweeërlei, want enige van die zijn maar gegeven aan bepaalde mensen en op bepaalde tijden, zoals de gave van wonderwerken, van talen, van voorzeggingen. En die hadden de apostelen en de eerste kerk nodig toen het Evangelie in het begin moest uitgebreid worden. Andere zijn gegeven aan alle leden van de kerk en tot alle tijden, zoals de gaven van uitleggen, wetenschap, kunst, voorzichtigheid, onderwijzen, kennis, welsprekendheid en dergelijke. De eerste gaven hebben wij niet, maar die laatste zijn nu gegeven aan alle leden van de kerk, en de mate van de gave van Christus zoals een ieders beroep het vereist. betreffend die gaven en zaligmakende genaden die de gelovigen eigen zijn, daarvan zal ik nu spreken. Hier is een andere reden van de zending van de Geest, dat Hij de mensen gaven zou geven (Ef. 4:8). Als u vraagt wat deze gaven waren, de apostel zegt het u op dezelfde plaats: 'En Dezelve heeft sommigen gegeven tot apostelen, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars' (vs. 11). Drie van deze gaven zijn nu al weg en hun werk is uit, maar in dezelfde plaats vinden wij herders en leraars, en die hebben wij altijd. O, hoe kan ons dit leren om te denken over hen (de herders en leraars) als over de bijzondere gift en gunst van Jezus Christus. Als iemand van onze bijzondere vrienden uit een ver land ons één van zijn voornaamste dienaars zou toezenden, zouden wij die niet welkom heten? Christus is nu in de hemel, en Hij zendt ons Zijn dienaars als verzorgers van Zijn huis. Dit is zeker, als wij Christus enige liefde toedragen, zullen zelfs de voeten liefelijk zijn 'dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen' (Rom. 10:15). Nogmaals, de apostel zegt ons in een plaats, dat 'er is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest; en er is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere; en er is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God, Die alles in allen werkt' (1 Kor. 12:4-6). Toen Christus Zijn boodschap gedaan had en Hij opgevaren was, is de Geest neergedaald, en in Christus' plaats heeft Hij orde gesteld in de kerk, en deze orde of opdracht is hier voorgesteld door gaven, bedieningen en werkingen. Hier is eerst een gave, ten tweede een bediening, ten derde een werk. De gaven worden de Geest toegeschreven, de bediening Christus en het werk God, de Vader van onze Heere Jezus Christus, waar de Geest eindigt, begint Christus, en waar Christus eindigt, begint God. Hebben wij geen gaven, dan moeten wij blijven staan en ons nooit bemoeien met de bediening, hebben wij geen bediening, dan moeten wij daar blijven staan en ons nooit bemoeien met het werk. Eerst komt de Geest en geeft gaven, dan komt Christus en geeft de bediening, en dan komt God de Vader en stelt ons te werk. De gave gaat voor de bediening, en de gave en bediening gaan beide vóór het werk. En als dit de orde is die de Geest in Zijn kerk heeft bevestigd, o, wat zullen wij dan zeggen van diegenen, die of geen gaven hebben en toch tot de bediening treden alsof er geen Heilige Geest nodig was, of die geen bediening hebben en echter op het werk willen aanvallen, recht tegen de zin en regel van Jezus Christus in? Och, wat moet de arme kerk van Jezus Christus in dit opzicht tegenwoordig lijden! Zeker, deze mensen hebben geen opdracht van de Heilige Geest, Hij is nooit gezonden tot hen die deze orde breken: eerst gaven, dan bediening en dan het werk.

Maar waarom voorziet de Geest de mensen van gaven? Zeker, zegt de apostel, tot dit doel: 'Tot hetgeen dat oorbaar is' (1 Kor. 12:7). Gaven zijn gegeven ten beste van anderen, gaven zijn tot stichting, wij moeten ze niet verachten. De gaven zijn een zegen van God, en daarom zijn wij schuldig daarnaar te trachten: 'Opdat uw toenemen openbaar zij in alles' (1 Tim. 4:15). 'Doch ijvert naar de beste gaven, en (zegt Paulus) ik wijs u een weg, die nog uitnemender is' (1 Kor. 12:31), en dat was de oprechte genade, waarover hij in het genoemde hoofdstuk heeft gehandeld. En dit geeft een andere reden aan van de zending van de Geest.

5. Opdat de Heilige Geest door Zijn bedieningen de mensen zou voorzien van genadegaven. Zoals Hij dit doet, geeft Hij eerst het inwendig beginsel en de hebbelijkheid van de genade en dan de vrucht of de werking van de genade.
a. Hij geeft een kracht, een hebbelijkheid, een geestelijke bekwaamheid, een zaad, een springader, een beginsel van de genade. Hoe wij het ook noemen, ik kan niet verstaan dat het een nieuwe kracht is, gevoegd bij die kracht, die in de mens zou zijn van nature. Een wedergeboren mens heeft niet meer krachten in zijn ziel dan hij had vóór zijn wedergeboorte. Alleen in het werk van de wedergeboorte worden die krachten, die de mens heeft aangezet om geestelijk te werken, zoals hiervoor natuurlijk, zoals onze lichamen in de opstanding der doden niet meer deze andere delen zullen hebben dan zij nu hebben, alleen die, die nu natuurlijk zijn, zullen dan door Gods kracht geestelijk gemaakt worden (1 Kor. 15:44). Dit beginsel nu wordt ingegeven of ingestort door de Geest van God, en daarom wordt Hij genoemd: de Geest der heiligmaking (2 Thess. 2: 13). b. Hij geeft de vrucht of werkingen van de genade: 'Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid' (Gal. 5:22).
Enigen noemen dit de verscheidenheid van de werkingen van het geestelijk beginsel in ons. Zeker, in het begin stort de Geest niet alleen de beginselen van de genade in, maar Hij maakt ons ook bekwaam om te werken en deze heilige beginselen in het werk te stellen. Hij geeft ons niet alleen kracht tot heilige werkingen, maar Hij werkt ook Zelf de heilige werkingen: 'Want het is God, Die in u werkt, beide het willen en het werken' (Filipp. 2:13). God heeft tweeërlei genade, een beginnende en bekerende en opwekkende en levendmakende. Ten opzichte van die laatste heeft David gebeden: 'Maak mij levend naar Uw goedertierenheid, dan zal ik de getuigenis Uws monds onderhouden' (Ps. 119:88). Dit is die werkende genade, die wij alle uren en elk ogenblik nodig hebben, waarom wij vuriger moeten bidden dan om ons dagelijks brood. Twee bijzondere voordelen vloeien daaruit, zoals: a. Hierdoor zal de ziel bewaard worden voor traagheid en botheid, voor grote en vuile zonden: de apostel noemt ze: 'Genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd' (Hebr. 4:16). O, dit is wonderzoet, als de genade komt, zelfs ter rechter tijd van de nood. Het zou soms kunnen zijn dat u juist op het punt stond om in deze of gene zonde te vallen, dat u op het punt zou staan om te verdrinken in deze of die goddeloosheid, maar deze opwekkende, levendmakende genade komt over u en houdt uw hoofd boven de wateren.
b. Hierdoor zal de ziel in goede orde bewaard worden tot alle plichten. Als de Geest maar komt met de opwekkende levendmakende genade, dan is de mens bereid om te zeggen: 'Mijn hart is bereid, o Heere, mijn hart is bereid, ik kan nu doen en lijden naar Uw wil.' Soms houdt het beginsel van de genade zich stil in ons en begint te vertragen, maar dan komt de Heilige Geest, blaast op onze zielen, verwekt, verkwikt en gebiedt het geloof, de lijdzaamheid en de ijver en andere genaden, om zich te oefenen. En dit is zoals het vijlen

om de roest weg te nemen, het wetten van de snede van het zwaard, het is het opblazen van de kolen tot een geweldige vlam. Christenen, hebt u geen duidelijke ondervindelijke bewijzen van deze waarheid? Soms bent u op de vleugelen van de plichten, en soms bent u traag en dodig. Soms is de minste verzoeking, de minste verstrikking, krachtig genoeg om u te doen vallen, en soms, hoewel de sterkste winden en stormen op u aanblazen, bent u sterk om te blijven staan, zoals de berg Sion die niet bewogen kan worden. O, wat is de reden van dit onderscheid? Dit is zeker, het gaat om het toekomen van Gods Geest, dit onderscheid is niet van onszelf, maar van de Geest. Naarmate deze opwekkende, verkwikkende genade dicht bij ons of ver van ons is, is ook onze staat. U weet welke veranderingen David in het algemeen gevonden heeft in zijn hart. Soms was hij sterk om op God te vertrouwen, en op andere tijden was hij zo verslagen, alsof hij helemaal geen krachten in zich had. En waar kwam dit alles anders vandaan dan van de eb en vloed van deze opwekkende, levendmakende genade! Wel, mogen wij dan bidden: kom, Heilige Geest! O, wat een troostvolle staat zou het zijn als onze geest nooit wilde rusten, maar dat wij altijd hongerig, dorstig en ons bewegende waren naar God en de godzaligheid.

6. Opdat de Heilige Geest naar Zijn bediening de gelovigen zou vertroosten in het midden van al hun verdrukkingen. Hiervan had Christus zo dikwijls gesproken tot Zijn discipelen: 'Ik zal u geen wezen laten; Ik kom weder tot u' (Joh. 14: 18). En: 'Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid' (vs. 16). 'Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren' (vs. 26). 'Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, Die Ik u zenden zal van de Vader, namelijk de Geest der waarheid, Die van de Vader uitgaat, Die zal van Mij getuigen' (Joh. 15:26). 'Want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien lk heenga, zo zal Ik hem tot u zenden' (Joh. 16:7).
Maar hoe vertroost de Geest de gelovigen? Ik antwoord: in deze bijzondere gelegenheden.

1. De Geest ontdekt de zonde en buigt het hart om over de zonde bedroefd te zijn, en zo'n droefheid is het zaad en de stof van de ware vertroosting. Zoals Jozefs hart vol was van blijdschap, toen zijn ogen tranen stortten aan Benjamins hals, zo is er een zeker zaad en stof van blijdschap in de droefheid. Ik weet dat de droefheid en de blijdschap tegenstrijdig zijn, maar toch kunnen zij ondergeschikt worden, zoals een donkere en dikke verf een bekwame ondergrond kan zijn om goud daarop te leggen. Voorwaar, er is een zoete bevalligheid in een nederig en geestelijk hart, om gering in zijn eigen ogen te zijn, maar de bijzondere vrucht daarvan is blijdschap, ja, grote blijdschap. 'Een vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl haar ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeke gebaard heeft, zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mens ter wereld geboren is. En gij dan hebt nu wel droefheid, maar Ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen' (Joh. 16:21, 22).

2. De Geest ontdekt niet alleen, maar Hij geneest ook de verdorvenheden van de ziel, en daar is geen troost zoals de troost van een behouden en genezen mens. De kreupele man die door Petrus was genezen, heeft de uitnemende vrolijkheid van zijn hart uitgedrukt door op te springen en God te danken (Hand. 3:8), en om deze reden wordt de Geest genoemd: een vreugdeolie, omdat Hij door de genezende kracht die in Hem is, het hart van de mensen vrolijk maakt.

3. De Geest geneest niet alleen, maar vernieuwt ook en maakt weer levend. Als het oog met een zwaard uitgehouwen is, zo is er een dubbel kwaad: er is een wond gemaakt en er is een kracht weg, en hoewel een dokter de wond kan genezen, zo kan hij toch de kracht

niet herstellen, omdat totale berovingen geen herstel toelaten. Maar de Geest geneest en herstelt niet alleen, maar Hij vernieuwt en herschept de geesten van de mens. Zoals Hij het gescheurde geneest en het verslagene verbindt, zo maakt Hij ook levend en doet verrijzen hetgeen tevoren dood was (Hos. 6:1, 2). En dit noemt de apostel 'de vernieuwing des Heiligen Geestes' (Titus 3:5). Nu, deze vernieuwing moet onvermijdelijk een stof tot grote blijdschap zijn, want zo vertroost God Zijn verdrukte volk: 'Gij verdrukte, door onweder voortgedrevene, ongetrooste: Zie, lk zal uw stenen gans sierlijk leggen, en Ik zal u op saffieren grondvesten. En uw glasvensters zal Ik kristallijnen maken en uw poorten van robijnstenen, en uw ganse landpale van aangename stenen' (Jes. 54:11, 12). De betekenis is dat alles moet vernieuwd worden, en opnieuw opgebouwd tot een heerlijk, kostelijk en deftig gebouw.

4. De Geest vernieuwt niet alleen, stelt het hart in goede orde en laat het dan aan zichzelf over, maar als Hij het hersteld heeft, blijft Hij daarin om het te bewaren en te versterken, en te maken dat het alle stormen en sterkten overwint, en dit vermeerdert grotelijks de blijdschap en vertroosting van de harten. De overwinning is altijd de grond van blijdschap: 'Zij zullen nochtans blijde wezen voor Uw aangezicht (...), — gelijk men verheugd is, wanneer men de buit uitdeelt (Jes. 9:2), en de Geest van God is een overwinnende Geest: 'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning' (Matth. 12: 20).

5. De Geest bewaart niet alleen het hart dat Hij vernieuwd heeft, maar Hij maakt het ook vruchtbaar en overvloedig in het werk des Heeren. En de vruchtbaarheid is een grond van vertroosting: 'Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt, maak geschal met vrolijk gezang, en juich, die geen barensnood gehad hebt, want de kinderen der eenzame zijn meer dan de kinderen der getrouwde, zegt de HEERE' (Jes. 54:1).

6. De Geest maakt het hart niet alleen vruchtbaar, maar geeft het ook de handgift en het onderpand van zijn erfenis, en veroorzaakt daardoor een levende hoop, een ernstig verlangen, een vertrouwend uitzien naar de belofte en een onuitsprekelijke vrede en een rusten daarop. O, als ik maar voel dat een druppel hemelse vreugde door de Heilige Geest op mijn ziel wordt uitgegoten, en dat ik die opmerk als een proefje van de heerlijkheid en een voorbode van de gelukzaligheid, hoe kan ik anders dan mij met onuitsprekelijke blijdschap verblijden! In al deze opzichten is de Geest onze Trooster, en dit is ook nog een andere reden, waarom de Heilige Geest is gezonden: 'Ik zal u geen wezen laten', zei Christus, nee, want Ik zal tot u komen door Mijn Geest.

7. Dat de Heilige Geest volgens Zijn bediening ons zou verzegelen tot de dag der verlossing' (Ef. 4:30). Door de verzegeling wordt verstaan, enige werking van de Geest waardoor Hij een gelovige verzekert dat hij van God is. Het is één en hetzelfde met het getuigenis van de Geest, maar onder deze naam zal ik daarover een andere keer spreken.
Maar de grote vraag is nu, wat die werking van de Geest is waardoor Hij verzekert. Ik antwoord: deze werking is velerlei, zoals:

1. Daar is een wederkerende werking van het geloof, en dat is de werking van de Geest ook, met onze zielen te verzekeren van onze goede betrekking tot God en Christus: 'Die in de Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelve' (1 Joh. 5:10), hij draagt in zijn hart het tegenpand van al de beloften, en dit is het eerste zegel, of (als u wilt) de eerste trap van de verzegeling van de Geest. De eerste openbaring van onze verkiezing wordt ons ontdekt door ons geloven: 'En er geloofden zovelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven' (Hand. 13:48).

2. Daar is een werking van de heiligmakende genade in onze harten, en dit is ook een zegel van de Geest, want wie de Heilige Geest heiligt, die maakt Hij ook zalig: 'De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn' (2 Tim. 2:19). Maar hoe zullen wij die kennen? Wel, door het zegel dat volgt: 'Een iegelijk die de Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.' Er zijn geen kinderen van God door aanneming, dan die ook kinderen zijn door wedergeboorte. Niemand is een erfenis van de hemel, of hij is ertoe wedergeboren. 'Gelooft zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons heeft wedergeboren (...) tot een onverderfelijke erfenis.' Dit zegel van de heiligmaking laat op de ziel de gelijkheid van Jezus Christus na, ja, genade voor genade.

3. Daar is een werking van een helpende, opwekkende en levendmakende genade, of van Gods genadige samenkomst met die hebbelijke genade, die Hij in Zijn volk gewerkt heeft. Nu, deze is verschillend naar het heilige welbehagen van Zijn wil. De Geest is krachtiger tegenwoordig bij de één dan bij de ander, ja, bij één en dezelfde mens op de ene tijd meer dan op de andere. Soms is dezelfde christen zoals een brandend en schijnend licht, en dan weer als een rokende vlaswiek: 'De Geest blaast waarheen Hij wil' (Joh. 3:8). Soms vervult Hij de ziel met sterke winden, en dan is het weer stil, op sommige tijden heeft een mens meer van de Geest dan op andere tijden. Nu, als de Geest ons zo komt opwekken, levendmaken en bewegen om te werken, zodat wij kunnen zeggen, zoals de profeet eens zei: 'Het werd in mijn hart als een brandend vuur, besloten in mijn beenderen; en ik bemoeide mij om te verdragen, maar kon niet' (Jer. 20:9), wel, dan verzegelt de Geest onze zielen en verzekert ons dat wij de Zijnen zijn.

4. Daar is een werking, die deze genade beschijnt of verlicht, die de Geest in ons plant en ons helpt in het werk te stellen. Die verzegelt ook bekwaam, en daarvan heeft de apostel gesproken: 'Wij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn' (1 Kor. 2:12). De dingen die ons geschonken zijn, kunnen door ons wel ontvangen zijn, terwijl de ontvangst ons niet bekend is. Daarom komt de Geest tot onze vertroosting en legt als het ware Zijn hand en zegel op onze ontvangst. Hij beschijnt of verlicht onze genaden, waardoor wij kunnen weten dat wij geloven en dat wij leven. In der waarheid, dit is wat bijzonders in Gods eigen volk, soms (ondanks dit zegel) kunnen wij in zo'n staat zijn, als Paulus met zijn gezelschap in het schip was, dat 'noch zon, noch gesternte hen verschenen in vele dagen' (Hand. 27:20), zo kan het ook voor een tijdlang zijn dat geen zon noch gesternte ons verschijnen, geen licht van Gods aangezicht, noch licht in onze zielen, geen genade die van God afkomt, noch genade die onze ziel tot God brengt. Maar als wij in onze duistere staat doen, zoals Paulus met zijn gezelschap deed, dat is, als wij het anker uitwerpen zelfs in de duistere nacht van verzoeking, en wensen en bidden dat het dag wordt, dan zal God verschijnen en alles zal opklaren, wij zullen eindelijk het licht van buiten en van binnen zien, zeker, de Morgenster zal opgaan in onze harten.

5. Daar is een werking van blijdschap en vertroosting, en dit zegel is nog een toegift van de Geest. De werkingen van de Geest zien wij tweeërlei, of in ons, door indrukken van de heiligmakende genade en op ons door het schijnen op onze zielen en door het zoete gevoel van de vreugde, de hebbelijke genade, of de heiligmakende genade is wat aanhoudender en zichzelf altijd gelijk. Maar de werking van de vertroosting en blijdschap is van nature van zulke voordelen van God, die Hij soms geeft en soms niet. En hierom is het dat een christen wel genade kan hebben en kan weten dat hij in de staat der genade is, en dat toch

in het stuk van de vertroosting, God niet bij hem is. Zo was het met Job: hij wist dat zijn Verlosser leefde, en hij had besloten op Hem te vertrouwen, al zou Hij hem doden, hij wist dat hij geen geveinsde was en dat Zijn genade oprecht was, ondanks al de tegenwerpingen en beschuldigingen van zijn vrienden, zij konden hem met hun twistredenen, niet van zijn oprechtheid afhouden: 'Aan mijn gerechtigheid zal ik vasthouden en zal ze niet laten varen' (Job 27:6). Maar voor die tijd zag hij echter geen licht uit de hemel, maar was hij in een droevige en benauwde staat, totdat het de Heere beliefde Zijn gunst opnieuw op een bijzondere wijze aan hem te openbaren. Nu, deze werking van de blijdschap komt in het algemeen niet eerder dan na het geloof, ná vele bevindingen van Gods liefde en ná veel wachten op God. Dit zijn de verschillende werkingen van de verzegeling van de Geest.

Maar hoe komt het dat wij niet dadelijk kunnen geloven, noch kunnen weten dat wij geloven, noch vrede en vreugde in het geloven genieten, zonder een verse en nieuwe werking van de Geest?

Ik antwoord: omdat de hele overbrenging van een ziel naar de hemel, boven de natuur gaat. Waar de Geest blijft staan, staan wij ook en kunnen niet verder komen, zonder de hulp van de Geest kunnen wij geen voorstellingen maken, noch besluiten voor onszelf. De Geest is het, Die ons heiligt en Die getuigt en onze zielen verzegelt tot de dag van de verlossing. Nog vele andere redenen zouden gegeven kunnen worden, maar ik zal daarvan spreken aan het einde, van de zending van de Geest.

Tot hiertoe hebben wij het voorwerp voorgesteld, te weten Christus' hemelvaart, Zijn zitten aan Gods rechterhand en de zending van de Heilige Geest. Ons volgende werk is nu, u te besturen hoe u in deze opzichten op Jezus zien moet.

HOOFDSTUK 2

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid heeft uitgevoerd in Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en de zending van de Geest.

Laat ons Jezus kennen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid heeft uitgevoerd in Zijn hemelvaart, Zijn zitten aan Gods rechterhand en de zending van de Heilige Geest. Dit zijn dingen van grote nuttigheid, en als die er niet geweest waren, waar zouden wij geweest zijn? Dit zijn punten van de hoogste beschouwing, en als deze handelingen er niet geweest waren, waar zou Christus geweest zijn? Ná Zijn vernedering was in dit alles de verhoging van Zijn heerlijke Persoon. Hij is verhoogd boven de aarde, boven de wolken, boven de sterren, boven de hemelen. O, heerlijke majesteit van Jezus, onze Koning, zittende aan Gods rechterhand! Onze zaligheid is de grootste verborgenheid die er ooit geweest is, omdat die is opgemaakt uit de verschillende werkingen van de heerlijkheid van God. Om ons mensen en om onze zaligheid is Christus mens geworden en uit de hemel neergedaald. En om ons mensen en om onze zaligheid is Christus verhoogd en in de hemel opgevaren. Hier is werkelijk een Voorwerp van verwondering, zelfs de engelen, waren verwonderd toen zij dit zagen, en hebben aangebeden. Hun hart werd opgenomen en hun verstand verbaasd. Dit is zeker, het was het heerlijkste gezicht dat de engelen ooit hebben aanschouwd of konden aanschouwen. Kom dan, o mijn ziel, en neem een gezicht van dat waarover zij zich verwonderd hebben. Het doel raakt niet zozeer de engelen als wel uzelf. Zij zijn daar, maar als van verre en in het algemeen, maar u gaat het aan in het bijzonder, en daarom, arbeid om dit bewijs vast te maken en te weten voor uzelf.

1. Leer van Christus' hemelvaart, hoe en waarheen, en waarom Hij is opgevaren.
2. Leer het zitten van Christus aan Gods rechterhand, de springaders en rijkdommen van de geestelijke, hemelse kennis.
3. Leer de zending van de Geest, daarin is niet één enkele omstandigheid, of het is uw ijver meer dan waard, werelden vol rijkdommen (tien-duizendmaal beter dan goud of zilver of kostelijke stenen) worden in het graven van deze mijnen gevonden. Hebben niet vele studenten hun hersenen afgesloofd over veel mindere onderwerpen? Wat een arbeid is er aangewend om te onderzoeken in de verborgenheden van de natuur! Wat een dikke boeken zijn er geschreven over de natuurkunde, wiskunde, en is niet dit onderwerp: Christus — en is niet elk van deze onderwerpen: Christus' hemelvaart, Christus' zitten aan Gods rechterhand, Christus' zenden van de Heilige Geest, van grotere waarde, kostelijkheid en nuttigheid dan al deze samen? Kom en bestudeer dat deel van de Bijbel, waarin die staan beschreven, daar is niet één regel of uitdrukking van Christus in de schrift, of er is stof genoeg om daar een hele eeuw over te schrijven. U hoeft geen oude beginselen te verlaten om nieuwe openbaringen, want zelfs in deze stukken kunt u achtereenvolgens zoetheid vinden tot in alle eeuwigheid.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in deze dingen voor ons heeft uitgevoerd. Wij moeten deze dingen niet alleen leren verstaan, maar wij moeten erover peinzen, totdat zij zijn neergedaald uit het hoofd in onze harten. De overdenking is het gewicht dat al de raderen in beweging brengt. Het zou weinig baten als

ons gelast werd te verlangen, te hopen, te geloven, te beminnen, ons te verblijden enzovoort, als wij niet eerst wilden peinzen. In de overdenking is het, dat het verstand werkt, dat de wil wordt geneigd om te volgen, dat de aandacht wordt verwakkerd, het geloof vermeerderd, de hoop bevestigd en de liefde ontstoken wordt. En daarom, o mijn ziel, begin hier, het is een behoorlijke overdenking die leven, licht en beweging geeft tot al uw werken in alle handelingen.
En om dit in orde voor te stellen:

1. Overdenk eerst Christus' hemelvaart. Mij dunkt, de zielen behoren zich te stellen in de staat van de discipelen: 'En als zij hun ogen naar de hemel hielden, terwijl Hij (Christus) heenvoer...' (Hand. 1:10). Zal Hij opvaren, en zullen wij Hem in onze overdenkingen niet navolgen? O mijn ziel, zie op dit wonderlijke Voorwerp. U hebt geen verhindering te vrezen van God noch van de engelen als uw overdenking geestelijk en Goddelijk is. Zo gauw had Christus Zijn werk van de verlossing niet volbracht op aarde, of Hij is op de Olijfberg met Zijn discipelen vergaderd, waar Hij hen bevelen gegeven heeft en is opgevaren. En toen Hij een weinig opgenomen was in de lucht, is er dadelijk een wolk geweest die Hem in haar schoot heeft ontvangen. Hier is een duidelijk bewijs van Zijn Godheid: de wolken worden in het algemeen in de schrift genomen voor het huis, de tempel of de woning van God Zelf. Hoe dikwijls wordt er gezegd, dat 'de heerlijkheid des HEEREN verscheen in de wolk' (Ex. 16:10), en dat Hij tot Mozes kwam in een dikke wolk (Ex. 19: 9), dat Mozes riep uit het midden der wolk, en dat de Heere nederwaarts kwam in een wolk (Ex. 24:16). De wolken zijn Gods eigen wagen. 'Zie, de HEERE rijdt op een snelle wolk' (Jes. 19:1), en: 'O, Heere mijn God, Gij zijt zeer groot', zegt David; en hij bewijst het zo: 'Die van de wolken Zijn wagen maakt' (Ps. 104:3). Jezus Christus in Zijn hemelvaart treedt op een weg in een wolk, dit was Zijn wagen, geleid door duizenden en duizenden van Zijn engelen. 'Gods wagenen zijn tweemaal tienduizend, de duizenden verdubbeld. De Heere is onder hen, een Sinaï in heiligheid. Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen' (Ps. 68:18, 19). Enigen menen dat niet alleen duizenden van engelen deze wagen geleid hebben, maar dat velen van de heiligen, die ontslapen en met Christus in Zijn opstanding opgewekt waren, nu met Hem zijn opgevaren en deze heerlijke wolk omringd hebben, en zij zeggen dat dit de zin van die tekst is: dat Hij, opklimmende door de lucht en opvarende in de hoogte, de gevangenissen gevankelijk heeft gevoerd, dat is, Hij heeft een zeker getal van gevangenen, dat zijn heiligen die lang in de gevangenis van de dood waren gehouden geweest, van wie het lichaam bij Christus' opstanding was opgewekt, die hebben Christus nu begeleid bij Zijn zegepralende intrede in de hemel. Hoe Hij ook werd opgepast — o mijn ziel, wees niet te nieuwsgierig hierin — de heldere wolk die Zijn lichaam bedekt heeft, heeft Zijn Godheid ontdekt. En daarom is hier uw plicht, om voortdurend naar de hemel te zien en Hem te aanbidden in Zijn hemelvaart, verwonder u en aanbid!
Maar staak uw overdenking niet in de wolk. Hij is nog hoger opgevaren door de lucht, door de wolken, door de omgangen van de maan, Mercurius, Mars, van de zon, Jupiter, Venus, Saturnus, door die blauwe hemel van vaste sterren, door die eerste beweeglijke en die dichte en vaste wateren van de kristallen hemel. Ook stond Hij niet stil, voor Hij kwam aan de deuren en de poort van de vurige hemel, die genoemd wordt de hemel der hemelen. In heel deze zegenrijke, heerlijke intrede spreken sommigen van een hemels akkoord, dat deze hemelse koorzangers, de heilige engelen, gemaakt hebben. Enigen voorgaande en anderen volgende hebben zij Zijn lof en het 'halleluja' gezongen. Dit wil de

psalmist zeggen: 'God vaart op met gejuich, de HEERE met geklank der bazuin' (Ps. 47:6). Vergeet in deze overdenkingen uw plicht niet, terwijl volgt: 'Psalmzingt Gode, psalmzingt; psalmzingt onze Koning, psalmzingt (vs. 7). 'Zingt Gode, psalmzingt Zijn Naam, hoogt de wegen voor Dien, Die in de vlakke velden rijdt, omdat Zijn Naam is HEERE; en springt op van vreugde voor Zijn aangezicht' (Ps. 68:5). O mijn ziel, u hebt grote reden om Hem te psalmzingen en u voor Zijn aangezicht te verblijden, in het bijzonder als u overdenkt dat Christus niet alleen voor Zichzelf, maar ook voor u is opgevaren. Hij, Die naar de hemel is opgevaren, is God in onze natuur. Wat God aan Christus' Persoon gedaan heeft, dat heeft Hij als omwille van u gedaan, en Hij zal dat ook aan u doen. Christus is als een algemeen Persoon naar de hemel opgevaren, u hebt uw deel zelfs in deze hemelvaart van Christus, en daarom, overdenk hoe uw Hoofd al verheven is. O, laat alle leden Zijn Naam prijzen, laat uw tong (die genoemd wordt uw eer) zich hierin verheerlijken en Zijn lof uitgalmen, opdat ten opzichte van uw plicht de waarheid mag volbracht worden: 'Christus is opgevaren met gejuich, de Heere met geklank der bazuin'.
Maar blijf niet bij de weg staan, maar overdenk verder dat, toen Christus gekomen was aan de deuren van de hemel, deze hemelse geesten, die Hem vergezelschapt hebben, begonnen te zeggen: 'Heft uw hoofden op, gij poorten, en verheft u, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere inga' (Ps. 24:7), waartoe enigen van de engelen binnen, niet onbekend met Zijn Persoon, maar zich verwonderden over Zijn Majesteit en heerlijkheid, weer zeiden: 'Wie is de Koning der ere?' (vs. 8), waarop zij toen hebben geantwoord: 'De HEERE, sterk en geweldig; de HEERE, geweldig in de strijd.' En daarop hebben zich de twaalf poorten van de heilige stad, van het nieuwe Jeruzalem (Openb. 21:12), als vanzelf tegelijk geopend, en Jezus Christus is met al Zijn bedienende geesten binnengegaan. O, mijn ziel, hoe behoorde dit uw blijdschap te vermeerderen en uw vertroostingen te vergroten, omdat Christus nu is opgenomen in de heerlijkheid! Elk gezicht van Christus is heerlijk, en in elk gezicht moet u wachten op de Heere Jezus Christus, om enige heerlijke openbaringen van Hemzelf. Kom, leef op uw aandeel aan deze grote verborgenheid, aanschouw Christus in Zijn heerlijkheid ingaande en u zult dezelfde spranken van heerlijkheid vinden in uw hart. O, dit gezicht is een veranderend gezicht: Wij allen, met ongedekte aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest' (2 Kor. 3:18).

2. Overdenk Christus' zitten aan Gods rechterhand. Zo gauw was Christus niet in de hemel ingegaan, of Hij is gebracht voor Zijn hemelse Vader, en hierin was het gezicht vervuld: 'Ik zag in de nachtgezichten, en zie, er kwam Eén met de wolken des hemels, als eens mensen Zoon, en Hij kwam tot de Oude van dagen, en zij deden Hem voor Dezelve naderen. En Hem werd gegeven heerschappij en eer en het Koninkrijk' (Dan. 7:13, 14). Dit noemen wij Zijn zitten aan Gods rechterhand, een heerschappij is Hem gegeven over alle schepselen, ja, een heerschappij over de heerlijkheid van de engelen. Wat een heerlijkheid van Christus bij Zijn eerste ingang in de heerlijkheid! Direct zijn al de engelen neergevallen en hebben Hem aangebeden. Direct heeft Zijn Vader Hem welkom geheten met de hoogste liefde die ooit iemand bewezen is. 'Kom (zei Hij), zit aan Mijn rechterhand, totdat ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten' (Ps. 110:1). Het is een aangename opmerking die iemand doet, dat in de bijzondere delen van het volbrengen van de bediening van Christus, God gewoonlijk ingebracht wordt als sprekende tot Christus, of Christus als sprekende tot Zijn Vader, bijvoorbeeld: wanneer

Hij Hem eerst tot Middelaar heeft uitverkoren, heeft God tot Christus gesproken: 'Gij zijt Priester in eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek', en Christus, komende om onze natuur aan te nemen, heeft tot Zijn Vader gesproken: 'Zie, Ik kom om Uw wil te doen (...). Gij hebt Mij het lichaam toebereid' (Hebr. 10: 7, 5). En ook, Christus hangende aan het kruis heeft tot Zijn Vader gesproken: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' (Ps. 22:1). Maar als Christus opgewekt was uit de doden, zo sprak God tot Hem: 'Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd' (Hand. 13:33) en toen Christus opvoer in de hemel, sprak God tot Hem: Zoon, zit aan Mijn rechterhand.' Dit was de hoogste top van Christus' verhoging, nu was de voorzegging vervuld: 'Zie, Mijn Knecht zal verhoogd en verheven, ja, zeer hoog worden' (Jes. 52:13). De Chaldeeuwse uitlegger leest het zo: 'Hij zal verhoogd worden boven Abraham. Hij zal verhoogd worden, meer dan Mozes. Hij zal zeer verheven worden boven de heerlijkste cherubim en serafim. O mijn ziel, overdenk dit zitten van Christus aan Gods rechterhand, en haal daar enige kracht en zoetheid uit in uzelf. Want is Christus verhoogd, heeft God Hem een Naam gegeven boven alle naam, wandel dan zoals het betaamt voor hen, die zo'n heerlijk Hoofd hebben. Bezoedel die natuur niet, die in uw Christus zo hoog is verheerlijkt. De apostel redeneert zo: 'Zal ik dan de leden van Christus nemen, en maken ze leden ener hoer?' (1 Kor. 6:15). Spreekt u ook zo: zal ik Christus' natuur nemen, de natuur die Hij in Zijn Persoon zo hoog heeft verheerlijkt, en die maken tot de natuur van een duivel in mijn persoon? O mijn ziel, wandel toch waardig zo'n Heere, tot alle welbehagen, omdat Hij nu in Zijn troon is aan Gods rechterhand. O, kus de Zoon! Eer de Zoon met Goddelijke aanbidding, eerbiedigheid en gehoorzaamheid. Onderwerp u met blijmoedigheid en gewilligheid aan de scepter van Zijn Woord, buig u in Zijn Naam, zoals geschreven is: 'In de Naam (de Persoon, macht en scepter) van Jezus zal alle knie zich buigen' (Fillipp. 2:10).

3. Overdenk de zending van de Heilige Geest. Zo gauw was Christus niet in Zijn troon bevestigd, of Hij heeft Zijn penningen gestrooid en gaven gegeven: Als Hij opgevaren is in de hoogte, heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft de mensen gaven gegeven' (Ef. 4: 8). Hij heeft gaven gegeven, of de genade van de gaven, de gaven van de Heilige Geest. 'Indien gij de gave Gods kendet', zei Jezus tot de Samaritaanse vrouw (Joh. 4:10), die gave was het water des levens, en dat water des levens was de Geest, zoals Johannes, zijn eigen mening het best verstaande, dit zo verklaard heeft: 'Dit zeide Hij van de Geest' (Joh. 7:39). O, mijn ziel, overdenk deze vorstelijke gave van Christus. Een dergelijke gave was nooit eerder gegeven, dan toen God Zijn Zoon gaf: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft', en alzo lief heeft Christus de wereld gehad, dat Hij Zijn Geest gegeven heeft. Maar, mijn ziel, overdenk in het bijzonder aan Wie deze Geest is gegeven. De toe-eigening van deze gave is de ware inhoud van deze overdenking: 'Een Zoon is ons gegeven', zegt de profeet (Jes. 9:5). De Heilige Geest, Die ons is gegeven, zegt de apostel (Rom. 5:5). Maar bovenal, overdenk de reden van deze gaven met betrekking tot uzelf, en is die niet om u te maken tot een tempel en inwoning van de Heilige Geest? Peins hier wat over, verwonder u, o mijn ziel, over de vrijwillige, heerlijke en onuitsprekelijke liefde van Christus in deze zaak! Het was oneindige liefde dat Hij in Zijn menswording in onze natuur neerdaalde, maar wat meer is: dat Hij door Zijn Heilige Geest in onze harten neerdaalt. Hij kwam toen zeer dicht bij ons, maar alsof dit nog niet genoeg was, is Hij nu nog dichterbij gekomen, want nu verenigt Hij Zich met uw persoon, nu komt Hij en woont in uw ziel door de Heilige Geest. O mijn ziel, u hebt vele inkomsten in de wereld, en hoewel er velen boven u zijn, zo zijn

er toch ook velen beneden u, maar wat weinig vergenoeging hebt u in deze uitwendige dingen? Kom, hier is iets wat uw sterke begeerten op een oneindige manier vergenoegen zal. Christus is in u, werkelijk in u door Zijn Geest, kan dit niet de allergrootste ruimte in een hart vergenoegen? Voorwaar, hij is al te begerig, die met God niet kan vergenoegd zijn. Hebt u Christus' Geest, dan hebt u alle dingen, en hebt u Christus' Geest, dan hebt u Christus Zelf, niet alleen met de naam, noch door de hebbelijkheid van de genade, maar dadelijk, wezenlijk, door Zijn Geest. Het is de Geest van Christus, de Geest Zelf, de Geest Zelf in Zijn eigen Persoon, Die met u is verenigd en in u woont. En Hij komt niet alleen in Zijn Persoon, maar Hij brengt Zijn hele aanhang met Zich mee. Heeft Hij u niet voorzien van enige gaven? Heeft Hij u niet een gedeelte of mate toebedeeld in uw plaats en beroep? Heb acht daarop, let daarop, en wees dankbaar, als u de gave van het gebed hebt, van de profetie, van de wijsheid of van de kennis, het komt en vloeit van deze Heilige Geest: 'Maar aan elkeen van ons is de genade gegeven naar de mate der gave van Christus' (Ef. 4:7), of naar de mate van de Geest, Die Christus' gave is. 'Doch deze dingen alle werkt één en dezelfde Geest, delende aan een iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil' (1 Kor. 12:11). Maar behalve de gave heeft Hij u voorzien van Zijn genade, en in uw ziel de hebbelijkheid, de kracht, het zaad, de oorsprong en het beginsel van de genade geplant. Of hebt u de opwekkingen, versterkingen en bewegingen van de Geest soms niet gevoeld, Die u beveelt uw geloof, liefde, ijver en andere genadegaven te oefenen? Is Hij niet dikwijls in deze of gene dodelijke verheffing, in deze of gene machtige benauwdheid, in deze of gene sterke verzoeking, wanneer u op het punt stond om het de satan gewonnen te geven, gekomen tussen het water en de brug, en heeft u 'genade gegeven om geholpen te worden ter bekwamer tijd?' (Hebr. 4: 16). O, die zoete inkomsten van Gods Geest! Zoals Hij een Heilige Geest is, zo maakt Hij heilige harten, en als er enige heiligheid is in uw hart, wat is het anders dan een invloeïng, een werking van Gods Geest? Als u ooit enige invloeïng van opwekkende en versterkende genade voelt, zeg: dit gaat boven de natuur, boven vlees en bloed, het komt van de heilige en gezegende Geest van God. U kunt nog enige andere werkingen overdenken, zoals de vertroostingen van de Geest. Wat, hebt u soms niet een onuitsprekelijke heerlijke vreugde gevoeld? Hebt u soms niet 's morgens vreugde gehad na de droefheid 's nachts, genezing van uw verslagen hart, levendmaking van uw dodige geest, een druppel hemelse vreugde gegeven als een handgift of onderpand van uw erfenis? Wel, dit alles zijn ware werkingen van de beloofde Vertrooster: 'En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid' (Joh. 14: 16). Een andere werking is het zegel van de Geest, wat, is het zegel van de Geest soms niet in u ingedrukt? Ik wil niet zeggen dat dit volstrekt noodzakelijk is, maar hebt u soms niet de verzekering van uw zaligheid gehad door een wederkerende daad van het geloof, of door enige werkingen van de genade, hetzij hebbelijke of dadelijke, of door enige bestraling van de Geest op uw genade? Soms belieft het de Geest in onze harten te schijnen met Zijn helderheid, heerlijke en hemelse stralen, en dan zijn wij verzekerd. Hierom bidt de apostel voor die van Efeze, dat zij mochten hebben 'de Geest der wijsheid en der openbaring', en tot welk doel? 'Opdat u mag weten, welke is de hoop van Zijn roeping' (Ef. 1:17, 18), dat is: opdat zij zouden weten op welke zekere gronden en vastheden hun hoop gebouwd was, en hierom bidt de psalmist voor zichzelf: 'Laat uw aangezicht over Uw knecht lichten; verlos mij door Uw goedertierenheid' (Ps. 31:17), en ook 'God zij ons genadig en zegene ons; Hij doe Zijn aanschijn aan ons lichten. Sela' (Ps. 67:2). Als de Geest op onze genade schijnt, dan verzegelt Hij ons. Overdenk deze schijnende, verzegelende werking, en houd niet op, voordat de Heilige Geest u bestraalt met een geestelijk licht en u een openbaring, kennis en verzekering van uw

krachtige roeping geeft. Daar zijn nog vele andere redenen van de zending van de Geest, maar onder die alle, o mijn ziel, overdenk en betracht deze weinige. Denk aan Christus' hemelvaart, zitten ter rechterhand Gods en zending van de Geest, maar laat elke gedachte aandachtig, vruchtbaar en bijzonder zijn. Zeg: Christus is in de hemel ingegaan omwille van mij, en Hij zit aan de rechterhand Gods omwille van mij, en Hij heeft Zijn Geest neergezonden in mijn hart. O, wat een werkingen zullen daar inwendig zijn, als u maar levendig en werkzaam bent in het overdenken van deze verschillende zaken!

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

Laat ons naar Jezus verlangen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in deze bijzondere stukken. Wie is er, die Christus heeft zien opvaren in de hemel, en niet blij zou zijn om met Hem op te varen? Wie is er, die Christus heeft zien zitten aan de rechterhand van Zijn Vader, en niet blij zou zijn om daar met Hem te zitten? Wie is er, die Christus Zijn gaven en Geest heeft zien uitdelen onder Zijn heiligen, en niet roepen zou: Kom, Heilige Geest! O Christus, geef mij Uw Geest, U Die mij gaven geeft, kom en besteed deze gaven aan mij, ja, aan mij!

Een gelovige ziel kan niet horen van enige waarachtige openbaring van Zijn genade en heerlijkheid, of zij moet Hem onvermijdelijk vele zuchtingen nazenden: Och, was Christus de mijne! Och, had ik enig deel in deze zaak! Weliswaar, deze zaken zijn al voorbij, maar hun kracht blijft altijd, en naar gelang de kracht, macht en invloeïng van deze zaken is, moet ook het voorwerp van onze begeerten zijn. Maar nu, wat is de kracht van Christus' hemelvaart anders dan dat ook wij mogen opvaren? En wat is de kracht van het zitten van Christus aan Gods rechterhand anders dan dat wij ook met Hem mogen zitten in Zijn troon? En wat is de kracht van de zending van Zijn Geest anders dan dat ook wij zouden deelhebben aan de Heilige Geest? Och, laat dit de voorwerpen van onze begeerte zijn, kom, laat ons hijgen en zuchten naar deze dingen.

1. Laat ons Christus zien opvaren, en begeren zo met Hem op te varen. Christus is niet alleen opgevaren voor Zichzelf, maar ook voor ons in onze plaats. Hij is opgevaren als een algemeen Persoon. Zoals de hogepriester, als hij opging in het heilige der heiligen, al de namen van de twaalf stammen op zijn borst droeg, zo droeg ook Jezus Christus toen Hij ten hemel opvoer, op Zijn borst de namen van alle gelovigen in de wereld, om daarmee aan te wijzen dat zij Hem ook zo volgen zouden. Hoe behoren wij in deze zaak naar Hem te verlangen en Hem na te roepen, zoals Elisa naar Elia, toen hij hem zag opvaren: 'Mijn vader, mijn vader, wagen Israëls en zijn ruiteren! (2 Kon. 2:12). Hoe behoren wij Hem na te roepen: 'O, mijn Heere en mijn God, dat mijn naam op Uw borst mocht geschreven staan! Och, dat ik krachtig met U mocht opvaren!' Velen mogen in hun hart zeggen: 'Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden' (Jes. 14: 14), maar de profeet verklaart ons dat de zulken 'in de hel zullen nedergestoten worden, aan de zijden van de kuil' (vs. 15). O, de begeerten van de mensen, hun vurig trachten naar eer, wat voor verhoging en verheffing is er van de één boven de ander? De vraag van de psalmist ligt nu bij de meesten al achter de bank: Wie zal klimmen op de berg des HEEREN? Die rein van handen en zuiver van hart is, die zijn ziel niet opheft tot ijdelheid' (Ps. 24: 3, 4). Onder de voeten, o mijn ziel, met uw hoogmoed en hoge kostelijkheid, buig u voor God en voor Christus. Weet dat God de hovaardige wederstaat: 'Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster, gij zoon des dageraads? (Jes. 14:12), ja, Hij Die 'Zijn troon wilde verhogen boven de sterren Gods, is in de hel nedergestoten.' Kom, kom, één begeerte naar Christus en naar Zijn hemelvaart is de weg

naar de hemel. Wilt u opvaren naar Christus, zet uw begeerte op Christus, wilt u tot de ware heerlijkheid geraken, zucht naar Christus, opvarende in Zijn heerlijkheid. Laat anderen opvaren in hun hemel op aarde, maar o mijn ziel, begeert u uw deel in Christus' opvaren in de hemel der hemelen. Och, wanneer zal het eens zijn, dat ik door de kracht van Christus' hemelvaart zal opvaren! Is Christus opgevaren, en blijf ik nog achter? Is mijn Hoofd, mijn Man, mijn Heere in de hemel, en blijf ik, arm lid van Zijn lichaam, nog wroeten hier op aarde? Is Christus opgevaren met gejuich, de Heere met geklank der bazuin, zingen alle engelen Zijn lof en heten zij Hem welkom in de heerlijkheid, en blijf ik hier nog zondigen op aarde en de Heere der heerlijkheid telkens kruisigen met mijn zonden? Och, mocht ik met Christus opvaren! Och, had ik vleugelen naar de hemel! O, wat belet mijn hemelvaart anders dan dit kleiblok. Zolang het lichaam een natuurlijk lichaam blijft, kan ik niet opvaren. Och, dat dan de verandering kwam! Och, was dit natuurlijk lichaam geestelijk, dat dit verderfelijke, onverderfelijkheid had aangedaan, en dit sterfelijke, onsterfelijkheid, dan zou ik mij zowel naar boven als naar beneden kunnen bewegen. Zo is de bovennatuurlijke eigenschap van een verheerlijkt lichaam, dat het net zo gemakkelijk opvaart als neerdaalt, of als dit voor mijn tegenwoordige staat niet mogelijk is, dan moet dit mijn lichaam eerst neerdalen, voor het opvaart, moet het eerst neerdalen in het graf, voor het opvaart in de heerlijkheid: wel toch, dat mijn beste deel op de vleugelen was! Och, dat mijn ziel naar boven ging! 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Rom. 7:24). Of als de vereniging nog voor een tijdlang zo sterk is, dat noch ziel noch lichaam dadelijk en wezenlijk kan opvaren, o, dat ik dan maar voortdurend mocht opvaren op een geestelijke wijze, dat ik steeds mocht bedenken de dingen die boven zijn, en niet die beneden zijn. Ja, dat ik een nadere vereniging kon wensen, zelfs door ontbinding! Wel, Christus is opgevaren, en ik zou graag zijn waar Christus is, al kost het mij wel veel: 'Ik begeer ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste' (Filipp. 1:23).

2. Laat ons Christus zien zitten aan de rechterhand van God, en net zo begeren te zitten met Hem, als Christus gezeten is. Het was voor Zijn eigen Persoon niet werkelijk nederig, zoals het Zijn erfdeel was, maar met betrekking tot Zijn heiligen en lidmaten heeft Hij ons 'levend gemaakt met Christus en heeft ons mede opgewekt en heeft ons mede gezet in de hemel in Christus Jezus' (Ef. 2:5, 6). Ik beken dat Christus' zitten aan Gods rechterhand (genomen voor de hoogheid van Zijn macht) ons niet kan meegedeeld worden, want dit is Christus' eigen voorrecht: 'Tot welke der engelen heeft hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand?' (Hebr. 1:13). Maar Christus' zitten in de hemel, zoals het onbepaald uitgedrukt is, kan ons enigszins meegedeeld worden, want Hij is gezeten als een algemeen Persoon, daarmee te kennen gevende dat wij ook met Hem zullen zitten op onze manier: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon' (Openb. 2:21). Christus zit in Zijns Vaders troon en wij zitten in Christus' troon, Christus zit aan de rechterhand van God en wij zitten aan de rechterhand van Christus. O, hoe begeerlijk is dit! De moeder van de zonen van Zebedeüs verstond deze verborgenheid zeer onduidelijk, maar zij 'Jezus aanbiddende, begeerde wat van Hem', wat was dat? Zij zei: 'Zeg, dat deze mijn twee zonen zitten mogen, de één tot Uw rechter- en de ander tot Uw linkerhand in Uw Koninkrijk' (Matth. 20:21). Christus bestrafte haar, omdat zij niet wist wat zij begeerde (vs. 22), en toch zei Hij tot haar: 'Het zitten tot Mijn rechter- en tot Mijn linkerhand, staat bij Mij niet te geven, maar het zal gegeven worden dien het bereid is van Mijn Vader' (vs. 23). O mijn ziel, begeer dit, want dit is uw begeerte wel waard. Dit is een grote zaak, een

hoge verheffing, een andere manier van eer dan deze wereld kan geven. De hovelingen begeren niet meer dan dat zij zitten aan de rechterhand van hun vorst. Maar ook de kracht van het zitten van Christus, dat u daardoor zult gezet worden aan Gods rechterhand, dit is de ware hoogheid en uitnemendheid van de hemelse heerlijkheid. Alleen wacht u ervoor, dat u die niet verstaat op een vleselijke en natuurlijke wijze. Zelfs deze verhoging bestaat uit het beeld van God en uit de gemeenschap met God, zij is het geestelijk deel, de kracht en heerlijkheid des hemels. Als er enige zaak begeerlijk is boven een andere, dan is deze het boven alles. Wat! Christus is verhoogd: 'verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en alle naam die genaamd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomende' (Ef. 1:21). Christus zit in Zijns Vaders troon, in de hoogste plaats in de hemel, 'ver boven al de hemelen' (Ef. 4:10), en dat ik, arme worm, stof en as, met Hem zal zitten in de hemel, één met Hem zal zijn in heerlijkheid, zo nabij in eer en gelukzaligheid als zo'n arm schepsel machtig is te kunnen bevatten! O, hoe kan ik anders als hiernaar hongeren en dorsten! Als ik een wens had, zou ik geen eenvoudige dingen wensen. Wel, dit is de ware top en hoogte, het beste van de hemel, Christus in Zijns Vaders troon, en ik in Christus' troon. In deze begeerte begeer ik alles, en daarom, wat U ooit zou geven of weigeren, Heere, geef mij dit, en ik zal eeuwig genoeg hebben.

3. Laat ons Christus' zenden van Zijn Heilige Geest bezien en zo een deel in die gave begeren. Wij hebben niet te verwachten dat wij met Christus zitten zullen, als wij Christus' Geest niet eerst hebben, en daarom, als wij Die willen hebben, laat ons Die begeren. De grootste gave die wij in dit leven kunnen verwachten, is Christus' Geest. Overdenk, o mijn ziel! Alle dingen hier beneden zijn tijdelijke of geestelijke dingen, en van de geestelijke is dit het voornaamste: de inwoning van de Geest. O Heere, geef mij U zelf, en daar zijn alle gaven inbegrepen. O, geef mij de Geest en U zult mij niet dan alle dingen met Hem kunnen geven. 'Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?' (Ps. 4:7). De aardse dingen worden door velen begeerd, maar is er wel iets op aarde wat bij deze gave uit de hemel te vergelijken is? Als het de schoonheid van de heiligheid was, het zou zeker een zeer begeerlijke zaak zijn, als wij die werkelijk kennen. De heiligheid (hoewel die maar een enige werking van de Geest is) is een zeer heerlijke zaak: de heiligheid vervult de ziel met blijdschap, vrede, gerustheid en zekerheid. De heiligheid onthaalt de ziel met maaltijden van vettigheid en gezuiverde wijnen. De heiligheid brengt de ziel in het bankethuis van appelen en flessen, de heiligheid geeft de ziel dierbare gemeenschap met God en Christus. De heiligheid brengt de ziel in het gezicht van Christus, doet haar tot Hem treden en maakt ze vrijmoedig in Zijn tegenwoordigheid. De heiligheid laat de ziel toe tot de innigste handelingen met Jezus Christus in Zijn slaapkamer, in Zijn liefdesgalerijen, wat een bewijs is van meerder schoonheid dan alle schepselen in de wereld hebben. De heiligheid trekt het oog, het hart, de begeerte en de zintuigen, de tere meedogendheid en eeuwige vermakelijkheden van Jezus Christus. En omdat de heiligheid zo beminnelijk is, o, wat moet dan de Heilige Geest Zelf zijn! Wat is dan de Opgang, de Oorsprong, de Fontein der heiligheid! O mijn ziel, dat niet alleen de genade, maar ook de Geest van Christus in uw geest wone, dat u Gods gebouw zult zijn (1 Kor. 3:9), en dat niet zoals de wereld is, om zijn schepselen daar in te doen wonen, maar als een tempel om zelf daarin te wonen (2 Kor. 6:16), als een galerij om zelf daarin te wandelen (Hoogl. 7:5). Och, wat een verlangen, wat een jagen en hijgen, wat een heimwee behoorde er in uw geest te zijn naar deze Geest! Kom, Heilige Geest, kom en woon in mijn ziel! Ik weet dat U de plaats van Uw voeten heerlijk zult maken, als ik maar

Uw tegenwoordigheid heb, dan zal ik inwendig geheel heerlijk zijn. Kom, kom, Heilige Geest!

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in deze dingen voor ons heeft uitgevoerd. Dit was het gebed van de apostel: 'De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop door de kracht des Heiligen Geestes' (Rom. 15: 13). Konden wij overvloedig zijn in de hoop, dat Christus' hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en de zending van Zijn Geest ons ook aangaat, wij zouden nooit beschaamd worden. 'De hoop beschaamt niet' (Rom. 5:5). Laat ons dan letten op onze hoop, en er zeker van zijn dat dit de ware hoop is, wat wij bij het vergelijken van deze stukken op deze manier kunnen onderzoeken.

1. Als Christus' hemelvaart mij aangaat, dan ben ik met Christus opgevaren. Ik versta dit niet ten opzichte van een lichamelijke opvaart, want dat kan niet plaatsvinden vóór de laatste dag, noch ook ten opzichte van enige wezenlijke, substantiële zielen-hemelvaart, want dat kan niet geschieden vóór de scheiding van onze ziel en ons lichaam op de dag van onze dood, maar ten opzichte van onze geestelijke hemelvaart: want zo kunnen wij in de hemel opvaren door geloof en liefde, hoewel wij voor het tegenwoordige nog op aarde zijn: 'Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn' (Kol. 3:1, 2). Is Christus ons Hoofd opgevaren, dan moeten wij, die Zijn leden zijn, Hem onvermijdelijk navolgen in onze genegenheden. Christus leert ons: 'Waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn' (Matth. 6:21). Als Christus, onze Schat, in de hemel is opgevaren, dan zullen ook onze liefde, onze genegenheden en onze harten Hem navolgen. En als onze harten in de hemel zijn, is er geen twijfel of wij zullen ook eindelijk zelf met ziel en lichaam in de hemel opvaren. Als Christus opgevaren is, zijn wij met Hem in kracht opgevaren, nu varen wij geestelijk op, en ten laatste zullen wij ook lichamelijk opvaren: want Hij die opgevaren is, zal weer neerdalen, en dan zullen wij 'tezamen met hen (alle gelovigen) opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met de Heere wezen' (1 Thess. 4:17). Ondertussen, laat ons dagelijks opvaren in geloof en liefde om onze hoop te onderhouden, en dit is ons kenteken dat Christus' hemelvaart ons werkelijk aangaat.

2. Als Christus' hemelvaart mij aangaat, dan ben ik met Christus gezet in de hemel. Ik bedoel niet lichamelijk, maar door het geloof, welk geloof mijn ziel daarvan zo verzekert, alsof ik al een voet in de hemel had. 'Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet' (Hebr. 11:1).

1. Door het geloof zit ik nu al in de hemel, omdat ik werkelijk geloof dat het eens zal geschieden. Mijn hoop is nu zeker, omdat ik zo zeker ben van wat ik verwacht, als ik ben van wat ik al heb ontvangen. Het is een tegenwerping die dikwijls gemaakt wordt: wij zien het niet, zoals de apostel van Christus zei: 'Doch nu zien wij nog niet, dat Hem alle dingen onderworpen zijn' (Hebr. 2:8). Maar hij antwoordt direct: 'Maar wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die een weinig minder dan de engelen geworden was' (vs. 9), en zo kunnen wij verzekerd zijn dat de zaak zo goed als gedaan is, want als Hij boven is, dan moet alles onder Hem komen. Zo ook, wij zien onszelf nog niet in de tegenwoordige bezitting, maar wij zien Christus gekroond, en onszelf met Hem zitten in kracht, en daarom zullen wij ten laatste onszelf dadelijk zien gekroond en zitten met

Christus in de hemel. Ondertussen bezit het geloof het Koninkrijk der hemelen. Het geloof maakt dat de ziel nu al verkeert met God en Christus, de heiligen en de engelen. Het geloof grijpt naar het eeuwige leven (1 Tim. 6:12), het stelt de ziel als in de hemel, en zet die aan de rechterhand van Christus, en dit is ons kenteken dat Christus' zitten ons werkelijk aangaat.

2. Als Christus' Geest mij aangaat en mij gezonden is, zo heb ik beide, de Persoon en het werk van Christus' Geest. Het hebben van de Geest en het werken van de Geest in mij is mijn bewijs van de zending van de Geest. Ik zie dit als de grootste vraag, en het gewichtigste en nuttigste geval van de consciëntie, dat kan voorgesteld of door ons geweten worden, namelijk of de Geest van Christus in ons woont, of wij een welverzekerde hoop hebben om te zeggen dat wij de Geest van God in ons hebben wonen. 'Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?' (1 Kor. 3:16). En nogmaals: 'Weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is van de Heilige Geest, Die in u is?' (1 Kor. 6:19). In deze vraag schijnt Paulus het buiten alle twijfel te stellen, dat oprechte christenen behoren te weten, en ter bekwamer tijd zullen weten, dat de Geest van God in hen woont. Als wij dit niet weten, dan kunnen wij niet weten of wij enig deel in Christus hebben, omdat de Heilige Geest de voornaamste knoop is in de vereniging tussen Christus en ons. Als wij dat niet weten, dan kunnen wij niet weten of wij gerechtvaardigd zijn, want wij hebben geen deel aan Christus' gerechtigheid, waardoor wij gerechtvaardigd zijn, totdat Christus door een geestelijke vereniging de onze is geworden. Als wij dit niet weten, dan kunnen wij niet weten of wij Gods aangenomen kinderen zijn, want het is 'de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader!' (Rom. 8:15). Als wij dit niet weten, dan kunnen wij niet weten of wij geheiligd zijn, want de Geest is het, Die onze heiligmaking begint en voleindigt. Als wij dit niet weten, dan kunnen wij niet weten of onze gebeden verhoord zijn, want de Geest is het, Die onze zwakheden mede te hulp komt, en die voor ons bidt met onuitsprekelijke zuchtingen (Rom. 8:26). Als wij dit niet weten, dan kunnen wij niet weten of wij dwalen of de waarheid hebben, of de godsdienst die wij belijden de ware of de valse is, want de Geest is het Die ons verlicht, en leert en leidt in alle waarheid. Als wij dit niet weten, dan kunnen wij onze eigen vertroostingen niet weten, want Hij alleen is de waarachtige Trooster, van Wie alle gezonde vertroostingen voortkomen. Kom dan, en laat ons onszelf beproeven, laat ons onszelf onderzoeken of wij de Geest van Christus hebben, wat wij kunnen besluiten uit deze volgende tekenen, als wij niet bedrieglijk met onze eigen harten willen handelen.

a. Christus' Geest is de Geest van verlichting. Als Hij in ons woont, dan zal Hij onze ogen verlichten en ons ontdekken aan de zaligmakende kennis van God, zoals die is in Jezus Christus. 'Maar de Trooster, de Heilige Geest, Welke de Vader zenden zal in Mijn Naam, Die zal u alles leren' (Joh. 14:26). 'Doch gij hebt de zalving van de Heilige, en gij weet alle dingen. En de zalving die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van node, dat iemand u lere; maar gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig en is geen leugen' (1 Joh. 2:20, 27), en hierom wordt de Heilige Geest genoemd: 'De Geest der wijsheid en der openbaring, in de kennis van God' (Ef. 1:17).

b. Christus' Geest is de Geest der aanneming tot kinderen. Hij brengt onze zielen in die gelukzalige staat, dat wij kinderen van God zijn. 'Gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze, maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader!' (Rom. 8:15). 'En overmits gij kinderen

zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!' (Gal. 4:6).

c. Christus' Geest is een Geest van het gebed. 'Over het huis Davids en over de inwoners van Jeruzalem zal Ik uitstorten de Geest der genade en der gebeden' (Zach. 12:10). 'Desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp: want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen' (Rom. 8:26). Daar wordt niet gezegd dat de Geest ons woorden leert, en een vloeiende manier van spreken, maar Hij leert ons bidden in het hart en in de geest, met begeerten en zuchtingen.

d. Christus' Geest is een Geest van heiligmaking. De apostel heeft geschreven aan die van Korinthe, dat zij openbare zondaars waren geweest, en zegt vervolgens dat zij waren 'afgewassen en geheiligd door de Geest Gods' (1 Kor. 6:11). Hierom wordt de Heilige Geest genoemd de Geest der heiligmaking, omdat Hij ons heilig maakt, daar wij in onszelf verdorven en zondig zijn. Als wij deze Geest hebben, dan neigt Hij onze harten tot de dingen die boven zijn, Hij doodt onze lusten, Hij brengt ons nader tot God. De geest dan die onrein is, die de mens moed geeft tot de zonde, die de vleselijke vrijheid uitroept, is zeker niet de Geest van Christus, en door dit ene teken kunnen in onze tijden vele vleselijke roemsprekers rechtvaardig overtuigd worden.

e. Christus' Geest is een Geest van liefde. 'God is Liefde; en die in de Liefde blijft, die blijft in God en God in hem' (1 Joh. 4:16). Zoals de Geest Liefde is, zo ontsteekt Hij de liefde in de harten van Zijn volk. 'De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid' (Gal. 5:22). Al deze genaden zijn vruchten van de Geest, maar de eerste genade in orde is: de liefde. Door Zijn Geest worden wij geleerd God lief te hebben, niet alleen ten opzichte van Zijn weldaden, maar ook ten opzichte van Zijn natuur, om Zijn goedheid, goedertierenheid, gerechtigheid, heiligheid en om alle andere van Zijn zaligmakende eigenschappen. Door Zijn Geest worden wij geleerd lief te hebben alles wat maar het indruksel en beeld van God in zich heeft: 'Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van node dat ik u schrijf; want gij- zelven zijt van God geleerd om elkander lief te hebben' (1 Thess. 4:9). De meeste ketterse geesten in deze tijd bewijzen hiermee dat zij Christus' Geest niet hebben, omdat hun godsdienst bestaat uit het lasteren van Gods dienstknechten, en in het schelden van degenen die het met hen niet eens zijn. Dit is ver van de Geest van liefde, Die in Gods kinderen woont. Dit is zeker, waar boosheid, haat, twist, bittere nijdigheid, lasteringen en schelden plaatst heeft, en dat men dit soort mensen de Geest van eenheid wil toeschrijven, dat is een bewijs van onbeschaamde loszinnigheid en een vals ingeven van hun eigen verdorven, dwalende geest, of van de geest der dwaling zelf, die is een hater, lasteraar en verklager der broederen.

f. Christus' Geest is een leidende Geest: 'Zovelen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods' (Rom. 8:14). Maar wat is de leiding van de Geest? Ik antwoord:

1. Het is een trekken van de ziel tot Christus: 'Trek mij, zegt de bruid, wij zullen U nalopen' (Hoogl. 1:4). In al onze plichten moet er een trekken zijn tot Jezus Christus, ik zeg: tot Jezus Christus, want een mens kan van heerlijke gaven voorzien zijn en van bekwame middelen om deze gaven van de Geest te vertonen, en toch deze leiding van de Geest niet hebben. Het gebruik van de gaven kan de verdorvenheden in het eigen hart van mensen, niet ten onder brengen, en hierom worden zij die hun gaven gebruikt hebben, werkers der ongerechtigheid genoemd (Matth. 7:23). De gaven kunnen het hart niet tot

Christus brengen, maar dat doet de genade: 'Ik zal hem doen naderen, en hij zal tot Mij genaken; want wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken? spreekt de HEERE' (Jer. 30:21).

2. Het is een schenking van vrijheid aan de ziel om in Christus' wegen te wandelen: 'Waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid' (2 Kor. 3:17). Ik bedoel niet een vrijheid tot de zonde, maar tot de plichten, en niet allerlei vrijheid tot de plichten. Want een mens kan het uitwendige deel van alle plichten wel oefenen, en toch de leiding van de Geest missen. Maar ik bedoel zo'n vrijheid, als een ziel het voor een grote genade van de Heere acht als zij in enige diensten voor God gebruikt mag worden. 'Ik heb verkoren de weg der waarheid', zegt David, 'en Uw wet is al mijn vermaking' (Ps. 119:30, 174). 'Ik heb een vermaak in de wet Gods naar de inwendige mens', zegt Paulus (Rom. 7:22); 'Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Rom. 8:2).

3. Het is een versterking van de ziel tegen de beletselen die haar in Christus' wegen hinderlijk zijn. Van Israël wordt gezegd dat het door de Geest des Heeren geleid is, en hoe heeft Hij hen anders geleid dan dat Hij 'de wateren voor hunlieder aangezicht kliefde, en hen bewaarde, dat zij niet struikelden'? (Jes. 63:11-14). Menigmaal worden Gods geheiligde kinderen met verzoeking bestreden, zij voelen dat hun harten zeer dodig zijn, hard, ongelovig en op allerlei wijze ontsteld. Nu, als in zulke tijden de bergen geslecht worden, als de verdorvenheden ten onder worden gebracht en hun harten gebracht worden tot Christus, zeker, dit is de leiding van de Geest: 'Indien gij door de Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven. Want zovelen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods' (Rom. 8:13, 14). Het woordje 'want' geeft te kennen dat de doding behoort tot de zending van de Geest. Er is in de gelovige een voortdurende strijd tussen de werken van het vlees en de werken van de Geest, maar als de werken van het vlees worden ten onder gebracht en overmeesterd, dan geniet de ziel de leiding van de Geest. Ik weet dat zo'n strijd in niemand anders is dan in de gelovige. Het is wat wonderlijks voor vleselijke mensen als zij iemand horen klagen over gebrek aan krachten in geestelijke plichten. Wel, het is voor hen gemakkelijk om daartoe te komen en die in het werk te stellen. Maar ach, dit komt óf omdat de satan hen niet moeilijk valt in het volbrengen van deze plichten, omdat zij daarin niet verder dan op het uitwendige zien, óf omdat zijzelf ongevoelig zijn voor de werking van de verdorvenheid, ondanks dat die in hen werkt. Alleen een begenadigd hart kan voelen dat het, tenzij het door een andere dan door zijn eigen kracht versterkt wordt, geen genade kan werken noch enige plicht volbrengen, die God aangenaam zou zijn, en hierom heeft de apostel gebeden, dat 'zij met kracht mochten versterkt worden, door Zijn Geest in de inwendige mens' (Ef. 3:16).

4. Het is een bekwaam maken van de ziel om de Evangelieplichten te volbrengen tot evangelische doeleinden. Als de Geest ons leidt, dan ziet de ziel nooit op haar eigen voordeel, zij beoogt nooit haar eigen naam en heerlijkheid, zoals die bij Mattheüs deden (Matth. 6:1, 5), maar zij ziet in al haar werkingen op de doding van de verdorvenheden, de verkrijging van de gemeenschap met God en Christus, de aanwas van alle genade, van geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid, zelfverloochening enzovoort. Of als zij uitwendige zegeningen zoekt, dan geschiedt het in ondergeschiktheid hieraan en voor zoveel zij dienen tot het voordeel en voornemen van Christus. In alle dingen, hetzij

uitwendig of inwendig, zoekt zij Gods heerlijkheid als het uiterste doel. En in deze dingen bestaat de leiding van de Geest.

5. Christus' Geest is een getuigende Geest. 'Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn' (Rom. 8:16). 'Die in de Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelve' (1 Joh. 5:10). Maar hiervan worden twee dingen gevraagd:
1. Wat deze getuigende werking van de Geest is.
2. Hoe de Geest die getuigenis geeft.
Op het eerste antwoord ik:

1. In het algemeen is getuigen een zeker bewijs toebrengen aan onze kennis, waaruit de zaak van het verschil bestaat, opdat anderen daardoor van de waarheid van de zaak mogen verzekerd worden: 'uit de mond van twee getuigen of uit de mond van drie getuigen zal de zaak bestaan' (Deut. 19:15). Deze woorden heeft Christus ingebracht, en gezegd: 'En er is ook in uw wet geschreven, dat de getuigenis van twee mensen waarachtig is' (Joh. 8:17), niet omdat de zaak tevoren op zichzelf niet waarachtig was, maar dat zij nu door de getuigenis van twee is verzekerd aan de verschillende partijen, dit is getuigen.

2. In het bijzonder is de getuigenis van de Geest een bediening van de Geest, waardoor Hij de ziel brengt in de kennis, overreding of het besluit van haar aanneming in Gods gunst in Christus Jezus. Nu, de Geest getuigt of voorwerpelijk of krachtdadig.

1.Voorwerpelijk. Als Hij alleen die bijzondere werkingen toebrengt, die een bekwaamheid hebben om de ziel te verzekeren, maar het niet doen. Zo komt de Geest keer op keer, brengt deze en gene verzekeringen van onze aanneming tot kinderen, die, als wij ze naar behoren opmerken, het zouden kunnen bewijzen. Maar wij zien over deze bewijzen heen, wij willen niet luisteren naar wat de Geest tot ons spreekt: 'Wij spreken wat Wij weten', zei Christus, 'en getuigen wat Wij gezien hebben; en gijlieden neemt Onze getuigenis niet aan' (Joh. 3:11). Zo mag de Geest ook klagen: Ik heb u betuigd wat Ik weet, Ik heb gezegd dat gij kinderen Gods zijt, maar gij hebt Mijn getuigenis niet aangenomen. Het is zonder twijfel een zondige nalatigheid om naar de stem van de Geest niet te luisteren. Maar op deze manier kan de Geest wederstaan worden.

2. Krachtdadig. Als de Geest zo getuigt, kan Hij niet wederstaan worden. Op deze wijze doet de Geest de ziel haar kindschap besluiten door Zijn aanspraak daarop, en niet alleen de toestemming en verzekering van ons kindschap, maar het vertrouwen van onze ziel dat wij tot kinderen zijn aangenomen. 'En wij weten', zegt de apostel (Rom. 8:28). 'Ik weet, mijn Verlosser leeft' zei Job (Job 19:25). 'En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk uit de Geest, Die Hij ons gegeven heeft' (1 Joh. 3:24).

2. Maar hoe geeft de Geest dit getuigenis? Ik antwoord:
A. onmiddellijk,
B. middellijk.

A. betreffend het onmiddellijke getuigenis, daarover is enig verschil. De geestdrijvers achten geen andere getuigenis meer dan dit, alle andere bewijzen, zeggen zij, zijn bedrieglijk, of als zij niet bedrieglijk zijn, dan is toch het gebruik ervan niet meer dan een kaars bij zonlicht aansteken. Want wat zijn de genaden van de Geest in vergelijking met het Eigen getuigenis van de Geest? Het kan zijn dat het vervallen in uitersten anderen

bewogen heeft om zo'n getuigenis volstrekt te ontkennen, of ten minste te zeggen: betreffend deze geestdrijverijen of inblazingen, laat daarvan roemen die ze hebben, wij kennen zulke dingen niet. Mij dunkt dat de middenweg tussen deze beide (zoals het door anderen bewezen is) het meest met de waarheid overeenkomt, want noch van de genaden van heiligmaking kan ik ontkennen, de gronden van onze verzekering te zijn, noch durf ik te loochenen of er iets is in de werking van de getuigenis van de Geest, dat een onmiddellijke werking is. Laat ons eens horen wat anderen daarvan zeggen.
Ford zegt in zijn boek over de Geest: Zeker, er is een werking waarin de Geest werkt, zoals in de verlichting en instorting van de goede bewegingen in ons, waarmee Hij door een verborgen invloeïng in onze harten, onze ongeruste zielen over haar staat geruststelt, en stilt door Zijn Eigen onmiddellijke kracht, zonder enige gronden uit de schrift uitwendig of van de genaden inwendig.
Caryl zegt in zijn boek over Job: Er is een drieërlei werking van de Geest:
a. De ziel genade toebrengen en inplanten.
b. De ingeplante genaden doen en helpen oefenen.
c. Deze genaden beschijnen en verlichten.

Deze laatste werking volbrengt de Geest tweeledig.
a. Door bewijzen en besluiten, wat een middellijke werking is.
b. Door tegenwoordigheid en invloeïng, wat een onmiddellijke werking is. Dit noemt de apostel een getuigen: 'Drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed' (1 Joh. 5:8). De Geest brengt de getuigenis van het water en het bloed in, dat is Zijn middellijke werking, maar behalve die en daar bovenop geeft Hij een duidelijke getuigenis van Zichzelf, wat is Zijn onmiddellijke werking, dit wordt op een bijzondere wijze en bij overklimming genoemd: de getuigenis van de Geest. Zo is het ook met de bewegingen van de Geest: dikwijls drijft de Geest de mens tot deze en gene plichten, slaat Zijn hand onmiddellijk aan zijn hart, en neigt het zo om deze bewegingen te gehoorzamen. Zo ook in dit geval: een arme ziel, zittende in de duisternis en geen licht ziende, wordt soms plotseling als opgenomen in de derde hemel, en dit op zo'n manier dat, hoewel de geest van de mens het dadelijk gelooft en onmiddellijk daardoor gestild is, zij toch niet weet te zeggen hoe dit is gekomen.
Bolton (in zijn: Wandeling met God) spreekt: er is een getuigenis van de Geest, die de Geest soms ingeeft en getuigt aan een geheiligde consciëntie met een verborgen, stil, zielsverrukkend geluid op deze of die manier: u bent een kind van God, u bent onder het getal van degenen die zalig zullen worden, u zult het eeuwige leven beërven, en dat immers zo zeker en troostvol alsof die engel uit de hemel tot u zou zeggen, zoals tot Daniël: Gij zeer gewenste man! Krachtig en het opmerken waard was de werking van de Geest op deze wijze op het hart van die edele martelaar, Robert Glover, bij het eerste gezicht en de vertoning van de staak, toen hij uitriep: 'Hij is gekomen! Hij is gekomen!' Zo'n onmiddellijke komst van de Geest was in het hart van meester Pauw, die na vele dagen van de uiterste verschrikking bekende dat de blijdschap, die hij voelde, ongelooflijk was. Zo'n onmiddellijke werking was er ook in het hart van juffrouw Bretterg, die na de terugkomst van haar beminde, direct uitriep: 'Hoe wonderlijk, hoe wonderlijk, hoe wonderlijk zijn de goedertierenheden des Heeren, o blijdschap, blijdschap, blijdschap, die ik nu in mijn ziel voel!' Wij voelen en weten door dagelijkse ondervindingen dat de satan onmiddellijk ingeeft, en zou dan ook de Heilige Geest niet op Zijn heilige en hemelse manier soms zo onmiddellijk inblazen? Zoals in het oog een zeker ingeschapen licht is om het oog de lichten en kleuren uitwendig te doen zien, en zoals er in het oor een zeker

ingeschapen licht en lucht is, om te onderscheiden het geluid, dat uitwendig is, zo is er in een begenadigd hart een nieuwe natuur, een hebbelijke ingeving van de hemel, om de vertroostingen van Gods Geest te onderscheiden, onmiddellijk getuigende dat wij Gods kinderen zijn. Daar zijn enige verborgen en onuitsprekelijke trekken van de gedaante van de Vader in dit kind, Die de vernieuwde ziel op de eerste roodheid kent en Zich toe-eigent. Maar uit vrees van misvatting zullen wij in dit geval deze regels opmerken.

1. Hoewel de Geest onmiddellijk kan getuigen, zonder enige uitgedrukte of vormelijke toe-eigening van een woord, getuigt Hij echter nooit anders dan naar het Woord. Als een mens, die nooit voelt dat de zonde een last is, die alle godsdienstige plichten verwerpt, die nooit bidt, leest, hoort of overdenkt, zou zeggen dat hij vervuld is met blijdschap, vrede en verzekering van Gods Woord, het is zeker dat de Heilige Geest daarvan geen Werkmeester is, omdat de belofte van vrede niemand van dit soort mensen aangaat: zie Mattheus 11:28, Jesaja 57:15, Mattheus 5:3-8.

2. Dat de Geest in het algemeen Zijn getuigenis inbrengt in de plicht of erna. 'Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden en hun vertroostingen wedergeven, namelijk aan hun treurigen. Ik schep de vrucht der lippen, vrede, vrede degenen die verre zijn, en degenen die nabij zijn, zegt de HEERE, en Ik zal hen genezen' (Jes. 57:18 19). Ik weet dat er een geval van droevige verzoeking kan zijn, en op zo'n tijd kan de Geest Gods inkomen door een plotselinge bestraling en de ziel op een wonderlijke wijze verblijden, hoewel zij niet weet hoe, maar echter in het algemeen brengt de Geest Zijn getuigenis in óf in de plicht óf niet lang na de plicht.

3. Dat zulke getuigenissen van de Geest alleen een dadelijke verzekering naar de tegenwoordige eis veroorzaken, of tot enige tegenwoordige overtuiging dat God daardoor wil werken. Dit zijn de zoetheden die niet algemeen zijn, waarmee God ons niet altijd belieft te onthalen. Het zien van een licht in een duistere winternacht, als een mens niet in staat is zijn weg te onderscheiden door zulke kentekenen die hem op andere tijden bestuurd hebben, of zoals een glinstering van een donderslag, die juist op dat ogenblik komt als een mens in een put zou stappen die hem zou verslinden. Maar een reizende man zal zich niet altijd verlaten op zulke leidingen, maar hij zal liever verkiezen bij dag te reizen en van die wegwijzers leren, die hem altijd kunnen verzekeren dat hij op de weg is.

B. De Geest getuigt middellijk, en dat zonder of met bewijsredenen, maar beide uit het Woord.

1. Zonder bewijsredenen, en dat is als de Geest enig welpassend woord aan de ziel toe-eigent en, zonder méér te doen, de ziel bekwaam maakt om dat welpassende woord aan te nemen. Als u bezwaard bent over uw zonden en u hebt vurig gebeden om vergeving daarvan, en dat juist een verborgen inspraak van de Geest u dat woord ingeeft in uw hart: 'Ik zal hunlieder afkering genezen, lk zal hen vrijwilliglijk liefhebben' (Hos. 14:5), of een woord als dit, 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (Matth. 11:28). Nu, dan is dit een waar getuigenis, maar ik moet deze waarschuwing daaraan toe voegen. Sommige mensen weten te spreken van enige voorvallen van Gods voorzienigheid die niet algemeen zijn, betreffend het voorkomen van een bepaald woord. Zoals dat zij niet wisten dat er zo'n schriftplaats was, noch waar die stond, maar juist bij de opening van het Boek was het de eerste plaats waarop hun oog

viel. Of dat als zij geen Boek hadden, en enige andere middelen gebruikten, er onverwacht een woord gesproken of verhaald werd, dat zo goed van pas kwam, alsof het een boodschap recht uit de hemel was. Zeker, zo'n woord aanwijzing van de Geest is opmerkelijk, maar een eenvoudige ingeving van een woord, is een verzekering dat het komt van de Geest, zolang de ziel niet opklimt tot het doel waar het woord zelf op ziet. Daar moet niet alleen zijn een woord, maar ook een vereniging met het woord, en een gebruik van het woord betreffend het doeleinde waarop het ziet, zoals verkwikking, vertroosting, versterking en werking van enige genaden of iets dergelijks, en hierdoor kunnen wij weten dat de getuigenis waarachtig is en van de Geest van God komt.

2. Met bewijsredenen, en dat is als de Geest de getuigenis van bloed en water inbrengt. Ik mag het noemen een getuigenis van het geloof en van andere genaden van de Geest, in onze harten geschreven en ingebracht door de Geest bij wijze van redenering, zoals: 'Die gelooft, heeft het eeuwige leven', ik geloof, dus... Het eerste voorstel is het Evangelie, en op deze wijze is het eerste werk van de Geest, onze ogen te openen tot het verstaan ervan. Het tweede voorstel is uw staat, of mijn staat, en hierin verlicht de Geest de ziel om dat zelf te zien onder deze voorwaarde: maar ik geloof. Het is zo dat dit dikwijls niet gemakkelijk is te doen, en daarom nodigt en trekt de Geest de ziel verder tot een toestemmen door een verder bewijs van de redeneringen. Wel, zegt de ziel, die gelooft heeft het eeuwige leven, maar ik ben niet onder die gelovigen, en daarom: wat gaat deze belofte zo'n rampzalige ongelovige aan als ik ben? In dit geval is de werking van de Geest langer of korter, naardat het Hem belieft. Als het niet wil beteren, dan staat de Geest gereed om andere voorbeelden naar voren te brengen uit de schrift, die het geloof bewijzen in het onderwerp, waarin het is. Zoals: de reiniging van het hart, de liefde tot God, Zijn wegen, Zijn volk, enzovoort. En het kan zijn dat Hij nog verdergaat, en door nadere kentekenen bewijst dat deze genaden in de ziel zijn.
Ik weet dat enigen tegenwerpen: Als de Geest zegt: u bent een gelovige, omdat u de liefde hebt, dan moet de ziel voortdurend twijfelen of zij de liefde heeft of niet. En als de Geest zegt: u hebt de liefde, omdat u een vermaak hebt in Gods geboden, dan kan de vraag al verder zijn, of dat vermaak oprecht is of niet, zuiver of gemengd, en daarom, zeggen zij, kan men van de rechtvaardigmaking van de mens niet oordelen uit zijn heiligmaking, of van zijn heiligmaking uit de werking van bijzondere genade.
Ik antwoord dat het de waarheid is, dat ik, terwijl ik zoek deze genaden door enkele redenen te ontdekken, ik daarover meer kan gevraagd worden, en zo kunnen zij geen vaste zekerheid geven. Maar in een ziel, die op deze manier genadig is verzekerd, doet de Geest Gods het hart rusten op een meest dichtbijkomende, laatste grond. Hij overtuigt de ziel door dat wat in hem het meest zichtbaar is, en stopt de bedilzuchtige redeneringen de mond, om de vraag niet meer te verwarren. Het is in der waarheid een fraaie kunst om te weten, of een waarachtige verzekering alleen redelijk uit het verstand is of door de getuigenis van Gods Geest, of dat het gewerkt is uit 's mensen eigen hersenen of inwendig in zijn hart door de Heilige Geest. Nu, in sommige gevallen kunnen wij het zo onderscheiden: de verzekering die de Geest geeft, overvalt een mens soms onverwacht, onvoorzien, zoals in een preek, waar men bij geval is gekomen, of in een schriftplaats, waarop ik in het voorbijgaan het oog geworpen heb, maar zo doet de rede niet. Nogmaals, de verzekering die de Geest geeft, bewaart een ziel bij wijze van een steunsel en vertrouwen, als zij geen rede ziet waarom zij dat doen zou, of ook als zij een reden ziet waarom het niet zijn kan, zoals van Abraham in een ander geval gezegd is: 'Welke tegen hoop op hoop geloofd heeft' (Rom. 4:18). Het geloof zei hem dat er hoop was, dat hij een

vader zou worden van vele volken, terwijl de rede zei dat er geen hoop was. Nogmaals, de verzekering die de Geest geeft, wordt verwacht met een hoge achting van het gebed en andere plichten en voorschriften, en in de uitkomst (wat het voornaamste zekere teken is) reinigt zij het hart, dat diegene heeft: 'Een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelve, gelijk Hij rein is' (1 Joh. 3: 3), hij is altijd bezig om zijn zonde af te wassen en tegen de zonde te waken, en zoveel mogelijk te zorgen om zich zuiver en onbevlekt te bewaren in deze tegenwoordige boze wereld. Hij houdt de ziel nederig en klein, omdat het onmogelijk is dat zo'n getuigenis van de Geest, en zo'n innige wandel met God en de verlichting van Zijn aangezicht, op zo'n mens niet zou doen terug keren, nederige gedachten over zichzelf. Zo'n mens kan niet anders dan betuigen: O Heere, wie ben ik, dat U mij tot hiertoe gebracht hebt? Dat zo'n moeilijke, ongelovige, en ongeduldige ziel in Uw armen wordt genomen, verblijd met zoveel blikken van Uw liefde, en de vertroostingen van Uw Geest geniet? O, wat een wonderlijk goedertieren en aanhoudend God heb ik! Maar in dit alles sluit ik de Geest, Die een redelijke getuigenis uit de schrift inbrengt, niet uit. Het is zeker dat de Geest op een algemene wijze helpt, Hij doet ons onze reden gebruiken, maar Hij verheft en gebruikt onze reden tot een verdere verzekering door een bovennatuurlijke bijstand. Zoals in het bidden en in de prediking van het Woord wel een algemene bijstand van Gods Geest is, maar dit is een ander slag van bidden en preken door de Geest, waarvan de schrift dikwijls spreekt en die noemt: de Geest des gebeds en de betoning des Geestes. Dit wordt niet volbracht door een algemene, maar door een bijzondere bijstand van Gods Geest, zo is er ook een tweeërlei invloeïng van de Geest in het voorbrengen van de werkingen van de verzekering in het hart, zelfs van een godzalig en goed christen. Dezelfde mens kan soms verzekering uitwerken op een redelijke manier en soms op een geestelijke manier: in de eerste werkt de Geest ook wel, maar op een algemene manier, maar in de laatste is een bovennatuurlijke en bijzondere bijstand, die in het bijzonder gezegd wordt te zijn de getuigenis van de Geest. lk spreek de redelijke getuigenis niet tegen, alleen is het onze plicht om ons te voegen met de Geest, en Zijn getuigenis daarbij te voegen. O, laat ons niet vergenoegd zijn met de redelijke getuigenis, maar laat ons arbeiden om de getuigenis van de reden te verheffen tot een getuigenis van de Heilige Geest van God.

In het kort: O mijn ziel, beproef nu uw hoop op de inwoning van de Geest door deze verschillende tekenen. Bent u tot zaligheid verlicht in de kennis van God en Christus? Bent u een kind van God, één van Zijn aangenomen zonen, voor wie Hij de erfenis bewaart? Hebt u de Geest der genade en des gebeds, de Geest der heiligmaking, de Geest der liefde? Wordt u geleid door de Geest? Voelt u de trekkingen van uw ziel in elke plicht naar Christus? Voelt u in uw ziel een vrijheid of lust om te wandelen in de wegen van Zijn geboden? Voelt u enige kracht inkomen tegen uw verdorvenheden? Voelt u de hulp van de Geest om evangelische plichten te doen tot evangelische doeleinden? Hebt u ooit het middellijke getuigenis van de Geest gehad? Zo niet, hebt u ooit het middellijke getuigenis van de Geest zonder redenering gehad? ls u onverwacht enige schriftplaats voorgekomen, waardoor uw ziel verzadigd is als met merg en vettigheid? Of zo niet, hebt u het middellijke getuigenis van de Geest door redenering? Kunt u zo besluiten: Die gelooft, zal zalig worden, ik geloof, daarom zal ik zalig worden? Of als aan de aanneming getwijfeld wordt, kunt u die bewijzen door zulke andere genaden, die het geloof vergezelschappen en daarvan de vruchten zijn? Kunt u zeggen, door de hulp en bestralingen van de Geest, dat deze en die genaden in mij zijn, en door mij gedaan zijn, ja: ik heb God lief en Christus, ik heb berouw over mijn zonden, enzovoort?

Dit is zeker, dan is uw hoop wel gegrond, u hebt de inwoning van de Geest. Hij is de uwe, ja, de uwe.

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in deze dingen. Vele twijfels zijn in mijn hart: hoe, is het mogelijk dat ik enig deel zou hebben aan Christus' hemelvaart, aan het zitten aan de rechterhand van God aan en zenden van de Heilig Geest? Is dit ooit in het hart opgekomen, dat ik in al deze heerlijkheden met Christus delen zal? Als het immers zo moest wezen dat Hij Zijn liefde wilde uitlaten over zo'n onwaardig schepsel, zou het niet genoeg geweest zijn voor Hem om uit de hemel te komen en hier beneden de verlossing voor mij uit te werken? Is het niet een grote genade dat een koning zijn paleis verlaat, om een arme gevangene in de gevangenis met zijn bezoek te vereren? Maar zal hij hem wel meenemen naar zijn eigen huis, in zijn kamer brengen en zetten aan zijn rechterhand in zijn troon? En dat Christus zo niet alleen de troon van Zijn Vader heeft verlaten en mij bezocht, die in de duistere gevangenis van ongelovigheid ligt, maar dat Hij de boeien heeft afgenomen, de deuren van de gevangenis geopend, en mij met Hem in de hemel heeft opgenomen en daar gezet heeft aan Zijn rechterhand, en mij ondertussen het onderpand van mijn erfenis heeft gegeven, door mijn ziel te vervullen met Zijn eigen Geest? O, wat een wonderlijke, ongelooflijke zaak is dit! Het was Johannes' laatste gezicht, dat zo vol wonderen was: 'En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit de hemel (...). En ik hoorde een grote stem uit de hemel, zeggende: Zie de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen' (Openb. 21:2, 3). Dit is zeker, het is een wonderlijke goedertierenheid dat de hemel is neergedaald op aarde en dat God is neergekomen tot de mensen. Maar o, wat is dit, dat de aarde opgaat in de hemel, dat de mensen opvaren tot God, ja, dat mijn ziel met Christus en door Christus tot God zal opvaren, en met God zal zitten in de hemel! Ja, dat mijn ziel dezelfde Geest zal hebben, Die Christus heeft gehad tot inwoner! Och, ik kan, ik wil, ik durf dat niet geloven.

Bekommerde zielen, wees niet ongelovig, maar gelovig. Er is geen van deze dingen, of wij hebben daarvan een belofte in Gods Woord, en daarom, geloof toch. Maar om u behoorlijk te overreden, zal ik voorstellen:

a. Enige besturingen.

b. Enige bemoedigingen door het geloof.

a. Om het geloof te besturen, moet u deze dingen opmerken, zoals:

1. Het geloof moet direct tot God gaan.
2. Het geloof moet gaan tot Christus als God in het vlees.
3. Het geloof moet gaan tot Christus als God in het vlees, geworden onder de wet.
4. Het geloof moet gaan tot Christus, niet alleen als geworden onder het besturende deel van de wet door Zijn leven, maar ook onder het straffende deel van de wet door Zijn dood.
5. Het geloof moet tot Christus gaan, niet alleen als gestorven in het vlees, maar als opgewekt door de Geest, zoals dit alles hiervoor is verhandeld.
6. Het geloof moet gaan tot Christus, niet alleen als opgewekt door de Geest, maar als opgenomen in de heerlijkheid, als zittende aan Gods rechterhand, als zendende de Heilige Geest. Het geloof moet Christus zover nakijken als Hij weggaat: vaart Hij op, dan ook het geloof. Gaat Hij in Zijn heerlijkheid, daar zittende en handelende voor Zijn volk, dan moet ook het geloof, en dan moeten wij door het geloof, Hem navolgen en kennis nemen van al Zijn handelingen, waar Hij is.

Wij hebben hiervóór gehoord hoe het geloof tot Christus moet gaan als stervende en als weer opstaande, maar dan is het geloof nog beneden, omdat het niet met Hem, binnen het voorhangsel gaat en Hem ziet in de heerlijkheid. Een geloof van rechtvaardigmaking is niet genoeg, maar er moet ook een geloof van heerlijkmaking zijn. O kom, laat ons Christus zien in de hemel, en wij zullen niet minder kunnen hebben dan een heerlijk geloof! Hoevelen zijn er die nooit hun geloof oefenen op Christus, als op een verheerlijkte Christus. Wij blijven helemaal in de vernedering, velen van ons nemen niet meer van Christus aan dan dat wat Hij gedaan heeft aan het kruis, of die enige natuurlijke en algemene gelijkenissen van Hem voorstellen. Zelden volgen wij Christus na tot in de hemel, om te zien wat Hij daar voor ons doet. O mijn ziel, en o mijn geloof, klim op, wees op de vleugelen! Christus is opgevaren in de hemel, Christus is gezet aan Gods rechterhand, Christus heeft Zijn Heilige Geest neergezonden. Hierom was het goed dat Hij heenging, en nu is Hij weggegaan om dat te doen wat nog over was om voor u te doen in Zijn Koninkrijk. Hij heeft altijd enig heerlijk werk uit te voeren tot uw zaligheid, en daarom heeft Hij deze wereld verlaten en is gegaan tot Zijn Vader, om dat te volbrengen in heerlijkheid. Nu is Hij in het bezit van al de rijkdommen van de hemel, Hij heeft al de sleutelen van hemel en van hel, Hij heeft alle macht om te bevelen, Hij heeft ontvangen al de beloften voor Zichzelf, en alles wat Hij te doen heeft is, dat Hij Zichzelf weer meedeelt aan Zijn heiligen. Hij heeft voor hen niet alleen Zijns Vaders hart verkregen, maar Hij heeft al Zijn rijkdommen verkregen om aan hen te besteden. Toen Hij in de hemel kwam, zei de Vader, dat Hij zou zitten aan Zijn rechterhand, en nemen wat Hij begeerde en besteden wat Hij wilde aan Zijn heiligen. En daarop heeft Hij de mensen gaven gegeven, ja, Hij heeft gegeven de gave der gaven, de Heilige Geest! Wel, hoe is het, hebt u geen deel aan deze gave? O, zie dan op Jezus met betrekking tot al deze handelingen, stel Hem voor u, Christus is in al deze dingen, het ware Voorwerp van uw geloof om daarop aan te werken.

7. Het geloof, dat gaat tot Christus in Zijn hemelvaart, het zitten ter rechterhand Gods en het zenden van de Geest, moet voornamelijk zien op het voornemen, doeleinde en oogmerk van Christus in elk van deze stukken. Christus heeft niets gedaan, of Hij heeft Zijn oogmerk en bedoeling gehad, ten goede van ons, en hier is het leven van het geloof, te zien op Christus' oogmerk in al Zijn doen. Maar de bedoelingen van Christus' hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Geest zijn verschillend.

1. Christus is opgevaren, opdat wij zouden opvaren. Zie, alles wat God ooit aan Christus' Persoon gedaan heeft, dat heeft Hij omwille van ons gedaan, en Hij wil dat ook aan ons doen. Is Christus gekruisigd, dan ook wij, is Christus opgewekt, dan zijn ook wij met Hem opgewekt, is Christus opgevaren in Zijn heerlijkheid, dan ook wij. De hemel staat nu open, en Jezus Christus bezit die omwille van ons, en ten laatste zullen ook wij opvaren zoals Hij opgevaren is. Christus is niet voldaan met die heerlijkheid die Hij Zelf heeft, voordat wij bij Hem zijn: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). Christus als ons Hoofd is in de heerlijkheid, en zo zijn wij daar nu al met Hem. En Christus als onze Voorspraak is in de heerlijkheid, en pleit en bidt daar voor ons, opdat ook wij straks tot Hem mogen opgenomen en gebracht worden: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt.' Christus' kroon van heerlijkheid is als een last op Zijn eigen Hoofd, totdat die zal gezet zijn op de hoofden van al Zijn heiligen. O, dat heerlijk doel van Christus' hemelvaart! Hoe zal het geloof dit

inzien. Gelovige, u ziet uw Voorwerp, u kent Zijn Persoon, rust niet voordat u met Hem in Zijn staat bent. Zoals wij door alle voorschriften en schepselen moeten gaan, voor wij komen tot Christus, zo moeten wij ook door alle staten van Christus gaan, voor wij komen in de heerlijkheid.

2. Christus is gezeten aan Gods rechterhand, opdat wij met Hem zouden zitten in de hemel. Wat is het doel van Christus' zitten aan Gods rechterhand anders, dan dat Hij al Zijn heiligen hetzelfde voordeel zou schenken? Op deze hoogte van de heerlijkheid is Christus het voorbeeld, de samenvatting en het beeld van alles wat wij zijn zullen. Zeker, dit is de ware hoogte van de hemel: Christus is verhoogd boven de hemelen, opdat wij in onze mate en gelijkvormigheid met Hem zouden verhoogd zijn. Christus' gebed was, dat Zijn Vader, en Hij, en wij, allen één zouden zijn: 'Gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn' (Joh. 17:21). O, hoe behoort het geloof te staan en te zien op Jezus Christus in dit opzicht, want is Hij aan Gods rechterhand en bereidt daar een plaats, een stoel, een woning voor mijn ziel, en ik zal zitten aan Christus' rechterhand: ik zal zitten als een bijzitter op Zijn rechterstoel, om de wereld te oordelen met Jezus Christus. 'Wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls' (Matth. 19: 28). O, wat is dit? Als Christus het niet gezegd had, hoe zou ik het hebben kunnen geloven! Verwonder u, mijn ziel, over dit oogmerk van Christus. Het doel van Zijn verhoging was om u te verhogen, en Zijn bedoeling om u op deze manier te verhogen is, om aan de hele wereld te tonen wat de Zoon van God doen kan in de verhoging van zo'n arm schepsel tot zo'n rijkdom aan heerlijkheid. O, het doel van Christus' zitten aan Gods rechterhand! Hierdoor zijn de heiligen, deelgenoten van Christus, heiligen van hoge plaatsen, van de staten van de Koning, om de wereld met Hem te oordelen. Christus deelt, om zo te spreken, Zijn troon met hen: 'Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkerwijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft; opdat gij eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk, en zit op tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls' (Luk. 22:29, 30).

3. Christus heeft Zijn Heilige Geest gezonden, opdat Hij in onze harten wonen zou en ons zou voorzien van gaven en genaden, opdat Hij ons zou vertroosten en ons zou verzegelen tot de dag der verlossing en ons bekwaam maken tot heerlijkheid. Onderscheiden zijn de doeleinden van Christus' zenden van Zijn Heilige Geest. Ik zal maar bij deze twee stil blijven staan:

1. Dat Hij ons zou helpen roepen: Abba, Vader!' en vrijmoedigheid geven om te komen tot de troon der genade, zoals kinderen tot hun vader. De Geest is het, Die ons bij de hand neemt en leidt tot de Vader, als anderen van verre staan en niet kunnen naderen. Zoals de zoon van een prins altijd toegang heeft, terwijl anderen worden buiten gehouden door officieren en wachten, zo kan toch ook, al is er nog zoveel duisternis, vuur en verschrikking rondom God, een aangenomen kind, die de Geest der aanneming tot kinderen ontvangen heeft, zeggen: Maak plaats en laat mij komen tot mijn Vader, de wachten zijn gesteld om vreemdelingen buiten te keren, maar geen zonen. En geen wonder, want 'de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen' (Rom. 8:26). De Geest leert ons wat en hoe wij bidden zullen, naar behoren. Hij geeft vrijmoedigheid in de harten van Zijn gelovigen, zelfs tot verwondering toe. Dit maakte dat zij God soms met Zijn beloften zo bezet hebben, dat Hij nergens heen kon: 'Maak mij levend naar Uw Woord; (...) richt mij op naar Uw Woord (...). Laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij

te troosten, naar Uw toezegging (...). Ondersteun mij naar uw toezegging; (...) maak mij verstandig naar Uw Woord' (Ps. 119:25, 28, 76, 116, 169). En soms pleiten zij voor God met een beroep op Zijn gerechtigheid. Zo deed David: 'Help mij uit door Uw gerechtigheid.' 'Doe mij recht naar Uw gerechtigheid.' 'Maak mij levend door Uw gerechtigheid.' 'Verhoor mij naar Uw waarheid, naar Uw gerechtigheid' (Ps. 31:2, 35:24, 119:40, 143:1). Wel, dit is het werk van de Geest, Hij komt onze zwakheden te hulp. Hij maakt onze zielen vrijmoedig in haar toenaderingen tot God. Zeker, dit is één van de oogmerken van de zending van de Geest: 'Overmits gij kinderen zijt, zo heeft God, de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!' (Gal. 4:6). Ik wil niet ontkennen, dat de bastaarden, de vreemdelingen buiten het verbond, die geen recht hebben op God als hun Vader, toch tot God wel kunnen bidden, zoals een overwonnen volk hun overwinnaar, zoals de raven God om spijze aanroepen of zoals sommigen 'huilen op hun legers om koren en most' (Hos. 7:14), maar zij kunnen niet bidden. Tot een waar gebed wordt niet alleen vereist een genadig ingaan in de daad, maar ook een nieuwe staat van aanneming tot kinderen en van kindschap. Velen spreken woorden tot God, die niet bidden, velen tellen hun zonden op, die hun zonden aan God niet belijden, velen spreken goed van God, die God niet prijzen, vele duizenden spreken van een Vaderschap, die nog geen Zoonschap hebben, gegrond in de zaak zelf. Een nieuwe natuur is alleen de beste grond van het gebed, zorgdragende dat Gods Naam niet ijdel gebruikt wordt. Nu, dit is de vrucht van de Geest, en een van de oogmerken van de zending van de Geest.

2. Dat Hij ons in alle waarheid zou leiden. Ik bedoel: in alle nodige, grondige en zaligmakende waarheid. In dit opzicht hebben wij de Geest in deze dagen nodig. Hij zegt ons wat de ware godsdienst is. Hij is het, Die in onze harten inschrijft, wat eerst alleen in onze boeken was geschreven. Hij is het, die niet alleen de waarheid van buiten ontdekt, maar ook in de ziel drukt, zoals een mens het zegel in was drukt, hierom zegt de apostel: 'Die in de Zoon van God gelooft, heeft de getuigenis in zichzelve' (1 Joh. 5:10). Hoe 'in zichzelve'? Ik antwoord:
a. Zo, dat de Geest hem de hebbelijkheid van het geloof geeft.
b. Zo, dat de Geest hem dat doet voortbrengen in de daad.
c. Zo, dat de Geest in de ziel indrukt alle andere indrukken van begeerte, hoop, liefde, blijdschap, of wat wij anders noemen: de nieuwe natuur. Zodat er nu in hem een nieuwe natuur is: hij geeft nieuwe gedachten, nieuwe voornemens, nieuwe begeerten, nieuwe hoop, nieuwe liefde, nieuwe vermakingen. Hij voert een nieuwe handel in deze wereld om de andere wereld. Hij is in Christus geworden een nieuw schepsel: 'Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden' (2 Kor. 5:17). En hieruit kunnen wij vast besluiten de waarheid van onze leer. Merk dit op: zoals het geschreven Woord de getuigenis buiten ons is, zo zijn de indrukken van de Geest de getuigenis in ons, waardoor wij alle nodige waarheid kunnen weten, zoals die in Jezus is. Dit wil de apostel zeggen: 'Die gelooft, heeft de getuigenis in zichzelve.' De ongelovigen hebben wel een getuigenis buiten zich, maar de gelovigen hebben een dubbel getuigenis, uitwendig en inwendig, en dat inwendige getuigenis is overal waar wij zijn bij ons. Zij vergezelschapt ons door alle benauwdheden en zwarigheden. Het uitwendige getuigenis kan ons ontnomen worden, de mensen kunnen ons beroven van onze Bijbels, van onze leraars en van onze vrienden, of zij kunnen ons gevangen zetten, zodat wij die niet bij ons kunnen hebben. Maar Christus' Geest kunnen zij ons niet ontnemen, dat inwendige getuigenis is een blijvende, vaste, hebbelijke en bestendige getuigenis. O, wat een uitnemende hulp is hier, die een eenvoudig christen heeft boven al de geschiktheid van de allergeleerdste mannen, wie

deze getuigenis van Christus' Geest ontbreekt. Zeker, dit voordeel zal ons geweldig voorzien tegen alle verzoekingen tot elke dwaling, die tegen de gronden van de godsdienst is. Eén van onze laatste godgeleerden stelt een geval voor. Ik bedoel mr. Baxter, in zijn Getuigenis van de Geest aan de waarheid van het christendom. Hij zegt: Als de duivel of enig verleider u in twijfel zou willen brengen of er een Christus is of niet, en of Hij ook is opgestaan, opgevaren, zit aan Gods rechterhand en daarvandaan de Heilige Geest zendt, wat een heerlijk voordeel is het tegen deze verzoekingen, als wij kunnen terugkeren tot ons eigen hart, en daar een Christus vinden, of een Geest van Christus in ons. O (zegt een geheiligde ziel), als ik heb gevoeld, dat Christus mij te hulp is gekomen in mijn verloren staat, mij verlost heeft uit mijn gevangenis, mij verzoend heeft met God en mij met vrijmoedigheid gebracht heeft in Zijn heerlijke tegenwoordigheid, zal ik dan nu na dit alles twijfelen of er een Christus in de hemel is, of er een Geest van Christus is in mijn hart op aarde? Heb ik gevoeld dat Hij mij heeft herschapen, mijn duistere ogen geopend, mij uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht gebracht heeft, en van de macht van satan tot God, bindende die sterke en werpende hem uit, en zal ik dan nog vragen of er een Christus is of een Geest van Christus? Heeft Hij mij doen beminnen de dingen die ik heb gehaat, en haten hetgeen ik heb bemind? Heeft Hij mij zo'n smaak gegeven van de krachten van de toekomende eeuw, mij doen ingenomen zijn met de hoop der heerlijkheid met Hem, mij gegeven een schat en deel in God, mijn hart gesteld daar waar mijn schat is, en mij enigzins mijn wandel boven in de hemel doen hebben, en zal ik dan nog twijfelen of er een Christus boven of een Geest in mij is? O, wat een onbeschaamde, leugenachtige geest is dit, die mij verzoekt terwijl ik zo'n ondervinding heb opgedaan! En zo kan een gelovige besluiten uit zijn inwendige getuigenis.

Ik weet dat enige schijnheiligen namelijk in zulke grote lasteringen zijn gevallen als die ik genoemd heb, te weten allerlei geestdrijvers, enzovoort. Maar ik mag van hen zeggen zoals Johannes deed: 'Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet: want indien zij uit ons geweest waren, zo zouden zij met ons gebleven zijn.' Het is geen wonder dat de satan dezulken overweldigt die Christus verder geen plaats geven dan in hun inbeelding, en die zich nooit hartelijk met Hem verenigen in liefde. Maar betreffend hen die de Geest van Christus in zich hebben, het is met hen zo niet. Als zij de lasteringen van de satan niet kunnen beantwoorden, of die van enige van zijn werktuigen, dan kunnen zij ondanks dat de gronden van het geloof vasthouden. Christus heeft een diepe plaats van voorrang in hun geest. Hij wordt vaster gehouden door het hart dan alleen door het hoofd, de liefde houdt Christus vast als de rede Hem laat gaan. Het oor is als genageld aan Zijn deur, en omdat hij Hem bemind, wil hij Hem niet verlaten: Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? (zoals geschreven is: Want om Uwentwil worden wij de ganse dag gedood; wij zijn geacht als schapen der slachting.) 'Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft' (Rom. 8:35-37). Mr. Baxter, bevestigt deze woorden met een oprecht hart, door zijn verklaring op deze manier: 'Wie zal mij scheiden van de liefde van Christus?' O, boosaardige duivel, u jaagt mij met uw vurige pijlen! O, botte mensen, ongelovigen, godslasteraars, die mijn oren vult met uw zoete en bedrieglijke besluiten, en mij kwelt met uw twistredenen tegen Mijn Heere en Verlosser! Ga bij diegene langs, die Hem alleen door het gehoor der oren kent, als u voorhebt te overwinnen. Maar ik ken Hem door de zoete ondervindingen van mijn ziel. Ga bij diegene aan, die van zijn begrippen een godsdienst maakt, van wie het geloof nooit verder is gegaan dan zijn verbeelding en van wie de godzaligheid nooit hoger gekomen is dan tot de onderhouding en verrichting van uitwendige plichten, die zou u mogelijk van Christus

aftrekken. Maar meent u ook zo met mij te doen? Wel, zeg eens hoe? Met wapenen of bewijzen meent u te overwinnen? Zullen de verdrukkingen het middel zijn? Nee, nee, ik heb die beloften in de hand van mijn geloof en die heerlijkheid in het oog van mijn hoop, die mij zal dragen door alle verdrukkingen onder de hemel. Of zal het de benauwdheid doen? Ik zal mij liever zoveel te vaster verenigen met Hem, Die mij in de benauwdheid zal ondersteunen en mij zal brengen in Zijn rust. Of wilt u mij verschrikken door de vervolging? Ik ben verzekerd dat dit de kortste weg naar de hemel is, en ik ben zalig verklaard door Christus als ik omwille van de gerechtigheid vervolgd word. Of zal de naaktheid de wapenrusting zijn? Ik wil liever naakt uit deze wereld naar de hemel gaan, dan met purper gekleed zijn en door de dood daarvan beroofd zijnde in de hel geworpen worden. Adams onschuldige naaktheid en de lompen van Lazarus waren beter dan het kostelijkste kleed van Epicurus. Of zal de honger het middel zijn? Wel, de mens leeft niet alleen bij brood, ik heb liever dat mijn lichaam honger lijdt dan de ziel. Ik heb een spijs te eten die u niet kent, het Brood des levens, die daarvan eet, zal leven tot in eeuwigheid. Of wilt u mij van Christus afschrikken door het zwaard van het geweld? Ik weet dat de Heere, in Wie ik geloof en Wie ik dien, machtig is om mij uit uw hand te verlossen. Maar als Hij dat niet wil, dan zult u weten dat ik Hem echter niet verloochenen zal, uw zwaard zal maar de sleutel zijn om de deuren van de gevangenis te openen en mijn ziel uit te laten, die lang begeerd heeft met Jezus Christus te zijn. Spreekt u van gevaar? Ik weet dat geen gevaar zo groot is als het verlies van Christus en de zaligheid, en als het dragen van de toorn van Hem, Die beide lichaam en ziel kan doden. Lees ik niet in de geschiedenissen van die edele heirlegers van de martelaren, die de Heere Jezus tot in de dood bemind en Hem verheerlijkt hebben in de verdrukkingen, en noch door de vlam van het vuur, noch door de monden van de leeuwen zich hebben willen laten scheiden van Jezus Christus? Zijn zij niet door de Rode Zee gegaan als op het droge, naar het land van de beloften, ja, ondanks dat zij de hele dag gedood en geacht werden als schapen ter slachting? Hebben zij de Heere niet vast en onafscheidelijk aangehangen als de Leidsman van hun zaligheid? Ja, zijn zij in al deze dingen niet overwinnaars geweest, en meer dan overwinnaars, overwinnende in de vlammen, tot beschaming van de satan en al hun vijanden, zoals Christus getriomfeerd heeft aan het kruis, waar Hij door de dood tenietgedaan heeft degene die het geweld des doods had? O, wat een gewenst voordeel is dit tegen alle verzoekingen: de indruk van het Evangelie van Christus op onze harten te hebben, en de getuigenis in onszelf.

Maar ik hoor enigen tegenwerpen: Als de getuigenis in onszelf zo volkomen en overtuigend is, waartoe hebben wij dan de Schriften en de leraars nog nodig? Waarom zouden wij de hogere leermeester verlaten en gaan tot de mindere? Maar ik antwoord:

1. Er is meer dan één ding nodig om de mensen wijs te maken tot zaligheid, zoals:

a. Een uitwendig woord.
b. Een uitwendige leraar.
c. Een inwendig licht.

En deze drievoudige behoefte wordt naar behoren door God vervuld. Het eerste door het geven van de schrift, het tweede door het geven van het leraarsambt en andere optredende leraars, het derde door het geven van de verlichting van de Geest, om ons door de eerste middelen te helpen zien en het Woord en de bediening voor ons krachtig te maken. Nu, wat een onzinnig werk zou het voor een mens zijn, te zeggen: ik heb ogen om in een boek te lezen, en daarom heb ik het licht van de kaars of van de zon niet nodig. Of ik heb ogen en de zon, en daarom heb ik het licht in de lucht niet nodig dat voortkomt van de zon. Of

ik heb het licht van mijn ogen, van de zon en de lucht, en daarom kan ik daardoor lezen zonder boek. Of ik heb een boek, en daarom kan ik het lezen zonder een leermeester. Dit is zeker, als een mens wil lezen, dan moet hij dit alles hebben, of meer dan één van deze dingen. Zo heeft God voor ons drie noodzakelijke middelen ingesteld tot onze verlichting en besturing: het Woord, de bediening en de Geest. 'Hetgeen God tezamen gevoegd heeft, scheide de mens niet.' Als iemand zo dwaas wil handelen, en van deze dingen het ene tegenover het andere wil stellen, terwijl God ze allen samengesteld heeft omdat ze allen nodig zijn, doordat elk een verschillend deel in het werk van onze verlichting geeft, die zou tegen God en tegen zichzelf handelen en zonder licht gaan, omdat hij de noodzakelijke oorzaken verwerpt. Gods getuigenissen moeten niet gescheiden worden, veel minder moet iemand bewogen worden om de andere te verzuimen. Zoals de werking in ons niet de eerste getuigenis is, maar een tweede, bevestigende getuigenis, zo maakt ze het eerste niet onnodig of ijdel. Behalve dat, moeten wij door de uitwendige getuigenis andere mensen overtuigen, wat wij door ons inwendige getuigenis niet kunnen doen.

b. betreffend de bemoediging van ons geloof, om in Christus te geloven met betrekking tot Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Geest:

1. Overdenk de uitnemendheid van dit Voorwerp. Wat is het anders dan Christus? Christus in Zijn opvarende, verhoogde en heersende macht. Christus in Zijn voortgaande, overwinnende en triomferende gedaante, in Zijn vrije, rijke en heerlijke giften? Als Hij opgevaren is in de hoogte, 'heeft Hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft de mensen gaven gegeven.' O, de heerlijkheid en uitnemendheid van Christus in deze opzichten! Werkelijk, zij zijn genoeg om mensen en engelen te vermoeien, alleen al door de daad van verwondering en aanschouwing van haar breedte. Hier is een Evangeliewerk voor alle eeuwigheid, om te graven in deze goudmijn, om deze zielsvermakende, kostelijke stenen te keren en te wentelen, om te zien en te onderzoeken in de diepten en de hoogten van de verhoogde Christus. En ik geloof dat dit de verzadiging is, het hoogste en voornaamste van de hemelse heerlijkheid: Hem te zien en zich te verwonderen over de krachten van Hem, Die op Zijn troon zit aan Gods rechterhand, vervuld, maar nooit verzadigd te worden met Christus' heerlijkheid. Wel dan, is Christus opgevaren, zit Christus in Zijn heerlijkheid en zendt Hij Zijn Heilige Geest naar beneden, hier is een omvatting van alle heerlijkheid, hier is iets waar het hart mee ingenomen is, wat niets anders inhoudt dan de verschillende verborgenheden van de heerlijkheid.

2. Overdenk de macht, kracht en invloed van dit Voorwerp in de zaligmaking van onze ziel. O, wat een sterke toren hebben wij hier opgericht om de hemel aan te zien, het geloof kan als staan op deze hoogte en zichzelf zien in de heerlijkheid. O vloed, rijke stromen van genade en heerlijkheid die hieruit voortkomen! Kom, laat ons scheppen, de put is diep, alle druppelen en dauw die op de mensen of engelen vallen, zijn niet meer dan spaanders in vergelijking met dat grote en oneindige lichaam van de volheid der genade die in Christus is. Eén lelie is niets bij een onbepaald en breed veld vol leliën. Christus is in deze opzichten de berg van rozen; o, hoe hoog, hoe breed, hoe vol, hoe heerlijk, hoe groen! Kunt u Hem maar 'rieken, die onder de leliën weidt, totdat de dag aankomt, en de schaduwen vlieden', konden wij maar graven in de gouden aderen van deze onnaspeurlijke rijkdommen van Jezus Christus, wij zouden zeggen: 'Het is goed dat wij hier zijn.' O, het is goed de kruimeltjes op te rapen die van Christus afvallen. Zijn troon glinstert van diamanten en paarlen! Och, waarom vermoeien wij ons met het zoeken van vastigheden,

daar wij morgen deze wereld zullen verlaten en overgaan tot Christus? Kom, waar is de mond van ons geloof? Laat ons die hier aanleggen, laat ons 'zuigen en verzadigd worden van de borsten harer vertroostingen, opdat u mag uitzuigen en u verlustigen met de glans harer heerlijkheid' (Jes. 66:11).

3. Overdenk hoe goed deze voorwerpen passen bij onze verschillende gelegenheden. U kunt hier denken aan de eerste klacht: was het niet genoeg liefde van Christus om naar beneden te komen en ons hier te bezoeken, maar dat Hij ook moest opgaan en ons met Zich nemen? Nee, nee, Zijn liefde was zo groot en breed, dat Hij omwille van ons is op- en neergegaan. Dit verrukt de bruid: 'Zie Hem, Hij komt, springende op de bergen, huppelende op de heuvelen' (Hoogl. 2:8). Gregorius heeft Zijn sprongen gemeten en ze zo uitgedrukt: de eerst sprong was uit de woning van Zijn Vader, in de buik van Zijn moeder. Toen van haar buik in Zijn kribbe, van Zijn kribbe naar Zijn kruis, van Zijn kruis naar Zijn graf, uit Zijn graf weer in de hemel. Inderdaad, grote sprongen, die Zijn vaardigheid verklaren om ons te beminnen en Zijn gewilligheid om ons zalig te maken. Oneindige liefde kan nooit afgesloofd worden door de allergrootste werken. Maar een ander roept: Hoe zou ik geloven dat Christus verhoogd is, en dat ik door de kracht daarvan ook zal verhoogd worden, want ik zie mijzelf in een verloren staat, van God onttrokken en veracht onder de mensen? Ach, een mens in zijn beste staat is enkel ijdelheid: 'Immers zijn de gemene lieden ijdelheid, de grote lieden zijn leugen; in de weegschaal opgewogen, zouden zij tezamen lichter zijn dan de ijdelheid' (Ps. 62:10). Hoe kan ik dan enige van deze voorwaarden geloven? Past het voor een worm en is die bekwaam om een kroon te dragen? Ja, de Heere is groot, en Hij kan grote dingen doen. 'Hij verheft de geringe uit het stof, en de nooddruftige verhoogt Hij uit de drek, om te doen zitten bij de vorsten, dat Hij hen de stoel der ere doe beërven; want de grondvesten des aardrijks zijn des HEEREN, en Hij heeft de wereld daarop gezet. Hij zal de voeten Zijner gunstgenoten bewaren' (1 Sam. 2:8,9). Wel, hier is mijn droefheid, klaagt een ander: Hij zal de voeten van Zijn heiligen bewaren, was ik één van de heiligen, dan kan ik in deze macht geloven, maar helaas, ik ben een onreine, een ongeheiligde aardklomp, ik ben een zondaar, een zondaar uit de heidenen, de voornaamste zondaar. Ik heb verdiend in de hel gestoten te worden, meer dan met heerlijkheid gekroond te worden en te zitten in de hemel. Het is zo, maar toch, de Heilige Geest is gegeven om u te heiligen. Uit uzelf bent u onwaardig, geheel onwaardig, maar is de Heilige Geest niet gekomen en heeft Hij u niet gewassen met water, ja, uw bloedvlekken afgespoeld? En heeft Hij u niet gezalfd met olie, u bekleed met gestikt werk en met goud en zilver, en u aangenaam gemaakt door Zijn aangenaamheid die Hij op u gelegd heeft? Wel, dit is de bediening van de Heilige Geest, en als u slechts de inwoning van de Geest hebt, dan is dit uw staat. Ik weet dat u deels nog onwedergeboren bent, en dat zal zo zijn zolang u leeft op aarde. Maar doorgaans is er in u een nieuwe natuur, een andere natuur, daar is iets anders in u, wat u doet worstelen tegen deze zonde, en dat zal alle zonde te zijner tijd overweldigen, en dit is Christus' Geest, Die u heilig maakt: 'Geheiligd (zegt de apostel) door de Heilige Geest' (Rom. 15:16). Andere klachten kunnen daar nog bovenop gebracht worden, maar als wij de bedoeling en het voornemen van Christus in Zijn hemelvaart, Zijn zitten aan Gods rechterhand en het zenden van Zijn Geest verstaan, hoe kan een oprecht geloof aan die alle beantwoorden! Geloof aan uw deel in Christus' hemelvaart, Christus' zitten op Zijn troon en Christus' zenden van Zijn Heilige Geest, dan zult u al zingende naar uw graf kunnen toegaan! Een levend geloof zal in deze stukken een ziel in de hemel zetten, zelfs als die ziel nog op aarde is.

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons heeft uitgevoerd in deze stukken. Veel is er al gezegd van Christus' ontvangenis, geboorte, leven, dood en opstanding. Zodanige liefdestekenen, die de ziel in wederliefde tot Christus verslindt. O, de schatten van liefde en wijsheid, die in de aangehaalde plaatsen geopend zijn! Maar alsof dit allemaal niet genoeg was voor God, ziehier, nieuwe schatkameren, nieuw gevonden juwelen, die de vorige wereld niet gekend heeft, geopend en tentoongesteld in Jezus Christus. Hier zijn de inkomsten van de stralen van het ontoegankelijke licht, hier zijn de aderen van de onnaspeurlijke heerlijkheden van Christus Jezus. Alsof wij ieder ogenblik een nieuwe hemel zouden zien, een nieuwe schat van liefde. Christus' boezem is nog meer geopend, de nieuwe liefdestochten en zuchten zijn al meer ontdekt. Zie, Christus is omwille van ons en onze zaligheid opgevaren in de hemel, is gezeten aan Gods rechterhand, en heeft Zijn Heilige Geest in onze harten neergezonden. In het uitstorten van deze Fontein van hemelse liefde, kunnen onze zielen niet anders dan de mond wijd opendoen, en de stromen van Christus' hemelse drank, honig en melk nemen, ik bedoel Zijn zoete, kostelijke en dierbare liefdestochten! Van Christus' nodiging hebben wij gehoord: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt' (Matth. 11:28). Maar stel, dat Christus Zijn liefde nooit geuit had met zulke liefdeswoorden: 'Komt tot Mij', dan is Christus Zelf in deze heerlijke dingen toch zo'n trekkend Voorwerp (zelfs Christus' schoonheid, zelfs de reuk van Christus' klederen, zelfs de ruime en wijde hemelen van Christus' verhoging, zijn inwendig en op zichzelf zulke trekkende, verrukkende en overwinnende voorwerpen), dat wij, deze dingen begrijpende, niet anders kunnen doen dan Christus liefhebben. Zoals goud, dat stom is en niet spreken kan, toch door zijn schoonheid en rijkdom overluid roept: kom tot mij, arme schepselen en wordt rijk, zo zal ook, al zou Christus nooit Zijn lippen openen, al zou Hij nooit zo vriendelijk kloppen: Doe Mij open, Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive, Mijn volmaakte! want Mijn hoofd is vervuld met dauw, Mijne haarlokken met nachtdruppelen' (Hoogl. 5:2), toch de heerlijkheid, de macht en de hoogheid van Christus, de verhoging van Zijn Persoon en de heerlijkheid van Zijn gaven, zelfs onze zielen veranderen in een klomp van Goddelijke liefde en heerlijkheid, alsof het was van des Heeren Geest (2 Kor. 3:18).

Bij twee dingen zal ik stilstaan, zoals magneten lijken op onze liefde tot Christus: de eerste is Zijn heerlijkheid, de tweede Zijn milddadigheid.

1. betreffend Zijn heerlijkheid. Zo gauw was Hij niet opgevaren en gezeten aan Gods rechterhand, of Johannes, de godgeleerde, had een gezicht van Hem, en o, wat een heerlijk gezicht! 'Hij was bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met een gouden gordel; en Zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw; en Zijn ogen gelijk een vlam vuurs; en Zijn voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in een oven; en Zijn stem als een stem van vele wateren. En Hij had zeven sterren in Zijn rechterhand; en uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en Zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in haar kracht' (Openb. 1:13,16). Toen Johannes Hem zo zag, viel hij als dood aan Zijn voeten. Maar Christus hield te midden van al Zijn heerlijkheid zijn hoofd omhoog in zijn bezwijming, en zei: 'Vrees niet, Ik ben de Eerste en de Laatste; en Die leef, en Ik ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods (vs. 17, 18). De verheerlijkte Christus is goed voor bezwijkende en stervende zondaren, als de zondaars maar willen naderen en komen, om deze Koning te zien zitten op de wagen van Zijn liefde, aanschouwende Zijn

schoonheid, de ongeschapen witheid en roodheid in Zijn zoet aangezicht. Hij zal zeker hun zielen tot Zich trekken. Ja, laat alle verdoemden uit de hel opgebracht worden met hun brandende, vurige ketenen tot de hoogste deur van de hemel, konden wij een venster openen en hen laten inzien en aanschouwen de troon en het Lam, en de menigte der heerlijke geesten, bekleed met witte klederen, met gouden kronen op hun hoofden en palmtakken in hun handen, zingende de eeuwige lofzangen van hun heerlijke Koning. O, hoe zou hun pijn verzacht en zij overtuigd worden van hun dwaze keuze, hoe zouden zij verrukt worden door de volheid van deze vreugde en blijdschap, die in het aangezicht van Christus zijn voor eeuwig! Werkelijk, deze heerlijkheid van Christus zal veel meer uw hart verwarmen. O mijn ziel, wat een gelukzaligheid zou het zijn om de Koning te zien zitten op Zijn troon, te zien het land, die goede boom des levens, waarvan de takken vanwege de smalheid van de plaats geen ruimte hebben om daarin te groeien. Want de hemel der hemelen kan Hem niet bevatten. Wat een gelukzaligheid zou het zijn om de liefde zelf te zien, en verwarmd te worden door de hitte van de onmiddellijke liefde, die komt uit het dierbaar hart en de ingewanden van deze vorstelijke en koninklijke Banierdrager! Vooralsnog kunt en mag u ook deze geslachten niet zien, daar is geen kans om de Koning zo in Zijn schoonheid te zien, voordat u in Zijn heerlijkheid zult gekomen zijn. Want dan en dan alleen mag u Hem zien van aangezicht tot aangezicht. Maar het beeld en de uitdrukking van deze heerlijkheid is gezien en mag door elke gelovige ziel gezien worden. Door het oog van het geloof kan genoeg gezien worden, om een liefdesvlam in uw hart te ontsteken voor de Heere Jezus Christus. O, wie kan denken aan de heerlijkheid die in dit zoet-vermakelijke is, zonder verslonden te worden in de liefde? Wie kan denken aan Christus' zitten aan Gods rechterhand, aan Zijn blinken in deze heerlijkheid rondom Hem en aan het uitschieten van stralen van heerlijkheid door het oosten, westen, noorden en zuiden door de hemel, de aarde en de hel, en Hem niet beminnen met Zijn hele hart, ziel en kracht? Ik denk aan een stervende, die enige reden van Jezus Christus hoorde en zei: Och, spreek daar meer van, laat mij daarvan horen, en laat het u niet bedroeven om Zijn lof te vertellen! Ik verlang ernaar om Hem te zien, hoe zou ik dan niet verlangen van Hem te horen? Voorwaar, ik kan niet te veel spreken van Jezus Christus, van dit gezegende onderwerp kan geen mens te hoog spreken, had ik de tongen van mensen en engelen, ik zou Christus nooit volkomen kunnen voorstellen. Het stelt een eeuwige tegenspraak voor, dat een schepsel de Schepper tot de bodem toe kan doorgronden. Stel dat al het zand aan de oevers, alle bloemen, kruiden, bladeren en takken van de bomen in de bossen en houten, dat alle sterren aan de hemel, redelijke schepselen waren, en dat zij de wijsheid en de tong van de engelen hadden, om te spreken van de lieflijkheid, schoonheid, heerlijkheid en uitnemendheid van Christus, zoals Hij gegaan is in de hemel en zit aan de rechterhand van Zijn Vader, zij zouden in al hun uitdrukkingen miljoenen mijlen blijven staan aan deze zijde van Jezus Christus. O de lieflijkheid, schoonheid en heerlijkheid van Zijn aangezicht! Kan ik spreken of kunt u horen van zo'n Christus, en niet branden van liefde, in een engelenliefde, of ten minste in een huwelijksliefde? O mijn hart, hoe komt het dat u niet krank bent van liefde? Hoe komt het dat u de dochters van Jeruzalem niet bezweert, zoals de bruid deed: 'Ik bezweer u, gij dochters van Jeruzalem, indien gij mijn Liefste vindt, wat zult gij Hem aanzeggen? Dat ik krank ben van liefde' (Hoogl. 5:8).

2. betreffend Zijn milddadigheid. Zo gauw was Hij niet opgevaren en gezeten aan Gods rechterhand, of 'Hij heeft de mensen gaven gegeven' en Zijn heilige Geest gezonden. Dit was de Gave der gaven. Ik zal maar twee omstandigheden overdenken in deze Gave,

waarvan elk een grotere waarde geeft aan de Gave, en ook een vonkje van milddadigheid van de Gever, in het hart van de ontvanger werpt om hem tot liefde te bewegen. Zoals:

1. Een omstandigheid is de grootheid van de Gever. Zeker, de uitnemendheid of waarde van een beginsel, verheerlijkt en verhoogt hetgeen gewerkt is. Een gave van een groot heer afkomstig, gaat altijd vergezeld van de reuk van enige hoogheid, edelheid of dat alles. Van Karel de Vijfde wordt verhaald dat hij, in zijn oorlogen altijd benauwd zijnde door gebrek aan geld en ook niet bij machte was om de goede diensten te vergelden van verschillende Duitse kapiteins en edelen die hij in zijn dienst aangenomen had, deze gewoonte had: na het volbrengen van een grote slag, riep hij zijn edellieden bij elkaar op een zeker veld, en daar in hun aller tegenwoordigheid nam hij een gouden ketting van zijn hals en hing die om de hals van deze kapitein of van gene kolonel en omhelsde hem en bedankte hem voor zijn goede diensten. Wel, dit beschouwden zij als een grote gunst (naar de omstandigheid van zo'n persoon, op die wijze), alsof hij hen inderdaad een volkomen betaling of vergelding gegeven had. Zij waardeerden zo'n ketting veel hoger dan een grote hoeveelheid goud. De persoon van de keizer hing aan de ketting zo'n dierbaar juweel, dat zijn waarde in de verbeelding van de krijgers tegen geen goud van de wereld kon opwegen. O mijn ziel, als een keizer zo de genegenheid van mensen heeft kunnen winnen, hoe kunt u anders dan Christus Jezus liefhebben, die grote Keizer van hemel en aarde. Hij was het, Die u Zijn Geest heeft gegeven, Hij was het 'Die afzonderde van de Geest, Die op Hem was, en heeft Die op u gelegd (Num. 11:17), en zou Christus' Persoon, Christus' waardigheid, de waarde van deze Gave niet verhogen? Zoals alle gaven liefdestekenen zijn, zo moet de liefde van een hoog persoon en de gaven die van zo'n liefde voortkomt, hoger geacht worden dan de gaven van enig ander minder persoon.

2. Een andere omstandigheid is de grootheid van de gave. Die bewijst de grootheid van de goede wil en verdient daarom een overeenkomst van gelijke genegenheid. Nu, welke grotere gave had Christus in Zijn magazijn, dan het geven van Zijn Geest? De Geest gaat uit van Hem en is van hetzelfde Wezen met Hem. De Geest is de Derde Persoon van de ware en enige Godheid, uitgaande van de Vader en de Zoon, eeuwig, gelijkwaardig en gelijkvormig met de Vader en de Zoon. Dit blijkt uit de Goddelijke eigenschappen, die de Heilige Geest zijn toegeëigend en meegedeeld. Zoals.

1. Eeuwigheid. God is nooit zonder Zijn Geest geweest: 'In den beginne schiep God de hemel en de aarde. (...) en de Geest Gods zweefde op de wateren' (Gen. 1:1, 2)

2. Almacht. Omdat Hij tegelijk met de Vader en de Zoon alle dingen geschapen heeft en onderhoudt. 'Door Zijn Geest heeft Hij de hemelen versierd' (Job 26:13). 'De Geest Gods heeft mij gemaakt' (Job 33:4), en: 'Deze dingen alle werkt één en dezelfde Geest, delende aan een iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil' (1 Kor. 12:11).

3. Alwetendheid, of kennis van alle dingen: 'Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods' (1 Kor. 2:10).

4. Onveranderlijkheid: 'Mannen broeders, deze Schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest (...) voorzegd heeft' (Hand. 1:16).

5. Oneindige goedertierenheid of liefde: God is liefde. '...omdat de liefde is uitgestort in onze harten door de Heilige Geest, Die ons is gegeven' (Rom. 5:5).

6. Heilige gramschap, zelfs tegen verborgen zonden: 'Zij zijn wederspannig geworden en zij hebben Zijn Heilige Geest smarten aangedaan; daarom is Hij hen in een vijand verkeerd, Hij Zelf heeft tegen hen gestreden' (Jes. 63:10). 'Waarom heeft de satan uw hart vervuld, dat gij de Heilige Geest liegen zoudt? (...) Gij hebt de mensen niet gelogen, maar Gode' (Hand. 5:3, 4, een duidelijke tekst over de Godheid van de Heilige Geest). Wat is het, dat gij onder u hebt overeengestemd te verzoeken de Geest des Heeren?' (vs. 9). 'En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing' (Ef. 4:30). Ik zou hier aan toe kunnen voegen de wonderwerken en de instelling van de sacramenten, de profetieën, en de gaven en genaden, zoals de werkingen van Zijn Godheid. Ik werp de duivelen uit, zei Christus, door de Geest Gods (Matth. 12:28). De doop in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes (Matth. 28:19). 'De Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof' (1 Tim. 4:1). 'Wij worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest' (2 Kor. 3:18). Zie nu hoe de Heilige Geest God is, eeuwig, gelijkwaardig en gelijkvormig met God de Vader en God de Zoon. En is dit niet een grote gave, ja, zo'n grote gave als gegeven kan worden? Wat kan Hij meer dan Zichzelf en Zijn Geest geven? O, banden van liefde tot Christus, die in dit opzicht op de mens liggen!
Kom mijn ziel, en zie op de heerlijkheid en milddadigheid van Jezus Christus. Als uw hart niet helemaal van koper, ijzer of steen is, als er enige buigzaamheid, zachtheid of weekheid in is, wel, hoe kunt u dan anders dan Hem liefhebben? Als schoonheid of goedertierenheid, majesteit of heerlijkheid uw genegenheid kan trekken, Christus heeft dit alles, want in Hem is alles. O, laat Hem uw alles zijn! Werkelijk, als u iets behalve Hem hebt, Hij is de Gever van alles, Hij is de Schoonheid van alles, het Hoogste van alles, ja, Hij is het Begin, de Bewaarder en de Voleinder van alles.

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.
Laat ons in Jezus ons verblijden zoals Hij het grote werk van onze zaligheid in deze stukken voor ons heeft uitgevoerd, daar is geen bijzondere overdenking, of zij is het voorwerp van de blijdschap van een christen.

1. Hoe moet het mijn blijdschap verheffen en mijn vertroostingen vergroten, als ik maar overdenk dat Christus is opgevaren in de heerlijkheid? Hierdoor is het openbaar dat Christus door de Vader voor mij is aangenomen, of anders zou Hij nooit in de hemel ontvangen zijn geworden, als er enige blijken van misnoegen in Gods aangezicht waren geweest. Werkelijk, Christus zo dicht bij God gekomen, zou dat ondervonden hebben. Als er tegen Zijn verzoening iets was te zeggen geweest, dat er in onze vergeving enige scheur was geweest, werkelijk, Christus zou daarvan gehoord hebben, ja, zonder twijfel zou Hij uit de hemel zijn teruggekeerd, totdat Hij een volkomen betaling van onze schulden gedaan had. Ik heb over mijn aanneming voor de troon van de genade niet te twijfelen, omdat Jezus Christus voor mij is aangenomen en ik in zo'n betrekking tot Jezus Christus sta. O, wat een blijdschap is hierin!

2. Hoe moet het mijn blijdschap verheffen en mijn vertroostingen vergroten, als ik overdenk dat Christus is gezeten aan de rechterhand van God! Wel, nu heeft Hij de sleutelen van de hemel in Zijn handen overgeleverd: alle macht in hemel en op aarde is Hem gegeven (Matth. 22:18), en nu kan Hij doen wat Hij wil. God de Vader heeft als het ware al Zijn voordelen aan Jezus Christus geschonken: 'Want ook de Vader oordeelt

niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven' (Joh. 5:22). Nu heeft Hij ruimte om al Zijn liefde en de begeerte van de Vader tot mij, op de allerheerlijkste wijze uit te werken. Hij is zeer verhoogd, en daardoor heeft Hij het voordeel om mij te verhogen en om mij te verheerlijken. God heeft in Zijn handen alle schatten en rijkdommen van de hemel gegeven, Hem verwaardigende te zitten aan Zijn rechterhand, heeft Hij tot Hem gezegd dat Hij de regering van de wereld aan Hem overgaf, en dat Christus alles zou hebben en onder Zijn heiligen zou uitdelen al wat Hij heeft, en dat dit de beloning voor Zijn dood zou zijn. En als nu Zijn heiligen bij Hem zullen zijn en met Hem zitten in Zijn heerlijkheid, dan zal Christus Zijn plaats weer overgeven, dan 'zal Hij het Koninkrijk aan God en de Vader overgegeven hebben' (1 Kor. 15: 24). O, wat een blijdschap kan er komen in deze arme, duistere gevangenis van mijn troosteloze ziel, als ik maar deze heerlijke handelingen van mijn Christus in Zijn heerlijkheid overdenk!

3. Hoe moet het mijn blijdschap verheffen en mij vervullen met onuitsprekelijke blijdschap en volheid van heerlijkheid, als ik overdenk dat Christus Zijn Heilige Geest heeft gezonden in mijn hart. Toen de droefheid de harten van de apostelen vervuld had omdat Hij tot hen gezegd had dat Hij moest weggaan, heeft Hij hen hiermee vertroost: 'Indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen, maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden' (Joh. 16:7). De Geest is een Trooster, en waar Hij komt, daar vervult Hij de zielen met vertroostingen. O, wat een troost is dit, dat ik weet dat Christus' Geest mijn inwoner is, dat mijn ziel de tempel is, de herberg, het huis en de woning van Gods Geest. Dat Christus werkelijk in mij is, niet alleen door instorting van Zijn gaven, maar door de inwoning van Zijn Geest! Zeker, het is geen kleine troost voor een ziekelijk mens dat hij de medicijnmeester altijd bij zich in huis heeft, en voor een vrouw, die tot de barensweeën gekomen is, dat de vroedvrouw bij haar in huis is. Maar wat een troost is dit voor een bedroefde ziel, dat de Geest van Christus altijd in haar is! 'Ik zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve tot in der eeuwigheid' (Joh. 14:16). Christus in Zijn lichamelijke tegenwoordigheid is weggegaan, maar in Zijn Geest blijft Hij altijd: 'Zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld' (Matth. 28:20). Hij is met ons, en wat meer is, Hij is in ons tot onze vertroosting, 'Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid' (Kol. 1:27). Niet Christus in de preken die wij horen, niet in de hoofdstukken die wij lezen, noch in de sacramenten die wij gebruiken, noch in onze hoofden door verheven kennis, noch in onze monden door veelvoudige heerlijke uitdrukkingen, maar Christus in onze harten door Zijn Geest is voor ons: 'De Hoop der heerlijkheid.'

De gronden van onze vertroosting in dit opzicht zijn:

1. Christus' tegenwoordigheid. Van Paulus wordt verhaald, dat na zijn droevige schipbreuk het gezicht van enige broeders hem zo verkwikt heeft, dat hij, hen ziende, God dankte en moed gegrepen heeft (Hand. 28:15). En van Ceasar wordt gezegd dat hij de zeelieden, die in een grote storm verslagen waren, moed gegeven heeft, door onder hun aandacht te brengen dat hij bij hen tegenwoordig was. U voert de keizer. Hoeveel te meer zal Christus' inwoning de gelovige vertroosten? 'Zie, Ik ben met u.' O mijn ziel, was het niet een hartversterking voor de discipelen in de storm dat Christus bij hen was, Wie de winden en de baren gehoorzaam waren? Houd dan moed, want als de Geest in u is, dan is Christus ook met u.
2. Christus' welbehagen. Als Zijn Geest in ons is, hoe kan Hij anders dan een welbehagen in ons hebben? Een mens kan eigenlijk niet gezegd worden in een gevangenis te wonen, omdat hij er geen behagen in heeft. De inwoning van de Geest brengt de

verlustiging van Christus in zo'n ziel: 'Hier zal Ik wonen, want Ik heb ze begeerd, of Ik heb Mijn lust in dezelve', zei God van Sion (Ps. 132:14). Hoewel dikwijls de ontstelde christenen, als zij hun eigen armoede en boosheid zien, van zichzelf oordelen dat zij het waard zijn verfoeid en geschuwd te worden, en als het mogelijk was zichzelf zouden verlaten, zo ziet Christus echter naar een arme en verslagen ziel als naar een bekwame woning voor Zich, om daarin te wonen: 'Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij die die van een verbrijzelde en nederige geest is' (Jes. 57:15).

3. Christus' gemeenschap. De vereniging is de grond van onze gemeenschap met Christus, en hoe nauwer onze vereniging is, des te groter zal ook onze gemeenschap zijn. Als Christus alleen in een gelovige is door de hebbelijkheid van de genade, dan zal de vereniging zo groot niet zijn, maar als Christus in ons is door Zijn Geest, dan is de vereniging nauwer en als gevolg daarvan zal ook de gemeenschap groter zijn. O mijn ziel, denk hieraan in al uw benauwdheid. Er is geen gebrek of gevaar zo groot, waarin de genieting van deze inwoning van de Geest u niet kan verkwikken. Bent u ziek? De Medicijnmeester beide van ziel en lichaam woont in u. Bent u droevig? De Trooster Zelf, Die de plaats van Christus bekleedt, woont in u. Bent u in ballingschap, in de gevangenis zo ver als mogelijk van uw dierbare vrienden afgezonderd? Zie hoe Paulus versterkt werd, toen zij gereed waren om hem te verscheuren en hem in de legerplaats wegrukten, zelfs de volgende nacht stond de Heere bij hem, en zei: Heb goede moed, Paulus!' (Hand. 23:11). Christus zal u bijstaan, ja, Christus woont door Zijn Geest in u, en zal u woorden van vertroosting toespreken in uw grootste verdrukkingen.

4. Christus' getuigenissen. Als Christus' Geest in ons woont, dan kunnen wij van de toekomende heerlijkheid verzekerd zijn: 'Welke is Christus onder u, de Hoop der heerlijkheid' (Kol. 1:27). Een zeker godgeleerde heeft hierover een zoete opmerking: de wezenlijkheid van Christus' Geest in de gelovigen, zegt hij, geeft een wezenlijkheid aan haar hoop op de heerlijkheid. De Geest in ons is Gods onderpand van de heerlijkheid, de Geest in ons, bereidt ons om deel te hebben in die heerlijkheid. Ik zie op deze inwoning van de Geest als op iets wat geen geveinsde in de wereld zich kan toe-eigenen betreffend gaven of genaden, die kan een geveinsde hebben, of iets wat daarop lijkt. Van Simon de tovenaar wordt gezegd: 'En Simon geloofde ook zelf' (Hand. 8:13), van Judas, dat 'hij berouw had' (Matth. 27:3), van Ezau, dat hij 'het eerstgeboorterecht met tranen zocht' (Hebr. 12:17), en van sommigen wordt verhaald, dat 'zij de hemelse gaven gesmaakt hebben, en de krachten der toekomende eeuw' (Hebr. 6:4, 5), en van dergelijke anderen, dat zij het bloed van Christus vertreden hebben, waardoor zij geheiligd waren (Hebr. 10:29). Zo vinden wij in de woorden van de schrift, dat in een huichelaar of goddeloze een soort van geloof en bekering kan zijn, een smaak van de hemel en de heiligmaking, maar waar vinden wij in de hele Bijbel dat Christus of de Geest van Christus gezegd wordt te wonen in een huichelaar of in een goddeloos mens? Dit is alleen het voordeel van een oprecht gelovige: Christus in hem, de Hoop der heerlijkheid. O, de troost van deze inwoning van Christus! Heeft Zacheüs Christus met blijdschap ontvangen (Luk. 19:6), toen hij hoorde dat Hij in zijn huis wilde blijven, hoeveel temeer oorzaak van blijdschap hebben dan diegenen die Hem al in hun hart hebben wonen? 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken (zei Christus), opdat Mijn blijdschap in u blijve, en uw blijdschap vervuld worde' (Joh. 15:11).

En nu, o mijn ziel, verblijd u over dit grote goed: Christus' hemelvaart, Zijn zitten aan Gods rechterhand en het zenden van Zijn Heilige Geest. Wat is de blijdschap anders dan een uitgieting van de begeerte, waardoor de ziel zich uitlaat over iets wat goed is, om het

des te volmaakter te genieten? Het voorwerp is zoet en breed, en daarom is het nodig dat de ziel zich uitstrekt om zich des temeer met het Voorwerp te verenigen, en het goed in meer delen te genieten, ja, zo het mogelijk is in alle delen. Daar is niet één enig stukje voor u, of het is een stof van blijdschap. O, wat een blijdschap is er wel geweest in de hemel toen Christus opvoer, en toen Hij ging zitten aan Gods rechterhand, en Hij de Heilige Geest neerzond! Hoe hebben de engelen zich wel verwonderd over deze dingen, met welke verwonderlijke eerbied hebben zij Hem aanschouwd. (1 Petr. 1:12), zoals het woord wil zeggen, en gaan u deze handelingen niet meer aan dan de engelen? Verblijd u, en nogmaals: verblijd u! Denk dat u in de hemel bent, en neem een gezicht van Christus' hemelvaart. Zeg: is Hij niet een vermakelijk Voorwerp, 'verzadiging der vreugde is bij Zijn aangezicht' (Ps. 16:11). Denk dat u zelf in de hemel geweest bent, toen Hij daar eerst is ingegaan, toen Hij eerst is gezeten aan Gods rechterhand, en de Trooster heeft gezonden aan Zijn heiligen, was de hemel niet vol van blijdschap? Mij dunkt, zelfs een gedachte aan Christus' blinkend aangezicht, Christus' witte troon, Christus' harpspelers en hemelse troepen die Zijn troon omsingelen, Christus' verwelkoming bij Zijn Vader, zowel voor Hemzelf als voor al Zijn heiligen, en Christus' dragen van uw namen op Zijn borst voor Zijn Vader, behoort uw ziel met zoveel blijdschap te vervullen als mogelijk is. O, dit zijn de eerste vruchten van Immanuëls land, dat ligt aan de overzijde van de tijd en de dood. De vreugde die in de hemel was bij de eerste inkomst van Christus in de hemel! O mijn ziel, waarom bestraft u zichzelf niet en verlaat uw droevige klachten, en vergeet deze aarde en alle aardse kwellingen? Waarom ziet u niet op naar Jezus Christus, en verblijdt u in Hem, Die dit alles om uw zaligheid gedaan heeft? Of Christus' Geest is niet uw Trooster, óf u moet troost uit deze zaken ontvangen.

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.
Laat ons de Heere aanroepen.

1. Laat ons bidden dat wij ons deel in deze zaken mogen hebben, of laat ons bidden om meer verzekering daarvan aan onze zielen. Want hoewel wij geloven, zo kunnen wij echter niet zonder twijfel, en in geval van twijfel, welk middel is er beter dan het gebed? 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp, Heere, versterk mijn geloof, totdat ik kom tot die vrijmoedigheid of volle verzekering van het geloof, zodat ik weet dat ik deel heb aan Christus' hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en de zending van Zijn Heilige Geest.' En eenmaal daarvan verzekerd zijnde:

2. Loof God voor deze grote handelingen van Zijn Zoon. Zijn de goedertierenheden van Hem niet zoals bergen, de één op de andere gepakt, die reiken zelfs tot aan de hemelen? Is de liefde niet eerst recht uitgegaan in een rechte lijn, en verder gaande, heeft zij zichzelf niet opgesloten in zo'n menigte van onbevattelijke openbaringen, dat zij mensen en engelen heeft verbaasd gemaakt? Namelijk, dat Jezus Christus niet alleen hier op aarde voor ons zou werken, maar dat Hij ook omwille van ons naar de hemel is opgevaren, en daar zit aan de rechterhand van God boven alle hemelen. Dat dit alles voor ons en voor onze zaligheid is, en dat Hij tot dat doel Zijn Geest in onze harten zendt, om ons bekwaam te maken en te bereiden tot Zijn heerlijkheid! Nu: 'Loof de HEERE, mijn ziel, en al wat binnen in mij is Zijn heilige Naam. Loof de HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden' (Ps. 103:1, 2). 'O mijn God, Gij Koning, ik zal U verhogen, en Uw Naam loven in eeuwigheid en altoos. Te allen dage zal ik U loven, en Uw Naam prijzen in eeuwigheid en altoos. Geslacht aan geslacht zal Uw werken roemen en zij zullen Uw mogendheden

verkondigen. Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit en Uw wonderlijke daden. Zij zullen de gedachtenis der grootheid Uwer goedheid overvloediglijk uitstorten en zij zullen Uw gerechtigheid met gejuich verkondigen. (...) Uw gunstgenoten zullen U zegenen. Zij zullen de heerlijkheid Uws Koninkrijks vermelden, en Uw mogendheid zullen zij uitspreken. Om de mensenkinderen bekend te maken Zijn mogendheden, en de eer der heerlijkheid Zijns Koninkrijks' (Ps. 145:1, 2, 4, 5, 7, 10-12). 'Zijn Majesteit is over de aarde en de hemel. En Hij heeft de hoorn Zijns volks verhoogd, de roem al Zijner gunstgenoten, des volks dat nabij Hem is' (Ps. 147: 13,14). Och, had Mijn ziel Davids genegenheid, om zo de lof van Jezus uit te galmen en Zijn Naam te loven!

9. Van de gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus gelijkvormig worden in de voorgenoemde opzichten. Een aandachtige aanschouwing van Jezus in Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Geest is genoeg om ons naar hetzelfde beeld te veranderen van heerlijkheid tot heerlijkheid. Het was een zoet gezegde van een ervaren gelovige: aanschouw de verheerlijkte Christus, zie Hem als in die betrekking en die staat, en u zult direct de spranken van dezelfde heerlijkheid in uw hart hebben. Christus is nu verhoogd, Hij is nu in de heerlijkheid aan de rechterhand van God. O, dat onze werken ook heerlijk zijn, laat al onze wandel, vermakingen en uitgangen zijn naar die heerlijkheid: 'lndien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. Bedenk de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn' (Kol.3:1,2). lk zal in deze verhandeling niet de verschillende gelijkvormigheden met Christus' werken voorstellen, maar die alle samen brengen, zoals ze vervat zijn in deze tekst, die de hemelse wandel is: 'Zoekt de dingen die boven zijn; bedenkt de dingen die boven zijn.' Christus is opgevaren en Christus zit aan Gods rechterhand, en wilt u Hem hierin gelijkvormig worden, laat dan uw harten in de hemel zijn, laat uw genegenheden, uw wandel in de hemel zijn. De oefening van de apostel zelf was in deze gelijkvormigheid met Jezus Christus: 'Maar onze wandel is in de hemelen' (Filipp. 3:20). Ik weet geen ding waarin wij aan de verhoogde Christus meer gelijk kunnen wezen dan dat wij, op aarde zijnde, onze harten, onze genegenheden en onze wandel met Christus hebben, daar waar Hij is. Welaan dan, als wij krachtig met Christus zijn opgestaan, opgevaren en met Hem gezet zijn in de hemel, zo laat ons geestelijk opvaren, en met Hem zitten in deze opzichten, zeker, daar is een gelijkvormigheid in onze hemelse wandel. O, laat onze wandel zijn in de hemel!

In het vervolg hiervan zal ik deze vragen onderzoeken:

A. Wat wij verstaan door onze wandel in de hemel.

B. Waarom onze wandel moet zijn in de hemel.

C. Door welke middelen wij tot deze hemelse wandel kunnen komen.

A. Door onze wandel in de hemel, versta ik:

1. Ons zoeken naar de hemel: zoals de hemel ons thuis is, zo zijn onze ogen daarheen. Al wat wij doen, ons oogmerk, ons doel, is ons tot de hemel te bereiden en het op de hemel aan te leggen. De apostel zegt: Wij merken niet op de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet, zijn eeuwig' (2 Kor. 4:18). Wij merken niet op, dat is: wij kijken niet naar de dingen die men ziet, de onzienlijke dingen zijn alleen het doel en oogmerk van een begenadigde ziel.

2. Door onze wandel in de hemel versta ik onze gemeenschap met Christus in de hemel. Werkelijk, 'onze gemeenschap zij met de Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus' (1 Joh. 1:3). Zoals het is tussen vrienden die samen verkeren, zij vertroosten, zij omhelzen elkaar en openen hun hart voor elkaar. Zo is er ook in onze wandel een gemeenschap met Christus, of een onderlinge werking van de ziel op Christus en van Christus op de ziel. Wij laten onze harten uit tot Christus, en Hij laat Zijn hart uit tot ons, in het bijzonder als wij met Christus zijn in Zijn voorschriften, zo is het niet genoeg God aan te roepen en enige hartbrekende uitdrukkingen te gebruiken. Maar o, welke gemeenschap heb ik met Jezus Christus! Ik ben niet vergenoegd als ik niet smaak en zie hoe goed de Heere is. Ik kan niet gerust zijn als ik deze morgen niet iets van de hemel hoor. Wel, dit is een hemelse wandel.

3. Door onze wandel in de hemel versta ik ons leven, overeenkomende met de wetten van de hemel. In al onze wegen moeten wij ons voortdurend afvragen: welke regel is er van de hemel om mij te leiden in deze wegen? Naar dit of dat heb ik wel lust, maar zal de wet van de hemel mij hierin wel rechtvaardigen, heb ik wel een woord van Christus om mij hier in te leiden? Eertijds had ik wel zin in mijn eigen dingen, en de gewone gang van de wereld was mij een wet, maar nu durf ik niets te doen dan naar de wil en scepter van Jezus Christus, nu word ik geleid door de wetten van de hemel. Wel, dit is een hemelse wandel.

4. Door onze wandel in de hemel versta ik onze gedachten en overdenkingen van de hemel en van hemelse dingen. 'Word ik wakker (zegt David), zo ben ik nog bij U.' De harten van de gelovigen zijn dikwijls bij hun hemelse schatten, zoals van koningin Maria verhaald wordt, dat zij kort voor haar dood zei dat, als zij haar zouden opensnijden, zij Calis in haar hart zouden vinden. Zo mag van diegenen gezegd worden, van wie hun wandel in de hemel is: als u hen zou opensnijden, zou u de hemel in hun harten vinden. Daar gaat geen dag voorbij zonder enige wandel in de hemel, zonder enige gedachten of overdenkingen van de hemel en de hemelse dingen.

5. Door onze wandel in de hemel versta ik onze genegenheden naar de hemel, of naar Christus in de hemel: 'Bedenkt de dingen die boven zijn' (Kol. 3:2), dat is, stel uw begeerten, liefde, hoop, blijdschap en verlangen op hemelse dingen. Onze genegenheden zijn kostelijke dingen en behoren alleen op heerlijke voorwerpen gesteld te worden. O, wat is het een schande dat wij onze genegenheden stellen, op de dingen van het leven! Hebben wij een Koninkrijk, een God, een Christus en een kroon in de hemel om daarop onze genegenheden te stellen, en zullen wij die stellen op schuim, op drek en dergelijke onwaardige dingen? Zijn niet al onze vermakelijkheden en ijdelheden boosaardig in vergelijking met Christus? Laat ons zo dwaas niet zijn om onze genegenheden te zetten op aardse dingen, maar veel liever op God en Christus, en dit is onze wandel in de hemel.

6. Door onze wandel in de hemel versta ik onze handel en koopmanschap om de hemel zolang wij op aarde zijn. Het woord in de oorspronkelijke taal wil zeggen: onze handel is in de hemel. Hoewel onze lichamen daar niet zijn, zo is toch onze handel daar. Wij gedragen ons en stellen ons in dit leven zo op als burgers van de stad in de hemel. Onze stad, waarin wij burgers zijn en waartoe wij recht hebben, is boven in de hemel, in dit opzicht is onze handel niet in beuzelingen, zoals bij andere mensen, maar wij handelen in grote dingen, in hoge dingen, wij drijven koopmanschap met Goddelijke paarlen, ja, met God en met Christus, Die zit aan de rechterhand van God. Wij zien nu wat wij verstaan door onze wandel in de hemel.

B. Waarom moet de wandel van de heiligen in de hemel zijn?

1. Omdat zij heel goed weten dat de oorsprong van hun ziel, van God en de hemel is. Het lichaam is wel uit het stof der aarde, maar de ziel is de adem van God, zoals wordt gezegd van de eerste mens: 'God heeft in zijn neusgaten geblazen de adem des levens; alzo werd de mens tot een levende ziel' (Gen. 2:7). De oorsprong van de ziel is meer hemels en Goddelijk dan enig ander schepsel hier beneden in de wereld. En als God Zijn genade in de ziel werkt, en de ziel zichzelf zo begint te kennen en tot zichzelf in te keren, dan ziet zij hier beneden op alle dingen als op slechte en verachtelijke dingen, dan ziet zij naar boven en begint te verkeren met die dingen die met haar oorsprong overeenkomen. Zoals het met een edelgeboren kind is, die naar een vreemd land is weggevoerd, en daar gehouden wordt als een slaaf en gesteld om verachtelijk werk te doen (zoals de verloren zoon) om de zwijnen te weiden. Zolang hij daar is en geen kennis heeft van zijn afkomst, zo denkt hij nergens om als om de kost en om zijn werk te doen waartoe hij gesteld is. Maar als hij eenmaal komt te weten waar hij vandaan komt, dat hij werkelijk een geboren erfgenaam is van zo'n prins in zo'n land, dan zullen zijn gedachten, zijn gemoed en begeerten spoedig veranderen: och, was ik in mijn land, och, was ik bij mijn vader aan zijn hof! Zo is het ook met de zielen van mensen, zij zijn van geboorte (om zo te spreken) van die grote Koning van hemel en aarde, en hoewel zij door de zondeval slaven geworden zijn van satan, toch, als het God belieft de ziel te bekeren, dan openbaart Hij Zich zo: O mens, u bent van een hoge geboorte, uw ziel is als een sprankje van God Zelf, u bent van God gekomen en u kunt gemeenschap houden met God, ja, met God de Vader, met God de Zoon, en God de Heilige Geest. Gedenk aan uw land vanwaar u eerst gekomen bent, voorwaar, aan u is zo'n Goddelijk en uitnemend wezen niet gegeven om u alleen in het vlees te vermaken, om slechts aan het lichaam dienstbaar te zijn: O, zie op Jezus! Wel, dit is het dat het hart verandert en uw wandel stelt op hemelse dingen.

2. Omdat hun beste en uitgelezenste dingen al in de hemel zijn. Als hun Vader in de hemel is, en hun Zaligmaker is in de hemel waarheen Hij is opgevaren en nu zit aan de rechterhand van God. Hun Man, hun oudste Broeder, hun Koning is in de hemel, hun schat, hun erfdeel, hun hoop, hun woonplaats, hun beste vrienden zijn in de hemel, hun goed, hun beloning is in de hemel, hun bezoldiging is in de hemel, en als al deze dingen in de hemel zijn, dan is het geen wonder, dat hun wandel in de hemel is.

3. Omdat zij naar de hemel toegaan, zelfs nog op de aarde zijnde. Als een edelman (zoals wij boven gezegd hebben) eenmaal kennis heeft gekregen van zijn staat, en zijn reis heeft aangevangen naar het hof van zijn vader, zal hij niet elke morgen wandelen met degenen die van zijn vader gekomen zijn om hem thuis te brengen? Zal het hem geen vermaak zijn als hij iemand hoort spreken van het land van zijn vader? Is het niet bij elke stap in zijn gedachten, in zijn mond, in zijn oog, is het niet zijn doel? O mijn ziel, is het dat u werkelijk naar de hemel reist, hoe kunt u anders dan de hemel hebben in uw bewegingen, genegenheden en wandel? Hoe kunt u anders dan dagelijks met uw hart spreken: de hemel is de plaats waar ik zal komen, spoedig zal ik daar zijn. Ik weet dat ik in deze wereld maar voor een tijd ben, maar in de hemel zal ik altijd en eeuwig blijven, 'wij zullen opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet, in de lucht; en alzo zullen wij altijd met de Heere wezen' (1 Thess. 4:17). Zelfs onze reis naar de hemel spreekt van een hemelse wandel: 'Zij gaan van kracht tot kracht, een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion' (Ps. 84:8).

4. Omdat er al veel van de hemel is in de heiligen: 'Het Koninkrijk Gods is binnen ulieden' (Luk. 17:21); 'wetende, dat gij hebt in uzelve een beter en blijvend goed in de hemelen' (Hebr. 10:34). Voorwaar, als de gelovigen veel van de hemel binnen in zich

hebben, dan moet hun wandel onvermijdelijk in de hemel zijn, maar zij weten dit in zichzelf. Zij weten, waarbij God het geopenbaard heeft in hun eigen harten. Het eeuwige leven is al begonnen in de zielen van Gods volk, de hemel is in hen, geen wonder dan dat hun wandel in de hemel is. Ik wil niet zeggen dat de heiligen geen andere hemel hebben dan die in hen is, ik weet dat er een hemel boven is, maar een gedeelte, onderpand, zaad of beginsel van de hemel boven is in hen. Is er niet een vernieuwde natuur, een beeld van God, een vonkje van het leven, een straal van heerlijkheid in Gods volk? Jazeker, en als dit zo is, dan zal alles werken naar de hemel toe, de beginselen van de genade hebben enige werkingen van de genade, totdat wij komen tot de heerlijkheid.

C. Door welke middelen wij tot deze hemelse wandel kunnen komen.

1. Laat ons waarnemen de gelegenheden van hemelse oefeningen. God roept nu door Zijn dienstknechten: 'Komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk. Komt tot Mij, hoort, en uw ziel zal leven' (Jes. 55: 1, 3). 'Zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid' (2 Kor. 6:2). Terwijl de dienstknechten roepen en wij leven onder de druppen van het Woord, zijn dit de ware tijden voor de hemel. O, die dan nooit gebeden heeft, laat die nu bidden, en die nooit gehoord heeft, laat die nu horen: de Heere is nu tot ons gekomen. Jezus Christus roept nu, de goedertierenheid smeekt en de liefde bidt, en de wijsheid is als hees van het ons na roepen. Neem deze gelegenheden waar tot hemelse oefeningen, en dan zullen wij opkomen tot een hemelse wandel.

2. Wacht u ervoor dat u niet gerust bent in de uitwendige plichten. Vele zielen, die een verlichte consciëntie hebben, durven de gelegenheid van hemelse plichten niet te aanvaarden, want dan komen de verzoekingen van de duivel, en de verdorvenheden van hun eigen hart die zeggen: nu is de plicht gedaan, ons gezette werk is voorbij, en wat ontbreekt er nog? Ach, het is niet: wat hebben wij gedaan? maar: waar zijn wij geweest? Zijn onze zielen geweest in de hemel bij God en bij Christus? Hebben wij enige gemeenschap met de Vader en met de Zoon in onze plichten? Wacht u voor het uitwendige, het zal onze wandel in de hemel zeer verhinderen, maar laat ons onze ogen steeds houden op onze harten. Vraag in de plicht welke genegenheden gewerkt hebben, hoeveel dichter wij daardoor gekomen zijn tot de hemel, en door dit middel zullen wij komen tot een hemelse wandel.

3. Laat ons opzien naar Jezus als hangende aan het kruis en als zittende op de troon. Dit is de regel van de apostel: 'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Dewelke voor de vreugde, Die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons van God' (Hebr. 12:2). Deze twee zijn het voorwerp waarop een christen ziet die zich beijvert in de hemelse wandel, te weten 1. Christus' kruis en 2. Christus' zitten aan Gods rechterhand: door het kruis is Hij de overste Leidsman, en door de troon is Hij de Voleinder van ons geloof, in het eerste wordt Zijn liefde tot ons voorgesteld, in het tweede onze hoop op Hem. Door Zijn hoge wijsheid heeft de Heilige Geest door deze twee beweegredenen ons vermaand te lopen en niet te vertragen: eerst is hier liefde, liefde aan het kruis: 'Christus heeft ons liefgehad, en Zichzelf voor ons overgegeven tot een offerande' (Ef. 5:2). 2. Hier is hoop, hoop op de troon: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon' (Openb. 3:21). Na Christus' dood is Hij weer opgestaan, opgevaren, en zit nu aan de rechterhand van de troon van God, en dat is ook onze gezegende hoop. Christus' troon is niet alleen Zijn plaats, maar ook de onze, de liefde van Zijn kruis is voor ons een onderpand van hoop op Zijn troon, of van alles wat hij anderszins waard is. Kom dan, en stel uw gedachten en

gezichten op dit zalige Voorwerp. Een gezicht op Christus' kruis, maar in het bijzonder op Zijn troon, is een zalig middel om ons af te wennen van de wereld, en onze genegenheden te verheffen en op te wekken naar de dingen die boven zijn, ja, om onze wandel te schikken en te stellen naar de hemel.

4. Laat ons de verschijning van Jezus Christus verwachten: 'Onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus' (Filipp. 3:20).

Waar de wandel van mensen is, daar zijn ook zijn verwachtingen, en waar zijn verwachtingen zijn, daar zal ook zijn wandel zijn. Als wij verwachten, dan zal de Heere Jezus weldra verschijnen in heerlijkheid, en wij zullen Hem zien niet met andere, maar met onze eigen ogen. De verwachting zelf van deze dingen zal onze wandel naar de hemel opbeuren. Dit is zeker, de dag is aanstaande dat Jezus Christus met Zijn engelen zal komen in Zijn heerlijkheid, en dan zullen de lichamen van de heiligen heerlijk schijnen voor het aangezicht van God en Jezus Christus. O, de wonderen van die dag! De heerlijkheid van Christus zal dan de heerlijkheid van de zon, de maan en de sterren verduisteren, maar mijn lichaam zal niet verduisterd worden, maar veel meer zal het schijnen zoals het heerlijke lichaam van Jezus Christus. Als een kaars tot zo'n glans en schoonheid zou verheven zijn, dat als u die in het midden van de zon stelde, en het zou toch licht geven, u zou denken dat het een zeer krachtig licht zou zijn. Werkelijk, zo zal het zijn met de lichamen van de heiligen, want hoewel ze gesteld zijn in het midden van de heerlijkheid van God en van Zijn Zoon Jezus Christus, zo zullen hun lichamen daar echter in schoonheid en aanzien schijnen. Nu, als wij dit geloven en alle dagen verwachten, hoe zal ons dit opwekken tot een hemelse wandel! Ik heb een ziek en loom lichaam, en mijn lichaam is mij hinderlijk in elke plicht van de godsdienst, maar over een tijd zal Christus komen in Zijn heerlijkheid, en dan zal Hij mijn lichaam aan Zijn heerlijk lichaam gelijkvormig maken, zodat ik Gods aangezicht zal kunnen aanschouwen en bezig zijn in heilige plichten in alle eeuwigheid, zonder vermoeidheid, zonder ophouden. Hier zijn veel dingen die mijn gemoed en mijn geest ontstellen, en mij beletten in mijn wandel naar de hemel en hemelse dingen. Maar over een tijd zal Christus verschijnen met Zijn sterke engelen, om wonderlijk te zijn onder Zijn heiligen, en dan zal ik als een medegenoot zitten op Zijn troon, om met Jezus Christus de wereld te oordelen, en dan zal ik eeuwig met Hem leven en zijn waar Hij is, en genieten alles wat Hij heeft, ja, alles wat Hij door Zijn dood voor mij heeft verworven. O, laat ik dit verwachten, laat ik alle dagen daarnaar uitzien! God heeft maar een weinig werk voor mij hier op aarde, en als dat gedaan is, zal zo mijn staat wezen. Christenen, als wij maar alle dagen deze dingen wilden werken op onze zielen, het zou een krachtig middel zijn om van onze wandel, een hemelse wandel te maken.

5. Laat ons letten op de trekkingen, bewegingen en bedoelingen van de Geest, en de ingevingen volgen. Christus is opgevaren, zit aan Gods rechterhand, en zendt Zijn Heilige Geest naar beneden, opdat de Heilige Geest, als Hij is nedergekomen, Zijn bediening zou uitvoeren om onze zielen tot de zaligheid te brengen. Zullen onze zielen ooit boven deze aarde raken en dit hemelse leven verkrijgen, dan moet de Geest van God zijn zoals de wagen van Elia, ja, het ware, levende beginsel, waardoor wij ons moeten bewegen en opvaren. Daarom, wacht u er toch voor om Zijn bewegingen uit te blussen of Zijn werking te weerstaan. Laat ons er voor wachten om deze Leidsman niet te bedroeven, om de raderen van Gods Geest niet weg te stoten. Wij bedenken weinig hoezeer het leven der genade en de gelukzaligheid van onze zielen gehecht is aan onze gewillige en hartelijke gehoorzaamheid aan Gods Geest. Als Hij ons onze bekende overtredingen verbiedt en wij

daar echter in voortgaan, als Hij ons zegt wat de juiste weg is of niet is, en wij het echter niet achten, is het geen wonder dat wij vreemdelingen zijn van een hemelse wandel: als wij de Geest niet willen volgen als Hij ons trekken wil tot Christus, hoe zal Hij ons dan leiden tot de hemel, of onze harten brengen in Gods tegenwoordigheid? O, laat ons deze lessen leren, en niet alleen de bewegingen van ons lichaam, maar ook zelfs de gedachten van ons hart doen zijn naar de leiding van de Geest! Voelen wij soms niet een sterke drift om ons af te trekken van de wereld en ons dichter tot God te brengen? O, laat ons niet verachten noch ongehoorzaam zijn, maar de aanbieding aannemen en ons zeil optrekken, opdat deze zalige wind ons mag besturen. Als wij deze bewegingen voeden en luisteren naar de Geest, o, wat een bovennatuurlijke hulp zullen wij hebben in deze hemelsgezindheid of hemelse wandel!

Tot hiertoe hebben wij gezien op Jezus als op onze Jezus in Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods en het zenden van Zijn Heilige Geest. Hierna zullen wij zien op Jezus zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons uitvoert in Zijn voorbidding, die Hij voor ons doet en zal doen bij Zijn Vader, tot het oordeel.

VIERDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS, VAN ZIJN EERSTE KOMST IN HET VLEES TOT ZIJN WEDERKOMST

ZESDE DEEL

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN VOORBIDDING

'Ik zal van het besluit verhalen: de HEERE heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik u gegenereerd. Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting.' (Psalm 2:7,8)

'Hij heeft veler zonden gedragen, en voor de overtreders gebeden.' (Jesaja 53:12)

'Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt.' (Romeinen 8:34)

'Christus is ingegaan in de hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons.' (Hebreeën 9:24)

'Maar gij zijt gekomen tot de berg Sion (...) en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.' (Hebreeën 12:22, 24)

'Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige; en Hij is een Verzoening voor onze zonden.' (1 Johannes 2:1, 2)

'En er kwam een andere Engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en Hem werd veel reukwerk gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor de troon is. En de rook des reukwerks met de gebeden der heiligen ging op van de hand des Engels voor God.' (Openbaring 8:3, 4)

'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus.' (Hebreeën 12:2)

'Hierom, heilige broeders, die der hemelse roeping deelachtig zijt, aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus, Die getrouw is Degene Die Hem gesteld heeft, zoals ook Mozes in geheel zijn huis was.' (Hebreeën 3:1, 2)

HOOFDSTUK 1

Wat Christus' voorbidding is.

Wij hebben gesproken van Christus' ingaan in de hemel en van Zijn onmiddellijke werkingen daar na Zijn ingaan. De zaak die nog te doen is en blijven zal tot Zijn wederkomst, is Zijn voorbidding voor de gelovigen. In dit werk van Christus in de hemel (als wij Hem willen volgen) moeten wij gaan van heerlijkheid tot heerlijkheid. Zodra wij uit de ene plaats van heerlijkheid scheiden, treden wij direct al in een andere, minstens zo heerlijk als de vorige. Iemand zou denken: er is al genoeg gezegd van Christus' heerlijkheid en van onze heerlijkheid in Christus, wie zou nu niet graag neerzitten onder de schaduw van deze gelukzaligheid, en niet verdergaan? Maar dit is nog niet alles. Zo gewichtig komt Christus' heerlijkheid op ons hart, dat wij zo gauw niet uit de ene zijn geraakt, of wij zijn direct gebracht in de boezem van een andere. O, wat is het aanschouwen van Christus en 'het zien op Jezus Christus' een zalig werk. De heiligen mogen niet anders doen (als het hun belieft) dan hun harten opheffen door de verandering van het hemelse licht en de troost, die uit de boezem van Jezus Christus voorkomt. Hier is nu een verborgenheid, net zo groot en treffend als de vorige, die voor onze ogen opkomt in deze zaak van Christus' voorbidding.

In het vervolg van dit stuk (zoals in het vorige) zal ik eerst voorstellen het Voorwerp, en u dan besturen om daarop te zien. Het Voorwerp is Jezus, zoals Hij het grote werk uitvoert van onze zaligheid in Zijn voorbidding, waarin ik deze dingen ordelijk zal onderzoeken:

1. Wat deze voorbidding van Christus is.
2. Naar welke natuur Christus voor ons bidt.
3. Tot Wie Christus' voorbidding is gericht.
4. Voor wie Hij bidt.
5. Hoe Christus' voorbidding met de voorbidding van de hogepriesters vanouds overeenkomt.
6. Welk onderscheid er is tussen Christus' voorbidding en de voorbidding van de hogepriester.
7. Wat de eigenschappen zijn van deze voorbidding van Jezus Christus.
8. Waarin Christus' voorbidding in het bijzonder bestaat.
9. Hoe krachtig en vermogend deze voorbidding van Christus is bij Zijn Vader.
10. Wat de redenen zijn van deze grote zaak van Christus' voorbidding voor Zijn volk.

1. Wat is Christus' voorbidding?

Sommigen beschrijven die zo: Christus' voorbidding is dat deel van Zijn Priesterlijke bediening, waardoor Hij een Advocaat en Voorspraak is bij God de Vader voor de gelovigen. Ik stel het zo voor: Christus' voorbidding is Zijn genadige wil, vurig en standvastig begerende, dat om de aanhoudende kracht van Zijn offerande, al Zijn leden bij de Vader aangenaam mogen zijn, beide in hun personen en plichten.

a. Zo noem ik Christus' voorbidding Zijn eigen genadige wil, want wij moeten niet menen dat Christus in Zijn voorbidding, Zich op de knieën neerwerpt voor de troon van Zijn Vader, sprekende ootmoedige woorden of gebeden, dat betaamt de majesteit niet van Hem, Die zit aan Gods rechterhand. Ook toen Hij op aarde was, was de inhoud van Zijn voorbidding voor Zijn heiligen op deze wijze: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij

Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24), en hoeveel temeer is dit nu in de hemel de vorm van Zijn voorbidding: 'Vader, Ik wil.'
b. De grond van Christus' voorbidding is de offerande of dood van Christus. En hierom maken wij twee delen van Christus' priesterschap of offeranden: de ene verzoenende, als Hij aan het kruis geleden heeft, en de ander vertonende, als Hij in de hemel voor God verschijnt voor ons. Het ene heeft Hij volbracht op aarde, lijdende buiten de poort, het andere wordt volbracht in de hemel, waar Christus in de stad is. Het ene was werkelijk een offerande, het andere is niet zozeer een offerande, als wel de gedachtenis van een offerande. Het eerste was een daad van vernedering en het laatste is een daad van heerlijkheid: het eerste was eenmaal voor allen en altijd volbracht, het laatste wordt zonder ophouden gedaan. Het eerste was de verkrijging van de verlossing en het laatste is om de toe-eigening van de verlossing, zodat het eerste de grond is van het laatste. Christus bidt Zijn Vader vurig en onbeweeglijk, uit oorzaak en om de kracht van Zijn offerande. c. De onderwerpelijke stof waar Hij voor bidt, is dat al de heiligen en hun dienst Gode aangenaam mag zijn. Eerst is Christus' voorbidding voor onze persoon, en daarna voor onze werken, want zoals onze personen deels zijn wedergeboren en deels onwedergeboren, of deels vlees en deels geest, zo zijn ook onze plichten deels goed en deels kwaad, deels geestelijk en deels zondig. Maar door Christus' voorbidding wordt Christus' voldoening aan onze personen toegeëigend en daarom wordt het gebrek van onze plichten bedekt en weggenomen en worden beiden, wij en onze werken, voor God goedgekeurd en aangenomen door God de Vader.

2. Naar welke natuur Christus voor ons bidt.

Naar welke natuur bidt Christus voor ons? Ik antwoord: naar beide naturen.
a. Naar Zijn mensheid, deels verschijnende voor Zijn Vader in de hemel en deels begerende de zaligheid van de uitverkorenen: 'Christus is in de hemel zelf ingegaan, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons' (Hebr. 9:24). 'Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal (of de Vader voor u smeken zal); want de Vader Zelf heeft u lief' (Joh. 16:26, 27).
b. Naar Zijn Godheid, deels door de verdiensten van Zijn dood toe te eigenen en deels door de zaligheid van Zijn heiligen te willen, en naar deze werking, doet Hij de gelovigen in hun harten bidden met onuitsprekelijke zuchtingen. 'Uitverkorenen (...) in de heiligmaking des Geestes tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus' (1 Petr. 1:2). Deze besprenging is de toe-eigening van het bloed van Jezus, en dat is een daad van voorbidding. Nogmaals: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). Hij bidt als mens, maar Hij wil als God, en als een werking hiervan geeft Hij de Geest: 'De Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen' (Rom. 8:26). Maar wat doet de voorbidding van de Geest bij de voorbidding van Christus? lk antwoord: veel, op alle manieren: de voorbiddingen van de Geest zijn het gewerkte, maar Christus' voorbiddingen zijn de oorzaak. De voorbiddingen van de Geest zijn de weergalm en Christus' voorbiddingen zijn de eerste stem. De Geest bidt voor de mens in en door Hemzelf, maar Christus bidt in Zijn eigen Persoon, daar is een aankleven van de voorbiddingen van de Geest in ons, op Christus' voorbiddingen in Hemzelf. Als eerste, Christus eigent ons door Zijn voorbiddingen, de gemaakte verzoening toe en legt die recht op de schuld, en dan zendt Hij Zijn Heilige Geest in onze harten om onze zwakheden te hulp te komen, en leert ons wat en hoe wij bidden moeten naar behoren. Nu, dit doet Hij als God, want wie kan aan de Geest van God opdracht geven dan God Zelf? Het is alsof Christus zei: 'Zie, Heilige Geest, hoe Ik de

zaak van Mijn heiligen op Mij neem. Mijn offerande vertoon Ik aanhoudend aan Mijn Vader. lk pleit altijd voor hen en verantwoord alle beschuldigingen die de zonde of de satan tegen hen kunnen inbrengen, gaat U nu tot hen en neem Uw woonplaats in hun harten, versterkt U hen door Uw kracht om hun eigen zaak te bepleiten. Ik ben hun Voorspraak en Voorbidder vanwege Mijn bediening, en daarom: wees U hun Voorspraak of Voorbidder door Uw werking, onderwijzing, inwerking en hulp.

3. Tot Wie Christus' voorbidding gericht is.

Tot Wie is Christus' voorbidding gericht? Ik antwoord: onmiddellijk tot God de Vader: 'Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader' (1 Joh. 2:1). ln het werk van de voorbidding zijn drie Personen: de beledigde partij, de beledigende partij, en de Voorbidder, onderscheiden van die beiden, de beledigde partij is God de Vader, de beledigende is de zondige mens, en de Voorbidder, van beiden onderscheiden, is Jezus Christus, als de middelste Persoon tussen God de Vader en ons mensen. De Vader is God en geen mens, en wij die in Christus geloven, zijn mensen en niet God, en Christus is beide mens en God, en daarom is Hij de Voorbidder en Middelaar tussen God en de mensen. Mocht iemand tegenwerpen dat niet alleen de Vader ongelijk is aangedaan, maar ook de Zoon en de Heilige Geest, en dat er daarom ook een Middelaar voor hen moest zijn, dan is het antwoord hierop eenvoudig: Christus' voorbidding wordt onmiddellijk gedaan aan God de Vader, maar aangezien God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest één enig en ondeelbaar Wezen hebben, en dus ook één wil, zo volgt dat de Vader, als Hij door Christus' voorbidding verzoend is, dat de Zoon en de Heilige Geest ook met Hem en in Hem verzoend zijn. Ik ontken niet, dat Christus' voorbidding wordt gedaan tot de hele Drie-eenheid, maar onmiddellijk en rechtstreeks tot de eerste Persoon, en in Hem aan de Anderen. Maar is dit zo (zeggen onze tegensprekers), dan wordt Christus' voorbidding enigszins gedaan aan Zichzelf, wat niet kan zijn, omdat in alle voorbiddingen onvermijdelijk drie partijen moeten zijn. Dit stuk heeft hard gestoten in de Roomse Kerk, zodat die, om dit te ontknopen, geen andere weg heeft geweten, dan toe te geven dat Christus alleen onze Voorbidder is als mens en niet als God, wat volstrekt niet waar is, want zoals beide naturen samen komen in het werk van de voldoening, zo komen zij ook beide samen in het werk van de voorbidding, en het is een oude en aangenomen regel, dat de ambtsnamen die Christus gegeven zijn, zoals Middelaar, Voorbidder, enzovoort, Hem passen naar beide naturen. En hoe kan de daad van Christus' voorbidding een daad zijn van Christus' mensheid alleen? Want gebeden te horen en op te offeren, de gebeden, dankzeggingen en andere geestelijke offeranden van alle gelovigen in de gehele wereld te ontvangen en te vertonen, die op één en dezelfde tijd voor allen te behandelen, naar de verscheidenheid en veelheid van alle gelegenheden in het bijzonder. Voorwaar, dit is en moet het werk zijn van een oneindig en niet van een eindig Uitvoerder. Dit kan niet geschieden zonder het samenkomen van de Goddelijke natuur met de menselijke. Maar het is niet nodig om verder op deze tegenwerping te antwoorden. Veronderstel dat Christus aan Zichzelf zou voorbidden als God, dan geschiedt dat niet onmiddellijk en rechtstreeks aan dezelfde Persoon, God de Zoon, maar aan dezelfde God wezenlijk. Het is zo dat Christus, God-mens, ten opzichte van Zijn naturen met beiden Eén is, zijnde niet alleen God noch alleen mens, maar God-mens, mens-God, geloofd in eeuwigheid, maar ten opzichte van Zijn Persoon, zoals Hij de tweede Persoon is in de Drie-eenheid, is Hij van beiden onderscheiden. a. Van de persoonlijkheid van mensen, omdat Hij alleen de persoonlijkheid van God heeft en niet van mensen. b. Van de eerste Persoon van de

Godheid, Die God de Vader is: 'Want Drie zijn er Die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze Drie zijn één' (1 Joh. 5:7), dat is: drie Personen, en maar één God.

4. Voor wie deze voorbidding geschiedt.

Voor wie deze voorbidding geschiedt? lk antwoord:

1. Ontkennenderwijs: niet voor de wereld: 'Ik bid niet voor de wereld' (Joh. 17:9). Christus, toen Hij nog op aarde was, heeft Zijn zuchtingen niet willen besteden, noch Zijn mond willen openen voor de wereld. Hij wist dat God Hem voor die niet zou horen, en zo bidt Christus nu ook nog in de hemel. Niet voor de wereld, Hij heeft nooit gedachten gehad om hen te willen verlossen of hun zielen zalig te maken, en daarom hebben zij geen deel in Zijn voorbidding. Ik weet dat er wordt tegengeworpen, dat Christus aan het kruis gebeden heeft voor Zijn beulen: 'Vader, vergeef het hun; want zij weten niet wat zij doen' (Luk. 23:34), maar dit kon zijn door een algemene plicht als mens, in welk opzicht Hij Zichzelf heeft onderworpen aan de wet van God, die eist dat wij onze vijanden zullen vergeven, en bidden voor degenen die ons vervolgen, en niet door Zijn bijzondere bediening als Middelaar. Of als het gebracht wordt tot de bijzondere Middelaarsvoorbidding van Jezus Christus (zoals ik liever denk), dat bewijst niet dat Hij voor hen allen in het algemeen gebeden heeft, maar alleen onbepaald, dat is: alleen voor diegenen die bij Zijn kruisiging aanwezig waren, en die in eenvoudigheid huns harten en niet uit een voorgenomen onwetendheid Christus gekruist hebben. En naar deze betekenis is Zijn gebed verhoord, toen zovelen van de Joden op Petrus' prediking bekeerd zijn (Hand. 2: 41). Maar wat hebben wij meer nodig? Zijn eigen woorden zijn duidelijk, dat Christus' voorbidding niet is voor de wereld of verworpenen (Joh. 17:9).

2. Stellenderwijs: Christus' voorbidding is algemeen, en in het bijzonder voor allen en een ieder gelovige: 'Ik bid voor hen; lk bid niet voor de wereld, maar voor degenen die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe' (Joh. 17:9). 'En de Heere zeide: Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe; maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude' (Luk. 22:31, 32). Zoals de hogepriester het heiligdom inging met de namen van de twaalf stammen op zijn borst, zo is Christus in het heilige der heiligen ingegaan met de namen van al Zijn gelovigen op Zijn hart. Hij draagt die gedurig op Zijn borst, en vertoont Zijn wil en begeerte aan Zijn Vader voor hen. Ook bidt Hij voor hen niet alleen in het algemeen, maar: Simon, Simon! Merk dat wel op. Welke naam u ook hebt, Jan, Pieter, Thomas, Maria, Martha, als u gelooft, dan bidt Christus voor u. Het is in onze gemeente de gewoonte dat wij elkaars voorbede verzoeken, maar wie zou niet wensen ingesloten te zijn in Christus' gebeden? Wel zeker, als u in Christus gelooft, dan bidt Christus voor u: 'Ik heb voor u gebeden, en zal voor u bidden, dat uw geloof niet ophoude.'

5. Welke overeenkomst er is tussen Christus' voorbidding en die van de hogepriesters vanouds?

In de tijd van het Oude Testament hadden de Joden een hogepriester, die in alle dingen tussen God en hen moest staan. Nu, zoals de Joden hun hogepriester hadden om voor hen te bidden, zo moest de Heere Jezus ook de hogepriester van onze christelijke belijdenis zijn en voor ons bidden. Het zal daarom veel licht geven over deze leer van de voorbidding, als wij ze met elkaar vergelijken, en eerst opmerken welke overeenkomst er

is tussen Christus en de oude hogepriesters en tussen Christus' voorbidding en de voorbidding van de hogepriester.

1. Christus en de oude hogepriesters komen overeen naar de naam. Niet alleen zij, maar ook Christus Zelf wordt een Hogepriester genoemd: 'Wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen' (Hebr. 8:1). 'Aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus' (Hebr. 3: 1). 'Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek' (Hebr. 5: 6). Het oude priesterschap van Aäron is veranderd in het priesterschap van Jezus Christus, zodat zowel Hij als zij, priester geweest zijn.

2. Zij komen overeen in hun bediening, die bestond uit twee delen: uit het offeren en de vertoning. a. Zij hebben een offerande geofferd, en b. zij hebben die in het heilige der heiligen vertoond met gebeden en voorbiddingen tot God. Het ene is buiten, en het ander binnen het heilige der heiligen gedaan. En zo zijn er ook twee verschillende delen in Christus' Priesterschap. a. Hij heeft Zichzelf tot een offerande opgeofferd aan het kruis. b. Hij heeft Zichzelf en Zijn bloed gebracht in het heilige der heiligen, of in de hemel der hemelen, waar Hij verschijnt en bidt in de kracht van dat bloed. En dit deel van Zijn Priesterschap was zo nodig, dat Hij zonder dat, geen volkomen Hogepriester zou hebben kunnen zijn: 'Want indien Hij op aarde ware, zo zou Hij zelfs geen Priester zijn' (Hebr. 8:4), dat is: als Hij op aarde gebleven was, zou Hij geen volkomen of volmaakt Hogepriester hebben kunnen zijn, omdat dit deel (wat wij noemen de vertoning of voorbidding) op Hem bleef liggen, om in de hemel gedaan te worden. En in der waarheid, dit deel van Zijn Priesterschap is het uitnemendste, ja, de top en het hoogste van Zijn Priesterschap, en daarom is het ons voorgehouden in de voorbeelden van deze beide orden van het priesterschap, die vóór Hem geweest zijn en Hem afgebeeld hebben, beide van Aäron en van Melchizédek. 1. Dit was afgebeeld in het levietische priesterschap van Aäron en zijn opvolgers: de hoogste bediening daarvan was het ingaan in het heilige der heiligen, om daar een verzoening te bewerken. Ja, dit was de top van eer van de hogepriester, dat hij dit alleen deed. En dit maakte het verschil uit tussen hem als priester en de andere priesters, want zowel zij als hij slachtten en offerden de offeranden buiten, maar alleen de hogepriester ging het heilige der heiligen in met bloed, en dat maar eenmaal in het jaar. 2. Dit was afgebeeld door Melchizédeks priesterschap, waarvan de apostel verklaart dat het uitnemender geweest is dan dat van Aäron, voor zoveel als Levi, Aärons vader, in Abrahams lendenen, tienden aan deze Melchizédek heeft gegeven. Nu, Melchizédek was Zijn voorbeeld, niet zozeer ten opzichte van Zijn offerande, als ten opzichte van Zijn voortdurende vertoning en voorbidding in de hemel: en daarom komt het woord 'in der eeuwigheid' altijd daarbij, wanneer Melchizédeks naam wordt genoemd: 'Gij zijt priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek' (Hebr. 5:6, 7). Hierin is dan de overeenkomst tussen Christus en de oude hogepriesters: ten opzichte van de naam. Zij waren beide priesters, en ten opzichte van de bediening, hebben zij beiden offeranden en vertoningen of voorbiddingen gedaan bij God in de heerlijkheid.

3. In het stuk van de voorbidding was er overeenkomst in deze dingen:
a. De oude hogepriesters gingen eenmaal in het jaar het allerheiligste in, binnen het voorhangsel, en zo is Christus, onze grote Hogepriester, ingegaan in de hemel binnen het voorhangsel, in het heilige der heiligen. 'Christus is door Zijn eigen bloed eenmaal

ingegaan in het heiligdom. (...), niet ingegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in de hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons' (Hebr. 9:12, 24).

b. De oude hogepriesters hadden een plaat van louter goud op hun voorhoofden, waardoor de ongerechtigheid van de heilige dingen werd gedragen, om die voor het aangezicht des Heeren aangenaam te maken (Ex. 28:38), en zo draagt Christus ook de ongerechtigheid van onze heilige dingen. Geestelijke christenen, hier is uw troost, u bent niet bekwaam om één enige plicht toe te brengen aan God, of er is een groot deel van zonde in, u kunt niet horen, noch bidden, noch samenspreken, noch peinzen zonder veel zonden. Maar Christus draagt al deze zonden, ja, zelfs de onreinheid van uw heilige dingen, en Hij vertoont uw personen en gebeden zonder de minste smet aan Zijn Vader. Hij is de Engel des verbonds, Die stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat met veel reukwerks, om dat met de gebeden Zijner heiligen op te offeren (Openb. 8:3).

c. De Joodse hogepriesters droegen de namen van de zonen van Israël aan de borstlap van het gericht op hun harten ter gedachtenis, voor het aangezicht des HEEREN, geduriglijk (Ex. 28:29). En zo draagt ook Christus, onze grote Hogepriester, de namen van Zijn volk voortdurend op Zijn hart voor de Heere.

Maar hoe wordt Christus gezegd de namen van de heiligen op Zijn hart te dragen?

a. Door ze voortdurend te vertonen aan Zijn Vader, zoals zij in Hem zijn. En hoe geschiedt dat? Hij vertoont ze zonder smet, als rechtvaardig in Zijn eigen rechtvaardigheid: 'Christus heeft de gemeente liefgehad, opdat Hij haar Zichzelf zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk' (Ef. 5:25, 27).

b. Om voortdurend aan hen te gedenken: 'De rechtvaardige zal in eeuwige gedachtenis zijn' (Ps. 112:6), dat is de troost van de ziel in een tijd van verlating, of in de boze dagen. Als iemand moest klagen, zoals David deed: 'Hoe lang, HEERE! zult Gij mij steeds vergeten? Hoe lang zult Gij Uw aangezicht voor mij verbergen?' (Ps. 13: 1), laat diegene gedenken dat Christus alle verlosten op Zijn hart draagt, en dat Hij ze niet kan vergeten. 'Doch Sion zegt: De HEERE heeft mij verlaten en de Heere heeft mij vergeten. Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon dezen vergaten, zo zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij' (Jes. 49:14-16). Sions kinderen zijn op Christus' hart en in Zijn handen, en zij zijn steeds voor Zijn ogen.

c. Om hen voortdurend lief te hebben. Zij zijn Hem het naaste in liefde, Hij heeft hen gesteld als een zegel op Zijn hart. Zo bad de bruid: 'Zet mij als een zegel op uw hart, als een zegel op Uw arm', en daarop volgt: 'Want de liefde is sterk als de dood' (Hoogl. 8:6). Christus heeft Zijn heiligen oprecht lief. Hij is voor hen gestorven en nu bidt Hij voor hen, Hij verenigt hen met Zijn hart, en daar is niemand die hen uit Zijn handen zal rukken, want die Hij liefheeft, die heeft Hij lief tot het einde (Joh. 13:1).

6. Welk onderscheid er is tussen Christus' voorbidding en de voorbidding van de oude hogepriesters?

Daar is geen twijfel. Hoewel zij in enige opzichten overeenkomen, zo bedient Christus het toch op een veel hoger en heerlijker wijze dan iemand van de hogepriesters voor Hem gedaan heeft, maar het verschil tussen Christus en hen, en tussen Christus' voorbidding en hun voorbidding, blijkt uit deze stukken:

1. Zij werden genoemd hogepriesters, maar Christus wordt genoemd: 'Een grote Hogepriester.' Zo'n titel is nooit aan iemand anders dan aan Christus gegeven, waaruit de apostel een besluit maakt voor de vastheid van onze belijdenis: 'Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden' (Hebr. 4:14).

2. De hogepriesters waren toen Aäron en zijn zonen, maar Christus onze Hogepriester is de Zoon van God, want zo wordt Hij genoemd in hetzelfde vers: 'Een grote Hogepriester, Die door de hemelen doorgegaan is, Jezus, de Zoon van God' (Hebr. 4:14).

3. De hogepriesters waren er toen maar voor een zekere tijd, maar Christus is 'Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek' (Hebr. 5:6). 'Melchizédek was zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsrekening, noch beginsel der dagen, noch einde des levens hebbende' (Hebr. 7:3). Dat is: voor zoveel men kan weten. En zo is Christus ook zonder vader op aarde en zonder moeder in de hemel, zonder begin en zonder einde. Hij blijft een voortdurende Priester, zelfs tot het einde van de wereld. Ja, de kracht van Zijn Priesterschap is oneindig, boven alle tijd, van eeuwigheid tot in alle eeuwigheid.

4. De hogepriesters gingen toen in een plaats, die door een voorbeeld heilig was, maar Christus is in die plaats ingegaan, die eigenlijk heilig was. Hij is in de hemelen ingegaan, of als u wilt, als in het heilige der heiligen, in de hemel der hemelen.

5. De hogepriesters baden toen niet altijd voor het volk, alleen eenmaal in het jaar ging de hogepriester in het heilige der heiligen, en nadat hij de genadestoel met bloed besprengd had en een wolk had doen opgaan op de genadestoel met zijn gebed en reukwerk, dan ging hij weer uit het heilige der heiligen, en legde zijn klederen weer weg. Maar onze grote Hogepriester is opgevaren in het heilige der heiligen, om Zijn Koninklijke, Priesterlijke klederen nooit weer af te leggen. Ook besprengt Hij niet maar eenmaal in het jaar alleen de genadestoel met Zijn offerande, maar alle dagen. Hij leeft altijd om voor ons te bidden. O, wat een troost is dit voor een arme verslagen ziel! Als Hij eenmaal uw zaak heeft aangenomen en u in Zijn gebeden ingesloten, zal Hij u nooit vergeten dag noch nacht, zal Hij altijd voor u bidden, totdat Hij uw zaligheid volbracht en voleindigd zal hebben. De rook van Zijn reukwerk klimt voortdurend op, zonder ophouden.

6. De hogepriesters hebben toen niet gebeden voor de zonden van de grootste soort. Als een mens uit onwetendheid zondigde, werd voor hem geofferd en gebeden, maar als een mens met opgeheven hand gezondigd had, die werd uitgeroeid uit het midden van zijn volk (Num. 15:30), dan had geen offerande of voorbidding van de hogepriester plaats. Maar wij hebben zo'n Hogepriester, Die voorbidding doet voor alle zonden, al zou die tot lastering toe opgekomen zijn, uitgezonderd die tegen de Heilige Geest, die zal door de kracht van de voorbidding van Christus vergeven worden. 'Te dien dage zal er een Fontein geopend zijn voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid' (Zach. 13:1), dat is tegen allerlei soort van zonde. 'Voorwaar Ik zeg u, dat al de zonden de kinderen der mensen zullen vergeven worden' (Mark. 3:28), dat is, scharlakenrode zonden, karmozijnrode zonden, de zonden van de diepste verf zullen door Christus' voorbidding weggenomen worden. De stem van Zijn bloed spreekt betere dingen dan het bloed van Abel: het bidt om de wegneming van bloedige zonden.

7. De hogepriesters hebben toen geen voorbidding gedaan zonder al deze uitwendige dingen, zoals de tempel, het altaar, een offerande van een jong rund tot een zondoffer, een ram tot een brandoffer, een wierookvat vol brandende kolen van het vuur genomen van het altaar, het leggen van de wierook op het vuur, opdat de wolk van wierook de genadestoel zou bedekken, het besprengen van de genadestoel met het bloed van runderen en rammen met de vinger, tot zevenmaal toe. Zulke dingen hadden zij en zulke werken deden zij, die alle van elkaar onderscheiden waren. Maar Jezus Christus heeft in Zijn voorbidding nu zulke uitwendige dingen niet nodig, maar Hij Zelf en Zijn eigen verdiensten zijn in de plaats van die alle. Zoals:

1. Hij is de Tempel, of ten opzichte van de Godheid, zijnde het hout van de tempel, geheiligd door de tempel: of ten opzichte van Zijn menselijk lichaam: 'Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten' (Joh. 2:19). Die tempel is gebroken en God vond daarin een aangename offerande, en Hij rook daarin een zoete reuk als in een tempel.

2. Hij is het Altaar naar Zijn Godheid, want zoals het altaar de gave heiligt, zo heiligt de Godheid de mensheid. Het altaar moet noodzakelijk van groter waarde zijn dan de offerande, en daarom betekent dit altaar de Godheid van Jezus Christus.

3. Hij is de eigenlijke offerande naar Zijn mensheid, want hoewel door de mededeling van de eigenschappen het bloed van de offerande genoemd is Gods bloed (Hand. 20:28), zo is toch de eigenlijke menselijke ziel en het lichaam van Christus de offerande geweest, of het hele brandoffer, verteerd in het vuur van Zijns Vaders toorn.

4. Zijn verdiensten waren de wolken van de wierook, want zo wordt van de Engel Christus gezegd, 'hebbende een gouden wierookvat, en Hem werd veel reukwerk gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor de troon is. En de rook des reukwerks, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des Engels voor God' (Openb. 8:3, 4). Christus' verdiensten zijn zo vermengd met de gebeden van de heiligen, dat zij hun gebeden welriekend maken en zo aangenaam zijn bij God Zijn Vader.

7. Wat de eigenschappen van Christus' voorbidding zijn.

1. Die zijn hemels en heerlijk, wat blijkt uit deze stukken:

a. Christus valt niet op Zijn knieën voor Zijn Vader, zoals in de dagen van Zijn vernedering, want dat betaamt Zijn heerlijkheid niet, die Hij had ontvangen. Hij vertoont al Zijn begeerten aan Zijn Vader, opdat Die Zijn zegel daaraan hange en Zelf toestemme.

b. Christus bidt niet door een bijzondere liefde, zoals de heiligen in dit leven voor elkaar bidden, maar door de openbare bediening van het Middelaarschap: 'Er is Eén God, er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus' (1 Tim. 2:5).

c. Christus bidt niet uit ootmoedigheid, zoals men de verzoeken voorstelt over onverdiende dingen, maar met gezag, waardoor Hij de dingen begeert, zoals Hij recht heeft boven alles, om die zowel te besteden als te begeren.

d. Christus bidt niet slechts als Voorspraak, maar ook als Verzoener. Christus' Geest is een Voorspraak, maar alleen Christus is een Voorspraak en Verzoener. Christus' Geest is onze Voorspraak op aarde, maar alleen Christus in Zijn Persoon eigent ons Zijn verdiensten toe in de hemel en bevordert de zaak van onze zaligheid bij Zijn Vader in de hemel.

2. Die zijn altijd krachtig en waardig. Zoals Hij macht heeft om voor ons te bidden, zo heeft Hij macht om ons te geven, wat Hij voor ons bidt: 'Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven' (Joh. 14:16). 'Indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden' (Joh. 16:7). Als Christus, toen Hij op aarde bad, altijd verhoord werd, dan kunnen wij ervan verzekerd zijn dat als Hij bidt in de hemel, de Vader Hem ook daar altijd hoort en antwoordt. Christus, biddende als mens voor Zichzelf, werd verhoord in wat Hij vreesde. Maar Christus, nu als Middelaar biddende voor ons, wordt altijd verhoord, ook in de bijzondere dingen die Hij voor ons begeert. Wij zondige mensen bidden dikwijls 'en ontvangen niet, omdat wij kwalijk bidden, opdat wij het in onze wellusten zouden doorbrengen' (Jak. 4:3). Maar Jezus Christus bidt nooit kwalijk, noch tot kwade bedoelingen. En daarom, God de Vader, Die Hem geroepen heeft tot deze bediening, om te zijn als de grote Verzoekmeester ten beste van Zijn kerk, heeft beloofd dat Hij Hem zal verhoren in al Zijn verzoeken. 'Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt. Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort' (Joh. 11:41, 42).

3. Die blijven, van alle andere handelingen van Christus, tot het einde van de wereld de meest volmakende en ten uitvoer brengende. In der waarheid zo volmakend, dat zonder die, alle andere delen van het Middelaarschap weinig zouden te beduiden hebben. Zoals de offerande onder de wet van zo'n kracht en waarde niet zou geweest zijn, als de hogepriester niet in het heilige was ingegaan om daar te verschijnen en het bloed te vertonen aan de Heere, zo zou ook alles wat Christus op aarde gedaan en geleden heeft zonder kracht voor ons geweest zijn, als Hij niet in de hemel was ingegaan, 'om daar te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons' (Hebr. 9:24). Werkelijk, deze voorbidding brengt het leven in Christus' dood, deze voorbidding slaat de laatste slag in deze wereld in het uitvoeren van de zaligheid van onze zielen en verzekert alles. Het is een geestlijke opmerking, die iemand gemaakt heeft over deze verschillende trappen van Christus' handelingen voor ons. Zo als de eerste: daar was een algenoegzaamheid in Zijn dood: 'Wie is het, die verdoemt? Christus is Het, Die gestorven is (Rom. 8:34). Eén meer in Zijn opstanding: 'Ja, wat meer is, Die ook opgewekt is.' En veel meer in Zijn leven en zitten aan Gods rechterhand: 'Want indien wij vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven' (Rom. 5: 10). De apostel klimt nog hoger tot een zaligheid op het volmaaktste, en past die toe op Zijn voorbidding: 'Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken (...), alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden' (Hebr. 7:25). Als aan het eerste iets zou ontbreken, deze voorbidding van Christus voltrekt alles, het is de uiterste top, die alles zijn kracht geeft. Die maakt volkomen zalig, want zij is zelf de volmaaktste en hoogste trap. Op aarde is Christus begonnen Zijn bediening uit te voeren, in de hemel voleindigt Hij die. In Zijn leven en dood was Christus de verdienende oorzaak van de zaligheid van onze zielen. Ja, in deze voorbidding is de voltrekking en voleindiging van Christus' hogepriesterschap. Hoe noodzakelijk moet die dan zijn!

4. Die zijn vol van genade en goedertierenheden. Christus' voorbidding, maar vooral Zijn Priesterlijke bediening, is opgericht en gesteld tot dat doel, dat de arme onrustige zondaars daardoor zouden verkwikt worden. Daar gaat geen verdrukking vermengd met deze zalige bediening van Jezus Christus, en dit onderscheidt het van Zijn andere bedieningen. Christus heerst door Zijn Koninklijke bediening over de kerk en over de wereld, maar zij verkrijgen allen geen barmhartigheid over wie Hij zo heerst. Christus is door Zijn

Profetische bediening gekomen tot de Zijnen, maar velen van de Zijnen hebben Hem niet aangenomen, maar nu, waar de Priesterlijke bediening van Jezus Christus besteed wordt aan een ziel, zal zij vast en zeker eeuwig zalig worden. O, deze Priesterlijke bediening van Christus is een bediening van meer liefde en tere meedogendheid. Christus, zegt de apostel, is niet een Hogepriester, 'Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden' (Hebr. 4:15). 'Hij is een barmhartig en getrouw Hogepriester in de dingen die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen' (Hebr. 2:17). Hij is barmhartig en bij uitnemendheid medelijdende: 'In al onze benauwdheid was Hij benauwd, en door Zijn liefde en door Zijn genade heeft Hij ons verlost' (Jes. 63: 9). Door Zijn liefde en door Zijn genade bidt Hij voor ons.

8. Waaruit de voorbidding van Christus bestaat.

Waaruit bestaat nu in het bijzonder de voorbidding van Jezus Christus? Sommigen menen dat de tegenwoordigheid van Christus in de hemel en de indachtmaking van Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid aan God, ook door Zijn tegenwoordigheid, al het voorbidden is waar de schrift van spreekt. Maar ik zie het liever, in deze stukken:

1. Christus' voorbidding bestaat uit de vertoning van Zijn Persoon aan ons. Hij Zelf is opgevaren in de hemel en vertoont Zichzelf. De apostel noemt dit een verschijning voor ons: 'Christus is niet ingegaan in het heiligdom, dat met handen gemaakt is (...), maar in de hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht van God voor ons' (Hebr. 9:24). Ik geloof dat er een krachtige uitdrukking is in dit woord: 'verschijnende voor ons.' Maar hoe verschijnt Hij voor ons?

2. Op een openbare wijze. Al wat Hij op deze wijze gedaan heeft, dat heeft Hij openlijk gedaan.

a. Hij verschijnt voor ons in de tegenwoordigheid van God de Vader. Hij verschijnt voor ons in de tegenwoordigheid van Zijn heiligen en engelen, alle ogen in de hemel zijn op Hem als Hij verschijnt voor ons.

b. Hij verschijnt voor ons als Middelaar, staande in het midden tussen God en ons. Hierom is Hij God-mens, opdat Hij een Middelaar zou zijn tussen God en de mensen.

c. Hij verschijnt voor ons als Borg. Werkelijk, het is troostvol voor een mens om een vriend aan het hof te hebben, aan de zijde van de vorst, die hem kent en voor hem verschijnt. Maar als deze vriend beide een middelaar en een borg is: een middelaar om zich voor hem te verbinden, o, wat een troost is dit! Zo verschijnt Christus in elk opzicht: Hij is een Middelaar om voor ons te verzoeken, en een Borg om borg voor ons te staan, zoals Paulus voor Onésimus een middelaar was: 'lk bid u dan voor mijn zoon, Onésimus' (Filémon 10): en een borg: 'lndien hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is, reken dat mij toe, ik zal het betalen' (vs. 18, 19), zo is Jezus Christus voor Zijn heiligen: Hij is 'eens beteren verbonds Middelaar' (Hebr. 8:6), en 'Hij is van een zoveel beter verbond Borg geworden' (Hebr. 7:22).

d. Hij verschijnt als een Verzoeker, om te vertonen en te bevorderen de begeerten en de verzoeken van Zijn heiligen op zo'n wijze, dat zij aangenaam zijn bij Zijn Vader. Hij is niet ledig nu Hij in de hemel is, maar zoals Hij op aarde altijd omging om goed te doen, zo is Hij nu in de heerlijkheid ook altijd bezig met Zijn werk om goed te doen. Hij besteedt al Zijn tijd in de hemel om het geluk van Zijn volk te bevorderen, zoals dit van den beginne Zijn zorg geweest is, zo zal het tot het einde van de wereld Zijn zorg zijn, om Zijn Vader te bidden voor de zaak van Zijn arme heiligen. Hij zegt tot God dat het zo en

zo staat met Zijn arme leden, zij lijden gebrek, worden gekweld, ontsteld, verdrukt en veracht. En dan vertoont Hij hun zuchten, smekingen, tranen en kreunen, en dat op zo'n manier, dat ze Zijn Vader aangenaam zijn.

e. Hij verschijnt als een Voorspraak: 'Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige' (1 Joh. 2:1). Een voorspraak is meer dan een verzoeker. Een voorspraak is iemand, die een anders raad is, en die in het open hof zijn zaak bepleit. En zo'n Voorspraak is Jezus Christus voor Zijn volk. 1. Hij is een Raad, dat is een van de titels die Jesaja hem heeft gegeven: Wonderlijk, Raad' (Jes. 9:5). Hij raadt hen door Zijn Woord en Geest. 2. Hij pleit voor hen, en dat doet Hij in het hoge hof des hemels voor de vierschaar van Gods eigen gerechtigheid. Daar bepleit Hij hun zaak en beantwoordt alle beschuldigingen die de satan of hun consciëntie inbrengen. Maar hiervan straks.

f. Hij verschijnt als een openbaar Agent, of als een vertoevende ambassadeur. Wat dat voor iemand is, verklaren enigen in deze stukken.

1. Zijn werk is de vrede te onderhouden, en zeker, dit is Christus' werk ook: 'Hij is onze vrede' (Ef. 2:14), dat is: Hij is de Auteur van onze Vrede, Hij verwerft ons de vrede en bewaart onze vrede bij God. Tot dit doel zit Hij aan Gods rechterhand, om voor ons te bidden en de vrede en de vereniging tussen God en ons te bewaren: Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus' (Rom. 5:1).

2. Zijn werk is het over- en weerkomen en de onderlinge vriendschap te onderhouden, en werkelijk, dit is Christus' werk ook: 'Door Hem hebben wij de toegang door één Geest tot de Vader' (Ef. 2:18). 'In Dewelke wij hebben de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof aan Hem' (Ef. 3:12). Het woord 'toegang' is niet alleen te zeggen, tot God te komen in het gebed, maar de hele handel en de gemeenschap die wij met God hebben, zoals wij door het geloof met Jezus Christus verenigd zijn, naar Petrus' verklaring: 'Christus heeft eens voor de zonde geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen.' Deze weldaad hebben alle gelovigen in en door Christus, zij komen tot God door Hem, hebben een vrije handel en terug keer tot de hemel.

3. Zijn werk is om de opkomende verschillen bij te leggen en weg te nemen, en dit is Christus' werk ook: Hij bidt voor de overtreders (Jes. 53:12); Hij neemt het verschil weg, dat onze overtredingen tussen God en ons maakt.

4. Zijn werk is te bevorderen het welvaren van het volk of de staat, waar Hij handelt, en dit is niet minder Christus' werk, want Hij zoekt het welvaren voor Zijn volk, Hij zit aan Gods rechterhand om voor hen te bidden en beveelt hun staat en hun gelegenheid aan Zijn Vader. Hij verzoekt bij Zijn Vader dat Zijn leden een gedurige 'toebrenging des Geestes van Jezus Christus' (Filipp. 1:19) mogen hebben, dat zij mogen versterkt worden in de verzoekingen, vertroost in de verdrukkingen, verlost van alle kwade werken, bekwaam gemaakt tot alle goede plichten, en eindelijk bewaard worden tot Zijn hemels Koninkrijk.

2. Christus' voorbidding bestaat in de vertoning van Zijn wonden, van Zijn dood en bloed, als een openbare voldoening voor de schuld van de zonde, en als een openbare prijs voor het verwerven van onze zaligheid. Bij de godgeleerden is verschil van mening, of Christus Zijn wonden of de littekenen en afdrukken van Zijn wonden niet met Zich mee heeft genomen in de hemel, en of Christus deze wonden en tekenen, aan Zijn Vader vertonende, daardoor niet voor ons bidt. Ik weet dat enigen dit bevestigen. Aquino onderscheidt

Christus' voorbidding als drievoudig: de eerste voor Zijn lijden door aandachtige gebeden, de tweede in Zijn lijden door de uitstorting van Zijn bloed, en de derde na Zijn hemelvaart door de vertoning van Zijn wonden en littekenen. Wie het hiermee ook moge houden (want zonder de grond van de schrift durf ik niet vast gaan), zo moet ik toch dit zeggen, dat Christus niet alleen Zichzelf vertoont, maar ook de offerande van Zichzelf en de oneindige verdiensten van Zijn offeranden. Opvarende in de hemel heeft Hij volstrekt de macht, de verdiensten en de kracht van Zijn wonden, van Zijn dood en bloed met Zich mee genomen, in de tegenwoordigheid van God de Vader, voor ons. En met dit bloed besprengt Hij als zevenmaal de genadestoel. Wij lezen in de wet dat de hogepriester, gaande binnen het voorhangsel, van het bloed van de varren genomen heeft, het met zijn vinger op het verzoendeksel oostwaarts sprengde, en voor dat verzoendeksel heeft hij zevenmaal met zijn vinger van dat bloed gesprengd (Lev. 16:14). Niet alleen moest de priester de var slachten buiten het heilige der heiligen, maar hij moest met het bloed in het heilige der heiligen gaan en daar binnen, het verzoendeksel daarmee besprengen (Hebr. 9:12, 13, 23). Voorwaar, dit waren voorbeelden van de dingen die in de hemel moesten gedaan worden. Christus, zoals Hij buiten de poort geslacht en gekruisigd is, heeft Zijn eigen bloed gedragen in het heilige der heiligen, of in de hemel der hemelen. Want door Zijn eigen bloed is Hij eenmaal ingegaan in het Heiligdom, een eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende (Hebr. 9:12), en daar gekomen zijnde, heeft Hij het als gesprengd op de genadestoel, dat is: Hij heeft het toegeëigend en daardoor genade verkregen. Door Christus' bloed zijn Gods goedertierenheid en gerechtigheid verzoend in zichzelf en verzoend voor ons. Christus heeft op de genadestoel zevenmaal gesprengd. Zeven is een teken van volmaaktheid: waar Christus' bloed op een ziel gesprengd is, is de ziel verzekerd dat zij gewassen is van alle onreinheid, en zal eindelijk volmaakt en volkomen zalig gemaakt worden. Op aarde werd Christus' bloed uitgestort, maar Zijn bloed wordt gesprengd nu Hij in de hemel is. Is er een ziel met Christus' bloed besprengd, zeker, deze besprenging is uit de hemel gekomen, want zo spreekt de apostel: 'Maar gij zijt gekomen tot de berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelse Jeruzalem en tot de Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus', en daarop volgt: 'en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel' (Hebr. 12:22, 24). Het is op de berg Sion waar deze besprenging geschiedt, daar is Jezus aan Gods rechterhand, daar staat Hij als op de berg, en daar sprengt Hij Zijn bloed rondom Zich. De hemel is al besprengd, zoals het verzoendeksel was in het heilige der heiligen, de aarde is al besprengd, zoals het altaar buiten het heilige der heiligen was. Hemel en aarde zijn al besprengd met het bloed van Jezus, zodat de heiligen en Gods volk nu nergens zijn, of hun deuren, hun posten en huizen (ik versta hun lichamen en zielen) zijn al besprengd met het bloed van het Lam, Dat geslacht is van het begin der wereld. Wel, dit is, 'het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.' Merk op dat Christus' bloed een tong heeft, het spreekt, het richt, het bidt voor ons.
Daar is enige gelijkheid en enige ongelijkheid tussen het bloed van Christus en dat van Abel.

1. De gelijkheid in deze dingen is: Abels bloed werd overvloedig uitgestort, want zo wordt er gezegd: de stem des bloeds' (Gen. 4:10), en Christus' bloed is uitgelaten door doornen, geselen, nagelen en de speer, het is overvloedig uitgestort. Nogmaals, Abels bloed riep uit, ja, het maakte een luid geroep, zodat het van de aarde in de hemel gehoord werd: 'De stem des bloeds van uw broeder, dat tot Mij roept van de aardbodem' (Gen. 4: 10), en Christus' bloed roept ook uit, het maakt een luid geroep, het vervult hemel en

aarde met Zijn geluid, ja, de oren des Heeren zijn daarmee zo vervuld, dat het alle andere geluid verdooft en zonder ophouden klinkt in Zijn oren.

2. De ongelijkheid in deze dingen is: Abels bloed riep om wraak tegen Kaïn, maar Christus' bloed spreekt van genade voor alle gelovigen. Abels bloed werd om zijn offerande uitgestort, omdat hij en zijn offerande aangenaam was, maar Christus' bloed is vergoten, opdat Hij zou geofferd worden, en dat wij door Zijn offerande zouden aangenomen worden. Abels bloed riep zo: Zie Heere, en wreek! Maar Christus' bloed roept zo: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'. En zelfs tot deze tijd roept Christus' bloed om vergeving, en dat is onze troost. Als God de dienstknecht hoort, Hij zal veel meer Zijn Zoon horen. Als Hij de dienstknecht hoort om verderving, Hij zal veel meer de Zoon horen om behoudenis. Maar, opdat ik eigenlijk en niet figuurlijk spreek, ik wil niet zeggen dat het bloed, dat Christus aan het kruis vergoten heeft, nu in de hemel is, of dat het spreekt in de hemel. Dit zijn alle overdrachtelijke woorden. Maar dit houd ik staande als dadelijk en eigenlijk, dat de macht, de verdiensten en de kracht van het bloed van Christus, door onze Zaligmaker aan Zijn Vader opgedragen is, beide als een openbare voldoening voor onze zonde en als een openbare prijs voor het verwerven van onze heerlijkheid.

3. Christus' voorbidding bestaat in de vertoning van Zijn wil, van Zijn verzoek en begeerte voor ons, gegrond op de kracht van Zijn heerlijke verdiensten voor ons: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17: 24). Dit was een gedeelte van het gebed van Christus op aarde, en sommigen zeggen dat het nu de inhoud is van Christus' voorbidding voor ons in de hemel in Zijn heerlijkheid. Hij heeft op aarde gebeden, zoals Hij voorhad te bidden als Hij in de hemel zou gekomen zijn. Hij heeft dit aangewezen in het begin van Zijn gebed, want Hij sprak alsof al Zijn werk op aarde al gedaan was, en alsof Hij toen al Zijn werk wilde beginnen in de hemel: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen. En nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelve met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was' (Joh. 17:4, 5).
Ik weet dat er getwist wordt of Christus nu in de hemel dadelijk, waarlijk en om zo te spreken, eigenlijk voor ons bidt. Sommige vrome leraars ontkennen het, anderen bevestigen het. Mij betreffend, vrijheid latende aan hen die naar hun verlichting anders gevoelen, ik ben van mening dat Christus niet alleen bidt door een vertonend gebed, zoals in de vertoning van Zichzelf en Zijn verdiensten aan Zijn Vader, maar ook door een uitgedrukt gebed, of door een uitgedrukte en heldere vertoning van Zijn wil. En in deze zin oordeel ik dat deze plaatsen passen: 'Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven' (Joh. 14:16); 'In die dag zult gij in Mijn Naam bidden en Ik zeg u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal.' Als Hij zegt: 'lk zeg u niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal' (Joh. 16:26), is dat juist de hoogste aanwijzing dat Hij voor hen bidden zal, zoals onze manier van spreken is: ik zeg niet dat ik dit of dat voor u doen wil: terwijl wij het werkelijk juist zullen doen, en het behoorlijk zullen doen. Augustinus bevestigt dit, als hij zegt: Hij bidt voor ons, Hij bidt in ons en Hij wordt aangebeden door ons. Hij bidt voor ons, zoals Hij onze Priester is: Hij bidt in ons, zoals Hij ons Hoofd is, en Hij wordt door ons aangebeden, zoals Hij onze God is. Ambrosius leert ons dat Christus nu zo voor ons bidt, zoals Hij eens gebeden heeft voor Petrus, dat zijn geloof niet zou ophouden. Mij dunkt alsof ik Christus in de hemel hoor bidden in deze taal: O Mijn Vader, Ik bid niet

voor de wereld, Ik zal Mijn lippen niet openen voor enige kinderen van het verderf, maar Ik besteed al Mijn bloed, al Mijn gebeden en al Mijn deel dat Ik aan U heb, aan Mijn waarde, beminde en dierbare heiligen. Het is waar, U hebt Mij voor Mijn Persoon die heerlijkheid gegeven, die Ik bij U had eer de wereld was. Maar daar is nog een andere heerlijkheid waarvoor Ik bid, en dat is de heerlijkheid van Mijn heiligen. Och, dat die zalig mochten worden! Ik ben verheerlijkt in hen, zij zijn Mijn blijdschap, en daarom moet Ik hen bij Mij hebben, waar Ik ben. U hebt Mijn hart op hen gezet, en U Zelf hebt hen lief, zoals U Mij liefgehad hebt, en U hebt ingesteld dat zij één in Ons zullen zijn zoals Wij Eén zijn, en daarom kan Ik niet lang van hen gescheiden leven. Ik heb Uw gezelschap wel, maar Ik moet het hunne ook hebben. Ik wil dat zij met Mij zijn, waar Ik ben, als Ik enige heerlijkheid heb, dan moeten zij daaraan deel hebben. Dit is Mijn gebed, dat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt (Joh. 17:10, 13). Zo heeft Christus gebeden, toen Hij nog op aarde was, en als dit de inhoud is van Christus' voorbidding of voorspreking nu Hij in de hemel is, dan mogen wij denken dat Hij zo bidt. Het zou al te spitsvondig zijn, om te vragen of Christus in de hemel bidt met woorden of in gedachten. Vast en zeker, Christus vertoont Zijn genadige wil aan Zijn Vader op de ene of andere wijze, en ik twijfel er niet aan, dat Hij vurig en onbeweeglijk begeert, dat om de voortdurende kracht van Zijn offerande, al Zijn leden door God mogen aangenomen en met heerlijkheid gekroond worden. Niet alleen is er een geroep van Zijn bloed in de hemel, maar Christus' gebed helpt het geroep van Zijn bloed, een redenering die bij Goodwin zo is voorgesteld: zoals het met Abel was, zo is het met Christus: Abels bloed klom op en zijn ziel voer op in de hemel, en door dit middel werd het geroep van Abels bloed geholpen door het geroep van zijn levende ziel. Zijn zaak riep en zijn ziel riep. Zoals van de martelaars gezegd wordt, dat de zielen van degenen, die gedood waren om het Woord Gods, en om de getuigenis die zij hadden, met grote stem riepen, zeggende: 'Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?' (Openb. 6:10). Zo is het ook met Christus. Zijn bloed is opgeklommen en Zijn ziel is opgevaren in de hemel, ja, Zijn lichaam, ziel en gehele Persoon is opgevaren in de hemel, en door dit middel roept Zijn zaak, en Hijzelf bevordert het geroep van Zijn zaak. Jezus Christus in Zijn eigen Persoon leeft altijd om voor ons te bidden. Hij leeft altijd als de grote Verzoekmeester om Zijn begeerten te vertonen, dat degenen, voor wie Hij gestorven is, zalig mogen worden.

4. Christus' voorbidding bestaat uit de vertoning van onze personen, in Zijn eigen Persoon aan Zijn Vader, zodat God nu Zijn Zoon niet kan aanzien, of Hij moet ook de heiligen aanzien in Zijn Zoon. Of zijn zij geen leden van Zijn lichaam, in een nauwe betrekking tot Hemzelf? Zijn niet al Zijn voorbiddingen voor hen, en alleen voor hen? Maar hoe zijn alle uitverkorenen opgenomen in de hemel met Jezus Christus, en daar gezet voor Zijn Vader in Jezus Christus? Ik antwoord: niet dadelijk maar geestelijk. Als Christus voor ons bidt, dan neemt Hij onze personen en brengt die tot God de Vader, op een onbegrijpelijke wijze voor ons. betreffend de wijze en manier, dat laat ik voor anderen. Wat mij aangaat, ik durf niet al teveel onderzoeken in een verborgenheid die God niet geopenbaard heeft. Alleen dit zeggen wij, dat Christus onze personen vertoont aan Zijn Vader in Zijn eigen Persoon, en dit is duidelijk afgebeeld door die daad of bediening van de hogepriester, die in het heilige der heiligen ging met de namen van al de stammen van Israël op zijn beide schouders en op zijn borst (Ex. 28: 12). Dit heeft de apostel nog duidelijker uitgesproken: 'Door Hem hebben wij beiden de toegang door één Geest tot de Vader; in Dewelke wij

hebben de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen' (Ef. 2:18, 3:12). Ik zal deze beide plaatsen wat uitbreiden, zoals die tot onze onderwijzing in de Wet en het Evangelie, in het Oude en in het Nieuwe Testament zijn voorgesteld.
Ten eerste vinden wij in de wet, dat Aäron twee stenen aan de schouderbanden van de Efod moest zetten, zijnde stenen ter gedachtenis voor de kinderen Israëls, en zo moest Aäron de namen op zijn beide schouders dragen ter gedachtenis voor het aangezicht des Heeren (Ex. 28:12). En ook: Aäron moest de namen van de zonen van Israël dragen aan de borstlap des gerichts, op zijn hart, 'als hij in het heilige zal gaan, ter gedachtenis voor het aangezicht des HEEREN geduriglijk' (vs. 29). Hier vinden wij de namen van de twaalf stammen van Israël gegraveerd, in de stenen die de hogepriester met zich nam in het heilige, verschijnende voor de Heere. Eerst op zijn schouderbanden en dan op zijn borstlap, in beide betonende dat hij in de plaats ging van, niet om zijn eigen zaak, maar om de zaak van de stammen die hij vertoonde voor de Heere, opdat die in voortdurende gedachtenis zouden zijn voor de Heere. Een levende afbeelding van Christus' voorbidding, Die, de hemelen ingegaan zijnde, daar verschijnt voor Zijn uitverkorenen. Hij vertoont hun personen aan Zijn Vader, als dragende ze op Zijn schouders en op Zijn hart. Wel, zo brengt Christus onze personen in de hemel, en vertoont die in Zijn eigen Persoon aan Zijn Vader.
Ten tweede, wij vinden in het Evangelie een genadige belofte, dat wij door Christus de toegang tot de Vader hebben: 'en in Christus hebben wij de toegang met vertrouwen' (Ef. 2:18, 3:12). Waar het woord 'toegang' eigenlijk betekent: een leiding of een leiden bij de hand, een inleiden of inbrengen tot God, sprekende bij wijze van doen. Zoals in de hoven van de vorsten, waar niemand aan het hof mag komen, tenzij hij daar ingeleid of ingebracht wordt door een vriend of hoveling zo mag ook niemand komen in de tegenwoordigheid van God, tenzij hij wordt ingebracht door deze Vriend van de hemel, de Heere Jezus Christus, Wiens bediening het juist is de mensen tot God te brengen. Hij neemt ons bij de hand en leidt ons tot de Vader, alsof Hij zei: Kom ziel, kom met Mij en lk zal u tot de Vader brengen. Zie, hoe een kind, dat van zijn vader is weggelopen, wordt genomen bij de hand door een vriend, of door zijn oudste broer, en zo terug gebracht wordt in de tegenwoordigheid van zijn vader. En zoals wij allen van God weggelopen zijn, worden wij door Christus' goede hand genomen en terug gebracht in de tegenwoordigheid van de Vader. Hij is de ladder die Jakob zag, waarop wij tot in de boezem van God en tot in de hemel kunnen opklimmen. Hij is die Hogepriester, Die onze personen neemt, ze draagt op Zijn schouders en op Zijn hart, en onze personen en onze noden vertoont aan Zijn Vader en onze Vader, aan Zijn God en onze God.

5. Christus' voorbidding bestaat uit de vertoning van onze plichten aan God. Niet alleen neemt Hij onze personen, en leidt en brengt ze in Gods tegenwoordigheid, maar tegelijk met onze personen vertoont Hij onze gehele dienst in Zijn eigen Persoon. En in deze daad doet Hij twee dingen:
1. Hij merkt op welk kwaad of welke misslagen er zijn in onze plichten, en trekt die daaruit en neemt ze weg, voor Hij ze gaat vertonen aan God. Of zoals een kind, zijn vader met een ruiker bloemen wil vereren, de tuin ingaat, en met de bloemen ook onkruid vergadert, maar als het tot zijn moeder komt, haalt die het onkruid daaruit en bindt alleen de bloemen bijelkaar, en zo wordt het dan gegeven aan de vader. Zo gaan wij met onze plichten te werk, dat wij met de bloemen ook onkruid vergaderen, maar Christus komt en haalt het onkruid daaruit, en brengt niets dan de bloemen tot God de Vader. En dit wordt

duidelijk voorgesteld door die plechtigheid van de hogepriesters in het wegnemen van de onreinheid van de heilige dingen: 'Gij zult een plaat maken van louter goud en gij zult daarin graveren, gelijk men de zegelen graveert: DE HEILIGHEID DES HEEREN. En gij zult dezelve aanhechten met een hemelsblauw snoer, alzo dat zij aan de hoed zij; aan de voorste zijde des hoeds zal zij zijn. En zij zal op het voorhoofd van Aäron zijn, opdat Aäron drage de ongerechtigheid der heilige dingen, welke de kinderen Israëls zullen geheiligd hebben in alle gaven hunner geheiligde dingen; en zij zal geduriglijk aan zijn voorhoofd zijn, om henlieden voor het aangezicht des HEEREN aangenaam te maken' (Ex. 28:36-38). Het was de manier en het doel van deze ceremonie dat Aäron de onreinheid van de heilige dingen zou dragen en wegnemen. Wat was dit anders dan een voorbeeld van Jezus Christus? Die met Zijn allervolmaaktste rechtvaardigheid alle gebreken van onze goede werken bedekt, die altijd besmet zijn met enige onreinigheden. Helaas, 'al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed' (Jes. 64:6), maar Christus trekt het kwaad van de plicht eruit en de misslagen in de plicht, voor Hij die wil vertonen aan God.

2. Hij merkt op wat er goed is in enige plichten of werken, en daarmee vermengt Hij Zijn eigen gebeden en voorbiddingen, en vertoont dit alles aan God de Vader, als één werk gewerkt en gemengd onder elkaar. 'Een andere Engel stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en Hem werd veel reukwerk gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar, dat voor de troon is. En de rook des reukwerks, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des Engels voor God' (Openb. 8: 3, 4). Ik weet, er is verschil van mening is, over wie deze Engel is, Die met het reukwerk de gebeden aller heiligen vermengt. Sommigen menen dat het een geschapen engel is, omdat het reukwerk gezegd wordt aan hem gegeven te zijn, en dat het zijn eigen niet is, dat hij het niet van zichzelf heeft. Anderen zeggen dat het geen ander kan zijn dan de Engel des Verbonds, want geen engel bidt voor ons, of vertoont onze gebeden, dan Jezus Christus. En wat dat aangaat wat gezegd wordt van de zeven engelen die de gebeden van de heiligen voordragen: 'Ik ben Rafaël, één van de zeven engelen die de gebeden der heiligen voor God brengen' (Tobit 12:15), daarop zeggen wij, dat het geen canonieke schriftplaats is. En behalve dat kan ik niet geloven dat de priesters voorbeelden van de engelen geweest zijn, maar alleen van Christus. Verder, hoewel de Griekse kopij die plaats zo leest, echter, de oude Hebreeuwse uitgave van Paulus Tagius en Hieronymus, die de Chaldeeuwse overzetting volgt (zoals Mede over Zacharia 4:10 te kennen geeft), leest het zo: Ik ben Rafaël, één van de zeven engelen die staan en dienen voor de heerlijkheid van een iegelijk heilige. En zeker, in Openbaring 8:3 en 4 is een oneigenlijke beschrijving van een hemelse dienst, die overeenkomt met dat wat in de tempel geschiedde: namelijk dat, terwijl het volk buiten biddende was, de priester binnen reukwerk geofferd heeft op het altaar (Luk. 1:6, 10), om aan te wijzen dat de gebeden van de gelovigen altijd nodig hebben, om door Christus' voorbidding geholpen en geheiligd te worden. En wat is het, of Hem het reukwerk al gegeven is? Wij weten dat Christus Zelf door God gegeven is: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft' (Joh. 3:16): dat belet echter niet dat Jezus Christus Zichzelf ook gegeven heeft, ja, gegeven tot een reukwerk, want zo zegt de apostel: 'Hij heeft Zichzelf voor ons overgegeven tot een offerande en een slachtoffer Gode, tot een welriekende reuk' (Ef. 5:2), of tot een reukwerk. In dit opzicht kan Hem het reukwerk gegeven zijn: en toch is het reukwerk van Hem, het zijn alleen Christus' verdiensten, rechtvaardigheid en voldoening. Zij zijn die zoete reuk, waarvan door de kracht, God, de personen en gebeden

van Zijn heiligen aangenaam zijn, en het is Christus alleen, Die voor God brengt datgene wat Hij is en wat Hij heeft, daar Hij alleen een offerande en de Priester is. In de tijden onder het Evangelie weten wij van geen andere Priester, dan alleen van Jezus, 'de Voorloper, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizédek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid' (Hebr. 6:20). Het is Jezus, en Jezus alleen, Die onze gebeden heiligt, Die onze gebeden mengt met Zijn verdiensten, en maakt dat ze zo zoet opklimmen voor Zijn God.

6. Christus' voorbidding bestaat uit de vertoning van ons pleiten of antwoorden op al de beschuldigingen die tegen ons worden ingebracht. En dit, meen ik, is de zin van die uitdaging: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' (Rom. 8:33, 34). Christus bidt voor ons, en wie zal verdoemen? Christus neemt alle beschuldigingen weg, en wie zal dan beschuldigen? Zou de wet, de zonde of de satan het durven ondernemen ons te beschuldigen, onze Jezus staat aan Gods rechterhand gereed om alles te verantwoorden. Bij Zacharia staat een gezicht verhaald, waardoor dit wordt afgebeeld: 'Daarna toonde Hij mij Jozua, de hogepriester, staande voor het aangezicht van de Engel des HEEREN, en de satan stond aan Zijn rechterhand om Hem te wederstaan' (Zach. 3:1). Het was een gewoonte dat de beschuldiger aan de rechterhand stond van de beschuldigde: 'Stel een goddeloze over hem, en de satan sta aan zijn rechterhand' (Ps. 109:6). Nu, hier is de satan staande aan de rechterhand van Jozua om hem te beschuldigen. Maar waarover heeft hij hem beschuldigd? Dat blijkt uit de volgende woorden: 'Jozua was bekleed met vuile klederen', een algemeen teken van de zonde. Zoals het witte kleed een teken is van Christus' rechtvaardigheid, zo is een onrein kleed in de schrift, een teken van zonde. Helaas, Jozua was beklad met de onreinheid die hij had verkregen door de besmetting van Babel, en bij zijn terug komst heeft de satan het hem ten laste gelegd. Maar Jezus Christus onze grote Hogepriester treedt daarop toe, en neemt de beschuldiging weg, 'Doch de HEERE zeide tot de satan: De HEERE schelde u, gij satan, ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest' (vs. 2). Hij heeft het tweemaal herhaald om de volmaaktheid van Christus' voorbidding aan te wijzen, om daarmee te zeggen: de Heere, mijn God, mijn eeuwige Vader, schelde en schende u, gij satan, in deze uw boze twist tegen Mijn Jozua. En daarop gaat Hij verder in Zijn verantwoording voor Jozua: 'Is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?' (vs. 2), om daarmee te zeggen: is dit niet iemand, die Ik door Mijn genade bewaard heb onder Mijn volk, dat Ik heb doen gaan door het vuur van Mijn grimmigheid, en zal Mijn genadebesluit niet vast en onverbrekelijk zijn over dezulken? Of zo: is deze niet een vuurbrand onlangs gerukt uit het vuur van de verdrukking? Was hij niet in Babels gevangenis? Is het wel te geloven dat hij, daar zijnde, door het aanraken van het pek niet zou besmet zijn? Neem een vuurbrand en ruk die uit het vuur, en daar zal enig as en vuiligheid aanhangen, wel Heere, zegt Christus, deze Jozua is zo onlangs uit het vuur gerukt, en daarom kan hij niet zijn zonder as en stof en vuiligheid aan hem. Maar kom, zegt Christus tot Zijn heilige engelen: 'Doet deze vuile klederen van hem weg', en tot Zijn dienstknecht Jozua: 'Zie, Ik heb uw ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselklederen aandoen' (vs. 4). En zo nam Christus de beschuldiging weg die door de satan tegen Jozua was ingebracht over zijn onreine klederen. Net zo handelt onze gezegende Zaligmaker tegenwoordig nog: als een arme zondaar in enige zonde valt en zijn klederen vuil maakt, dan treedt de satan aan zijn rechterhand en beschuldigt hem voor de Heere. Maar Christus, onze grote

Hogepriester, Die zit aan de rechterhand van Zijn Vader, neemt de zaak op, stelt die in proces en beantwoordt al de beschuldigingen van de vijand: Heere, het is de waarheid, deze arme ziel heeft vuile klederen, maar is hij niet een vuurbrand onlangs uit het vuur gerukt? Is hij in de vorige dagen niet in zijn natuurlijke en zondige staat geweest? Is hij niet nog deels wedergeboren en deels onwedergeboren? Hij kan dan niet zonder as, stof en vuiligheid zijn. O mijn Vader, Ik wil dat U hem in dit opzicht aanziet, U kent zijn maaksel, wees gedachtig dat hij maar stof is. Hoewel hij nu vuile klederen aanheeft, toch wil Ik hem wel wisselklederen geven. Ik zal hem bekleden met de mantel van Mijn gerechtigheid, en dan zult U geen ongerechtigheid zien in Jakob, noch overtreding in Israël. Wel, zo treedt de Heere Christus toe, en antwoordt op alle beschuldigingen die tegen ons ingebracht worden door de wet, de zonde en de satan, bij God Zijn Vader. En in dit opzicht is Hij werkelijk genoemd onze Voorspraak: 'Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige' (1 Joh. 2: 1). Wij hebben een Voorspraak, Die voor ons pleit, Die voor ons antwoordt, Die in wegen van billijkheid (geheel en al gegrond op Zijn verdiensten) spreekt om de vergeving van onze zonden en om de zaligheid van onze zielen.

9. Hoe krachtig en vermogend Christus' voorbidding is bij God Zijn Vader.
Ik antwoord: zeer veel, en dit zal blijken als wij opmerken:

1. Dat Christus onze grote Hogepriester is bij God: 'Wij hebben zodanige Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van de troon der Majesteit in de hemelen' (Hebr. 8:1). Het was Gods gewoonte dat Hij op een bijzondere wijze Zijn oor leende aan de hogepriesters, en als daarom het volk God wilde vragen, kwam het gewoonlijk bij hen. Eertijds zei een ieder in Israël, als hij ging om God te vragen: 'Komt en laat ons gaan tot de ziener, want die heden een profeet genoemd wordt, die werd eertijds een ziener genoemd' (1 Sam. 9:9). Het volk ging tot de priesters, en de priesters gingen tot God, en dat om een goede reden, want de priesters moesten handelen voor het volk, en het volk had door ondervinding geleerd dat God wilde horen naar het geroep van hun priesters: 'Toen Samuël de HEERE aanriep, zo gaf de HEERE donder en regen te dien dage. En al het volk zeide tot Samuël: Bid voor uwe knechten de HEERE uw God. En Samuël zei tot het volk: Het zij verre van mij, dat ik tegen de HEERE zou zondigen, dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden' (1 Sam. 12, 18, 19, 22). Nu, zo'n hogepriester als deze (hoewel op een veel uitnemender wijze) is Christus bij God: Hij bidt voor Zijn volk, het zij verre van Hem, dat Hij ooit zou aflaten te bidden voor Zijn volk ― en God leent op een bijzondere manier het oor aan Hem. Als God ooit Zijn oor aan iemand geleend heeft, dan is het wel aan deze Hogepriester, uit kracht van Zijn bediening, waardoor Hij handelt tussen God en Zijn volk. Christus staat in het midden of in waarheid het dichtst bij God, zoals Hij in deze tijden onder het Evangelie onze grote Hogepriester is, en daarom moet Hij noodzakelijk vermogen bij God, in elk verzoek dat Hij voor ons instelt.

2. Dat Christus tot deze bediening geroepen is door God. Christus heeft Zichzelf niet verheerlijkt om Hogepriester te worden, nee, nee, maar 'Hij is van God geroepen, gelijkerwijs als Aäron (Hebr. 5: 5, 4). God de Vader heeft Hem daartoe uitgeleid, Hij heeft Hem daartoe bereid en Hem daarin bevestigd: 'De Heere heeft gezworen en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid, naar de ordening van Melchizédek.' Maar tot welk doel heeft God Hem tot deze bediening geroepen, anders dan

in het bijzonder om te bidden voor diegenen, die God vrijwillig de zaligheid wilde schenken? Het was zowel Gods voornemen als van Christus om Zijn uitverkorenen zalig te maken. En dit was de zaak waarin zij één waren, dat een hogepriester zou gesteld worden, een bediening van voorbidding zou worden opgericht en dat door dat middel de verworven zaligheid zou worden toegepast. Veelal hebben wij wel gedachten van God de Vader, alsof Hij rechtvaardig en streng is, en dat Christus, Zijn Zoon, zachtmoediger en goedertierener is. Maar dit kan zo niet zijn, want daar zijn niet twee oneindige willen, noch twee oneindige goedertierenheden, één in de Vader en een ander in de Zoon, maar één wil en één goedertierenheid in Beiden. Let maar op de gewilligheid van God de Vader, om Christus betamelijk in de hemel te ontvangen, om daar het werk van de hogepriester te doen. Nauwelijks was Christus door de poort, de stad des hemels binnengetreden, of direct zei God: 'Zit aan Mijn rechterhand', maar tot welk doel? Zeker, niet alleen om als Koning te heersen (waarvan wij hiervoor hebben gesproken), maar ook om voor ons te bidden als onze grote Hogepriester. Hierom zien wij in de schrift dat in Christus' zitten aan Gods rechterhand en Zijn voorbidden, Zijn Koninklijke en Priesterlijke bediening samen gesteld worden: 'Hij is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen' (Hebr. 1:3). Hij! Wie? Christus onze Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand Gods. Het is alsof Christus bij Zijn intrede in de hemel gezegd had: Mijn Vader, Ik kom hier als de grote Hogepriester, en Ik heb op Mijn borstplaat de namen van alle uitverkorenen, en Ik kom om te bidden voor de arme zondaars, wat zal Ik als loon hebben voor deze manier? Waarop de Vader geantwoord heeft: Welkom, Mijn Zoon, Mijn enige Zoon, op deze manier: kom, zet U en bid voor wie het U belieft, Ik heb U daarom tot deze bediening geroepen, en U zult vermogen. Werkelijk, de Vader is hierom verbonden om Zijn Zoon te horen, omdat Hij een Hogepriester voor God is, en omdat Hij van God tot deze bediening is geroepen.

3. Dat Christus Gods Zoon is, dit is meer dan Gods Hogepriester. Hij is Zijn enige Zoon, Zijn geliefde Zoon, Zijn Zoon, Die tegen Hem in het minst niet misdaan heeft. Hij komt en bidt voor een mens, dan is het zeker dat Hij aanstonds zal geholpen worden. Als een goedaardig kind maar roept: mijn vader, mijn vader! kan het veel teweegbrengen, in het bijzonder bij een vader die wat licht te bewegen is. Jezus Christus is Die goedaardige en dierbare Zoon van God de Vader, en God de Vader is een kostelijke en hartelijke Vader. Hoe kan Christus' voorbidding dan anders dan zeer krachtig zijn bij God? Hieruit nemen velen het besluit van de kracht van Christus' voorbidding, omdat in veel plaatsen van de schrift waarin dit deel van het Priesterschap van Christus of de voorbidding wordt voorgesteld, dit Zoonschap ook wordt uitgedrukt, zoals: Wij hebben een grote Hogepriester, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zoon van God' (Hebr. 4:14). 'Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek', maar even hiervoor staat: 'Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd' (Hebr. 5:5, 6). Hoe noodzakelijk moet dan de voorbidding van zo'n Zoon, zeer veel vermogen! Ik zeg: van zo'n Zoon, want waar is ooit zo'n zoon geweest als deze Zoon van God? Is ooit een zoon zijn vader zo gelijk geweest? Wij weten dat Hij Gods Zoon is, en toch heeft Hij nooit begonnen een Zoon te zijn. Hij is de Zoon van de Vader, en toch heeft Hij nooit begonnen een Vader te hebben. Hij is een Spruit van de Koning der eeuwen, en toch is Hij in geen van de voorgaande eeuwen begonnen te spruiten. Werkelijk, alle betrekkingen van zoon en vader in de wereld zijn maar een schaduw van deze betrekkingen tussen God en Christus. Die is zo nauw, dat ondanks dat Zij twee zijn (zoals dat in alle betrekkingen

onvermijdelijk moet zijn), Christus toch van Hem spreekt als maar van Eén: 'Ik en de Vader zijn Eén' (Joh. 10:30). Als dan de Vader Hem iets zou weigeren, dan zou Hij het Zichzelf weigeren, of ophouden één te zijn met de Zoon, wat in eeuwigheid niet kan geschieden. Christus is Gods Zoon, Zijn enige Zoon, Zijn geliefde Zoon: 'Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb' (Matth. 3: 17). O, hoe krachtig moet dan Christus' voorbidding bij God zijn!

4. Dat Christus Zelf God is, niet alleen Gods Zoon, maar God Zelf, hoe krachtig moet Zijn voorbidding in dit opzicht zijn bij de Vader! Het is waar, Christus is een andere Zelfstandigheid en Persoon dan de Vader, maar Christus is Eén en Dezelfde God met de Vader. Christus is Zelf de wezenlijke zelfstandigheid en vertoning van God Zelf. Christus is Zelf de ware van God gezondene en God zendende. Christus is Gods Metgezel: 'Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de Man Die Mijn Metgezel is' (Zach. 13:7). Ja, Christus is God, en niet een andere God, maar één God: God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God, geboren en niet gemaakt, van één Wezen met de Vader, door Wie alle dingen gemaakt zijn. Zouden wij ons in kunnen denken dat God Zelf iets goeds zou geweigerd worden door God Zelf? Als God soms tot Zijn dienstknechten gezegd heeft: eis van Mij, beveel Mij betreffend het werk Mijner handen, zal dan God niet veelmeer tot God zeggen: 'Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting' (Ps. 2:8). Wij hebben het zo dichtbij gebracht, dat, als God God is en God almachtig is, Hij dát kan doen en kan hebben wat Hij wil. Zo moet Christus, zijnde Eén met God Zijn Vader: noodwendig vermogen, het is maar: eis en bezit, laat Hij eisen, wat Hij wil.

5. Dat Christus Gods Lieveling is, zelfs op deze grond, omdat Hij voor Zijn volk bidt: 'Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik Mijn leven afleg, opdat Ik hetzelve wederom neme' (Joh. 10:17). Ik leg het af door het lijden, en lk neem het weer aan door de opstanding, hemelvaart en de voorbidding, en daarom heeft Mij de Vader lief. O, liefde van God tot Christus, en liefde van God in Christus tot al de heiligen! 'God heeft de wereld alzo liefgehad, dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft'. Christus heeft de wereld zo liefgehad, dat Hij Zichzelf gegeven heeft, en Christus' gift als een zoete welriekende reuk is voor God, daarom heeft God Christus lief. O, wat een samenloop van liefde is hier! God heeft Christus lief en Christus heeft ons lief, en de Vader heeft Christus weer lief omdat Hij ons liefheeft. Daar is niet één enige daad van Christus in het werk van onze verlossing, of de Vader ziet daarop met liefde en vermaak. Bij Zijn doop: 'En zie, een stem kwam uit de hemelen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb' (Matth. 3:17). Bij Zijn dood: 'Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden' (Jes. 53: 11). Bij Zijn hemelvaart heeft hij gehoord van de voorbidding van Zijn ziel, en Hij is verheugd. Christus' voorbidding is Gods vermaak. En daarom, zoals Christus eens heeft gesproken tot Zijn bruid, zo spreekt God tot Christus: 'Toon Mij Uw gedaante, doe Mij Uw stem horen; want Uw stem is zoet en Uw gedaante is lieflijk' (Hoogl. 2:14). Nu, Christus' voorbidding moet onvermijdelijk vermogen, aangezien God Christus liefheeft om de wil van Zijn voorbidding. Als de Zoon de Lieveling van Zijn Vader is geweest voor de wereld was gemaakt (want zo staat er: 'Toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was Ik een Voedsterling bij Hem en Ik was dagelijks Zijn vermakingen', (Spr. 8:29, 30). In de oorspronkelijke taal wil het woord vermakingen zeggen, dat de eeuwige Zoon een verscheidenheid van vermakingen was bij

Zijn Vader), o, wat een vermakingen dan, wat een veelheid, wat een oneindigheid aan vermakingen heeft God in Christus nu Hij voor ons bidt! Wat een dierbare Lieveling is Christus bij God, als Hij niet alleen bij Hem staat, maar ook al de uitverkorenen aan Hem vertoont van het begin tot het einde van de wereld, alsof Hij zei: Wel Vader, zie op Mijn borst, lees hier alle namen van degenen die U Mij gegeven hebt, zoals Adam, Abraham, lzak en Jakob, de namen van de twaalf stammen, van de twaalf apostelen, van al de martelaars en belijders van Wet en Evangelie. Ik bid voor hen, Ik bid niet voor de wereld, maar alleen voor hen, want zij zijn de Mijnen. Mij dunkt, ik hoor God daarop antwoorden: O, Zoon van Mijn beloften, hebt U Mij zoveel kinderen verworven, en zijn die allen de Mijne? Wel, eis dan wat U wilt en heb wat U begeert. Ik ben namelijk net zo sterk genegen om U het verzochte te geven, als U het begeert, het is Mijn vreugde, Mijn vermaak, Mijn welbehagen deze zielen zalig te maken, en dit is zeker, het welbehagen des Heeren zal door Uw handen voorspoedig zijn.

6. Dat Christus zowel Gods eiser is (het zij met eerbied gezegd), als Gods verzoeker. Het is een manier van spreken van Gods dienaars: beveel mij (Jes. 45:11). En mogen wij deze macht ook niet geven aan de Zoon van God? Christenen, God is namelijk zo bereid om ons diensten te bewijzen, alsof wij Hem te gebieden hadden: 'Dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort' (1 Joh. 5:14), en in die zin kunnen wij vrij zeggen, dat God de Vader zo bereid is Jezus Christus te horen, alsof Hij Hem te bevelen had. Niet dat Hij dadelijk en zakelijk God gebieden zou, maar Hij gebiedt inderdaad in waarheid alle dingen samen met God, en Hij gebiedt alles in de plaats van God. En hierop ziet de stem van God: 'Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid' (Ps. 2:6), en waarom 'Mijn Koning'? Ik durf niet zeggen dat Hij Gods Koning is, alsof God de Vader minder was dan Christus, of aan Christus onderdanig, dat zij verre! Waarom dan: 'Mijn Koning'? Ik antwoord: Hij is Gods Koning, omdat God Hem gesteld heeft, of Hij is Koning, omdat Hij in Gods plaats heerst: 'De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven' (Joh. 5:22). God heeft al Zijn voordelen aan Jezus Christus weggegeven, zodat de Koning der heiligen nu naast God kan doen wat Hij wil, ook met de gehele wereld. Maar daarop volgt: Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel', alsof de Vader gezegd had: Ik kan U niets weigeren, o Mijn Zoon! Ik wil hebben dat U eist, doe wat U wilt in de hemel, op de aarde en in de hel, in der waarheid, Ik heb het hart niet, Ik heb de macht niet om U iets te weigeren. Alleen, weet dat deze macht oorspronkelijk in Mijzelf is, opdat allen die de Zoon eren ook de Vader zouden eren, en dat allen die de Vader eren, ook de Zoon zouden eren. Dit zijn de onderhandelingen tussen God de Vader en God de Zoon. O, hoe krachtig en vermogend zijn dan Christus' voorbiddingen bij Zijn Vader! Als Hij eist, Die macht heeft te gebieden, dan is er weinig twijfel, of Hij zal zijn verzoek verkrijgen. Wij hebben in onze dagen gehoord van een verzoek, gedaan met de eis in de ene hand en het zwaard in de andere, en van de uitwerkingen kunnen wij allen spreken. Zoals een koning om vrede bidt, en hij versterkt door een machtig heirleger, onvermijdelijk met meer kracht bidt, zo smeekt Christus bij Zijn Vader voor Zijn heiligen met een genoegzame macht om te verkrijgen wat Hij verzoekt, en moet dit onvermijdelijk Zijn begeerten uitwerken, hoe die ook zijn. Het is wél opgemerkt dat Christus eerst gezegd wordt te zitten aan Gods rechterhand, en dan voor ons te bidden. Hij verzoekt de zaligheid van zondaren, zoals een machtig prins het opgeven van een stad verzoekt, liggende voor vast onder het kasteel van de zijnen, die over de stad hebben te gebieden. Of Hij verzoekt de zaligheid van zondaren, zoals een bevelvoerder de overgave verzoekt van de persoon die hij al in zijn handen

heeft. Het is buiten Gods macht (ik spreek met nederigheid) Zijn Zoon iets te weigeren, wat Hij begeert. Als de Heere eertijds tot Mozes geroepen heeft, zoals iemand wiens handen vastgehouden zijn: 'Laat Mij toe' (Ex. 32:10), hoeveel temeer dan bindt Christus' voorbidding Gods handen, en gebiedt Deze alles in de hemel, op de aarde en in de hel! Hierom zeggen wij, dat God de Vader Zichzelf van al Zijn macht ontdaan heeft, en de sleutels in Christus' eigen handen heeft gegeven: 'En Die leef, en lk ben dood geweest; en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En Ik heb de sleutels der hel en des doods' (Openb. 1:18). Daar gaat niemand naar de hel, of hij wordt daarin gesloten door Jezus Christus, en daar gaat niemand naar de hemel, of hij wordt daar ingelaten door Jezus. Christus heeft de sleutel van de eeuwige staat van alle mensen hangen aan Zijn eigen gordel. Als Hij maar zegt: Vader, Ik wil dat deze man en dat deze vrouw het Koninkrijk der hemelen zal beërven, kan de Vader niet anders dan daar op antwoorden: Mijn Zoon, Ik heb geen macht om Uw verzoek te weigeren, U hebt de sleutels van de hemel in uw eigen handen, het geschiede zoals U wilt.

7. lk zal alleen dit van 's Vaders kant daar aan toevoegen, dat zowel God Christus' gebieder is tot deze bediening, als Christus Gods gebieder is in deze bediening. O, waarom zouden wij meer harde gedachten hebben van God de Vader dan van God de Zoon, is Hij niet net zo gewillig tot onze zaligheid als Jezus Christus? Werkelijk, het is Gods eed, ik bedoel God de Vader: 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE Heere, zo lk lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat hij zich bekere van zijn weg en leve.' Of was dit niet de begroeting van God aan Christus bij Zijn eerste ingaan in de hemel: zit hier op deze troon, en eis wat U wilt van uw Vader? Ja, is de Vader Zijn Zoon hier niet voorgekomen, door Hem de last op te leggen, dat Hij eisen zou eer de Zoon Zijn mond heeft opengedaan, om een woord te spreken bij wijze van verzoek aan God Zijn Vader? 'Gij zijt Mijn Zoon, heden (ja, op deze dag van Uw opstanding, hemelvaart en zitten aan Mijn rechterhand) heb Ik U gegenereerd. Eis van Mij, en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel en de einden der aarde tot Uw bezitting' (Ps. 2:7, 8). Alsof Hij gezegd had: Kom Zoon, Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegenereerd, en hoewel Ik U van alle eeuwigheid af gegenereerd heb, ook heden, en alle dagen genereer Ik U. Ik zei tot U in Uw opstanding: heden heb Ik U gegenereerd. Ik zei tot U in Uw hemelvaart: heden heb Ik U gegenereerd. En nu: eis, en wees niet beschroomd of onvrijmoedig in Uw verzoek. Ik verhef U tot deze bediening, Ik maak U hier de grote Verzoekmeester in de hemel. Anderen mogen bidden uit liefde, maar niemand zoals U in de weg van gerechtigheid, macht en bediening, en daarom: eis vrijmoedig en rijkelijk 'doe Uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.' O, wat een betoning van liefde is dit, niet alleen ten opzichte van Christus, maar ook ten opzichte van ons in Christus, dat de mens, zoals hij zijn God heeft vertoornd, het verbond met God gebroken en Gods vijand geworden is, dat God de Vader toch vrede zoekt met de mens en de mens de voorwaarde van vrede aanbiedt, hem een Middelaar, een Voorbidder voorstelt, en Zijn eigen Zoon roept tot die bediening. En nu is Hij in de hemel, opdat Hij Hem zou gebieden Zijn bediening te volbrengen, en vrijuit te eisen, zodat, als de uitverkorenen niet zouden zalig worden, het Christus ten laste gelegd zou worden, want de Vader is zeer gewillig. Werkelijk, hier is meer dan een bewijs van de genegenheid van de Vader, om Christus' voorbidding voor ons aan te nemen. Wij kunnen hier lezen dat het hart van de Vader namelijk ten opzichte van ons, net zo vol liefde is als Christus' eigen hart. Hij is vol innerlijke beweging, goedertierenheid en licht om Zich te laten verbidden. Christus heeft niet lang aan te houden om Zijn verzoek te verkrijgen. Christus doet door Zijn

voorbidding niet één druppel liefde toe tot het hart van God, maar Hij haalt die uit, die anders zouden verstopt geweest zijn. Ook laat Hij die niet uit, voordat Zijn Vader daartoe opdracht geeft. O, hoe krachtig en vermogend moet dan Christus' voorbidding zijn!

10. Van de redenen van de voorbidding van Christus.

Wat zijn de redenen van deze grote bezigheid van Christus' voorbidding voor Zijn volk? Ik antwoord:

1. Het is de wil van Zijn Vader dat Hij zo zijn zal. Hij heeft Jezus Christus tot deze bediening geroepen. Gods bevel is aan Jezus Christus: Eis wat U wilt voor een ieder van Uw verlosten, Ik verbind Mijzelf gewillig om dat toe te staan, alleen is het Mijn welbehagen dat U eisen zult. Zoals Hij eenmaal gezegd heeft tot het huis van Israël: 'Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal het doen. Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe' (Ezech. 36:36, 37), zo zegt God ook tot Christus: Ik, de Heere, heb het gesproken en zal het doen. Alleen Mijn Zoon, Ik wil hierom van U verzocht worden. Mijns inziens is de hoofdreden van Christus' voorbidding: Ja Vader, want alzo is het welbehagen voor U. Het is Gods wil dat Christus voor ons bidden zal.

2. Het is de liefde van de Vader om Zijn Zoon aan Zijn eigen volk te verbinden. O, wat een vertroosting voor een goed christen in dit opzicht! Bent u in verzoekingen of verlatingen, dit is zeker, Christus is aan God verbonden om voor u te bidden. U hebt vele gebeden opgezonden tot Christus en Hij heeft die alle opgezonden tot God. Hij kan niet anders doen, want Hij is op de plaats van Voorspraak, om die gevallen voor te dragen en te bepleiten die Hem voorkomen. Mij dunkt, ik hoor God zo spreken tot Zijn Zoon: Doet U deze arme ziel goed, mijn Zoon! Hier is voor hem alles wat hij nodig heeft, alleen, eis maar wat U weet dat hem gelukzalig kan maken. Moet hij Mijn Geest hebben, Mijn vertroostende Geest? Kan geen mindere of geringere zaak zijn staat goed maken? Wel, hier is Hij. O, hoe is Christus nu verbonden te bidden voor degenen die God liefheeft en voor wie Hij Zichzelf heeft overgegeven. Werkelijk, als Christus zou ophouden voor zo één te bidden, Hij zou Zijn wil mishagen, waarvan wij weten dat Hij het niet doen zal noch kan.

3. Het is Christus' eigen genegenheid Zijn bediening te volbrengen. De macht die Christus heeft ten goede van de zondaars, moet onafwendbaar werken. Zoals de zon schijnt over de hele wereld en niet anders kan doen, zo is Christus, de Zon der gerechtigheid. De wil van de Vader is Zijn wil (ik versta Christus' wil op een natuurlijke wijze en niet op een gekunstelde in wegen van zelfverloochening, zoals Gods wil gezegd wordt te zijn onze wil). Zo wat de Vader wil dat Christus zal weten, dat moet Hij onvermijdelijk weten, want dezelfde Geest is in Christus, Die in de Vader is en in dezelfde mate. Zoals God vol is van liefde voor alle gevangenen, zo ben ik ook, zegt Christus. Zoals God wil dat alle mensen zalig worden en tot kennis der waarheid komen, zo wil Ik dat ook, zegt Christus. Dezelfde grondeloze zee van liefde die in Mijns Vaders borst stroomt, die is ook in Mijn borst: 'Ik en de Vader zijn één' (Joh. 10:30).

4. Het is Christus' eer voor ons te bidden, hierdoor wordt de kroon op Christus' hoofd gezet, veel eer en heerlijkheid heeft Jezus Zelf in dit opzicht. Ik geloof dat al het werk dat in de hemel gedaan wordt, Christus' voorbidding, de lofzang is van de heiligen en de engelen. Christus bidt voor ons, en de vier dieren en de vier en twintig ouderlingen zingen altijd (Openb. 4:9,11). Een bewijs van Christus' eer door Christus' voorbidding is zo opgesteld door Goodwin: Als het niet om Christus' voorbidding was, hoe zou het dan met de bediening van Christus' Priesterschap gegaan zijn? En deze reden is duidelijk aangewezen: 'Deze, omdat Hij in der eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap' (Hebr. 7:24), en het werk van Zijn Priesterschap is verklaard in vers 25: 'om altijd voor ons te bidden.' De zin hiervan is, dat God niet gewild heeft dat Hij alleen de naam van een Hogepriester zou dragen, of alleen ten opzichte van de vorige dienst, en alleen zo altijd de eer van het Priesterschap zou houden, ter gedachtenis van dat wat Hij eens gedaan had, maar God heeft gewild dat Hij zowel de naam van het oude, alsook een voortdurende oorzaak van eer door het nieuwe werk van voorbidding zou dragen, en dat zo de voortduur van Zijn eer altijd vers en nieuw zou bewaard worden. Dit is de inhoud van de redenering van de apostel, dat aangezien Hij Zelf altijd zou zijn, zo ook het werk van Zijn Priesterschap altijd zou zijn, en dat ook Zijn eer altijd zou duren en onderhouden worden.

5. Het is Christus' liefde tot Zijn heiligen. Zijn hart is zo verliefd op Zijn heiligen, dat Hij daarom altijd voor hen bidt: 'De liefde is sterk als de dood' (Hoogl. 8:6), zij wordt in het goeddoen aan wat zij bemint nooit vermoeid. Nu, Christus' gelovigen zijn Christus' beminden: 'Mijn zuster, Mijn vriendin, Mijn duive' (Hoogl. 5:2), de gelovigen zijn in Christus' boeken als zovele juwelen: 'Zij zullen, zegt de HEERE der heirscharen, te dien dage dien Ik maken zal, Mij een eigendom zijn' (of Mijn allerdierbaarste juwelen) (Mal. 3:17). De heiligen zijn Christus' enige uitverkorenen, de ware bloem van de aardbodem: 'Ik heb u uit de wereld uitverkoren' (Joh. 15:19), u bent 'Mijn volk, Mijn uitverkorenen' (Jes. 43: 20). De hele wereld is maar uitschot voor Christus, en de koningen zijn maar leem voor Hem, alleen de heiligen zijn Christus' uitverkorenen, zij zijn die de Heere in Zijn eeuwige raad voor Hem aan één kant gezet heeft: 'Weet toch, dat de Heere Zich een gunstgenoot heeft afgezonderd' (Ps. 4:5). De heiligen zijn Christus' beeld, dat is, Christus gelijkenis in al Zijn voornaamste uitnemendheden, ik versta van Zijn rechtvaardigheid en heiligheid: bijvoorbeeld, als ik iemand wil schilderen, dan probeer ik niet alleen de minst voorname delen goed te laten gelijken, maar zoveel ik kan, zoek ik het leven van zijn aangezicht te treffen, zo zijn de heiligen het ware schilderij, het beeld en het uittreksel van God in zijn hoofduitnemendheden. De heiligen zijn met Jezus in een verbond, en als gevolg daarvan in een veel nadere betrekking dan enige anderen. Hierom is het, dat zij Gods deel genoemd worden, Gods juweel, Gods bijzondere volk, degenen, waarin God en Christus Zich vergenoegen, op wie God en Christus hun hart gezet hebben. De kinderen van God de Vader, de ware bruid van God de Zoon, in enig opzicht dichter bij dan de engelen zelf, want de engelen zijn niet met Christus getrouwd door een geestelijke vereniging, zoals Gods volk. Nu is het in het minst niet te verwonderen, dat degenen, die Christus lief en waard zijn, ook voorwerpen van Christus gebeden zijn. Zijn zij zo zeer in Zijn hart geweest, dat Hij eertijds Zijn bloed voor hen heeft vergoten, en zou Hij dan nu voor hen niet bidden? O ja, tot dat doel draagt Hij hen op Zijn borst of hart, tot een voortdurende gedachtenis voor het aangezicht des Heeren, eeuwiglijk. Zelfs Zijn liefde dwingt Hem tot deze bediening om voor ons te bidden.

6. Het is Christus' vermaak voor Zijn heiligen te bidden. Eer de wereld was, 'was Zijne vermaking met der mensenkinderen' (Spr. 8:31), en de volheid des tijds gekomen zijnde, zei Hij: 'Zie Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen' (Ps. 40:8, 9), wat was dat anders dan om bij de mensenkinderen te zijn? Hij wist dat dit Zijns Vaders welbehagen was, en voor Zichzelf had Hij lust om met hen te leven en voor hen te sterven. En zo gauw was Hij niet in de hemel ingegaan, of het was Zijn voortdurende lust om in een voortdurende bediening te zijn voor de kinderen der mensen. Hij droeg daar hun namen op Zijn hart, en hoewel sommigen van hen nog op aarde zijn en Hij naar Zijn lichamelijke tegenwoordigheid in de hemel is, zo kan toch de wijdheid van die plaats Zijn lust om aan hen te gedenken niet verminderen. Hij doet Zijn Vader voortdurend denken aan Zijn volk op de benedenwereld. Hij zegt Hem, dat ze Zijn alles in allen op aarde zijn, al Zijn blijdschap, al Zijn lust en al Zijn deel. Zoals de mensen hun kinderen hun deel plegen te geven, zo ook God, maar één Zoon hebbende, een eeuwige generatie, heeft Hem de uitverkorenen als Zijn deel gegeven. En hierom maakt Hij daar Zijn grote werk van in de hemel, om voor Zijn deel een woning te bezorgen, om Gods hart voor Zijn deel te verkrijgen, om gunst en liefde voor Zijn deel te bidden. Hierin is Christus' blijdschap in de hemel, dat Hij gaat tot Zijn Vader, en zegt tot Hem: Wel Vader, Ik heb nog een klein gedeelte op aarde, en omdat zij nog op aarde zijn, zondigen zij voortdurend tegen Uw majesteit. Maar Ik heb voor hun zonden geleden en voldaan, en hier ben Ik gekomen om U dat indachtig te maken, en om voortdurend vergeving voor nieuwe zonden te verkrijgen. Kom, zie op Mijn vorige voldoening, of hebt U het niet beloofd? Is het niet in de vredesartikelen tussen U en mij, dat Ik de arbeid van Mijn ziel zou zien en verzadigd worden? Hebt U niet gezegd dat als Ik Mijn ziel uitgestort zou hebben, U Mij een deel zou geven van velen, en dat Ik de machtigen als een roof zou delen? O Mijn Vader, nu bid Ik U voor de overtreders, geef Mij verzoening voor honderd, duizend, en miljoenen van zondaars. U hebt gezegd en gezworen dat U geen lust hebt in de dood van zondaren, en het is Mijn welbehagen, Mijn blijdschap, en Mijn eeuwig vermaak om de zondaars zalig te maken. Die zijn Mijn zaad, Mijn deel, Mijn verlosten, en daarom: laat ze toch zalig worden (Jes. 53:12). Zo bidt Christus, en Zijn vermaak is in Zijn heiligen, wel wetende dat het Zijns Vaders wil is, en dat beweegt Hem tot deze voorbidding. Deze reden hangt inderdaad aan de voornaamste en eerste reden: het is Gods wil dat Christus voor ons bidden zou, en het is Christus' lust te doen de wil van Zijn Vader in de hemel: 'Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen.'

7. Het is Christus' meedogendheid die deze voorbidding veroorzaakt. 'Christus is geen Hogepriester, Die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, doch zonder zonde' (Hebr. 4:15). Toen Hij nog op aarde was, heeft Hij onze zwakheden en ellenden gevoeld, en zoals een mens, die de steen of de koorts of die wel kwellingen van de geest gevoeld heeft, niet dan medelijden kan hebben met diegenen die in een dergelijke staat zijn, zo heeft ook Christus ons uit- en inwendige lijden ondervonden, en kan niet dan medelijden met ons hebben. En hierom is het een ware beweging van Zijn meedogendheid, dat Hij Zijn Vader voor ons bidt. Het wordt opgemerkt dat de ware bediening of daad van de hogepriester was, om medelijden te hebben met Gods volk. Alleen in geval van de dood van zijn bloedverwanten moest hij niet zoals anderen aangedaan zijn of rouwklagen. Maar Jezus Christus gaat alle hogepriesters te boven die ooit geweest zijn vóór Hem. Hij heeft volkomenlijk medelijden

met ons, niet in enige, maar in alle ongelegenheden: 'In al onze benauwdheid was Hij benauwd' (Jes. 63: 9). Ik geloof dat Christus een menselijk hart met Zich heeft meegenomen in de hemel, en hoewel er in Hem als God geen bewegingen zijn, zo is toch de kern en de uitnemendheid van al deze bewegingen (die wij meedogendheid noemen) op een oneindige wijze in Hem als God. Hij slaat en beproeft, en toch ontfermt Hij. Toen Efraïm zichzelf beklaagde, zei God daarop: 'Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstiglijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem' (Jer. 31:20). Werkelijk, daar is een kracht van hemelse bewegingen in Christus als God-mens, die Hem doet uitbreken in gebeden tot God en in meedogendheid ten opzichte van de mens. Och, dat aangevochten zielen dit opmerkten! Het kan zijn dat Christus u een beker van tranen geeft of bloed te drinken geeft, maar wie weet welke innerlijke bewegingen, welke rommelingen des harten, welke bewegingen van meedogendheid er ondertussen in Christus Jezus zijn! Degenen die de vrucht van Christus' voorbidding voelen, weten dit, en zij moeten deze waarheid toestemmen. O kleingelovige! waarom twijfelt u aan Christus' ingewanden? Is Hij niet onze medelijdende Hogepriester? Heeft Hij niet het tederste, zachtmoedigste en goedertierenste hart van een mens, dat God ooit heeft gemaakt, met de eeuwige en oneindige goedertierenheid van God Zelf in Jezus Christus? U hebt verstaan dat Christus in beide naturen onze Hogepriester, Middelaar en Voorbidder is, en als God of mens weet hoe men medelijden moet hebben, dan weet Christus het zeer zeker: O, ingewand van Christus! Hij kan medelijden hebben met onze zwakheden (Hebr. 4:15). Hij ziet op de rommelende en bewogen ingewanden van God, bij Jeremia 31:20. Christus in de hemel, is in een brandende en vlammende hartstocht van meedogendheid voor Zijn zwakken, en daarom pleit, spreekt en bidt Hij voor hen bij God.

Tot hiertoe hebben wij voorgesteld het voorwerp, zijnde Christus' voorbidding. Ons volgende werk zal zijn om u te besturen hoe u in dit opzicht op Jezus zien zult.

HOOFDSTUK 2

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert, in Zijn voorbidding.

Laat ons Jezus kennen, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert, in Zijn voorbidding. Is het niet een edele kennis, dat wij nu op aarde weten wat Christus voor ons doet in de hemel? Als ik een groot proces aan het hof had, waaraan mijn staat en leven hing, en ik had een vriend die veel doen kon, en nu juist bezig was voor mij, zou dit de moeite niet waard zijn om het zelf te weten? Ik durf te zeggen, in naam van al de gelovigen in de wereld, dat Christus nu bezig is om voor ons te bidden aan de rechterhand van God. Vanaf Zijn hemelvaart is Hij al met dit werk bezig geweest, het is een werk dat al meer dan achttienhonderd jaren duurt, en zomer en winter, nacht en dag, zonder vermoeidheid van geest, is Christus aanhoudend bezig om voor ons te bidden. Christus' liefde heeft in het minst geen stilstand, geen ophouden, ja, zelfs nu terwijl u dit leest, is Christus als Voorspraak voor u bezig. Christus heeft uw namen als een zegel op Zijn hart gesneden, en staat recht tegenover het oog van Zijn Vader, en zo valt met de eerste opslag het oog van God op de borst van Jezus Christus, en is dit het niet waard om goed te weten? O mijn ziel, als uw ijdele studiën van de natuurlijke dingen u niet op de één of andere manier leiden tot het ware verstand hiervan, dan zijn zij de moeite niet waard. Wat helpt het een Aristoteles om geprezen te worden waar hij niet is, en veroordeeld te worden waar hij is? O, de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus, die kennis (als het ware kennis is) is niet minder dan zaligmakend! Kom, en leer de voorbidding van Christus in alle voorgaande stukken. Ik heb ze doorlopen, want het werk is onder mijn handen gegroeid en ik moet het nu inkorten, alleen, bedenk dat in Christus' voorbidding verschillende verborgenheden zijn, die wij aan deze zijde van de hemel nog niet weten mogen. O, wacht u ervoor om dit doolhof te betreden zonder de sleutel van het Woord! Bovenal, bid om de leiding van de Geest om uw duisternis te verlichten, en wat u ooit weet, weet dat voor uzelf.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert, in Zijn voorbidding. Velen van Gods volk hebben deze genade gevonden, en mij betreffend, ik moet erkennen, dat het een uitnemende, versterkende en levendmakende plicht is, als men veel peinst en overdenkt. In het bijzonder als wij over zo'n heerlijk onderwerp peinzen als dit is. David zegt: 'Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn; ik zal mij in de HEERE verblijden' (Ps. 104:34). Het is genoeg om een overdenking zoet en zielsverkwikkend te maken, als die doende is met zo'n voorwerp, als Christus' voorbidding is. Of is het niet als een reukwerk, een zoete reuk en geur bij God Zelf, en zal niet elke gedachte daarvan zoet zijn voor ons? Kom, laten wij aandachtig zijn in deze plicht, en om dat behoorlijk te doen, zullen wij het overdenken in deze onderscheiden stukken:

1. Overdenk de natuur van Christus' voorbidding. Wat is het anders dan de genadige wil van Christus, als Hij vurig begeert dat om de kracht van Zijn dood en van Zijn offerande, uw persoon en plichten, Gode aangenaam mogen zijn? Zoals Christus Zich op aarde heeft overgegeven in de dood, ja, in de dood des kruises om de zonde teniet te doen, zo bidt Hij

nu Zijn Vader in de hemel bij Zijn heftige strijd en Zijn bloedig zweet, bij Zijn kruis en lijden, bij Zijn dood en Zijn offerande, dat hun zonden mogen worden vergeven, hun dienst mag aangenaam zijn en hun zielen zalig worden. Dit is Christus' wil, uw rechtvaardigmaking, heiligmaking en zaligheid, en hierna vertoont Hij Zijn wil: Vader, lk wil dat alle voordelen die uit Mijn dood vloeien zo'n persoon bij name toegevoegd worden. Zo'n ziel peinst en denkt nu aan Mijn voorbidding, en Mijn wil is dat zelfs zijn overdenking Gode aangenaam is. O, wat een werkingen zouden er in uw hart en geest zijn, als u maar overdacht dat Christus Zelf nu Zijn wil uitspreekt, opdat uw persoon en plichten beide Gode mogen aangenaam en welbehaaglijk zijn.

2. Overdenk de Persoon Die voor u bidt, zijnde Christus in beide naturen. Het is uw Middelaar tussen God en mensen. In dit opzicht kunt u Hem aanmerken als een onpartijdige, en echter genegen tot beide partijen, zoals twee gelijk hangende schalen aan geen één kant hoger of lager is dan aan de andere: 'Hij is geen Middelaar van één', zegt de apostel (Gal. 3:20). Christus heeft onpartijdig beide naturen aangenomen, de Godheid en de mensheid, om zo bekwaam te staan in de kloof tussen Zijn Vader en ons. Hij is een Priester naar beide naturen. Hij is een scheidsman, geheel voor ons en aan onze zijde.

3. Overdenk de Persoon bij Wie Christus voor ons bidt, is het niet Zijn Vader? Het zal zeker goed met u gaan, o mijn ziel, want God is de Vader van uw Voorbidder. Als ik bij enig koning iets had te verzoeken, en de prins wel voor mij wilde spreken, dan zou ik hopen dat het goed zou gaan. Christus is Gods Prins (als ik Hem zo mag noemen), en ten opzichte van ons de Eerstgeborene onder vele broeders. En hierin is uw blijdschap, dat de verongelijkte partij Christus' eigen Vader is, en in Christus uw Vader, de vaders zullen hun eigen dierbare kinderen niet hard vallen. 'Wat mens is er onder u, zo zijn zoon hem zou bidden om brood, die hem een steen zal geven? En zo hij hem om een vis zou bidden, die hem een slang zal geven? Indien dan gij, die boos zijt, weet uw kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Vader, Die in de hemelen is, goede gaven geven degenen die ze van Hem bidden' (Matth. 7:9-11). En voornamelijk nog als Christus Zelf Hem bidt!

4. Overdenk de personen voor wie Christus bidt, het is voor alle uitverkorenen, en in het bijzonder voor u. O, zoetheid van deze ene overdenking: ik weet dat mijn naam is geschreven in de hemel, zou ik dan niet, naar Christus' bevel, mij daarin verblijden (Luk. 10:20)? Maar o, wat is het dat mijn naam in het beste deel van de hemel is geschreven! Wat is het dat mijn naam geschreven is op de borstplaat van Jezus Christus! Kom en leef, o mijn ziel, is die niet zo geschreven? Izak of Jakob, lk heb voor u gebeden, en Ik bid nog voor u, dat uw geloof niet ophoude. Ik verzeker u dat ik mijn hoop in dit voordeel niet zou willen geven voor de hele wereld. Zelfs de overdenking hiervan doet mij de hele wereld niet méér achten dan drek en hondenaas. En o, dat de wereld of het vlees, of de duivel deze overdenking nooit uit mijn hart zal stelen! O, dat ik nooit vergete dat Christus in de hemel is ingegaan, dat Hij is gegaan in het heilige der heiligen, en dat Hij mijn naam draagt in de tegenwoordigheid van God de Vader (ik spreek dit zelf tot u, die dit leest), als u gelooft, is er geen twijfel, of Christus spreekt voor u een goed woord bij Zijn Vader, Hij kan u niet meer vergeten in Zijn voorbidding, ja, veel minder dan een moeder met volle borsten haar zuigend kind kan vergeten, dat zij zich niet zou ontfermen over de zoon haars buiks. Als u ooit zou zien, zie dan nu op Jezus, ja, zie en houd niet op met zien, totdat u gewaar wordt dat uw eigen naam op Zijn hart geschreven is. Het is genoeg om uw ziel te

vestigen en te doen wonen bij Jezus Christus, Die u zo heeft genomen op Zijn schouders en u draagt op Zijn borstplaat tot gedachtenis bij Zijn Vader in de hemel.

5. Overdenk de gelijkheid en het onderscheid tussen Christus' voorbidding en de voorbidding van de oude hogepriesters. Zij zijn ook voorbidders geweest, maar Christus' voorbidding geschiedt op een veel hoger en uitmuntender wijze. Christus is veel getrouwer in Zijn bediening en plaats dan ooit enig hogepriester was. Christus is veel medelijdender en barmhartiger dan ooit enig hogepriester is geweest. Hierom heeft Hij de titel van veel barmhartigheden (Gal. 5:1). Het is alles goedertierenheid, liefde, zoetheid en meer dan moederlijke genegenheid, wat van Christus komt. O mijn ziel, waarom zou u met Israël zeggen: 'Mijn weg is voor de HEERE verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij?' (Jes. 40:27), alsof Jezus Christus u had uitgedaan uit het register van Zijn volk en uit de rol van degenen waar Hij acht op heeft. Nee, nee, Hij is een getrouw en barmhartig Hogepriester, ver boven alle hogepriesters van het Oude Testament. En als zij zo zorgvuldig geweest zijn, dat zij niet een enige naam van al de twaalf stammen van hun borstplaat hebben afgedaan, hoeveel te meer zal Christus zorgen dat uw naam niet uit Zijn voorbiddingen zal uitgedaan worden? Vanwege het medelijden en de getrouwheid van Christus, heeft de apostel tot ons gesproken: 'Aanmerkt de Apostel en Hogepriester onzer belijdenis, Christus Jezus, Die getrouw is Degene Die Hem gesteld heeft' (Hebr. 3:1, 2), boven Aäron of Mozes, of iemand van de hogepriesters. Wel, let op Hem, O mijn ziel, deze Evangelie-Hogepriester is in der waarheid uw overdenking waard.

6. Overdenk de eigenschappen van Christus' voorbidding. Is die niet hemels en heerlijk, krachtig en vermogend, en van alle andere zaken betreffend onze zaligheid, zolang de wereld bestaat, de volmaaktste en volstrektste? O, geef mij Christus' voorbidding boven alle voorbiddingen van mensen of engelen! Ik weet dat de heiligen op aarde voor elkaar bidden, maar zij bidden niet in hun eigen naam of om hun verdiensten, maar in de Naam en om de verdiensten van Jezus Christus. betreffend de heiligen en engelen in de hemel, schijnen Cyprianus en Hieronymus te erkennen, dat zij bidden voor de staat van de strijdende kerk, maar als dat zo is, dan doen zij het alleen uit liefde als broeders en niet door de bediening als middelaars. Zij doen het alleen voor de kerk in het algemeen en niet voor enig bijzonder mens of lid van de strijdende kerk. Zo'n voorbidding als deze, zo hemels, zo heerlijk, zo volmakend onze zaligheid, zo krachtig en openbaar, gegrond op de voldoening en verdiensten van de voorbiddende Persoon, is Christus alleen eigen. Ik zou mij verblijden over de gebeden van de hele kerk van Christus, o, dat er geen heilige op aarde zou zijn, waar ik bij name in hun morgen- en avondgebed ingesloten ware! (en u die dit leest, ik bid u, bid voor mij), maar laat ik vooral deelhebben in deze gebeden en voorbiddingen die Christus alleen eigen zijn, dan ben ik verzekerd dat ik niet verloren zal gaan. Christus' gebeden zijn hemels, heerlijk en krachtdadig.

7. Overdenk de bijzondere dingen waarin Christus' voorbidding nader bestaat. ls het niet in de aanbidding van Zijn Persoon, bloed en gebeden? Is het niet in de aanbieding van onze personen, plichten, pleitingen, of verantwoording op de beschuldigingen van de satan? De mensen denken er weinig aan hoe onze Middelaar, Borg en Voorspraak zo bezig voor ons is in de hemel. De mensen denken er weinig aan dat Christus voor ons verschijnt, dat Zijn bloed roept, Zijn gebeden opklimmen en dat Zijn mantel der gerechtigheid ons en de onreinheid van onze heilige dingen bedekt. O mijn ziel, zie toch,

en let op Jezus uw Zaligmaker in deze opzichten. Ik ben verzekerd, dat als u maar kunt begrijpen, als u maar kunt zien wat een werk Christus onder handen heeft en hoe Hij dat uitvoert om uw zaligheid, het zou uw hart doen smelten, zelfs in tranen van blijdschap. Toen Christus nog op aarde was en Zijn moeder Hem zocht, kon Hij zeggen: 'Wist gij niet, dat Ik moet zijn in de dingen Mijns Vaders?' (Luk. 2: 49), en Christus, nu Hij in de hemel is, is in die dingen altijd bezig, al Zijn werk in de hemel is voor ons te bidden dat wij mogen zalig worden. lnderdaad, er is veel in deze voorbidding van Jezus Christus: het is een boom met vele takken, en elke tak is zeer vruchtbaar, zodat als u uw overdenking zult verspreiden over deze wijde zee van vermaking, u plaats genoeg zult vinden. Maar ik moet u hier in de plicht verlaten, want ik kan niet meer dan u aanwijzen, de bijzondere stukken waarover u zich moet uitlaten. O, gedenk daaraan, dat Christus, Christus' bloed en Christus' gebeden samen werkzaam zijn! Dat Christus de Voorspraak is, Die uw zaak bepleit, uw plichten welriekend maakt met Zijn reukwerk, en uw persoon op een onbegrijpelijke wijze bij God Zijn Vader brengt en daar roept: o Vader, wees deze zondaar genadig! Vergeef zijn zonden en maak zijn ziel zalig omwille van Mijn verdiensten. O zalige overdenking! O, welgelukzalig is de man die weet hoe hij dit zalig Voorwerp moet overdenken, dag en nacht.

8. Overdenk de kracht en het vermogen van Christus' voorbidding bij Zijn Vader. ls Hij tot dat doel niet een Priester voor God, en daartoe geroepen door God? Is Hij niet de Zoon van God, ja, God Zelf? Is Hij niet Gods Lieveling, zowel Gods Eiser als Bidder? Ja, is niet de hand van God zelf in deze zaak? Is niet Gods hart tot ons en tot onze zaligheid, als Christus' eigen hart? Zo zeker als Christus in de hemel is ingegaan met uw naam op Zijn hart gegraveerd, zo zeker zult u Hem ook volgen, en zijn waar Hij is. 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Wie is het, die verdoemt?' Waar Christus de Beschermheer is om te pleiten tegen het vonnis van de verdoemenis, daar is het tevergeefs al wat de zonde, de wet, of de satan voorneemt. Want zoals een eenvoudig mens behouden is zolang hij een geleerde advocaat heeft, om alle tegenwerpingen te beantwoorden, zo is het met de gelovigen die Christus Zelf, beide tot een Rechter en Advocaat hebben: een onfeilbaar Advocaat, Die altijd Meester is in alles wat Hij Zich voorneemt, Die nog nooit in enig proces is blijven steken. Hij heeft al achttienhonderd jaren de zaken van honderden, duizenden en miljoenen zielen goed gemaakt. Wel, Hij is Zijn Vader zo waard en naastbestaande, dat Hij Hem kan bewegen waartoe Hij wil. En o, mijn ziel, als u enige betrekking hebt op Jezus Christus, is hier dan voor u geen troost? Ik kan u in de Naam van Christus verzekeren ─ en geloof mij, dat als Christus voor u bidt, Christus zeker zal weten dat Hij u zal zalig maken ─ Hij is nog nooit bedrogen, Hij zal nooit missen in enige van Zijn verzoeken bij God. O, overdenk dit!

9. Overdenk de reden van Christus' voorbidding. Vele zijn er gegeven, maar deze kan genoeg zijn: het is Gods eigen instelling. Gods wijsheid zelf heeft deze weg uitgevonden om onze zielen zalig te maken, te weten dat een Hogepriester zou ingesteld worden Die voor de zondaars zou sterven, en daarna Zijn dood zou vertonen aan Zijn Vader bij wijze van voorbidding voor hen. Sommigen mogen dit als een onnodige zaak aanzien, zeggende: zou God de zonden niet hebben kunnen vergeven, en onze zielen zalig maken zonder een priester? Ik zal over Gods macht niet twisten, maar als iemand wil, laat hij mij zeggen welke weg zijn eigen wijsheid zou hebben kunnen uitvinden naar de hemel, tussen de toorn van God en de zonde van de mensen? Ik geloof dat het alle wijsheid van de

wereld (zowel van mensen als engelen) radeloos zou gemaakt hebben, als zij Gods barmhartigheid in het zalig maken van de mens moest verzoenen, en Zijn rechtvaardigheid in het verdoemen van de zonde. Als zij de hel op de zonde zou moeten uitgieten, en toch de hemel geven aan de zondaar. Maar nu God Zichzelf benaarstigd heeft deze weg uit te vinden, en Hij gezegd heeft: Dit is Mijn welbehagen, dat Christus Mijn Zoon een Priester zal zijn, dat Hij Zichzelf zal opofferen en dat Hij Zichzelf, Zijn offerande en Zijn gebed voor Zijn volk aan Mij zal vertonen. O mijn ziel, rust hierop als op Gods eigen bevel, verwonder u over deze overlegging van God. Zeg: o diepte! En redeneer niet verder, maar bepeins, overweeg en overdenk het, totdat u voelt dat Christus' voorbidding haar invloeïng en werking uitschiet op uw zondenzieke ziel.

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

Laten wij naar Jezus verlangen, en dit werk van onze zaligheid uitvoeren in Zijn voorbidding. Ik ben zeer verwonderd over de grote lauwheid die mijn hart heeft bevangen en de harten van alle mensenkinderen, dat wij niet meer verlangen naar Christus, Wiens hart zo onophoudelijk jaagt en verlangt naar ons. Voorwaar, wij zetten onszelf er niet toe, om door ondervinding de zoetheid te smaken die in Christus is. Al was er geen ander voorwerp om over te peinzen dan alleen deze ene voorbidding van Christus, zou die ons niet allen bewegen om te verlangen? O mijn ziel, rijs op, en stel dit heerlijk Voorwerp voor uw aangezicht, verkrijg daarvan een volkomen gezicht, totdat uw genegenheden beginnen te branden en u begint uit te roepen: Och, had ik deel in Christus' voorbidding! O, ik wilde om geen tienduizend werelden uit Christus' hemelse gebeden uitgedaan worden! Kom, en wees aandachtig, het voorwerp is wonderlijk zoet en kostelijk, verlang daarnaar. God verstaat namelijk zowel de welsprekendheid van uw zuchten als van uw roepen. Maar wat is er in Christus' voorbidding zo begeerlijk? Ik antwoord:

1. In Christus' voorbidding ligt de tegenwoordige verhandeling van de zaligheid van onze ziel. De dingen waarvan wij tot nog toe gesproken hebben, zijn gedaan en voorbij: de handelingen van eeuwigheid hadden een einde toen de tijd begon. De zaak van Christus' belofte had haar einde met de menswording van Christus. De zaak van Christus' geboorte, leven, sterven, opstanding en hemelvaart tot nu, is al meer dan achttienhonderd jaren oud. Ik weet dat de kracht en invloeïng van al deze zaken blijft, en voortdurend zal blijven in alle eeuwigheid, maar de verschillende uitvoeringen hebben hun einde. Alleen Christus' zitten aan Gods rechterhand, de zending van Zijn Geest en Zijn zalige voorbiddingen, zijn beide geweest en zijn nog altijd de tegenwoordige bezigheid van Jezus Christus. Was het mogelijk dat wij in de hemel konden zien, konden wij met Stefanus de ogen naar de hemel houden en de hemel geopend zien, werden onze ogen door een ongewone kracht getrokken door die blauwe lucht en door alles, totdat wij kwamen in het heilige der heiligen en tot Jezus Christus in Zijn heerlijkheid, wat zouden wij anders zien dan Christus voor ons biddende, Christus bezig zijnde met Zijn Vader, in de zaak van Zijn arme heiligen? Nu bidt Hij, nu vertoont Hij Zijn Persoon, verdiensten en voorbidding, alsof Hij zei: Vader, hier is een gedeelte rebellen, ze zijn rechtvaardig gevallen onder Uw gramschap, zij hebben verdiend om eeuwig van U gescheiden te worden, maar Ik moet hen noodzakelijk hebben verzoend en doen ontvangen in Uw boezem. Kom, geef Uw eis te kennen, laat Uw gerechtigheid nog zo'n grote voldoening eisen, Ik heb een genoegzame prijs betaald voor allen, en krachtig voor hen. Geef hen welke wetten, als het U belieft, Ik neem aan dat zij die zullen onderhouden. En daarom ga, ga Heilige Geest! Ga tot die en

die zielen, maak hen bekwaam tot hun plichten, ja, maak hen bekwaam in de plichten, en heilig hen doorgaand in hun zielen, lichamen en geesten. Wel, dit is de tegenwoordige bezigheid van Jezus Christus, en daarom zeer begeerlijk. Mij dunkt, ik verlang te weten wat Christus nu doet voor mijn ziel in de hemel. Is het niet dat Hij al Zijn tijd doorbrengt in het vervaardigen van de verzoening voor Zijn verlosten, of in hun gebeden te vertonen, of om voor hen te pleiten? Dit is zeker, Hij is alle dagen bezig met Zijn voorbidding, dat is het tegenwoordige werk voor onze zielen. O, zeer begeerlijk werk!

2. In deze tegenwoordige zaak ligt de toe-eigening van alle voorgaande werken van Christus, zowel van Zijn hebbelijke rechtvaardigheid als van Zijn lijdelijke, dadelijke en werkende gehoorzaamheid. De hele zaak van Christus' menswording, ontvangenis, besnijdenis, geboorte, leven en dood, waarop wij in het bijzonder zien als op de verdienende oorzaken van onze zaligheid, zouden voor ons niets geweest zijn, als zij ons niet waren toegepast door Christus. Er waren geen middelen tot verkrijging, maar Christus' voorbidding is het middel van toepassing. Christus heeft de zaligheid verkregen door deze voorgaande werken, maar Hij bezit ons tot onze zaligheid door het volmakend en voltrekkend werk van Zijn voorbidding. De orde hiervan is door de apostel voorgesteld, dat Hij eerst 'gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen Hij heeft geleden; en geheiligd zijnde, is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden; en is van God genaamd een Hogepriester naar de ordening van Melchizédek' (Hebr. 5:8-10). Nu, is dit niet een begeerlijk werk boven alle andere werken? Ach, wat ben ik beter geworden door een schat van goud in een akker, waar ik helemaal geen eigendom aan heb? Ik ben geheel overtuigd dat Christus' verdiensten zeer dierbare verdiensten zijn, maar och, dat zij ook voor mij waren! Och, dat Christus' voorbidding die mocht toebrengen en die leggen op mijn wonden! Och, dat ik die stem uit de hemel hoorde: Mijn zoon, Ik ben mens geworden voor u, ontvangen voor u, geboren voor u en besneden voor u. Ik heb de wet volbracht en de straf geleden voor u, en nu bid Ik dat uw ziel de vrucht mag genieten van al Mijn arbeid en van al Mijn lijden. Wel, omdat Christus' voorbidding de toepassende oorzaak is, die al de vorige zaken van Christus dichter bij mijn ziel brengt, zeggende: deze alle zijn voor u, ja, voor u, o, hoe begeerlijk moet dan deze voorbidding zijn!

3. In deze toe-eigening ligt de gemeenschap die wij hebben met de Vader en de Zoon: 'Opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn' (Joh. 17: 21). Versta dit behoorlijk, wij kunnen niet denken dat er zo'n enigheid en gelijkheid tussen God en ons zal zijn, zoals er tussen God en Christus is, nee, nee, maar daar is enigheid in gelijkheid en dadelijkheid, zelfs in dit leven: door de kracht van Christus' voorbidding hebben wij vereniging met God en Christus, niet alleen in vertroostingen, maar ook in genaden. Ik bid u, let hierop: als ik spreek van gemeenschap met God in dit leven, dan bedoel ik in het bijzonder, de mededeling van de genade tussen God en de ziel. Aan Gods zijde is er een bijzondere invloeïng van genade en gunst op de mens, en aan 's mensen zijde is er een bijzondere terug kering van genade en eer tot God. Sommige verslagen zielen menen dat alle gemeenschap met God en Christus, alleen bestaat uit de vertroostingen van de Heilige Geest, daar toch de christenen zowel dadelijke en voordelige gemeenschap met God hebben in de verborgen toebrenging van de genade, in inwendige ondersteuningen, in bedekte dienstaanneming en in verborgen trekkingen van de ziel tot God, als in een meer heldere en troostvolle openbaring van God aan de ziel.

De gemeenschap met God is een vertrouwelijke vriendschap (ik spreek zo in heilige nederigheid), maar gaan wij namelijk niet tot een vriend zowel om raad en onderricht als om troost en bemoediging? In een vriendenboezem ontlasten wij zowel onze bezorgdheid als onze blijdschap. Veronderstel dat een ziel zelfs geestelijk overstelpt is, en op het punt staat om te bersten, bevelende die aan God en haar adem scheppende voor de Heere. Maar als de ziel daarom geen meerdere verlichting heeft dan door het doorpriemen van de wond, en dat God geheel geen balsem daarin giet, maar alleen versterking geeft, zullen wij dan zeggen dat de ziel in deze staat geen gemeenschap heeft met God? O nee! In Gods verborgen nadering tot de ziel, en in de rusteloze tasting van de ziel naar God, hoewel niets dan duisternis opgemerkt kan worden, zo leeft die ziel toch in het licht van Gods aangezicht. Hij verschijnt, hoewel er een wolk is tussen beiden. God is vriendelijk, hoewel de ziel dat niet merkt. Of zeer zeker hebt u Zijn versterkende, ondersteunende tegenwoordigheid, maar niet haar schijnsel. Nu, dit is de vrucht van Christus' zalige voorbidding, en die is de onderwerpelijke stof van Christus' voorbidding: o mijn Vader, dat deze één zijn in Ons, Ik in hen, en Gij in Mij; Ik in hen door de invloeïng en kracht van Mijn Geest, en Gij in Mij door de volheid en kracht der Godheid (Joh. 17:23). Is dit niet een zeer begeerlijke zaak?

4. In deze gemeenschap ligt het zien en genieten van Jezus Christus in Zijn heerlijkheid. De genade brengt tot de heerlijkheid. Hebben wij hier gemeenschap, dan zullen wij ook hierna gemeenschap hebben, en dit is ook een deel van Christus' gebed en voorbidding: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). Jezus Christus kan niet lang in de hemel zijn zonder Zijn heiligen. Het is inderdaad onmogelijk dat Christus zou zijn in de hemel, en dat de delen en stukken van Christus' geestelijk lichaam in de hel of al te lang op aarde zouden zijn. Christus zal Zijn benen en leden op aarde doen naderen tot het Hoofd. Werkelijk, Christus en u, Zijn gelovigen, zullen weldra samen onder één dak zijn. Is Hij u niet voorgegaan om plaats te bereiden, ja, vele woningen voor u? (Joh. 14:2). Wij oordelen diegenen gelukkig op aarde, die verschillende heerlijke hoven en paleizen hebben, hun zomer- en winterhuizen. O christenen! hoe gelukkig zult u zijn, als u heren en erfgenamen van verschillende heerlijke woningen aan de straten in de hemel zult hebben! Maar, wat spreek ik van woningen nu ik van Christus gewag maak? Woningen zijn niets, vele woningen zijn te gering, ja, vele woningen in Christus' Vaderhuis zijn maar geschapen spaanders van gelukzaligheid, in vergelijking met die gemeenschap die wij door de kracht van Christus' voorbidding met Christus zullen hebben. Het is het zeggen van een uitnemend geleerde, heilig godgeleerde: Ik zou de hemel niet begeren als Christus daar niet in was. Neem Christus uit de hemel weg, en het is maar een arme, duistere en koude woning. De hemel zonder Christus lijkt niets anders dan een verschrikkelijk land van de dood. En daarom, nadat Christus van vele woningen gesproken had, en van een plaats die Hij voor Zijn heiligen wilde bereiden, voegt Hij tot vermeerdering van hun blijdschap daar aan toe: 'Ik zal wederkomen, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar lk ben' (Joh. 14:3). De woningen zijn niet anders dan plaatsen van doornen en distelen zonder Jezus Christus, en daarom begeer ik de hemel om Christus' wil, en niet Christus om de hemel. O, deze gemeenschap met Christus is boven alles begeerlijk, en dit is de onderwerpelijke stof van Christus' gebed: Vader, Ik wil dat de heiligen met Mij zijn, waar lk ben, opdat zij Mijn heerlijkheid aanschouwen. Wel, dit is de gemeenschap die de heiligen met Christus zullen hebben: hun

ogen zullen nooit van Hem af zijn, hun gedachten zullen nooit andere voorwerpen nawandelen. O, de innigheid die er zal zijn tussen Christus en de christenen! Wat een onderlinge gemeenschap zal er onder hen zijn: 'Zij zullen met Mij wandelen, zegt Christus, overmits zij het waardig zijn' (Openb. 3:4). O mijn ziel, is dit het werk van de voorbidding van Christus, zijn al deze stukken begrepen in de ingewanden van deze zaak? Hoe komt het dat u niet in een flauwe bezwijming ligt? Hoe komt het dat u niet snikkend en steunend ziek bent tot de dood van heftige dorst naar uw deel en lot in Christus' voorbidding? Als er enige drift van begeerte is in mijn hart, o, dat die nu mocht doorbreken! Och, dat die zich nu mocht uiten door sterke begeerten en oneindige ademingen naar dit zalige Voorwerp! Wel, heerlijk begeren, maar helpt U mijn flauwe begeerten, blaas op mijn stervend vonkje, het is maar klein, en als ik iets van mijn hart ken, ik wilde wel meer hebben. Och, dat dit vonkje in mij mocht ontvlammen! Wel Heere, ik begeer dat ik mag verlangen! Och, blaas het in mij en ik zal verlangen naar U!

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen, en het werk van onze zaligheid uitvoeren in Zijn voorbidding: 'Het is goed dat men hope' (Klaagl. 3:26). Zeker, was er geen hoop, het hart zou vergaan. Alleen, laat ons erop toezien dat onze hoop oprecht is. Ook de geveinsden hebben enige hoop, maar als Gods Woord de waarheid is, dan zal zelfs de allersterkste hoop van de goddelozen vergaan (Spr. 11:7). Wat is de verwachting van de huichelaar? Zal God zijn geroep horen, als benauwdheid over hem komt? (Job 27: 8, 9). Nee, nee, 'De verwachting van de huichelaars zal vergaan. Van dewelke zijn hoop walgen zal; en zijn vertrouwen zal zijn een huis der spinnenkop' (Job 8: 13, 14). O mijn ziel, hoop op Jezus, maar rust niet voordat u reden van uw hoop kunt geven, totdat u kunt bewijzen, dat het een hoop is, die de genade heeft gewerkt, en niet alleen de natuur. Dat zij gegrond is op de schriftbeloften en goede bewijzen, dat zij het hart reinigt, dat hoe meer u hoopt, des te minder u zondigt. Dat zij steunt op zekere en onbedrieglijke oorzaken, zoals op de waarheid, macht en goedertierenheid van God, op de verdiensten, het Middelaarschap en de voorbidding van Jezus Christus. Wat! Is de laatste hiervan (ik bedoel Christus' voorbidding) de Fontein van uw hoop? Kunt u de stroom volgen, totdat u komt aan deze Fontein of Bornput van hoop, zodat u nu kunt zeggen: O, is deze voorbidding voor mij? Kom, onderzoek en beproef, het is de moeite wel waard, en om u zonder twijfel te stellen en op een weg van gemakkelijke onderscheiding te leiden, zal ik deze tekenen voorstellen.

1. Als Christus' voorbidding de mijne is, dan is ook de voorbidding van de Geest de mijne. Of als u liever van de werking tot de oorzaak wilt besluiten, stel het zo: als de voorbidding van de Geest de mijne is, dan is ook Christus' voorbidding de mijne. In deze zaak is het niet nodig om in de hemel op te klimmen om de waarheid te leren. Laat ons liever neerdalen in onze eigen harten, en zien of Christus ons van Zijn Geest heeft gegeven, Die ons tot God doet roepen met onuitsprekelijke zuchtingen. Wie wil weten of de zon aan het uitspansel schijnt, die moet niet opklimmen in de wolken om te zien, maar hij moet veel meer zoeken naar haar stralen op aarde. Zodat hij die ziende, kan besluiten dat de zon aan het uitspansel schijnt. O komt, en laat ons onze eigen consciënties doorzoeken, laat ons onderzoeken of wij Christus' Geest in ons voelen roepen: Abba, Vader! Werkelijk, deze twee zijn als de oorzaak en het gewerkte: Christus' voorbidding in de hemel en de voorbidding van ds Geest op aarde zijn als tweelingen van één geboorte. Of liever: deze twee zijn zo aaneengeschakeld, dat Christus' voorbidding de voorbidding

van de Geest in de harten van Zijn heiligen voortbrengt. Dezelfde Geest, Die in Christus woont en in al Zijn leden, is Het Die ons beweegt en opwekt te roepen: Abba, Vader! Hier is dan mijn besluit: als Christus Zijn Geest in uw hart gegeven heeft, en als de Geest uw hart in het werk gesteld heeft, om zonder ophouden te bidden voor uzelf, dan is Christus' voorbidding de uwe. Daar is een zekere cirkel in het uitvoeren van dit grote werk van de voorbidding, zoals:

a. Christus bidt voor Zijn volk: Och, dat Mijn Geest worde neergezonden.

b. God verhoort Christus' voorbidding: begeef U naar beneden in het hart van zo één en zo één.

c. De Geest wacht op het believen van die Beiden, en Hij is zo gauw niet beneden, of Hij zendt Zijn voorbidding weer terug naar boven. Christus roept tot God, en God zendt de Geest, en de Geest geeft een weerklank in de harten van de heiligen op het roepen van Christus. Veel hiervan is inbegrepen in die ene tekst: 'God heeft de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!' (Gal. 4: 6), net alsof Hij onze tong bewoog. Hier is God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, en Allen doen zij het Hunne bij het uitverkoren volk van God! De Zoon bidt voor hen: Och, dat Mijn Geest gezonden werd tot deze! De Vader staat dat gewillig toe: Ga, Heilige Geest! En als Mijn Zoon het begeert, ga in, en neem bezitting van deze zondige harten. De Heilige Geest is gehoorzaam, en Hij is zo gauw niet in de harten van de heiligen, of Hij roept in hen: Abba, Vader! God hoort Christus, de Geest hoort God en de uitverkorenen horen de Geest, en zo, omdat de Geest spreekt in de uitverkorenen, hoort God de uitverkorenen! De profeet komt hiermee zeer overeen: 'En het zal te dien dage geschieden, dat Ik verhoren zal, spreekt de HEERE; Ik zal de hemel verhoren, en die zal de aarde verhoren. En de aarde zal het koren verhoren, mitsgaders de most en de olie, en die zullen Jizreël verhoren' (Hos. 2:20, 21). O mijn ziel, onderzoek uzelf: Heeft God de Geest van Zijn Zoon uitgezonden in uw hart? Hebt u de inwoning van de Geest? Kunt u nu met de hulp van de Geest bidden met aandacht, vertrouwen en heilige onbeschaamdheid? Kunt u roepen: Abba, Vader! dat is, kunt u roepen met ernst, met vertrouwen: Vader! en Abba, Vader! met een heilige onverzettelijkheid? Wel, dit zijn de ware tekenen van de voorbidding van de Geest. O mijn ziel, dat u getrouw met uzelf wilde handelen. Kunt u door de hulp van de Geest tot de Vader gaan in de Naam van Christus, zoals Christus hiervoor gegaan is in het heilige der heiligen om voor u te bidden, dan kunt u Hem met vrijmoedigheid navolgen, en 'ingaan in het heiligdom, door het bloed van Jezus' (Hebr. 10:19). Kunt u zeggen: God heeft mij Zijn Geest gegeven, en Zijn Geest heeft mij Christus als mijn Middelaar aan de rechterhand van God getoond. En nu, onder de vleugelen van zo'n Middelaar, kan ik door de hulp van de Geest met vrijmoedigheid toegaan (de vrijheid nemende) om te spreken, wat ik wil in de oren van God. Werkelijk, dit is de vrucht of het gewerkte van Christus' voorbidding, en daarom mag u vrijmoedig besluiten: Christus' voorbidding is voor mij.

2. Als ik ooit te midden van de plichten heilig ben bewogen, dan is Christus' voorbidding voor mij. Soms belieft het God in Zijn instellingen te verschijnen en wordt de ziel vertroost, verkwikt, verruimd en aangedaan. Welnu, ik zie hierop als op de kracht van Christus' bloed, en als op de kracht van Christus' voorbidding. Zelfs in dat ogenblik, als ik iets goeds bemerk in enige instelling van Christus, wel dan, ja, dan is Christus krachtig bij God Zijn Vader in wat ik voel. Dan, ja, dan kan ik met vrijmoedigheid zeggen: nu is het dat de Heere Jezus, Die aan Gods rechterhand is in de hemel, aan mij, arme worm, op aarde gedenkt, o, nu voel ik de vrucht van Zijn voorbidding. O, wat is deze Geest, kracht,

genade, vertroosting en zoetheid die ik geniet, anders dan een proefje van die honingraat aan het einde van mijn staf, druppende van Jezus Christus' voorbidding? En als deze tegenwoordigheid van Christus' Geest zo zoet is, wat moet Hij Zelf dan zijn? lk weet dat het nodig is om dit kenteken voor te stellen. Het is duidelijk bewezen door een uitnemend godgeleerde, dat de zoete bewegingen van het hart in de heilige dingen, geen onbedrieglijke bewijzen van genade zijn. De derde soort van toehoorders wordt gezegd het woord met blijdschap te ontvangen: zij vonden enige zoetheid en kracht in Christus' instellingen. Herodes hoorde Johannes graag en velen hebben zich voor een korte tijd willen verheugen in het licht van zijn bediening. Zeker, daar kunnen bewegingen zijn in mensen, die toch geen ware genade hebben. Zo kan het zijn, dat de nieuwigheid en buitengewoonheid van een leerstuk zeer kan ontroeren en verblijden, of de natuur van de lering als die vertroostend is, kan zeer ontroeren, zonder echter een geestelijke werking achter te laten, of de bekwaamheid van de dienaar kan de emoties van de toehoorders zeer opwekken, en hen vermaken als hij welsprekend is en beweeglijk van uitspraak. Zijn wijsheid kan een beweeglijke ontroering in de harten voortbrengen, maar wat voor toevallen van genade is er in dit alles? Het teken dan dat ik voorstel van mijn aandeel in Christus' voorbidding, is niet elke aangename beroering, of elke opkomende beroering, maar zo één die heilig is, geestelijk, hemels en zaligmakend. Ik kan die zeer goed onderscheiden van deze, als ik de gronden en werkingen van mijn opgewekte beroeringen maar wil inzien: als de grond daarvan gebracht is uit de hemel, en die zich in haar werkingen weer strekken naar de hemel, als zij mijn hart aftrekken van de wereld, als zij mijn hart verheffen naar de dingen die boven zijn en als zij mij doen wandelen in de hemel, dan kan ik ervan verzekerd zijn dat deze beroeringen van het ware soort zijn. Want al deze beroeringen zijn niet anders dan vonken van dat hemelse vuur, waarvan de vlam zich keert naar haar eigen oorsprong, zij zijn de vruchten van Christus en zij keren terug tot Christus, hun werking gaat naar hun middelpunt toe, en zij strekken zich naar de plaats van hun afkomst. Och, dat ik in dit opzicht nooit enige preek hoorde, zonder aangename beroeringen van wat ik hoor! Och, dat ik mij nooit mocht schikken tot het gebed zonder warmte, hitte, leven en aandacht! Och, dat ik in elke plicht heilig bewogen werd, dat ik mocht voelen de reuk van Christus' zalf, van Wie de Naam en van Wie de voorbidding is zoals een uitgestorte olie! Wanneer in het Oude Testament een offerande geofferd werd en een vuur uit de hemel neerdaalde en de offerande tot as verbrandde, was dat een zeker teken dat zo'n offerande aangenaam was. Maar nu, in de tijden van het Evangelie, hebben wij niet te verwachten dat een stoffelijk vuur zal neerdalen op onze plichten. Maar heeft de Heere ooit een inwendig en geestelijk vuur doen vallen op uw hart, uw geest in de plicht verwarmende en die opwaarts naar de hemel trekkende? Is dit werkelijk zo, dan mocht u veilig besluiten dat dit ware werkingen zijn van Christus' voorbidding. Zijn voorbidding is voor mij.

3. Als ik in mijn hart een heilige gestalte voel, geschiktheid en genegenheid om te bidden, te roepen en voorbidding voor anderen te doen, in het bijzonder voor de verdrukkingen en benauwdheden van de kerke Gods, dan is Christus' voorbidding voor mij. Wij moeten (zo goed als wij kunnen) Christus in alles gelijkvormig worden, en deze gelijkvormigheid is voor ons een bewijs en teken van ons deel aan Christus. O mijn ziel, daal neer in het binnenste kabinet van uw hart, zie welke genegenheid erin is tot Christus' leden, en dan kunt u besluiten dat in Christus' hart dezelfde genegenheid tot u is. Ach, zou ik denken dat er in mijn boezem liefde is tot de heiligen, en dat er in Christus' boezem geen liefde voor mij zou zijn? Hoe! Zou ik geloven dat mijn nauwe en enge ingewanden ruimer zouden

zijn dan de wijde, medelijdende en tedere ingewanden van Jezus Christus? Zoals een druppel water bij de zee is, en zoals een zandsteentje is bij het zand, zo is mijn hart bij Christus' ingewanden. Kom dan, en beproef u bij dit teken: 'Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die zijn broeder niet liefheeft, blijft in de dood. Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen' (1 Joh. 3:14, 16). Is dit dan niet zeker: als ik de broeders liefheb, dan heeft Christus mij lief. Als ik in mijn hart een heilige genegenheid voel om tot God te gaan, te roepen en te bidden voor een heilige in zijn verdrukkingen, dan heeft de Heere Jezus namelijk zovele ingewanden voor mij, om voor mij te bidden en mijn gebeden aan God te vertonen! Zijn voorbidding is voor mij.

4. Als ik ben geroepen, gerechtvaardigd en geheiligd, dan is Christus' voorbidding voor mij. Is dit niet de onderwerpelijke stof van Christus' voorbidding? 'lk bid dat Gij hen bewaart van de boze. Heilig ze in Uw waarheid. En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen. Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen' (Joh. 17:15,17,20,24). Eerst heeft Hij gebeden, opdat wij werden geroepen en gerechtvaardigd, en daarna heeft Hij gebeden dat wij zouden geheiligd en zalig gemaakt worden. Hij houdt de beide einden van deze ketting van onze zaligheid, het ene einde hangt op Zijn borst, waarop de namen van al Zijn heiligen staan geschreven, en het andere einde is op Zijn hart, omdat Hij is de Leidsman en Voleinder, de Eerste en de Laatste, het Begin en het Einde van de zaligheid van onze zielen. Helaas, daar is niets in ons, in ons vermogen hier beneden, de eerste beweging van genade is boven in de hemel aan de rechterhand van de Vader, en het uiterste einde van enige genadige gedachten is zo ver boven ons, als het hart van Christus is boven de aarde. Kom dan, omdat alles aan deze voorbidding van Christus hangt, laat ons onderzoeken en beproeven: Zijn wij geroepen? Geloven wij in de Zoon? Zijn wij enigermate geheiligd, zijn wij bewaard voor het kwade, zodat de zonde over ons niet heerst? Heeft Christus deze gebeden omwille van ons voorgesteld, dat wij nu de waarheid van Christus' macht bij Zijn Vader, als gevoelen en ondervinden in onze harten en levens? O, die zekere tekenen dat Christus' voorbidding voor ons is! Weg dan met alle wantrouwende, twijfelende en wankelende hoop! Een ziel, die zo gegrondvest is, mag de ijzeren handschoen opwerpen met Paulus, en de gehele wereld uitdagen: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Wie is het, die verdoemt? Christus is Het, Die gestorven is, ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' (Rom. 8:31, 34).

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laten wij in Jezus geloven zoals Hij dit grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn voorbidding. De verslagen zielen zijn vol twijfel, en daarom klagen zij: mijn zonden zullen nooit vergeven worden, heb ik niet gezondigd tegen God en Christus, en de Geest van Christus? Heb ik mijn handen niet geverfd in het bloed van Zijn Zoon en het bloed van God met voeten getreden, en hoe zou dat bloed, dat ik vergoten en vertreden heb, om mijn verzoening bidden? Was ik niet verder gegaan dan de Joden, die Christus wel hebben gekruist en gedood, dan zou ik nog enige hoop kunnen hebben, omdat zij niet geweten hebben wat zij deden, en daarom heeft Christus gebeden: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.' Maar helaas, ik heb gezondigd, en ik weet genoeg wat en waarin ik heb gezondigd: 'Indien zij Hem gekend hadden (zegt de apostel), zo zouden zij de

Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben' (1 Kor. 2:8). Maar helaas, ik weet het, en was volkomen overtuigd, dat het doen van elke zonde een kruisiging van Christus is, en toch, tegen kennis, oordeel, licht en prikkeling van mijn consciëntie in, heb ik de Heere der heerlijkheid gekruisigd. Heeft de apostel niet duidelijk gezegd: 'Het is onmogelijk, degenen die eens verlicht geweest zijn en de hemelse gave gesmaakt hebben, (...) en afvallig worden, wederom te vernieuwen tot bekering, als welke zichzelven de Zoon van God wederom kruisigen en openlijk te schande maken' (Hebr. 6: 4, 6)? Ach, ik vrees dat mijn naam niet staat geschreven op de rol van degenen voor wie Christus bidt. Ik heb Hem opnieuw gekruist, en zou Hij bidden voor zo'n dode hond als ik ben? Ik kan dat niet geloven. Zwijg, ongelovige, en wees niet hard tegen uzelf, want Christus is het niet. De zonde zal u niet schaden, noch de satan, ja, God Zelf niet, want Jezus Christus kan alles van Hem verkrijgen. Als Hij Zijn wonden maar opent in de hemel, zal Hij Zijn Vader zo bewegen, dat uw wonden op aarde direct zullen toesluiten. Maar ach, ik heb tegen alle verlichting gezondigd, en wat dan? Ik hoop toch dat u niet opzettelijk gezondigd hebt, noch boos, noch versmadelijk tegen de verlichting. De apostel zegt ons: 'Zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden, maar een schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs' (Hebr. 10: 26, 27). Deze twee plaatsen in Hebreeën 6:4 en 10:26, slaan op elkaar, en de ene geeft licht aan de andere, en daarom, zolang uw zonde niet die onvergeeflijke zonde is, zolang u niet opzettelijk, boos en smadelijk Christus gekruist hebt, zoals sommigen van de Joden, strijk dan nooit het vonnis van de eindelijke verdoemenis over uw zielen. Wat is het onderscheid tussen de zonde die opzettelijk gedaan is, met boosheid, met vermaak en tegen het oordeel van uw eigen consciëntie, en een zonde, die uit enkel onwetendheid, uit onbedachtzaamheid, zwakheid of door sterke verzoekingen geschiedt, hoewel zelfs tegen de verlichting? lk weet dat er een verlichting is door Gods Woord en enige stralen van de Heilige Geest, die nooit zover doordringen, dat ze de ziel geheel veranderen en wederbaren naar Gods beeld, en in zo'n staat kan de mens vallen tot een algemeen en gehele afval. Maar hoopt u niet op betere dingen van uzelf dan zo? Ik weet dat u het doet. O, geloof dan toch! Geloof uw deel in Christus' voorbidding! En om uw geloof te besturen, opdat u mocht weten hoe of op welke manier u moet geloven, let dan op deze bijzondere stukken in hun orde:

1. Het geloof moet recht tot Christus gaan.

2. Het geloof moet tot Christus gaan als God in het vlees.

3. Het geloof moet tot Christus gaan als God in het vlees, geworden onder de wet.

4. Het geloof moet gaan tot Christus, geworden onder het besturende deel van de wet door Zijn leven, en onder het bestraffende deel van de wet door Zijn dood.

5. Het geloof moet gaan tot Christus als gedood in het vlees en opgewekt door de Geest.

6. Het geloof moet gaan tot Christus als opgewekt door de Geest, als opgevaren in de heerlijkheid, en als zendende de Heilige Geest, zoals boven verhaald is.

7. Het geloof moet gaan tot Christus als biddend voor Zijn heiligen. Dit werk van Christus tot toe-eigening van alle vorige werkzaamheden aan Christus zijde en ons geloof zich

daarmee verenigend, is tot toe-eigening van deze en alle andere werkzaamheden van Christus aan onze zijde. Nu is ons geloof werkelijk hoog opgeleid. Als wij dit maar kunnen bereiken, mogen wij zeggen dat ons geloof zeer verheven staat, als het tegelijk hemel en aarde kan zien. Als het kan zien, alles wat Christus voorheen hier gedaan heeft en alles wat Christus nu doet en hierna doen zal in de hemel. Het is geen algemene, enkele of bijzondere daad van het geloof die tot deze heerlijke verborgenheid opkomt. Nee, nee, het is een samenvattende, volmakende daad, het is een daad die de ziel in een staat van een heerlijk triomf stelt: 'Wie is het, Die verdoemt? Christus is Het, Die mij volkomenlijk wil zalig maken.' Dat woord: 'volkomenlijk' is een goed woord en juist ingesteld, het is een uitgebreid woord, en strekt zich zover uit, dat u het niet overzien kunt. Laat uw ziel gesteld zijn op de hoogste berg waar ooit enig schepsel op gesteld is geweest, en laat uw ziel daar te binnenkomen en het allerwijdste uitzicht hebben, beide van de zonde en ellende en zwarigheden om zalig te worden, waar ooit enig arme vernederde ziel zichzelf ingebracht heeft, en voeg hierbij al de tegenwerpingen en verhinderingen van uw zaligheid, die het hart van de mens kan bedenken of uitvinden tegen zichzelf. Hef uw ogen op, en zie het uiterste waar u zien kunt, en Christus is door Zijn voorbidding machtig om u zalig te maken boven het hoogste en verste einde van uw gedachten, zelfs tot het uiterste en ergste geval dat het hart van de mens kan bedenken. Het is niet dat u lang gelegen hebt in de zonde, of lang onder de verschrikkingen en wanhoop, het is niet dat u onder vele verlichtingen vele malen gezondigd hebt, dat u kan verhinderen dat u door Christus niet zou zalig gemaakt worden. Denk maar aan dit woord: 'volkomenlijk', en breng dan in welke tegenwerping u wilt of kunt. O, heilige triomf van die ziel, die haar geloof maar kan werken op Christus' voorbidding! Wel, dit is de volmaaktste en laatste daad van Christus' Priesterlijke bediening, dit bewijst dat uw Christus een volkomen Middelaar is, en als Hij, een volkomen Middelaar is, dan kan geen staat hopeloos zijn: 'Geheiligd (of volmaakt geworden zijnde), is Hij allen, die Hem gehoorzaam zijn, een Oorzaak der eeuwige zaligheid geworden' (Hebr. 5: 9). Breng dan nu uw geloof tot dit zalige voorwerp, en u zult onder uw overdenking de gehele Christus hebben, en geheel en al Christus' werken in deze wereld, van het eerste tot het laatste. Ten opzichte van het Middelaarschap is dit het hoogste, het besluit, het einde, de voleindiging en de volmaaktheid van alles.

8. Het geloof, zoals het tot Christus gaat als voor ons biddende, moet voornamelijk zien op het voornemen, doel en oogmerk van Christus in Zijn voorbidding. Nu, Christus' doeleinden met betrekking tot ons zijn deze:

1. Dat wij deel en gemeenschap zouden hebben met de Vader en de Zoon: Ik bid voor dezen, 'gelijkerwijs Gij, Vader, in mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn' (Joh. 17:21).
2. Dat wij zouden hebben de gave van de Heilige Geest: 'Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid; namelijk de Geest der waarheid' (Joh. 14:16, 17).
3. Dat wij zouden bewaard worden van alle kwaad: 'Ik bid dat Gij hen bewaart van de boze' (Joh. 17:15). Enigen zouden kunnen tegenwerpen: zijn de gelovigen niet voortdurend aan alle kwaad, verleidingen en verzoekingen onderworpen? Hoe kan dan dit deel van Christus' voorbidding ons goed doen? Ik antwoord: Christus' voorbidding is altijd voordelig, alleen wordt zij ons toegebracht op zo'n wijze als bij onze tegenwoordige staat past en daarmee overeenkomt, zodat er plaats gelaten wordt voor een ander leven, en daarom moeten wij niet denken dat alles tegenwoordig is afgedaan. Het is met ons zoals met een misdadiger die veroordeeld is tot de dood: neem aan dat de hoogste macht heeft

toegestaan dat er vergeving wordt verkregen. Hoewel het toestaan ten eerste gaat over de hele zaak, zo kan die toch maar woord voor woord, en regel voor regel geschreven worden. Zo is ook het toestaan van onze bewaring tegen alle kwaad, Christus ten eerste gegeven, maar in de uitvoering is het regel op regel, gebod op gebod, hier een weinig en daar een weinig. Wij weten dat Christus voor Petrus gebeden heeft: 'Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude'; en toch heeft Petrus' geloof geschud en gewankeld. Het gebed was niet dat er helemaal geen gebrek aan zou zijn, maar dat het niet helemaal zou ophouden, en in dat opzicht werd Petrus bewaard.

4. Dat wij een vrije toegang zouden hebben tot de troon der genade. Zo leert de apostel: 'Dewijl wij dan een grote Hogepriester hebben, Die door de hemelen doorgegaan is, namelijk Jezus, de Zoon van God, zo laat ons deze belijdenis vasthouden. Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade' (Hebr. 4:14, 16). En ook: 'Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, en dewijl wij hebben een grote Priester over het kruis Gods; zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs' (Hebr. 10:19, 21, 22).

5. Dat wij de inwendige voorbidding van de Geest mogen hebben, die als een weerklank is op Christus' voorbidding in onze harten: 'De Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen' (Rom. 8:26). Dezelfde Geest zucht in ons, Die duidelijker en volkomener in Christus voor ons bidt: 'Ik spreek dit in de wereld, opdat zij Mijn blijdschap vervuld mogen hebben in zichzelven' (Joh. 17:13). Alsof Jezus zei: dit gebed heb Ik in de wereld gedaan, en daarvan een register of formulier aan de kerk nagelaten, opdat zij dezelfde hemelse begeerten in hun harten ontstoken voelen, en mogen vertroost worden in de werkingen van die Geest des gebeds in hen, Die getuigt aan hun zielen de hoedanigheid van die voorbidding, die Ik voor hen doe in de hemel der hemelen. Zeker, onze gebeden hangen aan Christus' gebeden: zoals het is met de zon, hoewel de zon aan de hemel blijft, zo dalen echter haar stralen tot ons hier op aarde. Zoals Christus' voorbidding, hoewel die als aan Zijn Persoon vast zijnde, gedaan wordt in de hemel, zo zijn toch de zuchtingen en begeerten van het geraakte hart zoals haar stralen hier op aarde.

6. Dat wij zouden hebben de heiliging van onze diensten. Hiervan waren de Levietische priesters een voorbeeld, want zij droegen de ongerechtigheid van de heilige dingen van de kinderen Israëls, opdat zij zouden aangenaam zijn (Ex. 28:38). En: Hij is de Engel des Verbonds, hebbende een gouden wierookvat om de gebeden der heiligen op te offeren (Openb. 8:3). Sommigen hebben een driedubbel kwaad in de mens opgemerkt, waarvan wij door Christus verlost zijn. Als eerste, een kwaad van de staat of de gelegenheid onder de schuld van de zonde. Ten tweede, een kwaad van de natuur onder de verdorvenheid van de zonde. Ten derde, een kwaad in al onze plichten door het aanhangen van de zonde, want iets dat onreine dingen aanraakt, wordt daardoor onrein. Nu, Christus heeft door Zijn gerechtigheid en verdiensten onze personen gerechtvaardigd van de schuld van de zonde. Christus reinigt, door Zijn genade en Geest, in zekere mate onze genegenheid van de verdorvenheid van de zonde, en Christus reinigt door Zijn reukwerk en Zijn voorbidding onze plichten van het aanhangen van de zonde, zodat de Heere daarin een zoete reuk ruikt, en wij en onze verdiensten aangenaam zijn bij God.

7. Dat wij vergeving zouden hebben van al onze zonden. Het is door de kracht van Christus' voorbidding, dat een gelovige, die uit zwakheid zondigt, elke keer vergeving ontvangt, want Christus is zijn voorspraak om zijn zaak te bepleiten. Of als hij uit overmoed zondigt en de Heere hem bekering geeft, dan heeft hij vergeving uit de handen van God de Vader, door de kracht van deze voorbidding in de weg van gerechtigheid. En hierom kan Christus beter genoemd worden een Voorspraak dan een Verzoeker: 'Indien

iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader' (1 Joh. 2:1). Het werk van een voorspreker verschilt veel van het werk van een verzoeker. Een voorspreker verzoekt niet, maar hij zegt de rechter wat waar is en wat behoort gedaan te worden, en zo doet Christus. O Mijn Vader, zegt Hij, deze ziel heeft werkelijk gezondigd, maar Ik heb voor zijn zonden voldaan. Ik heb voor hem ten volle betaald, zo spreek Ik dan hierin bij wijze van billijkheid en gerechtigheid voor de vergeving van deze man. Als dit zo niet was, dan zou onze staat zeer ellendig zijn, aangezien wij het met elke zonde, na onze bekering gedaan, verdienen om voor eeuwig verstoten te worden uit de liefde en gunst van God, onze Vader.

8. Dat wij volharding in de staat der genade zouden hebben: 'Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude' (Luk. 22:32). Enigen, die het met ons niet eens zijn in het stuk van de volharding, werpen tegen dat in het gebed van Christus voor Petrus, wat bijzonders was. Maar wij zeggen dat in dit gebed niets bijzonders was, wat niet in het algemeen alle gelovigen aangaat en hen die Christus van de Vader gegeven zijn. Zij wenden voor dat Petrus dit voordeel gegund is als een apostel, maar wij zeggen: als dit Petrus is gegeven als een apostel, dan is het algemeen geweest voor Petrus en Judas, omdat zij beiden apostelen waren. Verder brengen zij in dat Christus niet voor de volstrekte volharding van de gelovigen heeft gebeden, maar op een zekere wijze en voorwaarde. Maar wij antwoorden dat Christus' gebed zeker, en niet twijfelachtig is. In dit gebed is Zijn begeerte voor Petrus niet dat Hij wilde, maar dat hij zou volharden. Het voorwerp van de dingen waarvoor Christus bidt, is verschillend van de dingen zelf waarvoor Hij bidt.

9. Dat wij de zaligheid van onze zielen zouden hebben op de dag van Jezus Christus: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen' (Joh. 17:24). Wel, dit is het voornaamste doel ten opzichte van ons en onze heerlijkheid. En met waarheid is hierin het grootste deel van onze heerlijkheid, dat wij Zijn heerlijkheid aanschouwen! O, wat moet dit een heerlijke zaak zijn, de heerlijkheid van de Heere Jezus Christus te aanschouwen als Hij zal verheerlijkt worden. Wat is het zien van Zijn heerlijkheid anders, dan de luister van Zijn Godheid te aanschouwen door Zijn mensheid? In dit opzicht zullen zelfs onze ogen God zien, zoveel als het voor een schepsel mogelijk is Hem te zien. Wij mogen verzekerd zijn dat God door Christus' mensheid zal verschijnen, zoveel als het mogelijk is voor een Godheid om in een schepsel te verschijnen. En daarom zullen de mensen en engelen voortdurend Christus aanschouwen. Ik weet dat er nog een andere heerlijkheid van Christus is, die de Vader Hem geven zal: Omdat Hij Zichzelf vernederd heeft, daarom zal God Hem ook uitermate verhogen, en zal Hem een Naam geven, welke boven allen naam is, en wij zullen Hem in deze heerlijkheid zien. O, verrukkelijk gezicht van de heiligen! Christus is zo beminnelijk, dat de heiligen het niet kunnen laten, of zij moeten en willen 'het Lam volgen, waar Het ook heengaat.' Daar zal in alle eeuwigheid geen ogenblik zijn waarin Christus uit het gezicht van zovele duizenden heiligen zal wezen. En dit is de heerlijkheid van de heiligen hierboven. Zoals een koningin als zij de prins in zijn heerlijkheid ziet, zich daarin verblijdt, omdat het haar heerlijkheid is, zo zal ook de kerk, Christus haar Man in Zijn heerlijkheid zien, en zich daarin verblijden, omdat zij daarop ziet als op zichzelf. Is dit niet een zalig doel van Christus' voorbidding? Wel, alle andere lopen hiernaar toe, alle andere eindigen in dit doel, en boven alle andere bidt Christus bij Zijn Vader hiervoor: Vader, Ik wil dat Mijn heiligen zullen zijn met Mij, o, dat alle 'dochteren van Sion, de koning Salomo mogen aanschouwen, met de kroon, waarmede hem zijn moeder kroonde op de dag zijner bruiloft, en op de dag der vreugde zijns harten'

(Hoogl. 3:11). Nog één vraag, en dan heb ik gedaan: hoe zal ik mijn geloof in het werk stellen om op Christus' voorbidding tot deze doeleinden werkzaam te zijn? Ik antwoord:

1. Het geloof moet zich verzekeren dat hier een kracht is in Christus' voorbidding. Werkelijk, elke handeling en daad van Christus heeft haar kracht, en daarom is hierin ook kracht. Deze is vol sap, zij heeft een invloeïng in zich.

2. Het geloof moet overdenken dat het Gods oogmerk en Christus' voornemen is, dat deze voorbidding zal zijn ten goede van degenen, die Christus gegeven zijn. O, daar is genoeg in Christus, genoeg in Christus' voorbidding om gemeenschap toe te brengen: de Geest, de bewaring, de vrije toegang tot de troon der genade, de Geest van het gebed, de vergeving van zonden, de volharding in de genade, de zaligheid van de zielen van de heiligen en Gods volk door de hele wereld. En dit is Gods voornemen, dat Christus' voorbidding zal zijn als de fontein, waaruit alle stromen zullen lopen en tot ons overgebracht worden.

3. Het geloof moet werken, afhankelijk van Christus' voorbidding. Ook tot deze doeleinden is de ware natuur van het geloof, het steunt op God in Christus, en ook op alle handelingen en beloften van Christus. Zo dan, is er enig begeerlijk doel in Christus' voorbidding waar wij op zien, o, laat ons het geloof al afhangende bewerken, laat ons leunen en steunen op Christus tot dit doel. Laat ons ons wentelen of werpen op de voorbidding van Jezus Christus, zeggende: O, mijn Heere Jezus, daar is genoeg in U en in Uw heerlijke voorbidding, en daarom wil ik hierop altijd blijven staan wachten.

4. Het geloof moet altijd beproevende, voordeel doende en worstelende met God zijn, opdat er kracht mag uitgaan van Christus' voorbidding in onze harten. Ik heb verstaan, Heere, dat er een bediening is opgericht in de hemel, dat Christus als Priester altijd zal bidden en voorbidding doen voor Zijn volk. Ach, dat ik de kracht van Christus' voorbidding mocht voelen, de warmte, hitte en het geestelijk vuur, dat in het algemeen neerdaalt van Christus' voorbidding in het hart van de Zijnen! Heere, verwarm mijn geest in deze plicht, geef mij de kus van Uw mond. Och, mocht ik nu gemeenschap met U hebben, en was Uw Geest op mij, Uw bewaring over mij! Och, dat mijn verzoening was verzegeld, mijn gedachten bevestigd en mijn ziel behouden op de dag van Jezus! Ga verder in deze orde, o mijn ziel, en wie weet of uw God niet zal verschijnen voor u het weet. Houd u altijd aan het gebruik van de middelen, en laat de uitkomst aan God over.

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij dit grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn voorbidding. Maar twee dingen zullen in het bijzonder onze liefde opwekken:
1. Christus' liefde voor ons.
2. Ons eigendom in Christus.

1. betreffend het eerste, verschillende liefdewerken van Christus hebben wij hiervoor gezien, en een ieder van die is genoeg om onze liefde weer tot Hem te trekken.

1. Hij heeft een eeuwige liefde tot de mens. Hij vermaakt Zich met de gedachten van liefde, lust en vrije genade over de mens van alle eeuwigheid. Zolang God God is geweest (oneindige tijd!), heeft de Heere Jezus op zekere wijze bemind en verlangd naar het

aanbreken van de dag van de schepping. Hij is vol geweest van oneindige liefde voor de mens, voor Hij de wereld gemaakt heeft. Sommigen hebben opgemerkt dat de eerste woorden, die Christus ooit geschreven heeft, geweest zijn: liefde tot de gelovigen. En die waren geschreven met heerlijkheid, aangezien het was voordat het goud er was, en ze waren geschreven op Zijn borst, want toen waren er nog geen andere boeken.

2. In het begin van de tijd heeft Hij de mens boven alle schepselen bemind. Want toen Hij alles gemaakt had, heeft Hij zo gesproken, zoals Hij nooit van tevoren sprak: 'Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde' (Gen. 1:26); en hoewel de mens zichzelf zelfs in die tijd door de zonde mismaakt heeft, zo is echter Christus' liefde niet verkort geworden, maar voorgesteld in een belofte tot de dag van de vervulling: 'Het Zaad der vrouw zal de slang de kop vermorzelen, en in uw zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend zijn.'

3. In de volheid van de tijd is Zijn liefde geopenbaard. Het Zaad heeft toen gebloeid, en de vrucht is uitgekomen in een hoge uitdrukking van liefde. De liefde van Christus is geboren, het mensenkind heeft het licht gezien, 'wanneer de goedertierenheid van God onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is' (Titus 3:4). Het is niet nodig om dit met vele woorden te bevestigen: zover als wij gegaan zijn, hebben wij duidelijk gezien dat Christus' leven een volkomen spiegel van Zijn liefde was. Zoals er geen straal in de zon is zonder licht, zo is er ook geen daad in Christus' leven geweest, of die heeft voor het geestelijk oog geschenen met een licht van liefde. Maar bovenal, Christus' liefde in Zijn dood! Vraag een misdadiger, als een prinsenzoon tot zijn vader zou gaan en zeggen: vader, ik beken dat deze goddeloze mens de dood verdiend heeft, maar ik merk in u een genegenheid voor zijn leven, alleen versta ik dat het hapert aan uw gerechtigheid. Maar betreffend hem vader, hier ben ik, en om aan uw gerechtigheid te voldoen, wil ik zelf sterven, maar laat de arme misdadiger leven ter ere van u en van mijn vrije genade. Vraag, zeg ik, een misdadiger, welke liefde dat is. Voorwaar, Christus is gestorven om onze zonden, en weer opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Hij is opgevaren, zit aan de rechterhand van God en zendt Zijn Heilige Geest, en dat alles om ons. Er is in al deze handelingen niets, of het stelt de kracht en uitbreking voor van een sterk vuur van liefde.

4. Op deze tijd is er een kool van brandende liefde in Christus' boezem. Dit vuur is werkelijk van eeuwigheid geweest, maar de vlam daarvan is op deze dag zo heet als ooit. Nu heeft Christus lief en leeft. En waarom leeft Hij, dan alleen om ons lief te hebben en voor ons te bidden? Christus maakt van onze zaligheid Zijn aanhoudend werk: Hij is altijd bezig in Zijn werk, gisteren en heden, en in eeuwigheid, er is niet één uur op de dag, niet één jaar in een eeuw, waarin Christus niet zou bezig zijn met Zijn Vader in dit hemelse werk van onze voorbidding. Hij heeft ons liefgehad voor Hij voor ons is gestorven, Zijn liefde is de oorzaak waarom Hij voor ons is gestorven, en Hij heeft ons altijd lief, nu voor ons biddende. Het is alsof wij zeiden: Christus heeft ons liefgehad, en Hij heeft geen berouw van Zijn liefde: de liefde heeft Hem voor ons doen sterven, en als het weer nodig was, zou Hij weer sterven. Ja, als onze zonden het zo geëist hadden, dat Christus voor een ieder van de uitverkorenen een bijzondere dood zou hebben moeten sterven, de liefde zou Hem gewillig gemaakt hebben tot elk van deze dood. O, de liefde van Christus voor onze arme zielen! Mocht ik wat blijven staan en enige omkeringen maken op dit ruime veld van

liefde, hoeveel duizenden bijzondere stukken zou ik ophalen uit de schrift, die deze liefde van Christus tot ons in dit opzicht uitdrukken? Hoewel Hij in de hemel is, zo draagt Hij ons toch uit kracht van Zijn voorbidding in Zijn handen: Hij leidt ons bij Zijn hand, ja, Hij neemt ons ook op Zijn armen: 'Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij nam hen op Zijn armen, maar zij bekenden niet, dat Ik hen genas' (Hos.11:3). Hij troetelt ons op Zijn knieën, Hij draagt ons op Zijn vleugelen: zoals een arend zijn nest opwekt, over zijn jongen zweeft, zijn vleugelen uitbreidt, ze neemt en ze draagt op zijn vlerken, zo leidde ons de Heere alleen (Hos. 11:5, Deut. 32:11, 12). Hij draagt ons op Zijn schouders, zoals de man zijn gevonden schaap legde op zijn schouders, verblijd zijnde (Luk. 15:5).
Ja, ik moet nog dichterbij komen, want Christus komt ons door Zijn voorbidding nog nader: 'Zijn linkerhand zij onder mijn hoofd, en Zijn rechterhand omhelze mij' (Hoogl. 2:6). Hij draagt ons in de hemel als een armversiersel om Zijn armen, wat de bruid deed uitroepen: 'Zet mij als een zegel op Uw hart' (Hoogl. 8:6). Hij staat en drukt ons in Zijn handpalmen: 'Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd' (Jes. 49:16). Alsof onze namen in letters van bloed op Christus' vlees geschreven waren. Hij zet ons als een zegel op Zijn hart, wat ook het zeggen van de bruid is: 'Zet mij als een zegel op Uw hart' (Hoogl. 8:6). Ja, de heiligen zijn zo kostelijk voor Jezus Christus, dat zij in de hemel in Zijn ingewanden een plaats hebben, ja, in Zijn hart, want zij wonen in Christus: 'Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven' (1 Joh. 4:13). En zij blijven in God, en blijven in de liefde, God is Liefde, en die in de Liefde blijft, die blijft in God' (vs. 16). Ik weet niet of er meer kan gezegd worden. U weet dat de hogepriesters de namen van de kinderen Israëls moesten dragen in het heilige der heiligen op hun schouders en op hun borst. Maar is het wel ooit gehoord dat een hogepriester, behalve de grote Hogepriester van onze belijdenis, de namen van duizenden en miljoenen gedragen heeft op Zijn schouders, op Zijn armen, in Zijn handen, op Zijn vleugelen, op Zijn borst en op Zijn hart, ja, in Zijn hart en in Zijn ingewanden ter gedachtenis voor de Heere? O, onvergetelijke liefde!
Mij dunkt dat deze liefde van Christus mijn ziel behoorde te veranderen in een samenloop van Goddelijke liefde tot Christus, als door des Heeren Geest. Mij dunkt dat één gezicht van Christus, zoals Hij Zichzelf en Zijn offerande vertoont aan Zijn Vader voor mij, mijn ziel zo tot liefde behoorde op te wekken, dat ik mij in geen ander dan in Zijn gezicht behoorde te vermaken. Dat is een zoete oefening voor een christen, als de bal van de Goddelijke liefde heen en weer gekaatst wordt tussen Christus' hart en het mijne. En in dit opzicht is het een wonder dat ik hiervoor niet ziek en ingenomen ben geweest van liefde, en bereid om met de bruid uit te roepen: 'Ondersteunt gijlieden mij met de flessen, versterkt mij met de appelen, want ik ben krank van liefde' (Hoogl. 2:5). O, ik ben gewond door de pijlen van de liefde, zodat noch graf, noch dood, noch hel, noch engelen, noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige, noch toekomende dingen deze wonden kunnen helen, balsemen of verbinden! O, mijn Heere Christus, mijn Heere Jezus, wat kan ik anders doen dan mijzelf overgeven zoals een bruid onder de macht van haar man? Wat kan ik anders dan mijzelf verliezen in zo'n diepe zee van liefde, sterker dan wijn en heter dan jeneverkolen, die een zeer hittige brand geven?

2. Een andere beweegreden van onze liefde tot Christus' is ons eigendom in Christus: 'Gij zijt uws zelfs niet' (1 Kor. 6:19). Mocht iemand vragen: hoe kan dat zijn? Ik antwoord dat de ziel in het beminnen van Christus niet van zichzelf is, en ten opzichte van de liefde is Christus niet van Zichzelf, de ene geeft zich over aan de andere, en het eigendom aan zichzelf houdt op aan beide zijden: 'Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne', zegt de bruid

(Hoogl. 2:16). Niet alsof Christus zou ophouden Zichzelf of een vrije God te zijn als Hij de onze wordt, nee, nee, maar Hij gedraagt Zichzelf zo ten opzichte van Zijn liefde, alsof Hij Zichzelf niet was. Hij doet zulke betrekkingen aan en neemt zulke bedieningen en verplichtingen aan, alsof Hij helemaal voor ons en niets voor Zichzelf was. Zo wordt Hij genaamd een Zaligmaker, een Verlosser, een Koning, een Priester, een Profeet, een Vriend, een Leidsman, een Hoofd, een Man, een Bewaarder, een Rantsoeneerder, een Voorbidder en wat dies meer zij. O mijn ziel, kom hier, en houd uw kleine kaars bij deze geweldige vlam, al had u tien harten, of zovele harten samen als er uitverkoren mensen en engelen zijn in de hemel en op aarde, zo zouden die toch alle te weinig zijn voor Jezus Christus. Alleen, ga zo ver als u kunt en bemin Hem met dat hart dat u hebt, ja, bemin Hem met uw hele ziel, met heel uw hart en met al uw harten. En zoals Christus in het beminnen van u Zichzelf niet is, zo laat uw ziel in het beminnen van Christus zichzelf niet zijn. Kom, en bemin uw Christus en niet uzelf, bezit uw Christus en niet uzelf, leef in uw Christus en niet in uzelf, vertroost uzelf in Christus Jezus en niet in uzelf. Zeg met de apostel: 'Ik ben met Christus gekruist en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij' (Gal. 2: 20). Voorwaar, als u ooit komt om Christus werkelijk te beminnen, dan kunt u niet anders dan uzelf verloochenen en alle geschapen liefhebbers verachten. Deze liefde zal uw ziel zo hoog boven de wereld, boven uw vlees, boven uzelf en boven alle andere minnaars opheffen, dat er beneden Christus niets is, noch in de hemel, noch op aarde, dat naast Hem gesteld kan worden. Veronderstel dat iemand in het hoogste van een kasteel was, hoger dan de derde plaats in de lucht, of dicht bij de omloop van de maan, en hij zag naar beneden op de schoonste en zoetste beemden, of in een tuin met rozen en bloemen van de lieflijkste kleur en zoetste reuk, voorwaar, hij zou niets zien noch voelen van de zoetheid, vermakelijkheid, kleur of reuk, omdat hij er zover boven is. Zo is ook de ziel die met de liefde van Christus vervuld is, zo hoog boven alle geschapen minnaars, dat hun lieflijkheid niet kan bereiken of opklimmen tot de hoge en ruime grootheid van een geestelijke ziel. Van een ziel vervuld met alle volheid van God, uitgerekt tot de grootste ruimte en wijdte, om God te ontvangen. O mijn ziel, 'dat gij ten volle kondet begrijpen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte is, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat' (Ef. 3:18, 19). Voorwaar, als Christus de mijne is, als Zijn dood, Zijn opstanding, Zijn hemelvaart, Zijn zitten ter rechterhand Gods, Zijn voorbidding de mijne is, hoe kan ik dan anders dan Hem liefhebben met een bijzondere liefde? Vaarwel wereld en wereldse heerlijkheid, als Christus in de plaats komt, is het tijd voor u dat u vergaat. Ik geef weinig om een kaars als de zon schoon en helder schijnt op mijn hoofd. Is mijn naam geschreven op Christus' hart, dan draagt Hij mij als een voorrecht en liefdesteken aan Zijn hals en armen. Hij vertoont telkens mij en mijn plichten aan Zijn hemelse Vader. 'Gij hebt Mij het hart genomen, met één van uw ogen, met één keten van uw hals' (Hoogl. 4:9).

Denk mijn ziel, dat u bij Christus geweest was toen Hij de voeten van Zijn discipelen waste, en dat Hij gekomen was en ook uw voeten gewassen had, zou uw hart niet gebrand hebben van liefde tot Jezus Christus? Wel, Christus is nu in Zijn heerlijkheid, en Hij neemt uw onreine ziel en vuile plichten, en wast als het ware de voeten van allen, om die te mogen vertonen aan Zijn Vader. U kunt niet één traan vergieten, of Christus wast die weg met Zijn dierbaar bloed, en Hij maakt die welriekend door Zijn heerlijke voorbidding. O, welke reden hebt u om Jezus lief te hebben! O u, die Christus nog nooit hebt liefgehad, kom, heb Hem nu lief! Bovenal, o mijn ziel, laat ik u belasten met deze

liefdesplicht: ga heen, wees verwarmd met de liefde van Christus en met de liefde tot Christus.

7. Van het verblijden in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus ons verblijden zoals Hij dit werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn voorbidding. Werkelijk, dit is een goede boodschap van grote blijdschap. Toen de goddeloze Haman brieven verkregen had van koning Ahasvéros tot uitroeïng van al de Joden, heeft koningin Esther een verzoek gedaan voor het behoud van haar volk en om Hamans brieven te herroepen: 'Toen zeide de koning tot haar: Wat is u, koningin Esther, of wat is uw verzoek? Het zal u gegeven worden' (Esther 5:3). Zie de blijdschap van de Joden bij deze gelukkige boodschap. 'En de stad Susan juichte en was vrolijk. Bij de Joden was licht en blijdschap en vreugde en eer. Ook in alle en een ieder landschap, en in alle en een iedere stad, ter plaatse waar des konings woord en zijn wet aankwam, daar was bij de Joden blijdschap en vreugde, maaltijden en vrolijke dagen' (Esther 8:15-17). En is dit niet juist onze staat? Was er niet een wet tegen ons, een handschrift van inzettingen, een vonnis van een dubbele dood, van lichaam en ziel? Had de satan ons niet als de boze Haman beschuldigd, en door alle middelen onze verdoemenis gezocht? Maar zie, niet slechts een aardse Esther, maar Jezus, de Zoon van God, is gewillig omwille van ons uit de hemel gekomen en Hij heeft het handschrift van inzettingen weggenomen, en heeft dat uitgewist aan het kruis. Hij is opgevaren in de hemel en daar verzoekt Hij voor ons, en Hij is Degene in Wie Zijn Vader een welbehagen heeft. Nooit komt Hij tot Zijn Vader, of Hij heeft de genade van de gouden scepter. Zo gauw roept Hij niet: Ik wil dat deze arme zielen eeuwig zalig worden, of Zijn Vader zegt: Amen, het zij alzo, o Mijn Zoon, het zij alzo, zoals U wilt. O, dat wij ons hierover verblijden! O, dat wij de Joden navolgden! Dat licht en blijdschap, vreugde en eer onze harten mochten innemen! Als er over Christus' geboorte zo'n grote blijdschap en zoveel vreugde was omdat de Zaligmaker werd uitgeroepen, behoort dan onze blijdschap niet verhoogd te worden, nadat onze zaligheid uitgewerkt is? Als Christus' eerste Middelaarsdaad zo vol blijdschap was, zal dan de laatste Middelaarsdaad niet van nog meer blijdschap zijn?

Maar ik hoor verschillende tegenwerpingen die de blijdschap terugzetten, zodat zij zijn als grendelen en hinderpalen aan de deuren van verschillende bedroefde harten, zodat de blijdschap niet kan inkomen. Ik zal er enige voorstellen:

De één zegt: Ach, ik heb veel tegenstand hier in de wereld, de mensen zijn als wolven, ja, duivelen. 'Want honden hebben mij omsingeld, een vergadering der boosdoeners heeft mij omgeven' (Ps. 22:17). Zij hebben geen medelijden, zij vervolgen, schelden en lasteren, zodat ik de hele dag gedood word. Wel, wat dan? Wat zijn toch de tegenwerkingen van mensen, zolang Christus voor u bidt in de hemel? O, gedenk aan Christus' ingewanden. Het kan zijn dat Hij toelaat, dat de mensen onbarmhartig zijn op aarde, opdat u opwaarts zou zien en aanschouwen hoe goedertieren Hij is, Die daarboven zit. En zeg mij, hebt u deze waarheid ondervonden? Komt u niet nu en dan enige hulp zo wonderbaarlijk te binnen? Wel, schrijf op het voorhoofd van zo'n genade: ik heb een barmhartige en medelijdende Middelaar in de hemel. Ach, ik word zoveel verzocht, zegt een ander, dat ik niet kan bidden, had ik nu de sleutel van het geloof, dan zou ik het kabinet ontsluiten waarin alle schatten van God bewaard worden, en daaruit nemen wat mij lust. Maar helaas, mijn gebeden zijn bot, slap en droog, zonder geest en leven, ik kan niet bidden. Is dat zo? Verneder u daar dan onder, maar weet ook dit: als u niet kunt bidden, dan bidt

Christus voor u, en Hij bidt opdat u zou bidden. Zeg mij, hebt u deze waarheid niet ondervonden? Is uw geest soms niet uitgebreid geweest in het bidden? Hebt u soms uw hart niet voelen branden en heilig bewogen zijn? Bent u soms niet in uw gebed verheven geweest boven uzelf en boven de wereld? Besluit dan: mijn Voorbidder boven, heeft mij deze gave en de Geest gezonden. Niet ik, maar Christus' voorbidding heeft door een wonderlijke en verborgen werking mij de Geest gegeven om mijn zwakheid te hulp te komen. Dit zijn de voorbiddingen van Christus' Geest, en zij zijn de ware weerklank van Christus' voorbidding in Zijn eigen Persoon.

Maar ach, ik worstel onder deze en die verdorvenheden, zegt een ander, en de duivel is bezig, zeer bezig, en hij vermag zeer veel, hoe ben ik overvallen door deze verdorvenheden, en door deze en die zonden? Het kan zo zijn, maar geef de moed niet helemaal op, want Jezus Christus is aan Gods rechterhand, en daar zit Hij totdat al Zijn vijanden gezet zijn tot een voetbank Zijner voeten. Zijn uw zonden niet Zijn vijanden? O, heb goede moed, want Christus zal overwinnen. Het is een stuk van Zijn gebed, dat Hij voor u doet: 'Dat Gij hen bewaart van de boze' (Joh. 17:16). En zeker, Hij zal u bewaren óf ervoor, of erin, zodat u in het vervolg de overwinning zult hebben. 'Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan' (vs. 12). Als Hij het voor u aanneemt, dan bent u behouden en bewaard: 'Want Ik zal met u een eeuwig verbond maken, en u geven de gewisse weldadigheden van David' (Jes. 55:3). En daarom, voelt u nu nog niet, dan zult u echter hierna de kracht van Christus' voorbidding voelen. De zonde moet ten onder gebracht worden, de poorten der hel zullen u niet overweldigen, de hel zal uw vonken niet uitblussen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.
Maar ach, ik ben voortdurend in lijden, zegt een ander, en daar is niemand die naar mij omziet en medelijden met mij heeft: al mijn vrienden handelen bedrieglijk met mij, onder al mijn liefhebbers is niemand die mij vertroost. Zij hebben wel gehoord dat ik zucht, maar daar is niemand die mij verkwikt, ik sta voor Christus, maar daar is niemand die bij mij staat, ik ken Hem, maar daar is niemand die mij kent. Bloedende christen, houd op, is Christus' voorbidding niet een genoegzaam antwoord op deze staat? Ach, u begeert dat men medelijden zal hebben met al uw zwakheden, wel, weet dat Jezus Christus' medelijden natuurlijk eigen is. Hij is een barmhartig Hogepriester, en Hij kan tegen u niet anders zijn. God heeft Hem aangesteld om te dienen in zo'n tabernakel als waar u in woont. Hij was u in alle dingen gelijk, uitgenomen de zonde. Het kan zijn dat u gebrek lijdt, dat had Christus ook, Hij had geen huis. U wordt vervolgd, dat werd Christus ook. De zonde is u een last, dat was zij Christus ook. Eens christenstaat heeft meedogendheid nodig en Christus weet dit zeer goed, en het is voortdurend Zijn werk, om dat hierboven te openen: O Mijn Vader, zo en zo staat het met de lijdende kerk, niet één lid is er in deze kerk, of het ligt onder de zonde en verdrukking. Zie hier de tranen, hoor naar het zuchten en steunen, kirren en klagen van Mijn duiven beneden. Ik vertoon U hun personen en plichten, o, dat zij genade mogen vinden door Mijn verdiensten! Velen spreken van een hemelse muziek, zij weten ons te spreken van het zingen en galmen van de heiligen en de engelen, de levendige tonen de lofzangen van Christus in de hemel. En zo er iets dergelijks is, voorwaar, het moet een strelende en hartverrukkende muziek zijn. O, zoete zang, blijdschap van de heiligen, die zulke hemelse stemmen horen met hemelse oren! Maar laat het zijn zoals het wil, hiervan ben ik verzekerd dat de hemel zelf zulke muziek niet uitgeeft, zoals de voorbidding van Jezus Christus is. Die (zo het iets in de hemel doet)

maakt een zoete zang in de oren van God en van alle hemelse geesten, engelen of mensen. En o, mijn ziel, overdenk of u ook in dat gezelschap bent, dat u nu maar kon horen wat uw Jezus zegt van u. Is deze niet een vuurbrand, onlangs uit het vuur gerukt? Was deze ziel nog de vorige dag niet in de staat der natuur, besmet met de zonde, op een trap naar de hel, en heb Ik Mijn Geest niet geboden om hem terug te roepen? En is dit dierbare bloed niet vergoten voor zijn verlossing? En of de zonde op deze huidige dag hem nog al aanhangt en aankleeft, heb Ik geen last gegeven dat zijn vuile klederen van hem weggedaan, en hem wisselklederen aangedaan zullen worden, ja, de blinkende klederen van Mijn eigen gerechtigheid? O, Mijn Vader, laat deze ziel voor Uw aangezicht zijn, en werp hem niet weg voor wie Ik geleden en dit alles gedaan heb. Ik kan niet vergenoegd rusten zonder zijn gezelschap. Het is Mij niet genoeg voordat Ik hem met Mij heb in de heerlijkheid, het is Mijn lieveling, Mijn schat, Mijn deel, Mijn lust, en daarom, laat hem zalig worden. En dit is toch genoeg om uw hart in uw boezem te doen opspringen. Bonaventura verhaalt dwaas dat Franciscus, een engel voor een kleine tijd hoorde spelen op een harp, en daardoor met zo'n ongewone blijdschap was aangedaan, dat hij meende in een andere wereld te zijn. Maar bedenk dat u zou horen de stem van uw Jezus, zo voor u pleitende, zou u niet in een verrukking van zinnen komen, en zou dit u niet vervullen met onuitsprekelijke vreugde en vol van heerlijkheid? Kom, bepeins deze overdenking, voorwaar, als u van Christus bent, dan is Hij zo bezig om op deze of op enige andere wijze voor u te bidden. Zo zeker als Christus in de hemel is, pleit Hij bij Zijn Vader in de hemel voor u. O, blijdschap, blijdschap, die ik nu behoor te voelen! Zeg mij, is het niet vertroostend voor een arme bedelaar, als hij voor de deur van een rijk man geholpen wordt? Ten opzichte van de hemel zijn wij allen bedelaars, en Jezus Christus komt niet alleen uit om ons te behouden, maar Hij neemt ons ook, als arme bedelaars, bij de hand en brengt ons binnen bij Zijn hemelse Vader. O, wat een troost is hier!

8. Van het aanroepen en verheerlijken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons onze Jezus bidden en verheerlijken in dit opzicht.

1. Laat ons bidden of verzoeken om ons deel in deze voorbidding. De geleerden twisten erover of het ons wel betaamt dat wij Jezus aanroepen, of Hij bij Zijn Vader voor ons wil bidden. En tot dusverre wordt het toegestaan dat wij Christus bidden, dat Hij ons Zijn voorbidding wil deelachtig maken en onze gebeden wil verenigen met Zijn gebeden, opdat die bij God Zijn Vader aangenaam zijn. Maar dat wij zo'n formulier zouden gebruiken: 'O Christus, bid voor ons', dat wordt in dit opzicht als onbehoorlijk aangemerkt. 'Wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods' (1 Kor. 11:16). Omdat het zeer smaakt naar de dwaling van Arius, Nestorius, en zelfs naar die van Rome. Omdat onze gebeden meest gericht worden tot Christus in Zijn Persoon of Goddelijke zelfstandigheid, Wiens werk het meer is te geven dan te verzoeken. Maar als ze gericht worden tot Christus als Middelaar, en niet enkel als de Eniggeboren Zoon van God, dan zie ik geen onbehoorlijkheid, hoewel in het eerste opzicht enige onbetamelijkheid of wij Christus wel mogen bidden dat Hij voor ons wil bidden, want zo is Hij God en mens, en Hij wordt aangemerkt naar beide naturen. Alleen, het onderscheid van beide naturen moet voortdurend vastgehouden en voorgestaan worden. De voorbidding is de bediening van Christus' hele Persoon en van de beide naturen van Christus. Maar Hij volbrengt deze bediening op deze wijze naar Zijn Goddelijke natuur. Het lust mij niet over deze tere zaken te twisten, of wij Jezus mogen aanroepen, of God de Vader in en door Jezus, dat

Christus' voorbidding voor ons mag zijn en dat Hij ons daarvan dagelijks meer en meer wil verzekeren.

2. Laat ons prijzen: laat ons God loven en Christus loven over elke handeling in de hemel voor ons. Het is wonderlijk om op te merken wat een lofzangen voor Christus in de hemel gezongen zijn voor die ene daad van de opening van het boek en het openbreken van zijn zeven zegelen. Eerst 'vielen de vier dieren, en daarna de vierentwintig ouderlingen voor het Lam neder, hebbende elk citers en gouden fiolen, zijnde vol reukwerk, welke zijn de gebeden der heiligen. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed' (Openb. 5:8, 9). Toen kwamen 'de engelen rondom de troon (...); en hun getal was tienduizendmaal tienduizenden en duizendmaal duizenden, zeggende met een grote stem: het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid, en dankzegging.' Daarop kwam 'alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn en alles wat in de dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig ouderlingen vielen neder, en aanbaden Degene, Die leeft in alle eeuwigheid' (vs. 11-14). Ik kan niet zeggen wat er al meer in de hemel gedaan wordt, wij hebben hier maar een aanwijzing van, wij zullen het ook niet ten volle en in het bijzonder weten, voordat wij in de hemel gekomen zijn. Maar wij kunnen niet denken dat voor deze ene handeling van Christus' voorbidding Hem minder eer zou gegeven worden dan voor enig andere. Laten wij dan deze plicht op aarde doen zoals die in de hemel gedaan is. Wat, is Christus bezig om voor ons te bidden? Laat ons dan bezig zijn om Hem te prijzen, bidt Christus voor ons, laat ons Hem de eer geven van Zijn voorbidding. De hemel is vol van Zijn lofzangen, o, waarom zou de aarde niet klinken van dit geluid? 'Loof de HEERE, mijne ziel, en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam!' (Ps. 103:1).

9. Van de gelijkvormigheid met Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus gelijkvormig worden ten opzichte van zijn voorbidding. Ik kan niet anders denken, of in elke daad van Christus is iets navolgenswaardigs voor ons. En betreffend dit werk zal ik slechts stilstaan bij deze weinige stukken.

1. Christus verschijnt in de hemel voor ons, laat ons op aarde voor Hem verschijnen. Is er niet zowel billijkheid als gelijkvormigheid in deze plicht? O mijn ziel, overdenk wat uw Jezus doet, overdenk waaruit Christus' voorbidding bestaat. Is dit niet het eerste deel daarvan, dat Hij verschijnt in de hemel voor de heiligen, voor de engelen en voor God Zijn Vader voor u, en zou u vreesachtig zijn te verschijnen voor wormen, voor stervelingen, stof en as in Zijn zaak en voor Zijn waarheid? Zal Jezus Christus u kennen in de hemel, en wilt u Jezus Christus niet kennen hier in de wereld? Zal Jezus Christus, uw grote Hogepriester, zelfs uw naam dragen op Zijn borst in de tegenwoordigheid van God, en wilt u Christus' Naam niet dragen en voorstellen in belijdenis en praktijk voor alle mensen? O, wat een sterke verbinding is hier, om te staan bij Christus en te verschijnen voor Christus, om Zijn zaak voor te staan in deze afvallige tijden, omdat Christus, zoals Hij aan de rechterhand van God zit, gewillig en vaardig is om voor ons te verschijnen in Zijn Persoon, beide als Middelaar, Borg, Voorbidder, Voorspraak en Ambassadeur!

2. Christus besteedt al Zijn tijd voor ons en tot onze zaligheid, laat ons ook al onze tijd besteden voor Hem in Zijn dienst. De apostel zegt ons, dat 'Hij altijd leeft om voor ons te bidden' (Hebr. 7:25). Het is niet voor een dag, of maand, of jaar, maar Hij leeft altijd in dit opzicht, altijd, dat is van de tijd van Zijn hemelvaart tot aan het einde van de wereld. Hij is altijd bezig om voor ons te bidden. Hij besteedt dan al die tijd voor ons, en zullen wij het te veel achten, als wij die weinige dagen voor Hem besteden die wij hier op aarde te leven hebben? Iemand oordeelt dit de grootste drangreden te zijn, om ons in eenheid te doen wandelen met God in Christus: Hij besteedt Zijn eeuwigheid voor ons, en zullen wij al onze tijd niet besteden voor Hem? Zeker, de mensen denken niet aan wat Christus voor hen in de hemel doet. Als u, gelovige, maar ernstig overdenkt dat Christus deze sabbat, deze rustdag aan Zijn werk is, dat Hij zonder enige vermoeidheid of ophouden van de morgen tot de avond, en van de avond tot de morgen altijd voor u bidt, hoe zal u dit verbinden aan Zijn dienst! Christenen, als u zonder ophouden moest bidden, danken, lezen en horen deze hele dag, o, hoe moe zou u zijn? Hoe zou u zeggen: wanneer zal de dag een einde hebben, wanneer zal de sabbat uit zijn? Maar Christus wordt niet moe in u te dienen. Deze sabbat, de laatste sabbat, de andere sabbat, en elke sabbat als u uw plichten gedaan had, heeft Hij uw personen en plichten genomen en die alle gebracht tot Zijn Vader. Uw gebeden heeft Hij welriekend gemaakt en aangehouden met bidden, zeggende: Heere, ontvang die geringe, arme, sobere en onvolmaakte dienst die voor Mij op aarde gedaan is, om deze Mijn verdiensten die Ik hier in de hemel aanhoudend vertoon. Och, waarom komen wij niet tot deze gelijkvormigheid? Och, waarom zijn wij Christus' werken zo ongelijkvormig? Hij bereidt woningen voor ons in de hemel, en wij delven hier in de wereld. Hij vermeldt onze namen bij God, en wij zondigen tegen Hem en tegen God! Zijn bloed roept: o, dat deze zielen mogen zalig worden! en zullen onze zonden roepen: het is waar dat deze zielen verdoemd worden? Let op het voorbeeld! Christus besteedt al Zijn tijd voor u, besteedt u ook al uw tijd voor Hem, wij kunnen niet anders oordelen, of dit is ten hoogste billijk, dat degenen die leven, voortaan niet meer zichzelf zullen leven, maar Hem, Die altijd leeft, om voor hen te bidden.

3. Hij bidt voor ons en voor alle gelovigen bij Zijn Vader, laat ons bidden voor onszelf, voor al onze broeders, voor allerlei mensen, hoewel die onze vijanden zijn, want wij waren niet beter voor Jezus Christus. Leer van Mij, zegt Christus; en zover als Hij is na te volgen, laat ons Hem navolgen. Bidt Christus, laat ons bidden, bidt Hij voor ons en voor anderen, laat ons bidden voor onszelf en voor elkaar. Paulus zegt: 'Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat gedaan worden smekingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle mensen' (1 Tim. 2:1). 'Hef dan een gebed op voor het overblijfsel dat gevonden wordt', zegt de koning tot Jesaja (Jes. 37:4). 'Strijdt met mij in de gebeden tot God voor mij' (Rom. 15:30). 'Zwijgt niet stil voor Hem, totdat Hij bevestige en totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde' (Jes. 62:7). Christus bidt, en daar is geen twijfel of wij moeten voor de levende heiligen ook bidden. Broeders, bid voor ons (zegt de apostel, wie dit ook leest), 'ik bid u, gedenk mijner in uw gebeden' (1 Thess. 5:25). Het kan zijn dat u God nader bent en meer begenadigd dan ik, arme zondaar, ben. Zoals Mordechai Esther belastte om bij de koning te bidden voor hem en voor zijn volk, zo is het onze plicht te verzoeken de gebeden van hen die misschien beter tegenwoordig bij de Heere staan dan wij. Voornamelijk wens ik hun gebeden in die tijd, als hun hart het meest met God verenigd is, door bijzondere opwekkingen van geloof en liefde. Gesteld dat u misschien niet een geest en kracht van het gebed hebt, maar op de één of andere tijd bent u als in

Christus' schoot, op de knieën van de Bruidegom, in de boezem van de Liefste. O, doe dan een verzoek voor een onwaardige, bid dan, als u ooit voor mij bidt, omdat ik dan Christus' eigen voorbidding lees in uw voorbidding. Wat is uw gebed dan anders dan een weerklank op Christus' gebed, het 'amen' op Christus' voorbidding die Hij doet in de hemel? Christenen, het is uw plicht de één de ander voor te stellen om voor elkaar te bidden. Christus bidt voor ons, en zo moeten wij bidden voor de Zijnen, geroepen of ongeroepen, of zij zouden behoren tot de verkiezing der genade.

4. Christus neemt onze gebeden, mengt die met Zijn eigen gebeden, voorbidding en reukwerk, en brengt die zo samengemengd tot God de Vader. O, laat het ook onze zorg zijn om al onze gebeden tot God op te zenden in de Naam van Christus en ons gerust te stellen op Christus' voorbidding. Alles gedaan zijnde, laat ons de aangenaamheid van onze gebeden verzoeken, niet omwille van ons, noch omwille van onze gebeden, maar omwille van Hem, Die onze gebeden welriekend maakt, door ze met Zijn gebeden te vermengen. Menig bedroefde ziel is lang bevreesd om tot God te bidden uit gebrek aan behoorlijke overdenking van deze gelijkvormigheid. Zo één komt tot het gebed, en hij ziet erop zoals hij van zichzelf is, of zoals het van hemzelf komt, en dan roept hij: och, wat een arm, zwak, zondig en onvolmaakt gebed is dit! Wel, maar als uw zwak gebed eens gemengd is met het heerlijke en hemelse gebed van Jezus Christus, dan zal de zwakheid weldra verdwijnen en uw gebed zal aangenaamheid vinden bij God de Vader. Het is met uw gebeden en plichten zoals het is met uw vuur: uw keukenvuur is besmet met overvloedige rook, maar als het maar kan opklimmen in het element van het vuur hierboven, zal het niet meer roken. Zo is het ook met uw gebeden, als ze nog liggen op uw eigen hart, is er nogal veel rook bij, maar als ze eens opgestegen zijn in de handen van Jezus Christus, zijn ze daar in hun eigen element en van al hun rook bevrijd, en hun zwakheid is weggenomen. O, word dan Christus gelijkvormig in dit stuk. Hij zal uw gebeden niet brengen tot God, of Hij zal ze eerst mengen met Zijn eigen gebeden. Brengt u ook uw gebed niet anders tot God dan in Christus' Naam, aangezien al uw gebeden aangenaamheid vinden in, om en door de voorbidding van Jezus Christus. Als het hierom niet was, dan moet ik bekennen dat ik de lastering van onze losse tegensprekers niet zou weten te beantwoorden, die de gebeden als onnuttig omverstoten. Zij zeggen: volgens uw eigen belijdenis kunt u niet bidden zonder gebreken, onvolmaaktheid en zonde, en als dit zo is, dan is een nieuw gebed nodig om vergeving te verzoeken voor de zwakheden van dat gebed, en dan nog een ander gebed om de zwakheden van dat gebed te genezen, en dan nog een ander om hetzelfde voor dat te doen, en zo is het zonder einde.
Ik antwoord: deze tegenwerping zou enige kracht hebben, als er geen voorbidding van Christus was om onszelf en onze gebeden daarop te doen rusten, maar zoals wij dikwijls de verzoeken toestaan omwille van een vriend, liever dan om de persoon zelf, zo staat God altijd onze verzoeken toe omwille van Christus, en nooit om onszelf. U brengt in, dat er vele gebreken in onze gebeden zijn, zoals die bij ons gedaan worden, maar ik antwoord: daar zijn geen gebreken in de verdiensten en voorbidding van Jezus Christus, om de wil van Hem alleen worden ze door God toegestaan, en als onze gebeden in Christus Naam gedaan zijn, mogen zij hun hoofden steken in Christus' boezem. In dit opzicht hebben wij het niet nodig om voortdurend in een omloop te lopen, als dit de laatste ontknoping is: Christus' verdiensten en Christus' voorbidding, Christus offert onze personen en onaangename gebeden aan Zijn Vader in Zijn gouden wierookvat. Christus' voorbidding doet dan het werk. Maar te zeggen dat onze gebeden onnuttig zijn, is niet omdat wij zo

goed zijn, dat Hij op ons en op onze gebeden niets zou hebben aan te merken, maar omdat Christus en Zijn voorbidding voor ons zo goed is, dat Hij Hem niet kan noch wil tegenspreken, noch Zijn voorbidding voor ons. En in dit geval maken Christus en de christenen maar één persoon uit (om zo te spreken) in het proces. Zijn voorbidding voor ons en onze voorbidding voor onszelf zijn maar één voorbidding, en Hij mengt ze daadwerkelijk zo, dat zij slechts één schijnen te zijn, want 'de rook des reukwerks, met de gebeden der heiligen, ging op van de hand des Engels voor God' (Openb. 8:4).

5. Christus bepleit de zaak van Zijn volk en verantwoordt alle beschuldigingen van satan tegen hen. O, laat ons ook pleiten voor degenen voor wie Christus pleit, en alle beschuldigingen van de satan verantwoorden en zijn werktuigen tegen hun personen of tegen hun wegen. Wij hebben een vreemd gebroedsel van mensen onder ons, van wie de godsdienst bestaat uit lasteren, schelden en kwalijk spreken over de dienaars van de levende God. Noch de beste mensen, noch de beste dienaars van God onder de hemel raken vrij van hen. Zij zeggen: zijn zij niet allen wolven, honden, huurlingen, Baälspriesters, gierigaards, vleselijke vervloekten, en wat niet al? Zijn zij niet allen zoals de duivel van Jozua zei, bekleed met vuile klederen, geheel en al besmet door de onreinheden van Babel? Christenen, als u zulke taal hoort, leer uzelf Christus gelijkvormig stellen. Ga eerst tot God met des Heeren eigen belofte: 'De HEERE schelde u, gij satan, ja, de HEERE schelde u, Die Jeruzalem verkiest' (Zach. 3:2), en ga dan verder in het voorspreken van hun personen en van hun zaak. Zijn zij niet dierbare, begenadigde, heilige, bekwame, schijnende en brandende lichten? Het kan zijn dat enige van hun personen gebrekkig zijn geweest, maar zeg van hen: zijn dezen niet een vuurbrand uit het vuur gerukt? Gebreken en menselijke gebreken zijn in de besten geweest, ja, in de meesten van de profeten en apostelen, maar willen wij daarom het hele geslacht van Gods dierbare kinderen naar de hel verwijzen? Of, hoe het mag zijn met hun personen, is echter hun zaak en bediening niet een instelling van Christus Zelf? In dit opzicht zegt Christus: 'Wie u verwerpt, die verwerpt Mij; en wie Mij verwerpt, die verwerpt Degene, Die Mij gezonden heeft' (Luk. 10:16). Zijn Christus' dienaars niet zoals 'sterren in Christus' rechterhand'? Wie hen enig dodelijk kwaad wil doen, moet hen daaruit rukken. Christenen, stel u Christus in dit stuk gelijkvormig. U ziet hoe de satan staat aan de rechterhand van onze Jozua's om hen te wederstaan, maar pleit u voor hun zaak en verantwoord de beschuldigingen van de tegensprekers.

6. Christus maakt ons volkomen zalig door Zijn voorbidding (Hebr. 7:25). O, laat ons Hem ook volkomen dienen. Voorwaar, al wat wij doen kunnen, is te weinig om zo'n liefde als deze is te beantwoorden. Och christenen, waarom zou het een onnodige zaak geacht worden om nauw van consciëntie te zijn en zeer voorzichtig te wandelen? Christus heeft onze schulden tot de laatste penning toe betaald, Hij heeft elke druppel van onze bittere drinkbeker uitgedronken, en nu vertoont Hij alles aan Zijn Vader door Zijn voorbidding en maakt ons zalig, volkomen, tot het uiterste toe zalig. Waarom zouden wij niet arbeiden om Zijn dienst te volbrengen en al Zijn geboden te onderhouden, volkomen, en ook tot het uiterste toe? Werkelijk, daar is een plicht die ons christenen aangaat, dat wij heet moeten zijn in de godsdienst (Openb. 3:16). 'IJverig in goede werken' (Titus 2:14), wij moeten voorzichtig wandelen, of nauwkeurig, zoals het woord meebrengt (Ef. 5:5). Wij moeten 'vurig van geest' zijn (Rom. 12: 11), 'strijden om in te gaan door de enge poort' (Luk. 13:24), 'strijden voor het geloof' (Judas:3), op een heilige wijze 'het Koninkrijk der

hemelen geweld aandoen' (Matth. 11:12). Ach, welk mens behoorde ooit vervaard te zijn om te veel voor God te doen, en om al te kloek te strijden onder Christus' banier, om al te zeer bezig te zijn met de zaligheid van zijn eigen ziel, om wat bijzonders te zijn (zoals zij het noemen) in de plichten van de godsdienst? Ik merk dat de mensen in alle dingen wel wat bijzonders willen zijn, behalve alleen in de godsdienst. U wenst en arbeidt om bijzonder rijk, om bijzonder wijs, moedig en hovaardig te worden, maar u kunt niet eens arbeiden om wat bijzonders en uitnemends te worden in de ijver en in de dienst van God. Wat betreft de godsdienst hebt u besloten te willen doen zoals de meesten doen, hoewel u zo doende uw eigen zielen veroordeelt (Matth. 5:13). O, kom en leer deze les van Christus: Hij maakt ons volkomen zalig, laat ons Hem ook volkomen dienen met ons hele hart, met onze hele ziel en met al onze krachten.

Tot hiertoe hebben wij op Jezus gezien in Zijn voorbidding, ons volgende en laatste werk is het zien op Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons uitvoert in Zijn wederkomst tot het einde van de tijd, tot in alle eeuwigheid. Hij heeft nu niet meer te doen dan de heiligen te oordelen, hen in te brengen in de heerlijkheid en Zijn Koninkrijk aan Zijn Vader te geven, en zo met Zijn verlosten in alle eeuwigheid te leven.

VIJFDE BOEK

HET ZIEN OP JEZUS IN ZIJN TWEEDE KOMST

'En alsdan zal in de hemel verschijnen het teken van de Zoon des mensen: en dan zullen al de geslachten der aarde wenen en zullen de Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels met grote kracht en heerlijkheid. En Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het ene uiterste der hemelen tot het andere uiterste derzelve.' (Mattheus 24:30, 31)

'Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven...' (Mattheus 25:34, 35)

'Wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls.' (Mattheus 19:28)

'Daarna zal het einde zijn, wanneer Hij het Koninkrijk aan God en de Vader zal overgegeven hebben. En wanneer Hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden Dien, Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.' (1 Korinthe 15:24, 28)

'Ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus. ─ Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid. ─ Onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus. ─ Wij verwachten de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van de grote God en Zaligmaker, Jezus Christus. ─ En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is. En ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.' (Hebreeën 12:2; 2 Korinthe 3:18; Filippenzen 3:20; Titus 2:13; Openbaring 20:12; 21:1)

'Ik weet: mijn Verlosser leeft, en Hij zal de Laatste over het stof opstaan; Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen, en niet een vreemde.' (Job 19:25, 27)

HOOFDSTUK 1

1. Van Christus' voorbereiding tot het oordeel.

Maar het is alles nog niet gedaan. O, onvermoeide lijdzaamheid, liefde, goedertierenheid en vrijwillige genade van Christus in het uitvoeren van dit geweldige werk! Hij begon het vóór de grondlegging van de wereld, en vanaf die tijd heeft Hij daaraan gearbeid deze zesduizend jaren, en nu de tijd van de wederoprichting gekomen is, zal Hij voleinden wat Hij begonnen heeft, en het andere einde toebrengen van de gouden ketting: 'Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt' (Rom. 8:30). In dit stuk zullen wij ook, zoals in het voorgaande, eerst het voorwerp voorstellen, en dan aanwijzen hoe wij daarop moeten zien. Het Voorwerp is Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn wederkomst op aarde en in het opnemen van al Zijn heiligen met Zich in de hemel. In dit werk zal ik u deze stukken voorstellen:

I. Christus Zich bereidende tot het oordeel.
II. Christus komende tot het oordeel.
III. Christus' dagvaarden van de uitverkorenen om ten oordeel te komen.
IV. Christus en de ontmoeting van de heiligen op de dag des oordeels.
V. Christus vonnissende of toekennende de heiligen de eeuwige heerlijkheid.
VI. Christus en de heiligen de wereld oordelende.
Vll. Christus en de heiligen opgaande in de hemel, als het einde van de wereld zijn zal.
VIII. Christus het Koninkrijk Zelf aan God de Vader terug gevende en overleverende.
IX. Christus' onderwerping aan Zijn Vader, opdat God zo zij alles in allen.
X. Christus, ondanks IX, alles in allen zijnde voor Zijn gezegenden, zaligen en verlosten tot in alle eeuwigheid.

I. betreffend Zijn voorbereiding tot het oordeel. Nu het getal van Zijn uitverkorenen vervuld en het werk van Zijn voorbidding ten einde is, zullen deze dingen onmiddellijk volgen.

1. 'Er kwam een grote stem uit de tempel des hemels, zeggende: Het is geschied' (Openb. 16:17). Zij kwam uit de tempel van de hemel, opdat wij mogen weten dat het Christus' stem is. En als deze woorden gericht worden tot God, dan is het alsof Christus Zijn Vader zo had aangesproken: En nu, o Mijn Vader, Ik heb gedaan, de priesterlijke bediening die Wij met eenstemmigheid hadden opgericht, is nu ten einde. Hier ben Ik gezeten aan Uw rechterhand, biddende allen tijd voor Mijn heiligen sinds Mijn hemelvaart, en van al degenen, die Gij Mij gegeven hebt door Uw eeuwige verkiezing, heb Ik niet één heilige verloren. In hun onderscheiden eeuwen heb Ik hen voortgebracht en het aanzien gegeven, en te allen tijd heb Ik aan hen gedacht, en hun staat en behoeften aan U vertoond. Nu heb Ik niet één enige heilige meer, en in het boek des levens is geen naam meer geschreven, om op aarde geboren te worden en waartoe zou Ik dan nu de wereld nog staande houden? De heiligen zijn degenen waarvoor Ik de wereld gemaakt heb, de heiligen hebben het licht van Mijn heerlijkheid in de wereld voorgesteld, voor de heiligen is Mijn eeuwige raad voor de wereld werkzaam geweest. Voor de heiligen heb Ik Mijn bloed vergoten als Ik in de wereld beneden was, en nu hun getal vol is, ben Ik

vastbesloten om het gebouw van de wereld te verdoen en af te breken. Die bestaat maar omwille van hen, laat dan maar de zevende engel zijn bazuin blazen, opdat de verborgenheid van God vervuld worde (Openb. 10:7). Ik zweer bij Dien, Die leeft in alle eeuwigheid, dat er geen tijd meer zijn zal (vs. 6).

2. Dit was zo gauw niet gezegd of 'de zevende engel heeft gebazuind' (Openb. 11:15). Deze zevende engel, zegt Pareus, is de archangel die Christus' komst zal uitroepen met een groot en geweldig geluid: 'Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel' (1 Thess. 4:16). De Heere zal met een geluid neerdalen, en ik geloof dat zelfs op de openbaring van Zijn neerdaling een geluid in de hemel zijn zal, want zo volgt er: 'En de zevende engel heeft gebazuind, en er geschiedden grote stemmen in de hemel.' Als wij de uitleggers geloven mogen, dan zijn het de stemmen van de zalige zielen en de zalige engelen in de hemel. Zo gauw gebiedt Christus niet, of de engel bazuint, wat wil zeggen: dagvaart de zalige zielen die gedood zijn om het Woord van God, en daarom roepen: 'Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerser?' (Openb. 6:10; 22:20), daag die zalige zielen, die zo lang geroepen hebben: 'Kom, Heere Jezus, kom haastelijk', daag alle zielen en alle engelen, en gebied hen Mij op te passen (nu heb Ik voorgenomen naar beneden te gaan en de wereld te oordelen). Zo gauw, zeg ik, heeft Christus niet gebeden, of de engel heeft gebazuind, maar over de blijdschap van dit gebod hebben direct alle stemmen in de hemel een geroep gegeven. Wel, dit is de langverwachte dag, de dag van het volkomen getal van de heiligen. De dag van de vereniging van de zielen en lichamen van de gelovigen. De dag van de samenkomst van alle geslachten, beide van gelovigen en engelen onder één dak. De dag van de toebrenging van de bruid tot het Lam en van de voltrekking van het huwelijk in Zijn hoogste heerlijkheid, en daarom is het geen wonder dat over deze nieuwe dingen grote stemmen en roepingen geschied zijn, zoals de zeelieden en wijnlezers plegen te doen. O, wat een vermeerdering van blijdschap is dit boven de blijdschap van de hemel zelf! De zielen van de rechtvaardigen en de zalige engelen, hebben samen geleefd in de hemelse gelukzaligheid en hebben hiervoor nooit zo'n grote blijdschap gehad als deze. Nu roepen en zingen zij een nieuw en zalig lied: 'De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van Zijn Christus, en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid' (Openb. 11: 15). Wij mogen dit noemen de triomf van de hemel over de voleindiging van Gods verborgenheid. Nu zal Christus Zijn Koninkrijk aanvaarden en het geweld van Zijn vijanden terneerwerpen, zij hebben zich lang tegen de Heere gesteld en tegen Zijn Gezalfde. De koningen der aarde en de raadsheren hebben zich samen verbonden, zij hebben het alles beheerst en zoveel in hen was Christus uitgesloten, maar nu zullen de koninkrijken der aarde tot Christus terug keren en Hij zal alleen heersen. Daarom zingen de gevleugelde hemelse koorzangers dit lied: 'De koninkrijken van de wereld zijn de koninkrijken van Christus geworden.'

3. Na dit geroep 'vielen de vierentwintig ouderlingen, die voor God zitten op hun tronen, neder op hun aangezichten en aanbaden God, zeggende: Wij danken U, Heere God almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal, dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen en als Koning hebt geheerst; en de volken waren toornig geworden' (Openb. 11:16-18). Door deze vierentwintig ouderlingen verstaan wij al Gods heiligen, zowel van het Oude als Nieuwe Testament, begrepen onder de twaalf patriarchen en twaalf apostelen. Anderen willen dat het slechts alleen de heiligen van het Oude Testament zijn, die daarom genoemd zijn ouderlingen. Wie zij ook zijn, wij zien dat zij over deze nieuwe dingen zo verblijd zijn dat Christus de wereld nu zal oordelen, dat ze direct van hun tronen zijn opgestaan en op hun aangezichten neergevallen. Eerst hebben zij gedankt en

dan aangebeden. Zij hebben God gedankt dat Hij Zijn macht voor Zichzelf heeft genomen. Christus heeft tot nog toe de macht van Zijn vijanden als door de vingers gezien, niet Christus, maar de antichrist schijnt nu te heersen en te zitten in de tempel van God. Maar nu heeft Christus voorgenomen Zelf te heersen en alle vijanden tot Zijn voetbank te maken, en daarom danken wij u nu, Heere, God almachtig! Zij hebben gebeden of Christus tot het oordeel wilde overgaan, omdat de volkeren toornig waren geworden, alsof zij zeiden: zij zijn lang genoeg toornig geweest, zij hebben zich gesteld tegen Christus en Zijn kerk, en daarom is het nu tijd om hun toorn in te tomen en hen te verpletteren met een ijzeren scepter. O, laat Uw toorn komen, omdat de tijd des oordeels nu vervuld is die God in Zijn eeuwige raad heeft besloten en die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft. Deze tijd was de mensen niet bekend, maar hij is nu de hemelse geesten door Christus geopenbaard, en daarom bidden zij: Kom, Heere Jezus, geef nu Uw dienstknechten, de profeten en de heiligen het loon, en verderf hen die de aarde verdorven hebben.

4. God de Vader heeft een welbehagen in Christus' voornemen om de wereld te oordelen. 'De HEERE heeft tot Mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten' (Ps. 110: 1). Ik weet dat deze woorden tot Christus gesproken zijn bij Zijn hemelvaart, maar dat belet niet dat God dit nu niet weer tot Christus zou spreken, want 'wij zien nog niet (zegt de apostel) dat Hem alle dingen onderworpen zijn' (Hebr. 2:8), en Gods voornemen was dat Christus zou heersen, totdat Hij alle dingen Zijn voeten onderworpen had. Ja, waarom nu niet liever deze woorden gesproken dan tevoren? Christus heeft sinds Zijn hemelvaart altijd inderdaad geheerst, maar nu zal Hij nog meer in het bijzonder Zijn Koninkrijk openbaren, want nu zal Hij 'recht doen onder de heidenen; Hij zal het vol dode lichamen maken' (Ps. 110:6). Nu zal Hij pausen, Turken en al Zijn vijanden overwinnen, en Hij zal alleen met de Vader en de Heilige Geest heersen over Zijn uitverkorenen, heiligen en engelen. Hierin komen zij allen overeen dat Christus in de laatste dagen volkomen zal verheerlijkt worden in Zijn Koninklijke macht. Tot hiertoe was Christus zeer verheerlijkt geweest in Zijn Profetische en Priesterlijke, maar niet zozeer in Zijn Koninklijke bediening. Maar nu zal Hij volkomen verheerlijkt worden in Zijn Koninklijke bediening, nu moeten in het bijzonder 'de koninkrijken der wereld worden onzes Heeren en van Zijn Christus, en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid' (Openb. 11:15). Er is namelijk onderscheid tussen Christus' vorige heerschappij en Zijn tegenwoordige op de dag des oordeels. Christus heeft twee tronen waarop Hij zit en heerst: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, zoals Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon' (Openb. 3:21). Die Koninklijke heerschappij, die Christus vanaf Zijn hemelvaart gehad heeft, is op Zijns Vaders troon, maar het Koninkrijk dat Christus zal hebben op de dag des oordeels en daarna in eeuwigheid, is het verenigde Koninkrijk van Hem met Zijn Vader. Hij Zelf zal een troon hebben, en de heiligen zullen met Hem zitten in Zijn eigen troon. Nu zegt de Vader: 'Zit aan Mijn rechterhand', dat is, zit op Uw eigen troon naast Mij, ga verder om de volkeren te oordelen. Ik zal ze niet oordelen, als alleen in U en door U, ziet, Ik heb al het oordeel de Zoon gegeven (Joh. 5:22). Oordeel ze, totdat U Uw vrienden hebt beloond en Uw vijanden gemaakt tot Uw voetbank. Merk op dat Hij al het oordeel de Zoon gegeven heeft, de Vader heeft de Zoon een opdracht gegeven, ongeveer van deze inhoud: Mijn Zoon, nu is het de tijd en gelegenheid die Ik in Mijn eigen macht gesteld heb, en het is Mijn welbehagen dat de hele wereld in vuur zal gezet worden: 'De hemelen zullen met een gedruis voorbijgaan, en de elementen zullen branden en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden; Maar wij

verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont' (2 Petr. 3:10, 13). Ga dan, en doe Uw kleed aan, verschijn in Uw heerlijkheid, doe al de heerlijke geesten uit deze hemel vertrekken, en laat ze uw gevolg zijn bij de troon van Uw gericht. Laat Uw vonnis gaan over alle vlees, zend de verworpenen naar de hel en breng hier naar boven al Uw heiligen, opdat zij met U mogen leven en Uw heerlijkheid hier aanschouwen in eeuwigheid. Zie, daar is Uw opdracht, ga, en kom hier niet terug voordat die volbracht is.
Christenen, ik kan niet dan met verwondering deze vreugde en blijdschap in de hemel aanmerken, en dat wij daar zo weinig of niets van hebben op aarde! Wij zeggen met koude lippen en bevroren harten: 'Uw Koninkrijk kome, Uw wil geschiede gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde' (Matth. 6), maar als onze gebeden oprecht en vurig waren, als wij deze hemelse inwoners konden navolgen, wat een verlangen zou er in onze harten zijn naar Christus' komst! Hoe zouden wij zelfs op de gedachten hieraan ons verblijden! Toen Christus Zijn discipelen in dit opzicht wilde vertroosten, sprak Hij deze woorden: 'Als deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uwe hoofden opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is' (Luk. 21:29). De volmaaktheid van onze verlossing is een grond van vertroosting, al de geesten hierboven zijn hier gevoelig van. God en Christus, en de engelen en heiligen verblijden zich bijzonder. 'De Geest en de Bruid zeggen: Kom!' (Openb. 22:17), en Christus Zelf zegt: 'Ja, Ik kom haastelijk.' O, laat ons daarop zeggen: 'Amen. Ja, kom, Heere Jezus!' (vs. 20).

2. Van Christus' komst ten oordeel.
Zodra Christus bereid is en geheel gereed, daalt Hij neer van Zijn Koninklijke troon tot de stoel van het gericht. In deze zaak zal ik in het bijzonder deze dingen opmerken:

1. Hij komt neer met Zijn gevolg. Hij komt met Zijn koninklijke wachters uit de hemel. Het is de luister van een vorst dat hij vele edelen heeft die hem omringen, en het is de heerlijkheid van Jezus Christus, dat Hij als Hij komt om de wereld te oordelen, Zijn heiligen en engelen (de heerlijkheid van de schepping) tot Zijn dienaars in dit werk zal hebben. Zie, de Heere komt met de engelen Zijner kracht (2 Thess. 1:7), 'Zie, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen' (Judas: 14). Werkelijk, een ontelbaar getal zal Hem dienen. Daniël weet ons te spreken van duizendmaal duizenden die Christus op die dag dienen zullen: 'Duizendmaal duizenden dienden Hem; en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Hem' (Dan. 7:10), of als er meer in de hemel zijn, geloof ik dat de hemel zich geheel zal ontdoen van alle heiligen en alle engelen. Niet één geest, hetzij heilige of engel, zal achterblijven als Christus zal neerdalen: 'De Zoon des mensen zal komen in Zijn heerlijkheid, en al de engelen met Hem' (Matth. 25:31). O, wat een doorluchtige dag zal dit zijn! Als een enige zon de morgenstond al zo heerlijk maakt, wat een glans, schijnsel en heerlijke morgen zal dat zijn, als zovele duizenden zonnen boven ons hoofd zullen blinken, het heerlijke lichaam van onze Christus, het alles in schijnsel en heerlijkheid te boven gaande! Hier is een nieuwe hemel van zonnen en sterren, zoals deze onderste wereld nooit heeft gezien: Zie daar de Zon der gerechtigheid met al haar morgensterren, zingende en uitroepende van blijdschap. De hemel is nu leeg van al zijn geschapen inwoners, en Hij scheurt vaneen om een weg te maken voor Christus en Zijn gehele gevolg.

2. In Zijn neerdalen door de hemelen, beweegt Hij de hemelen: 'De krachten der hemelen zullen bewogen worden.' Het hele gebouw van de hemel, dat zeer sterk is en

onveranderlijk in zijn wezen en beweging, of de krachtige lichamen ervan, zeer krachtig in hun wezen, gedurigheid, beweging en werking, zullen bewogen worden (Matth. 24:29). Ik weet dat sommigen door de krachten van de hemel de engelen verstaan, die zich over deze wonderlijke neerdaling van Christus zullen verwonderen en bewegen. Maar ik meen dat de hemelen zelf hierdoor beter verstaan worden, waarvan de natuur zal bewogen en beroerd worden op die dag: 'De pilaren des hemels sidderen, en ontzetten zich voor Zijn schelden' (Job 26: 11). Nu zijn ze aan de ijdelheid onderworpen, en daarom is het geen wonder dat zij over de komst van Christus zullen sidderen en bewogen worden. Bij deze beweging of beroeringen voegt de evangelist dat de heerlijke lichten van de hemel ontsteld zullen zijn: 'De zon zal verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen' (Matth. 24:29). Vele uitleggingen zijn hierover gegeven, ik houd niet van de bijzaken, maar versta deze dingen liever dadelijk: de komst van Christus zal zo'n licht met zich meebrengen, dat de glans van de zon en de maan zal verduisterd worden. Dit is het zekerste, zegt Aretius, dat beide de zon en de maan op die dag dadelijk zullen verduisterd worden, de heerlijkheid van Zijn Majesteit zal deze lichten verduisteren.

3. Als Hij door de wereld van de elementen zal gaan, zal een vuur Hem omringen: 'Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen' (Ps. 50:3). Waar vandaan dit vuur zal komen, zal ik niet betwisten, maar iemand zegt ons met vrijmoedigheid dat het door een Goddelijk bevel is voortgebracht in het middelste landschap van de lucht, en dat het eerst voor Hem uit gaat, geleidende de Rechter tot de rechterstoel, en daar blijft staan zolang het oordeel duurt. En dat als het geëindigd en het vonnis over alle vlees gegaan zal zijn, het dan de hele wereld in vuur zal zetten. Laat dit gaan voor wat het is, de schrift zegt hier, dat 'een vuur voor Zijn aangezicht henen gaat' (Ps. 97: 3). 'Zie, de HEERE zal met vuur komen, en Zijn wagenen als een wervelwind' (Jes. 66:15). En de Heere Jezus zal van de hemel geopenbaard worden met de engelen Zijner kracht, met vlammend vuur' (2 Thess. 1:7, 8). In welk opzicht Daniël gezien heeft, dat 'Zijn troon was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur. Een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit' (Dan. 7:9, 10). En eindelijk zal dit vuur deze kracht hebben, dat zelfs 'de elementen zullen branden en vergaan, en de aarde en de werken, die daarin zijn, zullen verbranden' (2 Petr. 3:10). O christenen, wat hebben wij voor redenen om de toe-eigening van de apostel over dit stuk te maken: 'Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heilige wandel en godzaligheid, verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods, in welke de hemelen, door vuur ontstoken zijnde, zullen vergaan, en de elementen brandende zullen versmelten' (vs. 11, 12).

4. Hij zal al lager en lager neerdalen, totdat Hij door de wolken zal omvangen zijn: 'Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels' (Matth. 26:64). Bij Zijn hemelvaart wordt gezegd: dat 'een wolk Hem wegnam van hun ogen' (Hand. 1:9), en toen zeiden de engelen: 'Gij Galilése mannen, wat staat gij en ziet op naar de hemel? Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren' (vs. 11). Hij is opgevaren op de wolken, en op de wolken zal Hij nederdalen: 'Ik zag in de nachtgezichten, en zie, er kwam Eén met de wolken des hemels, als eens mensen Zoon' (Dan. 7:13). Hier is het eerste gezicht van Christus voor de mensen op

aarde, als Hij eenmaal op de wolken des hemels is neergekomen, dan zullen zij hun ogen opwaarts heffen en een volkomen gezicht hebben van Jezus Christus. Een wolk heeft Hem eerst van hun ogen weggenomen en een wolk zal Hem nu aan hun ogen terug geven: 'Alsdan zal in de hemel verschijnen het teken van de Zoon des mensen; en zij zullen de Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels met grote kracht en heerlijkheid' (Matth. 24). Is hieruit niet duidelijk dat de eerste verschijning en het gezicht van Christus bij Zijn tweede komst uit de hemel zal zijn in het midden van de wolken? 'Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben' (Openb. 1:7). Daar is enig verschil van mening over deze wolken, of die niet de engelen zullen zijn. Als de psalmist spreekt van allerlei dingen, zoals van wateren, wolken, winden, vuur, zo zeggen enigen dat dat engelen zijn, en 'tot de engelen zegt Hij: Die Zijn engelen maakt geesten, en Zijn dienaren een vlam des vuurs' (Hebr. 1:7). Mij betreffend, ik versta het naar de letter dat Christus Zelf op de rug van de wolken zal neerkomen op die grote dag. En hoewel ons dit een kleine zaak zou toeschijnen, zo kan ik toch niet één enige omstandigheid van deze zaak aanzien als een geringe en nietige zaak. Zelfs de wolken waarop Christus zal komen, spreken van verschrikking en vertroosting.

O, wat een schrik is dit voor de goddelozen: 'Dan zullen al de geslachten der aarde wenen en zullen de Zoon des mensen zien, komende op de wolken des hemels' (Matth. 24:30). Deze geslachten der aarde zijn de geslachten van de goddelozen. Zo gauw zullen zij niet opzien en Christus in de wolken aanschouwen, of zij zullen met een onuitsprekelijke schrik uitroepen: o, daar is Hij, Wiens bloed wij hebben veracht, Wiens genade wij hebben weerstaan, Wiens raad wij hebben versmaad en Wiens heerschappij wij hebben verworpen. O, daar komt Hij op de wolken, op onstuimige wolken, o, zie hoe Hij stormt! En spreken of dreigen niet zelfs deze wolken een groot onweer? In Psalm 18 is een beschrijving van Christus' komst tot het oordeel. Maar o, hoe vreselijk! In vers 8 vinden wij: 'Toen daverde en beefde de aarde', in vers 9: 'Een vuur uit Zijn mond verteerde', in vers 10: de hemel 'nederbuigende', in vers 12-16: dikke wolken de lucht verduisterende, donder, bliksem, hagel, vliegende door de lucht, de gronden van de wereld ontdekt. Zo zal de almachtige God, onze Jezus, neerdalen. O, hoe kunnen de goddelozen anders dan hierover verschrikken, omdat zelfs maar de overdenking hiervan, Gods eigen volk eerder zeer ontsteld heeft! Aanschouw Habakuk 3:16, met bevende lippen, bevende leden, benen tot stof veranderd, als hij slechts een profetische vertoning van Christus' tweede verschijning had. Al die vreselijke dingen, die met Gods tegenwoordigheid vergezelschapt gingen in Egypte, bij de Rode Zee, op de berg Sinaï, door de woestijn, zijn maar schaduwen en voorbeelden geweest van die vreselijke komst van de Heere der heirscharen, en daarom zullen de goddelozen wenen.

Hier is de lijdzaamheid, en het geloof en de blijdschap van de heiligen. 'En alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven; ja, amen' (Openb. 1:7). Dit kan ik ook niet anders dan van de goddelozen verstaan. Maar sommigen spreken van een tweeërlei wenen op die dag: het ene van liefde en blijdschap, en het andere van droefheid en wanhoop. Ik kan niet ontkennen, of daar komen wel enige zoete tranen over dit zoete onderwerp: Christus' verschijning in de wolken. Zo'n glans zal er van Christus zijn in de wolken, dat de glans zelf, de harten van de mensen zal doorsteken met vurige pijlen van liefde, en wat een tranen zal dit veroorzaken! Uit deze woorden van Johannes: 'Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben; en alle

geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven' (Openb. 1:7), besluiten enige godgeleerden, dat Christus op die dag in Zijn verheerlijkt lichaam zal vertonen de wonden van Zijn kruisiging, als een zeker teken van overwinning over al Zijn vijanden. En hierom zullen de goddelozen, die de Heere der heerlijkheid hebben doorstoken of gekruisigd met hun zonden, wenen en huilen. Ik kan er niet minder van denken, of Christus zal op die dag Zijn boezem openen, en deze liefdeswonden tonen die Hij van eeuwigheid in Zijn hart gehad heeft, tegelijk met deze wonden die Hij heeft ontvangen aan het kruis, zoals die verheerlijkt zijn in Zijn eeuwige liefde. En zoals bij de ontdekking van Jozef, hij en zijn broers elkaar om de hals vielen en weenden, zo zal deze ontdekking in de verschijning van Christus een zoete beschaamdheid brengen in de zielen van de heiligen. Dan zal een gelovige vallen aan de voeten van zijn Zaligmaker en al wenende zeggen: O mijn Jezus, U bent mijn Vader, Broeder, Man, Eigen-ik. Toen er nog andere dingen waren, heb ik andere dingen naast U bemind, maar ach, die zijn voor eeuwig voorbij en hebben mij alleen gelaten. Maar nu kent U mij voor de Uwe. O mijn Jezus, U breekt mij het hart, och, ik kan niet anders dan tranen van liefde en tranen van blijdschap uitschreeuwen over deze verschijning! O welkom, welkom zoete Jezus, in deze wolken! O welkom, welkom, zoete Jezus, in de benedenste wereld!

In deze wolken moet ik onze Zaligmaker wat laten, en dat te meer, omdat ik geloof dat Hij niet lager zal neerdalen. Maar voor ik verder ga, een woord van gebruik voor alle heiligen. U ziet dat Hij altijd op Zijn oude voornemen uit is. Hoewel de wereld nu eindigt, zo hebben toch tot nog toe Zijn grote daden geen einde. Zijn eerste en tweede komst zijn beide om uw zielen zalig te maken: Zijn eerste komst was om de zaligheid voor u te verwerven, Zijn tweede om u die in bezit te geven. Hoe! Verblijdt u zich niet over deze Evangelieboodschap, dat Christus eindelijk zal komen van deze vurige troon tot Zijn rechterstoel, en is de belofte van Zijn komst niet vertroostend?
Is het niet vertroostend in Hem te geloven en op Hem te hopen? Overdenk dan hoe vertroostend het zal zijn om Zijn Persoon met Zijn hele heerlijke stoet te zien komen omwille van u! 'De God der goden, de HEERE spreekt, en roept de aarde; van de opgang der zon tot aan haar ondergang. Uit Sion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende. Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen. Hij zal roepen tot de hemel van boven, en tot de aarde, om Zijn volk te richten' (Ps. 50:14). Het is voorwaar een zeer verschrikkelijke dag voor de goddelozen, maar hoe zoet, vermakelijk en vertroostend voor Zijn heiligen! Christenen, verlangen wij niet dat Christus' Geest in onze zielen mag komen met het leven, en gaan wij niet kwijnen als wij Christus' tegenwoordigheid in onze zielen missen? Zijn de voeten niet lieflijk van degenen, die de vrede en de zaligheid verkondigen? O, wat zal het dan zijn de Koning te zien, niet in Zijn gezanten, maar in Zijn eigen Persoon, als Hij komt om ons in de hemel te brengen! Als maar één van onze beste vrienden uit een ver land weer thuiskomt, hoe komen ze allen uitlopen om hem met blijdschap te verwelkomen! O, zegt het kind: mijn vader is thuisgekomen, de vrouw zegt: mijn man is thuisgekomen, en zullen wij dan niet, als wij onze Vader, onze Man, ons Hoofd, onze Zaligmaker zien terug komen met grote heerlijkheid en heerlijke majesteit, uitroepen: Hij is gekomen! Hij is gekomen! Zullen wij niet op het eerste gezicht van Hem in Zijn wolken, uitroepen: o zie daar is Hij, Wiens bloed ons verlost heeft, Wiens Geest ons gereinigd heeft? Daar is Hij, in Wie wij geloofd hebben, en nu zien wij dat Hij ons in ons vertrouwen niet bedrogen heeft! Daar is Hij, naar Wie wij zo lang verlangd hebben, en nu zien wij dat ons verlangen niet tevergeefs is geweest.

Ik geloof werkelijk dat het zo met ons gaan zal, wij zullen dan troost hebben. Och, laten wij onszelf vertroosten met deze woorden, en zonder ophouden roepen: 'Kom, Heere Jezus, kom haastelijk!' 'Kom haastelijk, mijn Liefste, en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten, op de bergen der specerijen' (Hoogl. 8:14).

3. Van Christus' dagvaarding van de uitverkorenen om ten oordeel te komen.

Zo gauw zal Hij niet in de wolken zijn, op de troon van het gericht, of Hij zal daar staan, en daarvandaan 'zal Hij Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het ene uiterste der hemelen tot het andere uiterste derzelve' (Matth. 24:31).

Christus' dagvaarding zal kracht hebben, als Hij wil dat de uitverkorenen verschijnen zullen, dan moeten zij komen. Tot dat doel zal Hij Zijn engelen uitzenden, en zij zullen met Zijn heiligen weer terugkomen tot de rechterstoel. In de uitvoering van dit werk zullen wij deze dingen verhandelen:

1. Zijn uitzending van de engelen.
2. De manier van uitzending.
3. De opstanding van de wereld.
4. De vergadering van de heiligen: a. vanwaar, en b. waarheen zij zullen vergaderd worden.

1. Van Christus' uitzending van Zijn engelen: 'Hij zal Zijn engelen uitzenden.' Dit is hun dienst geweest van de eerste schepping: zij worden voortdurend door God uitgezonden, hier en daarheen. En hierin bestaat het onderscheid tussen Christus en de engelen: Hij is gezet aan Gods rechterhand, maar zij zijn uitgezonden om de heiligen en Gods volk te dienen. 'Tot wie van de engelen heeft Hij ooit gezegd: Zit aan Mijn rechterhand, totdat ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbanken Uwer voeten? Zijn zij niet allen gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen?' (Hebr. 1:13, 14). Nu, volgens hun dienst zal Christus hen op deze dag te werk stellen, zeggende: O Mijn engelen, u die Mij omringt, 'gij krachtige helden, die Zijn woord doet, gehoorzamende de stem Zijns woords' (Ps. 103:20). 'Ga nu heen in al de vier winden van de wereld, vergader al Mijn heiligen tot Mij, zij die Mijn verbond hebben gemaakt met offeranden, zoek in al het stof van de aarde, en laat niet één stofje achter van wie tot Mijn heiligen behoort. Zoek in de afgrond van de zee, zie wat van de verdronken lichamen van Mijn gunstgenoten is geworden, hetzij dat de wormen hen hebben gegeten in de graven, of de vissen hen hebben verteerd in de diepte, wel, herstel ze nu. Ben Ik niet net zo machtig om ze te herstellen, als Ik was om hen te scheppen? Is het niet net zo gemakkelijk voor Mij om de doden op te wekken, als de hemel, de aarde en alle dingen uit niets te maken? Ga dan nu heen en vergader al dit stof bijeen, en laat elk stof terug gebracht worden tot zijn eigen lichaam, en maak deze zachte stoffen tot vaste beenderen, en profeteer over deze beenderen en zeg tot hen: 'Gij dorre beenderen, hoort des HEEREN woord. Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen: Zie, Ik zal de geest in u brengen, en gij zult levend worden, En ik zal zenuwen op u leggen, en vlees op u doen komen, en een huid over u trekken, en de geest in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben' (Ezech. 37:4-6). Wel, dit is Mijn believen en welbehagen, en daarom ga, o Mijn engelen, en volbreng uw dienst, staat u niet onder mijn gebod?

2. Als de uitzending, het bevel of de uitlating geschied is, gaan de engelen het, als vaardige boden van Zijn wil, uitvoeren, en tot dat doel zullen zij direct de bazuin blazen, zo volgt er: 'En Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid.' Hier is de manier van hun uitzending: zij gaan, en al gaande geven zij geluid. Wat dit geluid is, of hoe het wordt gemaakt, is een moeilijke vraag, en geeft veel mensen werk. In de schrift wordt het voorgesteld door het geluid van een bazuin, maar enigen willen dat het een natuurlijke bazuin zal zijn, omdat de schrift het dikwijls een bazuin genoemd heeft. 'Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin' (Matth. 24:31). 'In een punt des tijds, in een ogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de doden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden' (1 Kor. 15:52). De Heere zal met een geroep, met de stem des archangels, en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel (1 Thess. 4:16). Maar of deze bazuin zal zijn van zilver of van koper, of uit de lucht of uit de wolken waarop Christus zal komen, daarin kunnen zij elkaar niet verstaan. Anderen, vatten het meer op als een gelijken op, en merken deze bazuin niet anders aan dan door de gelijkenis, of door een geluid in de lucht gemaakt, zoals het geluid van een bazuin. Een geluid zal het zonder alle twijfel zijn, en bij gelijkenis kan het een bazuin genoemd worden, beide vanwege de helderheid en de grootheid van het geluid. Zo helder zal het zijn, dat het in de graven in de oren van de doden klinken zal: het zal de wereld bewegen, de rotsen scheuren, de bergen verzetten, de doodsbanden ontbinden, de poorten van de hel neerstorten en alle zielen met hun eigen lichamen verenigen. Een verschrikkelijk en vreselijk geluid zal het zijn. Maar hoe kunnen de engelen, die geesten zijn, een geluid maken? Door het tegen elkaar stoten van luchtstromen die de engelen kunnen bewegen naar hun believen? En wie kan zeggen (zeggen enigen) of daar een nieuw geschapen werktuig zal zijn zoals een bazuin, bereid voor de engelen, waardoor aan alle zijden een krachtige samenstoting van lucht dit grote geluid zijn zal, om de hele wereld te dagen? Of wie weet (zeggen anderen) of niet de Heere Jezus de engelen zal opvullen, zoals de bazuinen gevuld worden met een luid geblaas, en dat door hen dit luid geblaas zoals een machtige wind zal komen vallen op de dode heiligen, en hun lichamen zo uit het stof opheffen? Wij weten allen wel dat het bij alle Joodse plechtige bijeenkomsten een gewoonte was, om het volk door het geluid van een bazuin samen te roepen. ― 'De HEERE sprak tot Mozes zeggende: Maak u twee zilveren trompetten (...); en zij zullen u zijn tot de samenroeping der vergadering. (...) Als zij met dezelve blazen zullen, dan zal de gehele vergadering tot u vergaderd worden aan de deur van de tent der samenkomst. En wanneer gijlieden in uw land ten strijde zult trekken (...), zult gij ook met die trompetten een gebroken geklank maken' (Num. 10:1-3, 9), en op dezelfde wijze, zeggen zij, zal Christus nu ook de hele wereld door het geluid van een trompet samenroepen, of door het geluid van zo'n instrument door Goddelijke kracht en macht, waardoor de doden zullen worden opgewekt en hun zielen en lichamen weer verenigd worden. Als ik onder al deze meesters mijn gevoelen mag zeggen, dan denk ik dat de woorden, die ons alles verklaren boven al wat er is geschreven, deze zijn: 'Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel' (1 Thess. 4:16). Laat mij toe dat ik hier wat bij stil blijf staan, opdat wij tot een meer volkomen begrip van deze woorden komen. Hierin wordt de komst van Christus vertoond of voorgesteld in drie dingen: met een geroep, met een stem, en met een bazuin. Sommigen menen dat dit één en hetzelfde is, maar voorgesteld in verschillende uitdrukkingen, maar ik ben van een ander gevoelen. De meesten komen hierin overeen dat de handelingen van het geven van de wet op de berg Sinaï, een vertoning geweest zijn van

die zaken, die op de grote dag des oordeels zullen voorvallen. Nu, in die handelingen lezen wij van een drieërlei geluid: 'De stem Gods, de stem des donders, en het geluid der bazuin' (Ex. 19:16), vergeleken met Exodus 20:1. En op deze wijze zien wij ook dat de apostel spreekt van een drieërlei stem: van de stem van Christus, van de stem des donders en van het geluid van een bazuin.

a. De Heere Zelf zal neerdalen met een geroep. Arias Montanus en de algemene overzetting geven het weer met: een bevel. Lyra en anderen menen, dat dit de stem is van Christus Zelf, zeggende met een luide stem: 'Staat op gij doden, en komt tot het oordeel.' Zo riep Jezus met een grote stem: 'Lazarus, kom uit!' (Joh. 11:43), en met zo'n stem zal Hij op de jongste dag tot de doden roepen. Zoveel heeft Christus Zelf ons geleerd: 'De ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben, zullen leven' (Joh. 5:25). De ure nu is , omdat Hij bij Zijn eerste komst door Zijn stem enigen heeft opgewekt, en de ure komt, omdat Hij op een dergelijke manier op de jongste dag alle mensen zal opwekken: 'Verwondert u daar niet over, want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, Zijn stem zullen horen, en zullen uitgaan' (vs. 28, 29). Zoals Hij bij de schepping van de wereld zei: 'Daar zij licht! en daar werd licht', zo zal Hij ook bij de ondergang van de wereld zeggen: Dat de doden opstaan, dat de zee haar doden geve die in haar zijn, dat de dood en de hel hun doden overgeven die in hen zijn, en zo zal het geschieden.

b. De Heere zal neerdalen met de stem des archangels. Twee vragen zijn hier:

a. Wie deze engel is.
b. Wat deze stem is.

a. Sommigen zeggen dat deze engel Gabriël is, anderen Rafaël, anderen Michaël. De Joden hebben een oude overlevering, dat er zeven hoofdengelen zijn die voor de troon van God dienen, die daarom genoemd worden archangelen. De schrift schijnt daar veel over te spreken, en noemt die: 'Zeven vurige lampen waren brandende voor de troon; zeven hoornen, en zeven ogen; dewelke zijn de zeven Geesten Gods, Die uitgezonden zijn in alle landen' (Openb. 4:5; 5:6), en nog duidelijker: 'De (zeven) ogen des HEEREN, die het ganse land doortrekken' (Zach. 4:10), zeven engelen die voor God stonden (Openb. 8:2). Nu, wie van deze zeven de archangel is waarvan hier gesproken wordt, is niet gemakkelijk te bepalen, alleen is het waarschijnlijk dat al de archangelen en al de engelen hierdoor verstaan worden, als onder die ene begrepen zijnde, waarmee Mattheus 24:31 overeenkomt. Ainsworth heeft opgemerkt dat iets wat door velen gedaan is, waarvan één het hoofd is, dat dan dikwijls aan hem die het hoofd is, de daden van de anderen worden toegeschreven, bijvoorbeeld: Jojada bracht des konings zoon voort, en zette hem de kroon op, of: zij brachten des konings zoon voort, en zetten hem de kroon op (2 Kon. 11:12; 2 Kron. 23:11). Zo ook: 'David offerde brandoffers' (2 Sam. 6:17), of: 'Zij offerden brandoffers' (1 Kron. 16:1). En ook: 'Hij zal nederdalen met de stem des archangels'; of: 'Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid' (Matth. 24:31). Dat er zeven hoofdengelen zijn, en dat er één is die op nog een uitnemender wijze de archangel genoemd wordt, bevestigt Mede. Anderen zeggen: zoals onder de duivelen, één de overste van de duivelen is die zo genoemd wordt, en daarom wordt er gezegd: het vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is' (Matth. 25:41), zoals ook uit deze teksten: 1

Thessalonicenzen 4:17, Daniël 10:13 en Judas:9 besluiten enigen waarschijnlijk dat de goede engelen een overste hebben, te weten Michaël, die Judas de archangel noemt. Maar hiervan niet meer. De Heere behoede mij ervoor, dat ik intreed in deze dingen die ik niet gezien heb (Kol. 2:18), de dag zelf zal het ontdekken, en hierbij zal ik het laten, als hebbende genoeg gezegd tegen diegenen, die wijs zijn tot matigheid.

b. betreffend het tweede, wat deze stem van de archangel is. Ik meen dat wij daardoor verstaan moeten: de donder. Hier is, zoals wij gezegd hebben, een duidelijke betrekking met de handelingen bij het geven van de wet. Nu, de stem daar uitgedrukt, is behalve de stem van God en de stem van de trompet, de stem van de donder: 'En het geschiedde ten derde dage, toen het morgen was, dat er op de berg donderen waren' (Ex. 19:16; 20:18). In deze zin verklaren enigen deze woorden van de apostel, waarin gezegd wordt dat 'de wet door de engelen gesproken is' (Hebr. 2:2), omdat de engelen deze ongewone donder verwekt hebben, die mogelijk de stof geweest is van die duidelijke stem, waarmee de Heere tot Israël gesproken heeft, of als de wet door Christus gesproken is, zoals ik elders mijn mening verklaard heb, is Hij 'de Engel des verbonds' (Mal. 3:1), en de engel Zijns aangezichts' (Jes. 63:9). Toch belet dat echter niet dat de geschapen engelen de wet ook kunnen spreken, al is het niet ten opzichte van een duidelijke stem, dan toch in de stem van de donder die daarmee vergezelschapt is. Zo wordt de donder dikwijls genoemd: de stem van God, en de stem van Zijn heerlijkheid (Job 37:4, 5; Ps. 29:3, 9).

c. De Heere zal neerdalen 'met de bazuin Gods.' Zo'n stem was er ook bij het geven van de wet (Ex. 19:16; 20:18), en zo zal het nu ook zijn, als de mensen zullen geroepen worden om rekenschap te geven van het onderhouden of breken ervan. Om dit te verstaan, zegt onze overzetting dat Christus Zijn engelen zal zenden met een bazuin van groot geluid, maar in vier Griekse exemplaren, zoals Beza zegt, als ook in het Hebreeuwse evangelie van Mattheüs, in de algemene overzetting, en op de kant van onze laatste overzetting wordt gelezen: 'Hij zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid' (Matth. 24:31). En zo zijn de laatste woorden tot verklaring: 'met een bazuin', dat is met een grote stem, zoals de stem van een bazuin, zodat dezelfde lezing waarschijnlijk bewijst dat de laatste bazuin bij gelijkenis wordt genomen. Waarvan ik een meerdere bevestiging zo bewijs: als de engelen iets wordt toegeëigend, wat op hun geestelijke natuur niet past en wat zij tot uitvoering van hun dienst niet nodig hebben, dan moet zoiets bij gelijkenis genomen worden, tenzij de naaste woorden of enige andere schriftplaatsen ons van hun eigen uitleg overtuigen. Maar een stoffelijke bazuin van zilver of koper of andere metalen past niet bij de geestelijke natuur van de engelen. Ook hebben zij zo'n bazuin niet nodig om een groot geluid in de lucht te maken. Het is duidelijk dat zij zonder bazuin een groot geluid, zoals het geluid van een bazuin, kunnen maken, en daar is helemaal niets in de schrift dat ons de eigen uitleg van deze woorden zal opdringen, of ons enige waarschijnlijke aanleiding daartoe zal geven. Voeg er nog aantoe dat een groot geluid soms wordt voorgesteld door de gelijkenis van een bazuin: 'En ik hoorde achter mij een grote stem, als van een bazuin' (Openb. 1:10); 'En de eerste stem, die ik gehoord had, als van een bazuin' (Openb. 4:1). Maar waarom wordt dit geluid als van een bazuin genoemd, de bazuin Gods? Ik antwoord: om haar grootheid, want het is in de Hebreeuwse taal gebruikelijk dat in de voorstelling van de grootheid, uitnemendheid of hoogheid van een ding de Naam van God gesteld wordt bij dat woord waardoor de zaak wordt aangeduid. Zoals Genesis 23:6: 'Een vorst Gods', dat is: een machtig vorst, Genesis 30:8:

'Worstelingen Gods', dat is: grote worstelingen. Psalm 36:7: 'De bergen Gods', dat is: grote bergen; Psalm 104: 16: 'Cederbomen Gods', dat is: zeer hoge cederbomen. Zo ook hier de bazuin Gods, dat is: een zeer groot geluid, als het geluid van een bazuin. In de wet wordt gezegd: 'Daar waren op de berg donderen en bliksemen en een zware wolk en het geluid ener zeer sterke bazuin, zodat al het volk verschrikte dat in het leger was' (Ex. 19: 16), en was er verschrikking bij het geven van de wet, o, wat een verschrikking zal er dan zijn op die grote oordeelsdag, als de zondaars vanwege de overtreding van de wet zullen veroordeeld worden!

3. Zo gauw zal het geroep niet geschieden, of de heiligen zullen opstaan. De levende heiligen zullen niet opstaan, maar deze bazuin zal op hen ook haar uitwerking hebben. Hen zal iets overkomen wat de dood gelijk is, en zij zullen veranderd worden. De orde hiervan heeft de apostel gegeven van de Heere: 'Want dat zeggen wij u door het woord des Heeren, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen vóórkomen degenen die ontslapen zijn. Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan; daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen tezamen met hen opgenomen worden in de wolken' (1 Thess. 4:15-17). De eersten die geroepen zullen worden, zijn de heiligen die ontslapen zijn, en dan zullen de levende heiligen direct veranderd worden. O, wat een dag zal dat zijn! Wat een vreemd gezicht zal het zijn, dat wij alle doden van het begin van de wereld zullen zien opstaan uit hun graven! Want de goddelozen, geloof ik, zullen opstaan zoals de padden uit hun holen, in een zwarte, lelijke en afgrijselijke gedaante. Onder de geleerden wordt gevraagd of de verworpenen weer opstaan zullen met al hun onvolmaaktheden die zij in dit leven gehad hebben, zoals sommigen van hen blind, mank, lam, verminkt, doof, stom, enzovoort geweest zijn, of zij dan in diezelfde staat weer zullen opstaan. Mij betreffend, ik denk dat God, de Schepper van de natuur, zoals Hij op die dag de menselijke natuur wil herstellen, er geen gebrek in de natuurlijke delen zijn zal. Werkelijk, in de verdoemden zal niet ontbreken, wat het gevoelen van de pijn in enig deel zou beletten, maar het ontbreken van enig lid zou deze algemene pijn beletten, die elk van de lichamen van de verdoemden in de hel zal overkomen. Hun lichamen zullen dan compleet zijn, maar het zullen lelijke, afgrijselijke, droevige en redeloze lichamen zijn, het tegenovergestelde van de heerlijke hoedanigheden van de lichamen van de heiligen.
Wel, welke lichamen (zou u zeggen) zullen die dan hebben? Ik antwoord: heerlijke lichamen, zo gauw zullen de lichamen van de heiligen niet zijn opgestaan, of zij zullen opvallen door bijzondere hoedanigheden: 'het lichaam wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid. Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht. Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt' (1 Kor. 15:42-44). De zon in haar heerlijkheid is maar een schaduw van de heerlijkheid van hun lichamen, en dit zal de verworpenen niet weinig pijnigen, als zij het onderscheid zullen zien van hun lichamen en van de lichamen van de heiligen. O, zullen zij zeggen, zie, daar zijn zij die wij bespot hebben, en nu zijn zij verheerlijkt. Zie, een wereld vol zonnen, tegelijk opkomende uit alle delen van de aarde, voorheen hebben wij geleefd op aarde, en wij hebben nooit meer dan één zon zien opgaan in het oosten, maar zie nu, miljoenen van zonnen in het oosten, westen, noorden en zuiden. O, dit zijn die heerlijke heiligen van de hemel. Zie met welke snelle en vlugge lichamen zij zich gereedmaken om

in de lucht te vliegen, om hun Heere en Zaligmaker daar te ontmoeten. En ondertussen staan wij op met zulke droevige, plompe en lelijke lichamen, och, wat zal er van ons worden! Wel, dit is de dag van de opstanding. De engelen zijn nu hier geweest om onze graven te openen, om de stenen af te wentelen, en op hun geroep en geluid van de bazuin is ons verstrooide stof samengekomen, en zie, wij staan nu op de aarde.

4. Zo gauw zullen de heiligen niet zijn opgestaan, en hun zielen en lichamen weer verenigd met uitnemende majesteit, of de uitverkorenen Gods, van de eersten tot de laatsten, zullen samenvergaderd worden. Vraagt u: waar vandaan, en waarheen?

a. Waar vandaan? Uit de vier winden, van het ene uiterste van de hemelen, tot het andere uiterste ervan. Dat is: uit alle delen van de wereld, van het oosten, westen, noorden en zuiden. Dit is een algemene manier van spreken ten opzichte van ons gezicht, want de hemel is rond en heeft geen einde. De zin is, dat niet één van de heiligen in de hele wereld, van Adam af tot de laatste mens toe, zal verborgen blijven. Van de allerverborgenste en binnenste boezem van de aarde zullen zij allen samenvergaderd worden. Hoezeer hun stof zal verstrooid zijn in duizend delen, toch zal de kracht van Christus echter al dit stof herstellen en het samenbrengen tot hun onderscheiden, samengevoegde lichamen.

b. Op de vraag waarheen zij zullen worden vergaderd, zeggen enigen: naar het dal van Josafat, uit die tekst: 'De heidenen zullen zich opmaken en optrekken naar het dal van Josafat, maar aldaar zal Ik zitten om te richten alle heidenen van rondom' (Joël 3:12). Maar ik geloof dat deze tekst ziet op een bijzonder oordeel van God over Israëls vijanden, die rondom Jeruzalem woonden, en niet ziet op de algemene oordeelsdag. Anderen zeggen: naar de Olijfberg, uit deze tekst: 'Deze Jezus, Die van u opgenomen is in de hemel, zal alzo komen, gelijkerwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren. Toen keerden zij wederom naar Jeruzalem van de berg, die genaamd wordt de Olijfberg' (Hand. 1:11, 12). Maar ik geloof dat deze tekst alleen spreekt van de manier hóe Christus komen zal, en niet van de plaats wáár Hij zal komen. Voorzeker, het is niet waarschijnlijk dat het dal Josafats, de Olijfberg, een bekwame plaats kan zijn om alle mensen die ooit geweest zijn, nog zijn of zijn zullen, te bevatten, en daarom, als hier enige bepaling kan gemaakt worden, wil ik het liever houden met die tekst: 'Daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen tezamen met hen (die opgestaan zijn), opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet, in de lucht' (2 Thess. 4:17). Toen Christus deze zelfde vraag gesteld werd: 'Waar Heere? Waar zullen de heiligen vergaderd worden? Waar zal het algemene oordeel wezen?' heeft Hij geantwoord: 'Waar het lichaam is, aldaar zullen de arenden vergaderd worden' (Luk. 17:37). Door het lichaam verstaat Christus Zichzelf, en door de arenden Zijn uitverkorenen, omdat hun jeugd vernieuwd is zoals de arenden. Nu, de uitverkorenen moeten bij Christus komen, waar Hij ook is, en de apostel heeft verklaard dat Christus zal zijn in de lucht, in de wolken, en daarom moeten de uitverkorenen daarheen vergaderd worden: zij zullen door de heilige engelen opgenomen worden in de wolken, 'de Heere tegemoet, in de lucht.' O mijn broeders, wat zijn dit voor gezichten, wat een veranderingen, wonderen, wat een vreemd gezicht van de dingen zal er op deze dag zijn! Hoe komt het dat wij over deze dagvaarding niet zoveel peinzen zoals Hieronymus, die, zoals hij meende, dit geluid dagelijks hoorde: sta op, gij doden, en kom tot het oordeel? Mij dunkt dat een weemoedige en ernstige overdenking van deze zaak ons zeer nauw met Christus kan verenigen. Kom, onderzoek het een weinig en als wij door het gewoel van de dag zo worden weggerukt, dat wij niet tot een geestelijk gepeins kunnen komen, zo arbeid

ten minste 's avonds of 's morgens als alles stil is, of 's nachts als alles in rust is, om de dag des oordeels voor te komen. Stelt u zich voor, alsof u Christus zag in de wolken, zendende Zijn engelen met deze boodschap: ga en breng hier alle mensen van de wereld, maar vergadert eerst Mijn heiligen tot Mij: Adam en Abraham, de vaders van de wereld en de gelovigen, laat hen zien al hun kinderen en laat hun kinderen hen zien, en brengt ze allen tot Mijn troon. Maak de wereld wakker, en laat ontwaken en opstaan degenen, die nu in hun graven hebben geslapen, al is het enige duizenden jaren. Denk dan alsof wij de bazuin van God zouden horen, geblazen door de engel van God, en alsof het geluid ervan groter en groter werd, dat wij de bergen zagen springen zoals rammen en de heuvelen zoals lammeren. Dat wij alle graven in de kerken, op de kerkhoven, in de velden of de valleien, of in de zeeën zagen openspringen, dat wij zagen dat al de doodsbeenderen zich begonnen te bewegen en op te staan op hun voeten, en de engelen alle heiligen nemende op hun vleugelen, en zo met hen vliegende door de lucht, totdat ze gekomen zijn voor de troon en rechterstoel van Christus. Zou het wel mogelijk zijn dat zo'n gepeins onze ziel niet enigszins zou veranderen? Als mijn oren dit geluid hoorden en mijn ogen deze dingen zagen, zou het geen tijd voor mij zijn om deze dingen in het hart te leggen, om getrouw bevonden te worden in alle goede werken? Zo zeker als ik dit boek in mijn handen heb, zal ik één van degenen zijn die het geluid van de bazuin horen zullen, en ik zal uit het graf, waarin ik zal begraven zijn, weggenomen worden in de wolken waar Christus zal zitten. Welaan dan, hoe zou ik graag verrijzen? Zo lelijk als een pad, of zo heerlijk als een engel van God? O mijn God, druk dit op mijn ziel. Och, waar is mijn lamp, waar is mijn olie? Is alles al bereid? Ben ik al bereid en voorzien om mijn Heere in de lucht te ontmoeten? Christenen, is er enig leven in ons, laat ons dit bewerken en oefenen ten leven. O, dat zal ons verenigen met Christus en met Christus' banier. Wie zou onder deze banier niet willen voortgaan en Hem aanhangen, die alleen al leest van deze dagvaarding van de zielen op die vreselijke dag?

4. Van Christus en de ontmoeting met de heiligen op de dag des oordeels.

Zo gauw zullen de heiligen niet zijn opgenomen en gesteld voor de Rechter, of deze dingen zullen volgen:

1. Zij zullen zien en staren, hun stralen uitschieten en hun heerlijkheid op elkaar uitwerpen. O, die gemeenschap! O, die uitschietingen van stralen tussen Christus en Zijn heiligen! Zie, zoals twee verwonderde personen, twee geliefden, elkaar ontmoeten, hun ogen glinsteren en zien alsof zij elkaar wilden doorzien, zo zullen Christus en Zijn heiligen in de eerste ontmoeting op elkaar zien, alsof zij door elkaar wilden heenzien. En zo is de werking van dit aanzien, dat ze daardoor elkaars luister vergroten. Was het aangezicht van Mozes niet blinkende nadat hij bij God was geweest? En zullen ook de aangezichten van de uitverkorenen niet schijnen en blinken, als Christus ook op hen zal zien? Maar het zal daar niet bij blijven, want zoals zij door Christus zullen schijnen, zo zal hun schijnsel ook tot Christus terugkeren en Christus heerlijkheid geven. En dit versta ik dat de mening van de apostel is: 'Wanneer Hij zal gekomen zijn, om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen' (2 Thess. 1:10), niet alleen in Zichzelf, maar ook in Zijn heiligen, zodat de heerlijkheid, zoals die van Hem komt, ook tot Hem zal terugkeren: 'Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen' (Rom. 11:36).

2. Zij zullen verwonderd staan over de oneindige heerlijkheid, schoonheid, waardigheid en uitnemendheid die in Christus is. De heerlijkheid die zij Christus toebrengen, is niets vergeleken bij die heerlijkheid die in Hem Zelf is. Ach, als deze sterren, de heiligen, Christus slechts zullen aanschouwen, Die de Zon der gerechtigheid is, zij zullen zich bovenmate verwonderen. Zo zegt de apostel: 'Wanneer Hij zal gekomen zijn, om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen, en wonderbaar te worden in allen die geloven' (2 Thess. 1:10). Allen die geloven, zullen tot verwondering uitbarsten over Jezus Christus, zij zullen op het eerste gezicht zo'n uitnemendheid opmerken in Jezus Christus, dat zij daar op een oneindige manier mee zullen ingenomen zijn. Hier spreken wij van Christus, en al sprekende staan wij verwonderd, maar hoe zullen zij zich verwonderen, als zij niet alleen zullen spreken en horen, maar zien en aanschouwen Hem, Die het uitgedrukte Beeld Gods en het afschijnsel van des Vaders heerlijkheid is (Hebr. 1:3)! O, wat een luister brengt Hij overal voort! Glinstert niet zelfs Zijn lichaam meer dan een diamant in de zon? Ja, zelfs meer dan de zon, zoals die schijnt op de middag? Hoe kunnen de heiligen anders dan zich verwonderen over dit gezicht? O, daar is meer schoonheid en heerlijkheid in Jezus Christus dan ooit hun gedachten of inbeeldingen hebben kunnen bereiken. Daar is een groter gewicht van zoetheid, blijdschap en vermaak in Jezus Christus dan ooit het oog kan zien, het oor kan horen, of het hart kan verstaan (1 Kor. 2:9), wat voortdurend de ene gedachte aan de andere kan toevoegen en vermeerderen, kan begrijpen. Alle ziel zal dan uitroepen: ik heb geloofd dat ik veel heerlijkheid zou zien in Jezus Christus, als ik Hem ooit zou zien, ik heb wel enig schemerlicht of maanlichtschijnsel van Christus gehad op aarde, maar o, ik blinde, ik belemmerde, die nooit geloof kon hebben, gevoelen, gedachte of inbeelding om het duizend duizendste deel van de waarde en onvergetelijke heerlijkheid te peilen die ik nu in Hem zie. Wel, dit baart verwondering, als wij meer zien dan wij ooit hebben kunnen verwachten. De heiligen zullen dan uitroepen en zeggen: ik zie meer, tienduizendmaal meer dan ik ooit verwacht heb. Ik zie alle schoonheid van God in Christus voorgesteld, ik zie de zelfstandige weerslag van het licht en de heerlijkheid van de Vader in Jezus Christus, ik zie duizenden van uitnemendheden in Jezus Christus, die voorheen nooit aan mij geopenbaard zijn geweest. Dit is de ware natuur van verwondering, als men zich voortdurend verwondert over enige nieuwe en vreemde dingen. Christus' heerlijkheid zal dan al het voorgaande begrip te boven gaan. O, zij zullen zich verwonderen de Koning te zien in zo'n schoonheid. Zij zullen zich verwonderen de Rechter te zien in zo'n glinsterend en heerlijk kleed van majesteit, zij zullen zich verwonderen, en niet anders kunnen dan zich verwonderen.

3. Zij zullen de genade en heerlijkheid van Jezus Christus aanbidden en verheerlijken. Zoals van de vierentwintig ouderlingen gezegd is: 'Die nedervielen voor Hem, Die op de troon zat, en aanbaden Hem Die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hun kronen voor de troon, zeggende: Gij, Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want Gij hebt alle dingen geschapen, en door Uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen' (Openb. 4:10, 11). Zo zullen alle heiligen, die nu verhoogd zijn om tot Christus op te komen en te staan voor de troon, voor Christus neervallen en Hem aanbidden Die in alle eeuwigheid leeft, roepende en zingende rondom Jezus Christus, en Zijn heerlijkheid, genade en goedheid verbreidende. 'Na dezen zag ik en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande voor de troon en voor het Lam. (...) En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onze God, Die op de troon zit, en het Lam. En al de engelen stonden rondom de troon en rondom de ouderlingen en de vier dieren; en vielen voor de troon neder op hun

aangezicht, en aanbaden God, zeggende: Amen. De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 7:9-12). De heilige engelen zullen op die dag Jezus Christus de heerlijkheid geven. Een ieder van de gelovigen zal dan bekennen: hier is Christus, Die Zijn bloed voor mij heeft vergoten, hier is de Zaligmaker, Die Zijn leven voor mij heeft gelaten, hier is de Priester, Die Zichzelf tot een verzoening voor mij heeft gegeven, hier is de Persoon, Die mijn Middelaar is, Die voor mij gebeden en vrede gemaakt heeft, hier is de Verlosser, Die mij van de toekomende toorn verlost en bevrijd heeft. En daarop zullen zij deze halleluja's beginnen, die in eeuwigheid geen einde zullen hebben: 'Halleluja!' en nogmaals: 'Halleluja! Amen, Halleluja!' 'Want de bruiloft des Lams is gekomen en Zijn vrouw heeft zichzelve bereid' (Openb. 19:7).

4. Christus zal hen verwelkomen in Zijn heerlijke tegenwoordigheid. Als de vader zijn verloren zoon, die zich bekeerd had, weer kon ontvangen met omhelzingen en kussen, hoe zal dan Christus nu Zijn heiligen ontvangen, als zij zullen komen tot de statelijke voltrekking van de bruiloft. Zelfs Zijn hart zal opspringen (als ik zo mag spreken) op het gezicht van Zijn bruid. Zo gauw zal Hij haar niet zien en groeten, of Hij zal haar met deze en dergelijke woorden verwelkomen: O Mijn liefste, Mijn duive, Mijn schoonste! Kom nu, en bezit uw Man. Vele gedachten heb Ik over u gehad, voor Ik de wereld gemaakt heb. Ik heb Mijn oneindige, eeuwige gedachten besteed aan uw zaligheid. Aan het begin van de wereld heb Ik u beloofd: 'Ik zal u Mij ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, en in goedertierenheid en in barmhartigheden en (...) in geloof' (Hos. 2:18, 19). Ik ben het, Die omwille van u mens ben geworden, en heb geleefd en ben gestorven, weer opgestaan, opgevaren, en vanaf Mijn hemelvaart heb Ik voor u gebeden en de bruiloftskamer bereid, waarin u en Ik in alle eeuwigheid zullen leven. En nu ben Ik hier tot in de wolken gekomen, om u meer dan halverwege te ontmoeten, en Ik ben voornemens om u bij de hand te nemen en te brengen bij Mijn Vader. Nu neem Ik u aan voor de Mijne, o Mijn zuster, Mijn bruid, u bent Mij zo dierbaar als Mijn eigen hart. Kom, zie in Mijn hart, zie hier de liefde geschreven met gouden letters van vrije genade, nader tot Mij, want Ik moet u, en u moet Mij hebben. Ik zal Mij nooit meer zo vreemd van u houden als Ik tot deze dag toe gedaan heb. Soms hebben uw zonden een scheidsmuur tussen u en Mij gemaakt. Soms heb Ik Mij onttrokken en ben heengegaan, Ik heb geschuild achter de gordijnen en u hebt nu een tijd verborgen gelegen in het kabinet van het graf. Maar nu zullen wij nooit meer scheiden, nu zal Ik u brengen tot Mijn Vader, en zal tot Hem zeggen: Vader, zie hier is Mijn bruid, die Ik voor Mij getrouwd heb. Ondertussen, wees welkom bij uw Jezus, Ik heb u gekocht met Mijn bloed, Ik heb een kostelijke prijs voor u betaald, en nu zal Ik u dragen als een kroon der sieraad in eeuwigheid.

5. Christus zal hen zetten aan Zijn rechterhand: 'De koningin staat aan Uw rechterhand, in het fijnste goud van Ofir' (Ps. 45:10). Dit is het teken van Christus' liefde en achting van Zijn heiligen. Toen Hij Zelf opvoer naar de hemel, zei de Vader tot Hem: Zoon, zit aan Mijn rechterhand, en zo gauw zullen de heiligen niet opgenomen zijn tot Christus, of Hij zal hetzelfde tot hen zeggen: Zit u aan Mijn rechterhand. Christus zal hen ontvangen zoals de Vader Hem ontvangen heeft: Hij aan de rechterhand van God en zij aan de rechterhand van Christus. Hierin bestaat de grote verhoging van de heiligen, zoals Christus, gezet zijnde aan Gods rechterhand, door God zeer verhoogd is geworden, en Hij Hem een Naam gegeven heeft boven alle naam, zo zullen de heiligen nu ook zeer verhoogd worden door Jezus Christus. Nu zullen zij aangedaan worden met oneindige volmaaktheden, nu zal die

volheid van volmaaktheid, van eer en heerlijkheid hen toegebracht worden: 'aan Zijn rechterhand zal de koningin gezet worden, in het fijnste goud van Ofir, dat is in het beste, kostelijkste en fijnste goud. De Heere zal nu hemelse heerlijkheid over Zijn heiligen laten komen. Hij zal hen opsieren met al Zijn sieraad, passend voor de bruiloftsdag, en met waarheid, dit zal het begin zijn van de statie van de bruiloft van het Lam. Het verdrag was wel voorheen gemaakt, maar de statie is bewaard tot deze dag, en al de heerlijkheid van deze dag is nergens anders om, dan om de statie van de bruiloft voor te stellen. Zoals een bruidegom op de bruiloftsdag uitkomt in zijn heerlijkheid en de bruid in haar beste sieraad, en zoals de dienstboden, de ouders, de vrienden en allen op de bruiloftsdag zich zo heerlijk vertonen als zij kunnen, zo zal Christus op deze dag ook komen in heerlijkheid, met al Zijn engelen in hun heerlijkheid, en de heiligen, de bruid van het Lam: 'Des Konings dochter is geheel verheerlijkt inwendig' (Ps. 45:14). Hoewel de sterren haar glans mogen verliezen als de zon opgaat, zo zal echter de heerlijkheid van de heiligen niet minder zijn vanwege de Zon der gerechtigheid, maar veeleer groter. Dit is de dag waarop Christus de heiligen zal verheerlijken in de tegenwoordigheid van de hele wereld. Kom, zal Hij zeggen, en zit aan Mijn rechterhand, zoals een herder zijn schapen scheidt van de bokken, zo zal Ik u scheiden van de goddeloze verworpenen. U bent degenen waarin Ik nu voor eeuwig zal worden verheerlijkt, en daarom zal Ik u nu verhogen, verheffen en verheerlijken. Zit hier, of sta hier aan Mijn rechterhand. O kom, kom hier aan de rechterhand van uw Zaligmaker.

6. Hierop zal Christus Zich volkomen en dadelijk in hen verblijden, en zij in Hem. Hij zal Zich in hen verblijden, omdat Hij nu de arbeid ziet van Zijn ziel. Hij zal nu het doel zien van al Zijn doen en lijden hier op aarde, Hij zal nu het grote werk zien waaraan Hij gewerkt heeft, te weten de heerlijkheid van Zijn heiligen, en Hij zal niet anders kunnen dan Zich daarin verblijden. Zoals een mens, als hij een heel aardig en heerlijk werk gemaakt heeft, groot vermaak heeft om het te aanschouwen (God, de wereld makende, zag wat Hij gemaakt had, en ziende dat het goed was, had Hij Zijn vermaak daarin), zo zal Christus zien op Zijn heiligen, en ziende wat Hij gedaan heeft in het verheerlijken van zo'n arme worm, zal Hij daar een oneindig vermaak in scheppen. Nu zal Hij zien dat Hij tot Zijn doel gekomen is in dat grote voornemen en in de diepe raadslagen die Hij vóór de wereld gehad heeft. Hij had toen voorgenomen enige zondaars zalig te maken en die eindelijk bij Hem te brengen, om Hem in Zijn heerlijkheid te aanschouwen en de rijkdom van Zijn genade bekend te maken, en tot dat doel had Hij voortdurend het grote werk van onze zaligheid uitgevoerd, zoals wij verstaan hebben. En Hij, dat nu in hen volbracht en vervuld ziende, moet Zich noodzakelijk verblijden: 'Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion, laat uw handen niet slap worden. De HEERE uw God is in het midden van u, een Held Die verlossen zal; Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich' (Zef. 3:16, 17).
En zoals Hij Zich in hen zal verblijden, zo kunnen zij niet anders dan zich in Hem verblijden, zoals Hij Zich verheugt in hun heerlijkheid, zo verheugen zij zich in de Zijne. Zullen zij niet zijn aan Christus' rechterhand? ls dat niet de plaats van vreugde, het paradijs Gods? 'Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk' (Ps. 16:11). Zelfs hun zitten aan Christus' rechterhand is het begin van de hemelse vreugde. Christus' tegenwoordigheid baart vreugde. 'Zijn heerlijkheid is in vreugde', zegt Judas (vs. 24), maar o, wat een vreugde, wat een uitnemende vreugde zal het zijn, gezet te worden aan Christus' rechterhand! Nu zal die vreugde beginnen, die in alle eeuwigheid geen einde zal hebben. O, wat een vermaak, dat

de zaligen zullen voelen in hun zien, kennen, beminnen en bemind worden door Jezus Christus! O Heere Christus, laat ik hier verdrukkingen hebben, laat ik hier mijn dagen doorbrengen in droefheid en mijn brood eten met zuchten, straf mij hier, verbrijzel mij hier, brand mij hier, opdat ik daar mag gezet worden aan Uw rechterhand. Want dan zal er vreugde zijn, en de droefheid zal weg zijn. De droefheid is maar voor één nacht, deze nacht van het leven, maar de vreugde zal komen in die morgen van de opstanding, en het zal in eeuwigheid geen nacht meer zijn.

5. Van Christus' vonnis over Zijn heiligen.

Zo gauw zullen zij niet gezet zijn aan Zijn rechterhand, of Hij zal Zich bereiden tot het vonnis, in de opening waarvan ons staat op te merken:
A. De voorbereiding.
B. Het vonnis zelf.

A. De voorbereiding voor het vonnis zal zijn: een onderzoeken van de partijen, waarover het vonnis gaan zal.
1. Het boek zal moeten geopend worden: 'En ik zag de doden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is' (Openb. 20:12). Het is gesproken naar de gewoonte bij de mensen, waar bij de openbare rechtshandelingen alle schriften van het proces voor de dag worden gehaald. Onderzoeken, verklaringen van getuigen, om aan te tonen dat alle handelingen, zelfs de allerverborgenste, daarbij zullen vertoond en ontdekt worden. Augustinus meent dat deze boeken, de boeken van het Oude en Nieuwe Testament zijn, waarin alle dingen, die gedaan of gelaten moeten worden, door God zijn voorgeschreven, en dat dan deze boeken zullen geopend worden, om daarnaar het vonnis te geven. 'In de dag, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie' (Rom. 2: 16). Origenes, en de meesten met hem, verstaan hierdoor de boeken van onze consciëntie, die nu gesloten en verborgen zijn voor de mensen, maar dan voor de hele wereld geopend zullen worden. Wat deze boeken ook zijn, wij vinden hier een boek geopend, dat eigenlijk voor de heiligen is en genoemd wordt: 'het boek des levens.' In dit boek staan de namen van alle uitverkorenen, van de eerste tot de laatste. Jan, Jozef, Maria, Elisabeth, enzovoort, u staat allen in dat boek. Daar is de bijzonderheid en daar hebt u de zekerheid: uw namen zijn in de hemel geschreven, verblijd u daarin. O, wat is er een vreugde bij de heiligen, als zij dit boek eens geopend zien, en hun namen daar zien geschreven en gegraveerd in de letters van de heerlijkheid. Zelfs dit boek verklaart mij dat God van alle eeuwigheid een bijzonder en zeker getal van personen heeft uitverkoren om zalig te maken, en dat geen anderen zalig kunnen worden, dan zij die zijn uitverkoren, nu, allen die zijn uitverkoren, kunnen niet uitvallen. 'Allen die het beest aanbidden, hun namen zijn niet geschreven in het boek des levens des Lams, Dat geslacht is voor de grondlegging der wereld.' En daartegenover, 'die overwint, die zal bekleed worden met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitdoen uit het boek des levens, en Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen' (Openb. 13:8; 17:8; 3:5). Dit is de dag waarop dit boek des levens zal worden geopend, en Christus zal voor God en de engelen oplezen de naam van een ieder uitverkorene. Niet dat Christus een boek nodig zou hebben, of een ieders naam zou lezen, maar dat Zijn verkiezing zo vaststaat, dat Hij zowel een ieder uitverkoren heilige kent, als wij hun namen kennen, die wij tot

gedachtenis in onze boeken gesteld hebben. En dan zal Hij Zijn heiligen deze eer doen, dat Hij hun namen bekend zal maken voor de gehele wereld.
Al de werken, handelingen, genaden, plichten en (het kan zijn) de zonden van de heiligen, zullen opgehaald en voorgesteld worden. De Heilige Geest zegt ons dat de doden geoordeeld worden uit hetgeen in de boeken geschreven was. Waaruit blijkt dat niet alleen namen, maar ook zaken geschreven zijn, en deze dingen worden opgehaald en daarnaar worden zij geoordeeld.

1. Zoals: de kwade dingen, de onvruchtbare werken van de duisternis. Daar wordt gevraagd, en ik durf het niet te zeer te bevestigen, of de zonden van de heiligen in de dag des oordeels geopenbaard zullen worden. Sommigen ontkennen het, omdat God in Zijn beloften zo duidelijk spreekt van de uitdelging van de overtredingen, van ze niet meer te gedenken, van ze te dempen en in de diepten van de zee te werpen, van ze achter Zijn rug te werpen (Jes. 43:25; 44:22; 38:17; Micha 8:7). ln welk opzicht, naar hun zeggen, van de gelovigen gezegd wordt, dat zij niet zullen komen in de verdoemenis (Joh. 5:24.). Ik versta dat deze laatste woorden verkeerd worden uitgelegd, omdat door het oordeel niet wordt te kennen gegeven onderzoeken, maar verdoemenis. En in onze beste overzetting is het ook zo overgegeven. Anderen staan het toe op deze gronden.

a. Omdat vele zonden van gelovigen en goddelozen aan elkaar verbonden zijn, en er geen oordeel van onderzoeking zijn kan, vóór de verdoemenis voorgaande, of die van de gelovigen zouden ook moeten opgehaald worden.

b. Omdat het in het algemeen gezegd wordt ten opzichte van allerlei mensen dat 'de boeken zijn geopend', door welke boeken de meesten verstaan de consciëntie van de mensen, en door het openen van deze boeken verstaan zij de openbaring en ontdekking van de consciëntie op de algemene dag.

c. Omdat de schrift het duidelijk zegt. Niet of deze teksten waarachtig zijn, dat de zonden zijn vergeven, uitgedelgd, weggeworpen en niet meer gedacht, dit is zoveel als tot verdoemenis. Maar betreffend het onderzoeken heeft de Heere in het algemeen gesproken, dat 'van elk ijdel woord, hetwelk de mensen zullen gesproken hebben, zij van hetzelve zullen rekenschap geven in de dag des oordeels' (Matth. 12:36). Als de uitslag aan deze zijde zou zijn (mij betreffend, ik ben zo onverzettelijk niet, maar wil mij graag aan de geesten van de profeten onderwerpen), zo zal deze ontdekking toch niet zijn tot schaamte, droefheid, kwelling of schande van de gelovigen, maar alleen om Gods gerechtigheid voor te stellen, en om Gods goedheid en vrije genade in Christus destemeer te verheerlijken. Hoe zal Christus dan verhoogd worden als de hele wereld zien zal dat Zijn rechtvaardigheid en goedheid, Zijn waarheid en goedertierenheid elkaar nu weer zullen ontmoeten en kussen? Zo was het bij Zijn eerste komst, en zo zal het ook zijn bij de tweede, dan zullen Zijn gerechtigheid en goedertierenheid, rechtvaardigheid en goedheid allen bekend worden, omdat Hij door Zijn eigen verdiensten, ondanks hun zonden, al Zijn heiligen zal brengen tot deze heerlijkheid.

2. betreffend de goede dingen, hetzij goede werken, plichten of genaden, is er geen verschil, of deze allen zullen in die dag opgehaald en opengelegd worden.

a. Wij zien Christus de goede werken van hen, die aan Zijn rechterhand staan, optellen; 'Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd; Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht; Ik was

in de gevangenis en gij zijt tot Mij gekomen' (Matth. 25:35, 36). Het is zo dat wij in dit register niets van het geloof vinden, maar alles van de werken, maar dit is zeker, het geloof is er ingesloten, zoals het leven van de boom in de vrucht begrepen is. Niet alleen, noch voornamelijk zijn de werken hier verhaald vanwege de goedheid van het werk in zichzelf aangemerkt, maar zoals deze werken ons geloof en onze liefde tot Jezus Christus uitdrukken, omdat wij door het geloof Christus hebben kunnen zien in een arme bedelaar of gevangene, en dat wij Jezus Christus hebben kunnen beminnen in deze armen, meer dan in al onze wereldse goederen en vrijheden. Het verwondert mij niet, dat Paulus zijn Korinthiërs heeft aangeraden: 'Zie, dat gij ook in deze gave overvloedig zijt' (2 Kor. 8:7), dat hij zijn Filippenzen heeft gebeden: 'En dit bid ik God, dat uw liefde nog meer en meer overvloedig worde' (Filipp. 1:9), dat hij voor zijn Thessalonicenzen heeft gebeden: 'En de Heere vermeerdere u en make u overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen' (1 Thess. 3:12), en dat hij God voor hen gedankt heeft: 'Wij moeten God allen tijd danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en dat de liefde van een iegelijk van u allen, jegens elkander overvloedig wordt' (2 Thess. 1:3). Christenen, och, dat wij maar konden bedenken dat elke plicht aan God of mensen gedaan, dat elke penning aan een arme, naakte gelovige gegeven, dat elke beker koud water aan een profeet gegeven in de naam van een profeet, zijn loon niet zal verliezen, maar op die dag opgeteld worden, gesteld als een volkomen register. Ten eerste, voor dit stuk geld, gegeven op die dag aan zo één, voor dit stuk brood op die dag gegeven aan zo één, enzovoort. O, wie zou niet overvloedig willen zijn in geloof en liefde! O, wie zou iets te goed, te veel of te kostelijk achten, om het de behoeftige leden van Jezus Christus te geven? De leraars is een last opgelegd om deze leer te preken. Ik bid u: laat mij toe dat ik mij van mijn plicht ontlast, en die neerleg en achterlaat aan uw deuren, waar de armen in het algemeen staan; 'Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld (...) dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededelende zijn en gemeenzaam, leggende voor zichzelven weg tot een schat een goed fundament tegen het toekomende, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen' (1 Tim. 6:17- 19). U, aan wie God de rijkdommen van de wereld gegeven heeft, zo graag als u Christus zou willen vertroosten, leer deze les: bedenk welke van deze twee rekeningen het meest vertroostend zal zijn op die dag: zoveel gegeven tot dat en dat heilig gebruik, of zoveel gegeven op een feest, en tot onthaling van die en die brave christenen? Zoveel tot voortplanting van het Evangelie, of zoveel tot dobbelstenen, kaatsen of wedrennen van paarden? Als iemand u zou zeggen dat u Christus en de armen moest onderhouden of u moest sterven in de hel, dat u de naakte Christus zou moeten kleden en de armen, of u zou in alle eeuwigheid naakt moeten gebracht worden tot de vurige gramschap van de Heere, o, wat een strengheid zou u dat noemen! Maar ik bedenk mijzelf: als Christus u zal zetten aan Zijn rechterhand, dan zal Hij al uw liefdewerken en al uw liefdesarbeid voor de heiligen optellen. U, die arm bent en niets hebt te geven, Hij zal u verhalen van uw goede werken, en is het niet méér geweest, dan hebt u toch op zo'n tijd een penninkje in de schatkist geworpen, en op zo'n tijd hebt u een brief gedragen voor de Heere Jezus. Deze kleine, geringe en arme liefdeswerken zal Hij ophalen en roemen voor de gehele wereld.

b. Niet alleen de goede werken aan de mensen, maar ook alle plichten van de heiligen aan God bewezen, zullen in gedachtenis komen. O, dan zal het blijken wie de Heere in geest en waarheid gediend heeft, en wie niet. Dan zullen de mensen en engelen weten: op die en die dag heeft deze arme heilige zo'n geestelijke plicht volbracht. Elk gebed in het openbaar en in het verborgen, elke traan uitgestort om de zonde, elke zucht, uitschieting

of zien op Jezus, zal door Jezus opgetekend worden. Van Cornelius wordt verhaald dat zowel 'zijn gebed tot God als zijn aalmoezen tot gedachtenis waren opgekomen voor God' (Hand. 10:4). Werkelijk, elke plicht met betrekking tot de eerste tafel, is in de hemel opgeschreven, en als de boeken op die dag geopend zijn, zal het blijken dat u zo'n gebed op die morgen hebt gedaan, en zo één op die avond in uw binnenkamer. En nu zal Christus zeggen: heb Ik u niet gezegd, als gij uw Vader zou bidden in het verborgen, dat het u in het openbaar zou vergolden worden (Matth. 5:6)? Wel, nu zult u uw loon hebben in een volkomen mate, hier zal Ik al uw verborgen plichten openbaren aan mensen en engelen, de hele wereld zal het weten 'Gij hebt mijn omzwerven geteld; leg mijn tranen in Uw fles; zijn zij niet in Uw register?' (Ps. 56:9).

c. Niet alleen de plichten, maar ook de genaden zullen nu verhaald worden: uw kennis, geloof, hoop, liefde, geestelijke blijdschap, uw vrees, gehoorzaamheid, bekering, nederigheid, zachtmoedigheid, lijdzaamheid, ijver en standvastigheid zullen volkomen ontdekt worden. Daar is een tijd geweest dat in het reukwerk van zo'n gebed, verschillende zoete specerijen samen verbrand zijn. Daarin was het geloof door de liefde werkende, daarin was nederigheid, lijdzaamheid in de onderwerping aan Gods wil en welbehagen. Daarin was hoop op een genadig antwoord van God ter rechter tijd, daarin was heiligheid, verslagenheid des harten en liefde tot anderen, enzovoort. Daar was een tijd, zegt Christus, dat Ik Mijn mirre geplukt heb, met Mijn specerij, dat Ik Mijn honingraten met Mijn honing heb gegeten, dat Ik Mijzelf vermaakt heb in uw hemelse genaden. Ik zal nooit vergeten, 'Gij hebt Mij het hart genomen, Mijn zuster, o bruid; gij hebt Mij het hart genomen met één van uw ogen, met één keten van uw hals' (Hoogl. 4:9). Wel, zo zal de Heere voorstellen en verklaren aan de gehele wereld wat voor lieve kinderen Hij heeft gehad, dan zal pas duidelijk blijken, Mozes' zachtmoedigheid, Abrahams geloof, Jakobs lijdzaamheid, Pinehas' ijver en Maria Magdalena's liefde. En naar de mate van de genade aan u gegeven, zal Christus u voorstellen. Wij roemen de gaven van die en die heiligen in hun sterven, maar o, laat Christus mij roemen en Zijn genade in mij in de dag van de opstanding.

B. betreffend het vonnis zelf: 'Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld' (Matth. 25:34). Elk woord hiervan is vol van leven en vreugde. 'Komt', dit is de nodiging van de Koning, van Zijn heiligen tot Zijn hof. Eerst heeft Hij hen gedaagd in Zijn tegenwoordigheid, en nu ze bij Hem zijn, wil Hij van hen niet scheiden, zij moeten nog dichter bij komen en met Hem in Zijn woonkamer gaan. De woningen zijn bereid, het Avondmaal van het Lam is bereid, en nu begint Hij de plechtige nodiging aan Zijn bruid: Komt! 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders.' Christus heeft hen gezegend, toen Hij ten hemel is gevaren, en toen Hij nog op aarde was, heeft Hij hen menigmaal zalig geprezen: 'Zalig zijt gij, armen! Zalig zijt gij, die nu hongert! Zalig zijt gij, die nu weent!' (Luk. 6:20, 21). Maar nu heeft Hij hen genoemd 'de gezegenden Zijns Vaders.' Niet alleen Christus, maar ook God de Vader heeft hen altijd aangemerkt als Zijn kinderen. Het is zowel de wil van de Vader, als de wil van Christus dat zij zalig zullen zijn: gij gezegenden Mijns Vaders 'beërft dat Koninkrijk.' Christus had hen eerder gezegd: 'Het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven' (Luk. 12:32), maar toen waren zij slechts dienstknechten, of als minderjarige kinderen, maar nu zijn zij 'erfgenamen, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus' (Rom. 8:17). Nu zijn zij gekomen tot hun volle jaren, 'tot de mate van de grootte der volheid van Christus'

(Ef. 4:13), en daarom moeten zij de erfenis in bezit hebben, zij moeten allen koningen zijn: zelfs dit woord maakt hen tot koningen, het is de heerlijke kroning van de heiligen. Het is de zalving, de handeling van de zalving, het zetten van de kroon op de hoofden van de heiligen: 'Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben' (2 Tim. 4:8). 'Beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is.' Zoals het helse vuur vanouds bereid is, zo ook dit hemelrijk, dit is het eerste geschapene geweest dat God ooit gemaakt heeft: 'In den beginne schiep God de hemel' (Gen. 1:1). Zijn eerste werk was de hemel te maken voor Zichzelf en voor Zijn heiligen, om daarin te wonen. Hij heeft die voor hen bereid. Maar waarom voor hen? Zijn de engelen niet de eerste schepselen geweest die het in bezit gehad hebben, ja, zijn zij daar niet in geschapen, of tegelijk ermee? Ja, maar de engelen zijn niet de eigenlijke erfgenamen, zonen, leden en de bruid van God en van Christus, zoals de heiligen zijn. De engelen zijn maar gedienstige geesten en dienstknechten van de Bruidegom, maar de heiligen zijn de bruid zelf, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, 'bereid voor u van de grondlegging der wereld.' Dit was het grote oogmerk van God en Christus van alle eeuwigheid, vóór de grondlegging van de wereld en met het leggen van de eerste steen en verder, zijn zij altijd bezig geweest om dit grote werk uit te voeren. Het is niet een werk van gisteren alleen, nee, nee, God heeft Zijn eeuwige gedachten daarover laten gaan: 'Hij heeft ons uitverkoren voor de grondlegging der wereld' (Ef. 1:4).
O, wat zullen de heiligen wel denken als dit vonnis zal worden uitgesproken! O, wat een vreugde zal er in hen komen, als zij nu zullen ingaan in de vreugde van hun Heere! Mij dunkt, als het mogelijk was dat er in de heerlijkheid tranen konden vergoten worden, dan zouden de heiligen niet kunnen zien dat Christus een kroon toereikt om die op hun hoofd te zetten, zij zouden moeten wenen en hun hoofden weghalen, maar Christus begeert dit zo. Deze eer zullen alle heiligen hebben. Loof de Heere!

6. Van het oordeel van Christus en al de heiligen, over de wereld.

Zodra zal het vonnis over de heiligen niet zijn uitgesproken, zij zullen zo gauw niet zijn gerechtvaardigd, ontslagen, gezalfd en gekroond, of direct zullen zij op de troon gesteld worden en met Jezus Christus zitten om de wereld te oordelen.
Let hierbij op deze stukken:

1. Zoals Christus zit op een troon, zo zullen de uitverkorenen nu ook op tronen gezet moeten worden: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon' (Openb. 3:21). Tronen zijn voor koningen en rechters, en Christus, Die Zijn heiligen tot deze staat verhoogd heeft, wil dat ze met Hem zullen zitten zoals zoveel rechters en zoveel koningen. Of als dat een grotere eer zou zijn, dat ze tronen voor zichzelf hebben, dan dat ze met Christus zitten in Zijn troon. Johannes heeft in zijn gezicht vele tronen gezien: 'En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hen gegeven' (Openb. 20:4). En Christus Zelf heeft tot Zijn apostelen gezegd: 'Voorwaar Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt in de wedergeboorte wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls' (Matth. 19:28). Hieruit willen enigen bewijzen, dat onder alle heiligen de apostelen de tronen het dichtst bij Christus zullen hebben, ondanks dat het de anderen ook niet aan tronen ontbreken zal, want niet alleen twaalf tronen, maar twaalf aan twaalf zijn

er gezet rondom de troon van Christus: 'En rondom de troon waren vierentwintig tronen; en op de tronen zag ik de vierentwintig ouderlingen zittende, bekleed met witte klederen, en zij hadden gouden kronen op hun hoofden' (Openb. 4:4). Daar worden maar vierentwintig tronen en vierentwintig ouderlingen gesteld, maar daardoor wordt Christus' hele kerk vertoond. Het is helder genoeg dat alle heiligen duidelijk zullen verschijnen in de heerlijkheid van Christus' Koninkrijk, hebbende de tronen met zich in de lucht tijdens de duur van het oordeel.

2. De bokken aan de linkerhand zullen dan geroepen worden om hun oordeel te ontvangen. Zo gauw zullen de heiligen niet gezet zijn op hun tronen, of Christus zal zeggen: U heilige engelen, breng al Mijn vijanden hier die gezegd hebben dat Ik over hen niet zou heersen, om hen te verbrijzelen met Mijn ijzeren staf en hen te verbreken zoals een pottenbakkersvat. O, wat een vrees en schrik zal nu op de verworpenen vallen! Let maar eens op de staat van de gevangenen, als de rechter dit woord spreekt: Kom, stokbewaarders! Breng deze gevangenen hier voor de vierschaar. Maar ach, kunnen wij een vergelijking maken die overeenkomt met deze staat van de verworpelingen? Nu zullen hun harten bezwijken van vrees, nu zullen zij de dood zoeken (och, hoe graag zouden zij weer sterven!), maar zij zullen hem niet vinden: nu zullen zij roepen tot de bergen en steenrotsen: 'Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op de troon zit, en van de toorn des Lams' (Openb. 6:16). Zoals een gevangene in een wanhopige staat liever in zijn vuile stinkende gevangenis wil blijven, dan in de vrije lucht te komen tot de executie, zo zouden de verworpenen, nu ze uit de aarde opgewekt zijn, graag tot de aarde willen terugkeren en graag daar blijven, zij het niet boven de aarde met haar vermaak, dan ten minste in de ingewanden ervan met verrotting en eenzaamheid. Zoals de misdadigers naar de dood toegedreven worden, en zij tot vergroting van hun zwarigheid uitroepen: heuvelen, bedek ons, bergen, val op ons, ja, meer zwaarte, meer steenrotsen, meer bergen, verberg ons, druk ons, bedek ons, verniel ons. Maar alles tevergeefs. Het bevel is gegeven, de engelen en de duivelen zullen hen naar de vierschaar drijven, want de Heere heeft het gezegd: 'Deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild, dat Ik over hen koning zou zijn, brengt ze hier' (Luk. 19:27).

3. Zij zullen opzien naar Christus en Zijn heiligen, nu zittende op hun tronen. Zoals de gevangene staat voor de vierschaar voor het aangezicht van de rechters, zo zullen deze verworpenen de Rechter en al Zijn bijzitters recht in het aangezicht zien.

1. betreffend de Rechter, zij zullen Hem zien: 'Ziet, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem doorstoken hebben' (Openb. 1:7). Wij hebben hierboven verstaan dat Christus zo gauw niet is gekomen in de wolken, of zij hebben Hem toen gezien, zoals de gevangene de rechter ziet gaan naar de rechterstoel. Maar ach, nu zullen zij Hem zien op Zijn rechterstoel, bereid om met Zijn vuurvlammende ogen en donderende stem hun vonnis uit te spreken. De gevangenen voor de vierschaar mogen hun aangezicht van de Rechter niet afkeren wanneer Hij hun vonnis begint, zo ook de verworpenen niet, zij zullen Hem moeten zien in Zijn majesteit, Die zij niet hebben willen aanzien in Zijn nederigheid, om zoveel temeer Zijn macht te voelen, als zij Zijn zwakheid verachtelijk belachelijk gemaakt hebben! O, het onderscheid tussen Christus' eerste komst in het vlees en Zijn tweede komst in de wolken! Toen kwam Hij in armoede, nu in majesteit, toen in nederigheid, nu in heerlijkheid, toen met arme schaapherders, nu met sterke engelen. Toen was Hij een verachting van de volkeren, nu een schrik voor de

wereld, toen gekroond met doornen, nu met majesteit, toen veroordeeld door een mens, nu veroordelende alle mensen, toen als een lam, nu als een leeuw. O, hoe verschrikkelijk om aan te denken! Hoe zal het gezicht van de Rechter de goddelozen ontstellen, en dat temeer omdat zij zullen zien Degene, Die zij doorstoken hebben! Is dit niet de verzwaring van hun schrik? Veronderstel dat een schuldige doodslager komt tot zijn onderzoeking, zal het rode kleed van de rechter zijn hart niet doen bloeden vanwege zijn bloedstorting? En vertoont dat rode kleed niet een verschrikkelijke slag voor zijn ogen? O, wat een gezicht is dit dan, wanneer de gedode Mens zit op de rechterstoel, de geopende wonden van onze Zaligmaker voortdurend bloedend in het aanzien van de gevangenen! Wel mogen zij hun hoofden laten hangen, maar hun ogen zullen zij niet sluiten, zij zullen Hem zien, zegt de tekst, ja, ook degenen die Hem doorstoken hebben, zullen Hem zien. Zelfs dit gezicht zal hen overtuigen, alsof zij Christus hoorden zeggen: u bent de man die Mij vermoord hebt, u bent degene die Mij doorstoken hebt. Deze wonden en deze tekenen van de nagelen in Mijn handen en voeten zijn uw eigen werk met uw zondigen tegen Mij. En wie kan zeggen of Christus niet op deze manier zal spreken: 'Kom, u allen, aan Mijn linkerhand, bereid u tot het vonnis. Ik ben Degene Die u opnieuw gekruist hebt. Ik ben Degene Wiens Persoon u veracht, Wiens geboden u niet gehoord, Wiens dienaars u mishandeld hebt, Wiens dienstknechten u gehaat, Wiens aanbiedingen u verworpen, en van Wie u gezegd hebt: daar is geen gestalte in Hem, dat wij Hem zouden begeren.' Wat Hij ook zal zeggen, dit geloof ik, dat Zijn vriendelijk aangezicht op die dag voor de goddelozen zeer verschrikkelijk zal zijn. Ach, het zal hen zo snijden dat zij Hem op de rechterstoel zullen zien Die zij zo boosaardig buiten hun deuren gesloten hebben, hun lust beminnende boven Zijn tegenwoordigheid, dat zij met de uiterste droefheid en bitterheid van hun geest zullen beginnen te zuchten en zeggen: 'Ach, Die ik nu zie en Die ik nu moet zien, en niet anders dan zien! Hij, Die ik nu zie zitten op die vlammige, witte en heerlijke troon, is Jezus Christus, de almachtige God, de Vredevorst, de waarachtige Messias, Wiens dierbaar bloed als water op aarde is vergoten om Zijn volk zalig te maken van hun zonden. Hij is het, ja, Hij is Dezelfde, Die mij, toen ik nog op aarde leefde, zo dikwijls door Zijn getrouwe dienstknechten genodigd en gevraagd heeft, Die mij met tranen van dierbare liefde verzocht en gesmeekt heeft dat ik mijn lusten zou verlaten en de duivel zou verloochenen. Die dikwijls aan de deur van mijn hart geklopt heeft om ingelaten te worden, Zichzelf aanbiedende te zullen zijn mijn algenoegzame en eeuwige Man, zeggende mij dat, als ik Hem maar had willen aannemen, nu op deze tijd de statie van onze bruiloft zou geweest zijn, en Hij nu met Zijn almachtige hand een onverderfelijke kroon van gerechtigheid en heerlijkheid op mijn hoofd zou hebben gezet. Maar ik heb helaas, zoals een moedwillige, wanhopende booswicht, mijn eigen barmhartigheid verzaakt en mijzelf het eeuwige leven niet waardig geacht, heb boos en wreed tegen mijn eigen ziel al de middelen vervolgd die mij zouden hebben geheiligd, en alle dienstknechten van God die mij zouden hebben behouden als werktuigen in Christus' hand. En nu, o, hoe gelukkig zou ik zijn, als ik honderdduizend, miljoenen mijlen ver mocht zijn van dit gezicht van Jezus Christus! Och, dat deze ogen in mijn hoofd weer gaten waren, zoals zij juist nog geweest zijn toen ik lag te rotten in het graf! Och, dat ik mij ergens heenkeren kon van dit heerlijk gezicht! Och, was ik een steen, of een boom, of iets anders dat geen ogen heeft! Och, dat ik geen ogen had van binnen, noch verstandelijke kracht om Christus te begrijpen, of om Christus te kennen als mijn Rechter, Die nu bereid is om mij in de hel te stoten!' Werkelijk, zo zal het ellendige wensen van de goddelozen zijn, als zij zullen zien op Christus, zittende op de troon van het gericht.

2. betreffend de heiligen, de goddelozen zullen die ook zien. In der waarheid, die zullen zo dicht bij hun Zaligmaker zitten, dat zij Hem niet zullen kunnen zien, of zij moeten hen ook zien. De heiligen zullen zijn op hun tronen, of in de troon, of rondom de troon van Jezus Christus, en de verworpenen zullen regelrecht tegenover de heiligen staan, zodat ze hun ogen niet van hen zullen kunnen afhouden. In de gelijkenis wordt gezegd dat de rijke man, zijnde in de hel, zijn ogen ophief, en zag Abraham van verre, en Lazarus in zijn schoot (Luk. 16:23), maar deze afstand, zo ver van elkaar als hemel en hel, kan niet naar de letter, maar moet als gelijkenis verstaan worden. Hier is het anders, want hoewel de scheiding al gemaakt is, zo is echter het vonnis of de uitvoering niet gegaan over de verworpenen, en zeker, vooralsnog zijn beiden de heiligen en de verworpenen nog in de lucht, de één aan de rechter- en de andere aan de linkerhand van Jezus Christus, en daarom kunnen zij niet anders dan een volkomen gezicht van elkaar hebben. In één van de apocriefe boeken is een duidelijke beschrijving van dit gezicht: 'Dan zal de rechtvaardige met grote vrijmoedigheid staan voor het aangezicht van degene, die hem verdrukt en zijn moeiten verworpen hebben. En zij dat ziende, zullen door zware vreze beroerd worden, en zich ontzetten over deze onvermeende zaligheid. En berouw hebbende, zullen zij onder elkander zeggen: Deze was het waar wij eertijds om lachten, en die wij altijd met de vinger nawezen. Wij zotten, hielden zijn voor leven razernij, en zijn einde voor oneerlijk. Hoe is hij nu gerekend onder de kinderen Gods, en hoe is zijn lot onder de heiligen!' (Boek der Wijsh. 5:1-5). Hier is een gezicht dat de goddelozen zal kwellen en verbaasd maken, dat degenen, die eertijds hun voetbanken geweest zijn, nu zullen zitten op tronen. Dat de arme Lazarus, eertijds voor de deur van een zeker rijk man liggende, nu zal blinken zoals een ster naast de Zon der gerechtigheid. Dat degenen die door hen waren veracht, gelasterd, gedood, vermoord, nu hun rechters zullen zijn, verenigd met Jezus Christus, om hen naar de hel te wijzen. O, wie kan de verschrikkelijke gedachten van deze mensen begrijpen! Nu kan de wereld hen niet helpen, hun oude gezellen kunnen hen niet helpen, de heiligen kunnen noch willen helpen, alleen de Heere Jezus zou kunnen, maar ach, hier is de ziel dood in de rampzaligheid, Hij wil niet. U mensen en duivelen, zal Christus zeggen, mede-erfgenamen van de hel, echt stof voor het eeuwige vuur, zie op Ons en Onze tronen, eertijds hebt u Ons niet willen aanzien, Christus en de christenen waren een gruwel voor uw geest, u hebt Ons met voeten vertreden, maar nu zijn Wij boven u geraakt. O zie hoe groot onderscheid er is tussen Ons, op Onze tronen, zie Ons blinken in heerlijkheid, en wees ulieden beschaamd en verbaasd in eeuwigheid.

3. Een bijzondere scherpe rekening zal er dan geëist en gegeven worden. Maar waarvan, zult u zeggen?

a. Van de zonden: Kom, zal Christus zeggen, belijd nu al uw zonden voor de hele wereld. Eertijds hebt u uw zonden bedekt, maar nu zal een ieders zonde opengelegd worden voor God, engelen en mensen. En nu is het zwarte boek van hun consciëntie geopend, waarin al hun zonden, erfelijke en dadelijke, van nalatigheid en bedrijf zichtbaar zijn. Want alle nalatigheid van de plichten zal ontdekt worden: Christus was hongerig en ik gaf Hem niet te eten, Christus was dorstig en ik gaf Hem niet te drinken, Christus was een vreemdeling en ik heb Hem niet geherbergd, Christus was naakt en ik heb Hem niet gekleed, Christus was ziek en gevangen en ik heb Hem niet bezocht. En betreffend het kwaad dat er gedaan is, dat zal alles ontdekt worden, deze en die zonde heb ik gedaan in mijn kinderjaren, jeugd, mannelijke jaren en ouderdom. Dit waren mijn grootste zonden:

Godslastering, meineed, afgoderij, dieverij, dronkenschap, onreinigheid, goddeloosheid, enzovoort. En dit waren mijn mindere zonden: toorn, haat, nijdigheid, onrustigheid, ongeduldigheid, hovaardij, opgeblazenheid, twistgierigheid, onstandvastigheid, geveinsdheid, enzovoort. O, een ontelbaar getal van kwade gedachten, woorden en werken die dan ontdekt zullen worden! In dat zwarte boek staan niet alleen geschreven alle zonden die gedaan zijn, maar ook al die zonden die voorgenomen zijn. Alle voornemens van het hart, hoewel nooit volbracht, zullen dan geopenbaard moeten worden. Hoe weinig bedenken de mensen dit. Als ik u sprak van deze en die voornemens die in uw hart gesmoord en nooit aan het licht gekomen zijn, u zou al snel zeggen: stop wat, ik heb zulke dingen nooit gedaan, ik had slechts een voornemen of enige gedachten daarover, en wat is dat? Wel, dan zullen zelfs deze gedachten, verborgenheden, voornemens en overleggingen aan het licht komen. Of als er enige dingen meer verborgen of bedekt zijn, zoals zelfs het buigen en het gestel van uw hart, zelfs de neiging van uw ziel tot dit of dat kwaad, zal dan bekendgemaakt worden voor de hele wereld. Ja, nog al meer: zulke zonden waar de zondaars zelf nooit kennis van genomen hebben, noch voor, noch in, noch na het bedrijven ervan, zullen op deze dag uitkomen. De consciëntie is zo'n bijzondere notaris of secretaris, dat zij al onze handelingen en werken optekent en registeert, hetzij wij erop letten of niet. De consciëntie voert de pen van een vaardige schrijver en stelt in het kort en met onleesbare letters op, zo gauw als u met uw mond spreekt en met uw hart overlegt. Het schrift van de consciëntie (zegt iemand) is nu niet leesbaar, zoals dat wat geschreven is met het sap van een lemoen bij dag niet kan gelezen worden, maar wel tegen het vuur bij nacht, zo kan het schrift van de consciëntie nu niet gelezen worden, maar op die dag, als hemel en aarde in vuur zullen gezet worden, zal dit boek worden geopend en deze cijfers worden aangewezen. O wat zal dit een dag zijn, als alle zonden van de verworpenen, gedaan vanaf het begin van de wereld, ten toon gesteld zullen worden.

b. Zoals van alle zonden, zo ook van alle tijdelijke gaven die God de verworpenen heeft meegedeeld, zal rekenschap moeten worden gegeven. Enigen hebben aardse gaven gehad, zoals rijkdom, eer, aanzienlijke plaatsen. Anderen, gaven voor het lichaam, zoals gezondheid, sterkte, schoonheid, een lang leven. Anderen de gaven voor het gemoed, zoals verstand, wijsheid, raad, lering. Nu, van al deze gaven zal rekenschap moeten worden gegeven. U, die rijk bent geweest (zal Christus zeggen), geef rekenschap van uw rentmeesterschap, hoe hebt u uw goederen aangelegd? Hetzelfde zal Hij zeggen tot de heerlijken en aanzienlijken, o, bedenk dat u in aanzien, bediening en hoge plaatsen geweest bent, maar welke dienst hebt u voor Mij of Mijn leden gedaan? U werd gegeven wijsheid, lering, kennis en verstand, maar welk voordeel heeft de kerk of staat daardoor gehad? Zo zal Hij ook zeggen tot anderen naar de talenten die aan hen besteed zijn: u bent uitmuntend geweest in sterkte, schoonheid, gezondheid van het lichaam en lengte van dagen, maar nu, zeg Mij en zeg het voor de hele wereld, hoe hebt u dat gebruikt? Ik geloof dat er vele bedroefde antwoorden aan Christus over deze dingen zal worden gegeven: de rijkdom is misbruikt, de gezondheid is misbruikt, de wijsheid, vaardigheid, lering, gaven en delen zijn misbruikt. O, gedenk hieraan. Als een hoofd van een fabriek vele jaren in vreemde landen doorgebracht heeft en eindelijk zonder rekening thuiskwam, wie zou hem niet over zijn nalatigheid berispen? Maar de meester hem roepende tot rekenschap en niets anders dan een brief van gemaakte kosten vindende: zoveel voor pleziertjes, zoveel voor maaltijden verdaan, wie zou om zo'n dwaze rekening niet lachen? Zo brengen velen de

tijd van hun leven door als een tijd van vreugde, en als zij tot hun Heere terug keren, zo zijn al hun rekeningen zonden en hun voordelen ijdelheden.

c. Ik zal er nog iets aan toe voegen. Niet alleen van tijdelijke gaven, maar ook van alle geestelijke zegeningen, hoewel die maar voorgesteld en aangeboden zijn, zal rekenschap moeten gegeven worden. Ach, wat een bedroefde rekeningen zullen velen over deze dingen maken. Mij dunkt, ik hoor enige boze goddelozen deze belijdenis aan Christus doen: 't Is waar, Heere, ik heb in zo'n tijd geleefd, dat de Zon van het Evangelie helder in mijn aangezicht scheen, en in zo'n plaats, waar zij het allen met het Evangelie hielden. Ik heb onder zo'n bediening geleefd, waar mij dood en leven werden voorgesteld. Vele krachtige en doordringende preken heb ik gehoord, waarvan een enige verhandeling (als ik mijn eigen goedertierenheid niet goddeloos en moedwillig verloochend had) voor mij zou hebben kunnen zijn het begin van de wedergeboorte en van de eeuwige zaligheid. Soms heb ik bij het gebruik van de middelen enige opwekkingen en sterke werkingen gevoeld in mijn hart, en toen nam ik mij oprecht voor, een ander mens te willen zijn, Christus aan te hangen en de wereld te verzaken. Ik was toen oprecht gezind om geheel voor God te zijn, ik was werkelijk bewogen om metterdaad een christen te zijn. O, wat een gedachten waren er toen in mijn hart, zo'n getrouw leraar die de waarheid zo toepaste. Mij dunkt, elke preek die ik toen hoorde, is nu weer een nieuwe preek, mij dunkt, ik hoor voortdurend de stem van de leraar, ik zie voortdurend zijn tranen langs zijn wangen rollen. Ach, hoe vers is de bestraffing, opwekking en vermaning van die predikant nog in mijn gedachten! O, hoe ernstig smeekte hij mij, met hoeveel liefde en tere meedogendheid bad hij mij! Hoe rommelden zijn ingewanden over mij, hoe krachtig overtuigde hij mij dat het niet goed stond met mijn zondezieke ziel! Hoe duidelijk opende hij al mijn zweren, alle verborgenheden van mijn hart. Maar helaas, niet lang daarna heb ik alles in dwaasheid omgekeerd, ik heb mijn hart tegen alle dingen verhard, al Zijn overtuigingen heb ik gesmoord, en mijn ogen gesloten voor Zijn ontdekkingen, ik gaf niet om de leraars, noch om iets wat zij zeiden of deden.

4. Maar dit is nog niet alles, niet alleen Christus' dienaars, maar zelfs Christus' Geest heeft nu en dan tot mijn hart gesproken. Ik weet dat Christus Zelf, Zich als vernederde, de hemelen scheurde en neerkwam om mij ten goede, mijn ziel te smeken. O, de twistingen van Christus' Geest, alsof Hij verdrietig was geweest omdat Hij niet gehoord werd! O Heere Christus, ik denk nog aan Uw woorden, toen U mij toeriep: 'Doe open, zondaar! Open uw hart voor uw Zaligmaker, en Ik zal inkomen en avondmaal met u houden, en u met Mij' (Openb. 3:20). Wel zondaar, zijn uw heerlijkheden beter dan Ik, uw vleselijke wellusten beter dan Ik, uw wereldse vermakingen beter dan Ik? Wel zondaar, wat denkt u, hoelang zullen uw ijdele gedachten in u overnachten? O, heb medelijden met uw Jezus! Want hier sta Ik en wacht aan de deur van uw hart, en Mijn hoofd is vervuld van dauw, mijn haarlokken met nachtdruppen. Maar helaas, ik heb Christus en Zijn Geest weerstaan. O, Rechter en Zaligmaker van al uw uitverkorenen, ik heb verkeerd met U gehandeld, ik heb Uw lijdzaamheid getergd, ik heb U verworpen. Ik zei U dat ik andere liefhebbers had ingelaten, en U begeerde ik niet, ik heb goede raad verstoten en Uw dierbaar bloed onder mijn voeten vertreden, en daarom heb ik nu niet anders te verwachten, dan dat ik moet eten van de vrucht van mijn weg. Nu mag U uw Woord volbrengen, omdat ik al Uw raad verworpen en Uw bestraffingen versmaad heb, daarom moet U nu lachen in mijn verderf en spotten nu mijn vreze komt. Zie, hier is de belijdenis van de zondaren. Alle dingen

komen nu voor de dag, want Christus begeert dit als een voorbereiding tot Zijn vonnis over hen.

5. Christus en Zijn heiligen gaan verder tot het vonnis. Eerst zal Christus, de hoogste Rechter, uitspreken het: 'Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is' (Matth. 25:41). Elk woord geeft niet anders aan dan vuur en sulfer, wraak en wee: weg te gaan uit die heerlijke tegenwoordigheid van Christus zou al genoeg zijn, maar zij moeten weggaan met een vloek. En dat niet alleen, maar ook nog in het vuur, en dat moet zijn in eeuwigheid, en daarin zullen zij geen ander gezelschap of andere vertrooster hebben dan de boosaardige duivelen, die hen nog bespotten zullen met helse beschimpingen en stekende verwijten.

a. Laat mij toe dat ik deze woorden een weinig mag uitbreiden. Zo gauw zal Christus het vonnis niet beginnen: gaat weg van Mij, of mij dunkt, ik hoor de goddelozen daartegen zeggen: Hoe, van U weg te gaan? O Christus, U bent alle dingen, en daarom: U verloren, alles verloren. U bent het hoogste goed, en daarom: U te missen, is het hoogste kwaad. U bent het ware middelpunt en de volkomen rust van de ziel, en daarom: van U verstoten te worden, is de allerwreedste scheiding. Door U zijn wij gemaakt en om U, o, laat ons niet gescheiden worden van U! Wij waren gemaakt naar Uw beeld, o, scheid ons toch niet van ons heerlijk Voorbeeld. ― Weg, weg, zal Christus zeggen, u hebt geen deel aan Mij, noch aan Mijn verdiensten, spreek noch bid Mij meer, maar gaat weg van Mij. Maar ten tweede, zij zouden daartegen kunnen zeggen: als wij moeten weggaan, en van U weggaan, zo geef ons ten minste Uw zegening voor wij weggaan. U hebt genoeg voorraad aan zegeningen, en wij hopen dat u nog een enige zegening voor ons zult overhebben, wij verzoeken maar één kleine zaak, één zegening, o, het is toch een kleine zaak! U bent onze Vader (getuige onze schepping) en het komt een Vader voornamelijk toe Zijn kinderen te zegenen. ― Neen, gaat weg van Mij, gij vervloekten! Ontvang in plaats van zegening, de volle vloek van uw Vader. Jullie waren zeer verkwistende en ongehoorzame kinderen. U hebt hem gevolgd, die Mijn eerste vloek gehad heeft, en deel nu de vloeken met hem: vervloekt bent u in uw zielen, in uw lichamen, in uw gedachten, in uw woorden, in de gruwelen van uw zonden en in de zwarigheid van uw straffen. ― Maar ten derde, als wij van U moeten weggaan, en vervloekt weggaan, zo stel ons toch een bekwame en gepaste plaats voor waar wij mogen ingaan. Schep een zeker vruchtbaar land, en laat het dagelijks door een Goddelijke zon beschijnen, laat het een zoete en gezonde lucht hebben, voorzien met vruchten, bloemen en allerlei gedaanten en kleuren, gun ons de verscheidenheid van schepselen tot ons gebruik. O, als wij van U moeten weggaan, Die de Bron en Fontein van hemelse zoetheden bent, gun ons enige volheid van aardse wellusten, die enigszins de smart over ons verlies mogen vergoeden, spreek maar één woord, en zo'n plaats zal direct opkomen en zich vertonen. ― Nee, gaat weg van Mij, gij vervloekte, in het vuur. Hoewel het vuur natuurlijkerwijze de geesten niet verbrandt, zo zal ik echter dit vuur boven zijn natuur verheffen. U hebt gezondigd tegen de natuur, en Ik zal u straffen boven de natuur. ― Vuur, ach, dat wij ooit geboren zijn, wie kan het vuur verduren? Zelfs de gedachte daaraan brandt ons al. Van alle dingen die God gesteld heeft tot werktuigen van wraak, hebben vuur en water de minste barmhartigheid.

Maar, ten vierde, als wij in het vuur moesten, laat het vonnis slechts voor een zeer korte tijd zijn, blus het vuur ten eerste uit, een half uur zal daar een lange tijd schijnen. ― Nee, gaat weg van Mij, gij vervloekte, in het eeuwige vuur. Het is ontstoken door Mijn adem, en het heeft met andere vreemde hoedanigheden, deze eigenschap, dat het een

onuitblusselijk vuur is. Zolang als Ik God zal zijn, zal het duren, en u zult daarin branden, en wanneer Ik zal ophouden gelukzalig te zijn, dan zult ook u ophouden ellendig te zijn. O, wee ons! Wat? Voortdurend in een vuur te zijn, zonder einde of hoop op een einde? Maar, ten vijfde, beschik ons dan enige troosters, die met zachte en zoete woorden onze pijn mogen verzachten, of enigszins de scherpste kant van onze uiterste ellendigheid wegnemen. O, laat de engelen ons vermaken met gezangen en lofzangen van U en Uw gelukzaligheid, opdat wij hier zoet mogen horen verhalen wat anderen volkomen bezitten. ― Nee, nee, gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is. Die zullen uw vertroosters zijn die in uw ellendigheden zullen triomferen, die zijn uw dodelijke en gezworen vijanden, die u zullen weten te zeggen door welke bedriegerijen en omwegen zij u van Mij hebben afgeleid, en die u alle uren nieuwe namen zullen geven van beschimping en verschrikkelijke bespotting. O, onverdraaglijk vonnis, en echter eindeloos, eeuwig, onherroepelijk! O mijn broeders, ik schrik zelfs over het noemen van dit vonnis, en o, wat zullen zij doen over wie het gaan zal? Ik bid u voor wij nog van hier scheiden, stel toch uw ziel slechts deze vraag: kunt u wonen in een eeuwig vuur? Als u dat kunt, ga dan verder in uw zonden, maar als u dat niet kunt, wel, blijf dan hier staan en bekeer u van uw zonden. O, zeg mij, is dit de werking van de zonde, Heere, vergeef wat er geschied is, en o, geef mij de genade dat ik niet meer zo zal zondigen, als ik hiervoor gedaan heb. Mij dunkt, als enige verzoeking weer zou kunnen aanhouden om naar gewoonte ontvangen te worden, dan zou dat u, bevreesd zijnde, doen wegvluchten, zelfs door de gedachte aan deze krachtige woorden: 'Ga weg van Mij, gij vervloekte, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is.'

b. De heiligen zullen hetzelfde oordeel ook oordelen: 'Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?' (1 Kor. 6:2). Dat zowel zij als Christus de wereld oordelen zullen, is zonder twijfel: 'Wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls' (Matth. 19:28). 'Zie, de Heere is gekomen met Zijne vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen' (Judas:14, 15). 'Weet gij niet, dat wij de engelen oordelen zullen?' (1 Kor. 6:3). Niet alleen zullen wij de wereld oordelen, maar ook de god van de wereld, de overheden en machten die de goddelozen gevangen hielden tot hun wil. Zelfs die moeten geoordeeld worden door degenen die zij eertijds hebben verstoten, zodat er dan geen verschil over is of zij zullen oordelen.

Alleen, hoe de heiligen met Christus oordelen zullen, dat is met recht een diepzinnige vraag. Mij betreffend, ik meen dat het niet nauwkeurig zal geweten worden voor het gezien en gedaan wordt. Ik zal alleen verhalen wat anderen over dit stuk zeggen, en het zo aan uw vrijheid overlaten om te oordelen wat waar is.

1. Sommigen zeggen dat de heiligen de wereld zullen oordelen door vertoning van hun personen en werken, door vergelijking van hun goede voorbeelden met de kwade voorbeelden van alle verworpenen, en zo zullen zij de wereld overtuigen en veroordelen. 'Zie, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen, om gericht te houden tegen allen, en te straffen (of te overtuigen) alle goddelozen onder hen' (Judas:14, 15). Ik versta wel dat hier de waarheid is, maar zeker, dit is niet alle waarheid.

2. Anderen zeggen dat de heiligen de wereld zullen oordelen door die aan te klagen en te roepen voor het recht van beschuldiging, overtuiging, enzovoort. Ik versta dat het zo zijn

kan, dat de heiligen van de wet, in het bijzonder de verbrekers van de wet zullen aanklagen, door de wet. 'Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij de Vader; die u verklaagt is Mozes, op welke gij gehoopt hebt' (Joh. 5:45), en dat de heiligen van het Evangelie, in het bijzonder de verachters van het Evangelie zullen oordelen, door het Evangelie: 'In de dag, wanneer God de verborgen dingen der mensen zal oordelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie' (Rom. 2: 16). Dit is eveneens de waarheid, maar ik geloof dat wij hier nog niet de hele waarheid hebben.

3. Anderen zeggen dat de heiligen de wereld zullen oordelen bij wijze van opspringing van vreugde, van roemen en verheugen in het zien van de wraak. 'De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen' (Ps. 58:11). Maar omdat dit opspringen van vreugde een aanhoudende en voortdurende daad zal zijn en niet maar voor een tijd, maar in eeuwigheid, zo meen ik dat deze tegenwoordige daad nogal wat meer te zeggen heeft.

4. Anderen zeggen dat de heiligen de wereld zullen oordelen bij wijze van bijzitting, toestemming, goedvinden en dergelijke ondergeschikte en gelijkvormige daden. 'En ik hoorde een ander van het altaar zeggen: Ja, Heere, Gij almachtige God, Uw oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig' (Openb. 16:7). 'En na dezen hoorde ik als een grote stem ener grote schare in de hemel, zeggende: Halleluja! De zaligheid en de heerlijkheid en de eer en de kracht zij de Heere onze God; want Zijn oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig' (Openb. 19:1, 2).

5. Anderen zeggen dat de heiligen de wereld zullen oordelen, dat is Christus in de heiligen en de heiligen in Christus. Hij in hen, door die ingedrukte, onbedrieglijke beginselen van de Goddelijke rechtvaardigheid in hen, en zij in Hem, door die onafscheidelijke band van de vereniging, waardoor zij helemaal tot Hem worden getrokken. Of Hij en zij samen, zoals het hoofd en de leden, waarbij de daad van het hoofd aan de leden toegekend wordt en de daad van de leden aan het hoofd toegekend, daar Zijn rechterlijke daad, (in het bijzonder dat van Zijn Middelaarschap en mensheid) een bijzondere invloeïng op hen heeft en daar hun rechterlijke daad (in een volmaakte gelijkvormigheid, hoewel niet in volstrekte evenredigheid) een bijzondere betrekking heeft tot Hem. En mij dunkt, die teksten van Mattheus 19:28 en Judas: 14, 15 spreken daar van het oordeel van Christus en de heiligen, als van een samengevoegde daad.
Ach, wat een schrik zal er komen over alle goddelozen, als niet alleen Christus, maar ook alle heiligen van hen zullen zeggen: weg met hen, weg met hen, zij moeten verdoemd worden! Vaders, het kan zijn dat uw kinderen zo over u zullen oordelen. Ik herinner mij, dat toen de Joden Christus zeiden dat 'Hij de duivelen uitwierp door Beëlzebul, de overste der duivelen' (Matth. 12:24), Hij hun antwoordde: 'Indien Ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uw zonen uit? Daarom zullen die uw rechters zijn' (vs. 27). Zij hadden wel behagen in de wonderwerken van hun zonen die Christus' discipelen waren, maar zij konden die in Christus niet verdragen, en daarom zei Hij tot hen dat hun zonen, tot God bekeerd en wie Hij die macht gegeven had om dezelfde werken te doen die Hij deed, zelf hun rechters zouden zijn om hen te verdoemen. En zo kan het ook met u zijn, als enigen van uw kinderen tot God bekeerd zijn en u daarentegen nog steeds in uw natuurlijke staat blijft, dan zullen zelfs uw kinderen uw rechters zijn en u in de hel verdoemen, maar hiervan straks.

6. In dit vonnis, dat Christus en Zijn heiligen zullen uitspreken over de verworpenen, zullen naar de woorden van onze Zaligmaker enige redenen vallen tussen Hem en hen. 'Ik ben hongerig geweest', zal Christus zeggen, 'en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij niet te drinken gegeven. Dan zullen ook dezen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis, en hebben U niet gediend? Dan zal Hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zeg Ik u, voor zoveel gij dit één van deze minsten niet gedaan hebt, zo hebt gij het Mij ook niet gedaan' (Matth. 25:42, 44, 45). Alsof Christus gezegd had: Er was een tijd dat Ik bespot werd, dat Ik ellendig, verdrukt en behoeftig was. Ik lag voor uw deur, zoals Lazarus vol zweren, en zoals bij Mij niets teveel was voor u, zo heb Ik ook iets van u verwacht. Maar o wreedheid, uw Jezus te zien hongeren en Hem niet te spijzigen, uw Christus dorstig te zien en Hem in Zijn dorst niet te laven, uw Christus te zien als een vreemdeling en Hem niet één nacht te herbergen, uw Christus naakt te zien en Hem niet met een kleed te dekken, Die u zo blij zou bedekt hebben met de mantel der gerechtigheid en met het bloed des heils! O, onmenselijke harten! O, goddelozen! Wie onder de heidenen heeft ooit zo gehandeld met zijn afgoden? Hebben ooit enige volkeren hun goden van honger laten vergaan en hen buiten hun deuren gestoten? En moest Ik alléén veracht worden? Weg, u verworpenen! U hebt nooit medelijden met Mij gehad, en nu lach Ik ook in uw verdrukking. Voorwaar, 'een onbarmhartig oordeel zal gaan over degene, die geen barmhartigheid gedaan heeft' (Jak. 2:13). Zij zullen hierover verwonderd staan en niet kunnen bedenken wanneer zij Christus in zo'n staat gezien hadden: 'Wel Heere!' zullen zij zeggen, 'wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig, of naakt? Bent U Degene niet, Die uit de doden opgewekt is, in de hoogte is opgevaren, en sinds die tijd altijd verhoogd is boven de hoogste cherubim, U die een Naam is gegeven, die boven alle naam is, een Naam die U hebt tot op deze dag toe, voor Wie voornamelijk nu op deze dag zich buigen alle knieën dergenen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn (Filipp. 2:9, 10)? Hoe hebben wij U dan in zo'n staat kunnen zien? Is niet Uw tweede komst in heerlijkheid? Hebben wij geleefd bij Uw eerste komst in nederigheid, hoe kan dit zijn? Ach, hoe kunt U ons betichten van enige onbeleefdheid tegen Uzelf? Voorwaar, hadden wij U behoeftig gezien, wij zouden U van Uw eigen gegeven hebben, U zou nooit gebrek hebben geleden aan dat wat wij gehad hebben, maar U zou slechts over ons en het onze hebben kunnen gebieden. Waarop onze Zaligmaker weer zal zeggen: O, bedrieglijke en onverstandige zielen! Hebt u Christus niet beter gekend dan zo? Ben Ik niet het Hoofd van de kerk, en kan het hoofd zonder leden zijn? Voorwaar, als u hén liefgehad, verkwikt en goedgedaan had, u zou het Mij gedaan hebben. Maar als u tegen hen onbarmhartig was, zou u het niet minder tegen Mij geweest zijn? Zeg niet dat u zo en zo goedertieren voor Christus zou geweest zijn, terwijl u onbarmhartig voor christenen geweest bent. Dit is de bedrieglijkheid van uw hart. O, 'arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen?' Ik, de Heere, doorgrond het hart en proef de nieren, en dat om een 'iegelijk te geven naar zijn wegen, naar de vrucht zijner handelingen' (Jer. 17:9, 10). Voor zoveel u het niet gedaan hebt aan één van Mijn minste leden, hebt u het Mij niet gedaan. En daarom, maak u weg naar de hel, maak u weg uit Mijn gezicht. Neem hen weg, duivelen, drijf hen weg, engelen, naar de duivel en zijn engelen in eeuwigheid!

Dit zijn de redenen tussen Christus en de verworpenen, en als dit zo is, mogen wij niet denken dat die er ook zullen zijn tussen de heiligen en de verworpenen? Is er niet

eenzelfde redenering tussen hen en de hoogste Rechter? Ik voor mij kan niet begrijpen, dat als wij zo'n redetwisting toestaan tussen Christus en hen, dat er dan ook niet dergelijke twistingen en redeneringen zullen zijn tussen hen en de heiligen. Want zij hebben op aarde meer omgang en gemeenschap met elkaar gehad. Het kan zijn dat enigen van hen in een nauwe en dierbare betrekking tot elkaar geweest zijn, en dat nu de één de ander zal veroordelen tot de eeuwige gloed. O, wat een handelingen zullen dat tussen hen zijn! Ik zal voorbeelden voorstellen van onze naaste betrekkingen op aarde, zoals van heren en dienstboden, ouders en kinderen, mannen en vrouwen, leraars en toehoorders, zonder twijfel zullen ook in deze betrekkingen enigen oordelen en anderen geoordeeld worden. Onze Zaligmaker leert ons dat 'er twee op één bed zullen zijn; de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden. Twee vrouwen zullen tezamen malen; de één zal aangenomen, en de ander zal verlaten worden. Twee zullen op de akker zijn; de één zal aangenomen, en de andere zal verlaten worden' (Luk. 17:34-36), waarin de Heere schijnt aan te wijzen dat Gods verkiezing zich uitstrekt tot allerlei soorten mensen, en die van elkaar scheidt. Zij zullen niet zalig worden met geslachten, zoals in Noachs tijden, maar de ene vriend zal door Christus in de hemel worden opgenomen en de andere zal voor de duivel gelaten worden om in de hel verstoten te worden. Laat mij slechts toe om deze redeneringen wat uit te breiden, die dan misschien zullen vervallen tot deze verschillende betrekkingen. Zoals:

1. Tussen de meester en de dienstknecht. Als de meester heilig en de dienstknecht verworpen is, dan zal de meester zeggen: O, boze dienstknecht! Hoeveel keer heb ik u tot uw plicht geroepen, hoeveel keer heb ik tot u gezegd, dat ik begeerde dat u zowel Gods dienstknecht zou zijn als de mijne! Hoe dikwijls is dat woord tot uw oren gekomen: 'Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam uw heren naar het vlees, niet met ogendiensten als mensenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vrezende God' (Kol. 3:22). Hoe dikwijls is dat kostelijk woord toegepast op uw consciëntie: 'Die onrecht doet, die zal het onrecht dragen, dat hij gedaan heeft', maar als u Mij zou dienen als de Heere zou u 'van de Heere ontvangen de vergelding der erfenis, want met zodanige dienst zoudt gij gediend hebben de Heere Christus' (vs. 24, 25). Maar u hebt u niet laten waarschuwen, daarom wordt u nu rechtvaardig verdoemd. Ik zeg amen op Christus' vonnis, ga naar de hel, en dien daar de satan en ontvang zijn loon in het vuur en sulfer in eeuwigheid. Of als de dienstknecht de heilige, en de meester de verworpene is, dan zal de dienstknecht zeggen: O, mijn oude meester! Hoeveel keer hebt u mij met dwingelandij beheerst? Hoe hebt u mij gebruikt of misbruikt, om uw lusten en verdorvenheden te dienen? Vele malen heb ik krachtige begeerte gehad om God te dienen in het gebruik van de openbare en bijzondere godsdienstplichten. Op die morgen en op die avond was ik begerig om mijn Meester, de Heere Jezus Christus, te dienen, maar u hebt mij niet één uurtje tijd willen geven om te bidden, te lezen en te overdenken. Ik ben altijd trouw geweest in uw dienst, laat naar bed gaande en vroeg opstaande, ik heb verdragen dat mij bij dag de hitte verteerde, en bij nacht de vorst, en dat mijn slaap van mijn ogen week. God heeft mijn ellende en de arbeid van mijn handen aangezien, en heeft u nu bestraft (Gen. 30:40, 42). Ziet u niet de wonderlijke gerechtigheid en rechtvaardigheid van Christus in Zijn vonnis over ons beiden? Bedenk dat u uw goed ontvangen hebt in uw leven, maar ik het kwade, maar nu word ik vertroost en u zult smart lijden. Ik dien nu een betere Meester, na de arbeid van mijn zes dagen bij u zal ik nu de eeuwige sabbat houden bij God. Gaat u met uw oude vrienden uit uw heerlijke woning naar een gruwelijke gevangenis, van uw brastafel naar

de tafel van de wraak, van uw getrouwe dienstknechten naar de plagende geesten, van uw zachte bedden naar het bed van vuur, van uw fijn linnen en zijden bedeksels tot het wensen van een steenrots tot uw oorkussen en een berg tot uw deksel.

2. Tussen de ouders en het kind. Zijn de ouders de heiligen en het kind de verworpene, dan zullen de ouders zeggen: O goddeloze, weerspannige en ongehoorzame dochter! Ik heb u ter wereld gebracht, die in uw kinderjaren hebt gelegen aan mijn borsten, ik heb u getroeteld op mijn knieën, gedragen op mijn armen en als een zegel op mijn hart gezet. In uw minderjarigheid heb ik u gevoed, gekleed en opgevoed in goede manieren en leringen, tot een eerlijk beroep, en in het bijzonder in de lering en vermaning des Heeren, ook als ik uw kwaadaardigheid gezien heb, en uw uitbreken tot dingen die bij God en mensen verboden zijn. O, vermaningen, bestraffingen, verbeteringen! Vele duizenden waarschuwingen heb ik u gegeven betreffend deze dag en de toekomende toorn. En ondanks dat bent u in uw weerspannigheid doorgegaan, totdat uw geest vaak meer en meer tegen mij is verbitterd geworden. En hoeveel keer heb lk u daarop uw plicht voorgesteld: 'Gij kinderen, zijt uw ouders gehoorzaam in alles' (Kol. 3:20). 'Eer uw vader en uw moeder (hetwelk het eerste gebod is met een belofte)' (Ef. 6:2). 'Het oog, dat de vader bespot of de gehoorzaamheid der moeder veracht, dat zullen de raven der beek uitpikken, en des arends jongens zullen het eten' (Spr. 30:17). Maar helaas, al deze uitdrukkingen hebben geen heilzame indruk kunnen maken op uw verharde hart. Uw voorhoofd was van koper en uw nek een ijzeren zenuw, u bent altijd halsstarrig geweest en daarom wordt u nu rechtvaardig verdoemd. Ik kan niet anders dan het vonnis van Christus over u prijzen, hoewel u uit mijn ingewanden bent voortgekomen, zo heb ik toch geen medelijden, geen ingewanden van meedogendheid met u. De heerlijkheid van God heeft al mijn natuurlijke genegenheden zozeer verslonden, dat ik nu moet lachen in uw ongeluk, en mij moet verblijden in uw verdoemenis. Van mij hebt u uw lichaam gehad en van God Zelf uw ziel, maar nu moeten de duivelen die beiden hebben en die pijnigen in de hel. Ga! Ik zal u nooit terugzien.
Of als het kind de heilige is en de ouders de verworpenen, dan zal het kind zeggen: O, onwaardige ouders, onwaardig voor het eeuwige leven! Mijn natuurlijke leven heb ik van u gehad, maar het geestelijke van de Heere. Had ik uw voetstappen gevolgd, dan was ik voor eeuwig verdoemd geworden. Ik heb uw onwetendheid, ongelovigheid, wereldsgezindheid, gierigheid, hoogmoed, boosheid, lusten, lauwheid, ongeduld, onvergenoegdheid, ijdele eerzucht en eigenliefde gekend. Hebt u mij niet dikwijls toegesnauwd over mijn goede genegenheden, ijver en heiligheid in de godsdienst? Hebt u mij niet gevraagd: wilt u wijzer zijn dan uw andere buren? Zijn er niet vele grijze hoofden onder ons met wijsheid en ervarenheid, waarvan u niets hebt? En kunt u ook niet gemakkelijk naar de hemel toegaan, of doen zoals anderen, of vrede houden met de verstandigen? Hoe, heeft wel iemand van de regenten of van de Farizeeën zo in Christus geloofd? O, ik zal in der eeuwigheid lofzingen tot Christus' prijs en heerlijkheid, want welke ontmoetingen ik ook gehad heb, toch heeft de Heere mij als een brandhout uit het vuur gerukt, en nu heeft de Heere mij op de troon gezet om u te oordelen naar uw verdiensten. Daarom heb ik mij met Hem verenigd, Hij die de Vader der geesten is tegen de vader naar het vlees. Weg dan, ga tot de goden die u gediend hebt, en zie of ze u zullen helpen in de dag van uw verdrukking.

3. Tussen de man en de vrouw. Als de man de heilige is en de vrouw de verworpene, dan zal de man zeggen: u bent degene die ik in het vlees gekend heb, die ik met hart en ziel oprecht beminde, die ik gevoed en onderhouden heb als mijn eigen lichaam, u bent de vrouw van mijn hart geweest,zo verenigd en bemind als het hart in mijn boezem. U bent mijn gezellin, mijn speelgenoot, mijn hartelijk vermaak geweest. Maar ach, ik kon u nooit besturen, leiden en houden op het pad des levens, wat het heilige pad was. Hoe dikwijls heb ik gebeden, gesmeekt en uw ziel gezocht te winnen voor die zalige Bruidegom, de Heere Jezus Christus. Dikwijls heb ik u opgewekt om het Woord te horen, om op God te wachten in het gebruik van alle openbare en bijzondere middelen, en in plaats van deze heilige middelen te omhelzen en u aan die over te geven, ben ik bejegend met schelden en onenigheid, zoals een gedurige druiping ten dage des slagregens. Maar met de dood is die knoop losgemaakt, zodat ik uw man niet meer ben, dit is de dag van de scheiding, en ik zal niet meer met u paren (Spr. 19: 13; 27:15). In de opstanding heeft het huwelijk geen nut, maar ik zal nu leven zoals een engel in de hemelen (Mark. 12:25), en omdat u Christus' juk niet wilde aantrekken met mij, ga dan heen in alle eeuwigheid. Wij zullen niet meer in één bed liggen, of zitten op een vloer, of wandelen op een akker, of malen in een molen. U hebt mij verloren, u hebt Jezus Christus verloren, twee mannen op één dag. Ga nu, en neem uw vermaak in de hel! U bent vrij van ons, maar u zult daar met onverbreekbare banden gebonden worden aan de duivel en zijn engelen.
Of als de vrouw de heilige is en de man de verworpene, dan zal de vrouw zeggen: U bent degene op wie ik gezien heb als op mijn tweede ik, mijn hoofd, mijn leidsman, mijn helper, mijn man, voor wie ik mijn vaderland graag verlaten heb, het huis van mijn vader, de lieve betrekkingen van vader, moeder, zuster en verschillende vertroostingen. Ik heb nieuwe stof en een gedurige toevloeïng van vertroosting en vermaak in de huwelijke staat verwacht. Maar o, kwellingen des geestes, hebt u mij niet doorlopend van Jezus Christus afgetrokken? Hebt u mij door verschillende tergingen niet gedwongen, om soms uit te breken en te zeggen: 'Voorwaar, gij zijt mij een bloedman?' (Ex. 4:25). Dikwijls heb ik uitgeroepen: O mijn man, wanneer zult u de rijke koninklijke koophandel van de genade eens in uw huis opzetten, wanneer wilt u zich begeven tot bidden, lezen, overdenken, samenspreken, vasten en vernederen en andere huiselijke plichten? Och, wanneer zult u iets doen om onze zielen te verzekeren van datgene wat wij hierna samen in de hemel zullen zijn? Maar helaas, dat kon toen niets worden, en zie nu de uitwerking. Hier sta ik als een koningin, bedekt en versierd met klederen van goud, met gestikte klederen, met een witte mantel van Christus' gerechtigheid, zodat de Koning des hemels grote lust heeft in mijn schoonheid. En mijn ziel is op deze dag met Christus getrouwd, ik ken Hem en geen andere man in de wereld, en omdat u zich met mij niet hebt willen verenigen in de godsdienst, zo heeft Hij u nu ook verworpen. Vaarwel, of vaar kwalijk in eeuwigheid!

4. Tussen de leraar en tenminste enigen van zijn volk. Als het volk de heiligen zijn en de leraar de verworpene, dan zal het volk zeggen: O, u was het die u had onderwonden de hoge en heerlijke bedieningen van de zielen te weiden met het Woord des levens. Maar nu staan uw zonden geschreven op uw voorhoofd, want of u hebt gelopen voor u bent gezonden, of gezonden zijnde, bent u zeer onachtzaam geweest in uw gaven. Hebt u niet geprofeteerd in Baäl en Gods volk doen dwalen? Hebt u niet eerst en meest de wol gezocht en de kudde niet geacht? Hebt u de handen van de kwaaddoeners niet gesterkt, door vrede te preken, vrede voor de goddelozen? Bent u niet onheilig geweest, goddeloos, los in uw leven, en hebt er zo vele duizenden naar de hel geleid? O, bloedige

zielenmoordenaar! Was u getrouw geweest in uw bediening, dan zou deze verdoemde schare rondom u, het vuur wel hebben kunnen ontgaan, maar zij zijn veroordeeld tot de dood en nu zult u hun geroep horen, en hun droevig zuchten en klagen tegen u: Deze man was over ons gezet om ons het Brood des levens te geven, maar o Heere Jezus Christus, heeft hij ons niet bedrogen? Heeft hij ons niet gevoed met ijdele dingen, verdichte fabelen, met woorden van wind, meer dan met andere dingen die strekken tot Goddelijke stichting in het geloof? Hebben onze tongen en de tongen van onze kinderen niet gekleefd aan het gehemelte van onze mond, door het roepen en schreeuwen om brood, om het Brood des levens? En hij had geen medelijden met ons, wij hebben hem de tienden gegeven volgens Uw instelling, maar hij heeft ons niet Uw waarheid gegeven, die U hem had toebetrouwd. Wel Heere Christus, U de Rechter van de hele wereld, hebt U hem niet bevolen: Weid, weid, weid! Hebt U hem niet geboden te weiden de kudde die U hem had toevertrouwd? Hebt U hem niet bevolen: Predik het Woord, houd aan tijdig en ontijdig, wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid? En ondanks al Uw bevelen heeft hij ons ellendig van honger laten sterven, in plaats van dat hij ons zou geweid hebben tot zaligheid, heeft hij vele duizenden van ons laten verhongeren tot ons verderf! O Christus, U de Rechter van de volkeren, U de Wreker van het bloed! Beloon deze man, zoals hij ons beloond heeft. Hij heeft ons geleid op wegen van goddeloosheid, en (als het zo zijn moet) laat hij nu ook onze leidsman zijn naar de hel, en laat op zijn ziel als hij in de hel begraven is, dit het grafschrift zijn: het loon van het bloed, het loon van het bloed! Omdat U gehoord hebt het bloed van Abel die maar één mens was, vergeet het bloed niet van zovelen, nu U de aarde oordeelt. Wel, zo roepen de verdoemden tot uw oren, en ons betreffend (zullen de heiligen zeggen) die eertijds van uw volk waren, maar nu uw rechters zijn, wij staan uw roepen toe en het vonnis van onze Zaligmaker: ga, u vervloekte, in het eeuwige vuur. Mannen, broeders en vaders, ik begin met het vonnis van de leraars, opdat u zien mag dat ik onpartijdig handel, en ik geloof werkelijk, dat als onze staat dan hiertoe komt, de staat van ons leraars, duizendmaal erger zal zijn dan van iemand van u. Want behalve de schrik vanwege de zonden van onze eigen ziel, zal ons ten laste gelegd worden al het bloed van die zielen, die onder onze bediening door onze nalatigheid zijn verloren gegaan. Hoe weinig weet of bedenkt u welke last er op ons ligt, een last die genoeg is om de schouders van de sterkste engel in de hemel daaronder te doen buigen. Chrysostomus was een uitnemend heilig man, maar toen hij zijn ogen slechts liet gaan over een enige tekst in de Bijbel: 'Zijt uw voorganger gehoorzaam en zijt hen onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap geven zullen' (Hebr. 13:17), bekende hij dat de schrik van deze tekst zijn ziel deed beven. Voorwaar, het is genoeg om onze harten te doen beven, als wij met ernst ons verschrikkelijk vonnis overdenken, als wij ons kwalijk zouden komen te gedragen.

Maar nu aan de andere zijde, als de leraar de uitverkorene is en gewezen heeft naar de hemel, en velen van zijn volk in de staat van de verworpenen is, dan zal de leraar zeggen: O, rampzalige zielen! Nu voelt u de waarheid van de bedreigingen en vloeken die wij u hebben geopend en voorgesteld uit Gods Woord. Wij hebben oprecht met u gehandeld, dat 'de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven' (1 Kor. 6:9). Wij hebben u vele malen gezegd: 'Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven (vs. 10). En ondanks al onze bedreigingen, waarschuwingen, bidden en smeken, hebt u zo geleefd en bent zo gestorven, en hier is nu de uitkomst: Christus heeft u nu gevonnist naar

de hel, en hier ben ik gezet op een troon om uw zielen te oordelen. Want zowel de heiligen zullen de wereld oordelen als Christus Zelf. Och, wat zal ik doen? O mijn ingewanden, mijn ingewanden! Hier is een geval boven alle voorgaande, een ieder van hen zal de ander oordelen naar hun betrekkingen, maar hier is een menigte, niet één, of twee, of tien, of honderd, maar vele honderden of duizenden, naar het getal van deze en die vergaderingen waarin ik gepreekt heb.

In Christus' redenering met de goddelozen hebben wij gehoord van Zijn spreken en hun antwoorden, en van Zijn antwoorden op hun antwoorden. Veel is er aan beide zijden over en weer gezegd, hetzelfde mag ik ook hier denken. Ach, wat zal ik doen (zal de leraar zeggen), welk vonnis zal ik geven over deze vergadering van verworpenen? Kan ik hen vrijspreken, die de rechtvaardige God heeft verdoemd? Kan ik zeggen: kom, ga met mij naar de hemel, nu Christus gezegd heeft: ga, u vervloekten, naar de hel? Neen, ik zal nu mijn spraak van mijn gewone lokking, bidding, smeking en vermaning veranderen in een oprecht gezet vonnis, veroordelende en verdoemende deze zielen naar de afgrond van de hel. Eertijds heb ik werkelijk voor deze zielen de hele wapenrusting van Gods toorn geopend. Ik heb gedonderd en gebliksemd in hun vergaderingen, en mijn voornemen was hen af te schrikken van het helse vuur, en wetende de schrik des Heeren, hen te bewegen tot de hemel en tot hemelse dingen, maar als ik nu de verdoemenis uitspreek, zo gauw zal ik niet spreken of hun zielen zullen neerzinken in de hel. O rampzalige zielen, wat zal ik zeggen? Of wat kunt u zeggen voor uzelf? Dan zullen zij antwoorden: O mijn heer! Verzwaar u toch de pijn niet door uw verdoemenis, het gewicht van Christus' vonnis is al ondragelijk, en wilt u daar nog meer gewicht aan toevoegen? Wel, bedenk dat mogelijk enigen van ons, van uw vlees en bloed zijn, dikwijls hebt u ons gesproken van uw ongeveinsde liefde, en dat wij kostelijker voor u waren dan al het goed van de wereld. Dikwijls hebt u gezegd dat u bereid was uzelf voor ons over te geven, zoals een kaars zich verbrandt om anderen te verlichten. Het beliefde u, uw gebeden, tranen en zuchtingen te besteden aan onze zielen, zelfs uw boeken en geschriften waren hoge uitdrukkingen en vaste bewijzen van uw dierbare liefde voor ons. U hebt uw krachten en geest niet geacht in vergelijking met onze zielen, en zal nu deze heerlijke vertoning eindigen in een ongelukkig, droevig en bloedig toneel? Hebt u alles willen doen en verdragen om ons zalig te maken, en wilt u ons nu verdoemen? O, dat zij verre.
Nee, nee, zal de leraar zeggen, ik kan dat niet verhoeden, al wat u gezegd hebt, is waarheid: ik heb u hartelijk bemind, en ik was gewillig om mij voor u over te geven of overgegeven te worden. Maar dit verzwaart u temeer, o, mijn arbeid, moeite, boeken, geschriften, woorden, tranen en zuchtingen zijn alle in een boek samengesteld. En dit boek is nu op deze dag geopend en de vraag is voorgelegd: welk voordeel hebt u gedaan met al mijn woorden, bidden, tranen en zuchten? Is het niet alles verloren? Zijn uw zielen niet verloren? En nu wilt u tegen mij spreken van liefde, heb ik u ooit meer bemind dan Christus, zijn de druppelen van mijn tranen wel te vergelijken bij de plasregens van Christus bloed? Waren mijn smarten voor u wel zoals de smarten van Zijn kruis, en heeft Hij u niet verdoemd naar de hel, en moet ik niet eensgezind zijn met Jezus Christus? Voorwaar, des Heeren wil moet mijn wil zijn. Hij heeft al geoordeeld, en Hij zal maken dat ik u ook moet oordelen, zover ben ik er vandaan om mij over u te ontfermen dat als Hij, Die u gemaakt heeft u geen barmhartigheid wil bewijzen, als Hij Die mij en al het uitverkoren volk van God heeft zalig gemaakt u niet wil zalig maken, ik mij dan niet over u kan ontfermen, u zalig spreken en zo verschil met Jezus Christus in Zijn vonnis over u. Spreek niet meer van vlees en bloed, van arbeid van liefde, Christus' vonnis moet bestaan,

en zoals ik één van Christus' leden en Christus' dienaar ben, zo kan ik niet anders dan het toestemmen en u zo naar de hel veroordelen.

Wel, zullen de verworpenen zeggen, dan zullen wij u vervloeken, en Jezus Christus in de hel eeuwig lasteren? Vervloekt is de tijd dat wij ooit van Jezus Christus gehoord hebben, of dat wij ooit u of uw bediening gekend hebben. Of zenden uw preken ons niet nog dieper naar de hel? Zou het voor ons niet verdraaglijker geweest zijn op deze oordeelsdag dat wij in Tyrus en Sidon geleefd hadden, waar het Evangelie nooit gepredikt is? Hebt u ons hart niet verhard in die en die preek als het Woord tot ons kwam? Hebt u ons niet geweigerd de zegelen, die onze zielen zouden hebben kunnen verzekeren van de zaligheid? Hebt u zich niet vreemd gehouden van ons ten opzichte van enige vriendelijke en vertrouwelijke omgang met ons, die u anderen hebt toegestaan? En toont de uitkomst niet duidelijk, dat al uw tranen, gebeden, woorden en werken ten opzichte van ons, maar enkel geveinsdheid, bedrog en valsheid zijn geweest? O, vervloekt is de dag dat wij onder zo'n bediening geleefd hebben, of dat wij ooit van Jezus Christus gehoord hebben.
Ja, zal de leraar zeggen, nu is het tijd voor ons om te scheiden, zoals uw scheldwoorden geweest zijn op aarde zo zal uw taal ook zijn in de hel. Maar heb ik deze lasteringen niet vele malen beantwoord? Heb ik u niet gezegd dat het Woord enigen zou verharden en anderen verzachten, zodat de schuld in uzelf ligt? Heb ik niet bewezen dat de zegelen niet op het uitwendige moesten gezet worden, en dat de verzekering er niet kan zijn zonder het werk van de bekering? Is ons in de Naam van Jezus Christus niet bevolen, dat wij ons van een iegelijk broeder zullen onttrekken die ongeregeld wandelt? (2 Thess. 3:6), en heeft ons de wijze man niet gezegd: 'Die pek aanroert, wordt daarmede besmet; en die met de hovaardige gemeenschap heeft, wordt hem gelijk?' (Syrach 2:13, 14). 'Zal iemand vuur in zijn boezem nemen, dat zijn klederen niet verbrand worden? Zal iemand op kolen gaan, dat zijn voeten niet branden?' (Spr. 6:27, 28). En betreffend andere lasteringen, de Heere zal richten tussen u en ons, ja, Hij heeft al gericht tussen u en ons. Zie, hier staan wij aan Christus' rechterhand, zie, hier zitten wij op onze tronen om u te oordelen en de wereld vol goddeloze mensen en engelen. Laat Christus verheerlijkt en Zijn vonnis vast blijven, en dat woord van het oordeel mag nooit herroepen worden: 'Dewijl hij de vloek heeft liefgehad, dat die hem overkome; en geen lust gehad heeft tot de zegen, zo zij die verre van hem. En hij zij bekleed met de vloek als met zijn kleed, en dat die ga tot in het binnenste van hem als het water, en als de olie in zijn beenderen' (Ps. 109:17, 18). Meer niet, maar vaarwel zielen, vaarwel verworpenen, vaarwel in eeuwigheid! U moet neerdalen, maar wij opklimmen. U gaat naar de hel, terwijl wij opvaren in de hemel en in de heerlijkheid.
Op dit laatste woord dalen zij neer, de kwade engelen zoals de bliksem neervallende en de goddeloze mensen met hen naar beneden gerukt en gestoten uit de tegenwoordigheid van God en Christus en de engelen en alle heiligen. Ja van hun vaders, moeders, vrouwen, mannen, kinderen, leraars, dienstboden, liefhebbers, vrienden en goede bekenden, die dan rechtvaardig en naar hun verdiensten, afstand zullen doen van alle hun verfoeïng en bespotting, en alle maagschap en dierbare verbinding in natuur, nabuurschap en vereniging zullen vergeten, en zich in alle dingen verblijden over de uitvoering van de Goddelijke gerechtigheid. O, het gehuil en verschrikkelijk geroep, waarmee zij in hun heengaan de lucht zullen vervullen! O, dat wenen en wringen van de handen! O, dat mistroostig brullen! O, dat afgrijselijk kermen, vervullende de hemel, de aarde en de hel!

Maar ik zal hen niet verder volgen, zo gauw zullen zij niet vallen in de grondeloze afgrond, of die zal direct zijn mond achter hen toesluiten, en daar moet ik hen laten.

7. Christus en de heiligen opgaande in de hemel, als het einde van de wereld zijn zal.

Zo gauw zullen de verworpenen niet naar hun plaats gegaan zijn, of de heiligen zullen opvaren. Christus zal nu oprijzen van Zijn rechterstoel, en met al dat heerlijke gezelschap van de hemel zal Hij voorgaan naar de hemel der hemelen. O, wat een fraaie tocht is dit! Wat een gezangen van triomf zullen hier worden gezongen! Christus zal vooraan gaan, de cherubim zullen Hem omringen, de serafim zullen Hem dienen. De engelen, archangelen, overheden, machten, patriarchen, profeten, priesters, evangelisten, martelaars, leraars en belijders van Gods Wet en Evangelie volgende, zullen de Rechter en Koning van de heerlijkheid omringen, zingende zo zoet als ooit enig oor heeft gehoord, en schijnende zo heerlijk als ooit enig oog heeft gezien, en zich zo bovenmate verblijdende als nooit in enig hart is opgekomen. O, een zalige stoet van krijgslieden! O, een heerlijke schare van overwinnaars! Een ieder van hen draagt in zijn hand een palmtak van overwinning, een ieder draagt een kroon van heerlijkheid op zijn hoofd. De strijdende kerk is triomferende, met een uiteindelijke overwinning hebben zij de duivel, de dood en de hel overmeesterd, en nu zullen zij God, het leven en de hemel bezitten. Ik heb voorheen met grote bewondering enige regimenten door onze straten zien gaan, en had ik die Romeinse heirlegers eens zien trekken, als zij als overwinnaars terug keerden en statig triomfeerden door de straten van Rome. O, hoe zou ik mij dan hebben verwonderd, maar nooit is er zo'n vertoning in de wereld geweest als die van Christus en Zijn heirleger. O, fraaie tocht, die zij zullen maken door de lucht, door de omgangen en door de hemelen, totdat zij zullen komen tot de hemel der hemelen! Zijn er wel ooit tegelijk op één dag zoveel glinsterende zonnen geweest? Is er wel ooit zoveel heerlijkheid tegelijk geweest aan deze zijde van de Koning der heerlijkheid? Om niet te spreken van Christus en Zijn engelen: 'Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon zoals de maan, zuiver als de zon, schrikkelijk als slagorden met banieren' (Hoogl. 6: 10). Zijn niet vooraan in dit regiment Adam en Abel, Noach en Abraham, Izak en Jakob en al de patriarchen, al de profeten en de apostelen? En (als u die dit leest, een heilige bent), bent u niet ook een zon van God, naast de anderen, verordend om Christus na te volgen? Hier is nu genoeg om uw hart met blijdschap te vervullen: zo zeker als de zon daar nu schijnt aan de hemel, zult u die gelooft, die zon zelf in haar omloop voorbijtrekken, en zij ten opzichte van uw heerlijkheid haar glans verliezen. O, wat een verspreiding van schoonheid en helderheid zal er dan zijn in de hemel, als al de heiligen daar heentrekken! Wat een duistere klompen zullen deze glinsterende sterren dan schijnen te zijn, als al de heiligen van God zullen treden in hun verschillende omgangen en wandelingen, en zo langzaamaan hoger en hoger trekken. Totdat zij op het hoogste gekomen zijn en eindelijk de hemel voor hen zal opengaan, en de heiligen zullen ingaan in de vreugde huns Heeren. Wat bij hun eerste intrede gedaan zal worden, zal ik op een andere tijd ontdekken, alleen, laat ons nog een weinig achter ons zien, om te weten wat van deze onderste wereld zal worden. Zo gauw zal Christus met Zijn gezelschap niet in de vurige hemel zijn, of direct zal deze hele wereld in vuur gezet worden. De wereldbeschrijvers schijnen dit ook aan te nemen.

De filosofen, en in het bijzonder de stoïsche hebben dit zo aangenomen. Seneca zegt: de vochtigheid was het begin, en het vuur zal het einde van de wereld zijn. En sprekende van

de zon, maan en sterren: Zie, dat wat nu schijnt in een fraaie en bekwame orde, zal eindelijk samen verbranden door vuur.
De dichters staan dit ook toe. Lucanus, sprekende van hen die Caesar in de Farsalische oorlog niet verbrand had, zegt: als het vuur hen nu niet zal verbranden, dan zullen zij verbranden als hemel en aarde en alles branden zal. Alsook Ovidius: Daar zal een tijd komen, dat de zee, de aarde en het hele gebouw van deze grote wereld door vuur zal verteerd worden.
De Sybillen zeggen het ook, waarop het roomse misboek schijnt te zien, stellende dit bij de profeet David, hoewel ik niet kan zien met welke zekerheid: de dag des toorns zal de wereld in vuur zetten, getuigt David Sybilla.
Dezen zijn echter allen te licht, één tekst uit de schrift geldt bij mij meer dan al dezen: 'De hemelen zullen met een gedruis voorbijgaan, en de elementen zullen branden en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden.' (2 Petr. 3:10).
Hierin komen al onze godgeleerden overeen, dat op de hele wereld een vuur zal vallen. Alleen is er enig verschil onder hen, of de wereld helemaal vernietigd of slechts vernieuwd zal worden door het vuur. Hieronymus en Augustinus, en velen met hen, zeggen dat het einde van dit vuur is om de hemel en de aarde te zuiveren en te louteren, want alle verderfelijke hoedanigheden zullen daarvan worden uitgebrand, maar zij zullen in hun wezen altijd blijven. Als wij hen vragen tot welk doel deze benedenste wereld vernieuwd zal worden, dan zeggen enigen: tot een woonplaats van de herstelde beesten, anderen: tot een beter gerief van de mensen en de verheerlijkte heiligen, anderen: tot een voortdurend gedenkteken van Gods macht en heiligheid. Polanus en enigen van onze hedendaagse schrijvers zijn van gevoelen, dat deze hemelen en deze aarde, door dit vuur gezuiverd en met nieuwe hoedanigheden aangedaan zijnde, de eeuwige woningen van de zalige heiligen zullen zijn. Maar daar tegenin zijn anderen, van een ander gevoelen. Dat de hele wereld met al haar delen en werken, uitgezonderd de mensen, engelen, duivelen, hemel en hel, de tweede woning voor de zaligen en verdoemden, helemaal en eindelijk zal vergaan en vernietigd worden. Dit was het gevoelen van Hilarius, Clemens en al de ouden voor Hieronymus, en van niet weinigen van onze hedendaags leraars. Mij betreffend, ik hel ook liever over naar deze zijde, vanwege de veelvoudige, duidelijke schriftplaatsen, waarvan ik slechts deze zal voorstellen. 'Alzo ligt de mens neder, en staat niet op, totdat de hemelen niet meer zijn' (Job 14:12). 'Gij hebt voormaals de aarde gegrond, en de hemelen zijn het werk Uwer handen; die zullen vergaan, maar Gij zult staande blijven, en zij allen zullen als een kleed verouden' (Ps. 102:26, 27). 'En al het heir der hemelen zal uitteren, en de hemelen zullen toegerold worden, gelijk een boek, en al hun heir zal afvallen, gelijk een blad van de wijnstok afvalt, en gelijk een vijg van de vijgenboom' (Jes. 34:4). Op welke voorzegging Johannes schijnt te zien: 'En de hemel is weggeweken, als een boek, dat toegerold wordt, en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen' (Openb. 6:14). En ook: 'De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan' (Matth. 24:35). 'De dag des Heeren zal komen als een dief in de nacht, in welke de hemelen met een gedruis zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden' (2 Petr. 3: 10). 'En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid' (1 Joh. 2: 17). 'En ik zag een grote witte troon, en Degene Die daarop zat, van Wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood, en geen plaats is voor die gevonden' (Openb. 20:11). Nu zou ik vragen: of 'niet meer zijn', zoals Job zegt, 'vergaan', zoals David, 'toegerold worden' en afvallen gelijk een blad', zoals Jesaja, 'voorbijgaan', zoals onze Zaligmaker en Petrus, en 'wegvlieden', zoals Johannes

zegt, niet een gehele vernietiging insluiten. Als ik bij deze schrift een reden zou voegen, zo zou ik besluiten van het doel van de schepping van de wereld, of was het niet deels tot Gods eer en deels tot des mensen gebruik? Nu, betreffend Gods heerlijkheid, de openbaring daarvan is geschied door de openbaring van de wereld aan de mens, maar nu de mens uit de wereld weggenomen is, en geen schepsel zo'n openbaring kan bevatten, wat zou er dan van Gods heerlijkheid worden? En betreffend het gebruik door de mensen, dit is tot vervulling van zijn gebrek in wegen van voedsel, medicijnen, woning en kleding, of tot zijn onderwijzing, besturing, verkwisting, troost en vermaak. Maar nu zij gekomen zijn tot die gelukzalige staat om God te bezitten en God te zien van aangezicht tot aangezicht, zullen deze en dergelijke doelen noodzakelijk tevergeefs zijn. Dit bewijs is krachtig, en wij hebben er niet meer nodig. Maar wij zullen de tegenwerping van onze tegenstanders horen en die beantwoorden, en dan zo afsluiten.

Twee plaatsen zijn er in het bijzonder die tegen dit gevoelen worden aangewend. De eerste is Romeinen 8:21: 'Op hoop dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods.' Hier, zeggen zij, is een ernstige verwachting die de onredelijke schepselen wordt toegeëigend, dat ze zullen verlost worden van de dienstbaarheid der verderfenis tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. Maar ik antwoord, dat hier geen onsterfelijk wezen aan de onredelijke schepselen beloofd is, maar slechts louter een verlossing en loslating uit de dienstbaarheid, waarin zij waren bij de ondankbare mens. De vogels, beesten en vissen moeten nu lijden om ons voedsel, de paarden, muildieren en beesten van die soort zuchten nu onder de lasten van onze wellusten of behoeften. Hun vernietiging moet dan voor hen noodzakelijk een zekere verlossing zijn, en eindelijk zullen zij vrijgemaakt worden in de tijd van de heerlijke vrijheid der kinderen Gods. De tekst brengt het zo ook: 'Het schepsel zal vrijgemaakt worden, door de heerlijke vrijheid der kinderen Gods', dat is: wanneer deze vrijheid komt voor de mensen, dan zullen ook zij vrijgemaakt worden van hun dienstbaarheid, omdat ze helemaal teniet gedaan zijn om al het werk waartoe zij waren verordineerd of geschapen te doen.

De tweede plaats is 2 Petrus 3:13: 'Wij verwachten, naar Zijn beloften, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in welke gerechtigheid woont.' Deze woorden, zeggen sommigen, stellen veel meer een reiniging dan een vernietiging voor, alleen een wegnemen van de verdorven hoedanigheden en niet van het wezen. Maar ik ben van een ander gevoelen, en als ik mijn mening van die plaats zeggen moet, zij is:

1. Ontkennenderwijs: dat door de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde (2 Petr. 3:7, 10) niet verstaan worden vernieuwde hemelen en aarde. Staat het niet duidelijk in het zevende vers, dat de hemelen en aarde die nu zijn, ten vure bewaard worden tegen de dag des oordeels? En gaat het niet verder tot de bijzonderheden in het tiende vers, 'dat de hemelen die nu zijn met een gedruis zullen voorbijgaan, dat de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden?' En brengt het daarna niet bij vers 11 en 12 dat 'alle dingen vergaan zullen?' En in vers 13 dat wij als gevolg daarvan hebben te verwachten 'nieuwe hemelen en een nieuwe aarde'? Het vergaan spreekt niet van maken, maar van vernietigen, hoe kan dan wat vergaan is, gezegd worden bewaard te worden en te blijven staan? Voorwaar, als Petrus' gedachten alleen over deze zuivering gegaan waren, dan zouden wel enige van zijn woorden het hebben aangewezen. Het doel van deze schepselen is geweest tot gebruik van de mensen, en als de mensen ze niet gebruiken, tot welk doel zouden zij dan bewaard worden? Te zeggen: tot een gedenkteken van wat er geweest was, of: tot een woning van de heiligen, of: tot een

uitspanning voor de heiligen, als zij soms neerdalen uit de hoogste hemelen om zich hier beneden wat te vermaken, dat zijn maar losse verzinsels en helemaal geen antwoord waard.

2. Stellenderwijs: door nieuwe hemelen en een nieuwe aarde wordt verstaan: de hemel der hemelen en de plaats van de heerlijkheid. Nu, deze hemelen worden genoemd nieuw, niet vanwege hun nieuwmaking, maar vanwege onze nieuwe bezitting ervan tot onze nieuwe woonplaats, en zij worden genoemd: 'hemel en aarde', omdat zij in de plaats komen van die hemelse overdenking en van die aardse woning, die wij nu genieten, zodat de tekst deze uitleg wel kan meebrengen: Wij verwachten nieuwe hemelen', dat is, het hoogste hof van Gods tegenwoordigheid, 'en een nieuwe aarde'. Dat is, een nieuwe woning voor ons, die op een oneindige manier de gemakken en gelukzaligheden van deze hemelen en aarde te boven zullen gaan, die wij nu bezitten. Zo zegt Johannes in zijn openbaring: 'Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer' (Openb. 21:1). Deze nieuwe hemel en nieuwe aarde is de plaats of woning, bereid voor de gelukzalige heiligen en het volk van God. 'Een nieuwe hemel', waarin de maan heerlijker is dan onze zon, en de zon zo heerlijk als Hij Die ze gemaakt heeft, want Hij is het Zelf, de Zoon van God, de Zon der Gerechtigheid, de Zon der heerlijkheid: 'een nieuwe aarde', waar al haar wateren melk zullen zijn, en al haar melk honing, waar al haar gras koren zal zijn, en al haar koren manna, waar al haar aardkluiten klompen goud zullen zijn, en al haar goud van ontelbare schatten, waar al haar minuten eeuwen zullen zijn, en al haar eeuwen eeuwigheid, waar alle dingen elk ogenblik zijn in de hoogste verhoging, zo heerlijk als zij kunnen zijn. Van deze nieuwe hemelen en nieuwe aarde kan ik nooit genoeg zeggen, noch weten, totdat ik daar zal komen om daar te wonen. Maar wij zullen iets daarvan openen in onze volgende verdelingen, want nu zijn de heiligen met Jezus Christus ingegaan.

Alleen een woord tot gebruik, christenen. Wat is de reden dat wij zo bezig zijn met alles van deze wereld? Wel, zie rondom u, niet één van deze zichtbare voorwerpen zal op die dag overblijven of een wezen behouden: deze huizen waarin wij wonen, deze tempel waarin wij vergaderen, deze stad, dit land, dit eiland en de zeeën en de wateren die daar omlopen, zullen allen, in vuur gezet zijnde, tot niets verbrand worden. De zee zal niet meer zijn, de tijd zal niet meer zijn. Of als wij hoger zien, de zon en maan en sterren zullen niet meer zijn, die heerlijke hemel die nu over ons hoofd rolt, zal toegerold worden zoals een boekrol, en al haar heir zal afvallen, zoals een blad van de wijnstok afvalt en zoals een vijg afvalt van de vijgenboom (Jes. 34:4). 'De hemel zal als een rook verdwijnen', zegt Jesaja (Jes. 51:6). Hieronymus leest hierin: 'Zij zullen tot niet verbrijzeld worden.' Ach helaas, wat sloven wij alle dagen en mogelijk ons hele leven om iets van deze kleine en allernietigste aarde. U, die honderd, tweehonderd, of duizend bunders land hebt, al was elke bunder een koninkrijk, het zal alles ten laatste verbrand worden, zodat niemand zal kunnen zeggen: hier was Preston, of hier was London, of hier was Engeland, of hier was Europa, of hier was de kloot der aarde, waarop de mensen gegaan zijn. Laat anderen roemen zoveel zij willen over hun erfenissen, maar o Heere, geef mij een erfdeel boven al deze zichtbare dingen. De hemel zal blijven als de aarde zal verdwijnen, die vurige hemel, de zitplaatsen van de heiligen, die woningen daarboven, bereid door Jezus Christus, hebben nooit een einde. Maar mijn rijkdommen, landen, bezittingen, meubelen, goederen, hetzij algemene of persoonlijke, zullen eindigen in rook, in niets. Wat, 'zult gij

uw ogen laten vliegen op hetgeen niets is?' (Spr. 23:5). Hierop hebben de eerste christenen 'de roving hunner goederen met blijdschap aangenomen', het was maar een klein verlies voor de tijd, en zij wisten, dat zij in zichzelf een beter en blijvend goed hadden in de hemelen (Hebr. 10:34). O, laat dit onze zorg zijn! Hier hebben wij geen blijvende stad, maar laat ons zoeken de toekomende, ja, die stad die blijft in alle eeuwigheid. Amen.

8. Van Christus' overgeven van het Koninkrijk aan God de Vader.
Zo gauw zal Hij niet in de hemel zijn, of deze dingen zullen volgen:

1. Hij zal de uitverkorenen stellen voor Zijn Vader. Hiervan zegt de apostel: 'Hij heeft u nu ook verzoend, in het lichaam Zijns vleses, door de dood, opdat Hij u zou heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk voor Hem stellen' (Kol. 1:21, 22). Christus is gestorven, opdat Hij ons zou wassen en reinigen door Zijn bloed, en dat Hij ons dan Zijn Vader zonder vlek zou voorstellen. Wij kunnen denken dat Christus zo met Zijn bruid aan Zijn hand gaat tot Zijn Vader gaat en zegt: O mijn Vader, hier is Mijn gemeente, Mijn bruid, Mijn koningin. Hier zijn de heiligen over wie Ik met U van eeuwigheid een verdrag gemaakt heb, omwille van hen ben Ik neergedaald uit de hemel en gestorven op aarde. En nadat Ik weer opgevaren ben, heb Ik vele honderden jaren voor hen gebeden. Omwille van hen ben Ik neergedaald om de wereld te oordelen, en omdat Ik hen heb aangewezen tot het eeuwige leven, breng Ik ze aan Mijn hand om hen de bezitting van Uzelf te geven. Deze zijn het die U Mij van het begin van de wereld gegeven hebt, en nu geef Ik ze U terug aan het einde van de wereld, want zij zijn de Uwe. Zo stelt Hij hen voor Zijn Vader. Het is wel zo dat wij lezen, dat Christus de heiligen zowel Zichzelf voorstelt als Zijn Vader: 'Christus heeft de gemeente liefgehad, en heeft Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar Zichzelve heerlijk zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft' (Ef. 5:25, 27), maar dit bedoel ik, dat hiervoor geschied was. Als de ziel eerst gelooft, dan is zij verenigd met Christus, als de ziel is ingewezen in de heerlijkheid. Maar in de voltrekking van de bruiloft, dan stelt Christus de ziel Zich Zelf voor, en ik weet niet anders of de dienaars van Christus hebben ook een deel in dit werk, 'want ik heb ulieden toebereid (zei Paulus tot de Korinthiërs) om u als een reine maagd aan een Man voor te stellen, namelijk Christus' (2 Kor. 11:2). En als Christus hierna de bruid thuishaalt, haar in de hemel brengt en bij de hand leidt in Zijns Vaders tegenwoordigheid, dan is dat Zijn laatste voorstelling, dan stelt Hij haar onschuldig voor in de tegenwoordigheid van Zijn heerlijkheid met onuitsprekelijke vreugde. Het woord betekent opspringende, verhogende blijdschap. O, wat een opspringen en verhoging zal er zijn in de hemel, als Christus, de hand van Zijn bruid neemt en die zal geven in de hand van Zijn Vader, om daarmee te zeggen: O Mijn Vader, zie wat een menigte Ik U heb thuisgebracht. U weet wat Ik gedaan, wat Ik geleden en welke bedieningen Ik ondergaan heb om hen hier te brengen, en nu is Mijn Middelaarschap uit. Ik lever al Mijn bedieningen weer aan U over, zie wat een heerlijke menigte, wat een uitgelezen heirleger Ik U heb thuisgebracht. Wel, deze allen zijn de Mijne, en 'al het Mijne is Uwe, en het Uwe is Mijne; en Ik ben in hen verheerlijkt. Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan' (Joh. 17:10, 12). Zie, hier zijn Adam, Abel, Noach, Sem en alle heiligen van het begin tot het einde van de wereld. De statie van de bruiloft tussen hen en Mij is geweest, en waar zal Ik ze anders brengen dan in het huis en in de tegenwoordigheid van Mijn Vader? Ik heb hen al zalig verklaard, 'en Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn: Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij

volmaakt zijn in één' (Joh. 17, 22, 23). Ontvang ze hier uit Mijn hand, heet hen nu welkom in de heerlijkheid, en laat hen weten dat 'Gij hen hebt liefgehad, gelijk Gij Mij hebt liefgehad.'

2. Al Zijn bevelen zal Hij stellen voor Zijn Vader, zoals Hij een Middelaar (ten minste in verordening) van alle eeuwigheid is. En zijn de heiligen niet uitverkoren geweest van voor de grondlegging der wereld (Ef. 1:4)? Toen was Hij een Middelaar in het werk van de verkiezing en verordend om een Middelaar te zijn van verzoening: 'Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest' (Spr. 8:23), dat is, Ik was gesteld en verordend om een Middelaar te zijn van eeuwigheid af. Hoe het zij, Hij was een Middelaar krachtens en aanvankelijk van de val van Adam af. Toen heeft Hij die grote zaak op Zich genomen, om God met de mensen te verzoenen en de mensen met God. En dadelijk is Hij de Middelaar geweest na Zijn menswording, want toen werd Hij geopenbaard in het vlees, toen werd Hij geopenbaard te zijn, wat Hij tevoren was geweest. Toen heeft Hij dat werk zichtbaar gewerkt op aarde, dat Hij voorheen verborgen en onzichtbaar had gedaan in de hemel. Toen is Hij tot het werk van Zijn dadelijke en lijdelijke gehoorzaamheid getreden, toen heeft Hij Zijn Profetische en Priesterlijke bediening hier op aarde uitgevoerd, en nadat Hij dat gedaan had, is Hij tot Zijn Koninklijke bediening in de hemel getreden. Nu, zoals Hij tot dit werk door Zijn Vader was geroepen: 'Deze had God de Vader verzegeld' (Joh. 6:27), 'Het was des Vaders welbehagen, door Hem alle dingen te verzoenen tot Zichzelve' (Kol. 1:19), en zoals Hij tot deze dingen in het bijzonder opdracht van God gehad heeft ─ 'De HEERE heeft Mij gezalfd, om een blijde boodschap te brengen de zachtmoedigen' (Jes. 61:1), 'De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid.' En: 'De HEERE heeft tot Mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten' (Ps. 110:4, 1), ─ zo zal Hij nu komen met al Zijn opdrachtbrieven in Zijn hand, en die weer terug geven aan Zijn Vader. In dit geval is het met Christus zoals met een krijgsoverste, die de koning met koninklijke macht uitzendt naar de oorlog, en die, nadat hij de vijanden overwonnen heeft, in triomf terug keert, en als hij alles gedaan heeft, geeft hij zijn plaats weer over. Zo heeft Christus al Zijn opgelegde bedieningen uitgevoerd, het werk is nu afgedaan, en Hij verlaat Zijn bediening door overlevering van Zijn bevelen aan Zijn Vader. De hemel behoeft de zon en de maan niet (Openb. 21:23), dat is, zoals enigen het verklaren: daar is geen prediking of profetie nodig, geen Woord of sacramenten, want 'Het Lam is hun Kaars.' Christus is het enige Middel van alle mededelingen die de uitverkorenen daar zullen hebben. En wat Zijn Koninklijke bediening aangaat, de apostel verklaart, dat 'Hij het Koninkrijk aan God en de Vader zal overgeven' (1 Kor. 15:24). Alleen is hier de vraag, hoe Christus gezegd wordt het Koninkrijk aan Zijn Vader weer over te geven? Want zegt de schrift niet, dat 'Zijn Koninkrijk geen einde zal zijn?' (Luk. 1: 33), en dat Christus' troon is tot in alle eeuwigheid? Ik antwoord, dat ik geen tegenstrijdigheid zie, of Christus kan Zijn Koninkrijk beide overgeven en toch ook behouden. Zie een soortgelijk geval: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde' (Matth. 28:18), zullen wij nu zeggen dat de Vader Zichzelf daarvan geheel afgekeerd heeft? Nee, maar ondanks dat het Koninkrijk dat de Vader Zijn Zoon gegeven heeft, genoemd wordt het Koninkrijk van de Vader of het Koninkrijk van God, zo zal Christus het terug geven en toch ook behouden. Twee dingen zeggen wij, zijn in het woord 'heersen' inbegrepen, te weten: de heerschappij en de uitvoering, de kroon dragen en de scepter houden. Nu, volgens de eerste zin zal Christus in eeuwigheid heersen, de eer van de heerschappij en het dragen van de kroon zal

Hij nooit overgeven aan Zijn Vader, want de troon van Zijn Vader stoot de Zijne niet omver, Hun beider tronen zijn tegelijk (Openb. 7:10, 11). Maar in de bedieningen van een koning die in het gericht zit, zoals de dienaars belonen, de kwaaddoeners straffen, de verdrukten ontzetten en tegen de vijanden strijden, daarin zal Christus ophouden te heersen en het Koninkrijk aan Zijn Vader overgeven.

Nog meer. Christus wordt gezegd het Koninkrijk over te geven in deze opzichten:

1. Opdat Hij ophoudt die macht uit te voeren die Hij echter wel heeft. Zoals een rechter als hij buiten de rechtbank is altijd rechter is, hoewel hij geen oordeel uitspreekt, maar zijn tijd besteedt aan andere dingen, zo wordt van Christus gezegd Zijn plaats weer over te geven. Niet dat Zijn macht zou verminderd zijn, maar Hij geeft daarvan geen bewijs, want Zijn vijanden zijn allen ten onder gebracht, en het is niet nodig dat er nog enige slagen zouden voortkomen van Zijn Koninklijke macht.

2. Omdat de manier van Zijn Koninkrijk na de oordeelsdag helemaal zal veranderd zijn. Hij zal niet heersen op dezelfde wijze als Hij voorheen gedaan heeft. In de hemel zijn geen goede wetten meer nodig om de mens ervoor te bewaren, te vallen in goddeloosheid. De orde van dit leven zal veranderd zijn in een nieuwe soort van regering, en in dit opzicht wordt Hij gezegd het Koninkrijk over te geven.

3. Omdat Hij ophoudt Zijn Koninkrijk te vergroten. In deze wereld heeft Christus steeds gezocht meer zielen te winnen voor Zijn Koninkrijk door de prediking van Zijn Woord, om zo Zijn heerschappij verder en verder uit te breiden. Maar nu de Heere het getal van Zijn dienstknechten naar Zijn wil vol gemaakt heeft, zal de wereld eindigen en zal Hij Zijn Koninkrijk opgeven, dat is, Hij zal ophouden Zijn grenzen nog meer uit te breiden. Hij zal Zich vergenoegen met het getal van de onderdanen die Hij nu heeft. Dit is het tweede: Christus zal al Zijn bevelen aan Zijn Vader opdragen, overgevende Zijn Profetische, Priesterlijke en Koninklijke bedieningen bij Zijn eerste ingang in de hemel.

4. Hij zal Zichzelf Zijn Vader voorstellen, niet alleen Zijn bedieningen, maar Hij zal Zelf aan God voorgesteld en onderworpen worden. Dit dunkt mij de mening van de apostel te zijn, zeggende: 'Dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden Dien, Die Hem alle dingen onderworpen heeft' (1 Kor. 15:28). De woorden zijn geestelijk, en daarom is het nodig dat wij die behoorlijk verstaan naar de gelijkvormigheid van het geloof. De Arianen hebben hieruit besloten dat de Zoon de Vader niet gelijk was, omdat hij, die onderworpen is, noodzakelijk minder moet zijn dan degene aan wie hij onderworpen is. Maar het antwoord hierop is makkelijk: Christus wordt aangemerkt als God of mens en als Middelaar tussen God en mensen: Christus als God heeft ons Zichzelf onderworpen, maar Christus als mens en Middelaar is Zijn Vader onderworpen, zoals wij. Enigen willen hebben dat Christus Zijn Vader onderworpen is ten opzichte van Zijn geestelijk lichaam, de gemeente, en dat dit alleen de bedoeling van de apostel zou zijn: 'Dan zal de gemeente de Vader onderworpen zijn'. Maar ik kan het met deze uitleg niet eens zijn:

1. Omdat de apostel nadrukkelijk spreekt van Christus en Zijn Koninkrijk.
2. Omdat, hoewel Christus soms in de schrift wordt gelezen voor de gemeente, of voor Christus' lichaam, zo wordt de Zoon gesteld tegenover de Vader echter nooit zo gelezen of verstaan.

3. Omdat wij lezen dat Hij Die onderworpen moet worden, eerst alle dingen Zichzelf onderworpen moet hebben. Maar de Vader gaat niet alle dingen van de gemeente van Christus onderwerpen of onderdanig maken, maar Christus alleen, en daarom spreekt de apostel van Christus' onderwerping aan de Vader. Op dezelfde wijze als Christus het Koninkrijk overgeeft aan Zijn Vader, moet Hij ook Zijn Vader onderworpen worden, maar Christus geeft Zijn Koninkrijk over als mens en als Middelaar tussen God en mensen. Zoals wij gehoord hebben, moet Christus in deze opzichten niet meer heersen, op die dag zal Zijn Middelaarschap ophouden en vervolgens zal Hij ten opzichte van Zijn Middelaarschap of ten opzichte van Zijn mensheid op die dag aan Zijn Vader onderworpen worden.

U zult zeggen: is en was Christus niet altijd Zijn Vader onderworpen als mens of als Middelaar tussen God en mensen? Waarom bepalen wij dan deze onderwerping tot die dag? 'Dan (zegt de apostel) zal de Zoon onderworpen worden.'

Ik antwoord: deze onderwerping zal dan zijn, of zal op die dag veel duidelijker geopenbaard worden dan ooit tevoren. Dan zal Hij Zijn Koninkrijk overgeven aan Zijn Vader in de tegenwoordigheid van mensen en engelen, dan zal Hij al Zijn bedieningen afleggen ten aanzien van allen, zodat voortaan God niet zal heersen door Christus' mensheid, maar door Zichzelf. Ook zullen wij voortaan God niet onderworpen zijn door de Middelaar, Christus, maar onmiddellijk aan God Zelf. Ook zal Christus nooit meer over ons heersen als Middelaar, want zelfs de heerlijkheid van Zijn Majesteit zal zo heerlijk worden, dat alle ogen zien zullen hoe Christus' Godheid bovenmate uitsteekt boven alle schepselen, ja, boven de mensheid van Christus Zelf. Dat er een meerdere onderwerping van Christus op die dag zijn zal dan ooit tevoren, kunnen we zo verklaren: 's nachts heerst de zon over ons, maar door de maan, want de maan ontleent haar licht aan de zon, hoewel wij 's nacht helemaal geen onderwerping aan de maan zien. Maar zo gauw de zon rijst, houdt de maan direct op in haar bediening: die van anderen te verlichten, en wordt aan de zon zelf onderworpen, niet door een nieuwe onderwerping, maar door een verklaring van haar voorgaande onderwerping, zodat iedereen nu kan zien wat een heerlijkheid en wat een licht de zon heeft, boven de sterren en boven de maan. Zo is het met God en Christus: nu heerst God over ons, maar alleen door Christus als Middelaar. Gods onmiddellijke heerschappij kunnen wij hier niet zo duidelijk onderscheiden, maar als nu het einde zal zijn, en Christus Zijn Middelaarsbediening zal inhouden, dan zal de heerlijkheid van Christus' Goddelijke natuur veel heerlijker blinken, niet alleen boven alle schepselen, maar boven de glans van Christus' mensheid zelf. En in dit opzicht zal Christus dan onderworpen worden, niet door een nieuwe onderwerping, maar door een nieuwe verklaring en openbaring van Zijn onderwerping, zoals tevoren nooit geweest is. O, wonderen van deze dag! O, wonderlijke vertoningen in de hemel, op de eerste intrede van Christus en Zijn heiligen daarbinnen! O mijn ziel, waar zult u staan? Of wat zult u zeggen als Christus u bij de hand zal nemen en u in de tegenwoordigheid van Zijn heerlijke Vader zal brengen? Als Hij u zal stellen, als Hij al Zijn bevelen die Hij omwille van u heeft aangenomen en Zichzelf met u zal stellen voor Zijn Vader, zeggende: Mijn Vader, hier zijn Wij allen voor Uw heerlijke Godheid. Tot hiertoe heb Ik uitgevoerd het grote werk van de zaligheid van de mensen, en nu is alles verricht volgens het verbond tussen U en Mij. Zie, hier zijn al de heiligen die U door Uw besluit aan Mij gegeven hebt voor de wereld gemaakt was. Zie hier, alle bevelen die Ik van U ontvangen heb ten opzichte van hun zaligheid. Zie hier, de mensheid die U Mij gegeven hebt toen Ik in de wereld ben gekomen. Zodanig waren de zonden van Mijn verlosten, en zij waren gegroeid tot zo'n hoogte, dat 'Gij slachtoffer en offerande niet hebt gewild, maar Gij hebt Mij het

lichaam toebereid' (Hebr. 10:5): en zie, Ik stel hen hier allen voor U, kom, neem Uw bevelen, en wees U alles in allen. Wij roemen U, o God, wij erkennen U te zijn de Heere. Kom, heet Mij en de Mijnen welkom. Wij staan hier allen voor Uw heerlijke troon, en verwachten in alle opzichten zo'n heerlijk onthaal, als de hemel, of de God van de hemel ons kan toebrengen.' O mijn ziel, wat een blijdschap zal u bij deze handeling overkomen! Houd u ervan verzekerd dat u nu buiten gevaar bent, uw aankomst is behouden, en u zult niet horen: 'Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen?' Want de Heere Zelf zal u tegemoet lopen, Hij zal u pakken en omhelzen, Zijn mond op uw mond, Zijn ogen op uw ogen, Zijn handen in uw handen leggen. Alle handen zullen klappen van blijdschap, al uw harpen zullen spelen, alle knieën zich krommen en buigen, en elk hart zal vol vreugde en blijdschap zijn. O, wat een dag! Och, wanneer zal die dag komen, waarop Christus het Koninkrijk aan Zijn Vader zal overgeven!

9. Van Christus' onderwerping aan Zijn Vader, opdat God alles in allen zij.

Naar Paulus' betuiging in 1 Korinthe 15: 28 zal Christus Zich aan Zijn Vader onderwerpen, opdat God zij 'alles in allen.' Dit is vast en zeker het hoofddoel. Christus heeft Zich daarom Zijn Vader onderworpen, opdat God zij alles in allen. Dat God niet meer heerst door een verordende, of door een Christus, maar dat Hij onmiddellijk en volkomen heerst door Zichzelf, zodat een ieder Hem mag zien, van aangezicht tot aangezicht. Hier genieten wij God (om zo te spreken) zowel door de middelen als in het gebruik van het Woord, de sacramenten en dergelijke, maar als dat Koninkrijk (waarvan deze bedieningen middelen zijn) zal overgeleverd zijn, dan zal God Zelf zijn: alles en in allen, zonder middel, zonder gebrek, zonder einde.

Het is het opmerken waard, dat Christus als Middelaar in Zijn Koninkrijk zodanige dingen heeft, die tegelijk de middelen en werktuigen van de regering in de koninkrijken van de mensen zijn. Zoals:

1. Hij heeft Zijn krijgsvolk en wetten, met bedreigingen en beloften in de bediening van Zijn Woord.
2. Hij heeft Zijn vergunningen en zegels, met vele privileges, om Zijn volk te versterken in de instellingen van Zijn sacramenten.
3. Hij heeft officieren en gezanten tot opdracht van de geestelijke werkzaamheden in de instellingen van Zijn bediening. Maar het ophouden van Christus' Koninkrijk is het ophouden van die alle, en daarom staat Hij Zijn Koninkrijk af, opdat God onmiddellijk in zou treden en zonder enige middelen of zonder enige Middelaar Zelf zou zijn, in de plaats van allen, of alles in allen.

In het vervolg van dit stuk zal ik verklaren:

1. De zin hoe God alles in allen is.
2. In het bijzonder waarin God alles in allen is.

1. Betreffend de zin. Het is een verklaring van onze volkomen genieting van God. Dat God zij alles in allen is zoveel te zeggen, als dat wij God alleen genieten voor alle dingen, waarin niets ontbreekt of wij niets begeren buiten Hem. Want een persoon die alles in allen voor mij is, is een genieting van die persoon te hebben tot alle dingen, zodat ik niets anders behalve hem wil of behoef te genieten. Zo is God voor de heiligen in de heerlijkheid, Hij is hen een zeer groot loon. Behalve Hem hebben zij niets nodig, zelfs

hun genieting van de gelukzaligheid wordt zonder middel genomen uit de fontein, en zij hebben zoveel van de fontein, als hun zielen in hun grootste ruimte kunnen bevatten.

2. Betreffend dat, waarin God in het bijzonder ons alles in allen is. lk antwoord:

1. In onze onmiddellijke genieting van God. Hier genieten wij God door de middelen. Hij deelt Zichzelf aan ons mee door Zijn schepselen of door Zijn instellingen, en hierdoor is het dat wij Hem maar ten dele kennen, wij zien Hem maar duister als in een spiegel. Maar als Hij ons alles in allen zal zijn, 'alsdan zullen wij Hem zien, aangezicht tot aangezicht' (1 Kor. 13:12), dan zullen wij God zien zoals Hij is, duidelijk en onmiddellijk (1 Joh. 3:2). O, hoe heerlijk is deze genieting boven alle tegenwoordige genietingen hier beneden! Zoals de genieting van een vriend op een schilderij, in een brief of gedenkteken weinig is vergeleken bij de genieting van zijn persoonlijke tegenwoordigheid, of zoals de hitte en het licht van de zon door een wolk minder is dan de hitte van dat licht, als haar heerlijk lichaam voor ons open is zonder enige tussenstelling, zo zijn al die genietingen van God in het gebruik van de middelen, genaden, zegeningen en instellingen op een oneindige wijze minder, dan die genieting van God, die zonder middelen zijn zal: al de verrukkingen van onze geest in het bidden, horen, lezen en peinzen is maar een dronkje van die rivieren. Ik weet dat de gedachtenis aan God in een bijzondere overdenking zeer zoet is (Ps. 104:34), en de gemeenschap met God in een instelling een feest van zoetheid (Ps. 63:6, 7). Maar als de ziel God onmiddellijk zal bezitten, als dit Koninkrijk der genade ten einde zal zijn en al deze bedieningen ervan uit zullen zijn, zal dan de fontein niet veel zoeter zijn dan de stromen? Werkelijk, feesten en zoetheid, smeer en vettigheid, zijn woorden die al te gering zijn om ons iets meer dan een kleine aanwijzing te geven van die onbegrijpelijke vergenoeging door de onmiddellijke gemeenschap. O, wonderen des hemels! Daar zal het licht zijn zonder kaars en een gedurige dag zonder zon, daar zal gezondheid zijn zonder medicijnmeester, en sterkte van het lichaam zonder gebruik van voedsel. Daar zal kennis zonder schrift zijn, en een vaste regering zonder geschreven wetten. Daar zal gemeenschap zijn zonder sacramenten, en blijdschap zonder belofte om die te voeden. De ziel in de heerlijkheid zal direct tot God gaan en onmiddellijk deelhebben aan Zijn heerlijkheid en gelukzaligheid. Het is de gelijkenis van een geleerd godgeleerde: denk eens in dat u een menigte van kristallijnen globen zou zien, opgesteld in twee lijnen, op gelijke afstand van elkaar staande, die vanwege hun opstelling de onmiddellijke stralen van de zon niet toelaten. En dat er een andere enkele globe in het midden van hen gesteld is om de stralen van de zon aan al die andere over te brengen. Door dit middel schijnen zij wel alle, hoewel het maar alleen door weerkaatsing is. Maar als de zon bij de anderen kan komen zodat zij haar stralen onmiddellijk kunnen ontvangen, zo heeft die enkele globe geen gebruik meer. Zo ook hier, omdat wij door onze afstand van God deze onmiddellijke genieting niet kunnen vatten, zo is Christus' bemiddeling noodzakelijk. Maar als alle dingen die deze wijsheid veroorzaken, weggenomen zijn, en wij onmiddelijk gebracht zijn in Gods tegenwoordigheid, dan is er zo'n Middelaar niet meer nodig. Nu, dit is een zaak waarin Hij ons, alles in allen is, wij zullen Hem onmiddellijk genieten.

2. Dit bestaat uit onze volkomen genieting van God. 'Nu ken ik ten dele', zegt de apostel, 'maar alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben' (1 Kor. 13: 12). Onze genieting van God is hier maar in haar kinderlijkheid, daar zal zij in haar volkomen ouderdom zijn. Hier is zij met druppels, maar daar met een zee. Hier zien wij God van achteren en wij kunnen niet méér zien, maar dan zullen wij Zijn aangezicht zien, niet Zijn tweede aangezicht, zoals enigen het onderscheiden, waarmee Zijn genade en gunst

bedoeld wordt, genoten door het geloof, maar Zijn eerste aangezicht, dat is Zijn Goddelijk Wezen, genoten door aanschouwen. Maar ik versta dit zo niet, alsof de ziel, als een schepsel, het hele wezen van God zou kunnen ontvangen, want dat is onbegrijpelijk. Maar de ziel zal en moet zo vol zijn van God, dat zij niet méér zal kunnen ontvangen, of iets méér begeren. En o, hoe uitnemend is deze genieting boven alle tegenwoordige genietingen! Het is nu onze hoogste gelukzaligheid als ons enige flikkeringen van Zijn heerlijkheid bestralen en enige druppels van Zijn gunst op ons druipen. Maar o, als God zal zijn ons alles in allen, dan zullen wij zoveel van God hebben als onze zielen kunnen bevatten: wij zullen Gods heerlijkheid zo in ons uitgestort hebben, dat wij niet méér zullen kunnen ontvangen. En hier is het wat aan de ziel een volkomen vergenoeging geeft. Nooit zal de ziel vergenoegd zijn, totdat zij hiertoe zal gekomen zijn. Verbeeld u dat God alle schoonheid, zoetheid en goedheid, die Hij aan alle schepselen van de wereld heeft meegedeeld zou uittrekken, en dat Hij het vijfde deel of het beste van alles zou nemen, en dat aan de ziel van een arme heilige meedelen, voorwaar, dit zou er weinig bij zijn om te vergelijken. Daar moet een grotere mededeling zijn, voor de ziel volkomen voldaan en vergenoegd, zou kunnen rusten. Laat het de ziel maar eens toe om te komen in de heerlijke tegenwoordigheid van Hem Die alles in allen is, zij zal direct haar oneindige begeerten uitschieten in de boezem van die God, want daar is genoeg om haar geest te vervullen. Zij kan zoveel niet begeren, of daar is meer, en eindeloos meer. Als er genoeg in God is voor de geesten van alle rechtvaardige mensen, die met God volmaakt zijn, als er genoeg in God is voor de engelen, waarvan het begrip groter is dan dat van de heiligen, als er genoeg in God is voor Jezus Christus, van Wie het begrip nog groter is dan dat van de engelen, als er genoeg in God is voor God Zelf, van Wie het begrip oneindig groter is dan van hen allen, dan moet er noodzakelijk volheid genoeg in God zijn om een enige arme ziel te vergenoegen. Hier is een andere zaak, waarin God ons alles in allen is, wij zullen Hem volkomen genieten.

3. Dit bestaat in onze hele genieting van God. Niet alsof er in de hemel niet anders zou zijn dan God alleen, maar dat God in de hemel alleen alles in allen, of in de plaats van allen zal zijn. God in de hemel is het, Die maken zal dat de hemel de hemel is. De gelukzaligheid bestaat uit de genieting van God Zelf. De scholiasten zeggen ons dat wij eigenlijk niet anders genieten zullen dan God alleen, wij mogen enig gebruik van schepselen hebben, maar geen genieting, en daarom wordt God gezegd te zijn alles, of zo goed als alles. En met waarheid, wat kunnen wij bedenken in de hemel te zijn, dat niet op een uitnemende wijze in God is? Is het grootheid, macht, heerlijkheid, overwinning? Die zijn de Zijne. Is het vreugde, liefde, vrede, schoonheid, of iets anders dat te beminnen of te begeren is? Dit is alles in Hem. Hierom verstaan enigen dat dit Davids mening is, als hij zegt dat hij nevens God niemand in de hemel heeft (Ps. 73:25). Dat alleen de genieting van God (van God en niet anders dan God) de ware gelukzaligheid van de ziel is als die op haar hoogst is: 'Wien heb Ik nevens U in de hemel?' Wie? Wel, daar zijn engelen, daar zijn heiligen, daar zijn de geesten van de rechtvaardigen en volmaakte mensen. Zijn dezen niets bij David? O ja, al deze dingen zijn goed, maar zij zijn niet bij machte om een ziel te vergenoegen zonder God Zelf. Of God dan enige schepselen tot onze dienst zal geven te gebruiken, en als dat zo is, welke schepselen? Tot welke dienst? Dit is meer dan ik nu weet, maar tot het opmaken van een volle genieting, wordt een genadige, heerlijke tegenwoordigheid, een zoete uitstorting of mededeling van die tegenwoordigheid vereist, een behoorlijk begrip van de uitnemendheid van die mededelingen, een volkomen liefde en een volkomen gerustheid in de liefde van wat wij begrijpen. Nu, dit is God alleen

eigen, Hij alleen is Degene, Die de hele wijdheid van de ziel kan vervullen, en wel zo, dat die niet méér kan bevatten. Hij alleen is het Voorwerp van liefde tot het uiterste toe uitgestrekt, en daarom wordt Hij alleen Zelf genoten, Hij alleen wordt in bezit ontvangen met een volkomen vergenoeging als deel en als beloning, in eeuwigheid genoeg voor de ziel.

Maar zullen dan de heiligen in de hemel nergens anders mee bezig zijn dan alleen met God? O ja, ik geloof dat er in de hemel een gemeenschap van de zalige geesten in God zal zijn, een vergezelschappen van de heiligen en de engelen van God. Maar dit zal niet wegnemen het alleen genieten van God, dat Hij niet zou zijn hun alles in allen. Want zij zullen zichzelf of hun eigen goed zoals geschapen dingen niet bedenken, maar God, geheel en al. Zij zullen zichzelf noch iemand anders om henzelf beminnen, maar alleen om God. Hier beminnen wij God om Hem Zelf, en dat is een genadige liefde, maar daar zullen wij onszelf beminnen om God, en dat is een heerlijke liefde. Wel, dit is God alleen genieten, en in dit opzicht is Hij alles en in allen. 'Wien heb Ik nevens U in de hemel?'

Hier is stof genoeg om ons af te wennen van de wereld. Ach, de tijd zal al zachtkens komen dat deze hele wereld zal vergaan, en God zal zijn alles in allen. Hierin bestaat de gelukzaligheid van de heiligen, dat ze God onmiddellijk, volkomen en alleen zullen hebben. Zullen de heiligen zichzelf niet voorbereiden op zo'n staat als dit is? U die deze wereld hebt, gebruik ze als niet misbruikende, 'want de gedaante dezer wereld gaat voorbij' (1 Kor. 7:31), en u die maar een weinig met de wereld van doen hebt, doe uw voordeel met die staat. Het is zeker uw eigen schuld als u niet meer werk van God maakt, want u hebt toch niet veel anders om uw hart op te zetten. God kan wonen en verkeren in uw hart zonder ontsteltenis. 'Armoede of rijkdom geeft mij niet' (Spr. 30:8), zei de wijze man bij deze gelegenheid. Een algemene staat is bekwamer tot de gelukzaligheid, dan zo één die ons komt overladen met uitwendige dingen. Terwijl anderen hun rekening opmaken, kunt u met David zeggen: 'Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; hoe machtig veel zijn haar sommen!' (Ps. 139:17). Terwijl anderen hun processen vervolgen in de hoven van justitie, kunt u alles wat u hebt vervolgen voor een troon van genade. Terwijl anderen hun kudde en beesten tellen, kunt u bezig zijn met het tellen van uw dagen. Terwijl anderen niet kunnen losraken uit de vodden van de wereld, kunt u komen tot de omhelzing van uw God. Wel, dit is uzelf voorbereiden op meer en meer genieting van God. God zal zijn alles in allen, en dit is de ware top van de gelukzaligheid van de hemel. Voorwaar, hoewel u nu minder dan de wereld hebt, als u er uw voordeel maar mee kunt doen, des temeer hemelse gelukzaligheid zult u op aarde hebben, want wat is de gelukzaligheid van de hemel anders dan alleen de genieting van God? Christenen, als u nog enigszins overhelt, jaagt en verlangt naar deze wereld, laat mij toe dat ik u zeg, dat u nooit gelukkig zult zijn voordat u het alles verloren hebt, totdat u geen vrienden, geen genietingen hebt, dan God alleen. Als alles weg zal zijn, als de wereld voorbij zal zijn, als de middelen zullen ophouden, zowel voor het lichaam als voor de ziel, als Christus Zijn Middelaarsbediening zal overgeven en de Zoon des mensen Zijn Vader zal onderworpen worden, dan zal God zijn alles in allen.

10. Hoe Christus echter alles in allen zal zijn, voor Zijn gezegende, zalige en verloste heiligen in alle eeuwigheid.

Enigen zullen misschien tegenwerpen: als God alles in allen zal zijn, hoe zal het dan met Christus zijn? Is dit niet schadelijk voor Jezus Christus? Ik antwoord: nee, op geen enkele wijze.

1. Namelijk, niet de Vader persoonlijk en alleen, maar de Godheid wezenlijk en geheel is ons alles in allen, en dan sluiten wij de Zoon en de Heilige Geest niet uit. Want zowel de hele Godheid is alle heiligen alles in allen, als de eerste Persoon in de Drie-eenheid. De Vader is alles, de Zoon is alles, de Heilige Geest is alles, en voor zoveel Christus God is en de Zoon van God, mogen wij van Christus zeggen dat Hij alles in allen is. Alleen is de waarheid van deze stelling, niet van Zijn menselijke natuur, maar van Jezus Christus' Goddelijke natuur.

2. Het is niet tot Christus' vermindering, maar veelmeer verhoogt het Christus zeer heerlijk in de gedachten van al Zijn heiligen. Zolang het nodig was heeft Christus Zijn Godheid verborgen, maar nu het Middelaarswerk volbracht is, zal Christus Zijn Godheid aan Zijn heiligen meer openbaren dan ooit tevoren. In dit opzicht zou ik mogen zeggen, als de ene Persoon in de Drie-eenheid meer eer ontvangt dan de andere, dan zou Christus de meeste hebben: 'Alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelve is, hoorde ik zeggen: Hem, Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid' (Openb. 5:13). Niet alleen God, maar in het bijzonder het Lam in alle eeuwigheid. Het is zo, God is alleen, volkomen en onmiddellijk alles in allen. Maar belet dit dat Jezus Christus ook niet alleen, volkomen en onmiddellijk alles in allen zou wezen? Zie hoe de schrift dit heeft samengevoegd tot een duidelijk bewijs dat het kan bestaan: 'Ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is haar tempel, en het Lam. En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar kaars' (Openb. 21:22, 23).

Nu, zoals ik van God gesproken heb, en als ik ook zo mag spreken van Christus en alles besluiten met Christus, dan stel ik deze leer vast: Christus' heerlijkheid, die de heiligen in alle eeuwigheid zullen aanschouwen, is hun alles in allen. In het verhandelen hiervan zal ik deze dingen openen:

1. Wat Christus' heerlijkheid is.
2. Hoe de heiligen Zijn heerlijkheid zullen aanschouwen.
3. Waarin het verstand van deze uitdrukking bestaat, dat Christus' aanschouwing ons alles in allen is.

1. Wat is Christus' heerlijkheid? Ik antwoord dat Christus' heerlijkheid óf menselijk is of Goddelijk.

a. Daar is een menselijke heerlijkheid die in de tijd in het bijzonder gebracht is op Zijn mensheid.

b. Daar is een wezenlijke of Goddelijke heerlijkheid die voor de tijd en na de tijd, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid vloeit uit Zijn Godheid. Ik zal van deze beide spreken, opdat wij (naar ons begrip) een gezicht van Christus mogen hebben in deze heerlijkheden, waarin Hij Zijn heiligen zal verschijnen als hun alles in allen, in alle eeuwigheid.

a. Zijn menselijke heerlijkheid is er ten opzichte van Zijn ziel of van Zijn lichaam. Christus' ziel was van het eerste ogenblik van Zijn ontvangenis vol heerlijkheid. Omdat

Hij zelf toen de genade ontvangen heeft, niet met mate zoals wij, maar als Eén die het kon bevatten, heeft Hij een helder gezicht gehad van God, zoals de engelen in de hemel, wat is geschied door de persoonlijke vereniging van de twee naturen bij Zijn eerste ontvangenis. Het is zo dat door de bijzondere besturing van God, de volheid van de vreugde, die daarmee heerlijk vergezelschapt ging, bij Christus in de tijd van Zijn lijden is ingehouden, en de overbrenging van de heerlijkheid van Christus' ziel op Zijn lichaam, was geheel uitgesteld tot de tijd van Zijn verhoging. Maar zodra Christus is verhoogd en gezet aan Gods rechterhand, is direct de afbreking van de blijdschap in Zijn ziel en de ophouding van de heerlijkheid van Zijn ziel tot Zijn lichaam, geheel weggenomen geworden. Toen was het dat Zijn ziel vervuld werd met blijdschap, troost en vermaak, en zoveel als mogelijk was kon vloeien van zo'n oneindig vermaak en voorwerp als het wezen, de majesteit en de heerlijkheid van God is. Toen was het dat Zijn lichaam vervuld werd met zo'n grote heerlijkheid als past voor het allergrootste begrip van enig schepsel. Niet alleen Zijn ziel, maar ook Zijn lichaam is een heerlijk schepsel. Het is een lichaam der heerlijkheid, dat is, een zeer heerlijk lichaam in Zichzelf, en voor anderen een oorzaak van heerlijkheid. 'Moest de Christus niet deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?' (Luk. 24:26). Zij wordt genoemd Zijn heerlijkheid, alsof zij Hem omringd had als heerlijkste onderwerp en de voornaamste werken van de heerlijkheid, alsof de heerlijkheid bij Hem alleen te bekomen was. Al de heerlijkheid in de hemel is op zekere wijze Zijn heerlijkheid. Werkelijk, Christus' mensheid is tot een hogere trap van heerlijkheid verhoogd dan de allerheerlijkste heilige of engel ooit geweest is of zijn zal. Overheden, krachten, machten en heerschappijen komen tekort bij deze heerlijkheid.

Maar iemand zou kunnen tegenwerpen, dat Christus' Middelaarsbediening helemaal zal ophouden, en dat het lichaam en de ziel van Christus dan zal tenietgedaan worden.

Het was het gevoelen van Eutyches, dat Christus' menselijke natuur zou worden veranderd of omgekeerd in de Goddelijke, en zo verklaart hij die schrift: 'Dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden (...), opdat God zij alles in allen' (1 Kor. 15:28). Wat is deze onderwerping (zegt hij) anders dan een verandering van het schepsel in de ware zelfstandigheid of het wezen van de Schepper Zelf? Maar wij nemen deze uitleg niet over. De Zoon zal als mens onderworpen worden, en Christus' mensheid zal echter altijd blijven. Het is waar dat Zijn Middelaars bediening helemaal zal ophouden, maar daaruit volgt niet dat daarom Christus' mensheid zal worden veranderd in de Godheid. Er kunnen andere redenen zijn voor het instandhouden van Zijn menselijke natuur, behalve de uitvoering van Zijn Middelaarsbediening, zoals:

1. Dat de luister van Zijn Godheid zal schijnen door Zijn mensheid, en dat daardoor zelfs de ogen van ons lichaam God zullen komen te zien, voor zover het mogelijk is dat enig schepsel Hem zien kan: 'Ik zal Hem zien', zegt Job, 'en niet een vreemde' (Job 19: 27).

2. Opdat de heiligen mogen zien hoe de macht van de oneindige God de luister van Zijn Godheid kan overbrengen in een schepsel. Op grond hiervan geloof ik werkelijk dat de engelen en mensen Jezus Christus voortdurend zullen aanschouwen: Hij zal komen om wonderbaar te worden in allen die geloven (2 Thess. 1:10). Hij zal wonderbaar worden, zoals wij verstaan hebben, op de oordeelsdag, en dit is nog niet alles, maar de heiligen zullen in de hemel met hun ogen in Christus zulke heerlijke dingen zien, dat zij zich daarover eeuwig zullen verwonderen. Ik zeg eeuwig, evenzeer als zij deden bij het eerste ogenblik toen zij Hem zagen. Als wij hier iets voortreffelijks zien, verwonderen wij ons in het begin, maar na enige tijd niet zoveel meer. Maar in de hemel zal er zo'n uitnemendheid in Christus zijn, dat wij ons namelijk net zoveel in alle eeuwigheid zullen

verwonderen als wij in het eerste ogenblik zullen gedaan hebben. Daar zal in de heerlijkheid geen vermindering zijn van onze verwondering over het aanschouwen van de heerlijkheid in Jezus Christus.

3. Opdat Christus door Zijn mensheid des te vrijer en vertrouwelijker met Zijn broeders in het huis van Zijn Vader mag verkeren. O, de hartelijkheid die daar tussen Christus Jezus en Zijn heilige christenen zijn zal! O, de onderlinge blijdschap en zoetheid die daar zijn zal tussen Jezus Christus en Zijn dierbare lievelingen! Zoals Christus' vermakingen van eeuwigheid geweest zijn in het bewoonbare deel van Zijn aarde, zo zullen de vermakingen van de heiligen (zijn bewoonbare aarde) in alle eeuwigheid zijn in Christus. De ogen van de heiligen in de heerlijkheid kunnen nooit afzien van Christus als Middelaar en God. Nu, de ogen van de heiligen in de heerlijkheid zullen dan nooit afgetrokken worden van Christus als God en Middelaar.

b. Zijn wezenlijke Goddelijke heerlijkheid is die heerlijkheid, die Christus heeft als God. Deze heeft Hij nooit afgelegd, maar zoals de zon in een dikke duisternis haar stralen niet van zich kan geven, zo ook kon Christus, de Zon der gerechtigheid, in de tijd van Zijn leven op aarde (uitgezonderd alleen die kleine flikkering bij de verandering van Zijn gedaante) Zijn heerlijke stralen niet doen blijken. Maar hierna zal het lichaam of de menselijke natuur van Christus het uitlaten van al Zijn Goddelijke heerlijkheid niet beletten. Zo gauw zal de Zoon niet onderworpen worden en ontslagen zijn van Zijn Middelaarsbediening, of Christus zal als God, al Zijn heiligen Zijn heerlijkheid slechts onmiddellijk openbaar stellen. 'Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien, gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2).

Merk op dat, 'als Hij zal geopenbaard zijn' op en na de dag van de opstanding, wij zelfs de wezenlijke heerlijkheid van Christus zullen zien. Maar wat is de wezenlijke heerlijkheid van Christus? Ik kan hierop niet antwoorden, het is een vraag die door niemand in de wereld kan beantwoord worden. Wij weten weinig van de heerlijkheid van de heiligen, hoe zouden wij dan iets kunnen weten van de wezenlijke heerlijkheid van Christus als God! De schrift zegt dat 'God tot Mozes sprak aangezicht aan aangezicht', en toch zei God tot hem: 'Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien', en Hij bewees hem een grote genade dat Hij hem de reden zei: 'Want Mij zal geen mens zien en leven' (Ex. 33:20), dat wil zeggen: geen mens in dit leven, of hij zou eerst moeten sterven en veranderd worden, en dan zal hij een bijzondere openbaring van de Goddelijke majesteit hebben, dan zal hij Hem zien zoals Hij is, maar hoe dat is, kan ik niet zeggen. Kom, laat ons niet verder hiernaar vragen, het is werkelijk genade dat ons deze oneindige heerlijkheid niet is geopenbaard. Want zoals een zwak oog niet bekwaam is de zon te aanschouwen, of die te zien in die omloop waarin de zon haar loop heeft, maar alleen in haar stralen, zo kunnen wij Christus als God in Zijn Wezen niet méér zien, of in Zijn wezenlijke heerlijkheid, maar alleen in Zijn stralen, in Zijn Woord en werkingen. Als wij dan nu zo weinig weten van de geesten en geestelijken, och, hoe weinig moeten wij dan van de Vader der geesten weten! lk zal daarom niet méér zeggen, laat ons met de kleine kennis van deze dingen vergenoegd zijn, totdat wij in de landpalen van de eeuwigheid zullen overgegaan zijn.

Maar hoe kan het nog heerlijk wezen als deze wezenlijke heerlijkheid van Christus meer gezien of geopenbaard zal worden op of na de dag des oordeels, dan ooit voorheen

geschied is? lk antwoord: Ik geloof dat het zo zijn zal. Enigen weten ons te zeggen van verschillende tijden, waarin de heerlijkheid van Christus meer en meer gezien is. In dit leven kunnen wij die ten dele zien. Zo heeft David van zichzelf gesproken: 'Mijn ziel dorst naar U, mijn vlees verlangt naar U, in een land, dor en mat, zonder water. Voorwaar, ik heb U in het heiligdom aanschouwd' (Ps. 63:2, 3). Maar dit zien is zeer duister: 'Want wij zien nu door een spiegel in een duistere rede' (1 Kor. 13:12). De tweede tijd is tussen onze ontbinding en opstanding, en dan zullen wij Christus' wezenlijke heerlijkheid zien, meer zonder middel en meer volkomen. Ons kruipend verstand zal dan door God worden verheven, onze verwijdering van God zal dan worden ingekort, en al de genaderaadsels van Jezus Christus zullen dan geopend worden. Dit gezicht is zo groot, dat als een ziel uit de hemel zou komen om het te verklaren, de ziel dat niet zou kunnen uitdrukken, noch dat wij dat verstaan. Wij lezen van Lazarus, dat toen Christus zijn ziel deed terug komen in zijn lichaam, er velen van de Joden gekomen zijn om hem te zien, om iets te horen verhalen van de andere wereld, maar niet één woord heeft hij gesproken van zulke dingen. Paulus' optrekking in de hemel met haar reden moet ons voldoen: hij hoorde daar 'onuitsprekelijke dingen', dat is: niet te bevatten woorden (2 Kor. 12:4), zulke woorden, als onmogelijk op aarde konden verhaald worden, en toch is dit nog maar de tweede trap tot de volkomen aanschouwing van Christus' wezenlijke heerlijkheid. De derde tijd is in de opstanding en gedurende het laatste oordeel, en dan zullen wij meer zien van Zijn heerlijkheid. Camera zegt dat het geen nieuwsgierigheid is om te zeggen, dat de heiligen en de engelen in de hemel, een nieuwe heerlijkheid zullen hebben door de overwinning van Christus, waardoor de grote verborgenheid van de menswording van Christus daardoor des te beter kan verstaan worden. En wij mogen zo veilig zeggen, dat de heiligen een nieuwe heerlijkheid zullen hebben, door nieuwe gezichten van Christus' heerlijkheid op de dag van de opstanding. Zij zullen dan het ontslag van 's hemels heerlijkheid zien, toegebracht door Christus in Zijn heerlijke handelingen. En alles wat de ziel voorheen gezien heeft in het zijn met Christus in de hemel tot de opstanding, zal verslonden worden door het gezicht van deze heerlijkheid van Christus op de dag van de opstanding. De laatste tijd is na de opstanding, en dat zal zo blijven in alle eeuwigheid. Al de openbaringen van Christus' heerlijkheid van voor deze tijd zijn maar als een weinig groene aren, gewreven met onze handen, zodat de hele hoop of de volle oogst nog achter is. Maar dit is (zoals wij u tevoren gezegd hebben) iets wat wij niet kunnen zeggen, al hadden wij tongen van mensen en engelen.

2. Hoe zullen de heiligen deze heerlijkheid zien? Ik antwoord: zoals Christus een tweeërlei heerlijkheid heeft, zo is er ook een tweeërlei manier om die te aanschouwen, te weten, met de ogen van het verstand.

1. Daar is een aanschouwing met de ogen en een gezicht van Christus met deze ogen: 'Dewelke ik voor mij aanschouwen zal, en mijn ogen zien zullen' (Job 19: 27). Eerst met deze onze uitwendige ogen zullen wij eens de menselijke heerlijkheid van Christus zien. Ik twijfel er niet aan, of wij zullen zien de schoonheid van de hemel, de blinkende lichamen van de heiligen, maar bovenal zullen zelfs onze ogen met vermaak Christus' heerlijk lichaam aanschouwen, en in der waarheid, dit zal alle andere gezichten verslinden. Als iemand zou denken dat de glans van Christus' heerlijk lichaam al te opmerkelijk en een al te ongewone glans voor onze zwakke ogen is, laat die bedenken dat:

a. Het oog in de hemel zal verheerlijkt zijn. Nu, de verheerlijking voegt een bijzondere uitnemendheid bij de krachten, zij verheft de krachten en verwekt die tot een hogere top van uitnemendheid. De verheerlijking geeft een grotere bekwaamheid aan het oog dan het ooit tevoren gehad heeft. In deze wereld is onderscheid in onze ogen en gezicht. Een mens met een scherp gezicht ziet meer dingen en meer van elk ding dan een duister gezicht, zo ziet een verheerlijkt oog meer van de dingen dan onze ogen nu zien kunnen. Het zal op een uitnemende wijze opgeklaard worden om voorwerpen te ontvangen die het nu niet kan begrijpen. De verheerlijking versterkt de krachten zowel inwendig als uitwendig, zodat het oog machtig zal zijn om te zien op Christus' heerlijkheid, niet met moeite, maar met vergenoeging. In deze wereld kunnen al onze zinnen gemakkelijk bedorven worden door uitnemende voorwerpen, en hoe uitnemender en overklimmender het voorwerp is, zoveel temeer beschadigt en verderft het de zinnen, zoals de zon door haar glans het oog verduistert en andere dingen door een geluid het oor verdoven. Paulus heeft inderdaad een gezicht van de heerlijkheid gehad. Maar omdat zijn krachten niet verheerlijkt waren, wist hij niet hoe hij was, in het lichaam of buiten het lichaam, levend of dood, hij wist het niet. Werkelijk, een gezicht van de heerlijkheid van de andere wereld zou ons verbaasd maken en verrukken, als wij daar een gezicht van hadden in de toestand waarin wij nu zijn. Maar in de hemel zal het oog groot vermaak hebben in het aanschouwen van het heerlijkste licht, omdat het verheven zal zijn tot de hoogste top van kracht die er kan zijn.

b. Zoals het oog zal verheerlijkt zijn, zo zal het werken in een verheerlijkt lichaam, en dit zal maken dat het gezicht van Christus' heerlijkheid in plaats van dat het ons zou beschadigen, op ons een zeer zoete, levendmakende en krachtige indruk zal laten. Door dit middel zullen alle beletselen weggenomen worden die de overbrenging van de Goddelijke inleidingen van dat hemelse voorwerp verhinderen. Met andere woorden: laat het allerheerlijkste gezicht gesteld worden voor een mens die gebrekkig is in zijn lichamelijke staat, het zou hem niet vermaken. Wat zou een ziek mens doen met zulke dingen? Hij acht de vermakelijke hoven, boomgaarden, gebouwen, of de heerlijkste gezichten die er zijn, niets. Als hij ziek is, zijn het maar zieke dingen voor hem en zonder kracht, maar in de hemel, als het lichaam verheerlijkt is en afgetrokken van alle verdorvenheden en onvolmaaktheden, dan zal er geen beletsel zijn voor de invloeïngen van Christus' heerlijkheid die daar zal gezien worden.

c. Zoals er een verheerlijkt oog zal zijn, werkend in een verheerlijkt lichaam, zo zal het bewogen worden door een verheerlijkte geest. Het oog is maar het werktuig en gereedschap van het gezicht, en zonder de geest zou het niet méér toebrengen dan een glas. De geest van de mensen is het die het gezicht het leven geeft, die de dingen ontdekt en die voorstelt in haar waarde, krachten en oogmerken. Nu, in de hemel zullen de geesten van de mensen verheerlijkt en bekwaam gemaakt zijn om al de plichten en volmaaktheid te volbrengen, zodat een mens, ziende op de mens Christus Jezus, door de kracht van een verheerlijkte geest meer zal zien, meer kennen en meer voelen dan iemand anders. Zoals een verstandig mens, ziende op een diamant of op een klomp goud, een ander begrip daarvan heeft en een meerder beweging op zijn geest heeft dan een beest of een kind in de wieg, zo ook het oog, bewogen zijnde door een verheerlijkt gemoed, ontvangt door het gezicht van alle dingen die gezien worden, onbegrijpelijk meer dan hier in de wereld van de allermeest geheiligde geest kan geschieden. Nu, in deze opzichten zal Christus' verheerlijkt lichaam, hoewel het het meest blinkende voorwerp in de hemel der hemelen is, toch het voorwerp zijn van de ogen van de heiligen, want zij zullen verheerlijkte ogen hebben in verheerlijkte lichamen, bewogen door hun verheerlijkte geesten.

2. Daar is een aanschouwen met het verstand, een gezicht van Christus met de ogen van ons verstand. En werkelijk, dit gaat het eerste te boven. Het oog van het lichaam is alleen op Christus' lichaam, maar het oog van de ziel is op het lichaam én op de ziel, op de mensheid en Godheid van Jezus Christus. Dit is de ware hoogte van de hemel, als de heiligen zullen verlicht zijn met een helder en heerlijk gezicht van Christus als God. De geleerden noemen het doorgaans: het zaligmakend gezicht.
Maar hoe zullen de heiligen het heerlijke wezen of de Godheid van Christus zien? Sommigen zeggen: Christus als God, of de Godheid van Christus zal gekend worden door Christus' mensheid. Zo'n luister van Zijn Godheid zal er door Zijn mensheid schijnen, dat daardoor en door geen ander middel, Christus' wezenlijke heerlijkheid Zich zal vertonen.
Anderen zeggen dat er behalve van Christus' mensheid nog een gezicht zal zijn van Christus' Goddelijke wezen en een licht van de heerlijkheid, verheffende het verstand door een bovennatuurlijke kracht, dat het door het heerlijke wezen van Christus zal geopenbaard worden.
Anderen zeggen dat het Goddelijke wezen aan de verheerlijkte verstanden zal vertoond worden, niet door Christus' mensheid, noch door enige gedaanten, maar onmiddellijk door Zichzelf. Maar zij spreken ook van een licht van de heerlijkheid, om het verstand te verheffen en te versterken, uit hoofde van zijn zwakheid en oneindige ongelijkheid en het verschil met de onbegrijpelijke Godheid.
Nog weer anderen oordelen dat tot een helder gezicht van Christus als God, een gezicht van Christus' mensheid niet nodig is, als de eerste veronderstelling. Noch een gedaante die het Goddelijke wezen vertoond, als de tweede veronderstelling. Noch enig geschapen licht dat het verstand verheft, als de derde veronderstelling. Maar alleen een verandering van de natuurlijke orde van de kennis. Het is genoeg, zeggen zij, dat het Goddelijke wezen onmiddellijk vertoond wordt aan het geschapen verstand, en hoewel dit niet kan geschieden naar de orde van de natuur, zoals de ondervinding ons leert (want wij bevatten de dingen, als zij eerst door de zinnen en de inbeelding zijn gegaan), zo kan het toch geschieden door de orde van de Goddelijke genade. Ik zal niet in deze schoolverschillen treden, het is voor een matig mens genoeg, te weten dat wij in de hemel Hem 'zullen zien van aangezicht tot aangezicht; en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen en zullen Zijn aangezicht zien' (1 Kor. 13: 12; Openb. 22:3, 4).
Zijn aangezicht, wat is dat? Ik antwoord:

1. Zij zullen Christus zien als God, van hetzelfde wezen met de Vader en de Heilige Geest, en toch een onderscheiden Persoon van die Beiden. Zij zullen de Eenheid in de Drieheid zien, en de Drieheid in de Eenheid. Zij zullen zien hoe de Zoon gegenereerd is van de Vader, en hoe de Heilige Geest uitgaat van de Vader en de Zoon. Zij zullen het onderscheid zien tussen de generatie van de Zoon, en het uitgaan van de Geest. Dit zijn de verborgenheden waar wij blind voor zijn, en zeer weinig of niets van verstaan. Maar in het zien van Zijn aangezicht zullen wij dit alles zien.

2. Zij zullen Christus zien als het eerste wezen of begin van alle goed dat er in de wereld is. Zij zullen zien hoe 'alle dingen zijn door hetzelve gemaakt, en zonder hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is' (Joh.1:3). Zij zullen alle goed in de schepselen zien, als van Christus afkomende en als in de volstrekte volmaaktheid van de Goddelijke natuur van Christus inbegrepen. Zij zullen in die ene Christus, al de uitnemendheden van alle schepselen verenigd zien, wat inderdaad is: Hem te zien in Zijn uitnemendheid. Is er enige

schoonheid, rijkdom, eer, of goedheid in enig schepsel, dat is op een uitnemende en nadrukkelijke manier en oorspronkelijk in Christus, en dat zal gezien worden.

3. Zij zullen Christus zien in al Zijn wegen, raadslagen, besluiten, uitvoeringen en handelingen van eeuwigheid tot in eeuwigheid. Dat grote werk van de verkiezing en verwerping zal dan ontdekt worden. Het zijn Augustinus woorden: zij zullen de reden zien waarom de één is uitverkoren en de ander verworpen, waarom de één rijk geweest is en de ander arm. Zij zullen alle werken zien die God ooit gedaan heeft of in eeuwigheid doen zal. Sinds de schepping van de wereld zijn nog geen zesduizend jaren verlopen, en wat zijn zesduizend jaren bij de eeuwigheid vergeleken? Zeker, de waarheid van Origenes denkbeeld, betreffend een wereld die hiervoor geweest is, en het volgen van een andere wereld hierna, zal dan geweten worden. Als er hiervoor geen wereld geweest is, en God toch in Christus alleen al in 6000 jaren zulke grote dingen gedaan heeft, wat Hij in de komende 6000 jaren, en weer in de volgende 6000 jaren doen zal, wie kan dat zeggen? Wij zien deze dingen niet, maar de heiligen, die het aangezicht van Christus aanschouwen, zullen al deze dingen zien.

4. Zij zullen Christus zien in al Zijn heerlijkheid, wegen, raadslagen, besluiten en handelingen, zoals Hij tot hun gelukzaligheid werkt. Nu, dit is nog meer dan het voorgaande. Daar is een groot onderscheid in het aanzien van een voorwerp als uitnemend in zichzelf, of als het dient tot mijn gelukzaligheid. Zoals iemand die een vreemdeling is of iemand die een erfgenaam is, als zij langs een landgoed rijden zal de vreemdeling genieten van het zien van rivieren, bomen, vruchten, maar een erfgenaam ziet alles op een andere manier aan. Dit, zegt hij, is het land waar mijn vader zoveel voor betaald heeft en dat alles om mij te verrijken en aan mij te besteden als mijn erfdeel. Zo ook de heiligen, als zij zijn toegelaten tot het heerlijk aanschouwen van Christus, nemen zij niet alleen een gezicht van Christus, van Christus' wezenlijke heerlijkheid en van Christus' handelingen, en dat zijn uitnemende dingen in zichzelf, maar zij zien dit alles aan als om hen gelukzalig te maken. Zij zeggen van Christus en al zijn handelingen: die zijn de mijne en tot mijn zaligheid. Een vreemdeling kan zien op een koning, en in hem schoonheid, majesteit, heerlijkheid en eer aanschouwen, maar de koningin ziet op de koning en zijn schoonheid als haar eigen. Zo zien de heiligen op de Koning van de hemel, zij zien Christus en alles in Christus als hun eigen, om hen in alle eeuwigheid gelukzalig te maken.

5. Zij zullen Christus 'zien gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2). Maar hoe, zien wij Hem dan nu niet zoals Hij is? Och nee, wij zien Hem nu niet zoals Hij is inderdaad en in waarheid, maar alleen zoals Hij is van horen zeggen en uit verhalen. Wij zien Hem nu alleen zoals Hij ons is afgebeeld in het Evangelie van de vrede en wat is het Evangelie anders dan een schilderij van de Koning, gezonden naar een ander land, om door Zijn bruid gezien te worden? Zo maken koningen en koninginnen elkaar op aarde het hof. Zo lang de bruid nog op aarde is, ziet zij Hem nooit in Zijn beste Koninklijke kleed en in Zijn heerlijkheid, zij ziet Hem meer door de tweede hand, dat is, door Zijn dienaars, Woord en overdenking. Hij zendt liever Zijn schilderij dan dat Hij Zelf zou komen, maar in de hemel zien de heiligen Hem zoals Hij is. Zij zien Christus Zelf in Zijn eigen Persoon, zij zien het rood en wit in Zijn eigen aangezicht, zij zien het binnenste van Christus, en dan zullen duizenderlei uitnemendheden geopenbaard worden die wij nu niet zien. De verborgenheden van die heerlijke Ark zullen dan ontdekt worden. Zijn menswording,

twee naturen in één Persoon, Zijn menselijk lijden en Zijn zitten op Gods troon als God, alles zal gezien worden.

6. Zij zullen Christus zien zonder ophouden in alle eeuwigheid. Het oog, eens op Jezus Christus gezet zijnde, zal in der eeuwigheid niet weer van Hem afgetrokken worden. Sommigen verstaan dat dit de reden is, waarom de heiligen in de hemel nooit kunnen vallen, omdat zij een voortdurend gezicht van Christus als God zullen hebben. Voorwaar, één blik van Christus in dat opzicht te hebben, al zou het dadelijk weer verdwijnen, zou een grotere gelukzaligheid zijn boven alles wat de wereld kan geven. Een zeker filosoof wenste de natuur van de zon eens te zien, al zou hij erdoor verbrand worden, zo ook, als Christus ons zo gelukzalig zou maken, dat Hij zou zeggen: u zult komen en Mij zien, maar Mijn aangezicht zal u vernielen. Het zou echter een wenselijke zaak zijn zo'n uitnemend heerlijk gezicht te hebben, dat nooit zal ophouden, dat Christus niet meer zal voorbijgaan, maar zal blijven staan, zodat de ziel Zijn gezicht nooit verliezen zal. O, hoe heerlijk is dit! Laat maar eens iemand zien op een vermakelijk voorwerp, hoe moeilijk valt het hem zijn oog daarvan af te trekken. Werkelijk, de ogen van de heiligen zullen eeuwig openstaan om Christus' Goddelijke natuur te aanschouwen. Keer ze waarheen u wilt, zij zullen de bezige ogen van hun verstand nooit afkeren van Christus' Godheid, Hij vervult de hemelen. Hij is die schone boom des levens, wiens takken in al die grote en wijde grenzen van de hemel geen plaats hebben om daarin te groeien, want de hemel der hemelen kan Hem niet begrijpen. O, wonderen van de hemel! Daar zijn Abraham, Mozes, Elia, de profeten, de apostelen en alle verheerlijkte martelaars. Maar de heiligen hebben gelegenheid noch genegenheid om zich te weiden met het aanschouwen van de schepselen. Nee, nee, alle ogen des hemels (van een schoon en groot gezelschap) zijn alleen op de Heere Jezus Christus: de vader heeft geen tijd om achterom te zien naar zijn zoon. De man heeft geen tijd om terug te zien naar zijn vrouw. Christus trekt ieders oog van zulke geschapen dingen af. Werkelijk, de heiligen en engelen in de hemel zullen in alle eeuwigheid werk genoeg hebben van Christus te leren, het zal hun enigste bezigheid zijn om Christus te ruiken, te horen, te zien en te voelen, Hem in alle eeuwigheid te beminnen, te verblijden en te genieten.

3. Wat deze uitdrukking betekent dat de aanschouwing van Christus ons alles in allen is?

1. Het bevat in zich dat onmiddellijke zien op al de majesteit en heerlijkheid die Jezus Christus heeft. Paulus heeft het zo verstaan, klagende dat 'wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen' (2 Kor. 5:7) wat wil zeggen: op aarde hebben wij het geloof, in de hemel het gezicht. Het is al vertroostend dat wij nu Jezus Christus zien door het geloof, maar in vergelijking met dat gezicht, dat de heiligen in de hemel hebben, is het niets. Ach, ik ben, noch kan vergenoegd zijn zolang ik uitwoon van de Heere, ik zie mijzelf aan als één die van huis is. En zoals een vorst in een vreemd land droevig neerziet, omdat hij het gezicht van zijn vader niet ziet, zo word ik gedrongen te klagen: Ach, ik kan mijn Heere niet zien, ik zag Hem zo graag, ik ben een vreemdeling op aarde, ik ben een pelgrim op deze wereld, ik ben niet waar ik graag was, ik woon uit van Hem, Die ik het meest begeer. O, ik heb een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn! Ik wandel hier op aarde met Hem door geloof, maar op de straten van de hemel door aanschouwen, met Hem te wandelen is verre weg het beste. O, ik verlang, ik jaag, ik zucht, ik wens, mij dunkt, elke dag is een jaar, elk jaar een eeuw voor ik in de hemel kom, thuis, in de armen

van mijn Vader, dat ik Hem mag zien en aanschouwen, en dat onmiddellijk, ik zeg onmiddellijk in Zijn heerlijkheid. Dit is een manier van aanschouwen van Christus, het is een onmiddellijk gezicht.

2. Het bevat in zich het genieten en bezitten van Christus in Zijn heerlijkheid. Voorwaar, de heiligen zullen geen afstandelijke aanschouwers zijn van Christus' heerlijkheid, maar zij zullen Hem bezitten en in Zijn gemeenschap aangenomen worden. Van Mozes wordt gezegd dat hij het land Kanaän gezien heeft, maar hij werd er niet toegelaten. Anders is het met de heiligen: zij zullen de hemel zien en in de hemel ingaan: 'kom, gij getrouwe dienstknecht, ga in tot de vreugde uws Heeren', de hemel niet alleen zien, maar er inkomen. Zij moeten Christus zien, Christus bezitten en Hem genieten als hun eigendom. Zo wordt het woord zien of aanschouwen dikwijls gebruikt in de schrift: 'Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Joh. 3:3), dat is: hij kan het niet bezitten. En: 'Vader, lk wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen' (Joh. 17:24), dat is: dat zij Mijn heerlijkheid mogen genieten. Want Christus is niet alleen heerlijk in Zichzelf, maar is ook voor anderen een oorzaak van heerlijkheid. Nu, in het bijzonder in dit opzicht is Christus nog meer, ons alles in allen. Hij is alles in Zichzelf en voor ons die Hem bezitten is Hij ook alles in allen. Laat ons de staat en gelegenheid van de heiligen in heerlijkheid, in dit bezit van Christus een weinig inzien.

1. Zij zullen Christus bezitten als hun eigendom. Zij gaan tot Christus en grijpen Hem aan, zeggende: U bent mijne. Toen de bruid nog op aarde was, was dit haar ware taal: 'Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn.' Er is een recht en eigendom aan haar overgemaakt in haar ondertrouw met Christus, maar als de plechtigheid van de bruiloft voltrokken is, is de bezitting meer volkomen. De bruid, eenmaal gekomen zijnde om Christus te aanschouwen in Zijn Koninkrijk, mag voortaan met vrijmoedigheid tot haar Liefste gaan en zeggen: Alles wat ik zie, is mijn eigendom. Ik had U eertijds in hoop, maar de hoop is nu verdwenen en de dadelijke bezitting is in de plaats gekomen. Zie, nu heb ik U in mijn oog, in mijn hart, in mijn handen en in mijn armen, en zoals ons nu niets scheiden zal, want al onze vijanden zijn onder de voeten getreden, zo wil ik ook van U niet scheiden. Zover als ik U uit mijn oog zou laten, ik zal U voortdurend aanschouwen, en in het aanschouwen zal ik U voortdurend bezitten, want U bent mijn eigendom.

2. Zij zullen het gebruik hebben van wat zij bezitten, en dit is voor de heiligen een oneindig goed. Zij zullen Christus niet alleen bezitten, maar welk gebruik zij willen, zullen zij hebben van Christus en van alles in Christus: zij zullen naar hun believen het gebruik hebben van Zijn mensheid en van Zijn Godheid, van Zijn heerlijk wezen en van Zijn heerlijke eigenschappen. O wat een wonder, dat een heilige tot Christus zal komen, en zeggen: o mijn Heere, U bent mijne, het lust mij Uw wijsheid, macht en goedertierenheid te gebruiken, en dat Christus zal antwoorden en zeggen: welkom, lieve ziel, gebruik Mij en al Mijn heerlijkheid naar Uw believen. Wel, zo is het, alsof een vriend tot zijn vriend zou zeggen: gebruik alles wat ik heb alsof het van u zelf is, zo zal Christus tot Zijn heiligen komen, en hun bevelen al Zijn rijkdommen en heerlijkheid te gebruiken zoals het hen belieft, zelfs zoveel zij kunnen bevatten.

3. Zij zullen de zoetheid en de troost hebben van alles wat zij gebruiken, en dit zal een volkomen genieting uitmaken. De bezitting van deze benedenste dingen en het gebruik ervan kunnen wij hebben, maar als wij echter de zoetheid en vertroostingen van hetgeen wij gebruiken missen, kunnen wij niet echt en volkomen gezegd worden van deze dingen te genieten. Wat helpt de bezitting en het gebruik van spijs en drank als wij er de zoetheid

niet van smaken? Hierom wordt van God gezegd dat Hij ons alle dingen rijkelijk geeft te genieten. Iemand zou ons die dingen waarin vertroostingen zijn kunnen geven, maar hij kan ons de vertroosting in zulke dingen niet geven, God alleen kan dat doen. Zo is het met de heiligen in de heerlijkheid: God geeft hen alle dingen, ja, Christus geeft Zichzelf aan hen als alles in allen, om Hem rijk, volkomen en zoet te genieten, zelfs tot het alleruiterste toe. Dit is een andere wijze van Christus' aanschouwing: een genieten of bezitten van Christus, waarin en waardoor Hij is, ons alles in allen.

4. Het bevat al de werkingen en gevolgen van zo'n aanschouwen van Zijn heerlijkheid in zich, die een oneindig vermaak en welbehagen zijn in de wil en alle lof en dankzegging in de monden van de heiligen. betreffend het eerste wordt getwist of de eeuwige gelukzaligheid meer bestaat in de daad van het verstand dan van de wil, en enigen besluiten dat het voornamelijk is in de wil, omdat dat een dadelijke begeerte is die heerst in de mens, en met waarheid geheel en al in de mens. O vreugde, vermaak en behagen, dat in de wil ontstaan zal over het zien en aanschouwen van Jezus Christus! Zij zullen zich op een oneindige wijze vermaken in Christus' wezenlijke en in Christus' verklaarde heerlijkheid. Zij zullen zich vermaken in al die heerlijkheid die op Christus terugkeert door al Zijn schepselen in de hemel. Zij zullen zich vermaken in Zijn tegenwoordigheid en in Zijn liefde, Christus is zeer vermakelijk, en hoe kunnen zij dan anders dan zich in Christus vermaken? betreffend het tweede, zoals zij zich in de wil vermaken, zo zullen hun monden vervuld zijn met lofzangen. Wij lezen dat de heiligen en de engelen in de hemel God voortdurend loven. Onze plichten van wenen, vasten, bidden en vernederen zullen daar geen plaats hebben, de oefening van lijdzaamheid en het rechtvaardigmakende geloof zullen in de hemel ophouden, maar de plicht om God te loven en te verheerlijken zal in de eeuwigheid aanhouden. Mij dunkt, ik zie de heiligen het Lam volgen, mij dunkt, ik hoor de vriendelijke handelingen tussen Christus en hen. Zoals Christus Zijn hart aan hen opent, zo zij aan Hem. Eerst begint Hij: O, Mijn dierbare heiligen! U bent degenen voor wie ik voor alle eeuwen deze hemel ontsloten heb, en nu ziet u de uitvoering van Mijn besluiten. Zolang de wereld bestond, ben Ik altijd bezig geweest om het werk van uw zaligheid uit te werken, zowel met werken als met lijden, alsook met volgende werkingen, om uw personen Mijn werken en Mijn lijden toe te eigenen, Mijn dadelijke en lijdende gehoorzaamheid. En nu de wereld geëindigd is, ziet u het einde van Mijn werk en het einde van uw geloof, de eeuwige zaligheid van uw zielen. O, nu heb Ik Mijn wens, en u hebt uw zaligheid, hier zullen wij samen leven, opdat Ik u in der eeuwigheid mag aanschouwen, en u Mij en Mijn heerlijkheid. Wat zo gauw niet gezegd zal zijn, of mij dunkt, ik hoor deze ontelbare heiligen in de hemel antwoorden: 'Het Lam Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht, en rijkdom, en wijsheid en sterkte, en eer, en heerlijkheid en dankzegging' (Openb. 5:12). En daarom: 'Hem, Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader; Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:5, 6) Ja, mij dunkt, ik hoor alle schepselen in de hemel zeggen: 'Hem, Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en heerlijkheid, en de kracht in alle eeuwigheid, Amen' (Openb. 5:13). Wel, dit is hun aanhoudend werk in de hemel, niet anders hebben zij te doen dan met vreugde en blijdschap lofzangen te zingen voor God en Christus, en dat Zijn barmhartigheid duurt tot in der eeuwigheid. En dat is ook begrepen in de woorden, dat de heiligen Christus zien zullen, zodat de gestelde voorstelling volkomen gemaakt wordt dat Christus, of Christus' heerlijkheid die de heiligen in der eeuwigheid zullen aanschouwen, hun Alles in allen is. Tot hiertoe hebben wij het Voorwerp voorgesteld, zoals Jezus, de zaligheid van Zijn heiligen uitvoert in Zijn

wederkomst op aarde, en hen met Zich en Zijn engelen op zal nemen in de hemel. Ons volgende werk is aan te wijzen hoe u in dit opzicht op Jezus zien zult, en dan hebben wij gedaan.

HOOFDSTUK 2

1. Van het kennen van Jezus, zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn tweede komst.

Wat zien is, en wat het in zich bevat, hebben wij dikwijls verstaan, en in deze opzichten kunnen wij op Jezus zien. Laten wij Jezus kennen, zoals Hij de zaligheid van de heiligen uitvoert in Zijn tweede komst en in hun opnemen in de hemel. Vele uitnemende, heerlijke dingen, vele kostelijke zaken, vele hoge en hemelse ontmoetingen zijn er in deze bezigheid. Is het niet een zeer gewichtige zaak dat Hij, Die nu aan Gods rechterhand zit en voor ons bidt, vandaar zal terug komen om de wereld te oordelen, en na het oordeel Zijn heiligen met Zich te nemen in de heerlijkheid? Kunnen wij lezen van de verschillende handelingen van deze algemene vierschaar, en niet begeren aanhoudend daarvan te lezen? Ja, is niet al ons lezen vermengd met een verwondering over elke handeling? Kom, verwonder u, zit en peins, en sta stil bij elk woord. Sta en verwonder u, en aanbid dat licht dat zich in een straal van waarheid opdoet, werp uzelf neer aan Christus' voeten in verwondering over de voorkomende waarheid, en roep uit: o diepte der heerlijkheid, majesteit, goedheid en genade die in U is. O rijkdom van liefde, dat U Zichzelf uitlaat in deze verschillende, wonderlijke opdrachten!

Kom, wees ijverig in deze werkzaamheid. Zoek alle kruimeltjes en vijlsels van dit goud op, de minste stralen van Christus' heerlijkheid (die voornamelijk schijnen en glinsteren in Zijn tweede komst) hebben zoveel licht, liefde en glans in zich, dat ze zeer zoet zullen zijn om te aanschouwen. Elk stuk en deel van deze kennis is van een zeer bijzonder gebruik en waarde, ja, de minste en onvolmaaktste kennis van deze verborgenheid is van een oneindig grotere waarde dan de hoogste en volmaaktste kennis van tienduizend dingen hier beneden. En o, mijn ziel, laat ik u één ding zeggen: het is mogelijk voor u om zelfs van deze kennis een werkelijk zoete en vergenoegende trap te beklimmen. En daarom, wees zeer ijverig, doorloop nogmaals alles wat er gezegd is en graaf al dieper in deze heerlijke mijn. Houd u niet vergenoegd met een eenvoudige aanwijzing van deze goudader die maar op het buitenste of bovenste deel van deze mijn is, maar ga verder om de inwendige, geestelijke en bevindelijke kennis te vinden die de heiligen door het licht van de Geest kunnen bereiken. O, leer Christus kennen in Zijn tweede komst tot het oordeel.

2. Van het overdenken van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus overdenken, zoals Hij dit werk van de zaligheid uitvoert in Zijn tweede komst. Weten is niet genoeg, maar wij moeten het overpeinzen en ernstig overdenken. Een eenvoudig leerling kan Christus wel kennen en leren zoals hij andere dingen kent en leert, hij kan grote wetenschap vergaderen betreffend Christus en Zijn komst tot het oordeel, maar hij heeft geen indruk van Christus' heiligheid op zijn hart, en in dit opzicht is hij een vreemdeling van Christus en van al Zijn werken. Helaas, hij leert van Christus, maar hij heeft geen ware, ernstige en innige overdenking van Christus. Hij ziet niet op Jezus, zoals één die op zijn voorbeeld ziet, of één die ziet op zijn toevlucht, hoop en hulp. De ware en geestelijke overdenking is een ernstige zaak, het zijn niet enige weinige doorvloeiende gedachten die dit werk opmaken, maar gedachten die rusten, wonen, gehecht en gevestigd zijn op Christus, totdat wij enig voordeel genieten. O, hier is een andere soort van bezigheden dan velen zich wel laten voorstaan: het is een gedenken met

gedachten op gedachten. Het is een verhaling en vermeerdering van de gedachten van de ziel over het voorgestelde onderwerp, zo heeft de schrift het uitgedrukt: 'Toen wendde ik mij tot al mijn werken, die mijn handen gemaakt hadden', en in het volgende vers: 'Daarna wendde ik mij om te zien wijsheid' (Pred. 2:11, 12). Hij dacht er eerst over, maar nu heeft hij zich weer gewend om te denken, hij heeft zijn gedachten over de zaak vernieuwd en er een nieuw gezicht van genomen. Werkelijk, het verstand dat met ernst en op een geestelijke wijze werkt, brengt de dingen in het gezicht, en dat niet alleen, maar het zal die ook vasthouden en als het weg is weer herhalen: 'Mijn ziel gedenkt er wel terdege aan' (Klaagl. 3: 20). Gedenkende gedenkt mijn ziel eraan, en wil niet ophouden voordat het doel verkregen is. Zo ziet de mens op Christus, totdat hij meer heeft van Christus, meer van Zijn tegenwoordigheid, meer van Zijn licht, meer van Zijn gunst en meer van Zijn beeld. O, laat dit ons werk zijn, laat ons zo Jezus overdenken met betrekking tot Zijn tweede komst tot het oordeel. En om dit met orde te doen:

1. Overdenk Christus' voorbereiding tot het oordeel, laat u voorstaan alsof u die zou zien en horen. Zo gauw zal de door God gestelde tijd niet vervuld zijn, of Christus zal bevelen: maakt u gereed, o engelen, om Mij te omringen, maak u gereed, o heerlijke zielen, die nu bij Mij bent. Het is des Vaders welbehagen en ook Mijn welbehagen naar beneden in de wereld te gaan en voor Mij te roepen alle mannen en vrouwen die ooit daarin geleefd hebben. Daar zal ik Mijn vonnis vellen over alle vlees, en een ieder vergelden goed en kwaad, naar zijn werken. O, wat een geroep, denk ik, zal er in de hemel over dit nieuws zijn! Wat een blijdschap zal er zijn in de zielen van de heiligen, als zij dan zullen terug keren tot hun lichamen en daar ingaan, opdat hun zielen en lichamen, die eertijds samen geleefd hebben, ook dan samenwonen met Christus in Zijn heerlijkheid en nooit weer scheiden. Heeft Christus hen, die op aarde zijn, toegeroepen dat zij hun hoofden opwaarts zullen heffen, omdat hun verlossing nabij is, hoeveel temeer zullen zij zich in de hemel verblijden, die zijn 'verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:23), dat die langverwachte dag is gekomen! O, de blijdschap van de heiligen en de engelen over deze tijding! Dit is waard dat er een pauze, een sela wordt bijgezet.

2. Overdenk Christus' komst tot het oordeel. Als alles nu gereed zal zijn, zal de Zoon van God uitkomen met al Zijn heerlijke opwachters: 'Want de Zoon des mensen zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met Zijn engelen' (Matth. 16:27), en met de zielen van de heiligen, die voor een tijd in het paradijs geweest zijn. O, wat een heerlijk gezicht zal dit zijn! In dit gepeins mag ik met Johannes zien 'het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit de hemel, toebereid als een bruid die voor haar man versierd is' (Openb. 21: 2). Neerdalen zal Christus, neerdalen zullen de engelen en neerdalen zullen de geesten van de volmaakt rechtvaardigen, en als zij neerdalen, zie, hoe zij de hemel bewegen en verduisteren, zelfs de lichten aan de hemel. Zie, hoe een vurige stroom voor hen heengaat, zie, hoe zij komen in de wolken, waar Christus blijft staan, en voor Zichzelf een troon opricht om daarop te zitten. Voorwaar, het zal werkelijk een heerlijke, gouden wolk zijn, als Christus met al Zijn hemelse dienaren daarop zal zitten. Een morgenwolk, verguld met de stralen van de zon, is wonderschoon en heerlijk schijnende, maar hoe zal die wolk blinken, waar de Zon der gerechtigheid met al haar morgensterren zal zitten en schijnen! Hier is genoeg om mijn ogen te verblinden en mijn gedachten op te trekken. O mijn ziel, overdenk dit.

3. Overdenk Christus' daging van de uitverkorenen om te komen tot het oordeel. Zo gauw zal Hij niet zijn in de wolken, of Hij 'zal Zijn engelen uitzenden met een bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het ene uiterste der hemelen tot het andere uiterste derzelve' (Matth. 24:31). Zal dit niet een vreemd gezicht zijn, Christus te zien komen met blazende bazuinen voor Zich, om alle doden wakker te maken uit hun doodsslaap? Het geluid van deze bazuin was altijd in de oren van Hieronymus: 'Staat op, gij doden, en komt ten oordeel.' En zonder twijfel zullen hun oren met het blazen ervan vervuld worden. De bazuin zal slaan en het zal gehoord worden over de hele wereld, en de doden zullen dan opstaan uit hun graven, en de ziel van een ieder heilige zal tot het eigen lichaam terug keren door de kracht van de opstanding van Christus, hun Hoofd. Kan ik deze overdenking voorbijgaan zonder enige inkering tot mijzelf? O mijn ziel! hoe blij zult u uw lichaam groeten, als Hij het zal doen herleven, hoe zult u zeggen: O, mijn dode zuster, die ik in het stof heb gelaten toen ik naar de hemel ging. Hoe zoet is uw dood lichaam, hoe fraai is uw gedaante! Hoe kom ik in u en vind u levend, ik zal u in eeuwigheid niet meer verlaten. U was mijn metgezel in het werk van de Heere, en mijn deelgenoot in de verdrukking en het onrecht mij aangedaan. Nu zullen wij ook samengaan in de vreugde onzes Heeren. Zie, hef uw hoofd opwaarts, zie daar Jezus Christus zittende in de wolken, en zie hier de engelen, ons omringende, en komende om ons met de andere heiligen te halen in de lucht, om onze Verlosser daar te ontmoeten. Kon ik maar uitdrukken deze daging, deze opstanding, deze ontmoeting van ziel en lichaam en dit gaan met de engelen naar de rechterstoel, o, hoe zou ik arbeiden en wat een werking zou dat inwendig maken!

4. Overdenk Christus en de ontmoeting met de heiligen op de dag des oordeels. O, hoe zullen de heiligen zien en staarogen, en zich verwonderen over de schoonheid van Jezus Christus! O, hoe zullen zij tot verwondering uitbreken over het eerste gezicht van die heerlijke dingen, die nooit buiten de hemel vertoond zijn! Is deze het niet (zullen zij zeggen) van Wie wij zo dikwijls gelezen hebben dat Hij schoner is dan alle mensenkinderen, dat Hij wit en rood is, de voornaamste van tienduizenden. Dat Zijn gedaante was als een Libanon, uitmuntende als de cederbomen, heerlijk als de zon, schijnende in haar kracht? Maar is ons wel ooit de helft aangezegd van wat wij nu zien en aanschouwen? O, overuitmuntende, overklimmende schoonheid van deze Zon der gerechtigheid! O, schatten van lieflijkheid in Jezus Christus die hiervoor nooit gezien zijn! En zo verwonderende, zullen zij Hem aanbidden, nu zullen zij die halleluja's beginnen die nooit, nooit zullen eindigen: zij zullen neervallen aan de voeten van Christus, en de Heere Christus zal hen opheffen met Zijn handen en omvatten in Zijn armen. O, wat een onderlinge begroetingen zullen hier zijn tussen Christus en Zijn leden: o, mijn Hoofd! en: o, Mijn lichaam! o, mijn Man! en: o, Mijn bruid! o, mijn Liefste! en: o, Mijn troetelkind! Nooit hebben twee liefhebbers elkaar met zo'n brandende liefde ontmoet dan Christus en Zijn heiligen. Kom, zal Christus zeggen, zit u hier aan Mijn rechterhand, en laat de wereld zijn aan Mijn linkerhand. Het was anders met u in uw leven, Mijn goud en Mijn paarlen werden toen als drek weggeworpen, u werdt toen gekleed met schande, en de slechtsten onder de mensen werden verguld met eer, maar nu zal Ik alles recht maken: de drek zal nu worden weggeveegd en de paarlen van Mijn Koninkrijk zullen vergaderd worden. De bokken zullen nu in de woestijn worden weggejaagd, en u, Mijn schapen, zult in Mijn schaapskooi gebracht worden. O mijn ziel, wat een ontmoeting, wat een gezicht zal dit zijn, de heiligen in deze staat te zien en uzelf ook onder hen. Kon u deze ene zaak maar goed beoefenen, zij zou genoeg zijn om uw lust te blussen en in uw hart een vlam van

zuivere liefde tot Jezus Christus te ontsteken. Het is een levendmakende, verwakkerende, opwekkende en verblijdende overdenking.

5. Overdenk Christus' vonnis, waarin Hij de heiligen naar de eeuwige heerlijkheid wijst. De boeken zullen dan worden geopend, en alle goede werken van de heiligen ontdekt en bekend gemaakt, en dan zal de Rechter uit de troon van Zijn majesteit, ten aanzien en aanhoren van de hele wereld, dat vonnis uitroepen: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld' (Matth. 25:34), alsof Hij zei: kom, Mijn heiligen, ga met Mij in de heerlijkheid, kom nu van uw arbeid tot de rust, van de schande tot de heerlijkheid, van de kaken van de dood tot de vreugde in het eeuwige leven. Omwille van Mij bent u gesmaad, gelasterd en gevloekt, maar nu zal het blijken voor al deze vervloekte Ezau's dat u de ware Jakobs bent, die de zegening zullen ontvangen en gezegend zult zijn. Kom nu, en bezit met mij de erfenis van de hemel, waar u door liefde kinderen zult zijn, door geboorterecht erfgenamen, door waardigheid koningen, door heiligheid priesters. Kom, u mag vrijmoedig inkomen, want Mijn Vader heeft het voor u bereid en bewaard, van de eerste grondlegging der wereld af. O mijn ziel, denkt u niet dat u soms aan de voeten van Christus was in de schoonheid van heiligheid, waar u deze druppelen van de Geest hebt ontvangen, die beter is dan de feesten van de koningen? Gedenkt u niet hoe u soms de stralen van het licht gehad hebt, schietende van het aangezicht van Jezus Christus, als Hij de vergeving van uw zonden in uw ziel indrukte, en zei: vrees niet, uw zonden zullen u niet schaden, Ik ben uw zaligheid! O, wat een blijdschap was er toen, wat een smeltingen, bewegingen, opwekkingen en opspringen van het hart waren toen in uw boezem! Maar was die blijdschap wel te vergelijken bij deze? Dat was een druppel, hier is een zee, hier is een volheid van vreugde. O, wat een opspringen van het hart, wat een verrukkingen zullen er inwendig zijn, als u zich zult zien in Christus' armen en dat u woorden ten leven uit Zijn mond zult ontvangen, en dat in de tegenwoordigheid van de hele wereld! Wat een zaak zal dit zijn, dat Christus over anderen het vonnis van de dood uit zal spreken en tot u zal spreken woorden ten leven! Als u Hem vergramd zult zien over de wereld (en o, van wie zou het hart door deze gramschap niet breken!) en dat Hij u, in de volheid van Zijn liefde zal aanzien. Dat Christus in die tijd u zal vermaken met al de omhelzingen van Zijn liefde, en met deze zoete nodiging in de hemel: 'kom, gij gezegende, beërf het Koninkrijk' ― het is genoeg om een halfdode ziel levend te maken, zelfs de overdenking hiervan moet noodzakelijk zeer goed zijn.

6. Overdenk Christus en de heiligen, zoals zij de overige wereld oordelen zullen. Zo gauw zullen de heiligen hun vonnis niet weg hebben, of Christus zal Zich keren tot de goddelozen en hen bevelen te gaan in het eeuwige vuur, in welk vonnis de heiligen zich met Christus zullen verenigen: 'Weet gij niet, dat de heiligen de wereld oordelen zullen?' (1 Kor. 6:2). De heiligen zullen niet alleen verschijnen om gedaagd te worden, maar ook met een opdracht, niet slechts om geoordeeld te worden, maar ook om te oordelen. Niet alleen zullen zij staan aan Christus' rechterhand, maar zij zullen zitten op de troon van de Zoon van God, om de boze engelen en mensen te oordelen. O de pijniging en kwelling van de boze mensen en duivelen, als zijzelf die mensen die zij hebben bespot, verdrukt en vervolgd, dan verhoogd zullen zien, niet alleen tot heerlijkheid, maar ook om hun rechters te zijn! Het is alsof een edelman die een arm mens verongelijkt heeft, de koning daarom, die edelman, in de macht van die arme mens zou overgeven om zichzelf aan hem te wreken: 'De goddeloze zal het zien en hij zal zich vertoornen; hij zal met zijn tanden

knersen en smelten' (Ps. 112:10), maar daar tegenover: 'De rechtvaardige zal zich verblijden, als hij de wraak aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen' (Ps. 58:11).
O mijn ziel, geloof deze waarheid, en vertrouw dat u met Christus op Zijn troon zult zitten om de wereld te oordelen. Wel, verblijd u dan in de verdrukkingen, wees lijdzaam in de berispingen en veroordelingen van de wereld. Weet tot uw vertroosting, dat er een andere tijd en een andere gelegenheid om te oordelen zal zijn, en zeg daarom: 'Mij is voor het minst, dat ik van ulieden geoordeeld word, of van een menselijk oordeel' (1 Kor. 4:3), of van een menselijke dag, zoals het in de oorspronkelijke tekst staat. Is het niet genoeg tot aanprijzing van de lijdzaamheid, dat als Gods dag voorhanden is, ik daarop mijn onrechtvaardige rechters zal oordelen? Hoor wat de apostel zegt: 'Zijt lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het de vroege en spade regen zal hebben ontvangen. Weest gij ook lankmoedig, versterkt uw harten; want de toekomst des Heeren genaakt (...). Zie, de Rechter staat voor de deur' (Jak. 5:7-9). Kom, en oefen lijdzaamheid, laat de wereld maar oordelen, als zij nu lasteren, schelden, uw ziel vervolgen wil. Het zou beter zijn een werelds rechter verongelijkt te hebben dan u, hoewel u één van de armsten, zwaksten en geringsten onder Gods heiligen bent op aarde, toch zullen zij eenmaal weten dat zij, door u te mishandelen, hun eigen Rechter mishandeld hebben. En daarom, wees u maar gerust, stil en lijdzaam. Zeg met David: 'laat hem begaan, en laat hem vloeken, ja, laat hem oordelen, want de Heere heeft het hem gezegd; misschien zal de Heere mijn verdrukking aanzien, en wat goeds vergelden voor zijn veroordeling op deze dag.' Dit is zijn dag, maar de dag des Heeren is mijn dag, en dan zal ik met Christus in Zijn troon zitten om de wereld te oordelen. O de zoetheid, die ik uit deze honingraten kan zuigen, dat Christus en de heiligen de wereld zullen oordelen!

7. Overdenk Christus en Zijn heiligen, zoals zij opgaan in de hemel. Zodra zal Hij Zijn werk met de wereld niet gedaan en hen weggezonden hebben, of Hij zal daarop zoals een getrouwe herder, Zijn hele kudde in Zijn schaapskooi brengen. Dan zal Hij, met Zijn hele schare Hem volgende, in de hemel gaan. Heeft Christus dit niet gezegd? 'En zo wanneer Ik heen zal gegaan zijn, zo kom Ik weder, en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben' (Joh. 14: 3). O de vreugde, gezangen en lofgalmen die op die dag de wereld zullen vervullen! En als zij zo heengaan, zal de hemel voor hen opengaan en zullen zij binnentreden. Wat een welkom zij daar zullen hebben, gaat mijn bevatting te boven, als wij er naar slaan of gissen mogen, o, hoe zal Christus ons verwelkomen! Kom, Mijn bruid! kom, Mijn waarde, kom, al Mijn heiligen! Hier zijn deze woningen waarom Ik ben heengegaan om die te bereiden en gereed te maken voor u. Hier zijn deze eeuwige woningen waarin u en Ik samen zullen wonen. Hier is uws Vaders huis, de muur van het gebouw is geheel van jaspis en het geringste daarvan is geheel van zuiver goud zoals zuiver glas. Wel, dit is uw huis, uw huis dat niet met handen gemaakt is, hier zullen wij onze tijd, ja, onze eeuwigheid samen doorbrengen in verblijding, genieting en aanschouwing van elkaar (Openb. 21:18). En zoals Christus hen zo zal verwelkomen, zo zullen ook de engelen, de geschapen inwoners van de hemel dat doen, want als er blijdschap is in de hemel over de bekering van één zondaar, wat een blijdschap zal er dan zijn over de verheerlijking van al deze heiligen! Wat een onthaal zullen de engelen tot een verwelkoming geven aan deze nieuwe gasten bij hun eerste ingang in de hemel!

O, mijn ziel! Als u één van degenen zult zijn die deze verwelkoming zult genieten, wat zult u zeggen als u daartoe zult toegelaten worden? Als men zou kunnen wenen in de hemel, zou u niet van blijdschap wenen? Zeker, deze dingen zijn geen versierselen van menselijke hersenen, maar waarachtige zaken, en zoals zij waarachtig en dadelijk zijn, zo zijn zij ook uitnemend vol van blijdschap. Alle heerlijkheden van deze wereld zijn maar een droom in vergelijking daarmee, ja, de zon in haar glans is maar duisternis bij die heerlijkheid die dan zal gezien worden. Kom, overdenk deze dingen, en word zo ingeleid in uw gedachten, dat u, voor zij verdwijnen, mag voelen de zoetheid en smaken deze goedertierenheid van de Heere.

8. Overdenk al de volgende handelingen die in de hemel zullen volgen. Dan zal Christus al Zijn uitverkorenen aan God Zijn Vader voorstellen, dan zal Hij al Zijn opdrachten overgeven die Hem van Zijn Vader gegeven zijn. Dan zal 'de Zoon Zelf de Vader onderworpen worden, opdat God zij, alles in allen.' Ik kan hier niet stil bij blijven staan om dit uit te breiden. Alleen weet, hoewel God alles in allen is, dat dit Christus niet uitsluit, want Hij is al Zijn heiligen ook alles in allen, zelfs tot in alle eeuwigheid. Het onmiddellijk zien en genieten van Christus als God, is de ware hoogte van de hemelse vreugde. Christus is alles en in allen, Christus is het Middelpunt van de gelukzaligheid van de hemel. Christus is de Fontein, Die de heiligen en deze engelen vervult. Christus is het Voorwerp van de gelukzaligheid Zelf, er is zoveel gelukzaligheid in Christus als er gelukzaligheid is, alles wat tot deze heerlijkheid behoort, is in Christus. 'In Hem woont de gehele volheid', al wat heerlijkheid is, niet alleen in volmaaktheid, maar ook in samenvatting. Want al deze uitnemendheden gaan samen en berusten in Christus. Christus is alle goed in de hemel voor Zijn heiligen: Hij is schoonheid voor hun ogen, muziek voor hun oren, honing voor hun mond, aangename geur voor hun neusgaten, gezondheid voor hun lichamen, blijdschap voor hun ziel, licht voor hun verstand, vergenoegdheid voor hun wil. Hij is tijd zonder voorbijgaan, gezelschap zonder verdriet, begeerte zonder verflauwen, de Alfa en de Oméga, het Begin en het Einde. Beide ontbrekende, geen van beide behoevende en echter de oorzaak van beide ― Hij is alles in allen. Ja, alle sterkte, verstand, vermaak, deugden, kleuren, schoonheden, melodieën en goedheid die er zijn in de mensen, beesten, vissen, vogels, bomen, kruiden en alle schepselen zijn niet meer dan slechts sprankjes van deze dingen die in Christus zijn. Christus Zelf zal dan hun gebruik vervullen, zodat de beste schepselen, die nu de heiligen dienen, de eer niet zullen hebben om hen dan te dienen: 'En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen, want de heerlijkheid Gods heeft haar verlicht, en het Lam is haar kaars' (Openb. 21:23).

En hierom is de aanschouwing van Christus het alles in allen voor Zijn verheerlijkte heiligen. Dit was Christus' gebed: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt'. Tot welk doel? 'Opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen' (Joh. 17:24). Christus' hemelse tegenwoordigheid is zichtbaar. Hij is niet tegenwoordig zoals enige dingen die niet gezien worden en toch tegenwoordig zijn, maar Zijn tegenwoordigheid is zichtbaar, of zal zeker zo zijn voor al Zijn heiligen. In de wereld was Zijn heerlijkheid bedekt onder een geringe uitwendige gedaante, Hij was zoals een helder licht in een duistere plaats, en zeer weinigen kenden Hem toen. Maar in de hemel zal Hij zijn als een geopend kabinet, of zoals de zon in haar volle heerlijkheid. Wij zullen Hem kennen, zoals wij gekend zijn, en Hem zien van aangezicht tot aangezicht, 'wij zullen

Hem zien gelijk Hij is' (1 Joh. 3:3). Niet alleen zal Hij zichtbaar zijn, maar Zijn tegenwoordigheid zal ook levend zijn. Een steen kan bij ons zijn en duidelijk gezien worden, maar dat gezicht heeft weinig te beduiden. In Christus' aanschouwing zal een werking zijn van vriendelijkheid op de heiligen, daar zullen gezichten vol leven en heerlijke verkwikking zijn. O de invloeïngen, die Christus' aanschouwing in de hemel zal hebben op Zijn heiligen! Niet alleen zal Hij zichtbaar en levend zijn, maar Zijn tegenwoordigheid zal bestendig zijn, Hij zal blijven met de heiligen, om eeuwig door hen gezien te worden. O, werd Christus zo nagelopen in deze wereld, dat sommigen klommen op de bergen, anderen in de bomen, om Hem in het voorbijgaan te mogen zien. Wat zal dan Christus' gezicht in de hemel zijn, als Hij voortdurend in het oog van de heiligen zal zijn en Hij nooit uit hun gezicht zal verdwijnen, als zij Hem in eeuwigheid zullen aanschouwen, en met die aanschouwing zich eeuwig vergenoegen! Niet alleen zal Hij zichtbaar, levend en bestendig zijn, maar Zijn tegenwoordigheid zal ook verandering van gedaante maken. 'Zij zullen Zijn aangezicht zien, en zullen heersen in alle eeuwigheid' (Openb. 22: 4, 5). O, de invloeïng van dit gezicht! Het is van zo'n veranderde natuur, dat het zien van de Koning, koningen zal maken. Dit gezicht van de heerlijkheid. Als u ooit een aanschouwer van Christus zult zijn, dan zult u zeker een deelgenoot van Christus zijn in al Zijn heerlijkheid. 'Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken' (Ps. 17:15). 'Het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2). En dat is geen wonder, want als de onvolmaakte aanschouwing van Zijn heerlijkheid, in de spiegel van Zijn Evangelie 'de ziel naar hetzelfde beeld in gedaante verandert, van heerlijkheid tot heerlijkheid' (1 Kor. 13:12; 2 Kor. 3:18), hoeveel temeer zal het volkomen gezicht van Zijn heerlijkheid in de hemel, beide de zielen en lichamen van de heiligen veranderen in een volheid van heerlijkheid! Hier is de top van de hemel, hier is het alles in allen, hier is de vergenoeging van de ziel tot het uiterste toe. Was Christus' heerlijkheid in Zijn verandering van gedaante zo vergenoegend voor Petrus, dat hij wenste dat zo'n gezicht nooit mocht eindigen of ophouden, zeggende: 'Heere, het is goed, dat wij hier zijn, laat ons hier drie tabernakelen maken', toch was Petrus alleen maar een aanschouwer van deze heerlijkheid en had hij er voor zichzelf geen deel aan. O, wat een oneindige vergenoeging staat u dan te wachten in de aanschouwing van Christus' heerlijkheid in de hemel, die met een eeuwige genieting zal vergezeld gaan. De luister van Zijn heerlijkheid zal over allen verspreid worden, zodat enigen zullen genieten de heerlijkheid van de zon, anderen van de maan en anderen van de sterren. O mijn ziel, als u dan maar een ster zult zijn, en daarbij zult vervuld zijn met dat licht dat van de Zon der gerechtigheid afkomt, het zal genoeg zijn. O gedenk, overdenk toch: vergeet toch nooit dit zien op Jezus! Zoals het uw plicht is op aarde, zo is het in alle eeuwigheid uw voordeel en hoogste gelukzaligheid in de hemel.

3. Van het verlangen naar Jezus in dit opzicht.

Laat ons naar Jezus verlangen, zoals Hij het werk van 's mensen zaligheid uitvoert in Zijn tweede komst. Wat is het dat vele mensen het hart doet krimpen over de gedachten aan de dood en het oordeel? Het is geen kleine zaak naar de ontbinding van zichzelf en van de hele wereld te verlangen. De beste christenen zijn uit vlees en bloed samengesteld, en al verlangt de geest al naar de hemel, toch is echter het vlees zeer traag om de aarde te verlaten. Spreek rechtuit, o mijn ziel! U bidt dagelijks: Kom, Heere Jezus! Uw Koninkrijk

kome! Maar is uw vlees niet bevreesd dat God uw gebed zal horen? Och, konden wij onze traagheid in dit stuk verfoeien! Och, konden wij naar deze komst van Christus tot het oordeel verlangen! En christenen, dit is wel te bekomen, anders zou ik u dat niet aanraden. Paulus zegt: 'Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste' (Filipp. 1:23). En dit is de stem van de troosteloze bruid: Kom, want de Geest en Christus in haar zeggen: kom. 'De Geest en de bruid zeggen: Kom!' (Openb. 22:17). Ja, het hele schepsel zei: kom. 'Op hoop dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid der heerlijkheid der kinderen Gods. En niet alleen dit, maar ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, zeg ik, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:21, 23). Och, konden wij zo zuchten! Och, konden wij tot deze hoogte opklimmen om zelfs niet onze adem uit te zuchten, maar onze geest. Ja, om niet enige dampen uit te zuchten, maar onze harten!

Ik weet dat het natuurlijk is voor vlees en bloed om van de gedachten aan het oordeel te schrikken. 'En als hij handelde van rechtvaardigheid en matigheid en van het toekomende oordeel, werd Felix zeer bevreesd' (Hand. 24:25). Zowel de zwakke christenen als de heidenen kunnen verschillende vreselijke inbeeldingen en bedenkingen hebben over deze dag. O, te gedenken aan een tijd als er een grote aardbeving zal wezen, en de zon zwart zal worden als een haren zak, en de maan als bloed. Als de sterren van de hemel op de aarde zullen vallen, zoals een vijgenboom zijn onrijpe vijgen afwerpt als hij door een grote wind geschud wordt. Als de hemel zelf zal wegwijken, als een boek dat toegerold wordt, en alle bergen en eilanden zullen bewogen worden uit hun plaatsen. En de koningen der aarde, en de groten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten en alle vrijen zichzelf verbergen zullen in de spelonken en in de steenrotsen der bergen, zeggende tot de bergen en tot de steenrotsen: 'Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit, en van de toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?' (Openb. 6:12-17). Zal het niet vreselijk zijn? Was het volk bevreesd toen de Heere onder zulke tekenen kwam om de wet te geven op de berg Sinaï, voorwaar, een komst op deze wijze zal veel vreselijker zijn, als Hij zal komen als een wrekend Rechter, om rekenschap te eisen van de wereld vanwege het wegnemen of verbreken van deze wet.

In dit opzicht ben ik zeer verwonderd over enige zwakke christenen, die uitroepen: o Heere, U weet dat ik naar deze vreselijke dag niet verlangd heb. Een geleerde Jood pleegde te zeggen, uit een diep inzicht van de vreselijkheid van deze dag: de Messias zal komen, maar o Heere, laat mij het zien van Zijn komst niet beleven. Nu, om deze vrees te overmeesteren, en om zo'n slaafse verschrikking uit deze zielen te verdrijven, o, dat zij deze dag wilden aanmerken in zijn gehele betekenis, niet alleen zoals hij een dag van benauwdheid en verschrikking zal zijn, maar ook als een dag van rust en verkwikking. Sommigen merken hem aan in zijn halve betrekking, zij zien hem maar alleen aan als een dag van oordeel en van verdoemenis, en zo vluchten zij daarvoor als voor een slang. Maar als zij hem van de andere zijde bezagen, dan zou de slang veranderd zijn in een staf. De dag die voor de goddelozen zo vreselijk zal zijn en het begin van hun rampzaligheid, zal voor de heiligen een blijde dag zijn en het begin van hun heerlijkheid.

Maar in welk opzicht is deze dag van Christus zo'n gewenste dag? Ik antwoord: in deze bijzondere dingen.

1. Het is 'een dag der verkoeling' (Hand. 3:19). Hier arbeiden de heiligen als in een oven: 'Die te Sion vuur en te Jeruzalem een oven heeft' (Jes. 31:9), maar Christus zal in Zijn tweede komst (als de hele wereld zal branden) de wind, om zo te spreken, op Zijn heiligen laten waaien, om hen te verkoelen. Voor de goddelozen zal het een hete dag zijn, een dag van eeuwige branding, maar voor de heiligen een dag van verkoeling, levendmaking, verkwikking en verversing.

2. Het is 'een dag der wederoprichting aller dingen' (Hand. 3:21). Elk schepsel is nu overal besmet door de zonde, maar op die dag zal er een herstel zijn van alle dingen. Alle verwarring en alle verval door de zonde in de wereld gekomen, zal dan hersteld worden, en de mens zelf, wiens zonde de oorzaak van alles is, zal dan tot zijn oorspronkelijke heerlijkheid gebracht worden.

3. Het is 'een dag der aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:29). Dan zal het blijken wie de ware heiligen of de verworpenen zijn. Hier leven wij zo wat onder elkaar, en in de meest gezuiverde kerk (hoewel wij er geen hebben van een onergelijk leven) kunnen er toch ook geveinsden onder lopen, en wij kunnen het niet weten. Maar in die dag zal het bekend zijn wie de Heere toekomen en wie niet. De geveinsden zullen ontdekt worden, en de kinderen van God zullen schijnen en blinken als de zon, zodat een ieder zal kunnen zien en lezen: dit zijn Gods uitverkorenen, dit zijn zonen en dochteren van de Almachtige.

4. Het is 'een dag der aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:23). Het is de dag van ons kindschap en van onze verlossing. Ik weet wel dat de heiligen tot kinderen zijn aangenomen en verlost voor deze dag, maar deze aanneming en verlossing is niet voltrokken, niet geopenbaard, voor Christus' komst tot het oordeel. Dan zal Hij Zijn heiligen in Zijn huis halen, en alle engelen en mensen van de wereld zullen Zijn liefde erkennen, waarmee Hij hen liefheeft. Dan zal Christus zeggen: dit zijn Mijn kinderen die Ik verlost heb, en zoals Ik hen vrijgemaakt heb, zo zullen zij nu in alle eeuwigheid met Mij leven en heersen.

5. Het is de dag van Christus' komst. Toen Hij op aarde was, is Hij met onze zaak bezig geweest, en nadat dit gedaan was, is Hij opgevaren in de hemel tot een bijzonder werk voor Zijn heiligen. En daar bidt Hij nu voor hen, omringd door het hof, om hun Advocaat te zijn om hun zaak uit te voeren voor hun zielen. En voornamelijk is Hij daar nu om een eeuwige woonplaats voor hen te bereiden. En zo gauw zal Hij Zijn werk daar niet gedaan hebben, of Hij zal op aarde terug komen. Hij zal de hemelen buigen en neerdalen om te verhalen wat Hij daar voor ons gedaan heeft. Heeft Hij ons daarvan geen bericht gelaten? 'Zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook zijn moogt waar Ik ben' (Joh. 14:3). Och, waar blijven Zijn wagens zo lang? Waarom vertoeven de raderen van Zijn wagens?

6. Het is 'de dag van Christus' openbaring' (2 Thess. 1:7). Christus is hier voor velen van Zijn heiligen verborgen en weggenomen. Het is zo, Hij kan in hen zijn, ja, Hij is werkelijk in hen door Zijn Geest, maar geen mens weet dat, ja, zelfs zij niet. Wat hen doet roepen: Och, waar is Hij, Die mijn ziel liefheeft? Maar op deze dag van Christus' openbaring zullen alle gordijnen weggeschoven worden, en als Christus dan ontdekt zal zijn, zullen de

heiligen Hem zien van aangezicht tot aangezicht, en zij zullen Hem nooit weer verliezen, zonder enig ophouden zullen zij altijd op Jezus zien en Hem aanschouwen.

7. Het is 'de dag van Christus' doorluchtige en heerlijke openbaring' (Kol. 3:4). Op aarde is Hij in onze gedaante verschenen, velen, die Hem toen zagen, zeiden van Hem: daar is in Hem geen gestalte, dat wij Hem zouden begeren. Och, het was een droevige vertoning Hem te zien met doornen, gegeseld met roeden en genageld aan het kruis, maar in Zijn laatste verschijning zullen wij Hem zien in Zijn beste gewaad, gekleed in het wit, omgeven door de wachters van de heerlijkheid, rijdende op Zijn wagen van het licht, en met een vriendelijk gelaat voor al Zijn heiligen. Wel, is dit niet een wenselijke zaak? De apostel zegt ons dat de heiligen 'verwachten de verschijning der heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker, Jezus Christus' (Titus 2:13). Zo is het dan zeker dat zij daarnaar verlangen.

8. Het is de dag van Christus' blijdschap. 'Om de arbeid Zijner ziel zal Hij het zien, en verzadigd worden' (Jes. 53:11). Nu, wat is de arbeid van Zijn ziel? Is het niet de volmaking van al Zijn verlosten? O, als Christus dit zal zien, als Hij Zijn bruid zal zien zonder vlek of rimpel, dat zal die voorzegging vervuld worden: 'Gelijk de bruidegom vrolijk is over de bruid, alzo zal uw God vrolijk over u zijn' (Jes. 62: 5). Zie hoe de blijdschap van de bruidegom over zijn bruid is op de trouwdag (zeker dan, als ooit, is het enkel liefde en vreugde). Zo is Christus blijdschap over Zijn heiligen op de laatste dag, dan begint de blijdschap die in alle eeuwigheid niet zal eindigen. Daar zal niet één ogenblijk zijn waarin Christus Zich niet zal verblijden over Zijn heiligen, en dat in der eeuwigheid.

9. Het is de dag van Christus' volmaking. Christus als Middelaar is niet ten volle volmaakt vóórdat al Zijn leden met Hem in de heerlijkheid zijn verenigd. Zoals wij zeggen dat als iemand een arm, of hand, of been ontbreekt, hij kreupel is, zo is het een soort van geestelijke kreupelheid als Christus ons Hoofd, al Zijn leden niet bij Zich heeft. De heiligen zijn kleine deeltjes van de geestelijke Christus, en het zal niet volmaakt zijn, voordat Christus hen in Zijn armen en schoot vergaderd en tot Zich gebracht heeft in Zijn heerlijkheid. Is dit niet wenselijk om de Heere Jezus Christus te zien als het Hoofd van de gemeente in Zijn volmaaktheid? De Zon der gerechtigheid met al haar stralen verenigd te zien? O, die gewenste dag!

10. Het is Christus' trouwdag, of de bruiloftsdag van het Lam (Hos. 2:18). De heiligen zijn met Christus ondertrouwd als zij eerst in Hem geloofd hebben. Het is Christus' woord: Ik zal u Mij ondertrouwen, en gij zijt Mijn zuster, Mijn bruid. Niet Mijn vrouw, u bent nog niet getrouwd, maar verloofd. Maar op die dag zal de bruiloft van het Lam voltrokken worden en dan zullen wij dat woord horen: 'Laat ons blijde zijn, en vreugde bedrijven, en Hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en Zijn vrouw heeft zichzelve bereid' (Openb. 16: 7). O, de vreugde die Christus, de heiligen, de engelen, en allen die tot de hemel behoren, op deze bruiloft zullen bedrijven. 'Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams' (vs. 9). Eén van de zeven engelen die tot Johannes kwam in een gezicht, 'sprak met hem, zeggende: Kom herwaarts ik zal u tonen de bruid, de vrouw des Lams' (Openb. 21:9). Als een verloofde

maagd gewillig is om te trouwen, hoe komt het dat wij niet roepen 'Kom Heere Jezus! kom haastelijk?'

11. Het is de dag dat Christus Zijn heiligen aan Zijn Vader zal voorstellen: Hij zal het Koninkrijk aan God en de Vader overgeven (1 Kor. 15:24). Dan zal Hij de bruid bij de hand vatten en haar brengen in Zijn huis, en ze met alle heerlijkheid voor Zijn Vader stellen. Is dit niet een gewenste dag? Werkelijk, Christus zal blij zijn, en zelfs Zijn hart zal opspringen om Zijn gemeente weer aan Zijn Vader voor te stellen: Vader, zie, hier is Mijn bruid, die Ik voor Mijzelf getrouwd heb. Het is waar, de kinderen bestaan soms zo één te trouwen, waarvan zij zich schamen om die in huns vaders huis te brengen. Maar hoe slecht en zondig wij zijn van onszelf, eenmaal getrouwd met Christus zal Hij het geen schande achten, ja, niet voor Zijn Vader, dat Hij zo'n bruid heeft. Vader, zal Hij zeggen, zie, hier zijn al Mijn heiligen. Van allen die U mij gegeven hebt, heb Ik er geen verloren dan de kinderen van het verderf. Deze zijn de Mijnen, duur gekocht, de prijs is U bekend, o, heet ze welkom in de heerlijkheid!

12. Het is de dag van Christus' heerlijkheid. Wat een heerlijke beschrijvingen hebben wij van Christus' komst tot het oordeel in de schrift! 'De Zoon des mensen zal komen op de wolken des hemels met grote kracht en heerlijkheid' (Matth. 24:30), en het werk zal zo gauw niet gedaan zijn, of Hij zal terug keren in de hemel met grote kracht en heerlijkheid. Om niet te spreken van Christus' wezenlijke heerlijkheid, o, de heerlijkheid van Christus als Middelaar! Alle heerlijkheid die Ahasveros zijn gunstelingen kon aandoen, is niets bij deze geestelijke en hemelse heerlijkheid die de Vader Zijn Zoon zal meedelen. Het is een heerlijkheid boven alle heerlijkheden die ooit geweest zijn, of ooit zijn zullen. Het is een eeuwige heerlijkheid. Christus zal eindelijk Zijn Koninkrijk aan Zijn Vader overgeven. Hij zal ophouden het werk van een Advocaat, of Voorbidder te doen, voor ons in de hemel, alleen zal Diezelfde heerlijkheid altijd duren. Het zal in alle eeuwigheid gedacht worden, dat Hij de Middelaar geweest is en dat Hij de Zaligmaker is, Die ons tot het leven en de onsterfelijkheid heeft overgebracht. En op deze grond zullen de tongen van alle heiligen zich laten gebruiken om in alle eeuwigheid deze heerlijkheid te roemen. Dit zal hun eeuwig lied zijn: 'Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader, Hem zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen' (Openb. 1:5, 6). Maar is dit niet een wenselijke zaak? Geloven wij dat er zo'n zaak is als Christus' Middelaarsheerlijkheid en Christus' wezenlijke heerlijkheid? Zijn wij niet begerig om deze heerlijkheid te zien? Zeker, Christus Zelf heeft het van God begeerd, Hij wilde Zijn heiligen bij Zich hebben waar Hij is, opdat zij Zijn heerlijkheid zouden aanschouwen. Wie zou dat niet begeren, die het meest daaraan gelegen is? O, zoete staat van de bruid, als zij uitroept: 'Kom haastelijk, mijn Liefste, en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten op de bergen der specerijen' (Hoogl. 8:14).
Kom nu, en doorloop deze stukken, werkelijk, elk daarvan is een genoegzame beweegreden om deze dag te begeren. Het is een dag van herstelling, een dag van de openbaringen van de kinderen van God. Een dag van aanneming tot kinderen en van verlossing van onze lichamen. Een dag van Christus' komst, van Christus' volmaking, van Christus' bruiloft, van Christus' voorstelling van Zijn heiligen, van Christus' heerlijkheid. Wat, zijn wij nog niet in een verlangende staat? Een jonge vrouw, die haar man mist voor enige jaren en zijn terugkomst verwacht uit de overzeese landen, gaat dikwijls naar het strand, ja, haar hart bemint de wind die haar man weer zal thuisbrengen. Elk schip in het

oog trekt haar naar het strand toe en is haar nieuwe vreugde en nieuwe levendmakende hoop. Zij vraagt elke reiziger: Ach, hebt u mijn man ook gezien? Waar vaart hij? Wanneer zal hij komen? Is hij niet al scheep gegaan en gereed om terug te komen? Mij dunkt, de zielen die werkelijk tot de Heere Jezus Christus getrokken zijn, kunnen niet minder verlangen. O, wat een begeerte behoren de Geest en de bruid te hebben om te luisteren, als Christus tot Zijn engelen zal zeggen: Bereid u tot de reis, laat ons naar beneden gaan en de lucht scheiden en de hemelen buigen, Ik zal Mijn gevangenen vergaderen die op Mij gehoopt hebben. Ik kan Mijn Rachel niet ontberen, noch haar wenende kinderen. Zie, Ik kom haastig om de volken te oordelen. Mij dunkt, elke bruid van Christus behoort dat gedeelte van de lucht te beminnen dat is gescheurd, om haar tot haar Man te brengen. Mij dunkt, zij behoort dat gedeelte van de hemel te beminnen daar Christus Zijn heerlijke hand doorsteekt, en komt, rijdende op de regenboog en de wolken, om haar tot Zich te nemen. Ik besluit dit met het besluit van de Bijbel: 'Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, Ik kom haastelijk. Amen. Ja, kom, Heere Jezus!' (Openb. 22:20).

4. Van het hopen op Jezus in dit opzicht.

Laat ons op Jezus hopen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons uitvoert in Zijn tweede komst. De hoop is op goede toekomende dingen, de hoop is een daad van de wil, die zich uitstrekt tot iets wat het bemint als toekomende. Alleen, het toekomende goed, wat het voorwerp van de hoop is, valt zwaar om te bekomen, en daarom verschilt zij van de begeerte. Want de begeerte ziet op het toekomende goed zonder enige aanmerkingen van zwarigheid, maar de hoop ziet op het toekomende goed zoals het met moeite is te verkrijgen. Luie hoop, dat geen middelen wil gebruiken, zelfs geen moeilijke, is geen ware hoop. Wij zien ons verschillende wenselijke dingen voorgesteld, waarvan wij mogen zeggen: och, mochten wij ons deel daarin hebben! Maar gaan wij zo door om de waarheid te onderzoeken en uit te vinden of wij enig deel daarin hebben, of dat wij de hoop hebben op deze dingen? O, dit is onze arbeid echt waard! Kom dan, en laat ons steeds doorgaan, laat ons niet alleen begeren dat het zo en zo mag zijn, maar laat ons op enige zekere en vaste gronden zeggen: wij hopen dat het zo en zo is, wij hopen dat Christus zal wederkomen en ons tot Zich zal nemen, opdat ook wij mogen zijn waar Hij is (Joh. 14:3). In der waarheid, hier is de vastigheid en troost van een christen, deze hoop is 'een anker der ziel dat zeker en vast is' (Hebr. 6:19), dat in de stormen het schip vast zal houden. Maar omdat onze zielen daarop rusten, hebben wij wel toe te zien dat onze hoop oprecht is. De slechtsten kunnen zeggen dat zowel zij als de besten hopen zalig te worden, maar ik vrees dat de hoop van velen ellendig zal worden bedrogen. Onze Zaligmaker verhaalt dat er ten laatsten dage velen met vrijmoedigheid zullen pleiten voor het leven, die met een ellendig misnoegen zullen worden verworpen: 'Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heere (...). En dan zal Ik hen openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij' (Matth. 7:22, 23). Maar om duidelijk en helder met dit stuk om te gaan dat onze hoop van de ware soort is en geen gemaakte hoop, zal ik enige kentekenen voorstellen, waaruit wij kunnen weten dat Christus' komst voor ons, ten beste van ons is, en om de genade die ons met de openbaring van Jezus Christus zal gegeven worden.

1. Als wij zijn wedergeboren, dan zal Christus' heerlijke komst zijn om ons te verheerlijken: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, tot een onverderfelijke erfenis' (1 Petr. 1:3, 4). Als iemand een ware hoop op de hemel heeft, dan

is hij één van de wedergeborenen. Zo zegt onze Zaligmaker: 'Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien' (Joh. 3:3). Vele dingen kunnen gedaan worden, zoals 'Herodes, als hij hoorde dat Johannes de Doper vele dingen deed' (Mark. 6:20), maar in Gods oordeel is het als geen dingen.
Petrus, die tot Christus gezegd had dat hij en zijn mededisciepelen alles hadden verlaten en Hem gevolgd waren, zo zei Jezus tot hen: 'Voorwaar Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de troon van Zijn heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls' (Matth. 19:28),waarmee Hij tot hen wilde zeggen: Petrus, u hebt alles verlaten en bent Mij gevolgd, maar weet dat alleen die verlating niet genoeg is, maar als u, die Gods werking in het wederbaren van uw ziel gevoeld hebt, Mij daarop gevolgd bent, dan zult u zitten op twaalf tronen. Die op de laatste dag nog leven, zullen veranderd worden, en deze verandering zal voor hen zijn in plaats van de dood: 'Zie, ik zeg u een verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zullen allen veranderd worden' (1 Kor. 15:51). Werkelijk, in hen die ten laatsten dage met Christus zullen zitten op tronen, moet een verandering zijn zoals in dit leven, dat is: een nieuwe geest en een nieuw leven moet in hen gegeven worden. O, wat een verandering zal dat zijn in zo'n schepsel! Neem aan dat ons een engelennatuur gegeven werd, wat een verandering zou dat in ons zijn! Maar wat een verandering is dit, als een mens is wederomgeboren uit water en Geest! Ik moet u zeggen dat de hoogste trap van heerlijkheid in de hemel zoveel niet verschilt van de laagste trap van de genade hier, als hier de laagste trap van de genade verschilt van de hoogste uitnemendheid van de natuur. Omdat het onderscheid tussen de hoogste trap van heerlijkheid in de hemel en de laagste trap van de genade, alleen een onderscheid is van trappen. Maar het onderscheid dat er is tussen de laagste trap van de genade en de hoogste uitnemendheid van de natuur, is een onderscheid in soort. O, daar is een machtige werking van God in het bereiden van de zielen tot de heerlijkheid door de genade, en deze verandering moeten zij allen hebben die op tronen zullen zitten. Kom dan, u die de hoop van de heerlijkheid hebt, onderzoek uzelf hierbij: is er een verandering in uw hart, woorden en leven? Is er een machtig werk van genade in uw geest? Hebt u ondervinding in de grote verborgenheid van de wedergeboorte? Wel, hier is uw bewijs dat uw hoop goed is, en dat u zult zitten op tronen om de wereld te oordelen.

2. Als wij naar Zijn komst verlangen, dan zal Hij komen om ons verlangen te voldoen. 'Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden' (Matth. 5:6). Hoe verzadigd worden anders dan met zalig worden! 'Christus, eenmaal geofferd zijnde om veler zonde weg te nemen, zal ten andere male zonder zonde gezien worden van degenen die Hem verwachten tot zaligheid' (Hebr. 9:28), die Hem verwachten, of die naar Hem verlangen, zal Hij ten andere maal verschijnen tot zaligheid. Het is het opmerken waard hoe dit verwachten van Christus in de schrift dikwijls een beschrijving is van iemand die waarachtig in Christus gelooft. Wie zijn waarachtige, oprechte en goede christenen dan zij, die leven in een voortdurende begeerte en hoop op Christus' gezegende komst? Zij zijn 'verwachtende en haastende tot de toekomst van de dag Gods' (2 Petr. 3:12). Hier zijn twee kentekenen in één vers: verwachtende en haastende. De ware gelovigen zijn niet alleen in een staat van verwachting van de toekomst van Jezus Christus, maar ook als voortgaande om de Heere Jezus Christus met brandende lampen te ontmoeten. Luther kon zeggen dat diegene geen rechtschapen christen was, noch behoorlijk het Onze Vader kon bidden, die met zijn hele hart deze dag

van Christus' komst niet begeerde. Dit staat vast, wij willen of willen niet dat deze dag zal komen, maar in het gebed des Heeren heeft Christus ons leren bidden of God Zich haaste met de dag van Zijn heerlijke toekomst: 'Uw Koninkrijk kome', dat is zowel het Koninkrijk der heerlijkheid tot het oordeel, als het Koninkrijk der genade in de gemeente. Het is ook de waarheid, dat de dag des Heeren een vreselijke dag is, de hemelen, de aarde, de zee en de lucht zullen een vuur zijn van overwinning en tot niets verbranden, omdat wij naar Gods beloften verwachten nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, wij, die op God vertrouwd hebben, en dat behoorlijk naar Zijn belofte. Wij verwachten deze dag des Heeren, wij verwachten en haasten ertoe, wij zijn blij dat hij zo dichtbij is, en wij doen wat wij kunnen tot Zijn komst. Met een heilige lijdzaamheid bidden wij de Heere: 'Kom, Heere Jezus, kom haastelijk!' Dit was Paulus' woord: 'Want wij weten, dat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensnood is tot nu toe. En niet alleen dit, maar ook wij zelven, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams' (Rom. 8:22, 23). Gods kinderen hebben de eerstelingen van de Geest in zich, de beginselen van de zaligmakende genade, en verwachten en verlangen aanhoudend naar de dag van de volkomen verlossing, of van de toekomst van Christus. Hier dringt de apostel op aan bij zijn Korinthiërs: 'Alzo dat het u aan geen gave ontbreekt, verwachtende de openbaring van onze Heere Jezus Christus' (1 Kor. 1:7). En zo heeft hij ook aan zijn Filippenzen geschreven: 'Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook de Zaligmaker verwachten, namelijk de Heere Jezus Christus' (Filipp. 3: 20). En aan Titus heeft hij hetzelfde geschreven: 'Verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van de grote God en onze Zaligmaker, Jezus Christus' (Titus 2:13). Nu christenen, behartig dit kenteken: verlangt u, hijgt en wacht u naar de heerlijke en tweede komst van Christus? Wenst en spreekt u in uw hart en gemoed op deze manier: Och, dat Christus kwame! Och, dat Christus nu de hemelen wilde scheuren en komen tot het oordeel! Dat ik Hem mocht zien in de wolken en op Zijn troon! Och, waren Zijn vijanden vernield, mijn zonden overmeesterd, mijn ziel zalig, dat ik Hem zonder traagheid mocht dienen in alle eeuwigheid! Werkelijk, als er zo'n verlangen in uw ziel is, is het een troostvol bewijs dat uw hoop goed is en dat Christus zal komen om u tot Zich te nemen en te brengen tot de heerlijkheid.

3. Als wij Christus' verschijning liefhebben, dan zal Christus ons ten goede verschijnen. 'Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in die dag geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben' (2 Tim. 4:8). Een oprecht christen bemint Christus' verschijning in Zijn instellingen en in al de middelen van de genade, hoeveel temeer dan in Zijn persoon. Maar hoe zullen wij beminnen wat wij niet zien? O ja, daar is een zeker zinnebeeld van Christus en van Zijn heerlijke verschijning in elke geheiligde ziel, en in dit opzicht beminnen wij Hem, hoewel wij Hem niet kunnen zien: 'Dewelke gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Dewelke gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde (...), bevonden wordende te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus' (1 Petr. 1:8, 7). Degenen die Christus niet gezien hebben en ondanks dat het zinnebeeld van Zijn gezicht liefhebben, ook dezen zullen verschijnen bij de verschijning van Christus tot lof en heerlijkheid. Is de kroon niet weggelegd voor degenen die Christus' verschijning liefhebben. De dag van verhoring lief te hebben, is dat niet een teken van een goede zaak? Werkelijk, de liefde tot Christus' toekomst kan niet bestaan zonder er enige verzekering

van te bezitten dat onze ziel er goed voor zal staan in het oordeel. Degene die niet op zijn zaak vertrouwt, heeft de toekomst van de rechter ook niet lief, geen schuldige gevangene bemint het zitten of de tegenwoordigheid van de rechter. De verworpenen zullen roepen 'tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op de troon zit' (Openb. 6:15), maar betreffend Christus en Zijn heiligen, o, onderlinge liefde en onderling verlangen in hun boezem! De laatste woorden die Christus in de Bijbel heeft gesproken (en de laatste woorden onder ons maken de diepste indruk), zijn deze: Ja, lk kom haastelijk! En het laatste antwoord dat aan onze kant gesproken is, is: Amen. Ja, kom Heere Jezus!' Ik weet dat dit teken zeer dicht bij het voorgaande komt, en daarom zal ik het voorbijgaan.

4. Als onze werken goed zijn, dan zal Hij ons belonen naar onze werken. Op de grote dag zal dit de onderzoeking zijn: werken of geen werken? 'Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld. Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest en gij hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geherbergd; Ik was naakt en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest en gij hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en gij zijt tot Mij gekomen' (Matth. 25:34-36). Hier waren werken waarop de beloning des hemels gevolgd is, want dezen gingen in het eeuwige leven. Ik weet, dat de werken geen verdienende oorzaak zijn, maar het zijn echter bewijzen, dat werken zonder geloof, maar blinkende zonden zijn. Maar toch zijn de werken, uit het geloof geschied, tekenen en voorlopers van de eeuwige heerlijkheid. Ik weet, dat alle uitnemendheden, de zedigheid van alle mensen in de wereld, samen opgeteld, de heerlijkheid nooit kunnen bereiken, en toch: 'Zo wie één van deze kleinen te drinken geeft, alleenlijk een beker koud waters in de naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen' (Matth. 10:42). Als een christen zou twijfelen of zijn werken wel van de ware soort zijn, geef ik tot antwoord:

1. Zie op het begin. Is er niet iets boven de natuur? Vind ik niet enig nieuw licht van God uitgelaten dat enige heerlijkheid, uitnemendheid en schoonheid in de goede werken vertoont? Is er niet iets in mij dat dit voor mij zoet, aangenaam of smakelijk maakt?
2. Zie op het einde. Natuurlijke werken hebben geen beter doel dan eigen inzichten, maar is er in mijn werken niet enig hoger oogmerk dan op mijzelf? Wat ik ooit doe, is dit niet in mijn ogen, dat al mijn doen mag strekken tot Gods eer en heerlijkheid? lk moet mij wel wachten voor eigen eer en zelfbehagen. De gelovigen willen in de dag des oordeels niets weten van goede werken die zij gedaan hebben, in mijn oogmerk op God, zal ik mijzelf vergeten, alsof alles wat ik gedaan heb in God is verslonden.
3. Zie op de manier van mijn gedane werken. Uza had een goede mening, maar zijn werk was niet goed, omdat de manier niet goed was. Zijn mijn werken gedaan naar de regel? Komen zij overeen met Gods wet? Een ieder beproeve hierin zijn eigen werk. O mijn ziel, breng uw werken tot de toetssteen, de schrift, de regel van goedheid, en zal dan niet al uw goud schuim worden bevonden? De schrift spreekt niet alleen van werken, maar zij zegt ons ook de manieren waarop die te volbrengen, zij moeten namelijk gedaan worden met ijver, vurigheid en vaardigheid. Daarom wordt Gods volk genoemd: 'Een eigen volk, ijverig in goede werken (Titus 2:14)', sleur en gewoonte verhinderen de juiste manier om het te volbrengen. Wat een volbrenging van de heilige werken naar de uitwendige vorm. Zijn mijn werken met ijver? Is er niet een al te grote koudheid, leegheid

en plechtigheid in mijn werken? Wel, zo kan ik weten of mijn werken waarheid zijn. Werkelijk, alle werken en plichten die niet gedaan worden door een begenadigd hart, door een genadige kracht, tot een genadig doel, op een genadige wijze, zijn maar zonden en geen werken die de beloning van de hemel zullen hebben. Iemand zou kunnen zeggen: dit is een hard woord, wie kan dan zalig worden? Ik antwoord en stem toe: zeer weinigen, wat is de hele menigte van christenen behalve zeer weinigen (zegt Salvianus) anders dan een riool van zonden? Zijn dat alleen goede werken, die zo en zo gesteld zijn? Het is reden genoeg om ons allen te doen vrezen voor alle werken die wij gedaan hebben. Maar dit is al onze hoop dat Christus op een evangelische wijze al onze goede werken aanmerkt in hun oprechtheid en niet in hun volmaaktheid. Niemand kan het verder brengen dan Paulus, die, het goede willende, het kwaad bij lag (Rom. 7:21). Ach, daar is een voortdurend twistgeding en strijd tussen vlees en geest, zodat de beste geestelijke mens het goede niet doen kan dat hij wil doen. En toch moeten wij niet besluiten dat er in ons niets goeds zou zijn, omdat er geen volmaakt goed is. Oprechtheid en waarheid in de inwendige mens kunnen in dit geval onze harten bewaren voor weg zinken. Zoals hij die in het Evangelie riep: 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp' zo kunnen wij ook zeggen: ik doe goede werken, Heere, help mij in de samenloop van alle nodige omstandigheden, hier zal ons bewijs zijn, dat onze hoop gezond is en dat Christus ons het eeuwige leven zal wijzen: 'Komt, gij gezegenden!' enzovoort. En waarom? 'Want Ik ben hongerig geweest, en gij hebt Mij te eten gegeven', enzovoort.

5. Als wij in Christus geloven, dan zullen wij met Christus leven. Als wij tot Hem komen en Hem aannemen door het geloof, dan zal Hij terug komen en ons tot Zich nemen, opdat ook wij zijn mogen, waar Hij is. Goede werken zijn goede bewijzen, maar van alles zijn de evangelische werken de duidelijkste bewijzen en hebben de duidelijkste beloften. Kom dan, en laat ons onze gehoorzaamheid zowel aan de bevelen van het geloof als aan ons leven beproeven. Laat ons onze onderwerping aan de Heere zowel door het geloof als door het doen beproeven.
Werkelijk, het grootste werk dat ooit enig schepsel gedaan heeft, is dit Evangeliewerk: het zich bewust zijn van zijn eigen onwaardigheid en zichzelf en de zijnen te laten aankomen op de gerechtigheid van Jezus Christus. Als wij machtig waren om een volkomen, scherpe en nieuwe gehoorzaamheid aan elk deel van de zedelijke wet te volbrengen, het zou zo'n groot werk, en zo aangenaam bij God niet zijn, noch zou het zo heerlijk in de hemel niet beloond worden als dit ene werk van het geloof in Zijn Zoon Jezus Christus. Dit is het werk waaraan met nadrukkelijke woorden de zaligheid, de hemel en de heerlijkheid beloofd is: 'Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven' (Joh. 3:36). 'Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven' (Joh. 5:24). 'Dit is de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die de Zoon aanschouwt, en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe' (Joh. 6:40). 'Maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam' (Joh. 20:31). 'Indien gij met uwen mond zult belijden de Heere Jezus, en met uw hart geloven dat Hem God uit de doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden' (Rom. 10: 9). 'Maar wij zijn niet van degenen, die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen die geloven tot behouding der ziel' (Hebr. 10:39). 'Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in de Naam des Zoons van God; opdat gij weet, dat gij het eeuwige leven hebt' (1 Joh. 5:13). Wel, dit is boven alles het Evangeliewerk, waaraan

deze genadige beloften van het eeuwige leven vast zijn. Zodat, als wij geloven in Christus, wij er zeker van kunnen zijn dat wij met Christus leven zullen.

O mijn ziel, vergader al deze kentekenen en beproef u daarbij. Een ieder kan zeggen dat hij hoopt zalig te worden, dat hij Christus met vrijmoedigheid hoopt te ontmoeten, hoewel zij geen andere grond hebben dan hun eigen losse inbeeldingen. Maar hoop op een goede grond is 'die hoop, die beschaamt niet' (Rom. 5:5). Zeg dan: bent u wedergeboren? Verwacht en verlangt u naar Christus' komst in de wolken? hebt u Zijn verschijning lief? Bent u rijk in goede werken, bereid en gewillig om mee te delen? Bent u zowel de geboden van het geloof als die ten leven gehoorzaam? Werkelijk, dit zijn vaste, gezonde en vertroostende gronden van een zekere hoop. Houd u niet vergenoegd met een mogelijke of waarschijnlijke hoop, maar grijp naar die vrijmoedigheid 'tot de volle verzekerdheid der hoop' (Hebr. 6:11). De hoop van een mogelijkheid is maar een twijfelachtige hoop, maar de hoop van de zekerheid is een vaste hoop: zo'n hoop verzoet alle gedachten van God en Christus, van dood en oordeel, van de hemel, ja, ook van de hel, omdat wij hopen dat wij daarvan verlost zijn. En zijn de Schriften niet zelfs hierom geschreven? 'Opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden?' (Rom. 15:4), zijn wij niet door Zijn genade gerechtvaardigd? 'Opdat wij, gerechtvaardigd zijnde door Zijn genade, erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens' (Titus 3:6). Was niet Davids vertrouwen: 'O HEERE, ik hoop op Uw heil' (Ps. 119:166)? Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en wat zijt gij onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog loven; Hij is de menigvuldige Verlossing mijns aangezichts, en mijn God' (Ps. 42:12).

Moet ik hier wel treden in een samenspreking met mijn arme, bevende en wankelende ziel?
Mens. Waarom bent u hopeloos, o mijn ziel? Zou u niet hopen, als een eerlijk mens u een belofte deed van iets wat in zijn macht stond? En wilt u niet hopen als u de belofte, de eed en het verbond van God in Christus hebt?
Ziel. Ja, mij dunkt, ik voel een kleine hoop, maar helaas, het is een kleine en zeer geringe hoop.
Mens. Maar o, mijn ziel, ga verder, de ware hoop wordt een levende hoop genoemd, een levende hoop is een krachtige hoop. Zo gauw prijst het geloof niet de belofte tot de hoop, of de hoop ontvangt, omhelst en acht die als haar schat, en voedt zich daarmee als met het manna dat God gegeven heeft om de vermoeide zielen te verkwikken in de woestijn van de zonde. Ga dan verder, totdat u tot de hoogste top komt, ja, tot die triomferende, blijde verwachting en dat verlangen naar Christus in heerlijkheid.
Ziel. Wel, mij dunkt, ik zou wel willen hopen, ik zou wel willen klimmen nasr de hoogste trap van de hoop, maar helaas, ik kan niet. Ik vind zoveel tegensprekers, ik ben genegen tot veel onrustige beweging: hoewel ik een tegenwoordige belofte heb, zo ben ik toch altijd bezorgd en bevreesd voor de eeuwigheid. Ach, ik kan het niet bevatten, en daarom ben ik zo moeilijk te vergenoegen. Mijn zondig verstand ziet zijn eigen weg noch het einde, en omdat het alles voor waarachtig en geloofwaardig moet aannemen, begeeft het zich tot twisten. Ja, de satan zelf weet in de twist zoveel in te brengen, en ik ben zo genegen om te luisteren naar zijn twijfelingen, dat ik in het besluit niet weet hoe ik mijzelf daar zal uitredden.
Mens. Is dat zo? Werkelijk, in dit geval is er geen hulp noch middel dan alleen de getuigenis van Gods Geest. Want, zegt de apostel: 'Dezelve Geest getuigt met onze geest,

dat wij kinderen Gods zijn' (Rom. 8:16). Als een mens door een engel of archangel de hemel beloofd werd, mogelijk zou u twijfelen, maar als het hoogste wezen van Gods Geest inwendig getuigt, kan er dan plaats zijn voor de twijfel? Wel, deze stem van de Geest is de ware stem van God. Luister dan, onderzoek, o mijn ziel: als u maar deze getuigenis van de Geest hebt, dan bent u genoeg verzekerd.

Ziel. Och, was het zo met mij! Och, dat de Geest mij nu te drinken mocht geven uit de Fontein des heils! Och, dat de Geest dit inwendig mocht getuigen! Och, dat Hij mocht schijnen en lichten op al die genaden die Hij in mij geplant heeft. Hoe graag zou ik opklimmen tot de hoogste top van hoop, kon ik maar zien op de dingen die te hopen zijn, als dat die zeker zullen geschieden!

Mens. U zegt het goed, o mijn ziel, en als u die werkelijk wenst, stort dan uw gebeden uit voor God. Dit was de wens van de apostel: 'De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes' (Rom. 15:13). Werk u ook zo, bid zoals Hij bad, bid voor uzelf zoals Hij bad voor anderen. Als een aards vader naar zijn kind zal horen, 'hoeveel te meer zal de hemelse Vader de Heilige Geest geven degenen die Hem bidden' (Luk. 11:13).

Ziel. Wel, is dit zo? Tot U, o Heere, kom ik, o geef mij de Geest, de getuigenis van de Geest, de eerstelingen van de Geest, de verzegeling van Uw Geest, het onderpand van Uw Geest! O, geef mij de Geest, en laat de Geest mij hoop geven! 'O Israëls Verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid; waarom zoudt Gij zijn als een vreemdeling in mijn ziel, en als een reiziger die slechts inkeert om te vernachten? (Jer. 14:8). Kom, o kom en woon in mijn ziel! 'Kom en doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien' (Hoogl. 4: 16). Kom, en vervul mij met een levende hoop, ja Heere, wek mijn ziel op, maak ze levendig en gaande om deze hoop te werken. Schijn en licht zo op mijn hoop, dat ik mag weten dat ik hoop, dat ik mag weten dat ik met blijdschap verwacht en verlang naar de toekomst van Christus. O, laat mij Uw stem horen. Zeg tot mijn ziel: Ik ben en zal zijn uw Heil!

Mens. Welnu, u hebt gebeden, o mijn ziel! Kom, zeg mij, voelt u niet enige beweging? Is er niets in u dat u verzekert van deze verzekerdheid van de hoop? Is er geen leven in uw genegenheden, niet een vonkje dat aanhoudt om uw hart te doen branden, geen vertroosting van de Geest, noch blijdschap in de Heilige Geest?

Ziel. Ja, mij dunkt, ik voel dat het nu begint te werken, de Geest Die mij dit gebed heeft ingegeven komt nu in als een vertrooster. O, nu ik smaak krijg in Christus' komst en mijn opstanding, kan ik niet anders dan met David besluiten: 'Daarom is mijn hart verblijd en mijn eer verheugt zich; ook zal mijn vlees zeker wonen' (Ps. 16:9). O, wat een onderpand is dit, wat een stuk heeft de Geest in mijn hand gegeven van de grote beloofde som! Niet alleen, dat Hij in Zijn grote goedertierenheid mij de hemel beloofd heeft, maar omdat Hij mij nog niet stelt in de tegenwoordige bezitting, geeft Hij nu een onderpand van mijn toekomende erfenis. Wel zeker, alles is nu zeker, tenzij het onderpand mij zou bedriegen. En hoe zou ik de waarheid van het onderpand in twijfel trekken? O, dat zij verre! Het stempel is al te goed bekend om die te wantrouwen, dit zegel kan niet vals zijn, omdat het overeenkomt met het Woord. Ik vind in mij een hoop, een oprechte hoop, hoewel zeer zwak. Ik vind op de proef dat ik ben wedergeboren, dat ik uitzie en verlang naar de tweede komst van Jezus, dat ik zelfs tegenwoordig Zijn verschijning liefheb. Dat mijn werken, hoewel onvolmaakt, toch oprecht en waarachtig zijn, dat ik geloof in de Naam van de Zoon van God. En vlees en bloed kan deze plichten en deze gronden nooit in mij werken, het is alleen de goede Geest van mijn God, Die mij zo verzegeld heeft tot op de

dag der verlossing. Weg, weg wanhoop, kwel mij niet langer met zwaarmoedige gedachten, ik zal hierna (als de Heere mij belieft te versterken) met vrijmoedigheid wandelen en met vermaak in de sterkte van deze verzekerdheid, en met blijdschap de vervulling verwachten van mijn gelukzalig verdrag, uit de handen van Christus. 'De HEERE is mijn Deel, zegt mijn ziel, daarom zal ik op Hem hopen. 'De Heere is goed degenen die Hem verwachten, der ziele die Hem zoekt. Het is goed, dat men hope en stil zij op het heil des HEEREN' (Klaagl. 3:2427). 'Hoopt volkomenlijk op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus' (1 Petr. 1:13).

5. Van het geloven in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus geloven zoals Hij het grote werk van onze zaligheid uitvoert in Zijn tweede komst. Nu, dit geloven in Christus is nog meer dan op Christus te hopen. Het geloof ziet op de tegenwoordige dingen, maar de hoop ziet op de toekomende dingen. En hierom beschrijft de apostel dat het geloof is 'een vaste grond der dingen, die men hoopt' (Hebr. 11:1). Het is de substantie, de grondslag en het steunsel dat het gebouw onderhoudt, of het is de zelfstandigheid, het wezen en de tegenwoordigheid van de gehoopte dingen. En hoewel die gehoopte dingen niet tegenwoordig maar veraf zijn, zijn zij door een sterke aangrijping van de gelovige alsof ze tegenwoordig en dadelijk zijn. En dit is even nodig als het voorgaande. Och, konden wij de dingen nu zien, zoals zij zich zullen vertonen op die laatste algemene dag des oordeels, hoe krachtig zou dat werken op onze zielen! Ik denk met waarheid dat het gebrek aan deze werking van het geloof, de grootste oorzaak is van alle kwaad in de wereld, en de werking van het geloof in dit onderwerp zal zelfs tot verwondering toe vruchten voortbrengen. Konden wij die heerlijkheid van God in Christus maar zien, en deze heerlijke rijkdom van barmhartigheid die dan zal meegedeeld worden. Konden wij het vreselijke kwaad maar zien dat nu gedreigd en dan volbracht zal worden, zou het niet het hardste hart onder de hemel bewegen? Kom, laat deze dag het geloof in ons werken, alsof het de laatste dag was. Duizend jaren zijn voor het geloof maar als één dag, het grijpt naar het eeuwige leven, zoals het werk: het neemt zelfs nu de bezitting van de heerlijke dingen van het Koninkrijk van God.

O, laat ons dan geloven in Jezus met betrekking tot Zijn tweede komst tot het oordeel.

Maar hoe zullen wij geloven? Wat zijn de besturingen om ons geloof te werken op Jezus in dit opzicht?

1. Het geloof moet rechtstreeks tot Christus gaan.
2. Het geloof moet tot Christus gaan als God in het vlees
3. Het geloof moet tot Christus gaan als God in het vlees, geworden onder de wet.
4. Het geloof moet tot Christus gaan, zoals Hij geworden is onder het besturende deel van de wet door Zijn leven, en onder het straffende deel van de wet door Zijn dood.
5. Het geloof moet tot Christus gaan zoals Hij is gedood in het vlees, en opgewekt door de Geest.
6. Het geloof moet tot Christus gaan zoals Hij is opgevaren in de heerlijkheid, zit aan Gods rechterhand en de Heilige Geest neerzendt.
7. Het geloof moet tot Christus gaan zoals Hij bidt voor Zijn heiligen, in welk werk Hij aanhoudt tot Zijn wederkomst. Daarover is eerder gesproken.
8. Het geloof moet tot Christus gaan zoals Hij komt naar deze benedenwereld, om te oordelen de levenden en de doden. Dit is de laatste daad van het geloof met betrekking tot Christus, 'Vanwaar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.' De komst van

Christus, de opstanding van de doden, de verandering van de levenden, het laatste oordeel en de heerlijkheid van Christus met Zijn heiligen in alle eeuwigheid, is de zaak die aan het einde van de wereld moet afgedaan worden. Nu, zowel dit als het voorgaande is het voorwerp van het geloof. Christus' werk is niet ten volle afgedaan, totdat dit alles geëindigd is. Ook is ons werk van het geloof niet volkomen, totdat Christus allerlaatste daad het in het behouden van de ziel bereid heeft. O, wat een uitnemende Werkmeester is Jezus Christus! Hij voltrekt en volbrengt al Zijn werk. Het grootste werk dat Christus ooit heeft aangenomen, is het werk van de verlossing, welk werk de mensen en engelen zouden verbroken hebben. En toch wil Jezus Christus het tot het einde toe uitvoeren, en dan zal Hij zeggen, niet alleen voorzeggenderwijs, maar uitdrukkelijk: 'Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen' (Joh. 17:4). Nu, het geloof moet Christus nazien zover als Hij gaat. Als Christus niet wil gedaan hebben voordat Hij terug komt en, ons tot Zich nemende, in de heerlijkheid stelt, dan moet het geloof ook niet verdergaan. Het moet Hem aanhoudend navolgen en een gezicht nemen van al Zijn handelingen van de eerste tot de laatste. Wel, zal Christus terug komen? Zal Hij alle uitverkorenen dagvaarden ten oordeel? Zal Hij hen vonnissen of het eeuwige leven geven? Wil Hij hen geleiden in de heerlijkheid, hen stellen voor Zijn Vader en hen alles zijn in alle eeuwigheid, laat ons geloof dan bezig zijn met al deze beloften. Of als ik dat ene mag voorhouden boven alles, Christus' komst is de meest omvattende van alle. Is Christus' komst niet zeer dikwijls verhaald in de beloften als het grootste steunsel en de grootste vastheid van de zielen van Zijn volk tot die tijd toe? En wekken de apostelen ons niet doorgaans op om te verwachten, door het vermelden van deze heerlijke komst van Jezus Christus? Laat dan ons geloof werken op dit heerlijke Voorwerp. Christenen, wat geloven, hopen en verwachten wij anders, dan om deze komst te zien? Dit was Paulus' opwekking tot blijdschap en bescheidenheid: 'Verblijdt u in de Heere allen tijd. (...) Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. De Heere is nabij' (Filipp. 4:4, 5). Aan die dag te denken, daarvan te spreken met verschrikking, is passend voor de onboetvaardige zondaars, maar het past slecht voor de gelovige heiligen. Dit is wel de stem van een ongelovige, ook van een gelovige in de verlating of de verzoeking, maar het is niet de stem van het geloof. O, geloof in Christus zoals Hij onze zaligheid uitvoert in Zijn wederkomst, want: 'Nog een zeer weinig tijds, en Hij Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven' (Hebr. 10:37).

9. Het geloof moet voornamelijk en het meest zien op het voornemen, oogmerk en doel van Christus in Zijn tweede komst tot het oordeel. Nu, die doeleinden zijn:

a. Ten opzichte van de goddelozen, om die te verderven, want Hij zal 'heersen, totdat Hij al Zijn vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Zijner voeten.' Hij zal komen 'met vlammend vuur, wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus niet gehoorzaam zijn; dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf, van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte' (2 Thess. 1:8, 9). O rampzalige mensen, nu heeft God voorgenomen wraak aan u te oefenen. Dit is de dag, dat de goddelozen schielijk uit de slaap zullen opspringen, staande aan de mond van hun graven met verschrikkelijke verbaasdheid. Boven hen zal de verdoemende Rechter staan, onder hen de gapende hel, aan de rechterhand de dreigende gerechtigheid, rondom hen de brandende wereld. Voorwaarts te gaan zullen zij niet vermogen, achterwaarts niet kunnen, opzij zal het niet baten, waarheen dan? De poort van de hemel is gesloten, de mond van de hel staat open, daar zij hun eindeloze rampzaligheid zullen eindigen, de laatste pijn zal eeuwig duren. O, het gehuil van de goddelozen over

elke handeling van deze dag! Toen de profeet Joël, de ellendige toevallen van deze dag beschreef, was hij niet in staat die uit te drukken, maar starende zoals een kind of als een verbaasd onvolmaakt mens, zegt: A. A. A., want de dag des Heeren is nabij. Wij zetten het over: 'Ach, die dag; want de dag des HEEREN is nabij' (Joël 1:15). Maar Lyra, Ribera, de algemene Latijnsen en anderen zetten het over: A. A. A. In het Hebreeuws is het maar één woord en luidt als Aha, wat, hoewel het zo geschreven is, echter uitgesproken wordt zonder enige aspiratie, zoals Aharon, wordt uitgesproken Aäron. De beste uitleggers willen dat er maar één woord is, en die schrijven het zo: A-a-a, 'want de dag des Heeren is nabij.' De profeet was zo verbaasd, dat hij niet wist wat hij zeggen zou; een stamelende tong die vol vrees is, kan die schrik best uitspreken, die alle goddelozen van de wereld zal doen roepen, schreeuwen en vreselijke woorden spreken. O het gehuil, o het vreselijk geluid dat dan zal gehoord worden! Voorwaar, dat getier moet onvermijdelijk verschrikkelijk zijn, als miljoenen mannen en vrouwen op een tijd vreselijk zullen uitroepen, en hun geroep zal vermengd worden met de donder van de stervende en steunende hemelen, en met het kraken van de brekende wereld, als het hele gebouw van de natuur aan stukken zal scheuren en tot as vervallen. Nu, 'verstaat dit toch, gij God vergetenden; opdat Ik niet verscheure en niemand redde' (Ps. 50:22). Zou deze overdenking uw geest niet wakker kunnen maken en u opwekken uit de dood der zonde? Wat, gelooft u deze dingen, of niet? Als u deze dingen niet gelooft, waar is uw geloof? En als u ze gelooft en daarop aan zondigt, waar is uw verstand en waar is uw hoop? Maar genoeg over hoe het hier de goddelozen aangaat.

b. Ten opzichte van de gelovigen, om die zalig te maken. Nu, dit bestaat uit verschillende trappen. Zoals:

1. Zij moeten wedergeboren worden. Het is zo dat zij deze genade voorheen al genieten, maar nu zal de volmaking en de openbaring ervan zijn, en daarom wordt de laatste dag genoemd: 'De dag der wedergeboorte' (Matth. 19:28).

2. Zij moeten verlost worden. Zo zijn zij in dit leven. Paulus kon tot zijn Kolossenzen zeggen dat Christus hen getrokken had uit de macht der duisternis, en dat zij in Hem hadden de verlossing door Zijn bloed (Kol. 1:13, 14). Maar de schrift noemt de dag des oordeels op een bijzonder uitnemende wijze, de dag der verlossing: 'Bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door Welke gij verzegeld zijt tot de dag der verlossing' (Ef. 4:30).

3. Zij moeten tot kinderen aangenomen worden. Het is waar, zij zijn in dit leven tot kinderen aangenomen. 'Nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen' (1 Joh. 3: 2). De heerlijkheid die Christus op de laatste dag op ons zal laten komen, is zover verheven en gaat zover te boven bij wat wij nu zijn, dat wij niet weten wat wij zijn zullen, kinderen, en meer dan kinderen. En daarom noemt de apostel de laatste dag, 'de dag der aanneming tot kinderen' (Rom. 8:23).

4. Zij moeten gerechtvaardigd worden. Ik weet wel dat zij van tevoren door het geloof al gerechtvaardigd zijn, en van deze rechtvaardigmaking zijn sommigen overtuigd door hun consciënties. Maar nu zullen zij volkomen gerechtvaardigd worden door de levende stem van de Rechter. Nu zal hun rechtvaardigmaking heerlijk en openbaar verklaard worden voor de hele wereld. Het Syrische woord 'rechtvaardigen', is ook te zeggen: 'overwinnen',

omdat een mens, als hij gerechtvaardigd is, al die schriften en beschuldigingen overwint, die tegen hem waren ingebracht. Nu, dit zal volkomen gedaan worden in de dag des oordeels, als Christus Zijn volk voor de mensen en de engelen zal vrijspreken en vergeving schenken. O, wat zal dat een heerlijke overwinning zijn over de zonde, de dood en de hel, als de Rechter van de hele wereld hen zal vrijspreken van alle zonden en van al die rampzalige werkingen van de zonde, de dood, de hel en de verdoemenis!

5. Zij moeten het Koninkrijk dat voor hen bereid is, beërven. Zo zal het vonnis op die dag wezen: 'Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk' (Matth. 25: 34). Niet alleen zullen zij bevrijd zijn van de hel, maar de hemel zullen zij moeten beërven. Hierin is een hoge trap van zaligheid en een groot deel van het voornemen van Christus' komst om Zijn heiligen in de hemel te brengen. Daarom is Hij vóór hen ingegaan om het voor hen te bereiden, en nu zal Hij terugkomen om hen in het bezit daarvan te stellen. Kom, ga in de hemel. De hemel! Werkelijk, het is niet enig bijzonder paleis, maar een stad, een hoofdstad, een moederstad, de eerste stad van Gods schepping. De engel bracht Johannes 'in de geest op een grote en hoge berg, en Hij toonde hem de grote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God. En zij had de heerlijkheid Gods' (Openb. 21:10, 11). Maar een stad is te weinig, daarom is het nog meer: het is een Koninkrijk: 'Vrees niet, gij klein kuddeke, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven' (Luk. 12:32). Of als een Koninkrijk te weinig is, het wordt een wereld genoemd: 'De kinderen dezer eeuw trouwen en worden ten huwelijk uitgegeven; maar die waardig zullen geacht zijn die eeuw (of wereld) te verwerven en de opstanding uit de doden, zullen noch trouwen, noch ten huwelijk uitgegeven worden' (Luk. 20:34, 35). Daar is behalve deze nog een andere wereld, die bij uitnemendheid genoemd wordt: 'De toekomende eeuw' (Hebr. 6:5). O, de breedte en ruimte van de wereld! Zoals de grootste cirkel de kleinere in zich bevat, zo omvat die wereld deze. Ach, al onze woningen zijn hier maar als onder de aarde, en zij zijn gaten van slecht leem in vergelijking met deze. In de ruimte van die hemel zijn verschillende woonplaatsen: 'In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen' (Joh. 14:2), daar bevinden zich vele duizenden heerlijke koningen. O, wat een schone velden en bergen van rozen en specerijen zijn hier! Voorwaar, die meer dan miljoenen mijlen lang en breed zijn, zijn hierbij niet te vergelijken. O de wijnstokken, leliën, rozen en kostelijke bomen die in Immanuëlsland groeien! Honderd oogsten in een jaar zijn niets. De slechtste stenen in elke woning zijn daar kostelijke stenen, zelfs 'het gebouw van haar muur is jaspis; en de stad is zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk' (Openb. 21:18). O, wat een heerlijke erfenis! Zeg mij, christenen, in welke stad op aarde gaan de mensen op goud, of wonen binnen gouden muren? Hoewel die hier niet zijn, zo hebben de burgers van de hemelstad echter goud onder hun voeten: de straten en velden van die stad, van dat Koninkrijk en van die wereld, zijn zuiver goud, zoals doorluchtig glas. Maar ach, wat spreek ik van goud, of van glas, dit alles is maar een schaduw. Daar is in waarheid niets zo gering als goud, in dit hoge en heerlijke Koninkrijk is niets zo gering als hoven, bloemen of rozen. Vergelijkingen zijn maar geschapen schaduwen die de heerlijkheid van de zaak kunnen uitdrukken. Ik zal er daarom niet meer over spreken, aangezien het onuitsprekelijk is.

6. Zij moeten met Christus leven in de hemel, zij moeten daar Christus zien en genieten in alle eeuwigheid. Dit is één van de voornaamste doeleinden van Christus' komst: 'Zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat ook gij zijn moogt waar Ik ben' (Joh. 14:3). 'Vader,

Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, die Gij Mij gegeven hebt' (Joh. 17:24). O, laat het geloof boven al het voorgaande hierop zien! Wel, zal mijn Zaligmaker terugkomen, en zal ik Zijn aangezicht zien, o, wat zal dit een vermakelijk gezicht zijn. Als de hemel, als de erfenis zo'n wonder is voor de aanschouwers, wat een schoonheid moet er dan in het Voorbeeld zelf zijn! Wat een gelukzaligheid is het om te staan aan de zijde van die kostelijke, dierbare Vorst in de hemel! Te zien de Koning in Zijn troon, te zien het Lam, die schone boom des levens, die onbesmette roos, die kroon, die krans, die blijdschap van de hemel, dat wonder van alle wonderen in alle eeuwigheid! O, wat een leven, die kostelijke boom des levens te zien, een menigte zonder weerga te zien van de appelen van de heerlijkheid. De liefde zelf te zien en verwarmd te worden door de hitte van de onmiddellijke liefde, die voortkomt uit het dierbare hart en de ingewanden van Jezus Christus. O, wat een kostelijkheid om alle betrekkingen samen bij elkaar te zien! Om te zien de Zaligmaker, de goede Herder, de Verlosser, die grote Herder van onze zielen, de Engel van het verbond, het Hoofd van het lichaam, van de gemeente, de Koning der eeuwen, de Vorst van de vrede, de Schepper van de einden van de aarde, het Lied van de engelen en van de verheerlijkte heiligen. Zij zullen Christus niet alleen zien, maar zij zullen Hem ook genieten Die zij zien. Zij zullen met duivenvleugelen van schoonheid het Lam navliegen, en Hem navliegende, Hem aangrijpen en niet verlaten. Zij zullen nooit verzadigd zijn van de eerbare genieting van die heerlijke Vorst Immanuël en zij zullen Zijn innigste tegenwoordigheid nooit ten volle missen. Zij zullen zuigen van de honing en van de honingraten, zij zullen drinken uit de stromen van de eeuwige vertroostingen, alle lege begeerten opvullen, en alsof de zielen van de heiligen zonder grond waren, zullen zij opnieuw weer zingen in alle eeuwigheid. Nu, dit is de ware zaligheid, de zielen die tot deze volkomen bezitting zullen komen, zullen ten hoogste zalig zijn.

c. Ten opzichte van Christus Zelf, opdat Hij zal verheerlijkt worden. Nu, in twee dingen zal Hij in het bijzonder op die dag verheerlijkt worden:
1. In Zijn rechtvaardigheid.
2. In Zijn goedertierenheid of vrije genade.

1. Zijn rechtvaardigheid zal in het bijzonder worden verheerlijkt door het straffen van de goddelozen. Hier op aarde wordt aan de meeste kwaaddoeners weinig recht gedaan, hoewel enige openbare misdaden soms gestraft worden, toch ontkomen de daden die binnenskamers en in besloten vertrekken verricht zijn, de voornemens en gedachten van de mensen, de verborgen werken en nachtelijke bezigheden, aan de handen van de rechter. En daarom heeft God het zo verordend, dat er een dag des oordeels zijn zal, waarop alles wat de mensen hebben nagelaten, door God zal onderzocht worden. 'Zou de Rechter der ganse aarde geen recht doen?' (Gen. 18:25). Dan zullen alle gedachten onderzocht worden, alle verborgen handelingen van alle kanten bezien worden, en de oneindige menigte van zonden die hier zijn overgeslagen, zullen daar uitgeroepen worden. Aan allen zal recht gedaan worden, en de gerechtigheid van de Rechter zal zo scherp zijn, dat Hij in minuten met de mensen zal afrekenen. En opdat de gerechtigheid mag handelen, zal God Zijn schatten openen (ik versta de schatten van de goddelozen), de sommen tellen en ieder greintje weegt. 'Is dat niet bij Mij opgesloten, verzegeld in Mijn schatten?' (Deut. 32:34). 'Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Heere' (Rom. 12:19). O, hoe zal God Zijn gerechtigheid verheerlijken op die dag en in alles uitnemend heerlijk zijn!

2. Zijn goedertierenheid of vrije genade zal verheerlijkt worden in het belonen van de heiligen. Dit is het hoofddoel, het hoogste doel van Zijn komst tot het oordeel. 'Hij zal komen (zegt de apostel) om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen' (2 Thess. 1:10). Niet alsof zowel de engelen als de heiligen de rijkdom van Zijn genade niet zouden verheerlijken, maar daar de engelen nooit gezondigd hebben (zij hebben hun rok van onnozelheid, hun kleed van goud, langer dan vijfduizend jaren zonder enige besmetting van vuilheid, of verandering van kleur, als nieuw bewaard), is de heerlijkheid van Zijn genade in het bijzonder meer vast in Zijn heiligen, die eertijds zondaars geweest zijn. O, wat een verhalen zullen er op deze dag gedaan worden van de genadewerken. 'Ik was een lasteraar en een vervolger en een verdrukker', zegt Paulus, 'maar mij is barmhartigheid geschied' (1 Tim. 1:13), dat is, ik ben gebarmhartigd, alsof hij gedompeld was geweest in een rivier of zee van barmhartigheid. Het kan zijn dat hij dit ook zelf op de dag des oordeels bekennen zal: 'Ik was een zondaar, maar de genade van de Heere Jezus is overvloedig over mij geweest, en meer dan overvloedig' (Rom. 5:20). Mij is zoveel genade geschied, dat een hele wereld zou hebben kunnen zalig geworden zijn. Zeker, de vrije genade zal dan niet zonder reden geopenbaard worden, dan zal het blijken dat, 'waar de zonde meerder geweest is, de genade daar veel meer overvloedig is geweest.' Het is een woord ontleend aan fonteinen en rivieren, die voortdurend van de schepping af van water overgevloeid hebben. Dan zullen alle heiligen de heerlijkheid van Zijn genade verhogen en verheerlijken en met luide stem prijzen. Zij zullen zien op hun schulden, geschreven in het boek der genade, en dan zullen zij zingen en zeggen: O, de verborgenheid van de genade! O, de goudmijnen en diepte van Christus' vrijwillige liefde! Wel, dit was het grote oogmerk van onze zaligheid. Als eerste, heeft God Zichzelf mee willen delen buiten Zijn eeuwige alleenheid, Hij heeft dit bestek gemaakt, dat alles wat Hij doen wilde, zou zijn tot prijs van de heerlijkheid van Zijn genade. En nu, in Zijn tweede komst, heeft Hij alles gedaan wat Hij wilde doen en zullen de heiligen voor wie Hij alles gedaan heeft met verwondering en hoogachting de lof van Zijn genade, verheerlijken en uitgalmen. En is dit niet hun eeuwig lied dat zij op deze dag beginnen zullen? 'Het Lam Dat op de troon zit, en Zijn genade zij de heerlijkheid in der eeuwigheid!' Niet dat zij Hem ook niet zouden verheerlijken in Zijn wijsheid, macht, heiligheid en andere eigenschappen, maar in het bijzonder hierover. Het is Zijn genade waar Hij het meeste vermaak in heeft. Zoals een goedertieren koning genegen is boven andere deugden, om in het bijzonder verheerlijkt te worden vanwege zijn zachtmoedigheid en milddadigheid, zo is ook Jezus Christus, de Koning der koningen, bovenal genegen tot de heerlijkheid van Zijn genade. En hierom is de hemel zelfs een huis vol van mensen, die miljoenen van Christus geleend hebben, maar nooit méér kunnen betalen dan de lof van Zijn vrije genade te lezen en te zingen: het Lam en de rijkdom van Zijn genade zij de heerlijkheid in der eeuwigheid!

En nu een woord van toepassing, of enige wettige beweegredenen, om het geloof in deze opzichten in u te werken.

1. Christus nodigt u in Zijn Woord om te geloven. Dit zijn Zijn zendbrieven uit de hemel: 'Komt allen tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams', Die dorst heeft, kome', de poort van de hemel staat open voor allen die aankloppen. Maar dwazen, dwaze maagden, dwaze zielen, die geen geloof hebben noch begeren om zich tot de hemel bekwaam te laten maken, die worden gedreven met deze twijfelmoedigheid: Hoe? Zou Christus terug komen om mij tot Zich te nemen? Zou ik met Hem ingaan in de heerlijkheid? Ach, in die heilige stad zal niet ingaan iets wat onrein is, en zou zo'n zondaar als ik ben binnen

gelaten worden? Och, geloof, geloof toch uw deel in deze komst van Christus, dat Hij u tot Zich zal nemen, en geen zonde die u een last is, zal u uit de hemel keren. Daar is Rachab de hoer, Manasse de moordenaar en Maria die zeven duivelen had. Een man, die vele duivelen gehad heeft, kan daar komen waar geen duivel is: kreupelen, blinden, en verminkten kunnen in de hemel gaan, en nog altijd is er plaats (Luk. 14:21). Daar is een grote verscheidenheid van gasten boven, en toch is er een tafel groot genoeg voor allemaal. Geen gedrang, en toch zitten er duizenden en duizendmaal duizenden bij elkaar. O arme ziel, waarom maakt u een uitzondering als God er geen maakt? Waarom zou u uzelf buiten deze gouden poorten sluiten, als God het niet doet? Geloof maar in de Heere Jezus, en de belofte staat vast, zonder twijfel, u zult zalig worden.

2. Christus bidt u door Zijn dienaars om te willen geloven. Kom, zeggen zij, wij bidden u, geloof in uw Rechter. Het kan zijn dat u hiervoor schrikt. Wat? In Hem te geloven, Die komen zal om uw Rechter te zijn! Maar omdat dezelfde Man, Die voor u gestorven is, zal komen om u te oordelen, wat zou u dan vrezen? Voorwaar, als uw Rechter uw vijand was, dan zou u mogen vrezen, maar daar Hij, Die uw Heere, is en Die uw ziel liefheeft, nu zal oordelen, daar is geen zwarigheid. Zal iemand vrezen om geoordeeld te worden door zijn beste vriend, een broeder van zijn broeder, een kind van zijn vader of een vrouw van haar man? Overdenk dit: is Hij niet uw Rechter, Die uit de hemel is neergedaald, en op aarde is geoordeeld, veroordeeld en gevonnist in uw plaats? En u bent nog bevreesd, o kleingelovige! Ach, wat is de ongelovigheid een grote zonde! Ja, zeggen de twijfelmoedigen, waren wij hier maar van verzekerd. Wist ik dat mijn Rechter mijn Vriend was, ik zou niet vrezen, maar is Hij niet mijn vijand? Heb ik Hem niet getergd tot vijandschap tegen mijn ziel? Sta ik niet in de wapenen tegen mijn Rechter? Zondig ik niet alle dagen tegen Hem, Die mij rechtvaardig om mijn zonden mag verdoemen? Sta dit toe dat mijn staat zo is en niet anders, en wat zegt u dan? Als dit zo is, luister dan naar de stem van onze bediening. Wij, arme dienaars van God, die uw zielen liefhebben (zegt u van ons wat u wilt), zouden graag al deze vijandschap tussen God en tussen Christus weggenomen zien, en tot dat doel verschijnen wij niet alleen dikwijls voor God op onze knieën omwille van u, maar (ondanks al uw tegenkantingen tegen ons) kunnen wij ook nog op onze knieën namens God tot u komen, om u te smeken dat u toch uw Rechter tegen uw zielen niet wilt tergen. Wat, zijn Christus en u te vergelijken? Is het onderscheid tussen uw Rechter en u zo groot? Ik kom dan in de Naam van mijn Meester, in de Naam van God en in de Naam van de Heere Jezus Christus u bidden en smeken om te geloven, ik bid u in Christus' Naam, van Christus' wege: laat u met God verzoenen. Is dit niet de taal van de apostel? 'Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade: Wij bidden van Christus' wege' (2 Kor. 5:20). Christus' dienaars zijn niet alleen Gods gezanten, maar ook Christus' plaatsvervangers. Om dit nader te openen, zo weet: een vorst die een bode zendt aan een andere vorst, zo is die bode alleen maar een gezant, zodat de vorst niet is gehouden om de boodschap in zijn eigen persoon over te brengen. Maar nu is Jezus Christus een gezant van de Vader, en daardoor verbonden de boodschap van vrede Zelf te brengen, maar omdat Hij noodzakelijk ergens anders gebruikt moet worden (in dezelfde zaak van de genade) stelt Hij ons als Zijn bedienaars, zodat wij niet alleen komen in de Naam van God, maar ook in de plaats van Christus, om dat werk te doen wat voornamelijk Zijn werk is: 'Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden' (Joh. 20:21). Dit was tot lof van de Galatiërs, dat zij de apostel Paulus aannamen als Jezus Christus (Gal. 4:14). Nu, overweeg onze begeerte: wij bidden u, druk

het zegel onder de vredesartikelen tussen Christus en u. Hoe? Zal een verachtelijke lust naast Christus gesteld worden om naar een zaak te staan, en zult u geen vrede maken met uw Rechter, terwijl u nog op de weg bent, voor Hij Zich gezet heeft op de troon? Zie, wij waarschuwen u, de Rechter staat voor de deur, geloof dan en word zalig! Och, hoe graag zouden wij u lastig vallen met de heerlijkheid! Wij dragen Christus, en wij bieden u de vrede aan, wij komen in de Naam van de Rechter om u te bidden dat u zich wilt bereiden voor Hem en voor de hemel. Wij brengen u de zaligheid zelfs tot uw deuren, ja, tot in uw oren, en daar staan wij, roepende en kloppende: Zondaars, wilt u in de hemel ingaan? Och, geloof toch in Hem, Die u zal oordelen, en Hij zal u zalig maken.

3. Christus beweegt u, wekt u op en port u aan door Zijn Geest om te geloven, nu eens in het lezen, dan in het horen, dan in het peinzen voelt u Zijn bewegingen. Hebt u nu in al deze tijd geen aanblazing van de Geest gevoeld? Hij is 'de Geest, Die de wereld overtuigt van zonde' (Joh. 16: 18), in het bijzonder die grote zonde van ongeloof, en daarna 'van gerechtigheid', die Christus verworven heeft door het gaan tot Zijn Vader. Merk hier op dat overtuigen op deze manier het werk van de Geest is, zodat de hele filosofie van de zeden en de allerwijste besturingen van de voornaamste burgerlijke mensen u maar in een woestijn zullen laten, ja, er mogen tienduizend preken gedaan geworden om u te bewegen tot het geloof, dat u door Gods Geest overweldigd bent. Het is de Geest Die u verlicht en bestuurt, naar de gelegenheid voorkomt, zeggende: Dit is de weg, wandelt in dezelve' (Jes. 30:21). Het is de Geest Die u opwekt en wakker maakt door krachtige bewegingen: 'Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom!' (Hoogl. 2:10). Hij staat aan de deur en klopt. Hij staat de hele dag met uitgestrekte handen en met daarin de hemel. 'De gehele dag heb Ik Mijn handen uitgestrekt' (Rom. 10:21), opdat u zult beproeven dat Zijn juk zacht en Zijn last licht is. De Geest is het Die het juk met u trekt, en door verborgen bemoedigingen en zoete inblazingen maakt Hij uw hart bekwaam om het werk met gemak te doen. In dit opzicht worden de heiligen gezegd 'door de Geest geleid te zijn' (Rom. 8: 15). Zoals een moeder haar zwakke kind leidt om het beter te doen gaan, zo leidt de Geest de heiligen als bij de hand en sterkt hen hoe langer hoe meer om te geloven. Ik spreek nu tot de heiligen, als u, terwijl ik u dring om te geloven in Jezus Christus, de Geest in Zijn opwekkingen en krachtige werkingen voelt, werkelijk, zo behoort u te geloven, u behoort te gehoorzamen en de aanblazingen van Gods Geest te volgen, u behoort ook te werken met de Geest en Zijn aanblazingen te beantwoorden. Zoals u Christus aanneemt op Zijn Woord, zo behoort u de Geest aan te nemen op Zijn werkingen. Als Hij nu aanklopt, klopt u met Hem, als Zijn vingers nu een beroering maken over het verhandelen van de vierschaar, laat uw harten ook enige beroering met Zijn vingers maken. O, tast in uw hart onder de beroeringen van de vrije genade, luister zowel naar de genadebeschikkingen als naar God Zelf. Als u nu voelt dat uw harten zo heet zijn als ijzer, het is goed dat u dan daarop klopt met de hamer. Als u nu voelt dat uw geest leergierig is, zeg dan met de man in het Evangelie: 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.' lk geloof, wat? Ik geloof dat Jezus, als Hij terug komt, mij tot Zich zal nemen, en dat ik eeuwig met de Heere zijn zal. Amen, ja Amen.

6. Van het beminnen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus beminnen zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons uitvoert in Zijn tweede komst. ln het verhandelen hiervan moet ik eerst voorstellen

1. Christus' liefde tot ons en dan

2. Onze liefde tot Christus, dit is de oorzaak en het gevolg, dit is de fontein en de beek. Tevergeefs zouden wij onze harten bewegen om de Heere lief te hebben, als wij in de eerste plaats niet voelen dat onze Heere ons liefheeft. 'Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft' (1 Joh. 4:18). Christus' manier om de harten in te winnen is dat Hij een klomp liefde grijpt uit Zijn eigen hart, en die werpt in het hart van de zondaar, en zo heeft Hij hem dan lief. Kom dan, en laat ons eerst een gezicht nemen van Christus' liefde tot ons, en zien of daarvandaan enige liefdesvonken vallen zullen op onze harten, om ook Hem lief te hebben. Als ik een tafereel moest maken van Christus' liefdeswerken en van Zijn vrije genade voor ons, dan zou ik kunnen beginnen met die eeuwigheid van Zijn liefde van voor het begin, en niet eindigen voordat ik die gebracht had tot die eeuwigheid van Zijn liefde zonder einde. Zijn liefde is zoals Zijn goedertierenheid van eeuwigheid tot eeuwigheid. Hij heeft ons liefgehad voor de tijd, in het begin van de tijd, en op deze tijd zijn Zijn liefdesvlammen in Zijn boezem nog altijd zo heet als zij in het eerst waren, en als er geen tijd meer zijn zal, zal Hij ons nog altijd zo liefhebben. Dit hemelse vuur is eeuwig, in Christus' boezem is een eeuwige kool van brandende liefde die in alle eeuwigheid niet zal worden uitgeblust. Maar ik heb al enigszins deze werkingen van Zijn genade en liefde tot Zijn tweede komst ontdekt, en daarom zal ik daar beginnen.

1. Christus zal komen, en is dat geen liefde, zoals Zijn weggaan een overvloedige getuigenis van Zijn liefde was? 'Het is u nut, dat Ik heenga', zo ook in Zijn wederkomst: 'Ik zal u geen wezen laten; Ik kom weder tot u' (Joh. 14:18). Ach, hoe kunnen wij aan Christus' wederkomst denken, zonder de grootheid van Zijn liefde te overdenken! Kon Hij Zijn engelen niet zenden, maar moet Hij Zelf komen, was het geen luister en heerlijkheid genoeg, dat de engelen om ons zouden komen, maar dat Hij Zelf moet komen met Zijn engelen om ons meer dan halverwege te ontmoeten? Welke koning op aarde zou een bedelaar tot zijn kind aannemen, en na de aanneming zelf heengaan in eigen persoon, om hem van de mesthoop op zijn troon te brengen? Wij zijn vuile melaatsen, van onze hoofdschedel tot onze voetzool toe zijn wij vol zweren, en toch doet de Koning van de hemel Zijn beste gewaad aan, en komt in eigen Persoon met al Zijn gezelschap van de heerlijkheid, om ons uit onze graven te halen tot Zijn eigen hemels hof O, de menigvuldige liefde van Christus in deze ene daad! Hij zal in Zijn eigen Persoon komen.

2. Christus zal al Zijn heiligen welkom heten in Zijn tegenwoordigheid. Is dit geen liefde? Neergedaald uit de hemel, zal Hij op hen wachten in de wolken, en Zijn engelen bevelen om hen daarheen te brengen, en hoe zal Zijn hart in Hem opspringen over hun komst! Wat een beroeringen en bewegingen van liefde zullen er in Zijn hart zijn op het eerste gezicht van hen. Zoals zij naderende zullen neervallen voor Zijn voeten en Hem aanbidden, zo zal Hij naderende om hun hals vallen en hen welkom heten. Mij dunkt, ik hoor Hem zeggen: Kom, gezegende zielen, u bent Mijn prijs, waarover Ik van eeuwigheid overeengekomen ben met Mijn Vader. O, u bent hartelijk welkom bij uw Heere, daar Ik u nu in Mijn armen heb, voel Ik de vruchten van Mijn dood, de aanneming van Mijn offerande, de wederkering van Mijn gebeden. Hierom werd Ik geboren en ben Ik gestorven, hierom ben Ik weer opgestaan en opgevaren ten hemel. Hiervoor heb Ik in de hemel als een Priester zovele jaren gebeden, en nu heb Ik het einde en doelwit van al Mijn doen en lijden voor u, hoe is Mijn blijdschap vervuld! Zie, zoals over de ontmoeting van twee geliefden grote vreugde is, in het bijzonder als zij wat ver van elkaar geweest zijn en de begeerte wat heftig is om elkaar te genieten, zo zal Christus' ontmoeting met Zijn heiligen zijn, de vreugde zal zo groot wezen, dat zij zal overlopen en de schone

wenkbrauwen en fraaie lokken van de Cherubim en Serafim zal natmaken, en alle engelen zullen op deze dag deelgenoten zijn van dit vreugdefeest.

3. Christus zal Zijn heiligen verwijzen tot het eeuwige leven. Hier is liefde metterdaad. Elk woord van het vonnis is vol liefde, het vervat de beloning van Zijn heiligen. Een beloning boven hun werken, een beloning boven hun bezoldiging, boven de belofte, boven hun gedachten en boven hun verstand. Het is een mededeling van de blijdschap van God, en van de erfenis van de Rechters Zelf: Kom, ga in de vreugde uws Heeren, beërf het Koninkrijk. Maar o, als alle heiligen maar één Koninkrijk hebben, waar zal mijn plaats zijn? Vrees niet, o mijn ziel! U zult plaats genoeg hebben, hoewel er maar één Koninkrijk is, zo zullen toch alle inwoners haar koningen zijn. De hele hemel is zo'n Koninkrijk, als dat geheel en volkomen wordt bezeten door een ieder verheerlijkte heilige, die het hele Koninkrijk tot zijn eigen wil zal hebben. Een ieder zal vol van God zijn, alsof er geen deelgenoten waren om met Hem te delen. Och, mocht ik ook komen onder dit gezegende vonnis! Nooit is er meer liefde met woorden uitgedrukt, dan Christus in dit vonnis uitdrukt: Kom, gij gezegenden! enzovoort.

4. Christus zal al Zijn heiligen met Zich opnemen in de heerlijkheid, waar Hij hen Zijn Vader zal voorstellen, en dan hun alles in allen zal zijn in alle eeuwigheid. Dit is de onmiddellijke liefde, voortkomende uit Jezus Christus' dierbaar hart en ingewanden. Dit is de hoofdzaak van de liefde, als zij gevoeld wordt op het heetst te branden. Het is zeker dat Christus' liefde uitbreken zal tot al de voorgaande daden, waarvan wij al gesproken hebben. Maar o, wat een liefde zal Hij van Zich uitwerpen in Zijn heerlijkheid? Hoe uitnemender het land en dichterbij de zon is, des te langer is ook de zomer en zijn de dagen, en des te heerlijker zijn ook de appelen, de granaten, de rozen en de leliën die daar groeien. Werkelijk, Christus in Zijn heerlijkheid is een gezegend land: rozen, leliën en appelen van liefde, die eeuwig zomergroen en zoet zullen zijn, groeien op uit Hem. De honing van de hemel is meer dan honing, de honing van de liefde die zuiver, ongemengd en heerlijk is in Christus, moet noodzakelijk onvergelijkelijk zijn. lk kan niet anders zeggen of Christus' liefde is zoals Hijzelf: 'Gisteren en heden en in der eeuwigheid Dezelfde.' Er is geen uittrekking of verslapping van Zijn liefde in zichzelf, want 'God is liefde' (1 Joh. 4:8). Hij is de wezenlijke liefde, en daarom laat die geen trappen toe, maar ten opzichte van het gevoelen of de openbaring van deze liefde van Christus moet er noodzakelijk onderscheid zijn. Dus, als Hij Zijn bruid liefheeft op aarde, hoeveel te meer zal Hij haar liefhebben als zij in de hemel is? Heeft Hij ons lief, als wij nog zondaars en vijanden van Zijn heiligheid zijn, hoeveel temeer zal Hij ons liefhebben als Zijn kinderen, volmaakt in heerlijkheid? Hij, Die Zijn armen heeft kunnen uitstrekken en Zijn hart openen aan het kruis, zal Hij dan niet Zijn armen, Zijn hart en alles openzetten voor hen, die met Hem heersen in Zijn Koninkrijk? Als in dit leven de kracht van de liefde zo is, dat wij meestal van Christus zeggen: hoewel het Hoofd in de hemel is, zo heeft Hij toch Zijn hart op aarde gelaten bij de zondaars, wat zullen wij dan van Christus zeggen in de heerlijkheid, waar de liefde zoals de zon eeuwig staan zal op het hoogste punt, waar 'de eeuwige God u een woning zal zijn en van onder eeuwige armen' (Deut. 33:27)?

2. En omdat Christus ons zo liefheeft, hoe behoren ook wij Hem dan lief te hebben voor zo'n liefde? O Heere, wat een kapitaal aan liefde zijn wij U schuldig. Is het wel mogelijk dat wij deze schuld in der eeuwigheid zullen kunnen betalen? Kunnen wij liefhebben, zo

hoog, zo diep, zo breed, zo lang als de liefde zelf is? Nee, nee, alles wat wij doen kunnen, is maar een weinig liefhebben. En och, dat wij in aanmerking van Zijn liefde maar een weinig konden liefhebben in oprechtheid! Och, dat wij maar bekwaam waren om met gevoel te zeggen: Wel Heere, ik heb U lief, ik voel dat ik U liefheb, zoals ik voel dat ik mijn vriend of mijzelf liefheb. Zulke bewijzen van liefde zijn ons voorgelegd, dat ik er geen meer weet. Wij hebben de hele Christus ontbloot gezien, wij hebben gehoord van Christus' liefde van eeuwigheid tot eeuwigheid. Wij hebben een gezicht gehad van Jezus Christus' eeuwig Evangelie, waarin Zijn liefde aan ons vertoond is zo sterk als de dood, of zoals de vlam van God, en hebben wij nog niet lief? Heeft Christus in al deze tijd Zijn hart en boezem voor ons geopend, en gezegd: vrienden, duiven, kom en woon in de holen van deze rots, en bekrabben wij Zijn borst? Keren wij Hem de nek toe, en belonen we Zijn liefde met haat! Voorwaar, dat is meer dan zonde! Want wat is de zonde anders dan een overtreding van de Wet? Maar deze zonde is beide een overtreding van de Wet en van het Evangelie. Wat een achteruitslaan tegen de warme ingewanden van de liefde, op de genade spuwen, Hem versmaden, Die blank en rood is, de Schoonste van de hemel! O, de verzwaring van deze zonde! Het moet een hart van een kei of diamant zijn dat spuwt op de evangelische liefde. Weet, liefde is liefde, maar evangelische liefde is meer dan liefde, zij is het goud, de bloem van Christus' tarwe en van Zijn zuiverste liefde. O, de verschillende evangeliehandelingen van de liefde die wij gehoord hebben! O, zoete stromen van liefde, die wij gevolgd zijn, totdat wij nu gekomen zijn tot een zee van liefde, tot een hemel van liefde, tot een oneindige en eeuwige liefde in de hemel! Het ontbreekt mij aan woorden om deze liefde van Jezus uit te drukken, een zee van liefde is niets, die heeft een bodem. Een hemel van liefde is niets, die heeft zijn bepaling, maar oneindige en eeuwige liefde heeft geen grond, geen bepaling, geen grenzen. En hebben wij Hem nog niet lief? Voelen wij het vuur van liefde nog niet uitbreken? Zo niet, dan is het tijd dat wij onze prediking veranderen in bidden: O, U Die het element of de zon van liefde bent, kom met Uw kracht, laat een straaltje uit, een kleine flikkering, een blik van liefde op mijn ziel, verwarm mijn hart, werp mij in een liefde-zwijm, gedenk aan Uw belofte, om mijn hart te besnijden, dat ik de Heere mijn God mag liefhebben met mijn hele hart en mijn hele ziel (Deut. 30:6). Werkelijk, de grote bruiloft van het Lam is naderende, Hij zal komen en al Zijn heiligen verwelkomen in Zijn tegenwoordigheid. Hij zal zeggen dat zij het Koninkrijk zullen beërven, en hen in de bezitting stellen van de erfenis. En dan zullen wij niet anders zoeken dan Jezus lief te hebben met ons hele hart en met onze hele ziel. Alleen, laat ons hier beginnen, laat ons nu krank zijn van liefde, opdat wij er dan goed voorstaan met betrekking tot de liefde. Laat ons nu onze harten smeren en wrijven (onze doodse, koude harten) voor dit vuur, totdat wij met Petrus kunnen zeggen: 'Wel Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb.'

7. Van ons verblijden in Jezus in dit opzicht.

Laat ons in Jezus verblijden zoals Hij het grote werk van onze zaligheid voor ons uitvoert. Het is Christus' lust, dat Zijn volk op Hem ziet met vermaak, want dat een ziel altijd onder de geest der dienstbaarheid is, en zo op Christus ziet als een Rechter, een Leeuw, een toornig God, dat behaagt God niet. De Heere Jezus is gevoelig voor de blijdschap van Zijn heiligen: 'Verblijdt en verheugt u' (Matth. 5:12). 'Verblijdt u te allen tijd' (1 Thess. 5:16). 'Verblijdt u in de Heere te allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u' (Filipp. 4:4). 'De rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn' (Ps. 68:4). Al wat Christus voor Zijn heiligen doet, strekt tot deze blijdschap, als het besluit en doel van alles: als Hij ternederwerpt, is

het slechts om hen op te richten, als Hij vernedert, is het om te verhogen, als Hij doodt, is het om levend te maken. In elke opdracht heeft Hij een nauwe zorg om hun blijdschap te bewaren. Dit is die Benjamin over wie Christus' ingewanden rommelen, laat Mijn kinderen wat lijden, maar niet in hun blijdschap. Ik wil dat allen, die Mijn Naam liefhebben, zich in Mij verblijden zullen. Maar ach, zeggen sommigen, Christus' dag is een verschrikkelijke dag. Als Christus komt, zullen de hemelen, de aarde en de hel schudden en beven. 'Onze God zal komen en zal niet zwijgen; een vuur voor Zijn aangezicht zal verteren, en rondom Hem zal het zeer stormen' (Ps. 50:3). Het is waar, maar wat zijn al deze verschrikkelijke dingen anders dan een bewijs van mijns Vaders macht en gerechtigheid tegen de zondaars? Als u van Christus bent, en aan Hem deelhebt, dan gaan al die verschrikkingen u geen jota aan. 'Zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag des oordeels, om gestraft te worden' (2 Petr. 2:9). Hij weet diezelfde dag te maken tot een schrik voor Zijn vijanden en tot blijdschap voor Zijn volk, omdat Hij Zich altijd heeft voorgenomen dat die dag een dag zal zijn van grote schifting en scheiding, waarop blijdschap en droefheid in de hoogste graad zullen vertoond worden. O, laat dan de hemelen zich verblijden, de zee, de aarde, de rivieren, de bergen, want de Heere komt om de aarde te richten en de volken in alle rechtmatigheid (Ps. 98:7-9). Als het u dunkt een harde zaak te zijn, u in Jezus te verblijden met betrekking tot Zijn tweede komst, denk dan aan deze beweegredenen.

1. Christus' komst is de bemoediging voor een christen, zo heeft Christus het Zelf voorgesteld: 'En alsdan zullen zij de Zoon des mensen zien komen in een wolk met grote kracht en heerlijkheid. Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zo ziet omhoog en heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is' (Luk. 21: 27, 28). De tekenen van Zijn komst zijn de hoop van uw naderende inleiding in de heerlijkheid, en wat kunt u dan anders doen dan u voorbereiden op uw nadering met uitnemende blijdschap? Veel kwaad omringt u nu van alle kanten: de duivel heeft zijn strikken, de wereld haar lokaas, en uw eigen hart is bereid om u over te leveren in de handen van uw vijanden, maar als Christus komt, zal Hij u een volkomen verlossing en bevrijding geven, en daarom: zie omhoog en hef uw hoofden opwaarts. De apostel spreekt dezelfde woorden van vertroosting. 'De Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van de hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan; daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen tezamen met hen opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet, in de lucht. (...) Zo dan, vertroost elkander met deze woorden' (1 Thess. 4:16-18). Christus' komst is voor alle gelovigen een troostvolle leer, en daarom, alle uitverkorenen die deze woorden horen, zullen erdoor vertroost worden. Troost, troost Mijn volk!

2. Christus, onze Zaligmaker, zal onze Rechter zijn, dezelfde Jezus Die voor ons geboren is, voor ons geleefd heeft, voor ons gestorven is en nu voor ons bidt, zal eindelijk komen om ons te oordelen. Is dit niet vertroostend? U, die al Zijn verhandelingen hebt aangehoord, kunt u wel ooit de onvermoeidheid van Christus' liefde in Zijn aanhoudende en voortdurende arbeid voor uw zielen vergeten? Hoelang heeft Hij gebeden voor Zijn heiligen, hoelang heeft Hij aangeklopt aan hun harten om binnengelaten te worden? Het is nu al over de achttienhonderd jaren dat Hij bezig is geweest met bidden en aankloppen, en Hij heeft voorgenomen daar niet mee te stoppen, voordat zij allen de Zijne zijn, totdat al de stammen bij één en tweeën over de Jordaan zijn, en met Hem opgenomen in het

hemelse Kanaän. En als Hij onze Rechter zal zijn, als Hij, Die onze zielen liefheeft, onze zielen zal oordelen, als Hij, Die een groot deel en vermeerdering van blijdschap heeft in onze zaligheid, ons vonnis zal vellen, zal ons dit niet in een blijde gedaante stellen?

3. Christus' vonnis is de kwijtschelding van de christen (ik mag het noemen hun algemene kwijtschelding van het begin van de wereld tot het einde). Hierom noemen enigen deze dag een dag van volkomen rechtvaardigmaking van de gelovigen. Hiervoor waren zij rechtvaardig gemaakt en voor rechtvaardigen gehouden, maar nu zullen zij door een levend vonnis van Christus Zelf voor rechtvaardigen worden uitgeroepen. Nu is de volkomen kwijtschelding of de volle vergeving van alle zonden, nu zal Hij Zijn boek nemen, waarin al onze zonden als zovele schulden en verkeerde handelingen geschreven staan, en zal alles doorhalen: 'Uw zonden (zegt Petrus) zullen uitgewist worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren' (Hand. 3:19). En is dit niet genoeg om ons blijdschap te veroorzaken? Als de Geest, met onze geest getuigende, ons maar ten dele verzekert van de vergeving van de zonde, is dat niet uitnemend zoet? Maar o, hoe zoet zal dat vonnis zijn dat het verschil helemaal zal wegnemen, en nooit in eeuwigheid voor enige twijfeling plaats zal laten! Denk, o mijn ziel, de dag komt, dat de Rechter van hemel en aarde u van al uw zonden zal bevrijden voor de hele wereld. Het zal een gedeelte van Zijn werk zijn op die dag, om Zijn gerechtigheid en vrije genade te verheerlijken in uw kwijtschelding. O christenen, hoe kunnen wij elkaar vertroosten met deze woorden.

4. Christus zal ons eindelijk leiden in de heerlijkheid. Zoals een bruidegom na de bruiloft zijn bruid naar zijn eigen huis leidt om daar met elkaar te leven en samen te wonen, zo zal Christus, onze Koninklijke Bruidegom, ons ook brengen in het paleis van Zijn heerlijkheid. En is deze blijdschap van onze Heere niet genoeg om ons tot blijdschap op te wekken? O, wat een omhelzingen van liefde, wat een klappen in de handen, wat een verwelkomen zullen wij hebben in deze stad! Daar zullen wij Christus zien in Zijn lusthof, daar zullen wij als een zegel gezet worden op Christus' armen en als een zegel op Zijn hart. Daar zullen wij vervuld worden met liefde, verlicht met Zijn licht, omvat in Zijn armen, Zijn voetstappen volgen, Zijn Naam prijzen en ons verwonderen over Zijn heerlijkheid. Daar zullen wij ons werkelijk verblijden, want 'verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk' (Ps. 16: 11). Daar is blijdschap, volle blijdschap en verzadiging van vreugde, daar zijn lieflijkheden, eeuwige lieflijkheden in Gods rechterhand. O, de muziek in het heiligdom, welluidende gezangen zonder zonde, gezangen van het hoge koor, zonder enig koor of orde zoals wij hier hebben! Kunnen wij zoeken ons te verblijden over de gedachten van de blijdschap hierboven? Als het God zo beliefde te schikken, dat wij nu dadelijk zouden staan aan de binnenste deur van de hemel, en dat God een venster opende en ons een geestelijk oog en een hemels hart gaf, zodat wij er zouden kunnen inzien, en zien de troon en het Lam en de verheerlijkte scharen met witte klederen, zou dat onze harten niet verheugen en die vervullen met onuitsprekelijke vreugde, vol van heerlijkheid? Voorwaar, de dag zal komen, dat Christus ons niet alleen zal brengen aan de deur, maar door de poorten in de stad. En dan zullen wij al deze gezichten zien en deze hemelse muziek horen. Hoe kunnen wij dan anders dan ons verblijden in de hoop van die heerlijkheid Gods? O, mij dunkt, dat de opkomende gedachten van onze heerlijke woning ons behoorden te doen zwemmen door de diepste zee van beroerte en verdrukkingen zonder alle vrees.

Kom dan, o mijn slaperige ziel, en luister naar deze beweegredenen, al ziet u nu de zon zelf nog niet schijnen, mij dunkt, het schemerlicht van de belofte behoorde u levendig te maken: 'En nog maar een zeer weinig tijds, en Hij Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven.' Laat het zo zijn dat u hier op aarde wordt gelasterd en vervolgd, en wat is dat? Heeft Christus u niet bevolen, dat u zich zult 'verblijden in de verdrukkingen?' (Matth. 5: 12), en is dit niet Zijn woord, dat u zich zelfs in dit geval zult verblijden en verheugen? Is het Zijn bevel niet: 'Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame; maar zoals gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen' (1 Petr. 4:12, 13). Wij moeten ons nu verblijden, opdat wij ons ook dan verblijden. Werkelijk, onze tegenwoordige vreugde is een proef van onze toekomende vreugde, en God wil dat wij onze hemel hier zullen beginnen op aarde. Kom dan, o mijn zwaarmoedig ijskoud hart! U die uw dagen verteert met zorgen en uw brood met zuchten, die uw brood mengt met tranen en drinkt de tranen die u weent. U, die bidt om vreugde, wacht op vreugde, verlangt naar vreugde en klaagt over gebrek aan vreugde, o, de tijd zal weldra komen, dat u verzadiging van vreugde zult hebben, dat de engelen u zullen brengen tot Christus, en Christus u bij de hand zal vatten en leiden in Zijn verworven vreugde, en u zal stellen zonder vlek voor Zijn Vader, u gevende uw plaats bij Zijn troon, en verblijdt u zich hier niet over? Bent u niet zeer opgetrokken in zo'n gepeins? Voorwaar, als er maar een druppel levend geloof gemengd was met deze beweegredenen, u zou een hemel in u omdragen en al zingende naar uw graf gaan. Zeg dan, gelooft u of gelooft u niet? Als uw geloof versterkt is, hoe kunt u anders dan u verblijden? Als u zich wentelt op Christus en op de belofte: 'Ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen' (Joh. 16:22), hoe kunt u dan anders dan u verblijden en verheugen? Als u de Heilige Geest aanmerkt als verordineerd van de Vader en de Zoon, om vreugde en blijdschap in uw ziel te brengen, hoe kunt u anders dan vervuld worden met de wateren des levens, met de vreugdeolie en met de nieuwe wijnen van Gods Koninkrijk? O, de zalige werkingen van het geloof in zo'n onderwerp als dit is! Als wij maar eens gerechtvaardigd zijn door het geloof, en wij ons geloof kunnen bewerken op Christus' heerlijke komst, dan zal volgen dat wij zullen hebben, 'vrede bij God (...), en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in de verdrukkingen' (Rom. 5:1-3).

8. Van het aanroepen van Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus aanroepen zoals Hij de zaligheid van onze zielen uitvoert in Zijn tweede komst, dit vervat in zich bidden en dankzeggen.

1. Laat ons bidden om Christus' komst.

Dit is het aanhoudende gebed van de gemeente: 'Kom Heere Jezus, kom haastelijk!' 'En de Geest en de bruid zeggen: kom!' (Openb. 22:17). Wel, weet de bruid dat de dag van Christus' komst haar trouwdag, haar kroondag, haar troondag voor Zijn Vader is, geen wonder dan dat zij bidt om de verhaasting ervan: 'Kom haastelijk, Mijn Liefste, en wees gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten' (Hoogl. 1: 14). Uw Koninkrijk kome! Vele gebeden zijn hierin begrepen, als dat Christus komende ons mag welkom heten, en ons een plaats geven op Zijn troon aan Zijn rechterhand, ons zalig sprekende tot Zich nemen om met Hem te leven in de eeuwige heerlijkheid, enzovoort. Maar ik spreek nu van deze algemene, en laat een ieder het overbrengen tot andere.

2. Laat ons Hem danken voor Zijn komst. Onze verplichting tot Christus zelfs voor deze handeling is zo groot, dat wij Zijn Naam nooit genoeg kunnen verheffen. Op die dag zullen de boeken worden geopend, en waarom niet het boek van onze verplichting aan Jezus Christus? Zal dit moeten geopend worden, dan verzeker ik u dat het volgeschreven staat, het blad en de kaft: van binnen en van buiten is het volgeschreven, het is een groot boek met verschillende stukken. O, laat dan onze harten vervuld zijn met dankzeggingen! Laten wij ons voegen bij die zalige ouderlingen, die voor het Lam neervielen en zongen: 'Het Lam Dat geslacht is, is waardig te ontvangen, de kracht, en rijkdom, en wijsheid, en sterkte, en eer, en heerlijkheid en dankzegging' (Openb. 5:12). Ja, laten wij ons verenigen met al die schepselen in de hemel, en op de aarde, en onder de aarde, en in de zee, die Johannes gehoord heeft, zeggende: 'Hem Die op de troon zit en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid, Amen' (vs. 13).

9. Van onze gelijkvormigheid aan Jezus in dit opzicht.

Laat ons Jezus gelijkvormig zijn zoals Hij wederkomt om de wereld te oordelen. Het zien op Jezus bevat dit in zich. De apostel, als hij de christenen wil bewegen tot lijdzaamheid onder het kruis, stelt eerst de wolk van getuigen voor, al de martelaars van Christus' kerk, en daarna Jezus Christus Zelf, als van meerder deugd en kracht dan alle anderen: de martelaars hebben veel geleden, maar Christus heeft veel meer geleden dan zij allen, en daarom zegt de apostel: 'Zie op Jezus' (Hebr. 12: 2). Zeker, Hij is het beste voorbeeld, het voornaamste patroon, aan Wie wij ons in al Zijn handelingen op de één of andere manier moeten gelijkvormig stellen.

Maar hoe moeten wij Christus gelijkvormig worden in dit opzicht? Ik antwoord:

1. Christus zal Zich te Zijner tijd bereiden tot het oordeel; och, laten wij ons ten allen tijde bereiden tot Zijn oordeel over ons. Gaat het zowel ons niet aan, dat wij ons voor Hem bereiden, als het Hem aangaat dat Hij Zich voor ons bereidt? Als Christus komt en ons zorgeloos zal vinden, onachtzaam en onvoorbereid, wel, hoe zal het met ons gaan? Zelfs een gedachte aan Christus' onverwachte komst tot het oordeel behoort ons in een verwachtende en verlangende gedaante te stellen om altijd bereid te zijn. Het kan niet lang duren, en helaas, wat is een weinig tijds als die voorbij is? Hoe spoedig zullen wij in een andere wereld zijn, en onze zielen hun bijzonder oordeel ontvangen en zo wachten, totdat onze lichamen, opgewekt en geoordeeld zullen worden tot dezelfde staat van rampzaligheid of zaligheid? Het zal naar alle waarschijnlijkheid geen honderd jaar duren, of elke ziel van ons zal in de hemel zijn of in de hel. Het kan zijn dat in één jaar, of twee, of tien, of noemt u het zelf, het grootste deel van deze vergadering in de hemel of in de hel zal zijn. En ik bid u, wat is toch een jaar, of twee, of tien? Wat zijn honderd of duizend jaren bij de dagen van de eeuwigheid? Hoe snel zijn die voorbij, en hoe eindeloos is de tijd, of de eeuwigheid die hierna zal komen! Is het dan niet hoog tijd om onze lampen toe te bereiden, om onze zielen te versieren, om te waken, te bidden, te vasten, te peinzen en te gedenken dat God over al onze werken, goede of kwade, ons zal doen komen voor het oordeel? Hierin is onze gelijkvormigheid met Christus' komst, voor Hij komt, bereidt Hij Zich voor op ons, och, laat ons tegen Zijn komst ons voorbereiden op Hem.

2. Als Christus komt, zal Hij al Zijn heiligen roepen om op te staan, op te varen en bij Hem te komen in de wolken. O, laat ons ook onze zielen roepen om op te staan, op te varen en tot Christus te gaan in de hemelen! Dat wat Christus dadelijk zal doen op die

dag, laat ons dat geestelijk doen op deze dag. Het was de taal van de verloren zoon: 'Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan (Luk. 15:18). Wij zijn van nature traag, liggende op het bed van zonde en van zorgeloosheid, en wij zijn traag om op te staan, om op te varen en tot God te gaan. O, laat ons dan onze eigen zielen toeroepen: 'Waak op, waak op, Debora! Waarom zijt gij zo onrustig, o mijn ziel?' Laat ons alle dagen, onze geest, consciëntie, wil en genegenheden opwekken. Laat ons die opwinden, zoals een man dat met zijn uurwerk doet, opdat het voortdurend in beweging mag zijn. Ach, wij hebben nodig om de giften en genaden die in ons zijn, voortdurend op te wekken. Het is des Heeren welbehagen dat wij dagelijks tot Hem zullen komen, Hij wil ons hebben op de vleugelen van overdenking en op de vleugelen van het geloof. Hij wil hebben dat wij voortdurend zullen opstaan, opvaren en opklimmen tot Zijn majesteit in Goddelijke overdenkingen. En is het niet onze plicht en de genegenheid van de heiligen om zo te zijn? 'Want alwaar het dode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden' (Matth. 24: 28). Als Christus in de hemel is, waar kunnen wij dan anders zijn dan in de hemel met Hem? Want 'waar uw schat is, daar is ook uw hart.' Och, dat tenminste elke morgen en elke avond onze harten opstonden, opvoeren en gingen tot Christus in de hemelen!

3. Christus zal eindelijk onze zielen oordelen en alle goddelozen veroordelen tot het eeuwige vuur. O, laat ons ook onszelf oordelen, opdat wij in dat droevige oordeel van de Heere niet veroordeeld worden! 'Indien wij onszelven oordeelden', zegt de apostel, 'zo zouden wij niet geoordeeld worden' (1 Kor. 11:31). Wij hebben goede redenen om ons in dit stuk aan Christus gelijkvormig te stellen, of hoe zullen wij anders op de laatste dag het oordeel van Christus kunnen ontgaan? Maar op welke manier moeten wij onszelf oordelen? Ik antwoord:
1. Wij moeten onze zonden vinden.
2. Wij moeten die belijden voor de Heere.
3. Wij moeten onszelf veroordelen, of een vonnis uitspreken tegen onze zielen.
4. Wij moeten aanhoudend smeken om kwijtschelding, en met alle macht roepen tot God in Christus om vergeving van al die zonden, waarover wij ons zullen veroordeeld en verdoemd hebben.

1. Wij moeten onze zonden vinden. 'Doorzoekt uzelven nauw, ja, doorzoekt nauw, gij volk dat met geen lust bevangen wordt!' (Zef. 2:1). Daar moet een nauw onderzoek zijn om alle goddeloosheid van ons hart en leven te vinden, al onze zonden tegen licht, liefde, bestraffing en belofte: 'Doorzoekt uzelven.' Als u niet wilt, dan verkondig ik u uit naam van de eeuwige God dat de Heere spoedig zal komen in de wolken, en het zwarte boek zal openen, waarin al uw zonden staan geschreven. Hij zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken, Hij zal komen met een zwaard in Zijn hand, om alle verborgen zondaars overal vandaan te zoeken, en dan zullen al uw zonden ontdekt worden voor de hele wereld. Och, dat wij dit wilden voorkomen door ons nu te onderzoeken!

2. Wij moeten onze zonden belijden voor de Heere. Wij moeten die uitspreiden voor het aangezicht van de Heere, zoals Hizkia met zijn brieven deed (Jes. 37:14). Maar let in onze belijdenis op deze regels:
a. Onze belijdenis moet vol van bezorgdheid zijn. 'Want ik maak U mijn ongerechtigheid bekend, ik ben bekommerd vanwege mijn zonden' (Ps. 38:19). Davids belijdenissen waren smartelijke belijdenissen, hij voelde de zonde en die werkte op hem als een zware last: 'Als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden' (Ps. 38:4). Daar is

niets in de wereld wat het hart zwaarmoediger kan maken, dan als dat het gewicht en de zwaarte van de zonde voelt.

b. Onze belijdenis moet een volle belijdenis zijn. Onze harten moeten wij uitstorten: 'Een gebed des verdrukten, als hij overstelpt is en zijn klacht uitstort voor het aangezicht des HEEREN' (Ps. 102: 1). Wij moeten onze klachten uitstorten zoals een mens het water uit een vat stort. 'Maak u op, maak geschrei des nachts in het begin der nachtwaken, stort uw hart uit voor het aangezicht des Heeren als water' (Klaagl. 2:19). Al het water loopt uit een vat als u de opening naar beneden houdt, niet één lepel vol zal er dan in blijven. Zo moeten wij onze harten ook uitstorten voor God, en als het mogelijk was niet één enkele zonde onbeleden laten, ten minste wat de soort aangaat, en zeker niet de bijzondere zonden.

c. Onze belijdenis moet geschieden met een volkomen verzwaring. Wij moeten onze zonden verzwaren met alle omstandigheden die haar hatelijk kunnen voorstellen. Als Petrus Christus verloochende, wordt van hem gezegd: 'En Petrus werd indachtig het woord (...), en hij weende' (Mark. 14:72). Hij werd het indachtig, of in zijn gedachten wierp hij het ene op het andere, alsof hij zei: Jezus Christus was mijn Meester, en toch heb ik Hem verloochend. Hij heeft mij hiervoor gewaarschuwd dat ik mij daarvoor wachten zou, en toch heb ik Hem verloochend. Ik beleed voor Hem dat ik het nooit doen zou, ik zou Hem niet verloochenen, en toch heb ik het gedaan, ja, zelfs deze nacht. En het is nog niet lang geleden dat ik meer dan eens zei, dat ik Hem niet zou verloochenen, en toch heb ik Hem verloochend. Ja, ik zei: 'Al werden zij ook allen aan U geërgerd, zo zal ik evenwel niet geërgerd worden', en toch, erger dan alle anderen heb ik Hem verloochend met een getuigenis, want ik zei ongehoorzaam, dat 'ik de Mens niet kende', ja, ik zwoer dat ik Hem niet kende, nog meer, ik zwoer en ik vloekte ook, dat als ik de Mens kende, Gods vloek mij moest overkomen. En dit alles deed ik, toen ik in buurt van mijn Herder was, terwijl ik in die tijd bij mijn Heere hoorde te staan, omdat de hele wereld Hem verloochende. Wel, dit waren de omstandigheden van Petrus' zonde, en die overdenkende 'ging hij naar buiten en weende bitterlijk.' En zo moeten wij onze zonden in onze belijdenis verzwaren. O, mijn zonden zijn bovenmate zondig! Het zijn zonden tegen kennis, tegen licht en vele beschuldigingen van de consciëntie, tegen vele beloften en toezeggingen, zo dikwijls en op deze plaats, in die tijden op die wijze. Ik heb deze en die zonde gedaan, maar boven alle verzwaringen, laten wij vrij gedenken hoe wij gezondigd hebben tegen de goedheid, lijdzaamheid, liefde en goedertierenheid van God. Zeker, deze omstandigheden zullen deze zonden bovenmate zondig maken. De engel die de kinderen van Israël bestrafte te Bochim, en hen Zijn goedertierenheden voor hen en hun zonden tegen Hem verhaalde, heeft hen met deze woorden gevraagd: 'Waarom hebt gij dit gedaan?' (Richt. 2:2). Wat wil zeggen: de Heere heeft zo goedertieren met u gehandeld, waarom hebt u zich zo ondankbaar tegen Hem gedragen? Wel, waarom hebt u Zijn goedertierenheid misbruikt, Zijn goedheid veracht en Zijn lijdzaamheid verworpen? Vergeldt u zo de Heere, o, dwaas en onwijs volk? Op een dergelijke wijze moeten wij onze zonden belijden en verzwaren: O mijn God, U bent mijn Vader, heb ik ooit gebrek gehad omdat U mij niet hebt geholpen? Ben ik ooit zwak geweest dat U mij niet hebt versterkt? Ben ik ooit in benauwdheid geweest dat U mij niet hebt verlost? Ben ik ooit ziek geweest dat U mij niet hebt genezen? Ben ik ooit ellendig geweest dat U mij niet hebt geholpen, en bent U mij niet ten allen tijde een genadig God geweest? Al mijn beenderen kunnen zeggen: wie is zoals de Heere, wie is U gelijk, en zal ik de Heere dan zo vergelden voor al Zijn goedertierenheden voor mij? Hoort, o hemelen! O hoor, aarde! Zon, sta stil, en maan,

wees verbaasd hierover! Hoor engelen, en hoor duivelen! Hoor hemel en hoor hel, en doe wraak over zo'n zonde als dit is! O, zonde van mijn zonde ten opzichte van deze veelvuldige omstandigheden!

3. Wij moeten onszelf veroordelen of een vonnis uitspreken tegen onze ziel. Heere, de slechtste plaats in de hel is te goed voor mij, Heere, hier is mijn ziel, belieft het U, zo kunt U de satan daarom zenden en mij een deel geven onder de verdoemden. Deze zelfveroordeling of zelfverdoeming is afgebeeld in het leven van Ezra.

a. 'Ik boog mij op mijn knieën' (Ezra 9: 5). Zoals een verbaasd man viel hij op zijn knieën, hij had eerst zijn kleed en zijn mantel gescheurd, en het haar van zijn hoofd en zijn baard uitgetrokken, en zat verbaasd neer. En nu bij het avondoffer viel hij op zijn knieën op de aarde met grote verbaasdheid.

b. 'Ik breidde mijn handen uit tot de HEERE' (vs. 5). Alsof hij zei: hier is mijn borst en hier is mijn hartenbloed, ik spreid mijn armen uit en leg alles open, zodat U het blote zwaard van Uw gerechtigheid recht op mijn hart kunt zetten.

c. Hij was als stom en sprakeloos voor de Heere: 'En nu, wat zullen wij zeggen, o onze God, na dezen? Want wij hebben Uw geboden verlaten' (vs. 10). Alsof hij zei: Zal ik de zaak verontschuldigen? Ach, het is niet te verontschuldigen. Wat zullen wij na dit alles zeggen? Zullen wij bidden om Uw lankmoedigheid? Wij hebben die gehad, maar hoe hebben wij die misbruikt! Zullen wij bidden om Uw goedertierenheid? Wij hebben die metterdaad gehad, maar onze trotse harten wilden zich nooit vernederen. O, onze God, wat zullen wij zeggen? Ik weet niet wat ik zal zeggen, want wij hebben tegen U gezondigd.

d. Hij legde voor Gods voeten zijn ziel neer en al de zielen van zijn volk, wat wil zeggen: hier zijn wij, U kunt ons verdoemen als het U belieft: 'Zie, wij zijn voor Uw aangezicht in onze schuld, want er is niemand die voor Uw aangezicht zou kunnen bestaan' (vs. 15). Zie, hier zijn onze hoofden en kelen voor het scherpe zwaard van Uw wraak, al zou U ons nu van onze knieën nemen en in de hel werpen, al moesten wij van onze gebeden naar de verdoemenis gaan, wij kunnen niet anders zeggen, dan dat U rechtvaardig bent. O, het is goedertierenheid, het is werkelijk goedertierenheid dat wij gespaard zijn. Bij God is recht en het is rechtvaardig, zouden wij verdoemd worden. Hierin is in het bijzonder de zelfveroordeling gelegen: zij doet een mens zichzelf met voeten treden, zij doet een mens een vrijwillig welgevallen nemen in de veroordeling; 'Zo zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben, dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob' (Lev. 26:41, 42). Zij bevrijden God, om zo te spreken, van de moeite, oordelende zichzelf, om niet geoordeeld te worden.

4. Wij moeten aanhouden in het smeken om kwijtschelding en met alle macht tot God in Christus roepen om vergeving van al onze zonden. Dit is de weg van onze zelfveroordeling, dat wij, niet dan hel en verdoemenis in onszelf ziende, ons neerwerpen aan de poorten van Gods goedertierenheid. Wij wanhopen niet aan God, maar aan onszelf. God in Christus is genadig en barmhartig, vergevende de ongerechtigheid, overtreding en zonde, en hierom zijn wij vrijmoedig om de Heere om Christus' wil te smeken dat Hij ons genadig zij. Zeker, hierin is de natuur onderscheiden van de genade: een natuurlijk mens kan zijn zonden zien en belijden, en zichzelf daarom veroordelen. Saul en Judas hebben het gedaan, maar daarna hebben zij gewanhoopt aan God en zijn metterdaad veroordeeld. Maar een begenadigd hart heeft een consciëntie van zinnen die hem zijn verdoemelijke

staat voorstelt, maar bovenal vertoont zij hem de vrije genade van God in Christus Jezus, en zo wanhoopt hij alleen aan zichzelf en niet aan zijn God. Nu, tot hiertoe is het goed. Kom christenen, wanhopen wij aan ons zelf? Verwerpen wij al onze eigen hoop, vertrouwen, afhangen, steunen op plichten, voornemens, genaden, volmaaktheden? En gaan wij tot God in Christus, zeggende tot Hem: wij steunen nergens op dan op de loutere barmhartigheid, op de vrije genade van God in Christus? En daarom, o Heere, vergeef, vergeef omwille van Uw Naam, omwille van de beloften, om Uw barmhartigheid en omwille van de Heere Jezus. O, laat de vrije genade haar werk doen. Heere, verheerlijk Uw Naam, en verheerlijk de rijkdom van Uw genade in ons door ons zalig te maken. Wel, dit is de beste behoudenis in de wereld, hoewel de wereld die niet verdragen kan. Dit is zeker, als wij onszelf oordelen, dan zullen wij niet geoordeeld worden.

5. Christus zal in Zijn komst verheerlijkt worden in Zijn heiligen. Niet alleen in Zichzelf, maar ook in Zijn heiligen, waarin de heerlijkheid, zoals die van Hem komt, ook weer tot Hem keert. Och, laat Hij nu verheerlijkt worden in ons, laat ons nu op een uitnemende wijze gelijkvormig worden aan het beeld van Zijn heerlijkheid, laat ons zo lang op Christus zien, totdat wij Hem gelijk zijn, niet alleen in genade, maar in heerlijkheid. En zoals deze heerlijkheid van Hem komt, laat ons die zo tot Hem doen terug keren. Ik wil niet zeggen dat het Koninkrijk des hemels en van heerlijkheid in dit leven is. Ik laat dit gevoelen de dromers van deze tijd houden, ik bedoel de familisten, kwakers en dergelijken. Maar dit zeg ik, dat de heiligen van God, zelfs in dit leven, een beginsel en volmaakte gelijkvormigheid aan Christus' heerlijkheid genieten, en die zou ik ons graag indrukken. Laat ons zo 'de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwen, dat wij naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid' (2 Kor. 3:18), van een kleine mate van heerlijkheid tot een grotere. De dag is al komende, dat Christus zal verheerlijkt worden in Zichzelf en in Zijn heiligen. O, de heerlijkheden die dan zullen opgehoopt worden over Jezus Christus! Kom dan, laat ons deze heerlijkheid van Christus aanschouwen, totdat wij in hoge mate met Christus in dezelfde heerlijkheid veranderd zijn. Christus' heerlijkheid is goed bezien een veranderende heerlijkheid, en hierin gaat Christus' gezicht alle gezichten van schepselen te boven. Als wij de zon aanzien, is het onmogelijk dat wij in een andere zon zouden veranderd worden. Maar als wij met het oog van de kennis en het geloof op Jezus Christus zien, dan zullen wij in de heerlijke gedaante van Jezus Christus veranderd worden. Als de Zon der gerechtigheid haar gouden stralen op ons werpt en wij het licht genieten, wel dan: Wie is zij, die er uitziet als de dageraad, schoon gelijk de maan, zuiver als de zon (...)?' (Hoogl. 6:10).

Ik weet dat deze heerlijke verandering maar met trappen toeneemt, 'van heerlijkheid tot heerlijkheid'. En wie kan echter ontkennen, dat er enige gelijkvormigheid met Christus' heerlijkheid is, zelfs in dit leven? Zeggen zelfs deze teksten het niet? 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u blijve, en uw blijdschap vervuld worde' (Joh. 15:11). 'Deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap vervuld zij' (1 Joh. 1:4). 'Bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij' (Joh. 16:24). 'Verblijdt u met Jeruzalem en verheugt u over haar, al haar liefhebbers; (...) opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de borsten harer vertroostingen; opdat u mag uitzuigen en u verlustigen met de glans harer heerlijkheid' (Jes. 66:10, 11). 'De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven' (Rom. 15:13). Werkelijk, alle blijdschap en vrede zijn in het kort, gesteld voor alle andere beginselen van heerlijkheid.

Maar hoe is een gelovige in dit leven met alle blijdschap vervuld? Ik antwoord:

1. Ten opzichte van het voorwerp: dat is God en Christus.

2. Ten opzichte van de trappen: hoewel niet volkomen, maar zover als de mate van de blijdschap in dit leven is te bekomen. Ik zou stil kunnen blijven staan bij de voorbeelden van Mr. Pauw, Mrs. Brettergh, en van andere martelaren die in het vuur gezongen hebben.

3. Ten opzichte van de voortduur: 'Verblijdt u in de Heere ten allen tijd' (Filipp. 4:4), niet alleen in de stille vrede, maar ook in de storm van geweldige tegenstelling. Een heilige kan zijn kwellingen hebben, maar deze kwellingen kunnen nooit geheel of eindelijk zijn blijdschap van u wegnemen' (Joh. 16: 22). Hij verblijdt zich te allen tijd.

Och, dat er iets van Christus' heerlijkheid op ons mocht rusten! Och, dat wij deze heerlijkheid van Christus, die wij nu in onze gedachten hebben, konden voelen als een verandering van heerlijkheid tot heerlijkheid! Is het zo dat de Heere Jezus in al Zijn heiligen zal verheerlijkt worden, en zullen wij dan onverheerlijkte zielen hebben, dode en onwaardige genegenheden en wandelingen? Of zullen wij ons vergenoegd houden met een kleine mate van genade? O, laat ons heilig zijn zoals Hij heilig is, laten onze wandelingen hemels zijn, laten wij onszelf reinigen, zoals Hij rein is, laat ons Hem gelijk zijn in enige uitnemende mate van genade. En eindelijk, laten wij Hem verheerlijken in onze lichamen en geesten. Al onze heerlijkheid is van Hem en daarom, laat ons al onze heerlijkheid tot Hem doen terug keren. Laat ons nu dat evangelische akkoord beginnen van het eeuwige lied van vrije genade, dat wij eens volkomen zullen zingen in de heerlijkheid: Halleluja! En nogmaals: Halleluja! Amen Halleluja! de zaligheid en de heerlijkheid, en kracht, en lof, en dankzegging, en gehoorzaamheid zij Hem, Die op de troon zit, en het gezegende Lam, tot in alle eeuwigheid. Amen.

BESLUIT

En nu, mijn broeders, ik heb de boodschap gedaan waartoe Christus mij gezonden heeft. Ik geloof volkomen dat ik dit werk van het eeuwige Evangelie, nu verhandeld heb, het uitvoeren van het grote werk van onze zaligheid door Christus, maar ik ben wat lang geweest in het spreken, maar och, hoelang in het doen! Laat ik u een korte vertoning geven van wat er gedaan is van eeuwigheid en tot in eeuwigheid gedaan zal worden. Gedenk dat God in Zijn eeuwigheid een ontwerp of voornemen genomen heeft om de rijkdom van Zijn genade te verheerlijken in het zaligmaken van zondaars. En tot dat doel heeft Hij eerst een besluit gemaakt over Christus. Direct na de val heeft Hij de verzegelde Christus beloofd. In de volheid van de tijd heeft Hij de beloofde Christus gegeven, toen heeft deze Christus onze natuur aangenomen en die met Zijn Godheid verenigd tot één Persoon. En in die Persoon is Hij geboren, heeft Hij geleefd, is Hij gestorven, opgestaan, opgevaren in de hemel, en daar is Hij nu gezeten, Zijn Heilige Geest naar beneden gezonden en voor Zijn heiligen gebeden al meer dan achttienhonderd jaren. En in dit laatste werk zal Hij volharden tot aan het einde van de wereld, en dan zal Hij terug komen om de wereld te oordelen, en Zijn heiligen tot Zich te nemen, opdat zij mogen zijn waar Hij is, om Hem in alle eeuwigheid te zien en te genieten. Dit is het kort begrip van alles wat ik gezegd heb, alleen, in elk stuk heb ik Christus' werkingen voor ons en onze werkingen voor Christus voorgesteld. In verschillende gedaanten en uitvloeïngen van Zijn liefde heeft Hij voor ons gewerkt, en in verschillende gedaanten en uitvloeïngen van onze zielen in ons geleerd hoe wij behoorlijk en bekwaam voor Hem moeten werken. Maar hoe schijnt in al deze handelingen Gods vrije genade in Christus door. 'Uit genade zijt gij zalig geworden' (Ef. 2:5). Het besluit, de middelen en het doel van onze zaligheid is genade, en alleen genade. Het besluit is genade, en daarom wordt het genoemd: 'De verkiezing der genade' (Rom. 11:5). De middelen zijn genade, en daarom 'zijn wij geroepen naar Zijn genade' (2 Tim. 1:9), en: 'Wij worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade' (Rom. 3:24). En het einde is genade, want 'de genadegift Gods is het eeuwige leven' (Rom. 6:23). Beide het begin, de voortgang en de uitvoering is alles genade, dit is: 'De rijkdom Zijner genade' (Ef. 1:7), 'De uitnemende rijkdom Zijner genade' (Ef. 2:7).

Het besluit van alles is: Gods vrije genade, die eerst onderworpen was, zal eindelijk geopenbaard en eeuwig geprezen worden door de heiligen en de engelen. Dezelfde vrije genade, die van het begin van Gods eeuw van eeuwigheid gezweefd heeft over het zalige ontwerp en liefelijke voornemen van onze zaligheid, zal eindelijk behoorlijk verheerlijkt worden, als de hemelingen voortdurend zullen graven in de goudmijn, en eeuwig deze zielsvermakende en kostelijke steen rollen. Als zij eeuwig zullen aanschouwen, aanzien en onderzoeken de uitnemendheden van deze Christus en deze vrije genade. En nu alles gedaan is, moet ik een woord spreken voor Christus, of liever voor onszelf met betrekking tot Christus, en zo eindigen. Zo ik maar één woord meer had te spreken in de wereld, het zou dit zijn: Och, laten al onze geesten met Christus opgenomen zijn! Laten wij onszelf niet te veel bezighouden met beuzelingen of nietigheden, met algemene en geringe dingen, maar ziet op Jezus. Voorwaar, Christus is genoeg om al onze gedachten, begeerten, hoop, liefde, en blijdschap te vervullen, of wat binnen of wat buiten ons is. Christus alleen omvat de hele omloop van onze gelukzaligheid. Christus is de Parel in de ruime akker van Gods Woord. Christus is het doelwit van alle geschriften. Alle zaken en

personen van de oude wereld zijn voorbeelden van Hem geweest, alle profeten hebben van Hem geprofeteerd, alle liefde van God is door Hem gevloeid, alle giften en genaden van de Geest komen van Hem. Gods oog is geheel op Hem, en al Zijn voornemens beide in de hemel en op aarde lopen in Hem samen. Het grote voornemen van God is dat 'Hij alles tot één zou vergaderen in Christus, beide dat in de hemel en dat op de aarde is.' Alle dingen zijn begrepen in één Jezus Christus. Zien wij op de schepping, de hele wereld was door Christus gemaakt, zien wij op de voorzienigheid, alle dingen bestaan in Christus, zij hebben van Hem hun wezen en welwezen. Waar kunnen wij God anders vinden dan in Christus? Waar kunnen wij God anders zien dan in deze wezenlijke en eeuwige spiegel? Christus is 'het aangezicht Gods' (2 Kor. 4:6), 'het Afschijnsel Zijner heerlijkheid, en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid' (Hebr. 1:3). De Vader is zoals de hele de zon en de parel, en Jezus Christus is de zelfstandige straal, de eeuwige en wezenlijke afstraling van de Zon der heerlijkheid.

Christus drukt God uit zoals een zegel het stempel, Christus openbaart God zoals het aangezicht van mensen de mens openbaart. Zo zei Christus tot Filippus: 'Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien' (Joh. 14:9), alsof Hij zei: Ik ben de Vader even gelijk, als God Zichzelf gelijk is. Daar is een volkomen, onafscheidelijke eenheid tussen de Vader en Mij: 'Ik en de Vader zijn Eén', een waarachtige God. Hij de Genereerder en Ik de Gegenereerde. Christus is de zelfstandige Spruit, Die van eeuwigheid uit de Vader is voortgekomen. Christus is de wezenlijke wijsheid van God. Christus is het wezenlijke Woord van God, de verstandige Vrucht van het oneindige verstand van de Heere. O, de waardigheid van Christus! Vergelijken wij andere dingen met Christus, zij zullen bij Hem niets wegen. Leg de engelen bij Hem in de weegschaal, zij zijn wijs, maar Hij is de Wijsheid Zelf. Leg de mensen bij Hem in de weegschaal, zij zijn leugenaars, lichter dan de ijdelheid, maar Christus is de Amen, de getrouwe Getuige. Leg in de weegschaal de koningen en alle koningen met al hun heerlijkheid, wel, Hij is de Koning der koningen. Leg op de schaal miljoenen ponden van heerlijkheid, leg daarop twee werelden, en voeg bij het gewicht miljoenen hemelen der hemelen, en de schaal kan niet naar beneden, de schalen zijn ongelijk, Christus weegt meer dan dit alles. Zal ik nog verder komen? Wat is de hemel anders dan met Christus te zijn, wat is het eeuwige leven anders dan geloven in God en in Zijn Zoon Jezus Christus? Waar kunnen wij vrede en verzoening met God vinden dan alleen in Christus? 'God was in Christus de wereld met Zichzelve verzoenende' (2 Kor. 5:19). Waar zullen wij meedogendheid, goedertierenheid en zachtmoedigheid tegenover zondaars vinden dan alleen in Christus? Christus is Het, Die de oneindige toorn heeft weggenomen en de gerechtigheid heeft voldaan, en zo is God een zeer beminnelijke, meedogende en begeerlijke God in Jezus. Alle goedertierenheid van God komt uit God door dit gouden kanaal, de Heere Jezus Christus. Het staat vast dat deze wezenlijke eigenschappen van liefde, genade, barmhartigheid en goedheid alleen in God zijn, en zij blijven in God, maar toch, de Middelaarsopenbaring van liefde, genade, barmhartigheid en goedheid is alleen in Christus: Christus alleen is de schatkist en het magazijn van de vrije goedheid en barmhartigheid van de Godheid. In Hem zijn wij uitverkoren, tot kinderen aangenomen, verlost, gerechtvaardigd, geheiligd en zalig gemaakt. Hij is de Ladder en elke trap daarvan tussen hemel en aarde: 'Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven'. Hij is de eer, rijkdom, schoonheid, gezondheid, vrede en zaligheid. Hij is een vergenoegend en rijk deel voor eens ieders ziel. Wat enige Joden opmerkten over het manna, dat het was naar de smaak van eens ieders mond, dat is metterdaad waarachtig van Christus: Hij is alles voor de ziel, wat de ziel begeert dat Hij

voor haar wezen zal. Alle geestelijke zegeningen waar wij mee verrijkt zijn, zijn in en door Christus: God hoort onze gebeden door Christus, God vergeeft ons onze zonden door Christus, alles wat wij hebben en wat wij verwachten, hangt alleen aan Christus. Hij is de gouden spil waar al onze zaligheid om draait.

O, hoe behoren alle harten ingenomen te worden met deze Christus! Christenen, wend uw ogen naar de Heere, zie en zie opnieuw telkens op Jezus. Waarom staat u te gapen naar de beuzelingen van deze wereld, daar zo'n Christus u wordt aangeboden in het Evangelie? Kan de wereld u met de Vader verzoenen, kan de wereld u helpen tot het Koninkrijk der hemelen? Zoals Christus alles in allen is, laat Hem zo het volkomen voorwerp zijn van onze begeerte, onze hoop, ons geloof, onze liefde en blijdschap. Laat Hem de eerste 's morgens en 's nachts de laatste in uw gedachten zijn.
Nu zal ik nog maar één woord meer spreken tot u die gelooft: o, eigen uzelf in het bijzonder al de handelingen toe van Jezus Christus. Gedenk hoe Hij voor u gekomen is uit Zijns Vaders schoot, voor u heeft geweend en gebloed, hoe Hij Zijn leven voor u heeft uitgestort. Hij is nu voor u opgestaan, voor u opgevaren in de hemel, zit aan de rechterhand van God en regeert de hele wereld voor u, Hij bidt voor u, en aan het einde van de wereld zal Hij terug komen voor u en u tot Zich nemen, om in alle eeuwigheid met Hem te leven. Voorwaar, als u zo gelooft en leeft, is uw leven is troostvol en uw dood zal zoet zijn, en als er enige hemel op aarde is, zult u die vinden in de betrachting en oefening van deze Evangelieplicht, in het zien op Jezus.
EINDE